SIGNATURA: I 228

26-7. N. 225.

Et uidit et dinumerauit et mēſus ē et effudit illā ſup opa ſua et ſup omē carnē ſcdm datū ſuū pbet illā diligentib; ſe. Timor dni gla et glificatio et letitia et corona exultationis. Timor dni delectabit cor et dabit letitiā et gaudiū in longitudinē dierum. Timenti dnm bene erit in extremis et in die defunctionis ſue benedicetur. K. iii.

Fili elemoſinā paupis ne defraudes et oculos tuos ne tranſuertas a paupe. Animam eſurientē ne deſpexeris et nō exaſperes paupē in inopia ſua. Cor inopis ne afflixeris et nō ptrahas datū angustianti. Rogationē tribulati ne abiecias et nō auertas oculos tuos a paupe ... et nō derelinquas querentib; te retro maledicere. Congregationi paupm affabilem te facito et pbro humilia capud tuum. K. iiii.

In iudicando eſto pupillis ut miſericors ut pater et pro uiro matri illorum et eris tu uelud filius altiſſimi obediens et miſerebitur tui magis quā mater. Fili tempus ſerua et deuita a malo. Pro anima tua non confundaris dicere uerum. Eſt enim confuſio adducens gloriam et gratiam. Noli attendere ad poſſeſſiones iniquas et ne dixeris eſt mihi ſufficiens uita. Nihil enim proderit in tempore uindicte et obductionis. K. v.

Non ſequaris in fortitudine tua concupiſcentiā cordis tui et ne dixeris quomodo potui ...

... altiſſimi ... [illegible] ... ad dicēdū peccatū ... [illegible] ... K. ... Cum appropinquauit ... [illegible] ... Et quidē in hac ... [illegible]

225 I 113
228

53

Jn oppoſitum arguit᷑ ſic illud pcꝛ
quod humanū gen⁹ liberat᷑ a perdi
ciōe eſt neceſſariuȝ ad humanā ſalu
tē ſȝ miſteriū diuine incarnationis ē
hmōi ſecūdū yllud. Jo. iii. Sic deus
dilexit mūdū ut vnigenitū filiū ſuū
daret ut om̄is q̄ credit in eū nō pere
at ſȝ habeat vitā eternā ergo neceſ
ſariū fuit ad reparacionem generis
humani deū incarnari ❡ Secūdo ſic
nō erat cōueniēs ut vna natura no
biliſſimarū creaturarū a ſuo fine to
talit᷑ fruſtaret᷑ ſȝ humana natura ē
int᷑ nobiliſſimas creaturas cū ergo
tota corrupta fuerit p pccm̄ in p̄mo
parēte et yta beatitudine p̄uata ad
q̄ȝ inſtituta erat Cōgruū fuit ip̄am
reparari ſȝ reparatio nō pōt fieri ni
ſi pccm̄ dimitat᷑ nec iuſtū ē ut pecca
tū ſine ſatiſfactione dimictat᷑ ergo
neceſſarium fuit ꝓ peccato toti⁹ na
ture humane ſatiſfieri ſȝ ſactiſfatio
decenter fieri nō poteſt niſi ab eo q̄
debȝ ſatiſfacere et poteſt ſȝ nō debȝ
niſi homo q̄ peccauit cū autē nulli⁹
creature bonū excedat bonū humañ
nature toti⁹ ut recōpenſacionē ꝓ to
ta natura facere poſſet. pȝ ꝙ nulla
creatura ꝓ homine ſatiſfacere poſ
ſet nec ip̄e ꝓ ſe cū peccatoꝛ indign⁹
reddat᷑ ergo neceſſariū fuit ut d̄us
homo fieret ad ſatiſfaciēdū ꝓ homi
nib⁹. Rn̄o dicēdū ꝙ deū incarnari
aliquo modo fuit neceſſarium et ali
quo modo nō. Pro quo notādū iux
ta ſcm̄. Tho. ꝙ ad finē aliq̄d dicit᷑
neceſſarium dupl'r Vno modo ſine
quo finis haberi non poteſt ſicut ci
b⁹ ē neceſſarius ad cōſeruationē hu
mane uite. Alio modo dr̄ nccm̄ per
quod meli⁹ et cōueniēci⁹ ꝑuenit᷑ ad
finē ſicut equus eſt nccarius ad ytē
Primo modo neceſſitatis deū incar
nari nō fuit nccm̄ ad reparationem
humane nature de⁹ enīȝ ꝑ ſuā omni
potētē uirtutē poterat humanā na
turam multis alijs modis reparare
Secūdo autē modo nccatis nccm̄ fu
it deū incarnari ad reparacionē hu
mane nature hāc ↄcluſionem ponit
Aug⁹. xiii. de t᷑. d. oſtēdam⁹ nō ali
um modū poſſibilē defuiſſe deo cui⁹
poteſtati omnia eq̄lit᷑ ſubiacēt ſȝ ſa
nāde miſerie nr̄e cōueniēciorē modū
aliū nō fuiſſe cui⁹ incarnationis ne
ceſſitas ſiue cōueniencia ex trib⁹ ſu
mit᷑. ſ. ex plenitudine diuine miſeri 1
cordie ex immutabilitate iuſticie ipſi 2
us et ex decēti ordine ſapiēcie ei⁹ q̄a 3
enīȝ d̄⁹ ē ſumme bon⁹ et miſericoꝛs d̄
cuit nulli creature negari hoc cuius
eſt capax. Vnde cū natura humana
lapſa eſſet et nichilomin⁹ reparabi
lis foret d̄cuit ut eā repararet q̄a et
iuſticia ei⁹ immutabiliſ eſt cui⁹ lege
ſancitū eſt ut nūq̄m peccatuȝ ſine ſa
tiſfactione dimictat᷑ d̄cuit ut in hu
mana natura eēt q̄ ſatiſfacere poſſet
et q̄a hoc pur⁹ homo p ſe facere nō
poterat ut dictū eſt d̄cuit ut deus q̄
ſumme ſapiēs eſt aliq̄m cōueniētiſſi
mū reparationis adinueniret modū
Vnde cōueniētiſſim⁹ eſt ut integre
natura repararetuꝛ et faciliteꝛ ad id
quod amiſerat homo ꝑuenire poſſȝ
Si autē hominē p angelū repararȝ
nō integra eſſet reparatio q̄a ſemp
homo āgelo ſalutis ſue debitoꝛ eſſȝ
et ita in beatitudine ei eq̄ri nō poſ
ſet ꝙ tamē aſſecutus fuiſſet ſi non

2.1.6.11

peccaſſet . ſicut etiā nūc cōſequūtur homines ꝑ graciā reparacionis ut ſint ſicut āgeli in celo Mat. xxii ¶ Et ideo decuit ut nō angelꝰ ſ; ipſe deus hominē repararet . Multe alie cōue niēcie aſſignāt² incarnatiōis q̄s nos breuitatis cauſa et q̄a cōmunes in ſ moribꝰ ſūt ptrāſimꝰ ¶ Ad raciones in oppoſitū dicēdū ad p̄mā r̄ndetur ꝙ rō illa ꝓcedit ſecūdū illū modū ne ceſſarij ſine quo ad finē puenri nō pōt · hoc autē neceſſitatis modo dic tū eſt nō eſſe neceſſariū deū incarna ri Ad ſecūdā reſpōdet² negādo cōſe quēciā et rō eſt q̄a licet deꝰ ſit ſūme miſericors ſua tn̄ miſericordia nullo modo obiat ſue iuſticie miſericordia eniz q̄ iuſticiā tollit magis ſtulticia q̄m vꝰtꝰ dici debet et ꝑ cōſeq̄ns talis deū nō decz ꝓpter quod deus miſeri cordiā ſuā infinitaz ſic manifeſtare voluit ut in nullo iuſticie eiꝰ deroga ret² quod factū eſt duz ꝓ nobis ho mo factꝰ eſt ut ꝓ nobis ſatiſfaceret in quo etiā habūdātior miſericordia oſtēſa eſt ad nos q̄ſi ſine ſatiſfatio ne pccm dimiſiſſet in q̄ntū naturam magis exaltabit et ꝓ nobis mortez ptulit . Ad terciā reſpōdet² negādo ꝙ pccm originale ſit minꝰ malū Pro quo notādū ꝙ q̄ntitas originalis et actualis mortalis pcci pōt dupliciter attēdi uel q̄ntū ad p̄ncipiū uel q̄ntū ad bonū quod ꝑ utrūqz p̄uat² . Prin cipiū autē actualis pcci volūtas ꝓ p̄a eſt . Principiū autē originalis in iſto eſt origo eiꝰ viciata Vnde origi nale quodā modo ē necēm ſ; actuale ē omnino volūtariū Vnde habet plus de rōne culpe et ē magis vitupabi le Bonum autem quod actuali pcco corrūpit² eſt bonū huiꝰ pſone cui ꝑ pōderat bonū totiꝰ nature quod per originale corrūpit² q̄a bonum gen tis eſt diuinꝰ q̄z uniꝰ hominis bonū ut dicit² .ij .Ethicorum ut ſic poſſet dici ꝙ actuale eſt magis culpa origi nale vero maius malum ¶ Actio autē ſatiſfacientis eſt ꝓporcionata q̄nti tati culpe ex parte boni quod ꝑ cul pā corrūpit² et idō cū omnis actio ſit pſone q̄a actꝰ ſingularium ſūt idō ad ſatiſfactionem ꝓ actuali ſufficit ac tꝰ cuiuſcūqz hominis cum gracia di uina nō autem ad ſatiſfactionez ꝓ pcco originali niſi actio illius homi nis pluꝰ valeret q̄m totum bonū hu mane nature et ſic nō poſſet eē pu rꝰ homo et ideo oportuit eē deuz et hominem q̄ ꝓ originali ſatiſfacerz.

Ad ſecūdā . q . ſic ꝓcedit² et videt² ꝙ etiā ſi homo non peccaſſ; deus incarnatꝰ fui ſſ;. Primo ſic deut. xxxii . dei pfecta ſūt opa ſ; pfectio nō pōt eē niſi vl timū cōiungat² p̄ncipio ut ſic q̄ſi q̄ dā circulus cōcludat² et additio alte rius fieri non poſſ; cū ergo ipſe deus ſit p̄ncipiū et homo ſit vltima crea turarū decuit ad pfectionem vniuer ſi ut etiam ſi homo nō peccaſſz deus homo fieret · Secundo ſic Romano rū .i. In viſibilia dei per ea q̄ facta ſūt intellecta cōſpiciūt² ſ; potēcia ſa piēcia et bonitas dei infinita ſūt ergo decuit etiā ſi homo nō peccaſſet iſta in aliquo effectu manifeſtari ſ; potē cia infinita nō manifeſtat² niſi ꝑ ef fectū infinitū nec ſapiēcia infinita niſi per decorem infinitum nec boni tas infinita niſi ꝑ communicationem infinitā . Cū ergo nulla creatura ſit infinita nec in ea infinitꝰ ſit decor ex forma et ꝓportiōe ptiū nec iterum aliq̄ creatura comunicationez infini tam boni recipiat . Videt² ꝙ decuit etiā hominē nō peccātē vniri deum homini ut ex pte hominis ratio eſſ; et ex pte dei infinitas et ex cōiūctiōe dei ad creaturā infinitꝰ decor reſplē deret et infinitū bonuz ipi humane nature comunicaret² .ſ . pſona incā ta q̄ in ea ſubſiſteret . Tercio ſic nō eſt in aliquo capacitas humane na ture ꝑ pccm ampliata ſ; poſt pecca tū humana natura inuēta eſt capax tāti boni vt a deo aſſumeret² in vni tate pſone ergo et ante pccm huiꝰmōi dignitatis capax fuit ſ; ad deū q̄ infi nito amore diligit ea q̄ ſūt Pertinet vt nullū bonū creature denegct cuiꝰ eſt capax ergo ipſe humanam naturā a ſūpſiſſet etiā ſi homo nō peccaſſet. Quarto ſic nō eſt credēdū ꝙ homo ex pcco aliquod comodū reportau erit ſ; maxima dignitas humane natu re eſt in hoc ꝙ aſumpta eſt in vnita te pſone diuine ergo hoc per pccm ho mo cōſecutꝰ nō eſt et ſic idē quod p̄ꝰ Quinto ſic cū hō ad beatitudinē ſit creatꝰ āte pccm totꝰ beatificādꝰ erat ſ; beatitudo hominis q̄ntū ad ptem ſenſitiuaz erit in aſpectu humanita tis aſūpte q̄ntū vero ad ptē intellec tiuā in intuitu diuinitatis aſſumētis ſic enim ingrediet² homo et egredie tur vt . Augꝰ exponit et paſcua inue niet . Jo . in oppoſituz eſt . Augꝰ in libro de verbis dn̄i exponēs illud Mat . xviij . venit filiꝰ hominis q̄re re et ſaluū facere quod pierat ſi ho mo nō peccaſſet filius hominis non veniſſet et loq̄t² de aduētu in carnez ¶ R̄n̄o dicēdū ꝙ vt tāgit ſanctus . tho in tercio et in tercia pte ſup hoc di uerſi diuerſimode opinati ſūt Quidā enim dicūt ꝙ etiā ſi homo non pec caſſet dei filius fuiſſet incarnatus Alij vero cōtrariū aſſerūt quorum aſſertiōi magis videt² cōſentiēdum cuius rō eſt q̄m ea q̄ ex ſola dei volū tate veniūt ſup om̄e debituz creatu re nobis innoteſcere nō poſſūt niſi q̄ tenꝰ in ſacra ſcriptura tradūt² ꝑ q̄z diuina volūtas innoteſcit Vnde cū in ſacra ſcriptura vbiqz incarnationis ratio ex pcco p̄mi hominis aſſigne tur cōuenientiꝰ dicit² incarnationis o pꝰ ordinatū eſſe a deo in remediū pe ccati ita ꝙ pcco nō exiſtēte incarna tio nō fuiſſet q̄muis potētia dei ad hoc limitet² potuiſſet enim etiā pcco nō exiſtēte deꝰ incarnari hāc ergo aſſertio nem ſiue opinionē tanq̄z veriorē ſe q̄ntes . Dicimꝰ ad queſtionē reſpōdē tes ꝙ ſi homo nō peccaſſet deus in carnatꝰ nō fuiſſet Jſta cōcluſio pro bat² p̄mo ſic ſuper illud thi . i . Jhs xp̄s venit in hūc mundum pccores ſaluos facere dicit . glo . Nulla cauſa fuit veniendi xp̄o dn̄o niſi pccores ſaluos facere tolle vulnera tolle mor bos et nulla eſt cauſa medecine ſ; re mota cauſa remouet² effectus ergo cōcluſio vera Secūdo ſic dicit leo pa pa in ſmone de natiuitate ſi eniz hō ad imaginem et ſimilitudinez dei fac tꝰ in ſuo honore māſiſſet creator mū di creatura nō fieret aut ſempit'nus

temporalitatem ſubiret aut equalis
deo pr̄i dei filiꝰ formā ſui aſſumeret
ergo ꝯcluſio vera . Ad rationēs in o
ppoſitū ad p̄mā rn̄det᷑ negādo cōſe
q̄nciā et rō eſt q̄a licꝫ vniuerſū pfici
at᷑ in cōiūctione vltimi ad p̄ncipiūꝫ
p̄mū nō tn̄ oportet ꝙ in cōiūctione
q̄ eſt in vnitate pſone ſꝫ in cōiūctio
ne q̄ eſt in ordine ad finēꝫ . Vnde ad
pfectionēꝫ vniuerſi ſufficit ꝙ natu
rali modo creatura ordinat᷑ ſic in d.
um ſic ut in finem hoc autē excedit
limites pfectionis creature vt crea
tura vniat᷑ deo in pſona . Ad ſecūdā
rn̄det᷑ etiā negādo cōſeq̄nciā et rō
eſt q̄a in ꝓductione minime creatu
re manifeſtat᷑ potēcia infinita et ſa
piēcia et bonitas dei q̄a q̄libꝫ creatu
ra ducit in cognitionē alicuiꝰ p̄mi et
ſūmi ꝙ infinitū eſt in omi pfectio
ne nec oportet ꝙ potēcia infinita p
effectū infinitū manifeſtet᷑ nec bo
nitas infinita p comunicationē infi
nitā ſꝫ ſufficit ad oſtēdēdā bonitatē
infinitā hoc .ſ. ꝙ vnicuiqꝫ ſm ſuā
capacitatē largit᷑ . Ad terciā rn̄det᷑
ꝙ capacitas alicuiꝰ creature pōt in
telligi dupliciť vel ſm potēciā natu
ralem q̄ ptinet ad rōnem naturalēꝫ
et ſic nullā capacitatē nature vacuā
deꝰ dimittit in genere q̄ꝫuis capaci
tatē alicuius creature pticularis nō
impleat ꝓpť aliquod impedimētum
Vel intelligi poteſt ſm potēciā obe
diēcialēꝫ ſm q̄ꝫ q̄libꝫ creatura habꝫ
vt ex ea poſſet fieri ꝙ deus vult ⁊
hoc modo in humana natura eſt ca
pacitas huiꝰ dignitatis vt in vnita
te diuine pſone aſſumat᷑ Nec oportꝫ
ꝙ deus talem capacitatēꝫ impleat ſi

cut nec oportet ꝙ deus faciat q̄cq̄d
poteſt ſꝫ ſm ꝙ cōgruit ordini ſapi
encie eiꝰ . Ad q̄rtā rn̄det᷑ negādo a
ſſūptū qm̄ dicit apl's ad Ro .v. vbi
habūdabit delictū ſuphabūdauit et
gracia nō eſt inconueniēs vt aliquod
bonū ex pcc̄o deꝰ eliciat ꝙ ſine pec
cato nō fuiſſet ſicut pꝫ in alijs v̓tuti
bꝰ vt in paciēcia et penitēcia ⁊ etiā
ex pcc̄o hominis hoc optimū potuit
elicere vt filius di incarnaret᷑ ꝓpť
ꝙ dicit .grego .o felix culpa q̄ talēꝫ
ac tantū habere meruit redēptorem .
Ad q̄ntā rn̄det᷑ negādo minorē dici
mꝰ enim iuxta ſanctū Tho . ꝙ beati
tudo totiꝰ hominis eſt ex ip̄a d̓itate
in q̄ꝫ v̓tꝰ interiꝰ immediate fert᷑ ex
quo redūdat gloria in inferiores p
tes anime et in ip̄m corpꝰ in viſiōe
etiā humanitatis erit quodā gaudi
um accidētale ſicut etiā in victoria
paſſionis eiꝰ tamē cōſtat ap̄d om̄s
ꝙ ſi homo nō peccaſſet deus paſſus
non fuiſſet.

Ad terciam .q. ſic ꝓceditur
et videt᷑ ꝙ nō fuit cōueni
entiꝰ filiū dei incarnari ma
gis q̄ꝫ patrem aut ſp̄m ſanctū . Pri
mo ſic ſicut in miniſterio incarnatio
nis mōſtrata ē ſapientia in decēcia re
ꝯſilia tionis ita etiam monſtrata eſt
potentia in hoc quod in infinitam
diſtanciam iūcta ſunt et etiam boni
tas in hoc ꝙ nō d̓ſpexit ꝓpi plaſmā
tis infirmitatem ut dicit . Damꝰ . ſꝫ
ſicut ſapiencia attribuit᷑ filio ita bo
nitas ſp̄ui ſancto et potēcia patri er
go nō magis debeat filium incarnari
q̄ꝫ patrē vl' ſp̄m ſcm̄ . Secūdo ſic uic
toria potencie attribuit᷑ pr̄i ſed per

incarnationem ſecuta eſt victoria d
hoſte ergo incarnatio magis decebat
patrē cui ap ꝓp̄at᷑ potēcia . Tercio
ſic arguit᷑ de ſp̄u ſancto eorū enīꝫ q̄
magis vicina ſūt decētior eſt ꝯiūctio
ſꝫ ſp̄s ſanctꝰ eſt pſona nobis magis
vicina vt dicit Augꝰ . li . de ſp̄u et a
nima ergo ſp̄m ſanctūꝫ magis decebat
incarnari q̄ꝫ filium ¶ Quarto ſic ar
guit᷑ incarnatio dei ꝓceſſit ex maxi
ma caritate q̄ꝫ ad nos habuit ſꝫ cari
tas ap ꝓpriat᷑ ſp̄ui ſancto ergo potiſſi
me decebat ſp̄m ſcm̄ incarnari ¶ In
oppoſitū arguit᷑ ſic in mēte nr̄a ſūt
tria tr̄s pſonas rep̄ſentātia .ſ. Mēs
q̄ rep̄ſentat pr̄ēꝫ . Verbum mētis ꝙ
rep̄ſentat filiū . Et amor q̄ rep̄ſentat
ſp̄m ſcm̄ . Sed inť h̓ tria verbū mē
tis p̄cipue cōparabile eſt ſm ꝙ ex
teriꝰ p vocem ſonat ergo et incarnatio
ꝯueniētiſſime v̓bū et̓nū d̓cuit quod
eſt ip̄e filiꝰ dei . Rn̄o dicēdū ꝙ decē
tiꝰ fuit filiū dei incarnari q̄ꝫ patrēꝫ
vl' ſp̄m ſcm̄ q̄ decētia incarnationis
filij di attēdit᷑ et ex ꝓp̄is et ex a ꝓ
p̄atis ¶ In ꝓp̄is autē poſſunt q̄tuor
ꝯſiderari ſm ꝙ filiꝰ eſt ꝙ v̓bū ē ꝙ
ymago ꝙ media in trinitate pſona
ſm autēꝫ ꝙ filiꝰ eſt ꝯuenit ad repa
rationē . tum vt p eū cuiꝰ naturaliter
eſt hereditas alij in filios adoptarē
tur et coheredes fiāt ſm autē quod
eſt v̓bū ꝯuenit ad reparationem q̄a
in q̄ntū tale habet ꝯgruēciā ad offi
ciū p̄dicationis et doctrine q̄a v̓buꝫ
manifeſtat dicētēꝫ et ip̄e manifeſta
uit patrem . Jo . xvij . pater manifeſ
taui nomē tuū hominibꝰ ¶ In q̄ntuꝫ
vero eſt imago ꝯueniētiā habꝫ cuꝫ
eo q̄ reparādꝰ erat .ſ. cū homine q̄

ad imaginem dei factꝰ . gen̄ .i. Vnde
decuit vt imago imaginem aſſūme
ret increata creatā . In q̄ntū eſt me
dia in trinitate pſona ꝯgruit ad vlti
mū effectū q̄ eſt reconſiliatio homi
nis ad deū . Decꝫ enim vt q̄ eſt medi
us in trinitate etiā ſit mediator . In
ueniūt᷑ etiā q̄tuor in filio ap ꝓp̄ata
.ſ. ſapiencia et v̓tus ab apl'o eq̄litas
ab Auguſtino ſpecies et pulcritudo
ab hilario . In q̄ntū aut ſapiencia ē
ꝯgruit ad reſtaurationem q̄a decet
vt q̄ in ſapiencia facta ſūt p ſapien
ciā reſtaurent᷑ . In q̄ntū autem eſt
virtꝰ et brachium patris ꝯgruit ad
victoriā de hoſte capiendā . In .i. fe
cit potenciā in brachio ſuo . In q̄n
tum vero eſt eq̄litas ꝯgruit etiam
morbo q̄ ſanādꝰ erat vterqꝫ enīꝫ .ſ.
hō ⁊ diabolꝰ peccauerūt appetendo
eq̄litatem dei ille potencie iſte ſcien
tie . In q̄ntū vero ſpecies et pulchri
tudo eſt ꝯgruit reparationi vt p ip
ſū deturpatio imaginis per pcc̄m in
ducta ammoueret᷑ patri vero nō cō
uenit incarnatio p̄cipue ꝓpťe ꝓp̄e
tatem innaſcibilitatis Nō enim d̓cet
vt q̄ in diuinitate eſt pater in huma
nitate ſit filiꝰ ſic enim filiꝰ di patris
eſſet ne poſt virginis ſi ip̄a v̓go ma
ter eſſet dei patris ſimiliter etiā nec
ſp̄ui ſancto ꝯuenit ne nomen filij in
plures pſonas trāſferat᷑ . Ad ratio
nes in ꝓpoſitū ad p̄mā rn̄dt᷑ negan
do ꝯſeq̄ntiā et ratio q̄a licet in incar
natione oſtendat᷑ potencia ſapiēcia
et bonitas et ideo efficacia incarna
tionis toti trinitati tribuit᷑ opus ta
men quod deo incarnato debebat᷑ p
filium expleri decuit rōnibus dictis

et ideo tota trinitas carneꝫ ſoli filio
vniuit. Ad ſecūdā rn̄detꝛ negādo cō
ſeq̄nciā et rō eſt q̇a nō eſt potētis ꝑ
potēciā minꝰ potēteꝫ vincere hꝫ emꝫ
violentū eſt et nō laudabile ſ ꝑ iuſti
ciā et ſapiēciā vincere et ideo ꝑ filiū
debuit deꝰ pater hoſtē vincere. Ad
terciā rn̄detꝛ ꝙ racio nō ꝓcedit q̇a
ſp̄s ſanctꝰ non dicitꝛ ideo vicinioꝛ no
bis ꝙ ſit ꝯiūgibilioꝛ carni q̄ꝫ filius
ſ ꝓpt̄ caritatem ꝑ q̄ꝫ nobis om̄ia
dona donātꝛ. Procedit enīꝫ vt dicit
albertus vt donū a patre et filio do
nabile rōnali creature talem aūt reſ
pectū ad noſ nō importat nomē filij
ſm ꝙ eſt in patre filiꝰ tn̄ eſt nobis
magis vnitiuꝰ q̄ntū ad ꝯgruēciam
incarnacionis rōibꝰ dictis. Ad q̄rtā
rn̄detꝛ negādo ꝯnām et rō eſt q̇a licꝫ
caritas dei ſit cā incarnationis et iō
cauſalitas diuine incarnaciōis q̄ꝫuis
cōis ſit tribꝰ pſonis aꝓꝓatꝛ ſp̄ui ſāc
to nō tn̄ ex hꝫ ſeq̇tꝛ ꝙ ſp̄us ſanctꝰ de
buerit incarnari

¶ In dn̄ica ſecūda cauſatꝛ euāgeli
um. Erunt ſigna in ſole et luna. lu.
xxi. in quo q̇a tāgitꝛ de aduentu xp̄i
ad iudiciū pn̄t diſputari ſe. q.

¶ Prima eſt vtrū generale iudiciū
ſit futurū.

¶ Secūda vtrū oēs iudicādi in iudi
cio videbunt filium hōis .i. xp̄m in
forma humana glōſa iudicātem

¶ Tercia eſt vtrū ſigna q̄ aſſignā
tur in lectione euāgelij p̄cedāt iudi
cium

AD p̄mā. q. qua q̄ritꝛ vtrū
gen̄rale ſiue vniuerſale iu
diciū futurū ſit ꝓceditꝛ ſic
et videtꝛ ꝙ nō: Primo ſic nāqꝫ dici

tur ſm aliā litterā nō iudicabit bis d
us in idipſū ſ nūc dus iudicat d ſin
gulis hominū operibꝰ cū poſt mor
tem vnicuiqꝫ penas vl̄ p̄mia ꝓ me
ritis tribuit ḡ nō videtꝛ ꝙ aliud ſit
iudicium futurū expectādū. Secun
do ſic in nullo iudicio execucio ſentē
cie p̄cedit iudiciuꝫ ſ ſentencia diuini
iudicij quo ad homines eſt de adpti
one regni vel excluſione a regno vt
pꝫ. Mat. xxv: Ergo cū modo q̇dam
adhipiſcātꝛ regnū eternū Vnd dn̄s
latroni in cruce dixit Hodie mecum
eris in paradiſo. lu. xxiij. et q̇dā ex
cludātꝛ ab ip̄o ꝑpetue. Vnd. lu. xvi
dicitꝛ mortuꝰ eſt diues et ſepultus
eſt in inferno ḡ fruſtra expectatur
aliud iudiciū futurū: Tercio ſic ꝓp
ter hꝫ aliqua in iudicium oportet ad
duci q̇a dubiū ē q̇d de eis diffinīedū
ſit ſed ante finem mundi det̄minata
eſt vnicuiqꝫ dāpnatorū ſua dāpna
cio et cuiqꝫ ſanctorū ſua beatitudo ḡ
videtꝛ ꝙ nō oporteat aliquod futu
rum iudiciuꝫ eſſe. Oppoſitū colligitꝛ
ex p̄ſenti euāgelio. colligitꝛ etiaꝫ ex
illo Jo. xij. ſermo quem locutꝰ ſū vo
bis ille vos iudicabit in nouiſſimo
die. Rn̄o dicendū ſub iſta ꝯcluſione
ꝙ gen̄rale ſiue vniuerſale iudicium
futurū eſt in quo xp̄s iudicaturꝰ eſt
omnem hominū multitudinem Iſta
ꝯcluſio eſt p̄mo articulus fidei q̄ de
xp̄o ait: Iterū venturꝰ eſt iudicare
viuos et mortuos. Secūdo patet ex
illo Jo. v. ꝓcedēt q̇ bona egerūt in
reſurectionem vite q̇ vero mala ege
rūt in reſurectionem iudicij ḡ poſt
reſurectionem aliquod futurum eſt
iudicium. Rōne vero ſic oſtenditur

predicta ꝯcluſio ꝓ quo notādū iux
ta ſcm̄ Thomā ꝙ ſicut opatio perti
net ad rerū p̄ncipiū quo ꝓducūtur
in eſſe. Ita iudicium pertinet ad t̄mi
num quo res ad ſuū finem pducitur
diſtinguitꝛ autem duplex dei opera
tio vna q̄ p̄mitus res in eſſe ꝓduxit
inſtituēs naturam et diſtinguēs ea
q̄ ad ꝯplecioneꝫ ip̄iꝰ ptinet a quo q̇
dē opere deꝰ dicitꝛ q̇euiſſe. Gen̄. ij.
Alia eiꝰ eſt opatio q̄ opatꝛ in eiꝰ gu
bernatione creaturarū de q̄: Jo. v.
pater meꝰ vſque modo operatꝛ et
ego operoꝛ. Ita etiā duplex eiꝰ iudi
cium dicitꝛ ordine tamē ꝯuerſo Vnū
ꝙ rn̄detꝛ operi gubēnationis q̄ ſine
iudicio eē nō pōt ꝑ quod q̇dē iudici
um vnuſq̇ſqꝫ ſingularit̄ ꝓ ſuis ope
ribꝰ iudicatꝛ nō ſolū ſecūdum ꝙ ſibi
ꝯpetit ſ ſm ꝙ ꝯpetit gubernatiōi
vniuerſi Vnde differtꝛ p̄miatio vni
us ꝓ vtilitate aliorum vt patet ad
Hebr̄: xi. et pene vniꝰ ad ꝓfectum
alterius cedūt. Vnde neceſſe ē quod
aliud ſit iudicium vniuerſale reſpō
dēs ex aduerſo p̄me rerū ꝓductioni
in eſſe vt videlicet ſicut tūc om̄ia ꝓ
ceſſerūt immediate a deo ita tūc vlti
ma ꝯplecio mūdi detꝛ vnoquoqꝫ ac
cipiēte finaliteꝛ ꝙ ei debetꝛ ſm ſe ip
ſū. Vnde et in illo iudicio apparebit
manifeſte diuina iuſticia q̄ntuꝫ ad o
m̄ia q̄ nūc ex hꝫ occultātꝛ ꝙ interdū
de vno diſponitꝛ ad vtilitateꝫ aliorū
aliteꝛ q̄ꝫ manifeſta opera exigere vi
deātꝛ. Vnd etiā et tūc erit ſeparatio
vniuerſalis bonorū a malis q̇a vlte
rius nō erit locus vt mali ꝑ bonos
et boni ꝑ malos ꝓficiāt ꝓpteꝛ queꝫ
ꝓfectum interim commixti inueniū

tur boni mal̄ quoaduſqꝫ ſtatus huiꝰ
vite ꝑ diuinā ꝓuidēciā gubernatur
Hijs habitis dicēdū eſt ad rōes in o
ppoſitū Ad p̄mā rn̄detꝛ ꝙ deus non
iudicat bis in idip̄m ſm idē in illo iu
dicio. Pro quo notādum ꝙ q̇libꝫ hō
eſt ſingularis q̄t ā pſona et eſt pars
totius generis humani. Vnde et du
plex iudicium ſibi debetꝛ vnū ſingu
lare ꝙ deo fiet poſt morteꝫ q̄ndo re
cipiet iuxta ea q̄ in corpore geſſit q̄
uis nō totaliteꝛ q̇a nō quo ad corpꝰ
ſ quo ad animā tm̄. Aliud iudicium
debet eſſe de eo ſm quod eſt pars to
tius humani generis ſicut aliq̇s iudi
cari dr̄ ſm humanā iuſticiā etiaꝫ q̄n
do iudicium dr̄ eē comunitatis cuius
ip̄e eſt pars. Vnde et tūc q̄ndo fiet
vniuerſale iudiciū totius humani ge
neris ꝑ vniuerſalem ſeparationē bo
norum a malis et q̇libet ꝑ ꝯſeq̄ns iu
dicabitꝛ nec tn̄ deus bis iudicabit in
idip̄m q̇a nō duas penas ꝓ vno pec
cato infert ſ pena q̄ ante iudiciū cō
pleta inflicta non fuerat in vltimo
iudicio ꝯplebitꝛ poſt ꝙ impij crucia
būtꝛ quo ad corpꝰ et quo ad animā
ſimul. Ad ſecūdā rn̄o ꝙ eſt falſū ꝙ
ſentencia illius generalis iudicij que
eſt vniuerſalis ſeparatio bonoruꝫ a
malis p̄cedat illud iudicium nec etiā
quo ad pticularem ſentēciam vnius
cuiuſqꝫ plene p̄ceſſit iudicij effectꝰ
q̇a et boni amplius poſt iudiciuꝫ p̄
miabūtur. Tū ex glīa corporis ad
iūcta. Tū ex numero ſanctorū ꝯple
to et mali etiā amplius torq̄buntur
adiuncta pena corporis et ꝯplecto
in penis numero dāpnatorū q̇a q̄n
to cū pluribꝰ ardbūt magis ardbūt

Ad terciā rñdetᷣ negādo ꝯſeq̄nciaꝫ
et rō ē q̄a vniuerſale iudicium vt dic
tū eſt magis directe reſpicit vtilita
tem hominū q̄m ſingulos iudicādo
tum q̄muis igitur cuilibet homini an
te iudiciū ſit certa noticia de ſua dāp
natione vl' p̄mio nō tñ omnibꝰ omni
um dāpnatio vl' premiuꝫ innoteſcit
Vnde iudicium neccē erit.

Ad ſecūdā . q .q̄ q̄ritᷣ vtrū
oīs iudicādi in iudicio vidē
būt filiū hominis.i.xp̄m in
forma humana glo'ſa iudicātem ſic
ꝓceditᷣ et videtᷣ ꝙ nō . Primo ſic
xp̄s in iudicio nō apparebit in for
ma humanitatis glo'ſa. Jo .xix. Vidē
būt in quem tranſfigerunt glo .q̄a
in ea carne vēturꝰ eſt in q̄ crucifixꝰ
eſt ſꝫ crucifixꝰ eſt in forma infirma
ergo in forma infirmitatis appare
bit nō in forma glo'ſa . Secūdo ſic di
citᷣ .mat.xxiiij.apparebit ſignū filij
hominis in celo.i.ſignū crucis ergo
cū crux ſit ſignū infirmitatis et nō
gl'e et ꝑ ꝯſeq̄ns non videbitᷣ ab ho
minibꝰ in forma glo'ſa. Tercio ſic o
culus nō glorificatꝰ nō poterit vide
re claritateꝫ corporis glorificati cū
ſit in ꝓporcionatꝰ & cū mali vt pōt
mali non habebunt oculos glorifica
tos nō poterūt videre xp̄m iudicātē
in forma glorioſa . In oppoſitū eſt
euāgeliuꝫ p̄n̄s in quo dicitᷣ vidēbūt
filium hominis venienteꝫ in nube cū
poteſtate magna et mageſtate Ma
geſtas autē et ptās ad gloriā ꝑtinet
ergo in forma glorioſa apparebit
et ab hominibꝰ videbitᷣ . Rñō dicen
dū ſub tribꝰ ꝯcluſionibꝰ. Prima eſt
ꝙ xp̄s in iudicio apparebit in formā
humana . Iſta ꝯcluſio patet ex illa
parte euāgelij vbi dr̄ videbūt filium
hominis venienteꝫ & in forma humā
na . Secūda rōne ſic eiꝰ eſt iudicare
cuius eſt legem cōdere ſꝫ xp̄s in hu
mana natura apparēs nobis legem
euāgelij .dedit & in eadē natura ap
parens iudicabit . Tercio ſic xp̄s ſe
cūduꝫ illā formā iudicabit in q̄ iudi
catꝰ eſt vt poſſit ab impijs videri vt
dicit .glo. Jo .v. ſꝫ iudicatus eſt in
forma humanitatis & in eadem iudi
cabit . Secūda ꝯcluſio eſt ꝙ xp̄s in
iudicio apparebit in forma humana
glorioſa Iſta ꝯcluſio pꝫ p̄mo ſic ille
q̄ iudicat debꝫ eminere illis q̄ iudican
tur ſꝫ electi q̄ iudicabūtᷣ a xp̄o illi cor
pora glorioſa habebūt & multo for
tius iudex in forma glorioſa appare
bit Secūdo ſic ſicut iudicari eſt infir
mitas ita iudicare eſt auctoritatis et
glorie ſꝫ in p̄mo aduētu quo xp̄s ve
nit ad hoc ꝙ iudicaretur apparuit in
forma infirmitatis & in ſecūdo aduē
tu in quo veniet ut iudeꝫ apparebit
in forma glorioſa. Tercia ꝯcluſio ſi
cꝫ xp̄s in iudicio in forma glorioſa
ab omnibꝰ vidēdꝰ ſit. viſio tñ illa ſi
cut bonis erit d'lectabilis ita reꝓbis
triſtis et terribilis. Probatᷣ ꝯcluſio
dicit enim iſidorꝰ ꝙ aparebit xp̄s te
rribilis reꝓbis blādꝰ bonis Vnd' ſi
cut amicis gloria eſt d'lectabilis ita
gloria et ptās eiꝰ q̄ odio habetᷣ cō
triſtat et ideo ſicut viſio glorie humā
nitatis xp̄i erit iuſtis in p̄miū et gau
diū ita inimicis xp̄i erit in ſuppliciū
Nūc ad rōnes in oppoſitū ad p̄mam
rñdetᷣ negādo ꝯſeq̄ntiā qꝛ licꝫ in ea
dē carne in q̄ crucifixꝰ eſt apparebit
nō tamē ſimiliter ſe habēte q̄a p̄mo
fuit paſſibilis ſꝫ in iudicio appare
bit glo'ſa ſicut erit . Ad ſecūdā rñdetᷣ
parit' negādo ꝯſeq̄nciā rō eſt q̄a licꝫ
ſignū crucis apparebit in iudicio nō
tñ ad iudiciū tūc exiſtētis infirmita
tis ſꝫ ptātis vt ꝑ hoc iuſtior appareat
ꝯdēpnatio eorū q̄ tātā miſericordiā
neglexerūt . Ad terciā rñdetᷣ negā
do ꝯſeq̄nciā et rō eſt q̄a corpus glo
ſū hꝫ ptāte ſua vt ſe demōſtret vel
nō demōſtret oculo non glo'ſo idō in
forma glo'ſa xp̄s ab oībus poterit
videri.

Ad terciā . q. q̄ q̄ritᷣ vtrum
ſigna q̄ ponūtᷣ hic in euā
gelio p̄cedere d'beāt iudiciū
ſic ꝓceditᷣ et uidetᷣ ꝙ nō p̄mo ſic di
cit apl'ſ ¶ Primo ad the .v. cū dixe
rint impij ſecuritas repētinꝰ eis ſup
ueniet interitꝰ ſꝫ nō eſſet pax et ſe
curitas ſi hoīes ꝑ ſigna p̄cedēcia
terrerētᷣ & ſigna illa q̄ ſūt ad terro
rem nō p̄cedēt iudiciū Secūdo ſigna
ad manifeſtacionem alicuius ordinā
tur ſꝫ aduētꝰ xp̄i ad iudiciū debet eſſe
occultꝰ . Vnde .ij. the .v. dicitᷣ dies
dñi ſicut fur in nocte veniet & ſigna
nō debēt ipſū p̄cedere ¶ Tercio ſic tē
pus p̄mi aduētus fuit p̄cognitū a ꝓ
phetis quod nō eſt de ſecūdo aduen
tu ſꝫ p̄mū aduētū ꝑ nō p̄ceſſerūt ali
qua ſigna & nec ſecundum p̄cedent
Quarto ſic corpora celeſtia in alte
rabilia ſūt & non oſcurabūtᷣ . Quin
to ſic cū ſtelle ſecūdū ſubām et fixio
neꝫ ſint ꝑpetue et immutabiles nō
videtᷣ quod de celo debeāt cadere
Sexto angeli ſūt beati beatitudo ve
ro excludit omnem miſeriā et muta
bilitatem videtᷣ ꝙ virtutes celoruꝫ
q̄ dicūtᷣ angeli nullo mō p̄nt dici ti
more affici vel moueri . In oppoſitū
eſt euāgeliū p̄n̄s Rñō dicēdū ſub iſ
ta ꝯcluſione ꝙ ſigna q̄ deſcribūtᷣ in
hoc euāgelio p̄cedēt futurū iudiciū
Iſta ꝯcluſio ſic d'claratᷣ ex dictis in
ſupiori q̄ſtione dictū eſt ꝙ xp̄s ad
iudicādū veniēs in forma glorioſa
apparebit ꝓpter auctoritatē q̄ iudi
ci debetᷣ ad dignitatem autē iudicia
rie poteſtatis ꝑtinet habere aliq̄ in
dicia q̄ ad reuerenciā et ſubiectioneꝫ
inducāt et idō aduētū xp̄i ad iudicium
venientis multa ſigna p̄cedēt vt cor
da hominū in ſubiectionem vēturi iu
dicis adducātᷣ et ad iudiciū p̄paretᷣ
et inter alia hec q̄ in euāgelio d'ſcribū
tur . Ad raciones in ꝯtrariū ad p̄mā
rñdetᷣ ꝙ ſecūdū ꝙ dicit Augꝰ. in li.
ad eſiciū circa finem mūdi erit vniuē
ſalis perſecutio malorū ꝯtra bonos
Vnde ſicut aliq̄ timebūt .ſ. boni et ali
qui ſecuri erūt .ſ. mali ꝙ & dr̄ cū di
xerint impij pax et ſecuritas Ad ma
los referēdū eſt q̄ ſigna futuri iudi
cij puipēdēt ad bonos vero ꝑtinet ꝙ
hic in euāgelio dr̄ a reſcētibꝰ hoībꝰ
p̄ timore . Ad ſecūdā rñdetᷣ ꝙ dies
dñi dr̄ ſicut fur venire in nocte non
ꝙ dñs ad iudiciū ſit vēturꝰ de nocte
immo veniet de die in luce clariſſimi
ſicut aſcēdit ſꝫ qꝫ ignoratᷣ tempꝰ de
terminatū ꝙ ꝑ ſigna illa cognoſci nō
poterit . Ad terciā rñdetᷣ negādo ꝯ
ſeq̄ntiā et rō eſt q̄a non eſt ſile de p̄
mo aduētu et ſecūdo ¶ In p̄mo enim
aduētu xp̄s venit occultꝰ q̄muis deter
minatū tēpꝰ eēt ꝑus p̄cognitū a ꝓ
phetis et ideo non oportebat hmōi

ſigna in p̄mo aduētu apparere ſicut
apparebūt in ſecūdo aduentu in quo
manifeſtus veniet q̄muis d̄termina
tū tēpus ſit occultū. Ad q̄rtā r̄ndet᷑
ꝙ corpora celeſtia nō obſcurabūt᷑ p
p̄uationem ꝓpꝛii luminis cū ſit eis na
turale. corpa aūt celeſtia manebunt
in ſua natura integra ſ᷑ iſta obſcuri
tas erit r̄ſpcū nr̄i p interpoſicionē
alicui⁹ corporis opaci q̄madmodū
fit in eclipſi luna vero d̄r nō datura
lumen ſuū. mat. xxiiij. ꝙ pōt dupl'r
intelligi vno mō q̇a erit interpoſita
inter terrā et ſolem et pars lune q̄ ē
verſus terrā obſcurabit᷑ cū non ha
beat lumen niſi a ſole. Alio mō p in
poſitionem nubiū obſcurātium. Ad
q̇ntā de ſtellis ꝙ ſtelle nō cadēt de ce
lo q̄ntum ad eorū ſubām cū ſint in
corruptibiles ſ᷑ ſ᷑m apparētiā q̇a ve
re ſtelle abſcōdēt᷑ nubiū dēſitate et
de nubib⁹ v̄ſus terrā deſcēdēt exala
ciones ignite q̄ dicūt᷑ ſtelle cadētes
vel vt dicit Albert⁹ magn⁹ ꝙ ſtelle
dicūt᷑ cadere nō q̄ntū ad ſubām ſuā
ſ᷑ q̄ntum ad caſū ſue virtutis q̄ꝫ hn̄t
mō. Ad ſextā r̄ndet᷑ ꝙ virtutes ce
lorū dicūt᷑ moueri quia tūc multa te
rribilia faciēt ad terrorem hōim. ſ᷑
autē motio in nullo ↄtradicit ſtatui
beatitudinis angelorum vt pꝫ et ita
rō in nullo ꝓcedit

7 H D. q. q̄rtā q̄ q̄rit᷑ vtrum
tēpus futuri iudicij poteſt
d̄terminate ſciri ab aliquo
homine ſic ꝓcedit᷑ et videt᷑ ꝙ ſic.
Primo ſic ſicut enim ſancti patres
expectabāt p̄mū aduētum ita nos ſe
cūdū expectam⁹ ſ᷑ ſancti patres ſci
uerūt tēp⁹ aduēt⁹ p̄mi ſicut p nume
rum ebdomadarum q̄ deſcribūt᷑ dani
el'. ix. Ergo videt᷑ ꝙ et nobis ē po
ſſibile ſcire tēp⁹ ſecūdi aduēt⁹ deter
minatū. Secūdo ſic per ſigna deueni
mus in cognicionem ſignatorū ſ᷑ de
iudicio m̄lta ſigna in ſ᷑ euāgelio no
bis deſcribūt᷑ ḡ in cognicionē illius
t̄poris poſſum⁹ d̄uenire. Tercio ſic
ſecūdū auguſt. in fine de ciuitate dei
ſexta etas currit ab aduētu xp̄i vſqꝫ
ad finem mūdi ſ᷑ ſcit᷑ q̄ntū p̄cedētes
etates durauerūt ḡ ſciri pōt q̄ntum
iſta etas durare debeat p ↄparatio
nem ad alias. Quarto ſic magnū et
paruū diuturnū et breue relatiue di
cūt᷑ de vno p ↄparationem ad illud ſ᷑
t̄pus illud quod eſt ab aduentu xp̄i
vſqꝫ ad finē mūdi d̄r eſſe breue vt
pꝫ. i. cori. vij. temp⁹ breue eſt et in
eodē. x. nos ſumus in quo fines ſecu
lorū deuenerūt et. i. Jo. iiij. nouiſſi
ma hora eſt ergo ſ᷑ d̄r p ↄparatio
nem ad tp̄⁹ p̄cedēs ḡ ſaltem ſ᷑ videt᷑
ſciri poſſe ꝙ multo breuius eſt tp̄s
ab aduētu xp̄i vſqꝫ ad finem mundi
q̄ꝫ a p̄ncipio mūdi vſqꝫ ad xp̄m. Jn
oppoſitū eſt illud. mat. xiiij. de die
illa et hora nemo ſcit nec angeli celo
rū. Secūdo ſic ſi deberet aliq̇b⁹ reue
lari p̄cipue reuelatū fuiſſet q̄rētib⁹
apl'is q̇ doctores totius mundi inſti
tuebāt᷑ ſ᷑ eis de finali aduentu dn̄i q̄
rētib⁹ r̄nſū eſt ante. Primo non eſt
v̄rm noſſe t̄pora vl' momēta q̄ pat᷑
poſuit in ſua poteſtate ḡ multū mi
n⁹ eſt aliis reuelatū. R̄ñ. dicēdū ſub
iſta ↄcluſione ꝙ tp̄s determinatū
futurij iudicij nō pōt cognoſci ab ali
quo puro hōie a ſolo enim d̄o et ab
homine xp̄o cognoſcit᷑. Probatur
enim iſta ↄcluſio iuſta ſanctū Thō.
in queſtionib⁹ de potencia dei q̇a du
plex eſt mod⁹ quo poſſum⁹ cognoſ
cere futura. ſ. p cognicionē natura
lem et p reuelationē. Naturali q̇dem
cognicione cognoſci nō pōt determi
nate finis mūdi q̇a ei⁹ nō eſt alia cau
ſa niſi volūtas diuina q̄ꝫ q̇dē cāꝫ na
turali cognicione cognoſcere nō poſ
ſum⁹. Per reuelationē vero licꝫ ſciri
poſſet ſi deus vellet reuelare nō t̄n
ↄgruū eēt ꝙ reuelaret᷑ niſi homini
xp̄o et ſ᷑ qꝛ finis mūdi nō erit niſi
ↄpleto numero electorum cui⁹ ↄple
tio eſt q̄dā executio toti⁹ diuine pre
deſtinationis. Vnde nō ↄpetit reue
lationē fieri de fine mūdi niſi ei cui
fit reuelatio de tota predeſtinatiōe
diuina. ſ. homini xp̄o p quem tota
diuina predeſtinacio totius humani
generis quodam modo impletur. Vn
de dicitur. Jo. pater diligit filium et
oīa demonſtrat ei q̄ ip̄e facit. Ad
ratiōēs in oppoſitū ad p̄mā r̄ndetur
negādo ↄſeq̄nciā et rō eſt qꝛ non eſt
ſimile de p̄mo aduētu et ſecūdo qꝛ p̄
m⁹ aduēt⁹ xp̄i nobis parabat viam
ad merēdū p fidē et alias v̄tutes et
iō ex pte noſtra req̇rebat᷑ p̄mi aduē
t⁹ noticia vt credēdo in eū q̇ vētur⁹
erat et p ei⁹ grām mereri poſſem⁹.
Jn ſecūdo autem aduētu p̄mia r̄nde
tur ꝓ iuſtis et ſic ex pte nr̄a nō req̇
rit᷑ q̇d agam⁹ aut q̇d cognoſcamus
ſ᷑ q̇d recipiam⁹. Vnde nō opꝫ preco
gnoſcere determinate tp̄⁹ illi⁹ aduē
tus. Ad ſecūdā reſpōſionem reſpon
det᷑ negādo ↄſeq̄nciā et rō eſt q̇a illa
ſigna poſita ſūt ad manifeſtādū ꝙ
q̇nqꝫ mūd⁹ finiet᷑ nō autē ad mani
feſtādū determinatū tp̄⁹ q̄ndo finie
tur. Ponūt᷑ aūt int' illa ſigna aliq̄ q̄
q̄ſi a mūdi exordio fuerūt ſicut quod
ſurget gēs ↄtra gentem et quod ter
remot⁹ erūt p loca ſ᷑ inſtāte mundi
fine ſ᷑ abūdāti⁹ eueniēt q̄ aūt ſit illa
mēſura horū ſignorū q̄ ante finem
mūdi erit manifeſtū nobis eē nō po
teſt. Ad terciā r̄ndet᷑ negādo cōſeq̄n
ciā et rō ē q̇a ſicut Aug. libro lxxxiij
queſtione vltima etas mūdi ↄparatur
vltime etati hominis q̄ d̄terminato
numero annorū nō diffinit᷑ ſicut a
lie etates diffiniūt᷑ ſ᷑ q̇nqꝫ tātū du
rat q̄ntū oēs alie vl' etiā amplius.
Vnde etiā iſta vltima etas mūdi nō
poteſt determinato numero annorū
ḡnaciōm diffiniri. ¶ Ad q̄rtā r̄ndetur
negādo ↄſeq̄nciā et rō eſt q̇a ex hoc
ꝙ d̄r nouiſſima hora vl' ex ſimilibus
locucionib⁹ q̄ in ſcriptura dicūt᷑ nō
videt᷑ aliq̄ determinata q̄ntitas tem
poris ſciri nō enim illa ſūt dicta ad
ſignificādū breuem horā ipſius tē
poris ſ᷑ ad ſignificādū ſtatū mundi
q̇ eſt q̄ſi nouiſſima etas q̇ q̄nto tp̄o
re duret nō eſt diffinitū nō enim le
gi euāgelice alius ſtatus ſuccedet
q̄ ad pfectū adducat ſicut ip̄a ſucce
dit legi vet'i et lex vet⁹ legi nature

¶ Jn dominica tercia eſt euāgelium
Cum audiſſet Jo. in vinculis opera
xp̄i mathei. xi. circa quod occurrūt
ſe. q. diſputāde

¶ Prima vtrū beatus. Jo. baptiſta
dubitauerit an xp̄s eſſet q̇ mittend⁹
erat ſaluator mūdi

¶ Secūdo vtrū xp̄s ↄueniēt᷑ reſpō
dit ad q̄ſtionem. Jo. cum ait dicite

Johãni ceci vidẽt

¶ Tercio vtrum beatus Jo. fuerit pluſquam ꝓpheta.

8 Ad pmã. q. q̃ q̃rit' vtrum beatus. Jo. dubitauerit an xp̃s eſſet q̇ mittẽdꝰ erat ſaluator mundi ſic ꝓcedit' et videt' ꝙ ſic Primo q̇a q̃ſtio eſt dubitabilis ꝓpoſicio ip̃e aũt q̃ſiuit vtrũ ip̃e xp̃s eſſet q̇ venturꝰ erat ſaluator mundi ergo videt' dubitaſſe. Secũdo dicit ſic gregorius in omelia ꝙ beatꝰ. Jo petiuit an ſicut ꝓ hominibus naſci dignatꝰ eſt an etiã ꝓ hominibꝰ mori et ad inferos deſcendere dignaretur & videt' ꝙ dubitauerit. Jn oppoſitum eſt ꝙ ip̃e teſtimonium de eo ꝓhibuit ꝙ eſſet agnꝰ dei q̇ pcc̃a mũdi tolleret. Jo. i. & nõ dubitauit Reſpõſio dicẽdũ ꝙ circa hãc. q. fuerũt varij modi dicẽdi beatꝰ gregoriꝰ dixit ꝙ beatꝰ. Jo. nõ dubitauit vtrũ xp̃s eſſet ſaluator mũdi ſ; dubitauit vtrũ ſicut natꝰ erat in humanitate nr̃a ita etiã morire' ꝓ ſalute humana ſ; h' reſpõſio nõ videt' ꝯueniens q̇a Jo. nõ fuit minꝰ illuminatꝰ q̃ȝ ꝓphete veteris teſtamẽti. Prophete autem cognouerũt xp̃m nõ tm̃ naſciturũ in carne ꝓpt' nos ſ; etiã moriturũ vt habet' yſa. liij. tamq̃ȝ ouis ad occiſionem ductꝰ eſt & multo fortius. Jo. q̇ fuit pluſquam ꝓpheta cognouit Jtẽ Jo. de xp̃o p̃dixerat ſicut dictũ eſt. Ecce agnꝰ dei Jo. i. ꝙ nõ dixiſſet vt videt' niſi vidiſſet eũ immolãdũ ꝓ ſalute mundi. Aliter vt ãbroſiꝰ dicit ꝙ triplex eſt dubitatio vna infidelitatis q̃ fuit in iudeis Alia tarditatis q̃ fuit in diſcipulis Alia eſt pietatis q̃ fuit in Jo baptiſta vt ãbroſiꝰ videt' dicere ꝙ beatus. Jo. nõ fecit illã. q. xp̃o Tu es q̇ venturꝰ es dubietate ſ; q̃dã pietate mõ quo dixerat petrꝰ qñ audiuit xp̃m iturũ ihrl'm et paſſurũ et moriturum. ibi abſit a te domine vt h' fiat ſciebat enim Jo. xp̃m moriturũ ꝓ humano genere et ad infernũ deſcẽſurũ ſ; ꝯpatiendo morti eiꝰ q̃ſiuit per modũ dubitãtis ſ; h' non exp̃mit' in ṽbis Jo. et ideo certi dicũt vt Augꝰ et. Griſo. cũ q̇bꝰ tenẽdũ ꝙ. Jo. non dubitauerit de p̃dictis certitudinaliter cognouit ſ; diſcipuli eiꝰ q̇ nõ erãt ſic illuminati dubitauerũt et ido. Jo p diſcipulos ſuos. q. ꝓpoſuit nõ ꝓpter ſui dubitationem ſ; diſcipulorũ heſitationem q̃ſi diceret ſepe vos ãmonui et nõ credidiſtis michi ꝙ ip̃e eſſet Ecce micto duos ex vobis et dicite tu es q̇ venturus es Vt per vos ip̃os certificati magis ac quieſcatis ego enim nõ ſũ xp̃s ſ; ip̃e q̇ ſp̃m nõ accepit ad mẽſurã et h' de iſta q̃ſtione Ex dictis pȝ rñſio ad obiecta. Ad p̃mũ dr̃ ꝙ nõ erat dubitatio. Jo. ſ; diſcipulorũ. Ad ſcḋm rñdet' ꝙ expoſicio gregorij nõ recipitur in hac parte

9 Ad ſecũdã. q. q̃ q̃rit' vtrum xp̃s ꝯuenienter rñdit q̃ſtioni. Jo. et videt' ꝙ nõ. Primo ſic in p̃mo aduẽtu vẽturus erat in infirmitate ſcḋm illud. yſa. liij. tamq̃ȝ virũ dolorũ et ſciẽtem infirmitatẽ ſ; opa miraculorum magis ptinẽt ad ṽtutem et maieſtatem q̃ȝ ad infirmitatem ergo non ꝯuenienter rñdit ſe eſſe qui vẽturus erat in carnem per operationem miraculorũ. Secundo ſic miracula q̃ xp̃s fecit ab alijs facta ſũt & p talia nõ ꝯuenienter rñdebat ꝙ ip̃e erat q̇ vẽturꝰ eſſet ad ſaluãdũ mũdũ. Jn oppoſitũ eſt euãgelium pñs et illud Jo. v. opera q̃ michi dedit pr̃ vt faciã ip̃a teſtimoniũ ꝓhibẽt de me. Rñſio dicendum ꝙ xp̃s ꝯuenienter rñdit; Rñdit enim nõ per ṽba ſ; p facta faciẽs in ꝯſpectu diſcipulorũ Jo. miracula multa manifeſte declarãtia ꝙ ip̃e eſſet xp̃s h' eſt ꝙ dr̃ renũtiate Jo. q̃ audiſtis in dorti nis et vidiſtis in miraculis ceci vidẽt ad p̃ceptũ meũ ꝙ ſolius dei eſt ¶ Ad rationes in oppoſitũ dicẽdũ ad p̃mã rñdet' negãdo ꝯſeq̃ntiã et rõ eſt q̇a licet filius dei vẽturꝰ erat in primo aduẽtu in infirmitate carnis vẽturꝰ tñ erat in virtute dei ꝙ manifeſtandũ erat p miracula Vnde yſa. xxxv. ait ꝓpheta deus ip̃e veniet et ſaluabit nos tũc aperient' occuli cecorum et aures ſurdorũ patebũt tũc ſaliet ſicut ceruus claudꝰ. Ad ſecũdã rñdetur negãdo aſſũptũ: dicimꝰ enim ꝙ a nullo ſanctorũ fc̃a fuerũt miracula ꝓp̃a virtute ſicut a xp̃o fc̃ã ſunt. Vnde manifeſtũ argumẽtũ fuit ſue diuinitatis et ꝙ ip̃e erat q̇ vẽturus erat ſaluator mũdi

10 Ad terciã. q. q̃ q̃rit' vtrum Jo. fuit plus q̃m ꝓpheta ꝓcedit' ſic Beatꝰ. Jo. nõ fuit propheta vt ip̃e dicit de ſe ipſo Jo. i. ergo nõ fuit plus q̃ȝ ꝓpheta Secundo ſic. Mat. xi. dicit' lex et ꝓphete vſq; ad Johẽm ergo videtur ꝙ Jo. nõ fuerit ꝓpheta. Tercio ꝓpheta dicit' q̇ ꝓcul in futurũ fatur ſ; beatꝰ Jo. nõ ꝓphetauit ꝓcul de xp̃o in futurũ ſ; p̃ntem digito oſtẽdit & videt' ꝙ nõ põt dici ꝓpheta Jn oppoſitũ eſt pñs euãgeliũ. Rñſio dicendũ ſub iſta ꝯcluſione ꝙ beatꝰ Jo. fuit ꝓpheta et pluſq̃ȝ ꝓpheta Patet ꝯcluſio. p̃mo teſtimonio xp̃i Secũdo ſic ꝙ fuerit ꝓpheta dicit' luce. i. Tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis ꝙ vero fuerit pluſq̃ȝ ꝓpheta: pȝ p̃mo q̇a ꝓphete eſt futura p̃dicere iſte autem nõ ſolum futura ſ; etiã p̃ntia oñdit dicẽs Ecce agnꝰ dei Hec rõ tãgit' in himno cũ dr̃. Ceteri tãtũ cecinere vatũ corde p̃ſago iubar ad futurũ tu q̇dẽ mũdi ſcelus auferentem indice ꝓdis. Secũdo q2 añ vſũ vite motũ oñdit ꝓphete lu. i. vt facta eſt vox ſalutacionis tue in auribus meis exultauit in gaudio infãs in vtero meo. Tercio q̇a non ſolũ ꝓpheta ſ; baptiſta xp̃i fuit. Q̃rto q̇a ſup h' ꝙ ꝓpheta fuit. fuit etiam p̃curſor xp̃i lu. i. Peribis enim añ faciem dñi pare vias eiꝰ ¶ Quinto ſic q̇a ſicut xp̃s ꝓphetizatus eſt ab eo et ab alijs ꝓphetis ita beatus ſic hães ab alijs ꝓphetis nũciatꝰ eſt. Vnde ſaluator ip̃e volẽs oñdere q̃liter Jo. pluſq̃ȝ ꝓpheta fuiſſet ſtatim ſubdit Hic eſt de quo ſcriptum eſt. ſ. malachie. iij. Ecce micto angelũ meum añ faciem tuã ſũt ṽba pr̃is ad filiũ. Ad rõnes in oppoſitũ ad p̃mã rñdet' negãdo añs ad ꝓbationem dicimus ꝙ Jo. nõ negauit ſe eſſe ꝓphetã abſolute nec prophetã miſſũ ante xp̃m ſ; negauit ſe eſſe illũ prophetã d' quo loq̇t' ſcriptura deutero. xviij. prophetã ſuſcitabit vobis deus de fribꝰ vr̃is. Que q̇dẽ autoritas ſcḋm ṽitatem

intelligenda eſt ad litteraꝫ de xp̄o. ſi licꝫ iudei vt dicit mḡr nicolaꝰ de lira intelligāt de alio ꝓpheta. Ad ſecūdā rn̄det' negādo ↄnām et ad auc̄tem Mat. xi. rn̄det' ꝙ ꝑ illud v̄bū nō eſt intelligendum ꝙ poſt ſe nō fuerint alij ꝓphete cū deus dicat mat. xxiij. Ecce mitto ad vos ꝓphetas et ſcribas. Itē lu. ij. anna ꝓphetizauit ſꝫ ideo dicit' lex et ꝓphete vſqꝫ ad io. q̄a in lege et ꝓphetiſ veritas d' xp̄o erat ſub figuris et enigmatibꝰ tradicta ſꝫ a Jo. eſt manifeſte oſtēſa dicente ecce agnꝰ dei. Ad terciā rn̄det' iuxta albertum ꝙ ꝓpheta capit' dupl'r vno mō ſtricte et ꝓp̄e .ſ. q̄ ꝓcul in futuruꝫ fat' de verbo et factis et h' accipit' ꝑ diuinam inſpirationem Alio mō dr̄ ꝓpheta large .ſ. habēſ diuinā inſpirationē de v̄bo ⁊ factis eiꝰ et hoc mō beatꝰ Jo. fuit ꝓpheta et nō ꝑmo mō.

In dn̄ica q̄rta legit' euāgeliū In illo tp̄ore miſerūt iudei a ih'r'lis Jo. i. Circa ꝙ pn̄t diſputari ſeq̄ntes .q.

Prima eſt vtrum beatꝰ Jo. bene rn̄dit ad interrogacionem ſacerdotū et leuitarū q̄renciū tu q̄s es.

Secūda eſt vtrū fuerit ↄueniēs Jo baptizare.

Tercia vtrū ↄueniēs fuit vt xp̄s inter homines ↄuerſaretur.

Ad ꝑmā .q. in q̄ q̄rit' vtruꝫ beatꝰ Jo. bn̄ reſpōdit ad interrogacionem ſibi factam ꝑ ſacerdotes et leuitas tu q̄s es et videt' ꝙ nō Primo in h' ꝙ rn̄dit non ſū ego xp̄s cū de h' nō videat' fuiſſe interrogatꝰ. Secūdo videt' male rn̄diſſe cū dixit ſe nō eſſe heliā cū mat. xi. xp̄s dicat de eo ip̄e eſt helias Tercio videtur male rn̄diſſe cū interrogatꝰ ſi eēt ꝓpheta rn̄dit ſe nō eē ꝓphetā. Quarto videt' male rn̄diſſe cū interrogatꝰ dicat ſe eē vocem clamātis in deſerto. In oppoſitū eſt q̄a Jo. cū eēt repletꝰ ſp̄u ſancto ex vtero matris ſue et ꝑ ↄſeq̄ns illuminatꝰ a deo nō rn̄deret niſi bene. Ad rōnes in oppoſitum rn̄dt' ad ꝑmā dicitur ꝙ licꝫ expreſſe nō fuerat interrogatꝰ an eēt xp̄s iſta tn̄ erat intentio illorum q̄rēdi et ſciēdi an eēt xp̄s cū enim tp̄ore quo uiuebat Jo. eēt famoſa opinio et maxime in ih'r'lꝫ vbi vigebat ſtudiū legis et ꝓphetaruꝫ ꝙ tēpꝰ aduētꝰ meſſie eſſet d' ꝓximo et meſſiā de ꝓximo expectabāt. Preterea vidbāt Jo. baptiſte mirabile natiuitatem et eiꝰ excellenteꝫ ſanctitatem idō erāt moti ad opinādū ipſū eſſe xp̄m propt' ꝙ miſerūt ſolēpniores nūcios ad Jo. volētes ſup h' ſcire volūtatem eiꝰ et ita recte beatus Jo. dicēs ſe nō eſſe xp̄m rn̄dit intentioni eorum h' eniꝫ q̄rebāt tu q̄s es vt rn̄deret eis ſi eſſet xp̄s vl' nō Ad ſecūdā dr̄ ꝙ optime rn̄dit negando ſe eē heliā q̄a ita erat in veritate ꝙ nō erat helias in ꝑſona. Xp̄s auteꝫ dixit eū heliā nō in ꝑſona ſꝫ in ſp̄u ⁊ v̄tute q̄a .ſ. ſimilitudineꝫ helie in ſuis opibꝰ demōſtrabat et h' ſpecialit' in tribus. Primo in officio q̄a ſicut helias ſ'm dn̄i aduētū preueniet ita Jo. ꝑceſſit ꝑmū. Vnde angelꝰ dixit ip̄e ꝑcedet ante illū. Secūdo in auſteritate vite q̄a helias in deſerto morabat' ꝑce vtebat' cibo et duris veſtibꝰ opiebat' vt dr̄ iij. regū ita Jo.

in deſerto eſca eiꝰ erant locuſte et mel ſilueſtre et zona eiꝰ de capillis camelorū. Tercio q̄ntū ad zelū q̄a helias maximi zeli fuit Vnde dicebat .iij. regū .xix. zelo zelatꝰ ſuꝫ ſic et Jo. zelo veritatis mortꝰ eſt Ad terciā rn̄det' ꝙ bene rn̄det negādo ſe eſſe ꝓphetā negauit q̄dē ſe eſſe prophetā nō abſolute ſꝫ illū excellētiſſimū de quo ip̄i q̄rebāt et de quo ſcriptura loq̄t' de vtero .xviij. ſuſcitabit vobis dn̄s ꝓphetam de fribꝰ v̄ris. q̄ ſcriptura ad l'ram eſt intelligēda de xp̄o vl' negauit ſe eſſe ꝓphetā q̄a nō fuit propheta ſimpl'r ſiue tm̄ ſꝫ pluſq̄m propheta. Alij nāqꝫ prophete ſola futura ꝑdicebāt ⁊ a remotis Jo. vero xp̄m ꝑſentem ⁊ nūciauit digito oſtēdēs .d. Ecce agnꝰ dei ecce q̄ tollit peccata mūdi. Ad q̄rtā rn̄det' ꝙ etiam bene reſpōdit dicens ꝙ eſſet vox clamātis in deſerto. dt'ūs eniꝫ Jo. cū eēt deuotiſſimus adimplēs ꝙ ap'lus dicit ad gala. ij. ſ. uiuo ego iā nō ego ſꝫ viuit in me xp̄s nō rn̄dit ego ſum filiꝰ zacharie vl' talis ⁊ talis ſꝫ illud in quo xp̄m ſeq̄bat' Vnde dixit ego vox clamātis. dicit aūt ſe voceꝫ eſſe q̄a vox origine poſterior eſt v̄bo ſꝫ noticia ꝑor q̄ iſtā v̄bū in corde ↄceptū ꝑ vocem ꝓlatū cognoſcimꝰ cū ſit ſignū eiꝰ Deus aūt pr̄ ꝑcurſorem miſit Jo. in tp̄ore factū vt v̄bū ſuū ab eterno ↄceptū annūciaret ⁊ ideo cōgrue dicit Jo. ego vox clamātis in deſerto .ſ. iudee dirigite viam dn̄i .i. ego ſuꝫ ille de quo ſcriptura ſancta loq̄t' yſa. c. l. ego vox clamātis in d'ſerto vt hōīes ſe ad aduētum xp̄i in mūdum ꝑpararēt ⁊ ſic pꝫ ꝙ Jo. in

oīmibꝰ bene reſpondit ad interrogationem ſibi factā tu q̄s es.

Ad ſecūdā .q. q̄ q̄rit' vtrum fuit ↄueniens Jo. baptizare ſic ꝓcedit' et videtur ꝙ non Primo ſic oīs eniꝫ ritus ſacramentalis ad aliq̄ꝫ ꝑtinet legē ſꝫ Jo. nō introduxit nouā legeꝫ ergo incōueniens fuit ꝙ Jo. nouū ritū baptizādi introduceret. Secūdo ſic Jo. fuit miſſus a deo in teſtimoniū tāq̄ꝫ ꝓpheta ſ'm illud. lu. i. tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaueris. Sed ꝓphete q̄ fuerūt an̄ xp̄m nō introduxerūt nouū ritū ſꝫ ad obſ'uātiā legaliuꝫ inducebāt vt pꝫ macha. vltimo Memēto te moyſi ſ'ui mei ergo nec Jo. nouū ritū baptizādi inducere debuit. Tercio ſic vbi eſt alicuius rei ſuꝑfluitas nō eſt ad illud aliud addēdū ſꝫ iudei excedebāt in ſuꝑfluitate baptiſmatū vt dicit' marci .vij. ꝙ phariſei ⁊ oīs iudei niſi crebro lauēt manꝰ nō mādūcāt et in ſero niſi baptizēt' nō comedūt ⁊ alia m'lta q̄ tradita ſunt illis ſ'uare vt baptiſma calicū. Ergo incōueniēs fuit ꝙ Jo. baptizaret. Quarto ſic baptiſmꝰ Jo. nō videt' eſſe a deo ergo incōueniēs fuit. Jo. talem rituꝫ introducere ↄſeq̄ncia pꝫ an̄s ꝓbat' ſic nichil eniꝫ ſacramēta le ꝙ eſt a deo denomiāt' ab homine puro Vnde baptiſmꝰ noue legis nō dicit' petri aut pauli ſꝫ baptiſmꝰ denominat' a Jo. Dicit' eniꝫ baptiſmꝰ Jo. & nō eſt inſtitutus a deo. Quinto ſic alia ſacramēta non habuerunt aſſue factoria & nec baptiſmus xp̄i debuit habere baptiſmum. Jo. vt aſſue faceret homines ad baptiſmuꝫ

xp̄i . Jn oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s
⁊ mat. iij: vbi p̄miſſa ſanctitate . Jo.
ſubdit᷑ q̄ exibāt ad eū multi ⁊ bapti
zabāt᷑ in iordane . Rn̄o dicendū ſub
iſta ↄcluſione q̄ cōueniēs fuit . Jo.
baptizare q̄ ↄueniētia colligit᷑ ex q̄
tuor . Primo q̄a oportebat xp̄z bap
tizari a Jo. : vt baptiſmū ↄſecraret
vt dicit Aug⁹. ſup Jo . Secūdo vt
xp̄s manifeſtaret᷑ . Vn̄ ip̄e Jo. bap
tiſta dicit Jo. i. vt manifeſtet᷑ . ſ. xp̄ſ
in iſrl'm ꝑpterea veni ego in aqua
baptizās ↄcurētib⁹ eniz turbis anū
ciabat xp̄m q̄ q̄d̄ē facilius ſic factū
eſt q̄ſi p ſingulos diſcurriſſz vt . Gri
ſo. dicit ſup Jo. tātū enim officium
Jo. p̄dicādo ⁊ baptizando ordinaba
tur ad manifeſtacionez xp̄i : Tercio
vt ſuo baptiſmo aſſue faceret homi
nes ad baptiſmū xp̄i . Vnde grego.
dicit in q̄dam omelia q̄ ideo baptiza
uit Jo. vt p̄ceſſionis ſue ordinez ſer
uās q̄ naſciturū dn̄m naſcēdo p̄uene
rat baptizādo quoq3 baptizaturum
p̄ueniret . Quarto vt ad penitenciā
homines inducēs p̄pararet ad dign̄
ſuſcipiēdū baptiſmū xp̄i . Vn̄d beda
dicit q̄ quantū cathecuminis nō duz
baptizatis ꝓdeſt doctrina fidei tn̄
ꝓfuit baptiſm⁹ . Jo. an̄ baptiſmum
xp̄i q̄a ſicut ille p̄dicabat pn̄iā ⁊ bap
tiſmū xp̄i ꝓnūciabat ⁊ in cognicio
nez veritatis q̄ mūdo apparuit attra
hebat ſic miniſtri eccl'ie q̄ p̄mo erudi
unt poſtea pc̄ca eorū redarguūt de
ind' baptiſmo xp̄i remiſſionē ꝓmit
tūt . Ad rōnes in oppoſitū ad p̄maz
r̄ndet᷑ negādo ↄn̄am et rō eſt quia
baptiſm⁹ Jo. nō erat p ſe ſacramen
tū ſ3 q̄ſi quoddā ſacramentale diſpo
nens ad baptiſmuz xp̄i et ideo aliq̄li
ter ptinebat ad legem xp̄i nō autem
ad legem moyſi . Ad ſecūdā r̄ndetur
negādo ↄſeq̄nciā et rō eſt quia Jo.
nō ſolū fuit ꝓpheta ſ3 pluſq̄3 ꝓphe
ta . propheta vt dr̄ mat . xi . fuit eniz
terminus legis et initiū euāgelij et
ideo magis ptinebat ad eū verbo et
ope inducere homines ad legem xp̄i
q̄3 ad obſuātiam veteris legis . Ad
terciā r̄ndet᷑ negādo ↄſeq̄ntiā et rō
eſt q̄a baptiſmata illa phariſeorum
erāt in aqua . vtpote ad ſolā mūdi
ciam carnis ordinata . ſ3 baptiſmus
Jo. ordinabat᷑ ad mūdiciā ſpūalem
Jnducebat eniz homines ad penitē
tiā vt dictū eſt . Ad q̄rtā r̄ndet᷑ ne
gādo aſſumptū nā dr̄ Jo. i. q̄ me mi
ſit baptizare in aq̄s ille dixit michi
Et ita baptiſmus Jo. fuit inſtitutus
p̄cepto diuino Vn̄d ei⁹ ille baptizā
di nō fuit ab hominib⁹ ſ3 a deo q̄ fa
miliari ſpirit⁹ ſancti reuelationē Jo
hanez ad baptizādū miſit et ita . Jo.
p̄m⁹ miniſter fuit inſtitutionis et ſ'
us actor p̄ncipalis q̄ aūt denomine
tur a beato Jo : eſt ꝓpter tria vt di
cit Sātus tho : in . iiij . tū p̄mo q̄a ip̄e
fuit baptiſmi inſtitutor aliquo mō .
Petr⁹ autē nullo mō baptiſmi quo
ip̄e baptizabat᷑ . tū ſecūdo q̄a nichil
in illo baptiſmo efficiebatur q̄ Jo.
nō faceret . tū tercio q̄a ſibi ſoli erat
datū illius baptiſmi miniſteriū . Ad
q̄ntā r̄ndet᷑ negādo ↄſeq̄nciā q̄a vt
dicit dn̄s bonauētura nō eſt ſimile d'
baptiſmo xp̄i et de aliis ſacramētis
q̄a baptiſm⁹ eſt p̄mū et neceſſarium
ↄgrue habuit p̄ambolū q̄a enim eſt
neceſſariuz oportebat om̄s ſuſcipe
re quia primū ne homines inhabiles
eſſent et in p̄parati oportet q̄ p̄ced'
ret aliq̄d ſimile nō eſt ſic de alijs ſa
cramētis baptiſm⁹ eniz ſuſcept⁹ diſ
ponit ad cetera alia et ideo non indi
guit alia aſſue factione ymmo aſſue
facio baptiſmi ad alia aſſue fecit

Ad terciā . q. in q̄ q̄rit᷑ quia
dr̄ in euāgelio de xp̄o medi
us vr̄m ſtetit . i. ↄuerſatus
eſt . Verū ↄueniēs fuit vt xp̄s inter
homines ↄuerſaret᷑ vel vitaz ſolita
riā ageret ſic procedit᷑ et videt᷑ q̄
nō fuit ↄueniēs eū int' homines con
uerſari . Primo ſic oportebat q̄ xp̄ſ
ſua ↄuerſatione nō ſolū ſe hominez
oſtēderet ſ3 etiā deū ſ3 d'ū nō ↄueni
cū hominibus ↄuerſari . Dicit᷑ enim
dan. ij. exceptis dijs quoruz nō eſt
cū hominibus ↄuerſacio et . . . hūs di
cit primo politicoruz q̄ ille . . . ſoli
rie viuit aut eſt beſtia ſi ꝓpter ſeui
tiam h' faciat aut eſt de⁹ ſi h' faciat
ꝓpter ↄtēplādā veritatem ergo vi
det᷑ q̄ nō fuit cōueniēs xp̄m inter
homines cōuerſari . Secūdo ſic xp̄s
dū in carne mortali vixit d'buit per
fectiſſimā vitā ducere pfectiſſima au
tem vita eſt cōtēplatiua ad vitā au
tem cōtēplatiuā maxime cōpetit ſoli
tudo ſ'm illud Oſee . ij : ducā eā in ſo
litudinem et loq̄r ad cor ei⁹ . ergo vi
det᷑ q̄ xp̄s debuit ſolitariaz vitam
ducere . Tercio ſic cōuerſatio xp̄i de
buit eſſe vniformis q̄a ſemp debuit
in eo apparere q̄ optimū eſt ſ3 q̄nq3
xp̄s ſolitariam vitā q̄rebat turbas d'
clinās Vn̄d remigius dicit ſup mat.
q̄ xp̄s tria refugia legitur habuiſſe
nauim . mōtem . et deſ'tum . ad quo
rū alterū quotienſcūq3 a turbis cōp
mebat᷑ cōdeſcendebat ſ3 ſemp debu
it ſolitariā vitam ducere . Jn oppoſi
tum eſt euāgeliū pn̄s vbi dicit᷑ me
dius veſtrum ſtetit . i. inter vos con
uerſatus eſt et vitā comunem nobiſ
cū ducēs Rn̄o dicēdū ſub iſta ↄcluſio
ne cōueniētiſſimū fuit xp̄m cōuerſa
ri inter homines patet cōcluſio . Pri
mo ex illo baruc . iiij . poſt h' in terris
viſus eſt et cū hominib⁹ cōuerſatuſ
eſt . Rōne ſic ꝓbat᷑ cōuerſatio xp̄i
talis debuit eſſe vt cōueniret finē cō
uerſationis ſecūdum quem venit in
mūdū . Venit autem in mūdū primo
q̄d̄ē ad manifeſtādū veritatem ſicut
ip̄e dicit Jo. xix . in h' natus ſū et ad
hoc veni in mūduz vt teſtimonium
perhibeā veritati et ideo nō d'bebat
ſe occultare vitā ſolitariam agēs ſ3
in publicū ꝓcedere publice p̄dicādo
Vnde lu . iiij . dicit illis q̄ volebāt eū
detinere q̄a et alijs ciuitatib⁹ oporte
bat me euāgelizare regnū dei quia
ideo miſſ⁹ ſū . Secūdo venit ad hoc
vt homines a peccato liberaret ſ'm
illud . i. thi. i. xp̄s ih̄s venit in hunc
mundum peccatores ſaluos facere et
ideo vt Griſo. dicit licet in eodē loco
manēdo poſſet xp̄s homiēs ad ſe tra
here vt ei⁹ p̄dicationem audirēt nō
tn̄ h' fecit prebens nobis exēpliū vt
pambulem⁹ ⁊ req̄rēm⁹ pereūtes ſi
cut paſtor ouem pditam ⁊ medicus
accedit infirmū . Tercio venit vt p
ip̄m habeamus acceſſum ad deuz vt
dicit᷑ ad Ro. v . et ita familiariter cū
hominib⁹ cōuerſando cōueniens fu
it vt omnibus fiduciam daret ad ſe

acce:dēdi Vnde dictū eſt mat .ix. Fac
tū eſt diſcūbēte eo in domo ecce mlti
publicani et peccatores venientes
diſcūbebāt cū ihu et diſcipulis eius
Ad rōnes in oppoſitū ad pmā rndet
negādo cōſeqnciaz et rō eſt qa xps
p humanitatem ſuā voluit manifeſ
tare diuinitatem et ideo cōuerſando
cum hominib⁹ quod eſt ppū homi
nis manifeſtauit omib⁹ ſuaz diuini
tatem pdicādo ꝛ miracula faciēdo et
innocentez et iuſte intez homines cō
uerſando . Ad ſecūdā rndet negādo
cōſeqnciā et rō eſt qa licet vita con
templatiua ſimpliciter ſit melioz qm
actiua q̄ occupat circa actus corpo
rales actiua tn̄ ſm qz aliqs pdicādo
ꝛ docendo cōtēplata alijs tradit eſt
pfectioz qz vita q̄ ſolū contēplat qa
talis vita pſuppoñit habūdātiā cō
tēplationis et iō xps talem vitaz ele
git . Ad terciā rndet negādo aſſum
tū et rō eſt qa actio xpi fuit noſtra
inſtructio et ideo vt daret exemplū
pdicatorib⁹ ꝙ nō ſemp ſe darēt in
publicuz et ideo qnqz domin⁹ ſe atur
bis ētraxit quod qnq̄ legit feciſſe p
ptez tria . qnqz qdē ppter corpora
lem qetem Vnde mat. vi. dr̄ ꝙ domi
nus dixit diſcipulis venite ſeorſu in
deſertum locū et requieſcite puſillum
erāt eniz q̄ veniebāt ꝛ redibāt mul
ti et nec ſpacium māducādi habebāt
Qnqz vero cauſa orationis vt dicit
lu . vi. Factuz eſt in illis dieb⁹ exijt in
mōtem orare ꝛ erat pnoctās in ora
tione vbi dicit ambroſius ꝙ ad pre
cepta virtutis ſue nos informat exē
plo . Qnqz vere vt doceat fauorem
humanuz vitare . Vnde ſuper illud

mat . v. vidēs ihs turbas aſcēdit in
mōtem dicit . Griſo. pez ꝙ non in
ciuitate ꝛ foro ſz in mōte et ſolitudi
ne ſedit erudiuit nos nichil ad oſten
tationem facere ꝛ a tumltib⁹ abcedē
re ꝛ maxime cū de neceſſarijs diſpu
tare oporteat et tm̄ de iſta ꝯcluſiōe

¶ In dn̄ica feria qrta qtuoz tporū
eſt illud euāgeliū lu. i. Miſſ⁹ eſt āge
lus Circa quod qſtiones diſputādas
quere in feſto annūciationis.

¶ Feria ſexta euāgeliū eſt Exurgēs
maria luce . i. diſputāda ſupez hoc qre
in feſto viſitationis

¶ In die ſabbati euāgeliū ē Anno .
xv. lu iij. venit . ſ. Jo in omnē regio
nem iordanis predicans baptiſmum
penitencie in remiſſionem pccorum
Circa quod venit diſputandum .

19 Utrū baptiſm⁹ . Jo . ꝯfere
bat graciam et videt ꝙ ſic
ex euāgelio pn̄ti vbi dr̄ ꝙ
predicabat baptiſmū penitēcie in re
miſſionem pccorum . Penitencia au
tem et remiſſio peccatorum eſt per
graciam ergo baptiſmus Jo . confe
rebat graciam . Secūdo ſic baptizā
di a Jo . Confitebantur peccata ſua
vt habet mat. iij. ꝛ mat. i. ſz cōfeſſio
peccatorū ordinabat ad remiſſionē
que fit per graciā ergo baptiſmus
Jo . conferebat graciam. Tercio ſic
baptiſmus . Jo . ppinqor erat bap
tiſmo xpi qm circūciſio ſz circūciſio
cōferebat graciam per quam remit
tebat peccatum originale ergo idē
ꝙ prius . Quarto ſic ſi baptiſmus .
Jo . nulluz habebat interius effectū
cū ablucio carnis parue aut nullius

ſit vtilitatis videt ꝙ baptiſm⁹ . Jo
nō fuit acceptādus nec apbādus ſz
hoc nō videt dicendum ergo baptiſ
mus Jo . aliqm interius efficaciā ha
buit et nō niſi graciam conferendo
ergo ꝛc . In oppoſitū arguit ex illo
ma . iij. vbi inqt . Jo . ego qdē bapti
zo vos in aqua p penitenciaz ꝙ ex
ponens . greg . in qdam omelia dicit
Jo . nō in ſpū ſancto ſz in aqua bap
tizabat qa peccata ſoluere nō vale
bat ſz gracia eſt a ſpū ſancto et p eū
peccata tollūt ergo baptiſmus Jo .
graciam nō conferebat . Rn̄o dicen
dū ſub iſta concluſione ꝙ baptiſm⁹
Jo graciam nō conferebat cum eſſz
cōparatio hominis gracia autē nō
poteſt ab homine cōferri que cōclu
ſio ſic declaret ſicut ſupradictuz eſt
tota doctrina et operacio Jo . prepa
ratoria erat ad xpm ſm illud . Jo . i.
gracia et veritas per ihm facta eſt
Et ideo baptiſmus Jo . graciam non
conferebat ſz ſolum ad graciam pre
parabat et hoc tripliciter Vno qdē
modo per doctrinam Jo . inducentez
homines ad fidē xpi . Alio modo aſſue
faciendo homines ad rituz baptiſmi
xpi . Tercio modo per penitenciam
preparando homines ad ſuſcipiēdū
effectum baptiſmi xpi . Ad racionez
in oppoſitū ad primā reſpondet iux
ta . g lo . ꝙ auctas ſit exponenda eſt
vt referat ad baptiſmata diuerſa ſz
modo erat Jo . baptizans . ſ . baptiſm
te ſuo et predicans . ſ . baptiſmū xpi
qui eſt in remiſſionem peccatorum .
Si autem referat vtrūqz ad baptiſ
mū Jo . tunc dicit predicare baptiſ
mū in remiſſionē peccatorū nō ideo

quia hoc ipſe pficeret ſz qa ad hoc
imponendo dignos fructus peniten
cie agere diſponebat ꝛ preparabat
Ad ſecūdam reſpōdet negando con
ſequenciaz et racio eſt quia cōfeſſio
illa peccatorum non fiebat ad remi
ſſionez peccatorū ſtatim per baptiſ
mū . Jo . exhibēdam ſz conſequēdam
per penitēciam cōſequentez et bap
tiſmum xpi ad quem penitencia illa
preparabat . Ad terciam reſpondet
negādo conſequēciaz et racio eſt qa
quamuis baptiſmus . Jo . magis con
ueniret cum baptiſmo xpi quam cir
cūciſio qntum ad materiam nō tn̄ cō
ueniebat magis quo ad cauſam inſti
tucionis quia circūciſio inſtituta fu
it in remedium contra originalē pec
catum . baptiſmus autē . Jo . nō erat
ad hoc inſtitutus ſz ſolum erat pre
paratorius ad baptiſmuz xpi vt dic
tum eſt Sacramēta autem ex vi ſue
inſtitucionis ſuū habent effectum .
Ad quartam reſpondet negādo con
ſequenciam ꝛ racio eſt quia licz bap
tiſmus Jo . interius nō purgaret nō
tn̄ erat inutilis quia inſtruebat et
preparabat ad baptiſmū xpi de cu
ius vtilitate dictū ē in rōne ad pmū
argumētum et tm̄ de hac qſtione .

¶ In vigilia natiuitatis xpi eſt euā
geliū In illo tpore cū eſſet deſponſa
ta matez ihu . ꝛc . mat . i. Circa ꝙ mlte
queſtiones diſputāde veniūt inter
qs hee ſūt q̄ ſequntur .

¶ Primo vtrū xps debuit de vgine
deſpōſata ꝯcipi .

Secūdo vtrū intez mariā et ioſeph
fuit pfectū matrimoniū

Tercio vtrū pdictū matrimoniū fuit

aliq̄n conſumatum ¶
Quarto vtrū xp̄s ſit dicendu᷒ ↄcep
tus de ſpū ſancto

15. D p̄mā . q.q̄ q̄rit᷒ vtrū fu
it cōueniēs ꝙ xp̄s de virgi
ne deſponſata conciperet᷒
Procedit᷒ ſic et videt᷒ ꝙ nō. Primo
ſic deſpōſatio ad carnalem copulā or
dinat᷒ ſ; mater dei nūq̄z voluit carna
li viri vti copula q̄a h᷒ derogat v̾gi
nitati mētis ipſius . Ergo nō debuit
eſſe deſpōſata . Secūdo ſic ꝙ xp̄s ex
v̾gine naſceret᷒ miraculū fuit vt p;
et eſt dictū; aug. in ep̄la ad voluſia
nū ſ; miracula q̄ fiunt ad ↄfirmatio
nem fidei debēt eſſe manifeſta: Cum
ergo ꝑ deſpōſationem h᷒ miraculum
fuit obūbratū videt᷒ nō fuiſſe ↄue
niēs ꝙ xp̄s de deſpōſata naſceretur.
Tercio ſic cauſa q̄ aſſignat᷒ ab aliq̄
b᷒ deſponſatione beate marie eſt.ſ.
ut part᷒ celaret᷒ diabolo dū eū; pu
tat nō de v̾gine ſ; de vxore generatū
nulla eſſe videt᷒ . tū q̄a diabolus ea
q̄ fiūt corporaliter ꝑ ſpicacitate ſen
ſus cognoſcit . tū q̄a ꝑ multa euiden
cia ſign̄ poſtmodū demōes aliqua
liter xp̄m cognouerūt Vn̄ dr̄ mar.
i. ꝙ homo ſpū immūdo plen᷒ excla
mauit dicēs ꝙ tibi et nobis Jeſu na
zarene veniſti ꝑdere neſcio ꝙ ſis ſāc
tus dei nō ḡ videt᷒ ↄueniens fuiſſe
ꝙ mr̄ dei fuiſſet deſpōſata . Quarto
nec rō aſſignata iheronimo videtur
valere in qua dicit ne .ſ.lapidaretur
mater dei a iudeis ſicut adultera q̄a
ſinō fuiſſet deſpōſata nō poſſet de a
dulterio cōdēpnari .et ita nō videt᷒
rationabile ꝙ xp̄s de deſpōſata naſ
ceret᷒ . In oppoſitum eſt euāgelium

ꝑn̄s R̄n̄o dicēdū ſub iſta ↄcluſione
ꝙ ↄueniens fuit xp̄m de deſpōſata
v̾gine cōcipi et naſci Patet cōcluſio
lu . i ;miſſus eſt angelus gabriel ad
v̾ginem deſpōſatam viro cui nomen
ioſeph Iſta autem cōueniencia colli
git᷒ ex multiplici capite . tū ꝓpter
xp̄m . tū ꝓpter matrem : tū ꝓpter
nos ꝓpter xp̄m q̄druplici rōne . Pri
ma q̄dē ne ab infidelib᷒ tāq̄; illegiti
me nat᷒ abiceret᷒ et eſt rō ambroſij
ſup lucā Secūdo vt conſueto modo
ei᷒ genealogia ꝑ virū deſcriberetur
vt dicit ambroſi᷒ ubi ſup̄ Tercio ad
tutelā pueri nati ne diabolus cōtra
eū vehemētius nocumēta ꝓcuraſſ;
et ideo ignatius dicit ipſam fuiſſe d̾ſ
pōſatam vt part᷒ ei᷒ celaret᷒ diabu
lo . Quarto vt ioſeph nutriret᷒ Vn̄
pr̄ ei᷒ dict᷒ eſt q̄ſi nutricius fuit eti
am cōueniēs ex patre v̾ginis primo
quidē q̄a ꝑ hoc redditur immunis a
pena ne .ſ.lapidaret᷒ vt . Jeroni . di
cit Secūdo vt ꝑ hoc ab infamia libe
raret᷒ . Vnde ambroſius ſup lucā di
cit ꝙ deſponſata eſt ne intemerate
virginitatis adduceret᷒ infamia cui
grauis aluus corruptele inſigne ꝑ̄
ferre videret᷒ Tercio vt ei a ioſeph
miniſteriū exhiberet᷒ vt Jeroni . di
cit ex parte etiā noſtra hoc fuit con
ueniēs Primo q̄dē eo ꝙ teſtimonio
Joſeph cō ꝓbatū eſt xp̄m ex v̾gine
natū vt dicit Ambro . ſup lu . ij . q̄a
ip̄a v̾ba v̾ginis magis c̾dibilia red
dūt᷒ ſuā v̾ginitatem aſſerētis vt ait
ambro. ſup . lu . iij . q̄a ꝑ h᷒ deſignat᷒
vniuerſalis eccl̄ia q̄ cū v̾go deſpōſa
ta ſit tñ eſt vni viro :ſ.xp̄o vt aug᷒.
dicit in li. de ſcā v̾ginitate . Quarto

quia ꝙ mater dn̄i fuit deſponſata et
v̾go in ꝑſona ipſius ⁊ virginitas et
matrimoniū honorat᷒ cōtra hereti
cos alteri horū detrahentes . Ad ra
tiones in oppoſitū ad p̄mā rn̄det᷒ ne
gādo cōſeq̄nciā et rō eſt q̄a licet d̾ſpō
ſacio regulariter ad carnale; copulā
ordinat᷒ : Beata tñ v̾go maria ex fa
miliari inſtinctu ſpūs ſancti credēda
eſt deſpōſari voluiſſe confidēs de di
uino auxilio ꝙ nūq̄z ad copula; car
nalem ꝑueniret hoc tñ diuino cōmi
ſit arbitrio vnde in nullo paſſa ē v̾
ginitatis detrimētū. Ad ſecūdā rn̄de
tur negādo ↄſeq̄nciā ⁊ ad ꝓbationē
cū dr̄ ꝙ miracula . ⁊c : R̄n̄det᷒ ꝙ mi
raculorū dei q̄dā ſūt de q̄b᷒ eſt fides
ſicut miraculū v̾ginei ꝑtus et reſur
rectionis dn̄i ⁊ etiā ſacramēti altaris
et ideo voluit dn̄s iſta occultiora eē
vt fides eorū magis meritoria eſſet
Quedā vero miracula ſunt ad fidei
ↄ ꝓbationem vt miraculo q̄ xp̄s illu
minādo cecos et alias infirmitates
ſanādo ad ↄ ꝓbationem ſue diuinita
tis fecit et iſta dicūt᷒ eſſe manifeſta
Part᷒ autem virginis de p̄mo gene
re miraculorū eſt nō de ſecūdo ⁊ ido
non ꝓcedit racio Ad terciā rn̄detur
ꝙ rō illa ignacij bona eſt ⁊ ad ꝓba
cionem ꝙ nō . rn̄det᷒ iuxta . augu . iij .
de trinitate ꝙ diabol᷒ m̄lta p̄ot vir
tute ſue nature a q̄b᷒ tñ ꝓhibet᷒ v̾
tute diuina ⁊ h᷒ mō p̄ot dici ꝙ virtu
te ſue nature diabol᷒ poterat matrē
dei cognoſcere nō fuiſſe corruptam
ſ; v̾ginem . Prohibebat᷒ tñ a deo co
gnoſcere modū part᷒ diuini ꝙ autē
poſtmodum xp̄m aliq̄liter cognouit
diabolus eē filiū dei nō obſtat quia

iam tēpus erat vt xp̄s ſuam v̾tute;
ↄtra diabolum oſtēderēt ⁊ ꝑſecutio
nem ab eo ↄcitatam paterēt ſ; in in
fācia oportebat impedire maliciam
diaboli ne eū acri᷒ ꝑſeq̄ret᷒ q̄n xp̄s
nec pati diſpoſuerat nec v̾tute; ſuā
oſtēdere ſ; in om̄ib᷒ alijs infātibus
ſe ſimilem exhibebat Vn̄ leo papa
in ſmone epiphanie dicit ꝙ Magi.
inuenerūt pueru; Jeſū quantitate
ꝑuū alieni operis indigente; fandi
impotētem ⁊ nulla ab humana infan
tie generalitate diſcretum . Ad q̄rtā
rn̄det᷒ ꝙ rō nō ꝓcedit quia iudicio
adulterarū lapidabat᷒ ſm lege; non
ſolum illa q̄ iam erat deſponſata vel
nupta ſ; etia; illa q̄ in domo patris
cuſtodiebat᷒ vt v̾go q̄nq̄; nuptura
vt colligit᷒ de vtero . 22 . q̄dā referūt
dictū Jeronimi ad lapidatione; infa
mie

D ſecūdā . q . q̄ q̄rit᷒ vtru; 16
inter maria; ⁊ ioſeph fuit
ꝑfectū matrimoniu; ſic ꝓ
cedit᷒ et videt᷒ ꝙ nō . Primo ſic di
cit enim Jeronim᷒ ↄtra elidiū ꝙ io
ſeph marie cuſtos fuit potius qua;
marit᷒ ſ; ſi fuit verū matrimonium
vere ioſeph maritus ei᷒ fuiſſ; Ergo
videt᷒ ꝙ nō fuit verū matrimoniu;
inter mariā et ioſeph. Secūdo ſic ex
parte cauſe ↄſenſus enim ſimplex ⁊
abſolut᷒ cauſat matrimoniu; ſimpli
cit᷒ nō autem ↄſenſus ↄdicionat᷒ ſed
ↄſenſus beate virginis fuit ↄdicio
nat᷒ ergo nō cauſabat matrimoniū
ſimplr̄ ſ; ſm q̄d et ita iꝑfectū Ter
cio ſic ex ꝑte bone fidei ſicut aliud ē
voti abſoluti et aliud eſt voti fidei .
thori. Votū enim abſolutū cuſtodit

caſtitatem abſolute ab om̄i viro et
in om̄i hora ſ3 fides thori nec ab om
ni hora nec ab om̄i viro nec abſolu
te ſ3 marito cuſtodit ſ3 hec cuſtodia
nō fuit in beata virgine ꝫ ſuū m̄tri
moniū q̄ntū ad fidē thori fuit imper
fectū . Quarto ſic ex ꝑte boni ꝓlis
proles nō fuit creata a matrimonio
ergo nō fuit bonū eiꝰ matrimoniuz
ergo nō accepit ab eo aliq̄3 ꝑfectio
nez . Quinto ſic ex ꝑte boni ſacramē
ti ꝑfectū enim matrimoniū in bono
ſacramēti eſt ꝑfectū in ſignificando
ſ3 iſtud matrimoniū beate v̾ginis ē
imꝑfectū in ſignificādo ꝫ eſt imper
fectū in rōne ſacramēti . Sexto ex in
diuinitate vite q̄ eſt cauſa matrimo
nij Sic arguit̾ beata v̾go et Joſeph
nūq̄3 ꝑfecte habuerūt illaz ergo ha
bet̾ ꝓpoſitū ꝓbat̾ aſſumptum q̇a
vnitas animorū ordinat̾ ad vnita
tem corporū . ffinis autez eſt in om̄i
bꝰ cōplectiuū cū ꝫ nūq̄3 fuerint unū
vnitate corporum nūquam fuerunt
perfecte vnū ergo nūq̄m habuerūt
perfecte in diuiduitatē In oppoſitū
eſt euāgeliū pn̄s in quo ait angelus
ad Joſeph noli timere accipe coniu
gem tuā ſ3 nō dicūt̾ cōiuges niſi ex
quo ꝑfectū eſt matrimoniū inter eos
ergo . ꝛc̄ . Rn̄o dicēdū ꝙ matrimoniū
quod fuit int̾ Beatam mariaz et Jo
ſeph fuit verū et ꝑfectū . Iſta con
cluſio pȝ in . c . Beata maria et m̄tis
ſeq̄ntibꝰ . ij . q . iij . Rōne ꝓbat̾ ſic di
cit̾ deutro . xxxij . dei ꝑfecta ſūt opa
ergo ꝑ̄cipue illa ſunt ꝑfecta q̄ facit
circa ſe ꝛ ſuos ſ3 illud matrimonium
fecit circa matrem ſuā fuit enim illi
diuinitus reuelatū ergo m̄trimoniū

illud fuit ꝑfectū ꝓ cuiꝰ declaratione
eſt notādum iuxta ſanctū Thomam
ꝙ duplex eſt rei ꝑfectio . Prima et
ſecūda . Prima q̇dē ꝑfectio in ip̄a rei
forma cōſiſtit et ex q̄ ſpeciem ſortitur
Secūda ꝑfectio cōſiſtit in opatione
rei ꝑ q̄3 res aliq̄lit̾ finē ſuū attingit
fforma autez matrimonii conſiſtit in
q̄dā indiuiſibili cōiūcione animorum
ꝑ q̄3 vnꝰ cōiugiū indiuiſibilit̾ alteri
fidē ſ̾uare tenet̾ ffinis autem matri
monij eſt ꝓles generāda ꝛ educāda
ad quorū ꝑ̄mū puenit̾ ꝑ cōcubituz
cōiugalem . Ad ſecūdū ꝑ alia opa vi
ri ꝛ vxoris quibꝰ ſibi inuicem obſe
quūt̾ ad ꝓlem nutricdā . Sic ꝫ dicē
dū eſt ꝙ matrimoniū inter beatam
v̾ginem ꝛ Joſeph q̄ntū ad ꝑ̄mā per
fectionez omnino veruz fuit et ꝑfec
tū q̇a vterq̄3 cōſenſit in copulā con
iugalem nō autem exp̄ſſe in copulā
carnalez niſi ſub cōdictione ſi dō pla
ceret Vnde angelus vocat eam cōiu
gem Mat . i . dicēs ad Joſeph Noli ti
mere accipe Mariā cōiugem tuā ꝙ
exponēs Auguſtinꝰ libro de nup . ꝛ
cōcupiſcēcia dicit cōiunx vocat̾ ex ꝑ̄
ma deſpōſationis fide q̄3 in cōcubitu
nec cognouerat nec fuerat cognitu
rus q̄ntū vero ad ſecūdā ꝑfectionez
q̄ eſt per actū matrimonii ſi 13 refe
rat̾ ad carnalem cōcubitū ꝑ q̄3 pro
les generant̾ nō fuit matrimonium
illud ꝑfectū . Habuit tn̄ illud matri
moniū etiā ſecūdā ꝑfectionem q̄ntuz
ad ꝓlis educationem Vnde Augꝰ .
dicit in libro de nup . et cōcupiſcen
cia nupciarū bonū implectū eſt in il
lis parentibꝰ xp̄i . proles . fides . et
ſacramētum . Prolē conoſcamꝰ ipſū

dominū Jeſū xp̄m fidē q̇a nullū adl̾
terium ſacramētū q̇a nullū diuorciū
ſolus ſibi nupcialis cōcubitus nō fu
it . Cōcordāt om̄s doctorēs Ad ratio
nes in oppoſitū ad ꝑ̄mam rn̄det̾ ꝙ
Jero . accipit ibi maritū ab actu ma
trimonij cōſūmati ꝛ ſic verū eſt ꝙ
Joſeph nō fuit maritꝰ . Ad ſecūdaz
reſpōdet̾ negādo minorem dicimus
enim ꝙ cōſenſus Beate v̾ginis fuit
cōſenſus abſolutus . Abſolute enim
cōſenſit in matrimoniū diuinitus cē̄
tificata de ipſius ſancti Joſeph con
tinēcia ꝛ ipſa de ſe certa erat q̄ nul
lum carnis ſtimulum ſentiebat ſ3 in
matrimoniū ſic cōſentiēs v̾ginitatē
ſuā deo commiſiſſe dicit̾ . Ad terciam
rn̄det̾ negādo cōſeq̄nciam et rō eſt
q̇a licet cuſtodia caſtitatis thori nō
fuit in Beata virgine fuit tn̄ cuſto
dia ciuitatis abſolute naz vt dicit Al
bertꝰ magnꝰ fidēs cuſtodit caſtitatē
ꝓpt̾ ſe ꝛ exhibet ſe matrimonialitē
cōiūcto ꝓpt̾ infirmitatē vl̾ bonū ꝓ
lis Vn̄ ꝙ exhibet ſe ꝓpter aliud ſed
cuſtodia caſtitatis eſt ſicut ꝑ ſe dſide
ratū ꝛ ideo in ꝑ̄mo eſt ꝑfectio bone
fidei nō in ſecūdo . Ad q̄rtā rn̄detur
negādo ꝯnām et rō eſt ſm̄ ſanctum
Thomā ꝛ Albertū magnū q̇a ꝓles
nō eſt bonū matrimonij ſolū in q̄ntū
ꝑ matrimoniū generat̾ ſ3 in q̄ntum
in matrimonio ſuſcipit̾ ꝛ educat̾ ꝛ
ſic bonū illiꝰ matrimonij fuit proleſ
illa . ſ . xp̄s q̄ pietate parētum nutri
tꝰ et educatꝰ ꝛ in tēplo p̾ūatꝰ corā
dn̄o nō autem . Primo mō q̇a non ex
matrimōio natꝰ ſ3 ex ſpū ſancto . Ad
q̇ntā rn̄det̾ ; ſ . negādo ꝯnāz . q̄m nō
eſt de eſſencia ſacramēti quo ad ꝑ̄mā

eiꝰ ꝑfectionem plena illa ſignifica
cio xp̄i ꝛ eccl̾ie ꝛ humane nature cū
diuina ꝑſona ſ3 illa eſt de eſſencia ſa
cūde ꝑfectionis . ſ . matrimonij conſū
mati ꝛ iō rō nō ꝓcedit . Ad ſextā reſ
pōdet̾ negādo minorem ꝛ rō eſt q̇a
vt dicit magnꝰ albertus nulla vnio
eſt eſſencialis matrimonio niſi ma
ritalis in cōſenſu animorum fūdata
Illa autē q̄ eſt carnis eſt ꝯn̄s ipām
et ideo ꝑ̄ma nō ordinat̾ ad illā ſicut
ad eſſenciale ſ3 ſicut ad effectuz qui
pōt ſeq̇ ſi volūt cōiuges ꝛ ita argu
mētuz falſū ꝑſuppoint et ꝑ ꝯn̄s nō
ꝓcedit

AD terciā . q . q̄ q̄rit̾ vtrum
matrimoniū illud inter Ma
riaz ꝛ Joſeph fuit aliq̄n cō
ſūmatū ꝓcedit̾ ſic ꝛ videt̾ ꝙ ſic ex
pn̄ti euāgelio . Primo ex illo vbi dē
anteq̄3 cōuenirēt inuenta eſt in vte
ro habēs de ſpū ſancto nō autē euā
geliſta 13 diceret niſi certꝰ eſſ3 de cō
uenturis ergo videt̾ ꝙ beata virgo
q̄nq̄3 cōuenit carnali copula cū Jo
ſeph ꝛ ita conſūmaſſ3 matrimoniuz
Secūdo arguit̾ idē ex illo quod ſub
dit̾ in euāgelio ꝙ ait āgelus ad Jo
ſeph Accipe Mariā coniugem tuam
cōiugiū autem cōſūmat̾ ꝑ carnalez
copulā Ergo q̄nq̄3 carnalis copula
interuenit inter beatā Mariam ꝛ Jo
ſeph ꝛ ita matrimoniū fuit cōſūma
tū . Tercio idē arguit̾ ex eo ꝙ ibidē
poſt pauca ſubdit̾ . ſ . Mat . i . ioſeph
accepit cōiugem ſuā et non agnoſce
bat eā donec peperit filiū ſuū ꝑ̄mo
genitū 13 autem aduerbiū donec con
ſueuit determinatum tp̄ꝰ deſignare
quo cōpleto fiat id ꝙ vſq̄3 ad illud

tp̄s nō fiebat verbuꝫ autem cognoſ
cendi ad coitū refert̛ ſicut gene.iiij.
dicit̛.Adā cognouit vxoreꝫ ſuā ꝫ vi
det̛ ꝙ poſt partuꝫ Beata maria fu
it a Joſeph cognita ⁊ ita videt̛ ma
trimoniū cōſūmatū. Quarto idē ar
guit̛ ex illo v̓bo p̄mogenitum p̄mū
enim dicitur reſpectu ſecundi Et ita
p̄mogenitꝰ non pōt dici niſi q̇ habet
frēs ſubſeq̄ntes ſꝫ xp̄s in auctē mdu
eta mat.i.dicit̛ p̄mo genitꝰ filiꝰ vir
ginis ergo poſt p̄mū habuit aliū ꝫ
poſt xp̄i natiuitatē matrimoniū fuit
cōſūmatum. In oppoſitum eſt illud
quod habet̛ ezechie.xliiij.porta hꝫ
clauſa erit et nō aperiet̛ et vir nō p
trāſibit p eā qm̄ dn̄s deus iſrl̓ ingre
ſſus eſt p eā quod exponens Augꝰ.
in quodam ſ̓mone dicit q̇d eſt porta
in domo dn̄i clauſa niſi ꝙ Maria ſep
erit intacta ⁊ q̇d eſt ꝙ hō nō tran
ſiuit p eā niſi ꝙ Joſeph nō cognoſ
cet eā ⁊ q̇d eſt ꝙ dn̄s ſolus intraret
egredit̛ p eā niſi ꝙ ſpūs ſanctꝰ im
pregnabit eā ⁊ angeloruꝫ dn̄s naſ
cet̛ p eā ⁊ q̇d eſt ꝙ domꝰ clauſa erit
in eternū niſi ꝙ Maria virgo eſt an̄
partū in ptu ⁊ v̓go poſt ptū; Rn̄o
dicēduꝫ ſub iſta cōcluſione ꝙ matri
moniū int̓ beatā Mariaꝫ et Joſeph
nūq̄ꝫ fuit conſumatū qm̄ beatiſſima
mr̄ Xp̄i fuit v̓go ante ptū in partu
et poſt partū v̓go in eternū pmāſit
Vnd deteſtādi ſūt errores iudeoruꝫ
et ebonitarū q̇ derogantes v̓ginita
ti beate marie an̄ ptū dixerūt xp̄m
ex ſemine Joſeph eſſe natū.Et erro
res philoſophorū q̇ v̓ginitati eius
in partu derogabāt dicētes nō poſſe
eē duo corpora in eodē loco. Deteſ

tādꝰ eſt et iā error Elidi q̇ v̓ginitati
Beate marie poſt ptū derogās dice
re p̄ſūpſit matrem xp̄i poſt partū
a Joſeph eſſe cognitā ⁊ alios filios
genuiſſe ſꝫ iſte error irrationabilis
eſt ⁊ inſanꝰ .ſ.ꝙ beata virgo mater
dei tēplum ſpūs ſancti operi carnis
vacaret hoc nō pōt cadere niſi in a
nimā impiā ⁊ ſtultā credere tantaꝫ
in matrem dn̄i indignitatem. Ideo
erroneū eſt ⁊ pniciōſū.Vnde ⁊ dn̄s
in morte iſtū errorem euacuauit qn̄
eā beato Johāni cōmēdauit ⁊ dedit
ſibi in ſolatiū loco filij vt q̇d dediſſet
ſi filios habuiſſet. Ad rōnes in op
poſitū ad p̄mā de v̓bo ante rn̄detur
ꝙ rō nō pcedit q̇a hec p̄poſitio an
te nō ſemp denotat ordinem ad illud
quod futurū eſt ſ̓m rei veritateꝫ ſꝫ
q̄nq̄ꝫ ad illud quod futurū ſperatur
ſ̓m comunem curſū ſicut cū dr̄ ante
q̄ꝫ haberet .xx.Annos mortuus eſt
et ſic eſt in pposito Ad ſecūdā rn̄de
tur negādo ↄn̄am rō eſt q̇a nos dici
mꝰ ꝙ cōiugium licꝫ fuerit pfectum
pfectione p̄ma nō tn̄ fuit cōſūmatū
ꝙ ptinet ad pfectionem ſecūdā .Ad
terciā rn̄det̛ negādo ↄn̄am et dicit̛
ꝙ li donec q̄nq̄ꝫ deſignat certū tem
pus ſ̓m illud gal̓.iij; pptez trāſgreſ
ſionem lex poſita eſt donec veniret
ſemē quod pmiſſerat q̄nq̄ꝫ vero ſi
gnat infinitū tempus ſ̓m illud pſal.
dixit dn̄s dn̄o meo ſede a dextris meis
Donec ponā inimicos tuos ⁊c̄.Et ſe
cūdū illud pſal. Oculi noſtri ſemper
ad dn̄m donec miſereat̛ nr̄i .Ex quo
nō eſt intelligēdū ꝙ poſt impetratā
miſericordiā oculi nr̄i auertāt̛ a deo
et ſic eſt hic.Ad q̄rtā rn̄dt̛ negādo

ↄn̄am et rō eſt q̇a p̄mogenitꝰ hic p̄
uat ordinem ad anterius non ponit
ordinem ad poſterius Ideo dn̄s pri
mogenitꝰ appellat̛ q̇a ſ̓m legeꝫ erat
offerendꝰ Idē vero dr̄ ꝙ habuerit
frēs dicēdum ꝙ frēs vocāt̛ ibi ppin
qui in ſecūdo vel tercio gradu.

Ad quartā.q.q̄ q̄rit̛ vtrū 18
xp̄s dicēdꝰ ſit cōceptus de
ſpū ſancto ſic pcedit̛ ⁊ vi
det̛ ꝙ nō. Primo ſic hꝫ p̄poſicio de
denotat cōſubſtācialitatem Vnd nō
dicimꝰ aliq̇d de aliquo niſi de ſb̄a eiꝰ
ſit.Dicimꝰ eniꝫ filiū eſſe de patre nō
autē celū et terrā de deo.ſꝫ xp̄s ſ̓m
hominēꝫ nō eſt cōſb̄alis ſpūi ſancto
ergo nō debet dici de ſpū ſcō natus.
Secundo ſic ſp̄s ſcs caritas eſt et do
nū ſꝫ nō cōueniēt̓ dicit̛ cōceptꝰ a ca
ritate vel dono ergo nec de ſpū ſanc
to debet dici cōceptꝰ Tercio ſic effi
cere cōceptionem xp̄i nō debet attri
bui ſpūi ſcō ergo ⁊c̄. ↄn̄a pꝫ an̄s p
bat̛ q̇a vt dicit Augꝰ.in p̄mo de tri
nitate indiuiſa ſūt opa trinitatis ſi
cut indiuiſa eſt eſſencia trinitatis ſꝫ
efficere cōceptioneꝫ xp̄i eſt quoddā
opꝰ diuinū ꝫ videt̛ ꝙ nō ſit magis
attribuēdū ſpūi ſancto q̄ꝫ patri aut
filio .Quarto ſic ſi conceptio xp̄i at
tribuēda eſt ſpūi ſcō vt p̄ncipio eiꝰ
ſeq̇t̛ ꝙ ſit pr̄ xp̄i dicēdꝰ ſ̓m huma
nitatem ſꝫ hꝫ nō eſt verū dicit enim
Augꝰ.in encheridiō natꝰ eſt xp̄s d
ſpū ſancto nō ſicut filius ↄn̄a tn̄ p
bat̛ ſic ſ̓m phm̄ .ii.de generatione
animaliū pater dicit p̄ncipiū actuum
in generatione Mat̓ vero miniſtrat
materiā ſꝫ beata Maria dr̄ mater xp̄i

ppter materiam q̄m in cōcepcione
eius miniſtrauit ꝫ ſpūs ſanctus pōt
dici pr̄ eiꝰ ſi dicat̛ ꝙ fuerit p̄ncipiū
actuū in cōcepcione eiꝰ In oppoſitū
arguit̛ ex p̄ſenti caplō Rn̄o dicēdū
ſub iſta cōcluſione ꝙ cōueniēt̓ dici
tur xp̄s cōceptꝰ de ſpū ſancto Patet
iſta cōcluſio q̇a cōceptionem q̄muis
tota trinitas opata ſit attribuit̛ tn̄
ſpūi ſancto triplici rōne. Primo q̇dē
q̇a hꝫ cōgruit cauſe incarnationis q̄
cōſiderat̛ ex pte dei .ſpūs eniꝫ ſcūs
eſt amor patris ⁊ filij. hoc auteꝫ ex
maximo amore dei puenit vt filius
carnem ſibi aſſumeret in vtero v̓gi
nali Vnde dicit Johan.iij.ſic deus di
lexit mūdū vt filiū ſuū daret; Secū
do q̇a hꝫ cōgruit cauſe incarnationiſ
ex pte nature aſſūpte p hꝫ dat̛ intel
ligi ꝙ natura humana aſſūpta eſt a
filio in vnitate pſone nō ex aliq̇bus
meritis ſꝫ ex ſola dei gracia q̄ ſpūi ſā
cto attribuit̛ . Tercio ꝙ hꝫ cōgruit
termino incarnationis ad hꝫ eniꝫ ter
minata eſt incarnatio vt homo ille
q̇ cupiebat̛ eēt ſanctus et filius dei.
Vtrūq̄ꝫ autem hꝫ a ppatur ſpūi ſanc
to ſicut ꝑ ipſū efficiūt̛ homīns filij
dei ſ̓m illud gala .iiij. qm̄ eſtis filij
dei miſit deus ſp̄m filij ſui in corda
veſtra clamātem abba pr̄ ipſe etiaꝫ
eſt ſpūs ſantificationiſ vt dr̄ ad Ro.
i.ſicut ergo alij p ſp̄m ſanctuꝫ ſācti
ficantur ſpiritualiter vt ſint filij dei
adoptiui Ita xp̄s p ſp̄ꝫ ſanctū eſt in
ſanctitate cōceptus vt eēt filius dei
naturalis Vnde angelus poſtq̄ꝫ pre
miſſerat ſpūs ſanctus ſupueniet in
te cōcludit Ideoq̄ꝫ ꝙ naſcet̛ ex te ſā
ctū vocabit̛ filius dei .Ad rationes

in oppoſitū Ad pmā rńdet᷒ q᷑: li. de largo mō accipitur ꝓ ex quia enim corp⁹ xp̄i nō eſt ſubſtācialė ſpiritui ſancto nō ꝓpe pōt dici cōceptum de ſpū ſancto. ſ₃ magis ex ſpū ſancto et rō eſt qa q᷑ eni₃ ex aliquo eſt aut ē ex ſubſtācia aut ptāte ei⁹ ex ſubſtā cia ſicut filı⁹ qa patre eſt. ex ptāte ſicut ex deo ſūt oīa quo etiā in vte ro habuit Maria ex ſpū ſancto. Ad ſecūdā rńdet᷒ negādo ꝯnā₃ et ratio eſt qa lic₃ ſpūs ſanctus ſit caritas et donū tn̄ nomine caritatis ⁊ boni nō ſignificat᷒ vt pſona ſubſiſtēs cuius eſt agere ⁊ ideo nō pōt dici cōcept⁹ de caritate vel de bono vt. li. de di. cat habitudinem cauſe efficiētis Ad terciā rńdet᷒ negādo aſſūptum ⁊ ad ꝓbatione₃ rńdet᷒ q᷑ lic₃ op⁹ cōcep tionis corporis xp̄i ſit comune toti trinitati ſm tn̄ modum aliquid attri buit᷒ ſingulis pſonis nā patri attri buit᷒ auctas etiā rōne pſone filij q̄ hm̄oi cōceptionem carnē ſibi aſſūp ſit filio attribuit᷒ ipſa carnis aſſūp tio ſ₃ ſpūi ſancto attribuit᷒ formatio corporis quod aſſumit᷒ a filio Nam ſpūs ſanctus eſt ſpūs filii: gala. iiij. Miſit deus ſpiritū filij ſui ſicut autē virtus anime q̄ eſt in ſemine p ſpm q̄ eſt in ſemine incluſus format cor pus in generatiōe aliorū hominum. Ita v̓tus dei q̄ eſt ipe filı⁹ dei ſecun dū illud. i. corin. i. xp̄m dei v̓tutem p ſpm ſanctū formauit corp⁹ ſuum quod aſūpſit in h᷒ etiam v̓ba angeli demōſtrāt dicētis Sp̄s ſanct⁹ ſupue niet in te q̄ſi ad p̄parādā ⁊ forman dā materiā corporis xp̄i. Ad q̄rta₃ rńdet᷒ negādo ꝯnām nā xp̄s nō eſt

filius ſpiritus ſancti nec etiā trinita tis ſ₃ tn̄ dei patris h᷒ p₃ tū p̄mo qa nomina paternitatis maternitatis et filiationis generationē ſequunt᷒ nō q̄mlib₃ tamen ſ₃ in ſolis animali b⁹ in qb⁹ eſt generatio pfecta. Nec tamē oīa q᷑ in animalib⁹ generat᷒ filiationis nomen acceperit ſ₃ ſolum illud quod generat᷒ in ſimilitudine₃ generationis et ſic q᷑ ſit pfecta ſimi litudo erit pfecta filiatio Si autē ſit ſimilitudo impfecta eſt etiā filiatio impfecta ſ₃ xp̄s nō eſt conceptus de ſpū ſco ſm ſimilitudine₃ ſpecierum Sicut homo naſcit᷒ de patre ſuo ꝫ xp̄s nō pōt dici filius ſpūs ſancti et ad ꝓbationem rńdet᷒ negādo ꝯnā₃ et rō ē qa xp̄s cōcept⁹ eſt de Maria v̓gine naturā miniſtrāte in ſimilitu dinem ſpecierū ⁊ ideo dr̄ filius eius Xp̄s autē ſm q᷑ homo cōceptus eſt de ſpū ſancto ſicut de actiuo p̄ncipio nō tn̄ ſm ſimilitudine₃ ſpeciei ⁊ ido nō dr̄ filius ei⁹ vt dictū eſt

In die natiuitatis domini ſunt tria euāgelia ⁊ ita circa utrūq₃ occurrūt q. aliq̄ diſputād Circa p̄mū. ſ. in illo tempoue erit edictū luce. ij. ſe. q.

¶ Primo vtrū Chriſto ſit attribuē da aliq̄ natiuitas tp̄alis.

¶ Secūdo vtrū ſm tp̄ale₃ natiuita tem beata v̓go pōt dici mr̄ xp̄i

¶ Tercio vtrū cōuenienti tēpore et loco xp̄s natus eſt.

19 Ad p̄mā. q. q̄ q̄rit᷒ vtrum a ttribuēda ſit Xp̄o aliq̄ nati uitas tēporalis ſic ꝓcedit᷒ et videt᷒ q᷑ nō: Primo ſic naſci enim eſt ſicut q̄dā mot⁹ rei non exiſtentis

anteq̄₃ naſcat᷒ ſ₃ xp̄s ab eterno fuit ergo nō potuit tēporaliter naſci. Se cūdo illud q᷑ eſt in ſe pfectū natiui tate nō indiget ſ₃ pſona filij ab eter no fuit pfecta ergo nō indiguit te₃ porali natiuitate et ita videt᷒ q᷑ nō ſit tēporalit̓ nat⁹. Tercio ſic ſi xp̄s eēt tēporalite₂ nat⁹ ſeq̄ret᷒ q᷑ eſſent ponēde in eo due natiuitates ſ₃ hoc nō vid̓t᷒ cū natiuitas ꝓpe cōueniat pſone ſ₃ in xp̄o eſt tn̄ vna pſona ꝫ in xp̄o tn̄ eſt vna natiuitas Quarto ſic ſi in xp̄o eſſent due natiuitates ſe q̄ret᷒ q᷑ xp̄s dicēd⁹ eēt bis natus ſ₃ h᷒ uidet᷒ dicēdū qa cū aduerbium bis importet interruptionem. Vnd̓ q̄to ta die loq̄t᷒ nō dr̄ bis loq̄ ſ₃ natiuitas q̄ de patre nat⁹ eſt interruptionem nō patit᷒ ꝫ nō pōt dici bis nat⁹. In oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s Rı̄o dicē du₃ ſub iſta cōcluſione q᷑ neccm̄ eſt ponere in xp̄o duas natiuitates vnā eternā ⁊ alterā tēporalem; Iſta cō cluſio eſt dama. iij. libro qa ait cōfite mu₂ xp̄i duas natiuitates vnā q̄₃ eſt ex patre eternā et vnā q̄ eſt in vlti mis tp̄orib⁹ ꝓptē nos que cōcluſio oſtēdit᷒ ſic. Natura cōparat᷒ ad na tiuitatem ſicut termin⁹ ad motū vel mutacionem Mot⁹ autē diuerſificat᷒ ſm diuerſitate₃ terminorū vt p₃ p̓ philoſophū. v. phiſicoru₃ In xp̄o autem eſt duplex natura q̄rū vnā ac cepit ab eterno a patre. alterā aute₃ accepit tp̄oralite₂ a matre. Et ideo neceſſe eſt xp̄o attribuere duas nati uitates vnā qua eternalite₂ nat⁹ eſt a patre aliā q̄ tp̄oralit̓ nat⁹ eſt a ma tre. Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mam rńdet᷒ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt qa xp̄s

non dicitur temporaliter naſci eo q᷑ tēporalite₂ cepit eſſe ſ₃ dr̄ ſm homi nem tēporalite₂ naſci qa viniuit ſibi in vnitate pſone naturā humanā q̄₃ tēporaliter in vtero v̓ginis aſſump ſit: Ad ſecūdā dr̄ q᷑ pſona filij ſemp pfectiſſima fuit nec indiguit naſci ꝓ pter ſe ſ₃ nat⁹ ꝓpt̓ ſalute₃ noſtrā ⁊ ab h᷒ dr̄ naſci tēporalite₂. Ad terciā rńdet᷒ cōcedendū eſt q᷑ in xp̄o ſint due natiuitates nā xp̄s ꝓceſſit a pa tre eternalite₂ ⁊ a matre tēporalite₂ ⁊ vtraq₃ ꝓceſſio habet rōnem nati uitatis: Et ita ſicut ſūt due ꝓceſſio nes ita etiam ſūt due natiuitates Et ad rōuem in oppoſitū rńdet᷒ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt qa licet natiuitas ſit pſone vl̓ ſubiecti eſt tn̄ nature ⁊ ter mini poſſibile eſt autem vni ſubiec to plures trāſmutaciones ineſſe q̄s tn̄ neceſſe eſt ſm cauſas variari. tn̄ nō dicim⁹ q᷑ et̓na natiuitas ſit trāſ mutatio aut mot⁹ ſ₃ qa ſignificatur p modū mutationis ⁊ mot⁹ Ad q̄rtā rńdet᷒ negādo q᷑ xp̄s nō pōt dici biſ natus ymmo pōt dici ſm duas nati uitates ſicut eni₃ dr̄ bis currere q̄ cu rrit duob⁹ tp̄oribus ita pōt dici bis nat⁹ q̄ ſemel naſcit᷒ in eternitate et ſemel in tp̄ore qa eternitas et tēp⁹ magis differunt q̄₃ duo tēpora cum vtrūq₃ deſignet mēſuram duratiōis nec eſt neceſſe q᷑ illud quod eſt eter nū interrumpat᷒ nec ceſſet.

20 Ad ſecūdā. q. q̄ q̄rit᷒ vtru₃ ſecūdū tēporalem natiuita tem xp̄i beata virgo poſſit dici mater xp̄i ⁊ mat̓ dei ſic ꝓcedit᷒ ⁊ videt᷒ q᷑ nullū iſtorū eſt dicendū Et p̄mo arguit᷒ q᷑ nō ſit mater xp̄i

dicēda dicit dama⁹ .li.iij.xp̄i thecon
.i. xp̄i matrem v̓ginē nō dicim⁹ : Se
cūdo ſic in cōceptione xp̄i beata v̓go
miniſtrauit tm̄mō materiā q̄a totā
actionē fecit ſpūs ſanct⁹ ſ; h̄ nō vi
tur ſufficere ad rōnem matris alio
q̄n lignū diceret̄ mat̓ lecti ſiue ſcāp
ni & beata virgo nō p̄t dici mr̄ xp̄i
Tercio ſic xp̄s ex beata v̓gine mira
culoſe nat⁹ eſt ſ; miraculoſa genera
cio nō ſufficit ad rōnem maternita
tis vl̓ filiationis Nō eni; dicim⁹ euā
filiam fuiſſe ade . Ergo videt̄ q̄ nec
xp̄s debeat dici filius beate v̓ginis .
Quarto ſic ad matrem videt̄ ptine
re deciſio ſeminis ſ; ſicut .dama⁹. di
cit in tercio·li. corp⁹ xp̄i nō ſemina
lit̓ ſ; a ſpū ſancto format̄ condicione
ergo videt̄ q̄ beata v̓go nō debeat
dici mater xp̄i q̄ vero nō poſſit dici
q̄ ſit mater dei Arguit̄ ſic p̄mo nō
eni; eſt mater niſi ſecūdū naturā q̄;
ab ea accepit ſ; non accepit ab ea di
uinitatem ſ; humanitatem & nō d̄b;
dici mater dei ſ; hominis. Secūdo ſic
in deo nō differt deus ⁊ deitas ſ; nō
poteſt dici mater d̄itatis ergo nec d̄
bet dici mater dei Tercio ſic h̄ nomē
deus eſt commūe trib⁹ p̄ſonis ſ; bea
ta maria nō eſt mater patris nec ſp̄s
ſancti & nō debet dici mater dei . In
oppoſitū p̄mi eſt euāgeliū hodiernū
cū dr̄ de beata maria q̄ pepit filiū
p̄mogenitū : De ſecūdo dicit dama⁹ .
li.iij. theoceſtros .i. dei genitricē ve
re ⁊ p̄ncipaliter predicam⁹ v̓ginem
Rn̄o dicēdū ſub duab⁹ cōcluſionib⁹
Prima eſt q̄ ſm t̄poralem natiuita
tem cōuenienter ⁊ veracit̓ beata Ma
ria v̓go dr̄ mater xp̄i . Iſta cōcluſio
p; etiā mat.i. ubi vocat̄ mat̓ Ih̄u
Rōne ſic p̄bat̄ beata maria cōtulit
in generatione xp̄i q̄cq̄d alia mater
cōferre debet ad generationem filij
ſui . Si & alie mulieres dicūt̄ matr̄s
ergo beata maria vere pōt dici mat̓
xp̄i Secūdo ſic corp⁹ xp̄i nō eſt d̄ ce
lo allatū ſicut dicebat valerian⁹ he
retic⁹ ſ; de v̓gine matre ſūptū ⁊ ex
puriſſimis ei⁹ ſanguinib⁹ formatu;
⁊ h̄ ſolū req̄rit̄ ad racionem matris
ergo beata maria vere eſt mater xp̄i
Secūda cōcluſio q̄ beata maria v̓e
dicit̄ mater dei iſta cōcluſio p; ex ca
p̓lis cirilli ap p̄batis in epheſina ſi
nodo vbi legit̄ ſiq̄s nō cōfitet̄ deū
eſſe ſecūdū veritatem emanuel ⁊ dei
genetricem ſanctā v̓ginem anathe
ma ſit Rōne ſic p̄bat̄ p̄pt̓ vnionē
naturarū in vna p̄ſona vere dicim⁹
deū paſſum q̄uis h̄ fuerit ſm huma
nā naturā tm̄ & etiam q̄uis xp̄s ſit
nat⁹ ex v̓gine ſm humanā natura;
vere pōt dici deus ex v̓gine nat⁹ &
etiā mater dei dici pōt. Vbi notādu;
ſm q̄ ſanctus Thomas dicit in .iij.
q̄ humanitas ⁊ maternitas v̓ginis
a deo ſibi cōnexa ſūt vt q̄ circa vnū
errauerit circa aliud oporteat eum
errare. Vnde q̄a Neſtorius circa hu
manitatem errabat aſſerens aliā eē
p̄ſonā humanitatis ⁊ diuinitatis in
xp̄o opporteret q̄ diceret v̓ginē nō
matrem dei ſ; hominis q̄a ſm eū de
us ⁊ homo nō vnus eſt xp̄s q̄dā ve
ro moderni errātes dicūt non poſſe
dici v̓ginem matrem dei ne mat̓ pa
tris ⁊ ſpūs ſancti intelligat̄ cōcedūt
tn̄ eſſe matrem filij ſed iſti trepidant
timore vbi non eſt timor quia omē

nomē ſignificās in cōcreto natura;
aliq̄; pōt ſupponere p̄ q̄lib; ypoſta
ſi illius nature . Vnde cū vnio incar
nationis ſit facta in ypoſtaſi manifeſ
tū eſt q̄ h̄ nomē deus lic; cōe ſit tri
b⁹ p̄ſonis pōt tn̄ reddere locutionē
verā p̄ vna p̄ſona ſm q̄ dr̄ de⁹ ge
nerat ſicut dr̄ homo currit etiā ſolo
petro currēte Vnd̄ ſimplr̄ eſt conce
dēdū v̓ginem eſſe matrē dei ſicud cō
fitemꝰ Ih̄m xp̄m eſſe verū deū Ad
rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄det̄ q̄
beata v̓go vera eſt mater xp̄i nec h̄
negat dama⁹ : ſ; dicit q̄ nō dicimus
xp̄othecon .i. xp̄i genitrice; q̄a hoc
nomē inuētū erat a Neſtorio ad abo
lēdū nomen theotecon cū hereticis
autem nec nomina debemus habere
comunia vt dicit Iheron. ſup oſe·c.ij.
Ad ſecūdā rn̄d̄t̄ q̄ rō nō p̄cedit q̄a
nō ſolū materiā preſtitit beata v̓go
ad cōceptionem xp̄i ſ; materiā cōue
nientem ad p̄ducēdū ad ſilē in ſpē ⁊
locū cōuenientem ⁊ nutrimētū conue
niēs cōceptioni fetus ⁊ h̄ ſufficit ad
rōnem mr̄is Ad tercia; rn̄det̄ q̄
rō nō p̄cedit q̄a conceptio xp̄i vt di
cit ſanctus : Tho. in tercia p̄te ex p̄
te opationis ſpūs ſancti fuerit mira
culoſa ex p̄te tn̄ mr̄is fuit naturalis
Vnd̄ beata virgo eſt vera ⁊ natura
lis mr̄ xp̄i . Ad q̄rtā rn̄det̄ negando
aſſumptū dicim⁹ eni; iuxta ph̄m q̄
reſolucio ſeminis non ptinet ad nati
uitatem cōcept⁹ ſ; ſanguis quē femi
na adminiſtrat ad cōceptionē Vnd̄
corp⁹ xp̄i formatū dr̄ ex puriſſimis
ſanguinib⁹ beate v̓ginis ⁊ ideo reſo
lutio ſeminis non req̄rit̄ ad rōnem
mr̄is Ad rōnes p̄ alia p̄te q̄ rō po
ſſet dici mater dei Ad p̄mā rn̄det̄ q̄
rō nō p̄cedit q̄a vna p̄ſona eſt que
ſubſiſtit in humanitate et diuinitate
et ideo nature comunicant ſibi ſua
ydiomata .i. proprietates vt dicit da
m⁹. Vnde ſicut dicūt̄ iudei crucifixi
ſſe dominū glōe q̄uis non ſecundum
q̄ eſt deus glōe ita et dici debet vir
go eſt mr̄ dei q̄uis ſm diuinitatē nō
genuerit eū . Ad ſecūdam rn̄det̄ ne
gādo ↄn̄ām et rō eſt q̄a q̄uis de⁹ et
deitas nō differāt re tamen drn̄t ſe
cūdū modū ſignificādi quia deitas ſi
gnificat diuinā naturā in abſtracto
Vnde nō videt̄ ſupponere p̄ p̄ſona
deus autem q̄a ſignificat diuinā na
turā p modū cōcreti .i. habētis deita
te; pōt reddere locutionem verā p̄
p̄ſona et ideo q̄a beata v̓go eſt matē
filij d̄i poteſt dici mater dei nō autē
deitatis Ad terciā rn̄det̄ negādo cō
ſeq̄ntiā q̄ q̄uis nomē d̄us ſit nomē
comune trib⁹ p̄ſonis tn̄ q̄nq; ſuppo
nit p̄ ſola p̄ſona pr̄is ſicut dicit̄ de
us generat q̄nq; p̄ ſola perſona filij
vel ſpūs ſancti et ideo cū dr̄ beata v̓
go eſt mater dei h̄ nomē d̄us ſuppo
nit p̄ ſola p̄ſona filij incarnata .

AD terciā . q. q̄ q̄rit̄ vtrum 21
cōuenienti loco ⁊ t̄pore na
t⁹ eſt xp̄s ſic p̄cedit̄ ⁊ vi
det̄ q̄ nō Et p̄mo arguit̄ q̄ non de
buit naſci in bethlehem . Primo ſic
dicit̄ eni; yſa .ij. de ſion exibit lex ⁊
v̓bū dn̄i de Ih̄r̄lm ſ; xp̄s eſt vere v̓
bū dei & de Ih̄r̄lm debuit p̄dire in
m Secūdū ſic mat .ij. dicit̄ ſcrip
tū de xp̄o q̄ nazaren⁹ vocabit̄ ſ; m
xime aliq̄s denominatur a loco ſue

natiuitatis ꝫ. vidꝫ ꝙ in nazareth ꝺ
buerit nasci vbi fuit cõceptꝰ ⁊ nutri
tus . Quod vero nõ cõuenienti tꝑore
etiã fuerit natꝰ. Arguitꝫ sic ꝑmo ad
ꝟ eniꝫ xp̃s venerat vt suos in liber
tatem reuocaret ꝟ natꝰ est tꝑore ꝟ
uitutis quo.ſ. totꝰ orbis ꝑcepto au
gusti.describitꝫ .i.tributarius factꝰ
vt habetꝫ .lu.ij.ꝫ vidꝫ ꝙ non con
gruo tꝑore xp̃s fuit natus Secun
do sic ꝓmissiones de xp̃o nascituro
nõ fuerũt gẽtibꝰ facte ſm illud Ro.
ix. quorũ sũt ꝓmissa ꝟ xp̃s natꝰ fu
it tꝑore quo rex alienigena denomi
nabatꝫ sicut ꝑꝫ mat.ij.cũ natus esset
dñs in diebꝰ herodis ꝫ vidꝫ ꝙ non
fuit tꝑore cõgruo natus . In opposi
tũ est q̃a q̃ a deo sũt ordinata sũt et
cõueniẽt disposita nã vt dĩ sapi vi.
sapiẽcia attingit a fine vsqꝫ ad fineꝫ
fortiť ⁊ disponit omĩa suauiť ergo
cõuenientissimo loco ⁊ conuenientissi
mo tꝑore xp̃s natus est . Rñò dicen
dũ ꝑmo ꝙ cõuenienti loco natus est
ſ. in bethlehẽ ⁊ ꝟ ꝓpť tres rationes
Primo q̃ dĩ ꝙ xp̃s factꝰ est ex semiñ
dauit ſm carnem vt dicitꝫ Ro.i.cui
etiã facta fuerat de ꝓmissio spãlis ꝺ
xp̃o ⁊ iõ in bethlehem de q̃ natus est
dd̃ nasci voluit vt ex ip̃o loco natiui
tatis de ꝓmissio ei facta impleta ostẽ
deretꝫ ⁊ ꝟ dsignat euãgelista dicẽs
eo ꝙ esset de domo et familia dauid
Secũdo q̃a vt grego. dicit in omelia
bethleheꝫ domꝰ panis interꝑtatur
ip̃e xp̃s est q̃ ait ego sũ panis viuꝰ
q̃ de celo descẽdi . locus ꝫ in quo deꝰ
nascitꝫ domꝰ panis antea vocatꝰ est
q̃a futuruꝫ ꝓphecto erat vt ille ibi
ꝑ materiã carnis appareret q̃ electo

ruꝫ mẽtes in eterna societate refice
ret Tercio q̃a sic erat ꝓphetizatum
michie; v . ⁊ tu bethleheꝫ eufrata ꝑ
uulus es in milibꝰ iuda ex te eniꝫ exi
et dux q̃ regat ppl̃m isrl̃ ⁊ egressus
eiꝰ ab inicio a diebꝰ eternitatis . Nõ
elegit aũt dñs in sua natiuitate ciui
tatem maximã Romã q̃a sicut dicitꝫ
in quodã ſmone ephisim cõsilij ꝓp
ter potẽciã eiusũ imitationem orbis
terrarũ putarẽt esse factũ ꝟ vt diui
nitas agnosceretꝫ orbẽ trãsmutasse
terrarũ paupculã elegit matrẽ pau
perrimã patriã . Elegit auteꝫ ds in
firma mũdi vt confũdat fortiá sicut
dicitꝫ .i.corin.i. ⁊ iõ vt suã potesta
tem magis ondẽret in ip̃a roma que
caput orbis erat statuit caput eccľie
sue in signum perfecti vigori vt
ex inde fidei driuaretꝫ ꝑ vniuersum
mũdũ ſm ysa. xxvi. Ciuitatem subli
mẽ humiliabit ⁊ cõculcabit eaꝫ pes
pauperis .i. xp̃i gressus egenorũ .i.
aplorũ Petri ⁊ Pauli Ceterũ nõ est
ꝑtereũdũ ꝙ in via natus est ⁊ hoc
q̃druplici rõne vt dicit albertus ma
gnus sup lucam. Primo vt se pegri
nũ in ꝟ mũdo ondẽret Ieremie.ij. si
cut pegrinꝰ futurꝰ es ⁊c. Secũdo vt
se viã demõstraret Io.xiiij. Ego sũ
via veritas ⁊ vita glo .uia qua itur
Veritas qua pes dirigitꝫ vita ad q̃ꝫ
peruenitꝫ via ꝑ ꝑceptũ cõsiliũ in exẽ
plũ Veritas ꝑ doctrine vbũ Vita ꝑ
ꝑmiũ ecci .xxiiij. In me omĩs gracia
vite ⁊ veritatis . In me omnis spes
vite ⁊ ṽtutis. Virtꝰ cõfortat ad viã
ꝑ meritũ Veritas illustrat ad vitã ꝑ
doctrinã ⁊ ip̃is sanctus ꝑ inspiratio
nem. Tercio vt mũdũ contempnere

doceret apoca.xviij .exite ꝺ illo ppl̃e
meus ⁊ ne participes sitis delictorũ
Quarto vt semꝑ patriã exẽplo suo
inq̃rere doceret ad hebre.xi. cõfiten
tes q̃m pegrini ⁊ hospites sũt sup
terrã . Preterea pariť cõuenienti tẽ
pore natus est ⁊ ꝟ colligitꝫ ex vnita
te q̃ illo tꝑore cõtigerunt. Primo q̃
dẽ q̃a illo tꝑore describitꝫ orbis ⁊ ꝟ
cõuenit xp̃o Vnd̃ grego. quid est ꝙ
nascituro dño mũdꝰ describitꝫ nisi ꝟ
ꝙ apte mõstratur ꝙ ille apparebat
in carne q̃ electos suos asscriberet in
eternitate . Secũdo in tꝑore illo cen
sus soluebatꝫ cesarij ꝟ etiã conuenit
xp̃o Xp̃s enim venerat nos in statũ
libertatis reducere de statu ſuituti s
et ideo sicut mortalitatem nostram
suscepit vt nos ad vitã reduceret ita
vt beda dicit eo tꝑore dignatus est
nasci quo nos ꝓpť omniuꝫ liberatio
nem ip̃e ſuicio subderetꝫ. Tercio in
illo tꝑore fuit maxima pax Vnd̃ Je
roni. dicit sup ysa. veteres renouamꝰ
historias ⁊ inueniemꝰ vsqꝫ ad xxv
iij . anũ cesaris augusti in toto orbe
terrarũ fuisse discordiã ortã . Orto
autem dño omĩa bella cessauerũt cõ
ueniebat eniꝫ vt in illo tꝑore nasce
retꝫ q̃ est pax nostra faciẽs vtraqꝫ
vnũ ad ephe.iiij. sic eniꝫ erat a ꝓpꝟ
tis ꝓnũciatũ psal. lxxi. Orietꝫ in die
bus eiꝰ iusticia ⁊ habũdancia pacis
Item ysa.ij. nõ leuabit gẽs ↄtra gẽ
teꝫ gladiũ Quarto in illo tꝑore vnꝰ
ꝑnceps dñabatꝫ in mũdo quo tꝑore
cõgruebat vt nasceretꝫ qui venerat
suos cõgregare in vnũ vt esset vnũ
ouile ⁊ vnus pastor vt dicituꝛ Jo.x.
Quinto in illo tꝑore regnabat alie

nigena quo tꝑore nasci voluit vt im
pleretꝫ ꝓphecia Jacob dicentis ge
ne. penultimo Nõ auferetꝫ ceptrum
de iuda ⁊ dux de femore eius donec
veniat q̃ mittẽdꝰ est .ſ. messias ⁊ tm̃
dictũ .ſ. de ista q̃stione . Ad rationes
in oppositũ ad ꝑmã rñdetꝫ negando
ↄnãm ⁊ ad auctem rñdetꝫ ꝙ nõ pro
bat de natiuitate ꝟ loq̃tꝫ de doctrina
legis ⁊ ꝑdicationis que inde habuit
ortũ Nã sicut dictũ est in bethleheꝫ
natꝰ est ita in ihrl̃m elegit vt in eã
sedẽ regni cõstitueret ⁊ tẽplum dei
edificaret et ⁊ sic ihrl̃m esset ciuitas si
miľ regalis ⁊ sacerdotalis sacerdoti
um aũt xp̃i ⁊ eiꝰ regnũ ꝑcipue cõsũ
matũ est in eiꝰ passione ⁊ ideo cõue
niẽteꝛ xp̃s elegit bethleheꝫ natiuita
ti ⁊ ihrl̃m passioni siľiter etiã ꝑ hoc
hominũ gloriã cõfutauit q̃ glorian
tur de ꝟ ꝙ ex ciuitatibꝰ nobilibꝰ ori
ginem ducũt in q̃bꝰ ⁊ ꝑcipue volũt
honorari xp̃s autẽ ecõuerso in ciuita
te ignobili nasci voluit ⁊ in ciuitate
nobili pati oꝓbriũ. Ad secũdã rñde
tur negãdo cõseq̃nciã ⁊ racio est q̃a
xp̃s florere voluit ſm ṽtuosaꝫ cõuer
sacionem nõ ſm carnis originẽ ⁊ iõ
in ciuitate nazareth educari voluit
⁊ nutriri In bethleem autem voluit
quasi peregre nasci . Ad alias autẽ
rõnes de tꝑore ex hijs q̃ diximꝰ cla
ra patet responsio

¶ Circa euãgeliũ secũdũ quod in au
rora legitꝫ in secũda missa .ſ. In illo
tꝑore pastores loq̃bãtꝫ ⁊c. luce ij. v
bi de pastoribꝰ fit mẽtio q̃bꝰ ꝑ ãge
luꝫ facta fuit annũciatio natiuitatis
xp̃i pñt queri ea q̃ sequũtꝫ

¶ Primo vtrũ cõueniẽt pastoribꝰ

Primo manifeſtata ē natiuitas xp̄i
¶ Secūdo vtrū cōferencia illa qua
dicit᷑ Maria erat conferens q̄ audie
rat fuerit cōferētia alicuius dubita
tionis

22 Ad p̄mā .q. q̄ q̄rit᷑ vtrū con
ueniētez paſtorib⁹ Primo
manifeſtata eſt natiuitas
xp̄i ſic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ non p̄mo
ſic debuit Primo manifeſtari natiui
tas xp̄i illis q̄ ꝓpinquiores xp̄o fue
rūt ſꝫ iuſti ꝓpinq̄ſſimi erant xp̄o p
fidē ⁊ maxime ei⁹ aduētū ꝯſiderabāt
Vn̄ dicit᷑ de ſimeone luce .ij. ꝙ erat
homo iuſtus ⁊ timoratus expectans
redēptionem Iſrl'. Ergo p̄us debui
ſſet manifeſtari xp̄i natiuitas ſimeōi
q̄ꝫ paſtoribus ⁊ magis . Secūdo ſic
om̄ia ſacramēta veteris legis erant
xp̄i figura ſꝫ ſacramenta veteris le
gis diſpēſabāt᷑ per miniſteriū ſacer
dotū ergo xp̄i natiuitas magis debuit
manifeſtari ſacerdotib⁹ in tēplo q̄ꝫ
paſtorib⁹ in agro . Tercio reges ſūt
p̄ alijs honorādi iuxta illud . i. petri
ij. regem honorificate ergo regib⁹ ma
gis p̄us xp̄i natiuitas erat manifeſ
tāda . In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns
⁊ etiā q̄a om̄ia a deo ordinata ſūt ſa
piēter ⁊ conuenientiſſime diſpoſita
ſūt Rn̄o dicēdū ſub q̄tuor cōcluſioni
b⁹ Prima eſt neceſſe fuit vt xp̄i na
tiuitas aliq̄b⁹ manifeſtaret᷑ . Iſta
ꝯcluſio ꝓbat᷑ ex eo ꝙ xp̄i natiuitaſ
nulli fuiſſet ꝑſpicua ſi om̄ib⁹ fuiſſet
occulta ſꝫ oportebat xp̄i natiuitatē
eſſe ꝑſpicuā alioq̄n fruſtra natus fu
iſſet ergo ꝙ aliq̄b⁹ manifeſtari debu
it xp̄i natiuitas . Secūda eſt ꝙ cōue
niētiſſime electi ſūt q̄bus xp̄i natiui
tas erat manifeſtanda Iſta concluſio
Primo patet ex illo Io. xiij. ego ſcio
quos elegi q̄ aūt fiāt ſ'm dei ſapienci
am cōueniētez ſiūt ergo cōueniētez ſunt
electi q̄b⁹ eſt manifeſtata xp̄i natiui
tas . Secūda ſic ſalus q̄ erat futura
p xp̄m ad om̄em diuerſitatem homi
nū ptinebat quia ſicut dr̄ colo. iij. in
xp̄o nō eſt maſculus et femina genti
lis ⁊ iudeus ſeruus ⁊ liber ⁊ ſic de alijſ
huiuſmōi ⁊ ſꝫ in ipſa xp̄i natiuitate p̄fi
guraret᷑ om̄ib⁹ cōdicionibus eſt ma
nifeſtatus q̄a vt dicit aug. in ſermone
de epiphia paſtores erāt iſrl'ite magi
gētiles iſti ꝓpe illi lōge vt'qꝫ tāq̄ꝫ
ad angularem lapidē cucurrerūt. Fu
it etiā int' eos alia diuerſitas nā ma
gi fuerūt ſapiētes ⁊ potentes paſto
res aūt ſimplices ⁊ viles Manifeſta
tus eſt etiaꝫ iuſto Simeoni ⁊ anne
⁊ peccōrib⁹ . ſ. magis Manifeſtat⁹ eſt
etiaꝫ viris ⁊ mulierib⁹ ſane vt p hꝫ
oſtenderet᷑ nullā cōditionē hōim exclu
di a xp̄i ſalute. Tercia cōcluſio inter
om̄s iſtos cōuenientez Primo mani
feſtata eſt xp̄i natiuitas paſtoribus
Iſta cōcluſio oſtendit᷑ triplici ratione
Primo erāt ſimplices abſqꝫ cautelis
malicie occupati in officijs ſcōrū pa
triarcharū q̄ dicūt᷑ fuiſſe paſtores
gene. xlvij. Talibus enī ſolē diuine
illuminaciones ⁊ cōſolationes ⁊ nō
hominib⁹ in ſapiēcia hui⁹ mūdi que
ſtulticia eſt apud deū occupatis ſ'm
ꝙ dicit ſaluator mat'. xi. Cōfitebor ti
bi dn̄e pr̄ celi ⁊ terre q̄a abſcondiſti
hec a prudētib⁹ ⁊ ſapiētibus ⁊ reue
laſti ea puulis. Secūda rō q̄a illa ma
nifeſtacio xp̄i natiuitatis fuit q̄dam
p̄libacio plene manifeſtationiſ que
erat futura ⁊ ſicut in ſecūda mani
feſtacione p̄mo anūciata eſt gracia
xp̄i p xp̄m ⁊ ei⁹ apl'os ⁊ iudeis ⁊ poſ
tea gētilib⁹ ita ad xp̄m p̄mo puene
rūt paſtores q̄ erāt p̄micie iudeorum
tāq̄ꝫ ꝓpe exiſtētes ⁊ poſtea venerūt
magi a remotis q̄ fuerūt p̄micie gē
tiū vt dicit aug . Tercia rō eſt q̄a p
hos paſtores ſignificant᷑ doctores
eccl'e q̄b⁹ xp̄i miſteria reuelāt᷑ q̄ la
tebāt in deos. Quarta cōcluſio cōue
niētez paſtorib⁹ manifeſtata eſt xp̄i
natiuitas p āgelos pꝫ iſta cōcluſio
ſic deutro . xxxij. dei pfecta ſūt opa
ſꝫ tal' manifeſtacio fuit op⁹ diuinū
ergo p cōueniēcia ſigna fuit effecta
Secundo ſic ſicut manifeſtacio ſilo
giſtica fit p ea q̄ ſūt magis nota ei
cui eſt aliq̄d manifeſtandū ita mani
feſtacio q̄ fit p ſigna debebat fieri per
ea q̄ ſūt familiaria illis q̄b⁹ manifeſ
tat᷑ et q̄a iudei cōſueti ſūt diuina reſ
pōſa p āgelos accipe p quos etiam
legeꝫ acceperūt ſ'm illud act. v. acce
piſtis legem in diſpoſicione angelo
rū . Gentiles vero ⁊ maxime aſtrolo
gi cōſueti ſūt ſtellarū curſus aſpice
re. Ideo paſtorib⁹ tāq̄ꝫ iudeis apud
quos freq̄nter facte ſūt apparicionēs
angelorū reuelata eſt xp̄i natiuitas
p angelos Magis autem aſſuetis in
cōſideratione celeſtiū corporuꝫ mani
feſtata eſt p ſignū ſtelle . Eſt ⁊ alia
rō gregorij in omelia iudeis tāq̄ꝫ rō
ne vtentib⁹ rōnale animal . i. angel⁹
p̄dicare debuit. Gentiles vero q̄ vti
rōne neſciebāt ad cognoſcēdū dn̄ nō
p voceꝫ ſꝫ p ſigna pducūt᷑. Ad ratio
nes in oppoſitū ad p̄mā rn̄det᷑ iuxta
Sāctū tho. ꝙ rō nō ꝓcedit ⁊ rō eſt
q̄a ſicut apl'us dicit ad Ro. ix. Iſrl' ſe
ctādo legem iuſticie in legeꝫ iuſticie
nō puenit ſꝫ gētiles q̄ nō q̄rebāt iuſ
ticiā iudeos cōueniētez in iuſticia fidei
p̄uenerūt et in hmōi figurā ſimeon
q̄ expectabat cōſolationem Iſrl' vlti
mo xp̄m natū cognouit ⁊ p̄ceſſerūt
euꝫ magi ⁊ paſtores q̄ xp̄i natiuita
tem nō ita ſollicite expectabāt . Ad
ſecūdā rn̄det᷑ negādo cōſeq̄nciam ⁊
rō eſt q̄a ſicut dicit Griſo. āgel⁹ ma
nifeſtās xp̄i natiuitatē nō iuit Ihe
roſolimā nō req̄ſiuit ſcribas ⁊ pha
riſeos erāt enī corrupti ⁊ p̄ inuidia
cruciarent᷑ ſꝫ paſtores erāt ſinceri
anteq̄ꝫ cōuerſationeꝫ patriarcharū
⁊ moyſi colētes Per hos enī paſto
res etiā ſignificāt᷑ doctores eccl'ie q̄
b⁹ xp̄i miniſteria reuelātur ⁊ ex iſto
pꝫ rn̄ſio. Ad terciā p̄lati enī ⁊ doc
tores eccl'ie p paſtores deſignati re
gib⁹ p̄ferunt᷑.

Ad ſecūdā .q. q̄ q̄rit᷑ vtrum 23
cōferentia illa q̄ beata Ma
ria dicit᷑ cōferens in corde
ſuo fuerit cōferēcia alicui⁹ dubitacio
nis aut q̄ſtionis in mente ſup illis q̄
audiebat Rn̄det᷑ ꝙ nō ſꝫ erat delec
tabilis ⁊ admirabilis cōtemplatio ⁊
prudētiſſima attencio q̄uo ꝓphecie
implebāt᷑ in puero nato Cōferebat
enī vt ait Beda ꝙ acta videbāt᷑ cō
formia hijſ q̄ agēda legerat Vidtbat
nāqꝫ ſe de ſtirpe dd ortā in nazareth
de ſpū ſancto cōcepiſſe Legerat pro
phetia yſa. c. xi. Exiet v'ga de radice
ieſſe ⁊ nazaren⁹ de radice ei⁹ aſcēdet
⁊ requieſcet ſup eā ſpūs dn̄i . Legerat
etiaꝫ . ſ. michee . v. ⁊ tu bethelem eu
frata neq̄q̄ꝫ puula es in milib⁹ iuda

exte eniƺ egredietᷣ q̄ ſit dominator in Iſrl̄ ⁊ egreſſus eiꝰ ab initio a diebꝰ eternitatis Videbat ſe in bethleē peperiſſe filiū ⁊ vocaſſe namē eiꝰ Ieſū Legerat in ꝓphetis yſa. vij. ecce v̉go cōcipiet ⁊ pariet filiuƺ ⁊ vocabitᷣ nomē eiꝰ emanuel Legerat .ſ. yſa Bos cognouit poſſeſſoreƺ ſuū ⁊ azinus p̄ſepe dn̄i ſui. Vid̉bat dn̄m in p̄ſepe quo bos ⁊ azinus ſolet nutriendus aduenire Meminerat ſibi dictuƺ ab angelo lu .i. ſpūs ſanctus ſupueniet in te ⁊ v̉tꝰ altiſſimi obūbrabit tibi ideoqƺ ꝙ naſcetᷣ ex te ſanctū vocabitᷣ filius d̉i Legerat modū natiuitatis eius nō niſi reuelāte āgelo potuiſſe cognoſci dicen̄ . yſa .liij. generationeƺ eius q̄s enarrabit Legerat ſ. mechie. iiij. ⁊ tu turris nebuloſa filie ſion ad te veniet ⁊ veniet poteſtas p̄ma regnū filie ihrl̄m audiebat angelicas v̉tutes q̄ ſūt filie ſupne ciuitatis apparuiſſe paſtoribus in loco q̄ acōuētu pecorū antiq̄tꝰ turris gregis vocabatur ⁊ eſt vno miliari ad oriēteƺ bethleeƺ vbi etiā nūc tria paſtorū illorum monumēta in eccl̄ia mōſtrātᷣ Nouerat tūc in carne veniſſe dn̄m cui vna et̄na eſt cū patre maieſtas q̄ regnū daret eccl̄ie filio .ſ. celeſti Ihrl̄m Cōferebat ƺ maria h̄ q̄ ſiēda legerat cum hijs q̄ iā facta cognouit . Nō tn̄ h̄ ore ꝓmens ſƺ clauſo v̉uās in corde . Hec autem collatio nō ſoluƺ fuit beatiſſime v̉gini valde delectabilis ſƺ etiaƺ toti eccl̄ie ſūme vtilis q̄a ſm̄ ꝙ dicit Ieronim̄ in ſmone de aſſumptione beate v̉ginis Naƺ poſt aſcēſionem filij remāſit ad tēpꝰ in terris cū apl̄is vt eos plenius inſtrueret de v̉bo incarnato d̉ quo erat plenius edocta p ſpiritū ſanctū ⁊ familiarius viderat ⁊ tractauerat d̉ q̄bus aplos plenius inſtruebat d̉ verbo incarnato ꝓpt̄ ꝙ melius exp̄mere poterat ſm̄ ꝙ dicit Iero. quod ſimilius nouimus melius ꝓferrimꝰ ⁊ tātum ꝓ nūc de iſta cōcluſione.

¶ Euāgelium in tercia miſſa eſt In p̄ncipio erat v̉buƺ Io .i. Circa quod pn̄t diſputari ſequentes queſtiones Vtrū vera ſit iſta ꝓpoſicio verbuƺ caro factum eſt. ⁊c̄.

Circa p̄mā .q. ſic ꝓceditur ⁊ videtᷣ ꝙ non . Primo ſic de quocūqƺ p̄dicatᷣ id ꝙ ip̄m dicitᷣ eē̄ factū ſƺ v̉bū non eſt caro ƺ nō eſt factū caro . Cōſeq̄ncia pƺ ſi dicas ꝙ ibi pars ponitᷣ ꝓ toto .i. pro homine vt ſic ſenſus Verbū homo factū eſt tūc q̄roq̄re euāgeliſta ſolā nominauit carnem . Secūdo dato ꝙ ibi caro ponatur ꝓ homine vt caro factū eſt .i. homo Arguitur ꝙ h̄ ſit fl̄m q̄a homo ſignificat ſubām fieri hominem eſt fieri ſimpliciter ſƺ hoc eſt falſū deus factꝰ eſt ſimpliciter ƺ hoc eſt falſū deus factꝰ hō̄ . Tercio ſic fieri hominem eſt mutari ſƺ deus nullo modo pōt dici mutatꝰ . Dicitur eniƺ malachie .iij. ego dn̄s ⁊ non mutor ergo videtur ꝙ hec ꝓpoſicio ſit falſa deus factꝰ eſt hō̄ . Quarto hoc nomine hō̄ nō pn̄t intelligi niſi duo .ſ. natura humana ⁊ ſuppoſitū nature ſƺ vtra ꝓpoſicio non pōt verificari rōne humane nature q̄a deꝰ nūq̄ƺ eſt vel fuit humana natura ſimiliter nec ex patre ſuppoſiti q̄a h̄ nomē homo quod d̉ x̄po p̄dicatᷣ nō importat niſi ſuppoſitū eternū filij ſƺ ſemp fuit verū dicere ꝙ deus eſt pſona filij ƺ nullomodo pōt illa ꝓpoſitio verificari q̄a fl̄m eſt ꝙ deus ſit factus pſona filij ƺ ⁊c̄. In oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s vbi d̄r Verbū caro factuƺ eſt Rn̄o dicendū ꝓ cōcluſione ꝙ ꝓpoſicio illa eſt vera Verbum caro .i. homo factū ſicut d̄r in ſimbolo fidei ⁊ hō̄ fcūſ eſt Que cōcluſio ꝓbatᷣ ſic om̄e ꝙ eſt ⁊ nō fuit p̄us dicitᷣ eē̄ factū ſƺ hec eſt vera deus eſt hō̄ ⁊ non fuit ſemp vera q̄a nō cōuenit deo eē̄ hominem ab eterno ſƺ ex tp̄ore p aſſūptioneƺ humane nature ergo hec eſt vera deus factꝰ eſt hō̄ . Pro quo notādū ꝙ cū d̄r v̉bū ſiue deus factꝰ eſt hō̄ h̄ participiū factꝰ tripliciter ſe pōt habere in locucione iſta. Vno modo ꝙ feratᷣ ad totā ꝓpoſicioneƺ vt ſit ſenſus factū eſt ꝙ d̉us ſit hō̄ ⁊ ſic vera eſt illa ꝓpoſicio. Secūdo ꝙ dictū pticipium factꝰ pōt d̉terminare abſolute ſubiectū vel p̄dicatuƺ et quodcūqƺ eorū determinat ꝓpoſicio eſt falſa q̄a nec deus eſt factus nec homo ille d̉mōſtrato x̄po eſt factꝰ niſi addatᷣ aliq̄d q̄a ſupponit ſuppoſitū eternū. Tercio dictū pticipiū pōt d̉terminare ſubiectuƺ in cōparacione ad p̄dicatū ſic locucio vera eſt Nec obſtat ꝙ vid̉tᷣ ponere fieri circa deū q̄a h̄ fieri ꝙ pticipiū importat nō eſt niſi fieri rōnis vt dicemuſ infra in reſponſione ad argumenta Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄detᷣ ꝙ ibi caro ponitᷣ ꝓ homine ſicut pars ꝓ toto ſicut yſa. xl. Videbit omnis caro ſalutare dei quēadmodū aliq̄n anima ponitᷣ ꝓ toto homine gene. xlvi. om̄s anime q̄ egreſſe ſūt in egiptū .⁊c̄. Et ad q̄ſtionem q̄ mouetur quare euāgeliſta ſolā carnē nominauit ad hoc rn̄detᷣ ꝙ multiplici rōne . Primo q̄a p carnem viſibilis apparuit Vn̄d̉ ſubditᷣ vidimꝰ gl̄iam eiꝰ .⁊c̄. Secūdo vt oſtēderet p locum a minori nichil in hōnis natura eē̄ ꝙ v̉bū dei nō aſſumpſerat . Tercio ad oſtēdēdā veritatem incarnationis cōtra manicheos q̄ dicebāt v̉bū nō aſſumpſiſſe verā carnem ſƺ fantaſticā tm̄ ⁊ id̉o ad h̄ excludēdū fecit mētionem ſpecialiter de carne . Quarto ad demōſtrāduƺ magnitudinem benignitatis cōſtat enim ꝙ anima rōnalis magis cōformis eſt deo q̄m caro eq̄dē magnū pietatis ſacramētū fuiſſet ſi v̉bū aſſumpſiſſet animā humanā vtpote ſibi magis conformē ſƺ aſſumere etiā carnem elōgatā a ſingularitate diuine nature fuit multo amplioris ymmo ineſtimabilis pietatiſ indicium ſm̄ ꝙ dicit apl̄us .i. thi. iij. Et manifeſte magnū eſt pietatis ſacramētū ꝙ manifeſtuƺ eſt in carne Ad ſecūdā rōnem rn̄detᷣ negādo cōſeq̄nciam ⁊ rō eſt q̄a licƺ fieri hominem ſit fieri ſimplicit̉ in om̄ibꝰ hijs in q̄bꝰ humana natura incipitᷣ eſſe in ſuppoſito de nouo creato deus d̄r factus homo eo ꝙ humana natura incipit eē̄ in ſuppoſito diuine nature ab eterno p̄exiſtēte ⁊ ideo deum fieri hominem nō eſt deū fieri ſimplicit[illegible] Ad terciā rn̄detᷣ negādo [illegible]merſali tē aſſumptū dicimꝰ eniƺ ꝙ q̄n aliq̄d p̄dicatᷣ de nouo de altero cū mutatione eiꝰ de quo d̄r tūc fieri eſt mutare

ſicut cōuenit in hiis q̄ abſolute dicū
tur ea vero q̄ relatiue dicūt᷑ pn̄t de
nouo p̄dicari de aliquo abſq; eiꝰ mu
tacione ſicut hō de nouo fit dext᷑ abſ
q; eiꝰ mutacione p motū alliꝰ q̇ fit ei
ſiniſter᷑. Vn̄ in talibꝰ nō; opꝫ omne
ꝙ dr̄ fieri eſſe mutatū q̇a ꝭ pōt acci
dere p mutacionez alteriꝰ ⁊ p hunc
modū dicimꝰ dn̄s refugiū factus eſt
nobis eſſe autez hominez p̄dicat᷑ d̄
nouo de d̄o abſq; eiꝰ mutatiōe p mu
tacionez humane nature q̄ aſſumit᷑
ad diuinā pſonā ⁊ ideo cū dr̄ deꝰ fac
tus eſt homo nō intellit᷑ aliq̄ muta
cio realis ex pte dei ſꝫ ſolū ex pte hu
mane nature. Ad q̄rtā rn̄det᷑ ꝙ rō
nō ꝓcedit. Dicimꝰ eniz ꝙ ꝓpoſicio
illa verificat᷑ rōne vtriuſq; ſit᷑. ſ. ſu
ppoſiti ⁊ nature q̄zuis enim illud ſu
ppoſitū ſemp fuerit nō tn̄ ſemp fuit
ſuppoſituz humane nature ſm ꝙ ſi
gnificat᷑ ꝭ nomē homo

¶ Circa dn̄icā infra octauas natiui
tatis dn̄i eſt euāgeliū In illo tp̄ore
erat Joſeph ⁊ Maria mat᷑ Jeſu mi
rātes. ⁊c. lu. ij. Pn̄t diſputari ſeq̄ntes
queſtiones

¶ Prima vtrū ſit verum ꝙ xp̄s ſit
poſitꝰ in ruinā mltorū.

¶ Secūdo vtrū beata maria ita gla
dio cōpaſſionis mortis xp̄i fuerit
ſic pforata vt vere martir xp̄i appe
lari poſſit

Ad p̄mā .q. q̄ q̄rit᷑ vtrū ſit
verū ꝙ xp̄s ſit poſitus in
ruinā mltorū ſic ꝓceditur
⁊ videt᷑ ꝙ nō. Primo ſic xp̄s nūq̄z
p̄buit occaſionem ruine alicui ex ali
quo dcō vel facto ſuo ꝫ nō fuit poſi
tus in ruinam alicuiꝰ. ꝯn̄a eſt bona
⁊ aſſumptū pꝫ q̇a p̄bere occaſionem
ruine aliquorū eſt cōtra caritatez ⁊
ita pccm̄ xp̄s autez pccm̄ non fecit
nec inuentꝰ eſt dolus in ore eiꝰ. Se
cūdo ſic xp̄s poſitus eſt a deo p̄re in
lucez gētiū vt ſit ſalus vſq; ad extre
mū terre yſa. xlix. Ergo non eſt poſi
tus in ruinā alicuiꝰ. Tercio ſic xp̄s
venit vt homines vitā habeāt vt ip
ſe dicit Jo. iiij. Ergo nō eſt poſitꝰ in
ruinā mortiſ alicuiꝰ ꝫ nō vid̄t᷑ verū
ꝙ poſitꝰ ſit in ruinā Quarto q̇ occa
ſionez dāpni dat dāpnū dediſſe vide
t᷑ ſꝫ ſi xp̄s eſt poſitꝰ in ruinā multo
rū ip̄e vid̄t᷑ ee cā pcc̄i hōim. In op
poſitū eſt euāgeliū hic ⁊ yſa. viij. et
.i. petri. ij. dicit᷑ de xp̄o ꝙ erit in la
pidē offenſionis ⁊ in petrā ſcādali.
Rn̄o dicēdū ꝙ euāgeliſta dicit verū
ꝙ xp̄s poſitus eſt in ruinā mltorum
ſꝫ diuerſimode ſm duas expoſicioneſ
exponit᷑ eniz dupl̄r ille textus Vno
modo ſm glo. q̄ndā. i. in ruinā mlto
rū. ſ. vitiorū. ⁊ in reſurectionem vir
tutū plane ꝭ verū eſt ip̄e eniz ē cui
in pſona Jeremie dictū eſt Jere. i. a
deo patre ecce cōſtitui te ſup gētes
⁊ regna vt euellas. ſ. vicia ⁊ plātes
v̇tutes vbi inq̇t glo. Non enim pote
rāt edificari bona niſi deſtructa exiſ
terent mala nec plātari optima niſi
radicarēt᷑ peſſima Vnde mat. xv ꝙ
omis plātacio q̄z nō plātauit pater
meus celeſtis erradicabit᷑. Alio mō
exponit᷑ rexpectu hominū malorūꝫ
⁊ tūc dr̄ ꝙ etiaz dcm̄ euāgelij eſt ve
rū ad iſtū intellectū. ſ. ꝙ poſitus eſt
in ruinā multorū nō ꝙ dicto aut fa
cto ſuo minꝰ recte p̄buerit ocaſionē
ruine alicui ſed quia ex doctrina ⁊
operibꝰ ſanctis ſuis multi mali ex m̄
licia ſua occaſionez receperūt ruine
Vn̄ ſanctꝰ Tho. in q̄rto di. xxviij.
Inq̇t quodq; aliqui ex factis vl̄ dic
tis xp̄i ſūpſerūt occaſionez ruine di
cit᷑ eſſe poſitꝰ in ruinam et in ſcan
dalū nō ꝙ ip̄e ded̄rit aliq̄z vel modi
cā occaſionem ruine Vn̄ nō legitur
ꝙ aliquos ſcandalizauit ſꝫ ꝙ aliq̇ ex
dictis vel factis eiꝰ ſcādalizati ſunt
Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄d̄t᷑
negādo cōſeq̄nciā ⁊ ad ꝓbationē di
cimꝰ ꝙ bene cōcedimꝰ ꝙ xp̄s nō eſt
poſitꝰ in ruinā ꝙ ip̄e ded̄rit occaſio
nem ruine alicui. Vn̄ neminez ſcan
dalizaſſe legit᷑ vt dictum eſt ſꝫ bene
mō expoſito Ad ſecūdā rn̄det᷑ ꝙ rō
ꝓcedit ꝙ nō ſit poſitꝰ in ruinā ſicut
p̄bēs occaſionem ruine. Ad terciam
rn̄det᷑ eodē mō Ad q̄rtā rn̄det᷑ n̄gā
do minorē xp̄s eniz nulli dedit occa
ſionem ruine nec cauſa fuit peccati.
Pro quo notādū ꝙ duplex eſt occa
ſio. ſ. data ⁊ accepta. Dicit᷑ aūt occa
ſio data q̄ndo fit aliquod opꝰ minus
rectū ex quo p exēplū alij ꝓuocātur
ad peccādū ſi aūt aliq̇s facit opꝰ re
ctū ⁊ alij ind̄ ꝓuocēt᷑ ad peccādum
non erit occaſio data ſꝫ accepta ⁊ ta
lis fuit occaſio phariſeorū q̇ ſcādali
zabāt᷑ de doctrina xp̄i ⁊ ſic eſſet in
telligenda ſūt illa q̄ inducūt᷑ de. yſa
viij. et. i. petri. ij. Vn̄ ſanctus tho di
cit in q̄rto ꝙ xp̄s nō dr̄ petra ſcāda
li ꝙ p ſe fuerit ſcādali cauſa q̇a ipſe
nō dedit alicui occaſionem ſcādali ſꝫ
dicit᷑ in petrā ſcādali ita ꝙ prepoſi
cio in nō ordinem cauſe ſꝫ conſecutio
nez importat q̇a ex hiis q̄ xp̄s fecit
cōſecutum eſt ſcādalū iud̄orū hec ille

Ad ſecūdā .q. q̄ q̄rit᷑ vtrum
beata Maria ita gladio con
paſſionis mortiſ xp̄i fuerit
pforata vt vere martir poſſit apella
ri ſi ꝓcedit᷑ ⁊ vid̄t᷑ ꝙ ſic. Primo ſic
dicit Je. in ſermone de aſſumptione
beate v̇ginis marie recte dixerim d̄i
genitrix v̇go ⁊ martir fuit q̄zuis in
pace vitam finiuerit. Secūdo ſic di
cit grego. Jure eniz pluſq̄z martir ē
q̄ nimio amore vulnerata teſtiſ exti
tit ſaluatoris ⁊ p̄ merore in animo
cruciatū ſuſtinuit paſſionis. Tercio
ſic dicit bernardꝰ lōge eā pluſq̄z m̄r
tirem cēſemꝰ in q̄ paſſionis ſenſum
cōpaſſionis ſupauit affectꝰ. Quar
to idē bernardꝰ ſup illud in plenitu
dine ſanctorū detencio mea merito
in plenitudine ſanctorū detēcio eiꝰ
erat cui nec puritas angelorūz nec fi
des defuit patriarcharū nec ſpūs ꝓ
phetarū nec aplōrū zelus nec cōſtā
cia martirū nec ſobrietas cōfeſſorūz
nec caſtitas v̇ginū nec cōiugatorūz
fecūditas. Ergo videt᷑ ꝙ beata vir
go habuit oms ꝓp̄etates grauitas
aliorū ſanctorū ergo martir dicēda
eſt In oppoſitū aūt arguit᷑ ſic morſ
eſt de ratione martirij Vn̄ maximꝰ
in quodā ſmone dicit de martire ꝙ
vincit ꝓ xp̄o moriēdo q̇ vinceretur
ſine fide viuēdo ſꝫ beata v̇go nō ſuſ
tinuit ꝓ xp̄o mortem ꝫ nō eſt dicen
da martir. Minor pꝫ dicit enim Am
broſius tractās ꝭ euāgeliuz nec hiſ
toria nec lr̄a docent beatā mariā gla
dio vitā finiuiſſe Rn̄o dicēdū iuxta
ſanctū Tho. in ſecūda ſecūd̄ .q. xxij.

ꝙ de martirio loqui poſſumꝰ dupl'r Vno mō ſm pfectā eiꝰ ractionez et ſic de rōne martirij eſt moꝛtem ſuſtinere actu ꝓ nomine xp̄i iſtud patet ſic martiꝛ dr̄ q̄ſi teſtis fidei xp̄iane ꝑ q̄ꝫ nobis viſibilia ꝓpter inviſibilia cōtēpnēda ꝓponūt' vt dr̄ ed hebre.xi. Ad martiriū ꝑtinet vt hō teſtificet' fidē ſe opere oſtēdēſ cūcta p̄ntia cōtēpnere vt ad futurā inuiſibilia bona ꝑueniat q̄ꝫdiu autꝫ hominuꝫ in hac vita remanet vita corporalis nōdū ope ſe oñdit tēporalia cūcta d'ſpicere. Cōſueuerūt enīꝫ homines ⁊ conſanguineos ⁊ oīa bona poſſeſſa cōtēpnere ⁊ etiam dolores corporis pati vt vitā cōſuēt Vnde ⁊ ſathan cōtra Joh. induxit pellem pro pelle ⁊ cūcta q̄ habet dabit hō pro anima ſua .i. pro vita corporali ⁊ ideō ad pfectā rōnem martirij req̄rit' ꝙ aliq̄s mortem ſuſtineat ⁊ h' modo beata v̄go nō fuit verē martiꝛ cū vitā gladio nō finierit. Secundo modo poſſumꝰ loq̄ de martirio ſecundū q̄ndā ſimilitudinem. Vn̄ iſodorꝰ in libro ethi. dicit duo ſūt genra m̄rtirij vnū in apta paſſione alterū in occulta animi v̄tute ⁊ h' modo beata v̄go ꝓpteꝛ immēſū amoreꝫ eius ad xp̄m in paſſione xp̄i martiꝛ dicit' fuiſſe Vn̄ anguſtinꝰ in ſmone quodaꝫ de ea ita dicit mariā q̄a mēte paſſa ē pluſq̄ꝫ martiꝛ fuit nimirū q̄a eius dilectio amplius fortis q̄ꝫ mors quoniā morteꝫ xp̄i ſuā fecit hec ille. Ad rōnes in oppoſitū reſpōd't' ꝙ vt dicit ſanctus Thomas tā in ſecūda ſecunde q̄ꝫ in q̄rto oēs auctoritates ille ſanctorū intelligende ſūt de martirio ſm q̄ndā ſimilitudinem. Ad rationem vltimā r̄ndet' eodē mō ꝙ ꝓcedit d' m̄rtirio dicto ſm ſi'litudinē

¶ In feſto circūciſionis eſt euāgelium In illo tp̄ore poſtq̄ꝫ conſūmati ſūt .ꝛc. lu. ij. Circa ꝙ poſſunt hee q̄ſtiones diſputari.

¶ Primo vtrū xp̄s debuit circūcidi

¶ Secūdo vtrū circūciſio nūc tēpore g̃re ceſſare debuit

¶ Tercio vtrū cōueniente nomen xp̄o fuit impoſitum Jh̄s.

Ad p̄mā .q. in q̄ q̄rit' vtrum xp̄s debuit circūcidi ſic ꝓcedit' ⁊ vid't' ꝙ nō. Primo ſic. Circūciſio fuit ordinata in remediū originalis peccati ſꝫ xp̄s nō contraxit originale peccatuꝫ ergo xp̄s nō debuit circūcidi Secūdo ſic xp̄s nō fuit decimatus in lūbis Abrahe q̄a figurabat medicinā originalis ꝫ nec d'buit circūcidi eadem rōne. Tercio ſic ſabbati obſuatio viciniōꝛ erat p̄ceptis moralibꝰ in' q̄ etiā cōputat' q̄ꝫ circūciſio ſꝫ xp̄s ſabbata l'ralit' nō obſ'bat. Vn̄ dicebāt iudei de ipſo Jo. ix Nō eſt hic homo a deo q̄ ſabbatū nō cuſtodit ergo nō debuit ſ'nare circūciſioneꝫ. In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns R̄ñō dicendū ſub iſta cōcluſione ꝙ xp̄s d'buit circūcidi nō ꝓpteꝛ indigenciam aliq̄ꝫ ſꝫ ꝓpt' decenciaꝫ cuius pōt m'ltiplex ratio aſſignari Primo q̄dē vt oñdat veritatē carnis humane cōtra manicheum q̄ dixit eum habere corpꝰ fantaſticuꝫ ⁊ cōtra apollinarem q̄ dixit corpus xp̄i diuinitati eē cōſubſtāciale ⁊ contra valentinū q̄ dixit xp̄m corpus de celo attuliſſe. Secūdo vt ꝓbaret circūciſioneꝫ q̄ꝫ olim deꝰ inſtituerat. Tercio vt oñderet ſe eē de genere abrahe q̄ circūciſionis mādatuꝫ acceperat in ſignū fidei q̄ꝫ de ipſo habuerat .gene. xv. Et cui facta eſt repꝛomiſſio de xp̄o. Quarto vt iudeis excuſacionem tolleret ne eū reciperēt ſi eſſet incircūciſus. Quinto vt obediēcie v̄tutem nobis ſuo exēplo commendaret. Vn̄ octauā die circūciſus eſt ſicut erat in lege p̄ceptū. Sexto vt q̄ in ſimilitudinem carnis peccati venerat remedium quo caro peccati cōſueuerat emūdari non reſpueret. Septimo vt legis onus in ſe ſuſtentās alios a legis onere liberaret ſm illud gala. iiij. Miſit deus filiū ſuum factuꝫ ſub lege vt eos qui ſub lege erāt redimeret. Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā r̄ndet' negādo ꝯnām qm̄ xp̄s ſicut ꝓp̄a volūtate morteꝫ noſtram ſuſcepit q̄ eſt effectus peccati nullū in ſe habēs peccatuꝫ vt nos a morte liberaret ita ⁊ circūciſioneꝫ q̄ erat remediū originalis peccati ſuſcepit abſq̄ꝫ hoc ꝙ haberet originale peccatū vt nos a legis iugo liberaret ſicut dictū eſt. Ad ſecūdā reſpōdet' negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a decimatio erat actꝰ tātum figuralis q̄ntū ad illos q̄ in lūbis Abrahe d'cimabantur ⁊ ideo xp̄o nō cōpetebat q̄ immunis fuit ab originali pcc̄o ſꝫ circumciſio etiaꝫ habet alias cauſas p̄ter ſignificationeꝫ in illis q̄ circūcidūt' ⁊ idō nō eſt ſi'lis ratio de vtroq̄ꝫ. Ad terciam r̄ndet' negādo ꝯnāꝫ ⁊ rō eſt q̄a xp̄s in puericia ſua in nullo ab alijs pueris ſegregatꝰ fuit q̄ntū ad exteriorē cōuerſationem ⁊ ideo oīa q̄ ad pueros ꝑtinebāt in veteri lege implere voluit ſꝫ q̄ndo iā ad pfectā etatem ꝑuenit oſtēdere ſe d'buit dn̄ꝫ eſſe legis ⁊ legē vſq̄ꝫ ad ipſū poſitā fuiſſe ⁊ idō in q̄buſdā ſup' legē operatꝰ eſſe ſicut de obſuacione ſabbati ⁊ in tactu lepꝛoſi .ꝛc.

Ad ſecūdā .q. q̄ q̄rit' vtrum circūciſio nūc tp̄ore gracie ceſſare d'buit ſic ꝓcedit' ⁊ vid't' ꝙ non. Primo ſic oīs xp̄i actio noſtra eſt inſtrutcio vn̄ dr̄ Jo. xiij. Exēplū enīꝫ d'di vobis vt quemadmoduꝫ ego feci vobis ⁊ ita faciatis ſꝫ xp̄s fuit circūciſus vt in p̄cedēti .q. Ergo exēplo ſuo debemꝰ circūcidi ⁊ ꝑ cōſeq̄ns circūciſio ceſſare nō debuit. Secūdo ſic dr̄ gene. xvij. ꝙ circūciſio dabat' in fedꝰ eternū ſꝫ eternū eſt ꝙ nullo fine claudit' ergo circūciſio ceſſare nō debuit. Tercio ſic figuralia q̄ ſignāt id ꝙ ſemꝑ faciendū eſt nō debet ceſſare ſicut de thurificacione q̄ ſignat d'uocionē .pꝫ ſꝫ circūciſio cordis cuiꝰ laus ex dō eſt ad Romanos ij. ſemꝑ faciēda eſt ⁊ hāc ſignat exterioꝛ circūciſio, ergo ceſſare nō debuit. In oppoſitū eſt illud Gala. v. Si circūcidimini xp̄s vobis nichil ꝓderit Secūdo ſic ad hebre. vij. dicit Ap'lus ꝙ tranſlato ſacerdotio neceſſe eſt vt legis trāſlatio fiat ſꝫ oportuit ſacerdotiū trāſferri ꝫ ⁊ legeꝫ ⁊ ſi h' tūc ⁊ ſacramēta legalia ſꝫ in' hec p̄cipuū eſt circūciſio ꝫ .ꝛc. R̄ñō dicēdū ſub iſta cōcluſione ꝙ circūciſio ceſſauit ⁊ debuit ceſſare q̄ cōcluſio oſtēdit' ſic Cū venit ꝙ pfectū eſt euacuari debet iq' ex ꝑte eſt ſi ad

ſtē ordinēt᷑ quia gracia non facit p
duo ꝙ p vnum pōt facere ſicut nec
natura Circūciſio autē impfecta erat
reſpectu baptiſmi ⁊ hoc tripliciter.
Primo q̄ntū ad ſignificationem q̄a
nō ſignificabat ita exp̄ſſe emūdatio
nem totius hominis ab immunditia
culpe originalis ſicut ablucio baptiſ
malis. Secūdo q̄ntū ad efficaciā q̄a
nō ita habūdās gracia ad operādū
⁊ rep̄mēdū fomitē in circūciſiōe da
bat᷑ ſicut in baptiſmo. Tercio q̄ntū
ad vtilitatem q̄a nō erat ei⁹ vtilitas
ita comunis ſicut baptiſmi cū habe
ret dterminatū populū dterminatū
ſexū dterminatū tēp⁹ quod in bap
tiſmo nō accidit ⁊ ideo adueniente tē
pore plenitudinis dbuit ceſſare bap
tiſmo ſubſtituto. Ad rōnes in oppo
ſitū ad p̄mā rn̄dt᷑ negando ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a licȝ xp̄s in om̄ib⁹ operibus
ſuis nos erudiuit nō tn̄ om̄ia fecit ad
imitacionē ſicut opa miraculoſa ⁊
alia plura ꝙ autē xp̄s circūcidi volu
it rōnes ſup̄ in q̄ſtione p̄cedēti fue
rūt aſſignate Vn̄d xp̄s nō voluit cir
cūcidi vt alij imitarēt᷑ cū quo ad h̄
ſȝ magis vt ex h̄ erubeſcerēt᷑ de alijs q̄
tacta ſūt in rōnib⁹ ſuperi⁹ aſſigna
tis. Ad ſecūdā rn̄det᷑ negādo ꝯnām
⁊ rō eſt q̄a cū dr̄ ꝙ circūciſio ſit data
in fed⁹ eternū nō oportet ita intelli
gi eternū ꝙ careat fine. Vn̄d in ea
dē lr̄a dn̄s dicit ꝙ dabit eis terrā in
poſſeſſionē et̄nā ⁊ ꝯſtat tn̄ ꝙ terrā
p̄miſſiōis iudei nō poſſidēt und et̄nū
diſtinguit᷑ ⁊ dr̄ tripl̄r aut q̄ntū ad
durationem aut q̄ntū ad finis indē
minationem aut q̄ntum ad ſignifica
cionē. Primo mō dr̄ dupl̄r aut quia
caret p̄ncipio ⁊ fine ⁊ ſic eccl̄i. xv. di
cit᷑ q̄ viuit in eternū creauit om̄ia ſi
mul. Aut q̄ntū ad p̄uationem termi
ni tātū ſicut illud pſal. ſtatuit eam in
eternū ⁊ in ſcl̄m ſcl̄i. Eternū ſecūdo
modo q̄ntū ad indterminacionem di
cit᷑ ſicut ſacerdotiū a aron dicit᷑ eter
nū q̄a deus nō determinauit qn̄ ceſſa
ret. Eternū q̄ntū ad ſignificacionē
ſic circūciſio dicit᷑ in fed⁹ eternum
q̄a tēpus durationis non eſt determi
natū nobis Vel dicēdū eſt ꝙ eſt ēte
nū q̄ntū ad ſignificatū ſuū ⁊ q̄ntū
ad id quod ei ſuccedit. Ad terciā rn̄
det᷑ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a p̄nci
palis ſignificacio ad q̄z inſtituta eſt
eſt ablucio originalis pc̄ci q̄a circun
ciſio ſacramētalis refert᷑ ad effectū
hoc autem nō ſemp faciēdū erat per
circūciſionē ⁊ ideo nō oportebat ꝙ
circūciſio ſemp maneret. Alia autē
ſignificacio eſt ex ꝯſeq̄nti ⁊ ſm̄ illā
nō opȝ accipi iudicium de duratione
circūciſionis thurificationis autem
ſignificatio nūq̄ȝ fuit ad ſignifican
dum aliq̄d vt effectū eius ⁊ ideo nō
eſt ſimilis ratio

Ad terciā. q. q̄ q̄rit᷑ vtrū cō
uenient᷑ xp̄o fuit nomē im
poſitū Jeſus ſic p̄ceditur
⁊ videt᷑ ꝙ nō Primo ſic veritas p̄
phetica dbet p̄nūtiationi p̄phetice
rn̄dere ſȝ p̄phete aliud nomē de xp̄o
p̄nūciarūt dicit᷑ enim yſa. vij. Ecce
v̄go ꝯcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ nomē
ei⁹ uocabit᷑ emanuel ⁊ yſa. viij. vo
ca nomen ei⁹ accelera ſpolia dtrahe
⁊ yſa. ix. vocabit᷑ nomē ei⁹ admirabi
lis ꝯſiliarius de⁹ fortis. ⁊c. ⁊ zacha.
vi. Ecce vir oriens nomē ei⁹ ergo in
ꝯuenient᷑ vocatū eſt nomē ei⁹ Jh̄s
Secūdo yſa. lxij. dicit᷑ vocabit᷑ tibi
nomē nouū ꝙ os dn̄i nominauit ſed
hoc nomē Jh̄s nō eſt nomē nouum
ſȝ pluribus fuit in veteri teſtamēto im
poſitū. Vt pȝ d ihū filio Joſedech ⁊
d ihū naue vt pȝ etiā ex ipſa geno
logia xp̄i. lu. iij. Ergo vidt᷑ ꝙ inco
uenienter ſit vocatum nomē ei⁹ Jh̄s.
Tercio ſic h̄ nomē Jh̄s ſalutem ſi
gnificat ſȝ ſalus p xp̄m nō eſt facta
ſolū in circūciſione ſȝ etiā in p̄ncipio
vt pȝ p apl̄m Ro. iiij. Ergo incōue
nienter h̄ nomē eſt poſitū in circūciſi
one. In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns
vbi dr̄ poſtq̄ȝ ꝯſūmati ſūt dies octo
vt circūcideret᷑ puer vocatū eſt no
mē ei⁹ Jh̄s R̄n̄o dicēdū ſub iſta con
cluſione ꝙ ꝯuenientiſſime vocatum
eſt nomē ei⁹ Jh̄s. Iſta ꝯcluſio pro
bat᷑ ⁊ ei⁹ ꝯueniēcia oſ̄dit᷑ ſic Nomi
na enim ſi ꝯuenienter imponāt᷑ dbēt
p̄p̄etatib⁹ rn̄dere h̄ pȝ in om̄ib⁹ ge
nerū ⁊ ſpecierū d q̄b⁹ dr̄. iiij. metha.
Racio enim q̄m ſignat nomē eſt diffi
nicio q̄ deſignat p̄p̄az rei naturam
Nomina autē ſingulariū hominum
ſemp imponūt᷑ ab aliq̄ p̄p̄etate ei⁹
cui nomē imponit᷑ vel a tp̄ore ſicut
imponūt᷑ nomina aliquorū ſancto
rū hijs q̄ in eorū feſtis naſcūt᷑ vl̄ a
cognatione ſicut cū filio imponitur
nomē patris vel alicui⁹ de cognatio
ne vel etiā ab euētu ſicut Joſep vo
cauit p̄mogenitū ſuū Manaſſen. d.
obliuiſci me fecit dus om̄iū laborum
meorū gene. xli. Vel etiā ex aliq̄ q̄li
tate eius cui nomē imponit᷑ ſicut ge
ne. xxv. ꝙ q̄ p̄mo greſſus eſt de vte
ro matris rufus erat ⁊ tot⁹ in morē
pellis hiſpidis vocatum eſt nomen
ei⁹ Eſau ꝙ interp̄tat᷑ Rube⁹ Nomi
na autē q̄ imponūt᷑ diuinit⁹ a q̄bus
ſemp ſignificāt aliquod gratuitum
donū eis diuinit⁹ datū ſicut gene. xx
viij. Dicit᷑ abrahe appellaberis abra
hā q̄a patrem mlt̄arū gēciū ꝯſtitui
te ⁊ mat. xvi. Dictū eſt Petro tu es
Petrus ⁊ ſup hanc petrā edificabo
eccl̄iam meā q̄a igit᷑ homini xp̄o h̄
mun⁹ gracie collatū erat vt p ipſum
om̄s ſaluarētur. Ideo ꝯuenienter vo
catum eſt nomen ei⁹ Jh̄s. i. ſaluator
Vnde hec racio aſſignat᷑ ab angelo
mat. i. cū ait ad Joſeph vocabis no
mē ei⁹ Jh̄m ipſe enim ſaluum faciet
p̄plm ſuū a pc̄cis eorū Couenienter
ergo vocatū eſt nomē ei⁹ ih̄s. Eſt
q̄dē nomē mlt̄e excellēcie ⁊ ſublimita
tis ita vt in nomine Jeſu om̄e genu
flectet᷑ celeſtiū tereſtium ⁊ infernorū
Eſt nomē mlt̄e v̄tuoſitatis ⁊ effi
cacie. Nā eſt nomē quod vt inquid
petrus rauēnas dedit cecis viſū. ſur
dis auditū. greſſum claudis. ſmonē
mutis vitā. mortuis totāq̄ȝ diabuli
p̄tātem de obſeſſis corporibus v̄tus
hui⁹ nominis effugauit Eſt p̄terea
nomē magne clemēcie ⁊ reuerencie
cū nō ſit aliud nomē datū hominib⁹
ſub quo oporteat nos ſaluos fieri act.
iiij. Secūda ꝯcluſio ꝯuenienter in
die circūciſionis vocatū eſt nomē ei⁹
Jh̄s. Probat᷑ hec concluſio. et p̄mo
q̄a iſte erat mos apud iudeos. Vnde
ſicut legit᷑ gene. xvij. ſil̄ abrahā ſuſ
cepit impoſicionem nominis a deo ⁊
circūciſionis mādatū ⁊ ideo apud iu
deos ꝯſuetū erat vt ipſo die circū
ciſionis nomina pueris imponerent᷑

ſicut etiam nūc pueris in baptiſmo
nomina imponūt᷑. Tū ſecūdo qa hodie pmo legit᷑ effudiſſe ſanguinē ꝓ
nobis q̄ fuit archa redēptionis nr̄e
vt dicit bernardꝰ. Tercia concluſio
cōueniēt᷑ h̄ nomē eſt impoſitū xp̄o
nō ab homine ſ ab angelo. Patꝫ cō
cluſio qa vt dicit glo. int̄linealis ſup
illud lu. ij. vocatū eſt ab angelo non
decuit tā glo̾ſū nomē pus ab homini
bus appellari ſ ab excellētiori natu
ra ne homo videret᷑ machinator hu
ius nominis ⁊ origenes inq̄d voca
bulū Jhu glo̾ſū omi odoratu cultu
qꝫ digniſſimū nomē ꝙ eſt ſup omē
nomē nō decuit pmo ab hominibus
appellari nec ab eis inferri in mūdū
ſ ab excellentiori maioriqꝫ natura.
Vnd̄ ſigl̾ariter euāgeliſta addidit ⁊
vocatū eſt nomē eiꝰ Jhs ꝙ vocatū
fuerat ab angelo anteq̄ꝫ cōciperetur
in vtero Ad rōnes in oppoſitū ad p
mā rn̄det᷑ ꝙ ratio nō ꝓcedit qa in
omībꝰ illis nominibꝰ quodā modo ſi
gnificat᷑ hoc nomē Jhs quod eſt ſi
gnificatiuū ſalutis ꝑſā in h̄ ꝙ dicit᷑
emanuel ꝙ interp̄tat᷑ nobiſcū deus
deſignat᷑ cauſa ſalutis que eſt vnio
diuine ⁊ humane nature in perſona
filij dei p q̄ꝫ factū eſt vt deꝰ eſſet no
biſcū Per h̄ ꝙ dr̄ voca nomē eiꝰ ac
celera ſpolia detrahe. ⁊c̄. Deſignat᷑
a quo nos ſaluarī qa a diabulo cuius
ſpolia abſtulit ſm̄ illud colo. ij. expo
liās pncipatꝰ ⁊ ptātes traduxit con
fidēter. Jn h̄ etiā ꝙ dr̄ vocabit᷑ no
mē eiꝰ admirabilis. ⁊c̄. Deſignat᷑ via
⁊ terminꝰ noſtre ſalutiſ inq̄ntū. ſ. ad
mirabili diuinitatis cōſilio ⁊ v̾tute
ad hereditatē futuri ſcl̄i pducimī in

quo erat pax ꝑfecta filiorū dei ſub
ipſo pncipe deo ꝙ. vero dr̄ ecce vir
oriēs nomē eiꝰ ad id refert᷑ ad quod
pmū. ſ. ad incarnationis miniſteriū
ſm̄ ꝙ exortū eſt in tenebris lumē rec
tis corde. Ad ſecūdā rn̄d̄t᷑ negando
ꝯnāꝫ ⁊ rō eſt qa licꝫ aliq̄bꝰ q̄ fuerūt
an̄ xp̄m cōuenire potuit h̄ nomē Je
ſus ſm̄ aliq̄ꝫ rōnem puta qa aliquā
pticularē ſalutem attulerūt vt ihs
naue ſaluauit ppl̾m Jſrl̾ hoſtes eius
debellando vt legit᷑ in libro Joſue ſ
ſm̄ rōnē ſpūalis ⁊ vl̾is ſalutis h̄ no
men ꝓpͥū eſt xp̄o ⁊ ſm̄ h̄ dr̄ eſſe no
uū in q̄ntū eſt impoſitū ei ab hac ꝓ
p̄etate ꝙ eſt enī ſaluator. Ad terciā
rn̄det᷑ negando ꝯnām ⁊ rō eſt qa li
cꝫ ſalus facta per xp̄m cōmunis ſit ⁊
iud̄is ⁊ gētilibꝰ nichilominꝰ pncipa
lit̾ dicit᷑ eſſe miſſus ad oues que pe
rierūt domus Jſrl̾.

¶ Jn vigilia epiphanie eſt euāgeli
um illud in illo tp̄ore defūcto herode. ⁊c̄. mat. ij. Circa quod pn̄t diſpu
tari ſeq̄ntes q̄ſtiones.

Utrū xp̄s cōueniēter vocat᷑ 3o
nazarenꝰ ⁊ videt᷑ ꝙ nō. Et
pmo arguitur ꝙ nō rōne il
lius glo. interlinealis q̄ exponitur. ſ.
ſanctus. Primo ſic xp̄o nō conuenit
ſanctificari qa in quolibet ordine pri
mū mouens eſt immobile. ſ xp̄s eſt
pncipiū totius humane ſignificacio
nis ergo ipſe ſanctificatus non eſt.
Secūdo ſic omē ꝙ fit fit ex cōtrarijs
generatiōs enī ſm̄ phm̄ ex cōtra
rijs fūt; ſ xp̄s ab omī pctō quod ſā
ctificati cōtrariatur immunis fuit ergo
xp̄s ſanctificatꝰ nō eſt dicendꝰ. Ter
cio arguit᷑ ꝙ nō debeat dici nazarenꝰ

qa in nazareth fuit cōceptus ⁊ pari
rōne dicēdꝰ eſſet bethlemita quia in
bethleem fuit natꝰ ſ hoc nō dicitur
ergo nec aliud eſt dicendū. Quarto
ſic nō videtur verū ꝙ per ꝓphetas
dictū ſit ꝙ nazarenꝰ ſit nominādus
ergo nō videtur dicēdū Aſſumptum
pꝫ qa nō inuenitur in ſcriptura tale
dictū. Jn oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s
Rn̄o dicēdū ſub iſta cōcluſione ꝙ cō
ueniētiſſime xp̄s appellatus ⁊ nomi
natꝰ eſt nazarenꝰ. Jſta cōcluſio oſ̄ndi
tur ex multiplici rōne. Primo rōne
ſanctitatis interp̄tat᷑ enī nazarenꝰ
. ſ. eſt ſanctus ſiue ſanctificatus Xp̄s
autē fuit ſanctꝰ ſanctorum danielis
. ix. Dicit᷑ etiā ab angelo btē marie
lu. i. ꝙ enī ex te naſcet᷑ ſcm̄ vocabi
tur filius dī ⁊ Jo. x. dr̄ quē pr̄ ſan
tificauit ⁊ miſit in mūdū. Secundo
cōuenient̾ dicit᷑ nazarenꝰ rōne inter
p̄tacionis qa interp̄tat᷑ floridꝰ yſa.
. xi. Egredietur v̾ga de radice ieſſe ⁊
flos de radice eiꝰ aſcēdet Virgo di
cit Jero. eſt dei genitrix flos filiꝰ eiꝰ
⁊ bene flos qa ad modū floris natus
mira pulchritudine venuſtatꝰ gra
to odore diffuſus in fructu dulciſſi
mus. ffos enī lumine ſolis naſcitur
ꝙ eſt lumen celeſte nō habēs gene
rās aliq̄ꝫ niſi diuinū ſic floruit q̄ndo
ſol eternꝰ v̾tutem caloris ⁊ luminis
in vterū cōgeſſit virginis hic flos
picturatus eſt venuſtate v̾tutis. vn̄
bene nazarenꝰ dicit᷑ q̄ interp̄tat᷑ flo
ridus. hic flos gratuſ eſt odore cāt.
. iiij. emiſſiones tue paradiſus hocē
a ffragaciones odorū tuorū in fama
tue v̾tutis videt᷑ eſſe odoramēta flo
rū padiſi. hic floris ſpes eſt dulciſ

ſimi fructꝰ in adeptione gaudij eter
ni cāti. iiij. ffructus dulcis eſt guttu
ri meo. Tercia rō cōueniēter xp̄s no
minat᷑ nazarenꝰ qa cōceptus eſt in
nazareth ⁊ vt dicit albertus magnꝰ
ꝙ cōceptus xp̄i multū congruebat
nomini nazareth qa ſicut diuine ge
nerationi ita ⁊ humane generationi
flores de flore aſſimilāt᷑. ffos enim
pullulat de vno germine in decore ⁊
colore ſimilit̾ filius ſm̄ diuinā gene
rationem ꝓcedit ab vno q̄ eſt in ce
lis ſine matre ⁊ ſm̄ generationē hu
manā de vna in terra ſine patre. Be
ne ergo in nazareth conceptus fuit
flos noſter q̄ ſicut flos de flore ſine
virili commixtiōe de vna matre ſaluo
v̾ginitatis d̄core ⁊ mr̄is integritate
ꝓceſſit. Quarto nazarenꝰ dicit᷑ qa
ibi nutritꝰ fuit ⁊ educatꝰ Xp̄s enī
ſicut in flore cōcipit᷑ ita ⁊ in floribꝰ
ſanctitatis nutrit᷑ ⁊ educat᷑ ⁊ paſci
tur lectulus noſter floridus eſt cāti
. i. Quinta rō qa in nazareth domici
liū fuit parētibuſ ſuis ſicut Joſeph
q̄ pr̄ eiꝰ putabat᷑ ⁊ beatiſſime v̾gi
nis marie que veriſſime mater fuit
Vnd̄ lu. ij. dicit᷑ poſtq̄ꝫ pfecerūt om
nia ſm̄ legem dn̄i reuerſi fūt in ciui
tatem ſuā nazareth q̄ dicebat᷑ eorū
ciuitas vt inq̄t glo. q̄ntū ad habita
tionem. Ad rōnes in oppoſitū ad p
mā rn̄d̄t᷑ ꝙ ſanctificari eſt ſanctum
fieri. Pōt autem aliq̄s ſanctus fieri
dupl̾r vt ex ſancto vel nō ſcō Ex ſcō
iterū dupl̾r vel ex minus ſcō magis
ſcm̄ vt dicitur Jo. xvi. Pater ſancti
fica eos in veritate. Apl̾i enim tunc
ſancti erāt vel ſm̄ cōtinuacionē ſan
ctitatis eadē q̄ntitate ſeruata et hoc

modo xp̄s pōt dici ſanctificat⁹ ſicut
ibidem dicit ergo pro eis ſanctifico
me ipſū ȝ iſte mod⁹ loq̄ndi nō vide
tur cōſuetus. Vnde ſic de ſanctifica
cione nō vidt̄ loq̄ hic. Ex nō ſcō dici
tur aliq̄s ſcs fieri dupl'r. Vno mō ex
nō ſcō cōtrarie aut p̄uatiue ſicut per
graciā ſanctificari dicit᷑ ꝛ h̄ mō xp̄ſ
nō pōt dici ſanctificat⁹ eſſe quia nō
pōt accipi cū ꝯſiſtēcia ſubiecti defec
tus ſanctitatis in eo fuiſſe ſil'r eni; fu
it homo ꝛ ſanct⁹. Alio mō pōt dici fi
eri ſanctus de nō ſcō negatiue ꝛ tūc
bene dicit᷑ ex nō ſcō ſcūs fact⁹ rōne
ſanctitatis create q̄ hominis eſt et
ita cōcedi pōt in aliquo ſenſu xp̄ȝ eē
ſanctificatū. Rn̄det᷑ ḡ ad p̄mā rōnē
in oppoſitu; negādo ꝯnām ꝛ rō eſt
ꝙ p̄mū mouēs in aliquo ordine mo
biliū nō oportȝ eſſe immobile ſimpli
cit' ȝ immobile ſ'm gen⁹ motus ſicut
celū ꝙ eſt p̄mū alterās mouet᷑ q̄dē
ȝ nō alterat᷑. Non eni; eſt p̄mū mo
uēs ſimplicit'. Sil'r ie; etiā xp̄s ſ'm ꝙ
homo nō eſt p̄mū ſanctificās ſimpli
cit' ȝ deus trinitas eſt aūt p̄mū ſanc
tificās in q̄ntū homo nō p modū ſa
tiſfacientis ꝓ pc̄co ꝛ ſi ſanctificat⁹
nō eſt Aliquo tn̄ modo ſanctificatuſ
eſt ¶ Ad ſecūdā rn̄det᷑ negādo aſſūp
tū Nō eni; om̄e ꝙ fit ex cōtrario fit
ȝ ſolū quod fit p viā generationis ꝛ
alterationis Oportȝ tn̄ omne quod
fit ex incontingenti fieri vt dicit᷑ .i.
phi.i. ex eo quod nō cōuenit ſimul in
eſſe ſic antem cōtingēs eſt nō ſolu;
cōtrariū vel p̄uacio q̄ req̄rūt ſubiec
tū ȝ etiā negatio q̄ cōſiſtēcia ſubiec
ti nō req̄rit ꝛ ſic ex nō ſcō xp̄s factuſ
eſt vt dictū eſt ¶ Ad terciā rōnem ne
gat᷑ ꝯn̄a ꝛ rō pȝ ex dictis. Ad q̄rtā
rn̄det᷑ negādo ꝯnām quia licȝ hic in
forma non reperiat᷑ ſcriptū ex mul
tis locis tn̄ intelligit᷑. Nā nazarenus
interp̄tat᷑ ſcūs ꝛ ꝙ xp̄s dicat᷑ ſcūs
hoc habet᷑ daniel. ix. Ite; interp̄ta
tur floridus ꝛ h̄ habet᷑ ẏſa. xi. Egre
diet᷑ v̄ga ꝛc̄. Et cōcordat cū eo ꝙ di
cit᷑ cāti. ij. Ego flos cāpi ꝛc̄. Vnde
ſignāter dicit euāgeliſta p ꝓphetas
ꝛ tm̄ de iſta concluſione.

¶ In feſto epiphanie eſt euāgeliū
illud Cū nat⁹ eſſet Ih̄s mat. ij. circa
quod p̄nt ſeq̄ntes q̄ſtiones diſputari

¶ Primo vtrum xp̄i natiuitas fuit
cōueniēt' p ſtellā magis manifeſtata
¶ Secūdo vtrū ſtella magis appa
rēs fuerit vna de celeſtib⁹ ſtellis
¶ Tercio vtrū magi conuenienter
venerūt ad adorādū ꝛ venerādū xp̄ȝ

Ad p̄mā. q. q̄ q̄rit᷑ vtrū xp̄i
natiuitas fuit conueniēter
p ſtellā magis manifeſta
ta. Sic ꝓcedit᷑ ꝛ videtur ꝙ nō. Pri
mo ſic hoc enim videtur eſſe occaſio
erroris q̄ntū ad illos q̄ exiſtimāt ſid
ra natiuitatibus hominū dn̄ari ȝ oc
caſiones peccādi ſūt hominib⁹ aufe
rēde ergo non fuit couueniēs ꝙ per
ſtellā magis xp̄i natiuitas manifeſ
taretur. Secūdo ſic ſignū opȝ eē cer
tū ad hoc ꝙ p ipſū aliq̄d manifeſta
retur ȝ ſtella non videtur eſſe ſignu;
natiuitatis xp̄i ergo incōueniēter fu
it natiuitas xp̄i p ſtellā manifeſtata
In oppoſitū ē euāgeliū p̄ns. Rn̄o di
cēdū ſub iſta cōcluſiōe ꝙ cōueniēt
xp̄i natiuitas eſt magis p ſtella; ma
nifeſtata. Iſta cōcluſio pȝ. Primo
q̄a vt dicit᷑ deutero. xxxij. Dei pfec
ta ſunt opera ȝ talis manifeſtacio
fuit op⁹ diuinū ergo p cōueniēcia ſi
gna fuit effecta Secūdo oſtenditur
ſicut manifeſtacio ſilogiſtica q̄ fit p
ea q̄ ſūt magis nota ei cui eſt aliq̄d
manifeſtandū ita manifeſtacio q̄ fit
p ſigna debȝ fieri p ea q̄ ſūt familia
ria illis q̄b⁹ manifeſtāt᷑. Manifeſtū
eſt autem ꝙ viris iuſtis eſt familia
re ꝛ cōſuetū interius ſpūs ſancti inſ
tinctū edoceri abſq; ſignorum ſenſi
biliu; demōſtratione. ſ. p ſp̄m ꝓph
cie. Alij vero corporalib⁹ reb⁹ dedi
ti p ſenſibilia ad intelligibilia dducū
tur ¶ Iudi autē cōſueti erāt diuina rn̄
ſa p angelos ſuſcipe p quos etia; le
gem acceperāt ſ'm illud deut. vij. ac
cepiſtis legem in diſpoſicione ange
lorū ¶ Gētiles vero ꝛ maxime aſtro
logi cōſueti ſūt ſtelarū curſus aſpi
cere ꝛ ideo iuſtis ſimeoni ꝛ anne ma
nifeſtata eſt xp̄i natiuitas p interio
rem inſtinctum ſpūs ſancti ſ'm illud
luc. ij. Rn̄ſū accepit ſimeō a ſpū ſcō
nō viſurū ſe mortem niſi p̄us vider;
xp̄m dn̄m ¶ Paſtorib⁹ autem ꝛ ma
gis tāq; reb⁹ corporalib⁹ dditis eſt
manifeſtata xp̄i natiuitas p appari
ciones viſibiles ꝛ quia natiuitas nō
erat pure terrena ȝ quodāmodo ce
leſtis. Ideo p ſigna celeſtia vtriſq;
natiuitas xp̄i reuelat᷑ vt enim aug.
dicit in ſ'mone de epiphania dn̄i ce
los angeli habitat ꝛ ſidera ornant
vtriſq;. Ergo celi enarrāt gl'iam dei
rōnabiliter aūt paſtorib⁹ tāq; iude
is apud quos freq̄nter fcē ſūt appa
riciones angeloru; reuelata eſt nati
uitas xp̄i p angelos Magis autē cō
ſuetis in conſideratione celeſtiū cor
porū manifeſtata eſt p ſignū ſtelle
q̄a ſicut dicit Griſo. p cōſueta eos d
us vocare voluit eis cōdſcēdēs. Ad
rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄det᷑ ne
gādo aſſumptū dicim⁹ eni; ꝙ ſtella
q̄ natiuitatem xp̄i manifeſtauit om
nem occaſione; erroris ſubtraxit vt
eni; augu. dicit cōtra fauſtū nulli aſ
trologi cōſtituerūt ita naſcentiū ho
minū facta ſub ſtellis vt aliq̄; ſtella
rū homine aliquo nato circuitus ſui
ordinem reliq̄ſſe ꝛ ad eū q̄ natus eſt
perrexiſſe aſſeuerent ſicut accidit cir
ca ſtellā q̄ demōſtrauit natiuitatem
xp̄i ꝛ ideo per hoc nō cōformat᷑ er
ror eorū q̄ ſortem naſcentiū hominū
aſtrorū ordini colligari arbitrāt᷑ nō
autem credūt aſtrorū ordine; ad ho
minis natiuitatem mutari. Ad ſecun
dā rn̄dt᷑ negādo minorem. Dicimus
eni; ꝙ ſtella illa fuit ſignū certū na
tiuitatis xp̄i. Tū p̄mo q̄a ſicut Griſo
refert in q̄buſdā ſcriptis apocriſis le
git᷑ ꝙ q̄dam gēs in extremo oriētis
iuxta oceanū q̄ndā ſcripturam habe
bat ex nomine Seth. De hac ſtela ꝛ
muneribus huōi offerēdis q̄ gens di
ligēter obſ'uabat huius ſtelle ortu;
poſitis exploratorib⁹ xij. q. Certis
tp̄orib⁹ aſcēdebāt in mōtem in quo
poſtmodū viderūt eā hn̄te; in ſe q̄
ſi p̄uuli formā ꝛ ſup ſe ſimilitudine;
crucis ꝛ ſic fuit certū ſignū. Vel ſe
cūdo dicēdū ꝙ magi illi traditionem
balaam ſeq̄bāt᷑ ꝙ dixit oriet᷑ ſtella
ex iacob. Vnde vidētes ſtellā extra
ordinem mūdi hāc eſſe intellexerūt

q̃z balaam futurã indicez regis iudeo
rũ ꝓphetizauerat ⁊ ita . certũ ſignũ
erat . Tẽcio ſic dicit augu. in ſmonẽ
de epiphania ꝙ ab angelis aliq̃ mu
nicione reuelationis audierũt magi
ꝙ ſtella natũ xp̃m ſignificarz ⁊ ita
certũ etiã ſignũ fuit . Quarto vel ſi
cut dicit leo papa in ſermone de epi
phania p̃ter illã ſpeciem q̃ corpore
um incitat obtutũ fulgẽtios verita
tis radius eorũ corda pdocuit quod
ad illuminacionez ptinebat ⁊ ita cer
tum ſignũ fuit

32 Ad ſecũdã . q. q̃ q̃rit' vtrum
ſtella magis apparens fuit
vna de celeſtibꝰ ſtellis ſic
ꝓcedit' ⁊ vid' ꝙ ſic. Dicit augu. in
quodã ſmone epiphanie dependet
ad vbera ⁊ filium patit' deꝰ in vo
lumẽta pannorũ repẽte nouũ ſidus
effulſit fuit & ſtella illa celeſtis q̃
apparuit . Secũdo ſic dicit augu. in
quodã ſmone epiphanie paſtoribꝰ
angelus magis ſtella xp̃m dmõſtrat
loq̃t' lingua celorum q̃a lingua ceſſa
uerat ꝓphetarũ ſ3 angeli apparẽtes
paſtoribꝰ fuerũt vere de celeſtibus
angelis & etiã ſtella magis apparẽs
fuit vna de celeſtibꝰ ſtellis . Tercio
ſic ſtelle q̃ nõ ſũt in celo ſ3 in aere di
cũt' ſtelle cometa q̃ nõ apparẽt in na
tiuitatibꝰ regũ ſ3 magis ſũt indicia
mortis eorũ ſ3 illa ſtella deſignabat
regis natiuitatem . Vnd magi dicũt
vbi eſt q̃ natꝰ eſt rex iudeorum vidi
mus ſtellã eiꝰ in oriẽte ⁊c. ergo ſtel
la illa fuit vna de celeſtibꝰ . In oppo
ſitũ eſt euãgeliũ p̃ns . Secũdo dicit
augu. cõtra fauſtum nõ ex illis erãt
ſtellis q̃ ab inicio creature itinerũ
ſuorũ ordinem ſub creationis lege
cuſtodiũt ſ3 nouo v̓ginis ptu nouũ
ſidꝰ apparuit . Rñõ dicendũ ſub iſta
cõcluſiõe ꝙ ſtella illa apparẽs magis
nõ fuit vna de illis celeſtibꝰ iſta con
cluſio eſt Griſo. ſup mat. q̃ cõcluſio
oñdit' ex multiplici diſtinctione que
ſtella illa diſtinguebat' a celeſtibus
vt dicit tã ſanctꝰ tho. q̃z albertꝰ ma
gnꝰ in q̃n q̃. ſ. natura ſitu motu clari
tate ⁊ ſignificatiõe . Natura q̃dẽ q̃
erat corruptilis ⁊ nõ de natura celi ⁊
ideo p' acto officio cõuerſa fuit in p̃
iacẽtẽ materiã ⁊ ĩs cõueniẽs fuit q̃a
lumine vero inuẽto alio lumine non
indigemꝰ . Diſtinguebat' etiaz in ſi
tu q̃a nõ fuit in alto cũ aliis ſtellis in
firmamẽto ſ3 in ſpacio huiꝰ aeris vi
cina loca tenebat . Patet q̃a iſti per
eã determinate diſtinxerũt domum.
Tercio diſtinguebat' motu q̃a cum
alie ſtelle in circuitu rotarent hec ſo
la recta linea tẽdebat ab oriẽte que
eſt v̓ſus aq̃lonem ad occidẽtem decli
nãs ad meridiem verſus iudeaz vbi
erat xp̃s Preterea differebat in mo
tu q̃a nõ habebat cõtinuũ motũ ſed
cũ opportebat ſtare ſtabat. Quarto
in claritate differebat quia ceteris
ſplẽdidior erat . Vnde leo papa in ſ
mõe epiphãie tribꝰ magis in regio
ne oriẽtis ſtella noue claritatis appa
ruit q̃ illuſtrior ceteris pulchriorq̃z
ſideribꝰ in ſe tuentiũ oculos animoſ
q̃z cõuerterz vt cõfeſtiz aduerterẽt
nõ eſſe ocioſũ ꝙ tã inſolitũ videba
tur . Quinto ſignificacione vt dicit
albertus differebat qm̃ alie ſtelle q̃
facles a mathematicis dicũt' nõ ſole
ſignificãt ſ3 collectis omibus q̃ ſũt
in ꝓpiãdo ptibꝰ ⁊ ſtellis . Hec autem
ſola dedit gl'ie xp̃i ſignificacionẽ eo
ꝙ ille venerat in cuiꝰ diſpoſicione ⁊
ꝓuidẽcia omĩa ſũt ſtelle ſigna ⁊ diſ
poſitiones i. A rõnes in oppoſitum
ad p̃mã rñdet' negãdo ꝯnãm ⁊ rõ ẽ
q̃a in ſacra ſcriptura celũ q̃ndoq̃z di
cit' aer ſm illud pſal. Volucres celi ⁊
piſces maris ita ſumit' in dicto aug.
Ad ſecũdã rñdet' negãdo ꝯnãm ⁊ rõ
eſt q̃a ipſi celeſtes angeli ex ſuo offi
cio habẽt vt ad nos deſcẽdãt in miſ
teriũ miſſi . ſ3 ſtelle celeſtes ſuũ ſitũ
nõ mutãt vnd nõ eſt ſimilis rõ . Ad
terciã rñdet' negando aſſumptũ q̃a
ſicut nec iſta ſtella fuit ſita in celo
ita nec fuit cometa q̃a cometa eſt ſi
cut facula ardẽs ⁊ nõ diu ſtat Item
vt dictũ eſt illa ſtella nec ſtabat ſita
in orbe nec in ſuprema aeris parte
vbi generãt' comete ſ3 erat in ꝓpin
qua aeris pte . Preterea nec ſeq̃ba
t' motũ ſtellarũ cometarũ vnd ma
nifeſte differebat ab eis.

33 Ad terciã . q. q̃ q̃rit' vtrum
magi cõueniẽter venerũt
ad xp̃m adorãdũ ⁊ venrã
dũ ſic ꝓcedit' ⁊ vid' ꝙ nõ . Primo
ſic vnicuiq̃z regi reuerencia debet'
a ſuis ſubditis . Magi enim nõ erãt
de regno iudeorũ ergo cũ ex viſiõe
ſtelle cognouerũt natũ eſſe regẽ iu
deorũ Videt' ꝙ in cõueniẽter vene
rũt ad eũ adorãdũ Secũdo ſic ſtultũ
eſt viuẽte rege aliquo extraneũ regẽ
annunciare ſ3 in regno iudee regna
bat herodes ergo ſtulte fecerũt ma
gi alterius regis natiuitatem annũ
ciare . Tercio ſic certius eſt celeſte
indiciũ q̃z humanũ ſ3 magi ducatu
celeſtis indicii ab oriente venerũt in
iudeã ergo ſtulte egerũt p̃ter ducatũ
ſtelle humanũ indiciũ ĩq̃rẽdo dicẽtes
vbi eſt q̃ natꝰ eſt rex iudeorũ Quar
to munerũ oblatio ⁊ adorationis re
uerẽtia nõ debet' niſi regibꝰ iã ĩgnã
tibꝰ ſ3 magi non inuenerũt xp̃m re
gia dignitate fulgẽtem ergo incõue
niẽter ei munera ⁊ reuerẽtiam exhi
buerũt . In oppoſitũ eſt euãgelium
p̃ns . Rñõ dicẽdũ ſub iſta cõcluſione
q̃a magi cõueniẽter ⁊ ſapiẽter vene
rũt ad xp̃m adorãdũ ⁊ venerãdum.
Iſta cõcluſio habet' p̃mo ex illo iſa .
lx. Ambulabũt gẽtes in lumine tuo
⁊ reges in ſplẽdore ortus tui ſ3 q̃ di
uino lumine ducũt' nõ errãt & magi
abſq̃z errore xp̃o reuerẽciã exhibu
erũt . Secũdo ſic ſicut dictuz eſt ma
gi p̃micie ſũt gẽtiũ in xp̃o credẽtiũ
in q̃bꝰ apparuit ſicut in quodaz pre
ſagio fides ⁊ deuocio gẽciũ veniẽciũ
a remotis ad xp̃m ⁊ ideo ſicut fides
deuocio gentium eſt abſq̃z errore
per inſpirationem ſpiritus ſancti
ita ⁊ credẽdum eſt magos a ſpũ ſcõ
inſpiratos ſapiẽter xp̃o reuerẽciã ex
hibuiſſe. Ad rõnes in oppoſitũ ad p̃
mã rñdet' negãdo ꝯnãz ⁊ rõ eſt q̃a
licz magi nõ eſſent de regno iudeorũ
erãt tñ ſubditi eiꝰ quẽ adorare vene
rũt q̃a cognoſcebãt eum verũ deuz
eorum eſſe cui omẽ genu flectẽdum
erat . Vnde beatꝰ augu. in quodã ſer
mone epiphanie ita dicit nũq̃z hũc
magi tã deuote req̃rerẽt tãto pieta
tis affectu deſiderarent niſi eum co
gnoſcerẽt regem q̃ rex etiaz eſt ſclo
rum . Item idẽ in alio ſmone dñiq̃z
cũ tã multi iam nati adq̃z defũcti eẽt

regeſ iudorū nūq̄z quēq̄z illorū ado
rādū magi q̄ſierunt rō q̄a nec q̄nq̄m
eorū celo loq̄nte didicerūt. Ad ſecun
dā rn̄det' q̄ nō fuit ſtulticia q̄ magi
fecerūt tum q̄a herodes nō erat rex
naturalis iudee ſ3 alienigena ſ3 xp̄s
Vnd nō annūciabāt regē extraneū
Vnd in hoc nō ſtulticiā ſ3 oſnderunt
firmitatem nobis ꝛ cōſtāciam fide
ſue in xp̄o ad implētes illud Nolite
timere eos q̄ occidūt corpus in quo
intrepida annūciatiōe p̄figurabat'
cōſtācia gēciū xp̄m vſq̄z ad mortem
cōfitēciū. Vnd griſo. dicit ſup mat.
dū cōſidrabāt regem futurū non ti
mebāt regem p̄ſentez adhuc nō vid
rūt xp̄m ꝛ iā parati erant ꝓ eo mo
ri. Ad terciā rn̄det' negādo ꝯnāz ꝛ
rō eſt q̄a h̄ diuina diſpoſiciōe factū
eſt Vnde augu. in ſmone quodā epi
phanie ſtella q̄ mgis pduxit ad locū
vbi erat cū matre v̄gine de⁹ infans
poterat eos pducere ad ipſius ciuita
tem bethleem in q̄ nat⁹ eſt xp̄s ſ3 tn̄
ſubtraxit ſe donec de ciuitate in qua
xp̄s naſceret' ipi etiā iudi interroga
rent' ꝛ ipſi etiā ſm diuine ſcripture
teſtimoniū nominarent ut ſic gemi
nato teſtimonio cōfirmarēt'. Item
leo papa dicit vt ardētiori fid expec
tarēt q̄z ꝛ ſtelle claritas ꝛ ꝓphecie
manifeſtabat auctoritas. Ad q̄rtaz
rn̄det' q̄ rō militaret ſi magi regez
terrenū q̄rētes veniſſent quod non
fecerūt q̄a vt dicit griſo. ſup mat. ſi
ſic fuiſſent cōfuſi q̄a tāti itineris la
borem ſine cauſa ſuſcepiſſent. Vnde
nec adoraſent nec munera abtuliſſet
nūc autez q̄a regez celeſtem q̄rebāt
ꝛ ſi nichil regalis excellencie in eo
viderunt tn̄ ſolius ſtelle teſtimonio
cōtēti adoranerūt. Viderūt enim ho
minem ꝛ cognoſcūt deū ꝛ offerunt
munera dignitati xp̄i cōgruēcia. Au
rū q̄dē q̄ſi regi magno. Thus quod
in dei ſacrificio ponitur immolāt vt
deo Mirra q̄ mortuorū corpora con
diuntur p̄bet' tāq̄z ꝓ ſalute omnium
morituro

¶ In dn̄ica infra octauas Epipha
nie eſt euāgeliū In illo tp̄ore Cum
fact⁹ eſſet ih̄s annorū duodecim lu
ce. ij. Circa q̄ pn̄t diſputari. ſ. q.

¶ Primo vtrū xp̄s ſm aliq̄z ſapiē
ciam ſiue ſciēciā ꝓfecerat.

Secūdo vtrū xp̄s in gracia ꝓfecerit

¶ Tercio vtrum xp̄s aliq̄d ab ho
minib⁹ didicerit

AD p̄mā. q. q̄ q̄rit' vtrū xp̄s
ſm aliq̄z ſapiēciā ſiue ſcien 37
ciā ꝓfecerit ſic ꝓceditur ꝛ
videt' q̄ nō. Primo ſic ſicut enī3 ſm
ſciēciā beatitudinis vel ſm ſciēciā in
fuſaz xp̄s cognouit omia ita ſm ſci
enciaz acq̄ſitam ſ3 ſm illas ſciencias
nō ꝓfecit ergo nec ſm acq̄ſitam ꝛ
p cōſeq̄ns ſm nullā. Secūdo ſic ꝓfi
cere eſt imꝑfecti q̄a ꝑfectum additio
nem nō recipit ſ3 in xp̄o nō eſt pone
re ſcienciā imꝑfectā ergo ſm nullaz
ſciēciā dicēd⁹ eſt ꝓfeciſſe. Tercio da
maſcen⁹ dicit q̄ q̄ dicūt xp̄m ſapien
tia ꝛ gracia ꝓficere vt additamētū
ſenſus ſuſcipiētez nō venerat' vnio
nem ſ3 nō venerari vnionem eſt im
piū ergo impiū eſt dicere q̄ in ſcien
cia ſiue ſapiēcia ꝓfecerit. In oppoſi
tū eſt euāgeliuz pn̄s vbi dicit' lu. ij.
q̄ Ih̄s ꝓficiebat ſapiencia ꝛ etate
Rn̄o dicēdū ſub trib⁹ cōcluſionibus
Prima eſt q̄ in xp̄o dicūt' fuiſſe q̄
tuor ſciencie Prima eſt diuina ꝛ in
creata de iſta pz q̄a cū in xp̄o ponā
tur due nature ꝑfecte ſm vnāq̄mq̄z
in eo eſt ponēda ſapiēcia ſiue ſciēcia
. ſ. diuina increata ꝛ humana creata
Vnd in ſexta ſinodo condēpnata eſt
poſicio negāciū in xp̄o duas eſſe ſciē
cias ſiue duas ſapiēcias. Secūda ſci
encia q̄ in xp̄o ponit' eſt ſciēcia btō
rū fuit enī3 ſimul viator ꝛ cōphēſor
. Tercia ſciēcia fuit in eo indita ſiue
infuſa in q̄ntū p v̄bū dei anime xp̄i
ſibi pſonalit' vnite impꝛſſe ſūt ſpēs
intelligibiles ad omia ad q̄ eſt inte
rius poſſibilis in potēcia ſicut etiaz
impꝛſſe ſūt p v̄bū dei ſpecies intelli
gibiles mēti angelice in p̄ncipio cra
cionis vt dicit augu. Vnde colo. ij. di
cit' in xp̄o ſūt omīs theſauri ſapien
cie ꝛ ſciēcie abſcōditi. Quarta ſcien
cia dicit' expimētalis ſiue acq̄ſita de
q̄ dicit' ad hebre. v. Cū eſſet filius di
didicit ex hijs q̄ paſſus eſt obediēciā
glo. i. expt⁹ eſt fuit ergo in eo aliq̄
experimētalis ſciēcia q̄ eſt ſciēcia ac
q̄ſita. Secūda cōcluſio xp̄s ſm tres
p̄mas ſciēcias nō ꝓfecit. Iſta cōclu
ſio pz p̄mo de diuina ſciencia q̄a iſta
augeri nō pōt. Idē de ſciēcia beatifi
ca q̄ etiā augeri nō pōt. Idē de ſciē
cia infuſa q̄a a p̄ncipio cōceptionis
plenarie fluit in eo omīs ſciēcia infu
ſa Tercia cōcluſio iuxta ſantū tho.
in tercia pte ſciencia acq̄ſita fuit in
xp̄o augmētata nō mō ſm experien
ciā ſ3 ſm eſſenciā ſuā Quidā enī3 po
nūt ſicut etiaz ſanctus tho. in quar
to ſcripto poni q̄ ſolū ſm experiēciā
. i. p cōuerſionez ſpecierū intelligibili
um inditarū ad fantaſmata ꝛ ſm h̄
dicunt q̄ ſciēcia xp̄i ꝓfecit ſm expe
riētiā cōuertendo . ſ. ſpēs intelligibi
les inditas ad ea q̄ de nouo p ſenſuz
accepit ſ3 q̄a incōueniens videt' q̄
aliqua naturalis actio intellectualis
xp̄o de eſſet cū extrahere ſpecies in
telligibilles a fantaſmatib⁹ ſit q̄daz
actio naturalis hominis ſm intellec
tū agentem cōueniēs vid' hāc etiā
actionem in xp̄o ponere ꝛ ex h̄ ſeq̄t'
q̄ in anima xp̄i aliq̄s ſciēcie habit⁹
fuit q̄ p huōi abſtractionē ſpecierū
potuerit augmentari ex hoc. ſ. q̄ in
tellect⁹ agens poſt p̄mas ſpecies in
telligibiles abſtractas a fantaſmati
bus poterat etiam alias abſtrahere
Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄de
tur negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a nō eſt
ſimile de p̄mis ſciencijs ꝛ de acq̄ſitis
q̄a tā ſciencia infuſa anime xp̄i quā
ſciencia beatifica fuit effectus agen
tis infinite v̄tutis q̄ pōt totuz ſimul
opari Vnd in neutra ſciencia xp̄s ꝓ
fecit ſ3 a p̄ncipio habuit eā pfectam
ſ3 ſciencia acq̄ſita eſt tm̄ ab intellec
tu agente q̄ nō totū ſimul opat' ſed
ſuceſſiue ꝛ ido ſm hāc ſciēciā xp̄s
nō a p̄ncipio ſanctificauit omia ſed
paulatī3 ꝛ poſt aliq̄ temp⁹. ſ. in per
fecta etate ꝛ ſic aſſumptū nō eſt ve
rū q̄ pz ex hoc q̄ euangeliſta ibi ſi
mul dici eū ꝓfeciſſe ſciencia ꝛ etate
Ad ſecūdam rn̄det' negādo ꝯnām ꝛ
rō eſt q̄a licz ſciēcia acquiſita in xp̄o
fuerit ſemꝑ pfecta ſm temp⁹ nō tn̄
perfecta fuit ſm naturā ꝛ ido potu
it habere augmētū. Ad terciā dicen
dū q̄ v̄bū dama. intelligendū eſt q̄n
tū ad illos q̄ dicūt ſimplicit' factam

fuiſſe additionem ſciencie xp̄i ſm q̄z cūq3 ſcienciā ⁊ p̄cipue infuſam que cauſat᷑ in anima xp̄i ⁊ ex vnione ad v̄bū nō aūt intelligit᷑ de augmento ſciencie q̄ ex naturali agente intellectu cauſatur.

35 Ad ſecūdā .q. q̄ q̄rit᷑ vtrum xp̄s in gracia ꝓfecerit ſic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ ſic. Primo ex p̄ſenti euāgelio in quo dicit᷑ ꝙ xp̄s ꝓficiebat. ſapiencia. etate. ⁊ gracia Secūdo ſic omi finito pōt fieri additio ſ3 gracia xp̄i finita fuit cū ēēt crēata ergo potuit augeri ⁊ xp̄s in ea ꝓficere ¶ Tercio ſic q̄ntūcūq3 addit᷑ intellectuali nature de pfectione tāto magis auget᷑ eius capacitas vt colligi vid̄t᷑ ex tercio de anima ſ3 capacitas amplioris gr̄e facit poſſibilitatem ad augmētum ⁊ ita vid̄t᷑ ꝙ xp̄ſ ꝓficere potuit in gr̄a In oppoſitū eſt illud Jo·i. vidim⁹ eū q̄ſi vnigenitū a patre plenu3 gr̄e ⁊ veritatis ¶ Sed nichil pōt eſſe aut intelligi magis plenum gr̄e q̄3 ꝙ aliq̄s ſic vnigenit⁹ a patre ergo nō pōt eſſe nec etiā intelligi maioꝛ gr̄a q̄ xp̄s fuit plenus Rn̄o dicēdū ꝙ xp̄s nō profecit in gr̄a ita ꝙ eius gr̄a in ſe augmentū ſuſcipet Jſta cōcluſio ſic d̄clarat᷑ ⁊ ꝓbat᷑ iuxta ſanctum tho. aliq̄3 formam nō poſſe augeri cōtingit dupl'r Vno modo ex pte ſubiecti alio modo ex pte illius forme Ex pte q̄dē ſubiecti qn̄ ſubiectū attingit ad vltimū in pticipatione illius forme ſm ſuū modū ſicut ſi dicat᷑ ꝙ aer nō poteſt creſcere in caliditate qn̄ ptingit ad vltimū gradū caloris q̄ pōt ſaluari in natura aeris lic3 poſſet eſſe maioꝛ caloꝛ in rerum natura ſicut eſt caloꝛ ignis. Ex pte autē forme excluditur poſſibilitas augmēti qn̄ aliquod ſubiectū attingit ad vltimā perfectionem q̄ pōt talis forma hr̄i ſicut ſi dicam⁹ ꝙ caloꝛ ignis nō pōt augeri q̄a nō pōt eſſe pfectior grad⁹ caloris q̄3 ille ad quē ptingit ignis ſicut autem aliarū formarū eſt ex diuina ſapiēcia determinata ꝓpria mēſura ita ⁊ gr̄e ſm illud ſapiētie .xi. Omnia in numero ⁊ pōdere ⁊ mēſura diſpoſuiſti. mēſura autem vnius cuiuſq3 forme p̄ficit᷑ p cōparationē ad ſuū fine3 ſicut nō eſt maioꝛ grauitas q̄3 grauitas terre q̄a nō pōt ēē inferior locus loco terre. Finis autem gracie eſt vnio creature rationalis ad deu3 non pōt ēē nec intelligi maioꝛ vnio creature ad deū q̄3 q̄ eſt in pſona et ideo gr̄a xp̄i ptingit vſq3 ad ſūma3 mēſurā gr̄e ſic ꝫ manifeſtum eſt ꝙ gr̄a xp̄i nō poterit augeri ex pte ipſi⁹ gr̄e ſ3 nec etiā ipſius ſubiecti q̄a xp̄s ſm ꝙ homo a p̄mo inſtāti ſue cōceptionis fuit verus ⁊ plenus cōp̄hēſoꝛ. Vnde in eo nō potuit ēē gr̄a augmētatiua ſicut nec in alijs beatiſ quorū gracia augeri non pōt eo ꝙ ſūt in termino. hominū vero qui ſūt puri viatores gr̄a pōt augeri ⁊ ex pte forme q̄a nō attingit ſūmū gracie gradū ⁊ ex pte ſubiecti q̄a nōdū peruenerūt ad terminum. Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mam de p̄n̄ti euāgelio rn̄det᷑ iuxta ſanctū tho. ꝙ in ſapiētia ⁊ gr̄a aliq̄s pōt ꝓficere dupliciť Vno modo ſm ipſos habit⁹ augmētatos ⁊ ſic xp̄s in eis non proficiebat quia in eo non fuit reale gracie augmētū q̄a totā plenitudinem gr̄e habuit ab initio ſue cōceptio̅is alio modo ſm effectus ſiue ſm oſtēſionē in effectu in q̄ntū .ſ. aliq̄s ſapiēciora ⁊ v̄tuoſa opa facit ⁊ ſic xp̄s ꝓficiebat ſapientia ⁊ gr̄a ſicut etiā etate q̄a ſm ꝓceſſu3 etatis pfectiora opa faciebat q̄ndo volebat vt ſe verum hominem demōſtraret ⁊ in hiſ que ſūt ad deū .i. ad gl'am dei ⁊ in hijs q̄ ſunt ad homines .i. ad ſalutem hōi3 Ad ſecūdā rn̄det᷑ ꝙ verū eſt ꝙ cuilibet finito pōt fieri additio mathe. loq̄ndo q̄a rō q̄ntitatis q̄m ſolus mathematicus cōſiderat nō ꝓhibet q̄n poſſit finito aliq̄d addi Si vero loq̄muꝛ de q̄ntitate naturali ſic non eſt verū q̄a repugnat forme cui debet᷑ determinata q̄ntitas ſicut ⁊ alia accidētia d̄terminata. Vnd̄ ph̄us dicit .ij. d̄ anima ꝙ omniū natura cōſtāciū eſt terminus ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmēti ⁊ ind̄ eſt ꝙ q̄ntitati toti⁹ celi nō pōt fieri additio ⁊ multomagis in ip̄s formis cōſiderat᷑ aliquis terminus vltra quē nō trāſgrediūt᷑ ⁊ ꝓpť h̄ nō oportuit ꝙ gracie xp̄i poſſit fieri additio q̄muis ſit finita ſm ſuā eſſentiā q̄a nec gr̄a pōt eſſe maioꝛ q̄ cōprehēſoris nec gloria minoꝛ q̄3 creature deo in pſona vnite

36 Ad terciā .q. qua q̄rit᷑ vtrū xp̄s aliq̄d ab hominib⁹ didicerit ſic procedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ ſic. Primo ex euāgelio p̄n̄ti vbi dituꝛ ꝙ inuenerūt eū in templo in medio doctorū interrogāte3 illos ⁊ reſpōdētem Interrogare ve ⁊ reſpōdere eſt addiſcentis ergo vid̄t᷑ ꝙ xp̄s aliq̄d ab hominib⁹ didicit ¶ Secundo ſic acq̄rere ſciencā ab homine docente videt᷑ eſſe nobilius q̄m acq̄rere a ſenſibilib⁹ q̄a in anima hominis docentis ſunt ſpecies intelligibilles in actu in rebus autem ſenſibilibus ſunt ſpecies inteligibiles ſolu3 in potencia ſed xp̄s accipiebat ſcienciam experimētalem ex reb⁹ ſenſibilibus vt habitū eſt in p̄ma .q. ergo mľto magis poterat accipere ſciēciā addiſcendo ab hōib⁹. Tercio ſic xp̄s ſm ſciēciā experimētalem a p̄ncipio nō omnia ſciuit ſ3 in ea ꝓfecit ſicut dicit᷑ in h̄ euāgelio ſ3 q̄lib3 audiēs ſmonē ſignificatiuū alicuius pōt addiſcere ꝙ neſcit ꝫ xp̄s potuit ab hominib⁹ aliq̄ addiſcere q̄ ſm hāc ſciēciā neſciebat Quarto ſic xp̄s ſm hāc ſcienciā aliq̄d didicit ab angeliſ ergo pari rōne potuit addiſcere aliq̄d a doctis hominib⁹ aſſumptū ꝓbat᷑ tu3 q̄a dicit dioni⁹ .iiij. Celeſtis Jerarchie p angelos videmus eū ſub paternis legib⁹ ordinatū ſ3 quod ordinat᷑ aliquid ab ordināte accipit ꝫ xp̄s aliq̄d eruditionis ab angelis ſuſcepit. In oppoſitū eſt illud yſa. lv. Ecce teſtem ꝑpl'is dedi eū duce3 ac p̄ceptore3 gētib⁹ p̄ceptoris autē non eſt doceri ſ3 docere ꝫ xp̄s nō accepit aliq̄3 ſciēciā p doctrinā alicui⁹ alterius hominis. Rn̄o dicēdū ſub duab⁹ cōcluſionib⁹ Prima eſt ꝙ xp̄s nō didicit aliquid ab hominib⁹ Jſta cōcluſio ꝓbatuꝛ ſic in q̄lib3 id quod eſt p̄mū mouēs nō mouet᷑ ſm illā ſpecie3 mot⁹ ſicut p̄mū alterās nō alterat᷑ Xp̄s autē cōſtit⁹ eſt capud eccľie ſm illud ad ephe. i. ip̄m dedit deus capud ſuper

om̄em eccl'iā vt nō ſolū ꝑ ipm om̄s
homines graciaꝫ acciperēt ſm illud
Jo .i. de plenitudine ei⁹ om̄s accepi
m⁹ ſ etiā vt om̄s ab eo doctrinaꝫ ve
ritatis reciperēt. Vnd ipſe dicit Jo.
xviij. in hoc natus ſuꝫ ⁊ ad hoc veni
in mūdū vt teſtimoniū phibeā veri
tati ⁊ ideo nō fuit cōueniēs ei⁹ digni
tati vt a quocūqꝫ homine doceret
Secūda concluſio xp̄s nichil didicit
ab angelis Jſta cōcluſio pꝫ qa ſupe
rioris nō eſt ab inferiori recipere ſ
xp̄s etiā ſm humanā naturā āgelis
ſuperior fuit ⁊ capud ſm illud colo
.ij. q̄ eſt capud om̄is pncipat⁹ ⁊ po
teſtatis ergo ab eis nichil recepit.
Jtem dicit dioni. vij. c. celeſtis ierar
chie ꝙ ſupmi angeli ad ipm ibim qſ
tionem faciūt ⁊ ipſius diuine opera
tionis ꝓ nobis ſcienciā diſcūt ſ nō
eſt eiuſdē docere ⁊ doceri ergo xp̄s
nō accepit ſcienciam ab angelis. Ad
rōnes in oppoſitū ad pmā rūdet ne
gando ꝯnām ⁊ rō eſt qa ſicut origi
ne dicit ſup lucā dn̄s interrogat nō
vt aliqd diſcerꝫ ſ vt interrogās eru
diret ex vno qppe fonte doctrine ma
nat ⁊ interrogare ⁊ rūdre ſapiēter
Vnd ibidem in euāgelio ſeqt ꝙ ſtu
pebāt om̄s q̄ eū audiebant ſup pru
dēcia ⁊ rūſis eius ⁊ vidētes mirati
ſūt qa eniꝫ idē ver⁹ d̄us homo ⁊ ve
rus erat deus ad oſtēdū ꝙ hō erat
homines mgr̄os audiebat ad ꝓbā
dū ꝙ deus erat iiſdm loqntib⁹ ſubli
miter rūdebat. Ad ſecūdā rūdet ne
gādo ꝯnāꝫ ⁊ rō eſt qa ill e q̄ addiſcit
ab homine nō accipit im̄ediate ſciē
ciā a ſpecieb⁹ intelligibilib⁹ q̄ ſūt in
mēte ipſius ſ mediātib⁹ ſenſibilib⁹

vocabis tāqꝫ ſignis intelectualiū cō
ceptionū ſicut autē voces ab homi
ne formate ſunt ſigna intellectualis
ſciencie ipſius ita creature a deo cō
dite ſūt ſigna ſapiētie ei⁹. Vnd eccl'i
aſt. i. dicit ꝙ deus effudit ſapienciā
ſuā ſup om̄ia opa ſua ſicut ⁊ digni
us eſt edoceri a dō qꝫ ab homine ita
dignius eſt accipere ſciēciā ꝑ ſenſibi
les creaturas qꝫ per hominis doctri
nā. ¶ Ad terciā rūdet negādo ꝯnāꝫ ⁊
rō eſt qa cū duplex ſit modus acqrē
di ſcienciā. ſ. inueniēdo ⁊ addiſcendo
Modus q̄ eſt ꝑ inuētionem eſt preci
puus mod⁹ Mod⁹ autem q̄ eſt ꝑ diſ
ciplinā eſt ſecūdarius. Vnd dr̄ pmo
ethi. Jlle qdēeſt optim⁹ q̄ om̄ia per
ſe ipſū intelligit bonus autem ille q̄
benedicenti obediat. Et ideo xp̄o ma
gis cōpetebat habere ſciēciā acqſitā
ꝑ inuētionem qꝫ ꝑ diſciplinā ꝓptim
cum ipſe daretur a deo om̄ibus in
doctorē ſm illud Joel. ij. Letamini
in dn̄o deo vr̄o q̄ dedit vobis docto
rem iuſticie. Ad qrtā rūdet negan
do aſſumptū ⁊ ꝯnām ad ꝓbacioneꝫ
aſſumpti rūdet ꝙ ſicut ipſemet dio
ni⁹. ſe ibidem exponit ꝙ xp̄s dr̄ per
āgelos ordinat⁹ nō ꝙ ipſe illumina
tionem ab eis acceperit ſ ꝙ de hiis
q̄ ad xp̄m ptinebāt circa ipm geren
da ꝑ angelos alij inſtruebant ſicut
Joſeph de fuga in egiptū ⁊ de redi
tu de egipto ſicut patet mat. ij. ip̄e
eniꝫ per ſe in hijs inſtruere nolebat
vt exteri⁹ ab alijs pueris nō differ
ret ⁊ veritas nature aſſumpte ꝓba
retur.
¶ Jn octauis epiphanie pn̄t diſpu
tari ſeqntes qſtiones.

Primo vtrum Jo. teſtimoniuꝫ red
dens de xp̄o conuenienter dixit. Ecce
agn⁹ dei. ⁊c. in quo innuit ꝙ paſſio
xp̄i ſit opata humani generis ſalutē
ꝑ modū ſacrificij
¶ Secūdo vtrū cōuenient⁹ nomina
uit xp̄m agnū dei qꝫ aliquod aliud a
nimal ſolitū ſacrificari.
¶ Tercio vtrū xp̄s pncipalius paſ
ſus eſt ꝓ dilectione peccati originā
lis qꝫ actualiū peccatorum.

37 AD pmā. q. q̄ qrit vtrū Jo.
teſtimoniū rēddēs d xp̄o cō
uenienter dixit Ecce agn⁹ dī
q̄ tollit pcc̄a mundi vbi innuit ꝙ pa
ſſio xp̄i ſit opata ſaluteꝫ humani ge
neris ꝑ modū ſacrificij ſic ꝓceditur
⁊ vid ꝙ nō. Primo ſic veritas de
bet reſpondere figure ſ in ſacrificio
veteris legis q̄ erat figure xp̄i num
qꝫ offerebatur caro humana immo
hec ſacrificia nepharia habebāt ⁊
videt ꝙ paſſio xp̄i ſacrificium dici
nō poſſit Secūdo ſic dicit aug⁹. x. de
trini. ꝙ ſacrificū viſibile in viſibilis
ſacrificij eſt ſacramētū. i. ſacrū ſignū
ſ paſſio xp̄i non eſt ſignū ſ magis
ſignatū ꝑ alia ſigna ergo vid ꝙ
paſſio xp̄i nō ſit ſacrificiū. Tercio q̄
cūqꝫ offert ſacrificiū aliquod ſacruꝫ
facit vt ipm nomē ſacrificij demonſ
trat Jlli autem q̄ xp̄m occiderūt nō
fecerūt aliquod ſacrū ſ magnā mali
ciā ppetrarunt ergo paſſio xp̄i ma
gis fuit maleficiū qꝫ ſacrificium. Jn
oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s cū beat⁹
Jo. teſtimoniū reddens de xp̄o dicit
Ecce agnus dei. ſ. immolād⁹ q̄ tollit
pcc̄a mūdi ergo paſſio xp̄i ꝑ moduꝫ

ſacrificij ſalutem opata eſt. Rn̄o di
cendū ſub iſta cōcluſione ꝙ xp̄i paſ
ſio opata eſt ſalutem humani gene
ris ꝑ modū ſacrificij. Jſta concluſio
pꝫ auc̄te ⁊ rōne Auc̄te ſic dicit apl's
ad ephe. v. de xp̄o tradidit ſemetipm
ꝓ nobis oblationeꝫ ⁊ hoſtiā deo in
odoreꝫ ſuauitatis Rōne ſic ſacrificiū
dicit ꝓpe aliqd factū in honorē ꝓ
pe deo debitū ad eū placādū ⁊ inde
vt aug⁹. dicit in. x. de trini. dei verū
ſacrificiū eſt om̄e op⁹ quod agit vt
ſancta ſocietate deo inhere am⁹ rela
tū. ſ. ad illū finem boni quo veracit
beati eſſe poſſim⁹ ſ xp̄s ſemetipꝫ ob
tullit in paſſione ꝓ nobis ⁊ hoc ipꝫ
op⁹. ſ. ꝙ volūtarie paſſionem ſuſti
nuit fuit deo maxime acceptū vtpo
te ex caritate ꝓueniēs ergo magni
feſtū eſt ꝙ paſſio xp̄i fuit veruꝫ ſa
crificiū ꝑ quod ip̄e xp̄s vnus d̄s ve
ruſqꝫ mediator nos deo recōſiliauit.
Ad rōnes in oppoſitū ad primā rū
det negādo ꝯnām ⁊ rō eſt quia liꝫ
veritas rūdeat figure quo ad aliqd
nō tn̄ qntū ad om̄ia qa opꝫ ꝙ veri
tas figurā excedit ⁊ ideo cōueniēter
figura hui⁹ ſacrificij quod offertur
ꝓ nobis nō fuit caro nō hominuꝫ ſ
animaliū ſignificātiuꝫ carnem xp̄i q̄
eſt pfectiſſimū ſacramentū Primo q̄
dem qa ex eo ꝙ eſt humane nature
caro cōgrue pro om̄ib⁹ hominibus
offert ⁊ ab eis ſumit ſub ſacramen
to. Secūdo ex eo ꝙ erat paſſibilis
⁊ mortalis apta erat immolationi.
Tercio qa ex h ꝙ erat ſine pcc̄o effi
cax erat ad emūdāda pcc̄a. Quarto
qa ex eo ꝙ erat caro ipſius offeren
tis erat deo accepta ꝓpter caritatē

ſuā carnem offerentis. Vnde aug⁹.
dicit in q̄rto de trini. qs tā cōgruēt
ab hominib⁹ ſumeret ꝙ ꝓ eiſ offē
reret ꝗ humana caro ⁊ q̇d tā aptū
huic immolatiōi ꝗ caro mortalis ⁊
q̇d tā mūdū ꝓ mūdādis vitijs mor
taliū ꝗ ſine cōtagione carnalis con
cupiſcētie coronata in vtero ⁊ ex vt
ero v̄ginali ⁊ q̇d tam grate offerri ⁊
ſuſcipi poſſit ꝗ caro ſacrificij noſtri
corpus effectum ſacerdotis noſtri
Ad ſecūdā r̄ndet negādo ꝯnām ⁊ rō
eſt duplex Prima q̇a ag⁹. ibi d̄ ſacri
ficijs viſibilib⁹ figuralib⁹. Secūda
eſt q̇a paſſio xp̄i licet ſit aliq̇d ſigna
tū ꝑ alia ſacrificia eſt tn̄ ſignū alicu
ius rei obſuādē a nobis ſcḋm illud .i.
petri .iiij. xp̄o igit paſſo in carne ⁊
vos eadē cogitacione armamini q̇a
q̇ paſſus eſt in carne d̄ſijt a pcc̄is vt
iā nō hominū deſiderijs ſ; volūtate
dei quod reliquū eſt in carne tūc ſu
uat ip̄is. Ad terciā r̄ndet negando
ꝯnām ⁊ rō eſt tū q̇a licet paſſio xp̄i
ex ꝑte occidētiū fuit maleficiū ex ꝑ
te tn̄ ipſius xp̄i ex caritate paciētis
fuit ſacrificiū. Tū q̇a hoc ſacrificiū
xp̄s obtuliſſe dicit nō autem illi q̇
eum occiderunt.

38 Ad ſecūdā .q. qua q̄rit vtrū
Jo. cōuenienter ſpecialiter
nominauerit xp̄m agnū d̄i
magis ꝗ aliquod aliud animal ſoli
tū ſacrificari ſicut bos vitulus capra
turt colūba. R̄nſio ponit concluſio
r̄nſalis ſine argumētis p̄cedētib⁹ ꝙ
ſic ⁊ hoc m̄ltiplici de cauſa. Prima ē
q̇a ſicut dicit numeri .xxiiij. Lic; alia
animalia fierēt ſacrificia in tēplo cē
tis t̄porib⁹. Vnū tn̄ erat cotidianus
in quo iugiter vnus agn⁹ d̄ magne
⁊ alius veſpere offerebat nec hoc
mutabat vn̄q̄ ſ; tāq̄ p̄ncipale ob
ſ̄uabat Alia vero ex adiūcto ⁊ ideo
ꝑ agnū q̇ erat p̄ncipale ſacrificiū ſi
gnificat xp̄s q̇ eſt p̄ncipale ſacrifi
ciū nā oīs ſancti q̇ ꝓ fide xp̄i paſſi
ſūt ꝓfuīt ad ſalutē fideliū ſ; hoc nō
habēt niſi in q̄ntū ſup oblationem a
gni q̄ſi oblatio adiuncta p̄ncipali ſa
crificio immolāt ⁊ hic offert q̇dem
magne ⁊ veſpere q̇a ꝑ xp̄m p; addi
tus ad intelligēciā diuinorū cōtēplā
dā ⁊ fruēdā quod pertinet ad cogni
cionē matutinā ⁊ inſtruimi q̄uo vta
mur terrenis abſq; inq̇namēto pcc̄i
quod ꝑtinet ad veſpertinā. Secun
da rō eſt q̇a inter oīs figuras vete
ris teſtamēti agn⁹ paſchalis expre
ſſius figurabat paſſionem xp̄i q̇a ille
agn⁹ erat ſine macula ⁊ ꝑ ei⁹ immo
lationē filij Jſrl' liberati ſūt a ſuitu
te egipciaca ſicut ꝑ paſſionē xp̄i q̇
pcc̄m nō fecit ſumus liberati a ſuitu
te diaboli Vn̄ d̄ glo. interlinealis ſup
verbo Ecce agnus dei dicit Innocēſ
immolād⁹ prefigurat⁹ in agno paſ
chali. Tercia rō ꝓpter māſuetudinē
yſa. liij. q̄ſi agn⁹ coram tōdēte ſe ob
muteſcet ⁊ nō aperiet os ſuū Quar
ta rō eſt ꝓpter vtilitatem quia lana
ſue cōuerſationis ꝑ exēplū dat veſti
mētū v̄tutis ⁊ carnem in cibū nutri
menti ſpiritualis ⁊ lac doctrine in
potū paruulis nōdū ad cibū ſolitum
perfectis

39 Ad terciā .q. q̇ q̄rit vtrum
xp̄s p̄ncipalius paſſus eſt
ꝓ delectiōe pcc̄i originalis
ꝗ actualiū pcc̄orū ſic ꝓceditur ⁊
videt ꝙ p̄ncipalius ꝓ delectione ac
tualiū Primo ſic q̄zto enim pcc̄m eſt
grauius tāto magis humane ſaluti
aduerſat ꝓpter q̄d deus eſt incarna
tus ⁊ paſſus. ſ; pcc̄m actuale eſt gra
uius ꝗ pcc̄m originale minima enī
pena debet originale vt dicit aug⁹.
cōtra Julianū ergo p̄ncipali⁹ incar
natio xp̄i ⁊ paſſio ordinat ad delec
tionē actualiū. Secūdo ſic pcc̄o ori
ginali nō debet pena ſenſus ſ; ſolū
pena dāpni ſ; xp̄s venit ꝓ ſatiſfac
tione pcc̄orū penā ſenſ⁹ pati in cru
ce nō autē penā dāpni q̇a nullū de
fectū habuit diuine viſiōis aut fru
tiōis ergo p̄ncipalius venit ad delec
tionem pcc̄orū actualiū ꝗ originalˀ
Tercio ſic dicit aplus ad gala. ij.
Dilexit me ⁊ tradidit ſeip̄m ꝓ me ſ;
ꝓp̄a pcc̄a nr̄a ſūt actualia Origina
le enī pcc̄m eſt comune ergo videt
id quod p̄us In oppoſitū eſt euāge
liū p̄ns cū ait ecce agn⁹ dei ecce qui
tollit .p. mūdi vbi aliq̇ text⁹ habent
pcc̄m Vn̄ d̄ dicit glo. pcc̄m mūdi eſt
originale quod eſt cōmune omnium.
R̄nſio dicēdū ſub duab⁹ cōcluſionib⁹
Prima eſt ꝙ xp̄s venit in mūdū nō
ſolū ad delēdū originale pcc̄m ſ; etiā
ad delectionem omniū pcc̄orū actuali
uū Jſta cōcluſio p; p̄mo ꝑ illud oſee
vltimo omnē auffert iniq̇tatem ⁊ co
lo. ij. q̇ viuificabit nos cū illo donās
nobis omnia d̄licta ꝙ vero nō omnia
pcc̄a deleāt in hominib⁹ eſt ꝓpter
defectū hominū q̇ xp̄o nō adherent
ſcḋm illud Jo. iij. venit lux in mūdum
⁊ dilexerūt homīes magis tenebras
ꝗ lucem Xp̄s autem quod exhibuit
.ſ. ſatiſfactionem paſſionis ſue ſuffi
ciens fuit ad omnia pcc̄a delenda. Se
cūda cōcluſio eſt ꝙ p̄ncipalius xp̄s
incarnat⁹ ⁊ paſſus eſt ꝓ pcc̄o origi
nali. p; cōcluſio q̇a tāto p̄ncipalius
ad alicui⁹ pcc̄i d̄lectionē xp̄s venit
q̄zto illud pcc̄m eſt mai⁹ ſ; pcc̄m ori
ginale ꝑ quod totum gen⁹ humanū
inficit eſt mai⁹ pcc̄m extēſiue quoli
bet pcc̄o actuali quod eſt ꝓp̄um ſin
gularis ꝑſone ergo ad hoc tollendū
xp̄s p̄ncipalius venit in mūdū in q̄
tū bonū gētis diuini⁹ eſt ꝗ bonū
vnius vt dicit .i. ethi. Ad rōnes in
oppoſitū ad p̄mā r̄ndet ꝙ maius ali
quod d̄r dupl'r Vno mō intenſiue ſi
cut eſt maior albedo q̄ eſt intenſior
⁊ ꝑ hūc modū pcc̄m actuale eſt mai⁹
ꝗ originale q̇a plus habet de rōne
volūtarij. Alio mō dicit aliq̇d ma
ius extēſiue ſicut dicit maior albedo
q̄ eſt in maiori ſupficie ⁊ ſic origina
le pcc̄m ꝑ quod totū gen⁹ humanū
inficit eſt mai⁹ ⁊ ſic argumētū illud
ꝓcedit de intenſiua magnitudine ⁊
ideo nō militat. Ad ſecūdā r̄ndetur
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a lic; pcc̄o ori
ginali in futura retributiōe nō d̄bea
tur pena ſenſus penalitates tn̄ ſenſi
biliter in hac vita patimr̄ ſicut famē
ſitim mortem ⁊ alia huiꝰ q̄ ex pcc̄o
originali ꝓcedūt ⁊ ideo xp̄s vt plene
ꝓ pcc̄o originali ſatiſfacerē voluit
ſenſibilem dolorem pati vt mortem
⁊ alia hmōi in ſe ipſo cōſūmarē. Ad
terciā r̄ndet negādo ꝯnām ⁊ ad dic
tū apl'i r̄ndet ꝙ nō eſt ita intelligē
dū ꝙ voluerit minuere ampliſſima
⁊ ꝑ orbē diffuſa xp̄i munera ꝙ pro
ſe ſolus xp̄s mort⁹ ſit ſ; vt p̄ omnib⁹
ſe ſolū iudicaret obnoxiū ⁊ ideo non

excludit' quin principalius veneriſ
abolere pcc̄m originale totiꝰ nature
q̄ꝫ pcc̄m vnius pſone

¶ Jn octauis epiphanie ſm eundē
vſū predicatorū legit' euāgeliuꝫ de
baptiſmo xp̄i.ſ. Jn illo tp̄ore venit
ih̄s a galilea ad iordaneꝫ ad iohanē
vt baptizaretur ab eo mate .iij. poſ
ſūt diſputari ſeq̄ntes. q.

¶ Primo vtrū cōueniēs fuit xp̄m
baptizari.

¶ Secūdo vtrū cōueniēter ſuper
xp̄m baptizatū celi apti ſūt ſpūs ſā
ctus deſcēdit ſicut colūba et vox pa
tris audicta eſt.

20 Ad p̄mā.q.q̄ q̄rit' vtrū con
ueniēs fuit xp̄m baptizari
ſic ꝓcedit' ⁊ vid' ꝙ non.
Primo ſic baptizari eniꝫ eſt ablui ſꝫ
xp̄o non conuenit ablui in quo nulla
fuit impuritaſ ergo vid' ꝙ nō fuit cō
ueniēs xp̄m baptizari. Secundo ſic
p̄mū mouēs in quolibet genere eſt
imobile ſm illud motū ſicut celuꝫ ꝙ
p̄mū alterās nō eſt alterabile ſꝫ xp̄s
eſt p̄mū baptizās ſm illud Jo.i. ſup
quē videris ſp̄m deſcēdētem ⁊ manē
tem hic eſt q̄ baptizat ergo xp̄m nō de
cuit baptizari. Tercio arguit' ſpāli
ter baptiſmo Jo. ſic Baptiſmus Jo
erat baptiſmꝰ pn̄ie ſꝫ xp̄o pn̄ia non
cōuenit q̄a nullū habuit pcc̄m ergo vi
d' ꝙ nō fuit cōueniēs xp̄m baptiza
ri baptiſmo Jo. in oppoſitū eſt euā
geliū pn̄s Rn̄o dd' ſub duabꝰ conclu
ſionibꝰ. Prima eſt ꝙ cōueniēs fuit
xp̄m baptizari ⁊ hoc p̄mo vt tactu
ſue mūdiſſime carnis vim regenera
tiuā cōtuleret aq̄s ſc̄ā vt dr̄ de ꝯſe.
di.iiij. Nūq̄ꝫ aq̄ pcc̄a purgare poſſꝫ

niſi prius tactu dn̄ici corporis fuiſſꝫ
ſanctificata vnde ait ambro. ſup. lu.
baptizatꝰ ē dn̄s vt ſanctificataſ aq̄s
poſmodū baptizādis relinq̄ret ⁊ idē
Griſo. ⁊ beda dignatꝰ eſt lauari Jor
danicis q̄ erat mūdꝰ a ſordibꝰ cūctis
vt ad diluēdas nr̄orū ſordes ſcelerū
omiū fluēta ſanctificarꝫ aq̄rū. Secū
do ſic q̄a vt dicit Augꝰ. in ſmone de
epiphania voluit docere ꝙ faciēdū
omibꝰ imperauit ⁊ h' eſt ꝙ ip̄e di
cit ſic decꝫ nos adimplere omem iuſ
ticiā vt eniꝫ Ambro. dicit ſup luchā
h' eſt iuſticia vt ꝙ alterū facere vel
les p̄us ip̄e incipias ⁊ alios tuo hor
teris exēplo. Tercia rōne ꝓceditur
ſic xp̄s erat finis veteris legis ⁊ ini
tiū noue ergo nō ſolū debebat imple
re ea q̄ ſūt veteris legis ſꝫ inchoare
ea q̄ ſūt noue. Et ideo ſicut cōueniēs
fuit vt circūcideret' vt circūciſionē
⁊ alia legalia finiret ⁊ terminarꝫ ita
cōueniēſ fuit vt baptizaret' vt legē
nouā inchoaret. Secūda cōcluſio cō
ueniēs fuit vt xp̄s baptiſmo Jo. ba
tizaret'. Jſta cōcluſio habet' ex euā
gelio pn̄ti de hoc aſſignātur plures
rōnes. Primo ꝓpt' cōdicioneꝫ bap
tiſmi Jo. q̄ nō baptizauit ſpū ſꝫ ſolū
in aqua xp̄s autem ſpūali baptiſma
te nō indigebat q̄a principio ſue cō
ceptionis gracia ſpūs ſancti fuit re
pletus ⁊ iſta eſt reſpōſio Griſo. Se
cundo vt dicit beda vt baptiſmo ſuo
baptiſmū Jo. cōꝓbaret. Tercio vt
in baptiſmo miracula oſtēdēs euacu
aret illorū erroreꝫ qui Jo. xp̄o maio
rem dicebāt. Ad rōnes in oppoſituꝫ
ad p̄mam rn̄det' negādo ꝯnām ⁊ rō
eſt quia licꝫ non fuit baptizatus vt

ablueret' fuit tn̄ baptizatꝰ aliis rō
nibꝰ aſſignatis. Ad ſecūdā rn̄detur
negādo ꝯnām ⁊ ad ꝓbationem rn̄d'
tur ꝙ xp̄s eſt p̄mū baptizās ſpūalit'
⁊ ſic nō eſt baptizatꝰ ſꝫ in aqua ſolū
Ad terciā reſpōdet' negādo ꝯnāꝫ ⁊
rō eſt q̄a cum xp̄s nichil recepit a ſa
cramētis baptiſmus Jo non dr̄ bap
tiſmꝰ pn̄ie quo ad xp̄m ſꝫ quo ad ali
os q̄ ad pn̄iā p ipſū preparāt' ſicut
etiā circūciſio xp̄i nō fuit in remediū
originalis pcc̄i a quo xp̄s nō inmu
nus erat. Erat tn̄ aliis in remedium
vel dicēdū ꝙ xp̄s hoc fecit licꝫ nō in
digeret vt efficaciꝰ induceret hoīes
ad baptiſmū quo indigebant. Vnde
ambro. ſup. lu. d. Nemo refugiat la
uacrū gr̄e qn̄ xp̄s lauacrū pn̄ie non
refugit.

21 Ad ſecūdā.q.q̄ q̄rit' vtrum
cōueniēs fuit ꝙ ſup xp̄m
baptizatuꝫ celi apti ſint ⁊
ſpūs ſanctus dſcēderit ⁊ vox patris
audicta ſit ſic ꝓcedit' ⁊ videt' ꝙ nō
Primo de aptura celorū arguit' ſic
aptio illa celorum aut intelligit' cor
poraliter aut ſpūal'r ſꝫ nō pōt intelli
gi corporal'r q̄a corpora celeſtia ſūt
impaſſibilia ⁊ infrāgibilia ſil'iter nō
pōt intelligi ſpūal'r q̄a āte oculos fi
lii dei celi antea clauſi non fuerāt ergo
incōueniēter vid' dici ꝙ baptizato
xp̄o apti ſūt celi. Secūdo ſic de ſecū
do xp̄s a p̄ncipio ſue cōceptionis ha
buit plenitudinem gr̄e per q̄m ſpūs
ſanctus habitat in hōie ergo nō de
buit ſpūs ſanctꝰ ad euꝫ mitti in bap
tiſmo. Tercio d' tercio ſic hō xp̄s nō
incepit eſſe filius in baptiſmo ſicut q̄
dā heretici putauerunt ſꝫ a p̄ncipio

cōceptionis fuit filius dei magis er
go in natiuitate d'buit vox patriſ ꝓ
teſtari xp̄i diuinitatem q̄ꝫ in baptiſ
mo. Jn oppoſitū eniꝫ eſt euāgelium
pn̄s. Rn̄o dicēdū ſub iſta cōcluſione
ꝙ cōueniēs fuit ꝙ xp̄o baptizato ce
li apirent' ſpūs ſanctus deſcēderet ⁊
vox patris audiret' Probat' iſta cō
cluſio p ſingula. Dicimꝰ eniꝫ ꝙ celi
apti ſūt xp̄o baptizato q̄a vt dictuꝫ
eſt xp̄s baptizari voluit vt ſuo bap
tiſmo cōſecrarꝫ baptiſmum quo nos
baptizaremꝰ ⁊ ideo in baptiſmo xp̄i
ea demōſtrari debuerūt q̄ ptinēt ad
efficaciā nr̄i baptiſmi circa q̄m ſunt
tria cōſiderāda. Primo q̄ꝺ ē p̄ncipa
lis v'tus ex qua baptiſmꝰ efficaciā
habet q̄ q̄ꝺ ē v'tus eſt celeſtis ⁊ ideo
baptizato xp̄o aptū eſt celū vt oñd'
ret' ꝙ de cetero celeſtis v'tus baptiſ
ma cōſecrarꝫ. Secūdo opat' ad effi
caciā baptiſmi fides eccl'ie ⁊ eiꝰ q̄ ⁊
baptizat' Vnde baptizati fidē ꝓfitē
tur ⁊ baptiſmꝰ dr̄ fidei ſacr̄m p fidē
aūt inſpicimꝰ celeſtia q̄ ſenſum ⁊ rō
neꝫ humanā excedūt ⁊ ad hoc ſigni
ficādū xp̄o baptizato aperti ſūt celi
Tercio p baptiſmū xp̄i ſpūal'r ape
rit' nobis introitus regni celeſtis q̄
p̄mo homini p̄cluſus erat p peccatū
Vnd' baptizato xp̄o apti ſūt celi vt
oñd'ret' ꝙ baptizatis pꝫ via in celū
Ad argumētū ꝙ fiebat in oppoſitū
rn̄det' ꝙ illa aptio nō fuit corpora
lis ꝙ realit' celū fuiſſet diuiſū ſꝫ vid'
bat' aperiri ſicut in coruſcatiōe vidē
tur aperiri tātus eniꝫ ſplendor fulſit
ſup xp̄m baptizatū vt viderent' ce
li apti cōſeq̄nt' pꝫ cōcluſio de cōueni
entia deſcēſus ſpūs ſancti ſuper xp̄ꝫ

xp̄m baptizatū dicim⁹ eniz q̄ cōue
niēter dictū est q̄ sp̄us sanct⁹ sup eū
descēdit ⁊ in specie colūbe ⁊ hoc du
plici rōne. Prima ad demōstrādum
plenitudinē grē in xp̄o Secūda rō
est vt sup om̄s baptizatos inuisibi
liter credat᷑ descēdere om̄s eniz q̄ bap
tismo xp̄i baptizāt᷑ spiritū sanctum
recipiūt nisi ficte accedant ſm illud
mat. iij. ip̄e vos baptizabit in sp̄u sā
cto ⁊ ideo cōueniēs fuit vt sup bap
tizatū dn̄m sp̄s sanct⁹ descēderet ⁊ ħ
in specie colūbe ꝓpt̄ dispositionem
q̄ reqrit᷑ in baptizato vt .s. fict⁹ non
accedat q̄a dr̄ sapi. i. sp̄us sanctus dis
cipline effugiet fictū. Colūba enim
est animal simplex ⁊ astuta ⁊ dolo
carens. Ad rōnem in oppositū rn̄de
tur q̄ vt dicit aug⁹. Xp̄s in baptis
mo corpus suū .i. eccl̄iam p̄figurare
dignatus est in qua baptizati accipi
unt spiritū sanctū ⁊ hoc est q̄ dictū
est in secūda causa assignata q̄re des
cēdit sp̄us sanctus sup xp̄m baptiza
tū. Ceterū de voce patris audicta pꝫ
cōclusio q̄m cōueniens fuit vt bapti
zato xp̄o vox patris audiret᷑ tn̄ pri
mo vt ostēderet q̄ p baptismuꝫ bapti
zati fiunt sp̄uales filij Jo. i. dedit eis
ptātem filios dei fieri. Secūdo quia
in baptismo xp̄i nō solū representat᷑
exēplū ⁊ eficacia ſʒ etiā forma bap
tismi q̄ est in nomine patris ⁊ filij ⁊
sp̄us sancti mat. vltimo euntes doce
te om̄s gētes baptizātes eas in nōie
patris ⁊ filij ⁊ .s. sa. Et ideo in baptis
mo xp̄i vt Jero. ait misteriū trinita
tis demōstrat᷑ filius in natura hum̄
na baptizat᷑ sp̄us sanct⁹ in specie co
lūbe descēdit. Patris vox testimoni
um filio p̄hibētis audit᷑ ⁊ ideo cōue
niēs fuit vt in v̄bo illo baptismo pt̄
declararet᷑ in voce. Ad argumētuꝫ
in oppositū rn̄det᷑ negādo ɔnām ⁊
rō est q̄a diuinitas xp̄i nō debuit om
nib⁹ in ei⁹ natiuitate manifestari ſʒ
magis occultari in defectib⁹ infanti
lis etatis ſʒ q̄n̄ puenit ad p̄fectā eta
tem in qua oportebat eum docere ⁊
miracula facere ⁊ homines ad se cō
uertere tūc testimonio p̄ris erat ei⁹
diuinitas indicāda ut ei⁹ doctrina cē
dibilioꝛ fieret Vn̄ ⁊ ip̄e dicit Jo. v. q̄
misit me p̄r ip̄e testimoniū p̄hibꝫ d̄
me ⁊ hoc p̄cipue in baptismo p quē
homines renascūt᷑ in filios d̄i adop
tiuos filij autem adoptiui instruūt᷑
ad similitudinem filij naturalis vn̄
hila. dicit sup mat. q̄ sup Jhm bap
tizatū descēdit sp̄us scūs ⁊ vox p̄ris
audicta est dicētis hic est filius me⁹
dilect⁹ vt ex hijs q̄ ſuabāt᷑ in xp̄o
cognosceremus post aq̄ lauacruꝫ ⁊ de
celestib⁹ partib⁹ sanctū in nos spiri
tū auolare ⁊ paterne vocis adoptio
ne dei filios fieri.

¶ In dn̄ica p̄ma post octauas Epi
phanie est illud euāgeliuꝫ In illo tē
pore nupcie facte sūt in chana gali
lee. ⁊c. Jo. ij. Circa quod possunt dis
putari. se. q.

¶ Prima vtrū xp̄s debuit miracu
la facere

¶ Secūda vtrū cōueniēter xp̄s in
cepit facere miracula in nuptijs mu
tādo aq̄m in vinū ita cōuersio aq̄ in
vinū fuit p̄mū miraculū p eū factū.

¶ Tercia vtrū d̄s fuit sponsus in
predictis nuptijs

Ad p̄mā. q. q̄ q̄rit᷑ vtrū xp̄s
d̄buit miracula facere sic ꝓ
cedit᷑ ⁊ videt᷑ q̄ non. Pri
mo sic factū eniꝫ xp̄i v̄bo suo debet
cōcordare ſʒ ipse dixit Jo. vi. genera
tio mala ⁊ puersa signū q̄rit ⁊ signū
nō dabit᷑ ei nisi signū Jone. ꝓphe
te ergo non debuit facere miracula.
Secūdo sic sicut xp̄s in secūdo aduē
tu venturus est in v̄tute magna ⁊
magestate ita in p̄mo aduētu venit
in infirmitate ſm illud Ysa. liij. viruꝫ
doloris ⁊ sciētem infirmitatē ſʒ opa
tio miraculorū magis ptinet ad v̄tu
tem q̄ꝫ ad infirmitateꝫ ergo nō fuit
cōueniēs vt in p̄mo aduentu miracu
la faceret. Tercio xp̄s venit ad hoc
vt p̄ fidē homines saluaret ſm illud
hebre. xij. Aspiciētes in actoreꝫ fidei
⁊ cōsumatoreꝫ ih̄m ſʒ miracula dimi
nuūt meritū fidei Vn̄ dn̄s dicit Jo.
iiij. nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis nō
creditis & vid᷑ q̄ xp̄s nō debuit fa
cere miracula. In oppositū est euan
geliū p̄n̄s in quo miraculū fecit de
cōuersione aque in vinū. R̄n̄o dicen
dū sub ista cōclusione q̄ cōuenienti
ssimuꝫ fuit vt xp̄s miracula faceret
p cuius cōclusionis declaratione est
sciēdū q̄ diuinit⁹ cōcedit᷑ homini mi
racula facere propt̄ duo. Primo ⁊
p̄ncipalit̄ ad cōfirmādū veritatē q̄ꝫ
aliq̄s docet q̄a enim ea q̄ sūt fidei hu
manā rationem excēdūt non possunt
p humanas rōnes ꝓbari ſʒ oportet
q̄ ꝓbēt᷑ p argumētū diuine v̄tutis
vt dū aliq̄s facit opa q̄ solus d̄us fa
cere pōt credūt᷑ ea que dicūt᷑ esse a
deo sicut cū aliq̄s defert l̄ras anulo
regis signatas credit᷑ ex voluntate
regis ꝓcessisse quod illis cōtinetur
Secūdo ad ostēdēdum p̄n̄tiā dei ab
homine p graciā sp̄us sancti vt duꝫ
.s. homo facit opa dei credat᷑ deus
habitare in eo p grāꝫ Vn̄ gala. iij.
qui tribuit nobis spiritū ⁊ opat᷑ vir
tutes in nobis ~~ve~~ autem circa
xp̄m erat hōib⁹ manifestādum .s. q̄
deus esset in eo p grām nō adoptio
nis ſʒ vnionis ⁊ q̄ ei⁹ sup naturalis
doctrina esset a deo ⁊ ideo cōuenien
tissimū fuit vt ipse miracula faceꝛ.
Vnde ipse dicit Jo. x. si michi nō ve
litis credere opibus credite ⁊ Jo. v.
opera q̄ dedit michi p̄r vt faciā ip̄a
sūt q̄ testimoniū p̄hibēt de me. Ad
rōnes in oppositū ad p̄mā rn̄det᷑ ne
gādo ɔnām ⁊ rō est q̄a hoc tē mat.
.xvi. signū nō dabit᷑ ei nisi signum
Jone. sic intelligēdū est vt dicit Gri
so. q̄ tūc nō acceperūt tale signum
quale de celo petebāt nō q̄ nulluꝫ si
gnū eis dedit vel q̄a signa faciebat
nō ꝓpt̄ eos quos sciebat lapideos
esse ſʒ vt alios emūdaret ⁊ ideo non
eis sicut allijs illa signa dabāt᷑. Ad
secūdā rn̄det᷑ negādo ɔnām ⁊ rō est
q̄a licꝫ xp̄s venit in infirmitate car
nis venit tn̄ in virtute dei quod erat
manifestādū p miracula. Ad terciā
rn̄det᷑ negādo ɔnām ⁊ rō est q̄a licꝫ
miracula in tātū diminuāt meritum
fidei in q̄ntum p hoc ondit᷑ duricia
eorū q̄ nolūt credere ea q̄ scripturis
diuinis ꝓbāt᷑ nisi p miracula tn̄ me
lius est eis vt vel p miracula cōuer
tantuꝛ ad fidē q̄ꝫ quod omnino in in
fidelitate pmaneant.

Ad secūdā. q. q̄ q̄rit᷑ vtrum
Xp̄s conuenienter incepit

Facere miracula in nuptijs mutando
aquam in vinum ſic proceditur ⁊ vi
detꝫ ꝙ non .Primo ſic miraculum
de conuerſione aq̄ in vinū fecit anno
ſue etatis trigeſimo vel.31.Sed in li
bro de infantia ſaluatoris legitur ꝙ
xp̄s in ſua puericia fecit multa mira
cula ergo videtꝫ ꝙ tūc nō inceperit
facere miracula .Secūdo ſic xp̄s fa
ciebat miracula v̄tute diuina ſꝫ v̄tꝰ
diuina fuit in eo a p̄ncipio ſue cōcep
tionis ex tūc enī3 fecit deus ⁊ homo
ergo vid̄tꝫ ꝙ a p̄ncipio miracula fe
cerit .Tercio ſic xp̄s ante illud tem
pus cepit cōgregare diſcipulos vt
legitꝫ mat.iiij.⁊ Jo.i.ſꝫ diſcipuli p̄ci
pue cōgregati ſūt ꝓpt̄ miracula ꝫ
vid̄tꝫ ꝙ ante miraculū factū in nup
tijs alia miracula fecerit .Jn oppoſi
tū eſt euāgeliū p̄n̄s vbi dr̄ hoc initi
um ſignorū fecit ih̄s. Rn̄o dicēdum
ſub aliq̄bꝰ cōcluſionibꝰ .Prima eſt
ꝙ cōueniēter xp̄s diſtulit facere mi
racula vſq3 ad pfectā etatem apta3
ad docendū .Jſta cōcluſio oñdit ꝫ ſic
miracula facta ſūt a xp̄o ꝓpt̄ cōfir
mationem doctrine ſue ⁊ ad oñdēdū
diuinā v̄tutem in ipſo ideo q̄ntū ad
p̄mū nō debuit ante miracula facere
q̄3 docere inciperet nō debuit aute3 do
cere ante pfactā etatē q̄lis eſt .xxx.
annorū Vn̄d gene.xl.legitꝫ ꝙ .xxx.
annorū erat Joſeph q̄ndo ſuſcepit
regimē egipti ſimilit̄ .ij. regū.v.le
gitꝫ de dauid ꝙ.xxx.annorū erat cū
regnare cepiſſet . Jtē ezechiel etia3
anno.xxx. cepit ꝓphetizare vt ha
betꝫ ezechielis..i:⁊ ideo cōueniēs fu
it vt xp̄s ante. xxx. anno.nō doceret
nec p cōſeq̄ns miracula faceret .Se
cūdo oſtēditꝫ idē in q̄ntum miracula
ſua erāt ſue diuinitati māifeſtatiua
q̄a ſic debuit p miracula diuinitatē
oſtēdere vt crederetꝫ veritas huma
nitatis ipſiꝰ .i.nō impediretꝫ cogni
tio vere humanitatis ipſius ⁊ ideo
nō fuit cōueniēs eū ante pfectā eta
tē miracula facere ne eiꝰ incarnatio
fantaſtica crederetꝫ ;Vnde griſo. ſu
per Jo.dicit d̄cēter nō incepit ſigna
facē ex p̄ma etate exiſtimaſſent eni3
fantaſiā eſſe incarnationem ⁊ ante
oportunū tp̄us cruci eū tradidiſſent
Secūda cōcluſio conuerſio aq̄ in vi
nū fuit p̄mu3 miraculū xp̄i abſolute
p3 iſta cōcluſio ex euāgelio p̄ſenti .
Secūdo p3 ſic q̄a oppoſitū eſt cōtra
veritatem euāgelij ergo cōcluſio ve
ra.Añs ꝓbatꝫ ſic Jo.i;dicitꝫ ꝙ xp̄s
adhuc erat incognitꝰ nō ſolum ipſi
ꝑplo ſꝫ etiā Jo.p̄curſori eiꝰ Vn̄d dixit
Jo.baptiſta loq̄ns de eo dixit ⁊ ego
neſciebam eū .ſ.ante baptiſmū ſimi
lit̄ loq̄ns iudeis dixit medius veſtrū
ſtetit quem vos neſcitis ſi aūt ante
miracula feciſſet non fuiſſet ſic inco
gnitꝰ maxime ſuo p̄curſori q̄ ad ip̄3
manifeſtādum natꝰ erat vt p3 lu.i.
ymmo etiā nec p̄curſore indiguiſſet
q̄a eiꝰ miracula ſufficienter manifeſ
taſſent eū .Et ideo dicere ꝙ fecerit
miracula añ baptiſmū videtꝫ eē exp̄
ſſe cōtra euāgeliū . Tercia cōcluſio
cōuenientiſſime xp̄s incepit facere
miracula in nuptijs .p3 iſta cōcluſio
q̄a p hoc Thaciani ⁊ martiani cete
rūq3 q̄ nuptijs detrahūt pfia q̄m ſit
dāpnabilis inſinuauit :iſtā vt ait be
da ſi thoro immaculato ⁊ nuptijs de
bita caſtitate celebratis culpa ineſſ3
nequaq̄m eas ſignorū ſuorū initijs
cōſecrare voluiſſet.Quarta cōcluſio
cōueniēter xp̄us p̄mū miraculū fecit
in cōuertēdo aquam in vinū q̄ cōclu
ſio p3 quia p hoc apparuit ꝙ nō ad
ſoluēdū lege3 aut ꝓphetas veniſſ3
ſꝫ ꝙ ea q̄ in lege ⁊ ꝓphetis ſcripta
erāt ſp̄ualiter forēt intelligēda .Vn
d̄ beda in omelia eiuſdē potuit domi
nꝰ vacuas implere ydrias vino quia
in exordio mundane creationiſ cūcta
creauit ex nihilo ſꝫ maluit de aqua
facere. vinum quo typice doceret
non ſe ad ſoluendum et improbādu3
ſed ad implendum potius legem pro
phetaſq3 veniſſe nec illa a ſe p euā
gelicā grām facere ⁊ docere q̄q3 le
galis ⁊ ꝓphetica ſcriptura āte fac
turum docturūq3 ſignar3.Ad ratio
nes in oppoſitu3 ad p̄mā rn̄detꝫ ꝙ li
ber de infancia ſaluatoris eſt tāquā
hereticꝰ reꝓbatꝰ eſt enī3 multis mē
dacijs cōfectus !Ad ſecūdā rn̄detur
negādo ꝯnām q̄a lic3 ptāte3 miracu
la faciēdi haberet xp̄s a p̄ncipio con
ceptionis decuit tn̄ illa3 operari ſm̄
ꝙ neceſſariū erat ad ſalutem huma
nam ꝓpt̄ q̄3 carnem aſſumpſerat ⁊
ſic miracula fecit v̄tute diuina Vt fi
dei de veritate carnis eiꝰ preiudiciū
nō faceret .Ad terciā rn̄detꝫ negādo
ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a ad laudē diſcipulo
rū illorū ptinet ꝙ xp̄m ſecuti ſūt cū
nulla eū miracula facere vidiſſent.ſi
cut grego. dicit in q̄da3 omelia ⁊ ꝙ
dicit ꝙ crediderūt in eū diſcipuli nō
ꝙ tūc p̄mū crediderūt ſꝫ q̄a tūc pfec
tius crediderūt vel diſcipulos vocat
eos q̄ futuri erāt diſcipuli vt refert
auguſtinꝰ in libro de cōſenſu euāge
liſtarum .

Ad terciā . q. q̄ q̄ritꝫ q̄s fuit
ſponſus in p̄dictis nuptijs
ſic rn̄d̄tꝫ circa hoc ē duplex
opinio Vna eſt ſm̄ Jero.⁊ augꝰ. in
prologo ⁊ in glo.ꝙ ipſe fuerit Jo.
euāgeliſta Alia eſt opinio victorini
griſo.⁊ orige . ꝙ nō fuerit Jo.euā
geliſta ſꝫ aliuſ ꝓbat hoc victorinus
ſic cū v̄ginitas ſic in carne corrupti
bili incorruptionis perpetua m̄dita
tio nō eſt credēdū ꝙ Jo.cū de v̄gini
tate teſtimoniū phibeat vnq̄3 in nu
ptijs cōſenſerit .Sed ad hoc dicit al
bertus magnus ſup Jo.ꝙ abſq3 du
bio celebrior opinio eſt ꝙ iſte ſpon
ſus fuerit Jo.euāgeliſta ⁊ ꝙ ſpōſa
fuit vna de v̄ginibꝰ deo conſecrata
poſtea cū matre ih̄u ꝑmāſerit Et ad
argumētū victorini rn̄det ſic ꝙ ē in
corruptio ſm̄ mētem ⁊ incorruptio
ſm̄ corpus ⁊ incorruptio ſm̄ vtrū
q3 Virginitas autem q̄ q̄ē radicem
habet in mente ⁊ ramos in corpore
vt dicit ambroſius .p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄
meditatione3 hab3 in mente.Jn co
rruptionis aute3 corporis meditatio
ꝓ diuerſitate tēporis eſt diuerſa q̄a
nō reuelato tēpore grē q̄muis incor
ruptio corporis deſideretꝫ tn̄ cōmit
titꝫ diſpēſationi diuine ſic etiā beata
v̄go fuit eo ꝙ tūc matrimoniū fruc
tificabat grē diuine q̄a cū ꝓpagatio
ne ſeminis fiebat etiā ꝓpagatio re
ligionis Tēpore aute3 reuelate grē
incorruptio corporis tenebatur in
corporis integritate ⁊ ſanctitate ꝙ
autem v̄bo caſtitatis fiebat etiā ad
gētes ꝓpagatio religionis ⁊ quia
matrimoniu3 ante legem ⁊ caſtitas

tēpore gracie deo fructificabāt ma
trimoniū abrahe non pfert' celiba
cui Johānis ꝗa caſtitatem ꝙ3 Jo. ex
hibebat in corpore abrahā habuit
in habitu ꝛ mente ꝗ talis incorrup
cionis meditatio eſt virginitas vbi
incorruptio tenet' in mente ꝛ incor
ruptio corporis in habitu mētis ꝙ3
uis nō ſit in corpore Et ꝙ dicit Vic
torinus ꝙ nō cōſenſit Jo. incorrup
tionem corporis intelligendū eſt de
illa corruptione ꝗ violat habitū cō
ciencie in mēte

¶ In dn̄ica ſecūda legit' euāgeliū
mat. viij. in quo narrāt' duo miracu
la Vnū de ſanatione leꝓſi aliud de ſ
uo Centurionis circa quod poſſunt
diſputari ſeqntes qſtiones

¶ Circa pmū qrit' vtrū cōueniēs
fuit ꝙ xp̄s leꝓſū tāgendo ſanaret

¶ Secūdo vtrū ſit verū ꝙ iſte le
ꝓſus io poſtꝙ3 fuit ſanat⁹ iuſſ⁹ eſt
ire ad ſacerdote n ad ſignificādū ꝙ
mūdat⁹ a lep̄ pecci p cōtricionem te
neat' ſe oſtēdere ſacerdoti p cōfeſſionē

¶ Tercio qrit' vtrum in xp̄o cadit
admiratio.

¶ Quarto vtrū verū fuit ꝙ non
ſit inuēta tāta fides in Iſrl' ꝗnta in
Centurione

AD pmā. q. ꝗ qrit' vtrū con
ueniēs fuit ꝙ xp̄s leꝓſū
tāgendo ſanaret ſic ꝓcedi
tur ꝛ videt' ꝙ non ¶ Primo ſic xp̄s
ait mat. v. nō veni legem aut ꝓphe
tas ſoluere ſ3 lege ꝓhibebat' tāge
re leꝓſū ergo incōueniēter tāgēdo
ſanauit ¶ Secundo ſic xp̄s faciebat
miracula vtute diuina cuius ꝓpꝛiū eſt
ſubito operari ꝛ pficere ergo nō de

buit eū ſanare extēdēdo manū ꝛ tā
gendo eū. In oppoſitū eſt euāgeliū
Rn̄o dicēdū ſub iſta cōcluſione ꝙ cō
uenienter xp̄s ſanādo leꝓſū tetigit
eū hac inter alias rōne ꝗa xp̄s vene
rat ſaluare mūdū nō ſolū diuina vtu
te ſ3 etiā p miſterium incarnationis
ipſius ꝛ ideo freqnter in ſaluatiōe
infirmorū nō ſolū ptāte diuina vte
bat' curādo p modū imperij ſ3 etiā
aliqd ad humanitatem ptinēs oppo
nēdo. Vnde ſup illud lu. iiij. ſingulis
manus imponēs curabat oīs dicit
Cirillus ꝗuis eni3 de⁹ potuiſſet om
nes verbo pellere morbos tāgit tn̄
eos oſtēdēs ꝓpꝛiam carnem efficacē
ad pſtāda remedia. Ad rōnes in op
poſitū ad pmā rn̄det' ꝙ nō erat ꝓ
hibitū in lege tāgere leꝓſū ei ꝗ ex
tactu ſuo poterat curare ſicut helias
ꝛ heliſeus nō fecerūt cōtra legem tā
gēdo mortuū ad reſuſcitādū vt habe
tur. iij. regū. xviij. ꝛ iiij. reg. iiij. Et
ita xp̄s nō fecit cōtra legem. Ad ſecū
dā rn̄det' negādo ꝯnām ꝛ rō eſt ꝗa
lic3 ſolo verbo curare potuit appoſu
it tn̄ manū rōne dicta.

AD ſecūdā. q. ꝗ qrit' verum
ſit verum ꝙ iſte leproſus
poſtꝗm fuit ſanatus ideo miſſus ſit
ad ſacerdotem ad ſignificandum ꝙ
mūdat⁹ a lep̄ pecci p cōtritionem ad
huc teneat' oſtēdere ſe ſacerdoti p cō
feſſionem pccōꝝ ſic ꝓcedit' ꝛ vide
tur ꝙ nō ꝗa ſi ſic videret' ꝙ cōfeſſio
a deo eſſet inſtituta ſ3 nō niſi ab ho
mine Jacobi. v. cōfitemini alterutrū
pccā vr̄a ergo nō fuit verū illud. Se
cūdo ſic culpa remittit' per gr̄e infu
ſionem ꝗ dat' in cōtricione Vn̄ ſup

illud pſal. ſacrificiū deo ſpūs contri
bulat⁹ dicit glo. cōtricio cordis eſt ſa
crificiū quo ſoluūt' pccā ergo nō eſt
neceſſaria cōfeſſio Tercio ſic aliqui
bus remiſſum eſt pccm̄ ſine hoc ꝙ
legāt' cōfeſſi ſicut p3 de petro ꝛ ma
ria magdalena ꝛ de paulo ſ3 non eſt
minoris efficacie grā remittēs pcc3
nūc ꝙ3 tūc fuit ergo nec nūc eſt de ne
ceſſitate ꝙ homo a pccō mūdatus p
cōtricionem cōfiteat' ſacerdoti ¶ In
oppoſitū eſt dictū doctorū exponētiū
hoc euāgeliū vt ſanctus tho. ꝛ ma
gr̄. nicolaus de lira. Rn̄o dicēdū ſub
iſta cōcluſione ꝙ verū eſt ꝙ docto
res illi dicūt. Pro cui⁹ pleniori noti
cia eſt notādū ꝙ paſſio xp̄i ſine cui⁹
virtute nec actuale nec originale
pccm̄ dimittit' in nobis opatur p ſa
cramētorum ſuſceptionem ꝗ ex ipſa
efficaciā hn̄t ꝛ ideo ad culpe remiſ
ſionem ꝛ actualis ꝛ originalis reqri
tur ſacramētū eccl'ie vel actu ſuſcep
tū vel ſaltem voto qn̄ articulus ne
ceſſitatis nō cōtēptus ipm̄ excludit
illa autem ſacramēta ꝗ ordināt' con
tra culpam cū qua ſolus eſſe nō pōt
ſūt de neceſitate ſalutis ꝛ ideo ſicut
baptiſmus quo delet' originale pec
catū eſt de neceſſitate ſalutis Ita ꝛ
pn̄ie ſacramētū ſicut autem aliquis
p hoc ꝙ baptiſmū petit ſe miniſtris
eccl'ie ſubiecit ad quos ptinet diſpē
ſatio ſacri ita etiā p hoc ꝙ cōfitetur
pccm̄ ſuum ſe miniſtro eccl'ie ſubicit
vt p hoc ſacm̄ pn̄ie ab eo diſpēſatū
remiſſionem cōſeqt' ꝗ cōgruū reme
diū adhibere nō poteſt niſi pccm̄ co
gnoſcat quod fit p cōfeſſionē peccā
tis ꝛ ideo confeſſio eſt de neceſſitate

ſalutis eius ꝗ in pccm̄ actuale mor.
cecedit. Ad rōnes in oppoſitū ad pri
mā rn̄detur negādo minorē Dicim⁹
eni3 ꝙ pceptū de cōfeſſione non eſt
ab homine inſtitutū ꝗuis ſit a iaco
bo ꝓmulgatū ſ3 a deo inſtitutionē
habuit ꝗuis ei⁹ expſſa inſtitutio nō
legat' tn̄ qdā pfiguratio ipſius in
uenit' ſicut hic in hoc ꝙ leproſum
mūdatū miſit ad ſacerdotes ꝗ ꝗuis
nō eſſent noui teſtamēti ſacerdotes
tn̄ in eis noui teſtamēti ſacerdotium
ſignificabat' ¶ Ad ſecūdā rn̄det' ne
gādo ꝯnām ꝛ rō eſt qm̄ ad gr̄e infu
ſionem cōſeqndam ordinata ſūt gr̄e
ſcā ante quorū ſuſcepcionem vl' ac
tu vel ꝓpoſito aliqs grām nō cōſeq
tur ſicut p3 in baptiſmo ꝛ ſilr̄ eſt
de cōfeſſione ſine ꝗ actu vel ꝓpoſi
tio culpa nō remittit' Vnde vt dicit
albertus magnus in qrto oīs. ptes
pn̄ie ptes cōiūctim opāt' circa pcc3
ſ3 nō op3 ꝙ aſſint in actu ſ3 vnā vel
duas ſufficit eſſe in actu ꝛ alias vel
alias eſſe in ꝓpoſito ¶ Ad terciā rn̄d
tur negādo ꝯnām ꝛ rō eſt duplex. p
ma ꝙ lic3 nō legat' cōfeſſio petri ꝛ
magdalene tn̄ cōfeſſi credūt' multa
eni3 fcā ſūt ꝗ ſcripta nō ſūt ſicut in
uenitur in fine. iohā. Secūda rō ꝗa
xp̄s habet poteſtatem excellentie in
ſacramētis vn̄ ſine his ꝗ ad ſacra
mētū ptinēt poteſt rem ſacramenti
conferre

AD terciā. q. ꝗ qrit' circa ſe
cūdū miraculū vtrū in xp̄o
fuit admiracio ſic ꝓcedit'
et videt' ꝙ nō potuit in eo eſſe Pri
mo ſic admiratio ſicut colligitur pri
mo metha. non eſt niſi ignorātis ſ3

in xp̄o nō fuit aliq̄ ignorātia q̄ venit
illuminare hijs q̄ in tenebris ꝛ vm
bra mortis ſedēt ergo nō fuit in eo
admiratio. Secūdo ſic dicit ariſtoti.
iiij. ethi. ꝙ magnanim⁹ nō ē admira
tiuus ſꝫ xp̄s fuit magnanimus ergo
in chriſto nō fuit admiratio Tercio
nullus admirat᷑ de eo quod ipſe fa
cere pōt ſꝫ xp̄s facere potuit q̄cq̄d
magnū erat in reb⁹ ergo vidét᷑ ꝙ d
nullo admirabat᷑ In oppoſitū ē euā
geliū p̄ns Rn̄o dicēdū ſub certis cō
cluſionib⁹ ¶ Prima ꝙ in xp̄o nō po
tuit eſſe admiratio q̄ntū ad ſciēciam
diuinā q̄ eſt eterna ꝓbat᷑ concluſio
Admiratio ꝓp̄e eſt de nouo aliquo
inſolito in xp̄o autem nō poterat eē
aliquod nouū ꝛ inſolitū q̄ntū ad ſciē
ciā diuinā q̄a nichil cognoſcit de no
uo. Secūda cōcluſio in xp̄o nō potu
it eſſe admiratio q̄ntū ad ſcienciā hu
manā qua cognoſcit res in verbo pꝫ
cōcluſio q̄a anima xp̄i ab inſtāti cō
ceptionis cognouit om̄ia in v̄bo q̄
cognoſcit v̄bū ſciēciā viſionis ꝛ hec
ſūt om̄ia q̄ habēt eſſe ſ̄m q̄zcūqꝫ diffe
renciā tēporis cuius ſūt p̄ñcia p̄teri
ta ꝛ futura ergo ꝛc. Tercia cōcluſio
in xp̄o nō potuit eē admiratio ſ̄m ſci
enciā q̄ cognoſcit res p̄ ſpecies indi
tas pꝫ cōcluſio q̄m anima xp̄i ab ho
ra cōceptionis fuit p̄fecta habitib⁹
omnīū ſciēciarū. Quarta cōcluſio ad
miratio potuit eē in xp̄o ꝛ fuit ſecū
dū ſciēciā experimētalem pꝫ cōcluſio
q̄a ſ̄m hāc potuit aliquod nouū in
ſolitū videre ꝛ cognoſcere ſ̄m ꝙ po
terāt cotidie aliqua noua occurrere
Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄det᷑
negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a licet xp̄s
nichil ignorarꝫ potuit tn̄ de nouo ali
q̄d occurrere experimētali ei⁹ ſciēcie
ex quo admiratio cauſaret᷑. Ad ſecū
dā rn̄det᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a
xp̄s admirabat᷑ de fide centurionis
nō ea rōne ꝙ eēt magna q̄ntū ad ip
ſū ſꝫ q̄a erat magna q̄ntū ad alios.
Ad terciā rn̄det᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō
eſt q̄a licꝫ xp̄s poterat facere omnia
ſ̄m v̄tutem diuinitatis ſ̄m q̄ꝫ admi
ratio in eo nō erat ſciē tn̄ ei⁹ humane
experimentali pōt aliq̄d noui occur
rere de quo potuit cauſari in eo ad
miratio ſicut dictum eſt.

78 Ad q̄rtam. q. qua q̄rit᷑ vtrū
ſit verū ꝙ xp̄s nō inuenit
tātā fidē in Iſrl' ſicut in cē
turione ſic ꝓcedit᷑ ꝛ videt᷑ ꝙ non.
Primo q̄a in abraham yſac ꝛ iacob
maior fides fuit ergo ꝛc. Secūdo ar
guit᷑ de beatiſſima v̄gine maria cui
dictū eſt btā q̄ credidiſti q̄m p̄ficien
tur in te q̄ dicta ſunt tibi a dn̄o lu. ij.
Tercio ſiē arguit᷑ de ap̄lis q̄ dicūtur
p̄micias ſp̄us habuiſſe. In oppoſitū
eſt euāgeliū p̄ns Rn̄o dicendū iuxta
albertum ſup mat. ꝙ fides dicit᷑ ma
gna dupl'r. ſ. intēſiue ꝛ facilitate cre
dēdi intenſiue poſſibile fuit ꝙ maior
fides fuit in multis iudeis ſ̄m ſtatū
etiā p̄ſentem Sed quo ad facilitatē
credēdi nō inuenit tātā q̄a iudei qui
crediderūt p̄ miracula inducti ſūt ꝛ
edocti p̄ ſcripturas crediderūt Iſte
autem nō Ad rōnes in oppoſitū di
cēdū ad p̄mā rn̄det᷑ ꝙ non loq̄bat᷑
xp̄s de illo p̄ore Iſrl' in quo ꝓphe
te ꝛ patriarche fuerunt. Vnde beda
in omelia dicit ſic nō inueni tātam fi
dē in Iſrl' nō in illo p̄ore iſrl' in quo
nominati ſūt ꝓphete ꝛ iuſti ſꝫ ſigni
ficat fidē illius ſup Iſrl' hoc eſt ſup
om̄s qui tūc fuerūt trib⁹ iſrl' ꝛ non
ſup illū q̄ ab initio fuit Iſrl' nec ſup
eos q̄ poſtea ꝓphete ꝛ iuſti inuēti
ſūt in iſrl' ꝛ p̄ hoc pꝫ reſpōſio ad ar
gumēta de btā v̄gine ꝛ de ap̄lis qui
ſup om̄s alios iuſti ꝛ ſancti inuenti
ſūt in iſrl' vel dicēdum vt dicit alber
tus ꝙ cū xp̄s dixit nō inueni tātā fi
dē in iſrl' nō includit illos q̄bus loq̄
bat᷑ ſꝫ alios de iſrl'.

¶ In dn̄ica tercia eſt euāgeliū In
illo t̄pore aſcendēte ih̄u in nauiculā
mat. viij. Circa quod veniūt diſputā
de ſeq̄ntes q̄ſtiones.

¶ Primo vtrum eccl'ia v̄lis iuxta
glo. p̄ nauiculā deſignare tēpeſtate
alicuius tribulationis q̄nq̄ꝫ ita cōcu
tiet᷑ vt naufragiū patiat᷑

¶ Secūdo vtrū fuit verū ꝙ mare
ꝛ vēti obediūt xp̄o

79 Ad p̄mā. q. q̄ querit᷑ vtrū
v̄lis eccl'ia iuxta glo. euan
gelij p̄ nauiculā deſignata
q̄nq̄ꝫ tēpeſtate tribulationis ita con
cutiet᷑ vt naufragiū patiat᷑ ſic pro
cedit᷑ ꝛ videt᷑ ꝙ ſic. Primo daniel'
. ix. ſcribit᷑ d̄ficiet hoſtia ꝛ ſacrificiū
ꝛ erit in tēplo abohominatio deſola
tionis ꝛ vſq̄ꝫ ad cōſūmationem ꝛ fi
nem p̄ſeuerauit deſolatio ſꝫ cū defece
rit fides ꝛ hoſtia ꝛ ſacrificiū d̄ficiet
eccl'ia dicit enī augustinus vbi fides
ibi eccl'ia ergo ꝛc ¶ Secūdo ſic ſicut
vniuerſitas iudeorū q̄ p̄us eccl'ia di
cebat᷑ iā non eſt eccl'ia vnde tota ec
cleſia iudeorū videt᷑ defeciſſe dedit
enī illi d̄us libellū repudij; Primo. x.
tribubus ꝛ poſtea duab⁹ vt dicitur
Iere. iij. ꝛ. v. vbi ſic habet᷑ p̄uarica
ta eſt domus Iſrael ꝛ domus iuda
dicit dn̄s. ꝛc. Ergo pari rōne tota ec
cleſia xp̄ianorū eſt defectibilis ꝯn̄a
videt᷑ bona. Tercio ſic lu. xviij. poſt
denūciationem futurarū tribulatio
nū dicit᷑ verū tn̄ filius hominis ve
niēs putas inueniet fidē in terra d
autem non videt᷑ dictū niſi ꝙ fides
ante cōſūmationem ſeculi deficiet ꝛ
p̄ cōſeq̄ns eccleſia In oppoſitum eſt
hic glo. Rn̄o dicēdū ſub duab⁹ cōclu
ſionib⁹ p̄ma eſt ꝙ eccleſia catholica
cōuenienter deſignat᷑ p̄ nauem ſiue
nauiculā Iſta concluſio ꝓbat᷑ p̄mo
p̄ illud ꝓuer. vltimo facta eſt q̄ſi na
uis inſtitutoris ꝛ hoc q̄a ꝛ dicit al
bertus magnus v̄tutū inercib⁹ ꝛ me
ritorū theſauris ampliſſimis atq̄ꝫ p̄
cioſiſſimis onuſta eſt q̄b⁹ filij ſui mē
cati ſūt regnū celorū in ea enī ſola
ſūt v̄tutes q̄b⁹ adipiſcit᷑ felicitas
vite eterne iuxta. c. om̄s. xxviij. q. i.
Secūdo pꝫ concluſio q̄m eccleſia eſt
vehiculū quo p̄ mare hui⁹ ſeculi q̄ꝫ
cūqꝫ crebris vētorū flactib⁹ ꝛ aqua
rum fluctib⁹. i. tēptationū plagis ꝛ
verberib⁹ fatiget᷑ fideles in ea con
tēti ad portū future beatitudinis p̄
ducūt᷑ Vnde ſicut extra archam re
gnāte diluuio nullus ſaluat⁹ eſt ita
nullus extra eccleſiā omnino ſaluat᷑
Vnde extra de ſūma trini. ꝛ fide ca
tholica. c. i. ꝛ. xxiiij; q. i. q̄m vetus
ꝛ beatus grego. in moralibus ꝛ ha
betur in. c. q̄a eadē cā ꝛ. q. eccleſia ſo
la eſt q̄ intra poſitos valida carita
tis cōpago cuſtodit. Vnd' aqua dilu
uij archā q̄dē ad ſublimiora ſuſtulit
om̄s aūt quos extra inuenit extinxit

in xp̄o nō fuit aliq̄ ignorātia q̄ venit
illuminare hijs q̄ in tenebris ⁊ vm
bra mortis ſedēt ergo nō fuit in eo
admiratio. Secūdo ſic dicit ariſtoti.
iiij. ethi. qꝫ magnanim⁹ nō ē admira
tiuus ſꝫ xp̄s fuit magnanimus ergo
in chriſto nō fuit admiratio Tercio
nullus admirat᷑ de eo quod ipſe fa
cere pōt ſꝫ xp̄s facere potuit q̄cq̄d
magnū erat in reb⁹ ergo vidz qꝫ d̄
nullo admirabat᷑ In oppoſitū ē euā
geliū p̄ns Rn̄o dicēdū ſub certis cō
cluſionib⁹ ¶ Prima qꝫ in xp̄o nō po
tuit eſſe admiratio q̄ntū ad ſciēciam
diuinā q̄ eſt eterna ꝓbat᷑ concluſio
Admiratio ꝓp̄e eſt de nouo aliquo
inſolito in xp̄o autem nō poterat eē
aliquod nouū ⁊ in ſolitū q̄ntū ad ſciē
ciā diuinā q̄a nichil cognoſcit de no
uo. Secūda cōcluſio in xp̄o nō potu
it eſſe admiratio q̄ntū ad ſcienciā hu
manā qua cognoſcit res in verbo pꝫ
cōcluſio q̄a anima xp̄i ab inſtāti cō
ceptionis cognouit omīa in v̄bo q̄
cognoſcit v̄bū ſciēciā viſionis ⁊ hec
ſūt omīa q̄ habēt eſſe ſm̄ q̄zqꝫ differ
enciā tēporis cuius ſūt p̄ntia p̄teri
ta ⁊ futura ergo ⁊c̄. Tercia cōcluſio
in xp̄o nō potuit eē admiratio ſm̄ ſci
enciā q̄ cognoſcit res p̄ ſpecies indi
taſ pꝫ cōcluſio q̄m anima xp̄i ab ho
ra cōceptionis fuit pfecta habitib⁹
omniū ſciēciarū. Quarta cōcluſio ad
miratio potuit eē in xp̄o ⁊ fuit ſecū
dū ſciēciā experimētalem pꝫ cōcluſio
q̄a ſm̄ hāc potuit aliquod nouū in
ſolitū videre ⁊ cognoſcere ſm̄ qꝫ po
terāt cotidie aliqua noua occurrere
Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā rn̄det᷑
negādo ɔnām ⁊ rō eſt q̄a licet xp̄s
nichil ignorarꝫ potuit tn̄ de nouo ali
q̄d occurrere experimētali ei⁹ ſciēcie
ex quo admiratio cauſaret᷑. Ad ſecū
dā rn̄det᷑ negādo ɔnām ⁊ rō eſt q̄a
xp̄s admirabat᷑ de fide centurionis
nō ea rōne qꝫ eēt magna q̄ntū ad ip
ſū ſꝫ q̄a erat magna q̄ntū ad alios.
Ad terciā rn̄det᷑ negādo ɔnām ⁊ rō
eſt q̄a licꝫ xp̄s poterat facere omnia
ſm̄ v̄tutem diuinitatis ſm̄ q̄ꝫ admi
ratio in eo nō erat ſciē tn̄ ei⁹ humane
experimentali pōt aliq̄d noui occur
rere de quo potuit cauſari in eo ad
miratio ſicut dictum eſt.

Ad q̄rtam. q. qua q̄rit᷑ vtrū
ſit verū qꝫ xp̄s nō inuenit
tātā fidē in Iſrl̄ ſicut in cē
turione ſic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ qꝫ non.
Primo q̄a in abraham yſac ⁊ iacob
maior fides fuit ergo ⁊c̄. Secūdo ar
guit᷑ de beatiſſima v̄gine maria cui
dictū eſt btā q̄ credidiſti q̄m pficien
tur in te q̄ dicta ſunt tibi a dn̄o lu. ij.
Tercio ſic̄ arguit᷑ de apl̄is q̄ dicūtur
p̄micias ſp̄us habuiſſe. In oppoſitū
eſt euāgeliū p̄ns Rn̄o dicendū iuxta
albertum ſup mat. qꝫ fides dicit᷑ ma
gna dupl̄r. ſ. intēſiue ⁊ facilitate cre
dēdi intenſiue poſſibile fuit qꝫ maior
fides fuit in multis iudeis ſm̄ ſtatū
etiā p̄ſentem Sed quo ad facilitatē
credēdi nō inuenit tātā q̄a iudei qui
crediderūt p miracula inducti ſūt ⁊
edocti p ſcripturas crediderūt Iſte
autem nō Ad rōnes in oppoſitū di
cēdū ad p̄mā rn̄det᷑ qꝫ non loq̄bat᷑
xp̄s de illo tp̄ore Iſrl̄ in quo ꝓphe
te ⁊ patriarche fuerunt. Vnde beda
in omelia dicit ſic nō inueni tātam fi
dē in Iſrl̄ nō in illo tp̄ore iſrl̄ in quo
nominati ſūt ꝓphete ⁊ iuſti ſꝫ ſigni
ficat fidē illius ſup Iſrl̄ hoc eſt ſup
omēs qui tūc fuerūt trib⁹ iſrl̄ ⁊ non
ſup illū q̄ ab initio fuit Iſrl̄ nec ſup
eos q̄ poſtea ꝓphete ⁊ iuſti inuēti
ſūt in iſrl̄ ⁊ p hoc pꝫ reſpōſio ad ar
gumēta de btā v̄gine ⁊ de apl̄is qui
ſup omēs alios iuſti ⁊ ſancti inuenti
ſūt in iſrl̄ vel dicēdum vt dicit alber
tus qꝫ cū xp̄s dixit nō inueni tātā fi
dē in iſrl̄ nō includit illos q̄bus loq̄
bat᷑ ſꝫ alios de iſrl̄.

¶ In dn̄ica tercia eſt euāgeliū In
illo tp̄ore aſcendēte ih̄u in nauiculā
mat. viij. Circa quod veniūt diſputā
de ſeq̄ntes q̄ſtiones.

¶ Primo vtrum eccl̄ia vl̄is iuxta
glo. p nauiculā deſignare tēpeſtate
alicuius tribulationis q̄n̄qꝫ ita cōcu
tiet᷑ vt naufragiū patiat᷑

¶ Secūdo vtrū fuit verū qꝫ mare
⁊ vēti obediūt xp̄o

Ad p̄mā. q. q̄ querit᷑ vtrū
vl̄is eccl̄ia iuxta glo. euan
gelij p nauiculā deſignata
q̄n̄qꝫ tēpeſtate tribulationis ita con
cutiet᷑ vt naufragiū patiat᷑ ſic pro
cedit᷑ ⁊ videt᷑ qꝫ ſic. Primo daniel
.ix. ſcribit᷑ d̄ficiet hoſtia ⁊ ſacrificiū
⁊ erit in tēplo abohominatio deſola
tionis ⁊ vſqꝫ ad cōſūmationem ⁊ fi
nem pſeuerauit deſolatio ſꝫ cū defece
rit fides ⁊ hoſtia ⁊ ſacrificiū d̄ficiet
eccl̄ia dicit enī augustinus vbi fides
ibi eccl̄ia ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo ſic ſicut
vniuerſitas iudeorū q̄ p̄us eccl̄ia di
cebat᷑ iā non eſt eccl̄ia vnde tota ec
cleſia iudeorꝫ videt᷑ defeciſſe dedit
enī illi d̄us libellū repudij: Primo. x.
tribubus ⁊ poſtea duab⁹ vt dicitur
Iere. iij. ⁊. v. vbi ſic habet᷑ p̄uarica
ta eſt domus Iſrael ⁊ domus iuda
dicit dn̄s ⁊c̄. Ergo pari rōne tota ec
cleſia xp̄ianorū eſt defectibilis ɔn̄a
videt᷑ bona. Tercio ſic lu. xviij. poſt
denūtiationem futurarū tribulatio
nū dicit᷑ verū tn̄ filius hominis ve
niēs putas inueniet fidē in terra ſꝫ
autem non videt᷑ dictū niſi qꝫ fides
ante cōſūmationem ſeculi deficiet ⁊
p cōſeq̄ns eccleſia In oppoſitum eſt
hic glo. Rn̄o dicēdū ſub duab⁹ cōclu
ſionib⁹ p̄ma eſt qꝫ eccleſia catholica
cōuenienter deſignat᷑ p nauem ſiue
nauiculā Iſta concluſio ꝓbat᷑ p̄mo
p illud ꝓuer. vltimo facta eſt q̄ſi na
uis inſtitutoris ⁊ hoc q̄a ⁊ dicit al
bertus magnus v̄tutū inertib⁹ ⁊ me
ritorū theſauris ampliſſimis adqꝫ p̄
cioſiſſimis onuſta eſt q̄b⁹ filij ſui mē
cati ſūt regnū celorū in ea enī ſola
ſūt v̄tutes q̄b⁹ adipiſcit᷑ felicitas
vite eterne iuxta. c. omēs. xxviij. q. i.
Secūdo pꝫ concluſio q̄m eccleſia eſt
vehiculū quo p mare hui⁹ ſeculi q̄ꝫ
uis crebris vētorū flatib⁹ ⁊ aqua
rum fluctib⁹ . i. tēptationū plagis ⁊
verberib⁹ fatiget᷑ fideles in ea con
tēti ad portū future beatitudinis p
ducūt᷑ Vnde ſicut extra archam re
gnāte diluuio nullus ſaluat⁹ eſt ita
nullus extra eccleſiā omnino ſaluat᷑
Vnde extra de ſūma trini. ⁊ fide ca
tholica. c. i. ⁊. xxiiij. q. i. q̄m vetus
⁊ beatus grego. in moralibus ⁊ ha
betur ibi c. q̄a eadē cā ⁊. q. eccleſia ſo
la eſt q̄ intra poſitos valida carita
tis cōpago cuſtodit. Vnd̄ aqua dilu
uij archā q̄dē ad ſublimiora ſuſtulit
omēs aūt quos extra inuenit extinxit

Secūda concluſio eſt ꝙ nauicucula
vl'is eccl'ie nūq̄ȝ tanta tēpeſtate tri
bulationis vexabit' ꝙ naufragium
patiat' Iſta cōcluſio ꝓbat' p̄mo ſic
aug⁹. in tractatu ꝺ catholica verita
te dicit ſicut nauicula. i. eccleſia xp̄i
in medio maris videlicȝ mūdo diu ia
ctata eſt fluctib⁹ ſȝ vexata non diſſo
luta aut ſubmerſa q̄a ille imperauit
vēto ⁊ mari q̄ ei dē eccleſie ꝓmiſit vſ
qȝ in finem aſſuturū. Iſta conclu
ſio pȝ ex illo ambro: q̄ ita dicit in quo
dā ſmone nauiȝ eccleſiam debemus
accipe in ſolo mūdi hmōi cōſtitutuȝ
q̄ ⁊ ſi vndarū fluctibus aut ꝓcellis
ſepe vexet' tn̄ nūq̄ȝ poteſt ſuſtinere
naufragiū q̄a in arbore ei⁹. i. in cru
ce xp̄s erigitur in pupe pater reſidēt
gubernator. ꝓram paraclitus ſuat
ſpūs hāc p angusta hui⁹ mūdi frec
ta. xij. remigos ducant. i. xij. apoſtoli
⁊ ſimilis numerus ꝓphetarū. Ter
cio pȝ concluſio ex illo mat. xvi. vbi
xp̄s ait ſup hanc petrā edi. ec. meā
⁊ porte inferi nō p̄ualebūt aduerſus
eam. plane hoc non eſſet ſi eccleſia
q̄nqȝ tribulationibus aut impugna
tionibus vexata naufragiū eſſet pa
ſſura. Ad rōnes in oppoſitū ad p̄mā
r̄ndet' negādo ꝯnām ⁊ ad dictuȝ da
niel' r̄ndet' dupl'r. Primo ꝙ nō vide
tur loq̄ de cōſūmatione totius ſeculi
ſȝ de finali ꝺſolatiōe ciuitatis ihr'lm
in qua locus ſanctificationis erat ⁊
ita nō eſt ad ꝓpoſitū. Secūdo r̄nde
tur ꝙ dato ꝙ dictū danielis accipia
tur de cōſūmatione ſeculi ⁊ abhomi
nationem nōiet ante xp̄m hominem
peccati q̄ in tēplo ſedēs extollens ſe
ſup om̄e quod dr̄ deus. ij. ad theſa.
. i. nō eſt intelligēdū ꝙ fides totalit̄
deficiat q̄n ſemp apud aliquos fides
eccleſie firma adqȝ immutabilis vſ
qȝ in finem ſeculi ꝑmanebit ita xp̄s
pollicitus eſt petro quē vl'is eccleſie
ſue paſtorem ⁊ vicariū cōſtituerat
. d. ergo rogaui ꝓ te petre vt nō defi
ciat fides tua lu. xxij. Ad ſecūdā r̄nd
tur negādo aſſūptū q̄m ꝙ eccleſia ꝺ
iudeis nūq̄ȝ ita deficit q̄n ſemp in ea
aliqui eſſent iuſti in q̄bus integra fi
des ⁊ caritas inuiolata pſeueret ſed
ſcriptura ita abſolute loq̄tur quia in
ꝯparatione malorū illo tp̄ore pau
ciſſimus erit numer⁹ bonorum. Ad
terciā r̄ndet' negādo ꝯnām ⁊ ad dic
tum quod lu. xviij. habet' r̄ndet' ꝙ
illud dictū eſt nō ꝙ omnino fides ſit
defectura ſȝ ꝓpter paucitatem fideli
um q̄ tp̄ore an̄ xp̄i erit ꝓpter maxi
mā tribulatiōeȝ q̄ tp̄ore illo vigebit

Ad ſecūdā. q. q̄ q̄rit' vtrum
fuit verū ꝙ mare ⁊ venti
obedierūt xp̄o ſic ꝓceditur
⁊ videt' ꝙ nō q̄a res ſine ſenſu ⁊ ſi
ne rōne nō p̄nt dici obedire alicui cū
nec capere nec intelligere poſſint p̄
ceptū imp̄atis ſȝ mare ⁊ venti ſunt
hmōi ergo nō videt' poſſe dici obe
dire Secūdo ſic q̄ obedit deo cōfirmat
volūtatem ſuam voluntati diuine ſȝ
iſta cū ſint ſine intellectu ⁊ volūta
te nō p̄nt dici cōfirmare volūtatem
ſuā diuine ergo. ⁊c. Tercio obedien
cia eſt v̄tus moralis ſȝ mare ⁊ venti
nō ſūt capacia v̄tutis ergo nec p̄nt
dici obediri alicui. In oppoſitum eſt
euāgeliū p̄ns ſ̄ño dicendū ſub iſta
cōcluſione ꝙ mare ⁊ vēti obedierūt
xp̄o Iſta cōcluſio pȝ ex euāgelio ꝓ
cuius intellectu eſt notādū ꝙ obediē
cia dr̄ duob⁹ modis vno mō vt dr̄ v̄
tus qua animus ſubicit' mādatis im
perātis vt fiāt ⁊ hoc modo obedien
tia nō cadit niſi in creatura intellec
tuali que ſola capax eſt v̄tutis vt ar
guebat'. Alio mō dr̄ obediētia opa
tio qua mobile vel ſubiectū ſtatim
expedite ⁊ ſine quacūqȝ repugnātia
exeq̄t' ordinem ⁊ diſpoſitionē ſui mo
toris ſiue p̄ncipij agentis ⁊ hoc mō
eſt in omni creatura. potēcia obediē
tialis ad exeq̄ndū ⁊ opādū q̄cq̄d de⁹
qui immobilis manēs dat cūcta mo
ueri de creatura ordinauerit vel diſ
poſuerit. Vnd̄ p̄s. c. xlviij. dicit' ſta
tuit ea in eternū ⁊ in ſcl'm ſcl'i p̄cep
tum poſuit ⁊ non preteribit ⁊ infra
Ignis grādo nix glacies ſpūs ꝓcel
larū q̄ faciūt v̄bū eius ⁊ amos. ix. di
cit dn̄s mādabo ſ̄pēti ⁊ ipſe deuora
bit eos ⁊ hoc mō dicūt' venti ⁊ mar̄
obediuiſſe xp̄o ſicut creatura ſuo cr̄
atori. Ad rōnes in opp. ad p̄mā r̄nd
tur ꝙ rō ꝓcedit ꝺ obediētia Primo
mō ſūpta licȝ dicat albertus magn⁹
ſup mat. ꝙ om̄is creatura ſenſū ha
bet naturalem qua imperiū pcipit ⁊
pficit creatoris q̄uis in ſe ſit inſen
ſibilis ⁊ ideo diſtinguit yſac pl̄us ſē
ſus naturales ⁊ animales eſſe in re
bus inſenſibilibus hoc albertus Ad
ſecūdā ⁊ terciā rōnes eadē eſt r̄nſio
loquūtur enim de obedientia p̄mo mō
ſūpta nos vere de obediētia ſecundo
modo capta

¶ In dn̄ica quarta poſt octauas
Epiphanie eſt euāgeliū In illo tp̄o
re dixit ih̄s parabolā hāc ſil'e factū
eſt regnum celorū hōi. ⁊c. mat. xiij
Circa quod p̄nt diſputari. ſe. q.
¶ Primo vtrū diabolus ſup ſemi
nauerit zizaniā. i. hereſes in agro do
minico
Secūdo vtrū heretici ſint eradicādi
p mortem de vita p̄nti.

Ad p̄mā. q. q̄ q̄rit' vtrū dia
bolus ſupſeminauerit ziza
niā. ⁊c. ſic ꝓcedit' ⁊ videt'
ꝙ nō. Primo ſic euāgeliū dicit ꝙ ini
micus hō hoc fecit ſȝ diabol⁹ nō eſt
homo ergo nō ſupſeminauit zizaniā
Secūdo ſic hereſes ex libero arbitrio
hōis ꝓcedūt Vnd̄ vt ait Iero. ⁊ ha
bet'. xxiiij. q. iij. c. hereſis. Hereſis
grece ab electiōe dr̄ q̄a cū vnuſq̄ſqȝ
eligat diſciplinā q̄ȝ putat eſſe melio
rem ſȝ diabolus nō pōt ſup li. ar. er
go non pōt ſupſeminare aliq̄d in eo
Tercio ſic om̄e agēs ex ꝓpoſito co
gnoſcit ſuū effectū ſȝ diabolus in tē
nas cogitatiōes non pōt p̄uidere vt
dicit aug⁹ li. ꝺ eccl'. dogmatib⁹ ergo
nō pōt aliq̄d ſeminare In opp. ē euā
geliū p̄ns ſ̄ño dicēdū ſub tali cōclu
ſione ꝙ diabolus ſupſeminauit in a
gro dn̄ico hereſes ⁊ errores. Iſta cō
cluſio pȝ nā poſtq̄ȝ xp̄s lux mūdi ⁊
veritatis in agrū ſeminauit fidei doc
trinā p ſe ⁊ ſuos apoſtolos in agro
dn̄ico. Poſt mortē eorū diabolus in
uidēs fidei ſeminate in cordib⁹ fideli
um q̄ fūdamētū erat religionis xp̄ia
ne ſupſeminauit zizaniam ſuadēdo ⁊
ſuggerēdo errores hōib⁹ ⁊ ita plu
res ad pfidiā hereſiſ induxit q̄ ducit
ad morteȝ hinc ſapi. ij. dicit' ꝙ inui
dia diaboli mors intrauit in orbē te
rarū ⁊ Io. viij. dicit' de diabolo ille

homecida fuit ab initio ⁊ in veritate nō ſtetit q̄a veritas non eſt in eo cū eniꝫ loq̄t᷑ .i. ſuggerit mēdatiū ex ꝓpꝛiis loq̄t᷑ q̄a mēdax eſt ⁊ pater eiꝰ Ad rōnes in opp. ad ꝑmam dr̄ ꝙ ibi in euāgelio inimicus hō dr̄ diaboluꝰ vt exponūt doctores. Dicit᷑ autē diabolus hō tū ꝓpt̄ defectum a deitate ꝑs exurge dn̄e non ꝑualeat hō tuꝫ q̄a diabolus vincit homineꝫ ꝑs Eripe me dn̄e ab hōie malo ⁊ dr̄ inimicus ꝓpt̄ cōſūmatā maliciā eiꝰ Ad ſecūdā r̄ndet᷑ negādo ↄnām dicimꝰ ꝙ licꝫ diabolus nō poſſit ſup li. ar. directe mouendo illud pōt tn̄ bene p modum ſuadētis ⁊ ſic diabolus ſeminat hereſes ⁊ errores in cordibus hominū Vn̄ aug̃ꝰ .iiij. de trinitate dicit ꝙ diabolus ſua ſubtilitate malignos afectꝰ inſpirat Et beda dicit ſup actꝰ apl'orū ꝙ aiām in afectum malicie trahit.

52 Ad ſecūdā. q. q̄ q̄rit᷑ vtrum heretici ſint eradicādi per mortem de vita pn̄ti ſic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ nō ¶ Primo ex euāgelio pn̄ti vbi dr̄ ꝙ ꝑmitāt᷑ zizania creſcere vſqꝫ ad meſſem meſſis autē eſt finis ſcl'i. ſꝫ heretici p zizaniā deſignāt᷑ ergo heretici tollerādi ſūt ⁊ nō interficiēdi ¶ Secūdo ſic aplus .ij. thi. .ij. ſuū dei opꝫ eſſe māſuetū .i. cū modeſtia corripientem eos q̄ reſiſtūt veritati ne q̄ndo det deꝰ illis pn̄iam ad cognoſcēdā veritatē ⁊ reſipiſcāt a laq̄is diaboli ſꝫ ſi heretici non tollerarent᷑ ſꝫ morti traderent᷑ auferet᷑ eis facultas penitēdi ⁊ tollerādi ſūt ⁊ nō interficiendi. Tercio ſic nichil eniꝫ debet impugnari niſi ꝙ eſt contra amiciciā ſꝫ diuerſitas opinionū nō eſt cōtra cōcordiam amicicie vt phūs dicit .viij. ethi ¶ Ergo heretici nō ſūt extirpādi ſꝫ tollerādi in opp. ē aplus ad thi .iij. hereticū poſt ꝑmaꝫ ⁊ ſecūdā correptionē de vita ſciēſqꝫ ſubverſus eſt qui hmōi eſt ¶ R̄n̄o dicēdum ſub iſta cōcluſione heretici manifeſti qn̄ ſine periculo pōt fieri exterminādi ſunt p mortem de vita pn̄ti ¶ Iſta cōcluſio pꝫ q̄a tales ſunt corruptiui ⁊ infectiui aliorum ſ̄m illud thi .iij. heretici multū ꝓficiūt ad impietatem ſ̄mo eorū vt cācer ſ̄pit q̄ cōcluſio pꝫ p aplm̄ .i. corin. v. qui ꝑcepit exterminare vetꝰ fermētum ne totā maſſam corrūpat ⁊ Iero. ⁊ habet᷑ .i. q. iiij. Reſecāde ſunt carnes ⁊ ſcabioſa ouis a caulibꝰ repellēda ne tota domꝰ maſſā ⁊ corpus ⁊ pecora ardet corrūpat᷑ putreſcat ⁊ intereat. Arrius autem in alexandria vna ſcintilla fuit ſꝫ qm̄ nō ſtatiꝫ oppꝛeſſū eſt totū orbē eiꝰ flāma populata eſt ¶ Secūdo ꝓbat᷑ ſic q̄a ſunt homicide ſic vita ſpūalis multo melioꝛ eſt quā corporalis ſꝫ homicide extirpāt᷑ qui auferūt hominibꝰ vitā corporaleꝫ vt habet᷑ exo. xxij. maleficios nō patieris viuere ⁊ multo amplius heretici q̄ auferūt hōibꝰ vitam ſpūalem. Tercio ſic ꝓcedit᷑ in q̄ntuꝫ heretici ſunt falſarij xp̄iane fidei multo grauius eſt corrūpere fidē p q̄ eſt anime vita Iuſtꝰ eniꝫ ex fide viuit oſee .ij. ⁊ ad ro. i. q̄m falſificare monetā p q̄m tp̄orali vite ſubuenit᷑ ſꝫ falſarij pecunie ſtatim p ꝑncipes ſeculares morti tradūt᷑ ergo multo fortiꝰ heretici ſtatiꝫ qn̄ de hereſi cōuincūt᷑ poſſunt iuſte occidi. Quarto ꝓbatuꝛ cōcluſio in q̄ntū heretici dicūt᷑ lupi. Lupi ſūt ab ouibꝰ arcendi paſtoris officio Io. x. ſꝫ heretici ſūt lupi acc. .ii. ⁊ iuſte veniūt extirpandi. Quinto ꝓbat᷑ cōcluſio in q̄ntum heretici ſūt blaſphemi in xp̄m leui. xxiiij. Dicit᷑ q̄ blaſphemauerit nomē domini morte moriat᷑ ſꝫ heretici ſūt hmōi ⁊ merito veniūt extirpādi p mortē magis q̄ rei crimine leſe maieſtatiſ. ad rōnes in opp. ad ꝑmā r̄ndet᷑ ꝙ deus nō vult hereticos ꝑmitti viuere abſolute ſꝫ in caſu tātuꝫ .ſ. qn̄ nō pn̄t ſeparari a fidelibꝰ ſine periculo fideliū ⁊ hoc cōuenit duplici de cauſa Vna q̄ndo nō bene cognoſcūt᷑ nec bn̄ diſtinguūt᷑ a fidelibus. Alia q̄ndo habēt tātos defenſores ꝙ ſi cōtra eos ꝓcedat᷑ maius ꝑiculū in eccl'ia ꝓbabiliteꝛ extimet᷑ vt ſciſmaticos vel interfectores fideliuꝫ a fautoribꝰ hereticorū tūc eniꝫ ꝑmittēdi ſūt ꝓpt̄ maiꝰ ꝑiculū euitādū vbi autem non occurrūt iſta ꝑicula ſūt ſeparādi ab eccl'ia ⁊ iuſtitie ſeculari relinq̄ndi vt exterminēt᷑ p mortem ſicut dictum eſt. Ad ſecūdā r̄ndet᷑ negādo ↄnām ⁊ rō eſt q̄a modeſtia illa ſ̄uat᷑ vt ꝑmo ⁊ ſecundo corripiat᷑ ꝙ ſi redire noluerit iaꝫ ꝓ ſubuerſo habetur vt pꝫ in auc̄te apl'i indicta. Ad terciaꝫ r̄ndet᷑ negādo ↄnām tū q̄a phūs loq̄tur de opinionibꝰ ſpeculatiuis tm̄ tū q̄a cōſenſus in vnitatem fidei eſt ꝑncipiū cōiūctionis in caritate ⁊ iō diceſſus a fide excludit amiciciaꝫ familiaritatis.

¶ In dn̄ica .lxx. eſt euāgelium In illo tp̄ore dixit ihs parabolam hāc mat. .ij. Circa quod pn̄t diſputari .ſ. q.

¶ Prima vtruꝫ om̄s homines ad eternā beatitudinē a deo ſint vocati

¶ Secūda vtrū req̄rāt᷑ aliq̄ opera hominū ad beatitudinē cōſeq̄ndam a deo

¶ Tercia vtrū omniū laborātiū in vinea dn̄i ſit vnū remunerationis ꝑmium.

Ad ꝑmā. q. q̄ q̄rit᷑ vtrū oēs hōies ad terciā btītudineꝫ a deo ſūt vocati ſic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ nō. Primo ſic deꝰ nō diligit oēs hoīes ergo nō oēs hoīes ab eo ſūt vocati ad beatitudinē ↄn̄a eſt bona an̄s pꝫ ex illo ꝑs. Iniquos odio habui. ⁊ illud odiſti om̄s q̄ operant᷑ iniq̄tatem. Secūdo ſic nullꝰ excecatꝰ a deo poteſt dici vocatus a deo ad ꝑcipiēdā beatitudinē eternā. Pꝫ ſꝫ deus huius ſcl'i excecauit mētes infideliū Vt dicit aplus .ij. corin. iiij. ⁊ Tercio reꝓbati a deo nō poſſunt dici vocati a deo ad beatitudinē ſꝫ multi ſūt a deo reꝓbati. Vn̄ aplus ad ro. i. dedit eos in reꝓbū ſenſū ergo nō oēs homines ſūt a deo vocati ad beatitudinē in opp. eſt euāgeliū pn̄s Itē illud lu. xiiij. hō q̄dā fecit cenaꝫ magnā ⁊ vocauit multos p cenā vt ait glo. eterna beatitudo intelligitur R̄n̄o dicēdum ſub iſta cōcluſione ꝙ oēs hoīes ſūt a deo vocati ad beatitudinē q̄ cōcluſio ꝓbat᷑. Primo ex illo .i. thi. .ij. vult deus om̄s homines ſaluos fieri ⁊ ad agnitionem veritatis venire. Secūdo ſic om̄s homines facit deꝰ capaces beatitudinis ergo om̄s ſunt vocati ad beatitudinē ↄn̄a videt᷑ bona al's fruſtra fuiſſent facti 53

capaces ei⁹ aſſumptum pꝫ q̄a oīes
homines ſūt fc̄i ad imaginē ꝛ ſimili
tudinē dei. gene. i. Dicit autē aug⁹ ꝙ
eo eſt hō dei capax q̄a ad imaginem
dei eſt. Tercio ſic omnes homines
appetūt beatitudinem ergo videtur
ꝙ ad illā ſint a deo vocati aſſumptū
ꝓbatᷣ p illud boetij. iij. de cōſolatiōe
dicētis ꝙ mētib⁹ omniū hominū veri
boniqꝫ cupiditas eſt inſita ſꝫ verum
bonū eſt ꝙ nos btōs facit ꝫ conclu
ſio vera. Quarto ſic ſicut dicit dio.
deus equalit̄ omnia diligit ꝛ p ꝯñs
oēs homines equaliter diligit ſꝫ ali
quos vocauit ad beatitudinem ergo
oēs homines. Quinto omib⁹ homi
nib⁹ dedit legem mandatorū p quo
rū obſuātiā acqritᷣ vita eterna ſm
illud ſi vis ad vitā ingredi ſua man
data mat. xix. Sexto tribuit etiā om
nib⁹ cōſilia ad pfectionē habēdā tri
buit remedia. ſ. ſacramēta ad ſanāda
vulnera pccōrū ergo videtᷣ ꝙ oīs
homines ſint a deo vocati ad eternā
beatitudinē. Ad rōnes in cōtrarium
ad pmā rūdetᷣ negādo aſſumptuꝫ ꝛ
ad ꝓbationem dicim⁹ ꝙ nichil ꝓhi
bet vnū ꝛ idē ſm aliq̄d amari ꝛ ſm
aliquid odio haberi. De⁹ igitᷣ pec
catores inq̄ntū ſūt nature q̄dā amt
ſic eniꝫ ꝛ ſūt ꝛ ab ipſo ſūt inq̄ntum
vero pccōres nō ſūt ſꝫ abeſſe defici
unt ꝛ hoc in eis a deo non eſt. Vnde
ſm hoc ab ipſo odio habētᷣ. Ad ſe
cūdam rūdetᷣ negādo ꝯñām ꝛ ad id
quod dicitᷣ ꝙ de⁹ excecat mētes ali
quorū dicēdū ꝙ nō dr̄ excecare ma
liciā infundēdo ſꝫ ex demeritis homi
nū grām nō infundēdo. Pro quo no
tandū ꝙ excecatio dr̄ puatio grē q̄a

gracia eſt quoddā lumen anime ꝛ p
fectio quedā habilitans ad bonū ip
ſam animam. Aliqueꝫ autem carere
grā ex duob⁹ cōtingit tū q̄a ipſe nō
vult recipere tū q̄a de⁹ nō ſibi infū
dit vel nō vult ſibi infundere. Horū
autem duorum talis eſt ordo vt ſm
nō ſit niſi ex ſuppoſitiōe pmi cū eniꝫ
de⁹ nichil velit niſi bonum nō vult
iſtū carere grā niſi ſm ꝙ bonuꝫ eſt
ſꝫ ꝙ iſte careat grā nō eſt bonū ſim
plr̄. Vnde hoc abſolute cōſideratum
nō eſt volitū a deo eſt tñ bonū ꝙ ca
reat grā ſi eā habere nō vult vel ſi
negligēter ſe ad eā habēdaꝫ pparat
q̄a iuſtū eſt ꝛ hoc mō eſt a deo voli
tum. Patet ꝫ ꝙ hmōi defectus ab
ſolute cā prima eſt ex pte hominis q̄
grā caret. Ex pte autē dei nō eſt cau
ſa huius defect⁹ niſi ex ſuppoſitione
illius quod eſt cauſa ex pte hominis
ꝛ p hūc modū qñqꝫ inuenitᷣ de⁹ di
ci cauſa excecationis ꝛ obdurationis
nō mittēdo maliciā ſꝫ nō impartiēdo
grām quod in ipſo eſt ꝛ ita pꝫ quid
dicēdū ſit ad auctēm aplī. Ad terciā
rūdetᷣ negādo ꝯñām ꝛ rō eſt ſꝫ eniꝫ
eſt differētia ſm ſanctū tho. inter p
deſtinationē ꝛ reꝓbationē q̄a pdeſti
natio eſt cauſa ꝛ ei⁹ quod expectatᷣ
in futura vita in predeſtinatis. ſ.
glīe ꝛ ei⁹ qḋ pcipitᷣ in preſenti. ſ.
grē. Reꝓbatio vero non eſt cauſa
ei⁹ quod eſt in pſenti. ſ. culpe ſꝫ eſt
cauſa derelictionis a deo eſt eñ cauſa
ei⁹ quod redditur in futuro. ſ. pene
eterne ſꝫ culpa ꝓuenit ex libero arbi
trio ei⁹ q̄ reꝓbatᷣ ꝛ a grā deſeritur.
ꝛ ſm hoc verificatur illud ꝓphete.
oſee. xiij. ex te pditio tua Iſrl̄.

G 91

AD ſecūdā .q. q̄ q̄ritᷣ vtrum
requirantᷣ aliqua opa homi
num ad beatitudinē cōſeq̄n
dā a deo ſic ꝓceditᷣ ꝛ videtᷣ ꝙ non.
Primo ex illo ad Ro. iiij. beatitudinē
hōis cui de⁹ cōfert iuſticiaꝫ ſine ope
rib⁹ ergo nō reqrūtᷣ alia opa hōis
ad beatitudinē cōſeq̄ndā. Secūdo ſic
de⁹ cū ſit agēs infinite v̄tutis nō p̄
exigit in agēdo materiā aut diſpoſi
tionem materie ſꝫ ſtatim pōt totum
ꝓducere ſꝫ opa hominis cū non req
rātᷣ ad beatitudinem ſicut cauſa ef
ficiēs nō pñt reqri ad eam niſi ſicut
diſpoſitiones ergo deus q̄ diſpoſitio
nes nō p̄ exigit in agēdo beatitudinē
ſine pcedētib⁹ operib⁹ cōfert. Ter
cio ſicut de⁹ eſt actor beatitudinis im
mediate ita ꝛ naturā immediate inſ
tituit ſꝫ in pma inſtitutiōe nature ꝓ
duxit creaturas nulla diſpoſitione p
cedēte vel actione creature ſꝫ ſtatim
fecit vnūqḋqꝫ pfectuꝫ in ſua ſpecie
ergo videtᷣ ꝙ beatitudinē cōfert ho
mini ſine aliq̄b⁹ operib⁹ pcedētibus
Quarto arguitᷣ de xp̄o cui⁹ anima
ab inſtāti creationis fuit beata ſine
operib⁹ pcedētib⁹ ergo. ⁊c̄. Quinto
idē arguitᷣ d̄ pueris baptizatis qui
ante vſū li. ar. moriuntᷣ q̄b⁹ ſine pce
dētib⁹ aliq̄b⁹ operib⁹ regni celeſtis
ianua aperitᷣ vt dicit beda. In opp.
eſt euāgeliū pn̄s vbi dr̄ voca opera
rios. ⁊c̄. Iteꝫ Io. xiij. dr̄ ſi hec ſcitis
beati ſi feceritis ea ꝫ p actionē ad be
atitudinē puenitᷣ. Rn̄o dicēdum ſub
iſta cōcluſione licꝫ deus poſſet ſimul
facere volūtatem recte tēdētem in
finem ꝛ finē cōſeq̄ntē ſicut qñqꝫ na
turam ſimul diſponit ꝛ dicit formaꝫ

ordo tñ diuine ſapiēcie exigit vt nul
lus purus homo habēs vſum li. ar
cōſeqtᷣ beatitudinē ſine aliq̄b⁹ ope
rib⁹ pcedētib⁹ q̄ cōcluſio ſic oſtēditᷣ
vera vt dicit phs. ij. de celo eoruꝫ q̄
nata ſūt habere bonū pfectuꝫ aliq̄d
habet ſine motu aliq̄d vno motu ali
q̄d plurib⁹. Habere autem pfectū bo
nū ſine motu cōuenit ei ꝙ naturalit̄
habet illud. Habere autem beatitu
dinem naturalit̄ eſt ſolius dei. Vnde
ſolius dei ꝓpꝛium eſt ꝙ ad beatitudi
nem nō moueatᷣ p aliq̄ꝫ operationē
pcedētem cū autē beatitudo excedat
omeꝫ naturā creatā nulla pura crea
tura cōuenienter beatitudineꝫ cōſeqtᷣ
abſqꝫ motu operationis p q̄ꝫ tendit
ad ipſū. Sed angelus q̄ eſt ſuperior
ordine nature q̄ꝫ hō cōſecut⁹ eſt eaꝫ
ex ordine diuine ſapiētie vno motu
operationis meritorie. Hōies autem
cōſequūtᷣ ipſam multis motib⁹ ope
rationū q̄ merita dicūtᷣ. Vnde etiam
ſm phm̄. i. ethi. Beatitudo eſt pmiū
v̄tuoſarū operationum. Ad rōnes
in opp. ad pmā rūdetᷣ ꝙ dictum aplī
nō militat q̄a ipſe loqtᷣ de beatitudī
ſpei q̄ habetᷣ p grām iuſtificātem q̄
q̄dē nō datᷣ ꝓpt̄ opera pcedētia nō
enim habet rōnem termini mot⁹ vt
beatitudo ſꝫ magis eſt pncipiū mot⁹
quo ad beatitudinem tēditᷣ. Ad ſecū
dā rūdetᷣ negādo ꝯñām ꝛ rō eſt q̄a
nō dicim⁹ ꝙ operatio hōis ideo p̄
exigatᷣ ad cōſecutionē beatitudinis
ꝓpt̄ inſufficiēciā diuine v̄tutis be
atificātis ſꝫ vt ſuetᷣ ordo in rebus.
Ad terciā rūdetᷣ negādo ꝯñām ꝛ rō
eſt q̄a pmas creaturas ſtatim de⁹ p
fectas ꝓduxit abſqꝫ aliq̄ diſpoſitiōe

vel operatione creature p̄cedēte q̄a
ſic inſtituit p̄ma indiuidua ſpecierū
vt p eas natura ꝓpageret᷑ ad poſ
teros ſic autē nō fecit de alijs . Ad
q̄rtā r̄ndet᷑ negando ↄn̄am ꝛ rō eſt
q̄a illud fuit ſingularit᷑ in xp̄o . Vnd
ſicut de p̄mis in diuiduis ſpecierum
p q̄ erat natura ꝓpagāda dictū eſt
ꝙ fuerūt ſtatiꝫ pfecta ſimiliter dici
mꝰ ꝙ p xp̄m q̄ eſt deꝰ ꝛ hō beatitu
do erat ad alios deriuanda ſm illud
ap̄li ad hebre . ij . q̄ multos filios in
glo̾iam adduxerat ſtatim a p̄ncipio
ſue cōceptionis abſqꝫ aliq̄ operatio
ne meritoria p̄cedēte anima eiꝰ fuit
beata ſꝫ hoc eſt ſingulare in ipſo vt
diximus . Ad q̄ntā r̄ndet᷑ ꝙ rō nō fa
cit ad ꝓpoſitū cōcluſionis tū primo
q̄a loq̄t᷑ de hominibꝰ vſū habētibꝰ
liberi arbitrij tū ſecundo q̄a licꝫ puu
lis baptizatis deſint ꝓpria merita
meritū tn̄ xp̄i eis ſubuenit eo ꝙ per
baptiſmū ſūt effecti mēbra xp̄i .

59 Ad terciā . q . q̄ q̄rit᷑ vtrū om
niū laborātiū in vinea dn̄i
ſit vnū remunerationis p̄
miū ſic ꝓcedit᷑ ꝛ videt᷑ ꝙ ſic ex pre
ſenti euāgelio vbi ſinguli q̄ operati
ſūt in vinea dn̄i acceperūt ſingulos
denarios q̄a vt dicit gregoriꝰ eq̄lē
eterne vite retributionē ſortiti ſūt
ergo videt᷑ ꝙ omniū beatorū ſit vnū
remunerationis p̄miū . Secundo ſic
beatitudo eſt ſūmū bonū ſꝫ ſummo
nō pōt eſſe aliq̄d maius ergo beatitu
do vnius hominis non pōt eſſe alia
maior beatitudine ergo eq̄lit᷑ ſūt bea
ti . Tercio ſicut quodlibet appetibile
eſt bonū ita ꝛ magis bonū ſi ꝙ ali
quis eſſet beatior alio minus beato
eſſet appetibilis beatitudo magis bea
ti ſm rectū appetitū nec tamē eam
haberet ergo nō eſſet beatus q̄a bea
tus non dicitur niſi qui habet om̄ia
que vult ꝛ nichil mali vult vt dicit
auguſtinus . In oppoſitum eſt illud
Jo . xiiij . In domo patris mei multe
ſūt mānſiones p quas vt dicit augꝰ .
diuerſe meritorū dignitates intelli
gūt᷑ in vita eterna Itē dicit ap̄ſus
.i . corin . xv . ſtella differt a ſtella in cla
ritate ſic etiā ꝛ reſurrectio mortuo
rum ergo vnus reſurgētiū maiorē
claritatem habebit q̄ꝫ alius ergo nō
vnū erit omniū ſanctorū remunera
tionis p̄miū . R̄n̄o dicēdum ꝙ in rō
ne beatitudinis duo includūt᷑ . ſ . ipſe
finis vltimus q̄ eſt ſūmū bonū ꝛ ad
eptio ꝛ fruicio ipſius ſūmi boni q̄ntū
ad ipſū ſūmū bonum quod eſt beati
tudinis obiectū ꝛ cauſa . Eſt ergo cō
cluſio ꝙ omniū laborantiū in vinea
eſt vnū remunerationis p̄miū vna
merces vna beatitudo q̄a nō eſt niſi
vnū ſūmū bonum . ſ . deus cuius frui
tione homines fiūt beati . Si vero
loq̄mur q̄ntum ad adeptionem hmōi
boni vel fruicionem q̄ dicit᷑ beatitu
do formaliter eſt ſecūda cōcluſio ꝙ
omniū laborātiū in vinea domini nō
eſt vnū remuneratonis p̄mium aut
merces aut beatitudo q̄a vnus non
pōt eſſe alio beatior q̄a q̄nto magis
hoc bono fruit᷑ eſt beatior contingit
autem aliquē pfectiꝰ frui deo ex eo
ꝙ eſt melius diſpoſitꝰ p excellētiora
merita p̄miū eniꝫ reſpondet merito
ſꝫ conſtat aliquos eſſe alijs majoris
meriti ergo cū beatitudo ſit virtutis

premium qui fuerint maioris meriti
habebūt excellēciꝰ p̄miū . Ad rōnes
in op̄p . ad p̄mā r̄ndet᷑ ꝙ vnitas dena
rij ſignificat vnitatem beatitudinis
ex pte obiecti ꝛ ſic beatitudo ē vna
omniū vt dicit p̄ma cōcluſio ſꝫ diuerſi
tas mānſionū ſignificat diuerſitatem
beatitudinis ſm diuerſū gradum vi
ſionis ꝛ fruitionis . Deꝰ eniꝫ omibꝰ
eſſentiā ſuā oſtēdit ſꝫ vnuſq̄ſqꝫ eaꝫ aſ
piciet ſm modū ſuū . Ad ſecūdā r̄n̄d
tur vno modo ꝙ rō ꝓcedit de beati
tudine ex pte obiecti . Secūdo r̄ndet᷑
loq̄ndo de beatitudine formali q̄ eſt
adeptio ipſius ſūmi boni . Negatur
cōſequencia q̄a beatitudo hoc modo
ideo dr̄ ſūmū bonū in q̄ntū eſt ſūmi
boni pfecta poſſeſſio ſiue fruitio nō
q̄a vna nō poſſit eſſe pfectior alia ꝛ
maior ſicut ignis eſt ſubtiliſſimꝰ cor
porū ſpecie ꝛ tn̄ vnus ignis altero
ſubtilior eē pōt . Iſta beatitudo ſm
ſpeciē ſuā cōſiderata eſt vltimum bo
nū deſiderabiliū humanorū nichilo
minus nichil ꝓhibet beatitudinem
vnius eē pfectiorem beatitudine al
terius ſi dicas q̄libet ſanctus partici
pat deū in ſūmo ꝛ q̄d in ſūmo ē eſt
in termino ꝛ ꝙ eſt in termino non re
cipit magis nec minus ergo om̄s eq̄
liter pticipabūt . R̄ndet᷑ ad hoc ꝙ
eſt ſūmū ſimplr̄ ꝛ ē ſūmū huic dici
mus ꝙ nullꝰ participat in ſummo
ſimpliciter ſꝫ in ſummo ſibi quilibet
eniꝫ totū pticipat nō q̄n poſſit par
ticipari plus ſꝫ nō plus ab ipſo quia
nō pōt vltra proficere ꝛ cōtētꝰ eſt
omnino ꝙ habet . Ad terciā r̄ndetur
negādo ↄn̄am dicimus eniꝫ ꝙ minus
beatus non eſt appetibilis beatitudo
magis beati rō eſt q̄a in beatis eſt p
fecta caritas Vnde ibi plus q̄libet di
ligit deum q̄ꝫ ſe ipſum ꝛ ideo magis
vult id quod cōuenientius eſt deo q̄ꝫ
id quod eſſet melius ei ꝛ ideo magis
vult diuinā iuſticiā ſaluari in hoc ꝙ
ipſe minus habeat q̄d eſt deo conue
nientius q̄ꝫ in hoc ꝙ plus habeat q̄d
eēt ſibi melius .

¶ In dn̄ica ſexageſime eſt euāgeli
um In illo tēpore cū turba plurima
lu . viij . Circa q̄d poſſunt diſputari
ſeq̄ntes q̄ſtiones .

¶ Prima eſt vtrū cōuenienter xp̄s
vſus fuerit in p̄dicatiōe ſua parabolis

¶ Secūda vtrum parabole ille xp̄i
cōcineāt veritatē ſm ſenſū litteralē

Ad p̄mā . q . q̄ q̄rit᷑ . ꝛc . ſic ꝓ 56
cedit᷑ ꝛ videt᷑ ꝙ nō cōueni
ent᷑ vſus fuerit parabolis
in p̄dicatione ſua . Primo ſic modus
loq̄ndi p metaphoras ꝛ parabolas
cū ſit ꝓpium ſciētie infime . ſ . poetice
nō videt᷑ ptinere ad doctorem diuiī
ſapientie q̄ altiſſima eſt ſꝫ xp̄s p̄dica
bat ꝛ docebat diuinā ſapiēciā ergo
nō cōuenientē vtebat᷑ in p̄dicatiōe
ſua metaphoris ꝛ parabolis q̄a ta
lis modus cōuenit poetis . Secundo
ſic xp̄s venit ad docēdum veritatem
ſm illud Jo . xviij . ad hoc veni ꝛ natꝰ
ſum vt teſtimoniū phibeaꝫ veritati
ſꝫ p parabolas videtur veritas occul
tari ergo nō cōuenienter xp̄s vteba
tur in p̄dicatione ſua parabolis . Ter
cio ſic xp̄s ad oſtēdum ꝙ ipſe eſſet
verus deus obſeruabit moduꝫ in mi
raculis faciēdis vt nō poſſet nega
ri ipſū eē deū ſine pcc̄o infidelitatis
ſm illud Jo . xv . ſi opera nō feciſſem

q̄ nemo alius fecit pccm nō haberēt
ergo in predicatione d̾buit ſeruare
illū modum vt maximus oſtēderetur
ſapiēs ſʒ iſte modus nō eſt paraboli
cus ergo .ꝛc. In opp. eſt euāgelium
p̄ns . Rn̄o dicēdum ſub iſta cōcluſio
ne ꝙ xp̄s cōueniēter in p̄dicatiōe et
doctrina parabolis ꝛ ſimilitudinib⁹
rerū corporalium vſus eſt . Veritas
iſtius cōcluſionis colligit᷑ ex multis.
Primo q̄a p̄dicator bonus debet for
mare ſmonē ſuū iuxta caleditatē ꝛ
capacitatem audiētiū vt dicit grego
rius ſʒ naturalit̄ eſt homini vt per
ſenſibilia ad intelligibilia veniat q̄a
omnis noſtra cognitio a ſenſu initiū
habet . Vn̄ vt dioniſi⁹ dicit in .c. ce
leſtis iera. Impoſſibile ē nobis alit̄
eluſcecere diuinū radiū niſi varieta
te ſacrorū velaminū circūuelātū ſʒ
cōueniēter xp̄s aliis in ſua doctrina
ꝛ p̄dicatione vſus eſt . Secūdo colli
git᷑ ex eo ꝙ p hmōi parabola abſ
cōdēt᷑ ſacramēta ab infidelibus ne
blaſfemēt Vn̄ mat . vij . Dicit᷑ noli
te ſanctū dare canib⁹ Xp̄s autem vi
dēs ꝙ multi blaſfemabāt Vn̄ in bel
zebub dicebāt eū eicere demonia cō
ueniēter ſʒ qn̄qʒ vſus eſt parabolis
in p̄dicatione ſua tū tercio quia per
hmōi parabolas homines rudes me
lius docēt᷑ ꝛ meli⁹ retinēt ꝙ audiūt
cū ſʒ p̄dicatio xp̄i d̾beret ꝓponi om
nib⁹ ſm illud ro. i. ſapiētib⁹ ꝛ inſipi
entib⁹ d̾bitor ſū cōueniebat vt xp̄s
parabolis in ſua p̄dicatione vteret᷑
vt ſaltem vel ſic rudes doctrinam ca
perēt q̄ ad intelligibilia capiēda nō
ſūt idonei Vn̄ notādū ꝙ triplex diſ
tinguit᷑ capacitas auditorū quidam
enim nō niſi in parabolis inſtruūt᷑
q̄ adhuc habēt rōnem totā ad ſenſus
reflexā ꝛ illi dicūt᷑ animales ſenſu q̄
dam habēt rōnem ad fidei p̄ncipia ali
q̄ntulū in ſe ſtātem ꝛ illi capiunt ve
ritatem interpretationis parabola
rū q̄dā autem habēt rōnem ad intel
lectū diuinorū eleuatā ſtātem in lu
mine ꝛ illi ſūt pfecti in veritatis cō
tēplatione ꝛ magiſtri in diuinis Pri
m⁹ grad⁹ eſt ideotarū turbarū . Se
cūdus diſcipulorū imbuēdorū ꝓficiē
tiū . Tercius pfectorū de p̄mis dici
tur .i. corin . iij . tāq̄ʒ paruulis in xp̄o
lac vobis potū dedi nō eſcā nō enī
poteratis intelligere de ſecundis ad
hebre . xij . in diſciplina pſeuerate tā
q̄ʒ filijs nobis off erit ſe de⁹ d̾ tercijs
Mat . x . ſufficit diſcipulo ſi ſit ſicut
magiſter ei⁹ hos enī tres ſtatus in
nuit hic dn̄s in euangelio hodierno
duos in diſcipulos ꝛ vnū in turbis
vt dicit magn⁹ albertus ſuper mat.
Ad rōnes in opp. Ad p̄mā r̄ndet᷑ ne
gādo cōſequentiā ꝛ rō eſt q̄a ſciēcia
poetica ſiue poete vtunt᷑ metapho
ris ꝓpt̄ repſentacionem repſenta
tio enī naturalit̄ homini delectabi
lis ſʒ p̄dicator bonus cui⁹ modi fuit
Xp̄s vtitur metaphoris ꝓpt̄ neceſ
ſitatem ꝛ vtilitatē vt dictū eſt . Ad
ſecūdā r̄ndet᷑ negādo ↄn̄ām ꝛ rō eſt
q̄a licʒ veritas parabolis veſtita oc
cultet᷑ in fidelib⁹ nō eī fidelib⁹ quo
niā vt ait dioniſius radius diuine re
uelationis ꝓpt̄ figuras ſenſibiles q̄
b⁹ circūuelat᷑ non deſtruit᷑ ſʒ rema
net in ſua veritate vt mētes q̄b⁹ re
uelātio fuit nō pmittāt᷑ in ſimilitu
dinibus remanere ſed eleuat eas ad
cognicionem intelligibilium ꝛ p eos
q̄b⁹ reuelatio facta eſt alij etiam cir
ca hoc inſtruūt᷑ . Ad terciā r̄ndetur
ꝙ xp̄s vtēdo in predicationib⁹ ſuis
parabolis aliq̄n̄do ꝛ aliq̄n̄do ꝓfun
dis reb⁹ oñdit ſe ſapiētiſſimū p̄dica
torem q̄ iuxta capacitatem omīū p̄
dicationem ſuā formabat

47 AD ſecūdā . q . q̄ q̄rit᷑ verum
parabole ille .ꝛc. ſic ꝓcedi
tur ꝛ vidēt᷑ ꝙ non . Primo
q̄a falſū eſt ꝙ v̄bū dei ad lrām ſit ſe
men aut ordei aut tritici . Secundo
falſū videt᷑ ad lrām ꝙ volucres celi
rapiūt verbum dei . Tercio arguit᷑
ſic ꝙ falſū ad lrām videt᷑ eſſe ꝙ ſpi
ne ſuffocāt verbum dei . In opp. eſt
illud p̄s principiū verborū tuorum
veritas Rn̄o ꝙ oīs ille parabole
ſūt vere ſm ſenſum literalem . Pro
quo notādū ꝙ vt dicit ſanctus tho.
in vltimo argumēto . i . q̄ſtionis p̄me
partis ſenſus parabolicus ſub litte
rali cōtinet᷑ nā p voces ſignificatur
aliq̄d ꝓp̄e ꝛ aliq̄d figurate nec eſt li
teralis ſenſus ipſa figura ſʒ illud ꝙ
eſt figuratū nō enī cū ſcriptura no
minat dei brachium eſt lr̄alis ſenſus
quod in deo ſit menbrū hmōi corpo
rale ſʒ illud q̄d p hoc mēbrū ſignifi
cat᷑ . ſ . virtus operatiua ſic ad ꝓpoſi
tū dicim⁹ ꝙ ſenſus lr̄ales ſūt ea q̄ ſi
gnificātur p iſtas figurales ſimilitu
dines nō ipſe figure ꝛ ita parabole
ſūt vere ſm ſenſū lr̄alem . Ad rōnes
in opp. ad p̄mā dicēdū ꝙ ideo compa
t᷑ doctrina xp̄i ſemini q̄a ſicut ſemē
in terrā bonā ꝓiectā reſurgit multi
plicatū ſic verbū diuinū in corde de
uote receptū facit multitudinem bo
norū operū tum etiam q̄a tria ſūt q̄
iuxta cōſtātinū arguūt bonitatē ſe
minis ſi in colore eſt rubeū in q̄ntita
te ſm genus ſuū eſt magnum ꝛ ſi in
p̄ōdre eſt in genere ſuo graue ſic in
verbo diuino hoc enī eſt magnum
q̄a de magnis loq̄t᷑ rebus ꝓuer . ix .
de reb⁹ magnis locutura ſū . Secun
do in colore ē exteri⁹ caritatis igne
rubeū ꝛ interius puritate ſimile mi
rabilit̄ cādidū cāti . v . dilect⁹ me⁹ cā
did⁹ ꝛ rubicūdus . Tercio eſt p̄ōdere
intelligēdi grauiſſimū ꝛ omnem exce
dēs intelectū ad ro . xij . O altitudo di
uitiarū ſapiētie ꝛ ſciētie dei q̄ʒ incō
prehēſibilia iudicia ei⁹ ꝛ inueſtiga
biles vie ei⁹ . Ad ſecūdū dicēdum ꝙ
verū eſt ꝙ hij q̄ figurate intelligū
tur per volucres celi comedunt illud
iſti ſūt demones q̄ p volucres celi in
telligūtur tū q̄a ipſi p pccm ſupbie
alta ſūt petētes Vn̄ de diabolo ſcri
bit᷑ Iob . xlj . Ipſe eſt rex ſup oīs
filios ſupbie tū vt dicit glo . ꝙ celeſ
tis . i . ſpūalis ſunt nature tū q̄a p ae
ra volitāt hee enim volucres dicūt᷑
comedere . i . impedire ſemē dei q̄a im
portunitate tēptationū ſuarū faci
unt ſepe per ire fructū diuini verbi
Ad terciā ſimilit̄ r̄ndet᷑ ꝙ verū eſt
ꝙ diuitie eo ꝙ cogitationū ſuarum
punctione mētem lacerant p ſpinas
ſignificantur ſuffocant . i . impediūt
fructū p̄dicationis ſuffocāt enī vt
dicit gregorius in omelia q̄a impor
tunis cogitationib⁹ ſuis gutt᷑ men
tis ſtragulāt ꝛ bonū deſiderū intra
re ad cor nō ſinūt quaſi additū flac
tus vitalis negant .

In dñica in q̄nq̄geſima eſt euange
lium Aſſūpſit ihs .xij. diſcipulos .ꝛc.
lu. xviij. In quo p̄dicit diſcipulis ſu
is paſſionē ſuā. Circa quod poſſunt
diſputari ſeq̄ntes queſtiones

¶ Prima vtrū neceſſariū fuit xp̄z
pati ꝓ humani generis liberatione.

¶ Secūda vtrū couenienter elegit
pati in ihrl'm

¶ Tertia vtrū coueniēs fuit vt eti
am pateret' agētibus

Ad p̄mā ſic ꝓcedit' ꝗ videt'
ꝙ non fuit necēm pati xp̄z
pro humani generiſ libera
tione. Primo ſic humanū enī3 gen⁹
liberari nō poterat niſi p deum ſm il
lud pſa. xlv. Deus iuſtus ꝗ ſaluās nō
eſt p̄ter me ſ3 in deū nō cadit aliqua
neceſſitas q̄a hoc repugnaret omni
potētie ipſius ergo nō fuit neceſſa
riū pati xp̄m. Secūdo ſic neceſſari
um volūtario oppomit' ſ3 xp̄s ꝓp̄a
volūtate eſt paſſus pſa. liij. Oblat⁹
eſt q̄a ipſe voluit Vnd' vt hoc oſtēde
ret diſcipulis p̄dixit eis paſſionem
multis dieb⁹ ante ſicut in euangelio
p̄nti dicēs ecce aſcēdim⁹. ꝛc. ergo nō
fuit neceſſariū ipſum pati. Tercio
ſic ſicut dicitur in p̄s. vniuerſe vie
dñi miſericordia ꝗ veritas ſ3 nō vid'
tur neceſſariū ꝙ pateret' ex p̄te mi
ſericordie diuine q̄ ſicut gratis dona
tribuit ita videt' ꝙ gratis debita re
laxat abſq3 ſatiſfactione nec etiam
ex p̄te diuine iuſticie ſm q̄3 hō eter
nā dāpnationē meruerat ergo vid't'
nō fuiſſe necēm ꝙ xp̄s ꝓ liberatione
hominu3 pateret'. Quarto ſic natu
ra āgelica excellētior eſt q̄3 humana
vt p3 per dionī. iiij. de di. no. ſ3 pro

reparatione angelice nature q̄ pec
cauerat xp̄s nō eſt paſſus ergo vid'
tur ꝙ nō fuit necēm xp̄m pati ꝓ libe
ratione humani generis. In opp. ē
euāgeliū p̄ns vbi dī Ecce aſcēdim⁹
Jeroſolimā ꝗ filius hōis. ꝛc. vbi oñ
dit' ꝙ immutabilit' voluit pati ergo
necīo paſſus eſt Vnd' ad hebre. v. di
citur dicebat eum p paſſionem cōſū
mare vbi dicit glo. niſi xp̄s pateret'
homo nō redimeret' ꝗ nō redēptus
periret. Rn̄o dicēdū ꝙ cū reparatio
humane nature a dō facta ſit dupli
cit' pōt cōſiderari neceſſitas .ſ. ex p
te dei ꝗ ex parte ipſius nature repa
rāde Ex p̄te autem dei pōt attēdi tri
plex neceſſitas. Vna eſt neceſſitas
coactionis ꝗ de iſta eſt cōcluſio p̄ma
ꝙ nullomodo pōt cadere in deū tu3
q̄a nō pōt in deo eē aliq̄d violentum
nec eē extra naturā cū ſit immutabi
lis tū q̄a repugnat omnipotētie diui
ne. Alia eſt neceſſitas abſoluta ꝗ h'
cadit in dō reſpectu ipſorū q̄ in ipō
ſūt .ſ. naturā ſuā cōſequūt' q̄a impo
ſſibile eſt ea alr' ſe habere ſicut necēm
eſt deū eē vel eſſe bonū ꝗ alia hmōi
ꝗ de iſta neceſſitate ponit' cōcluſio
Secūda ꝙ nō fuit neceſſariu3 xp̄m
pati q̄a talis neceſſitas abſoluta in
deo nō eſt reſpectu alicuius effectus
q̄a nō agit ex neceſſitate nature ſed
ex liberalitate volūtatis. Tercia ne
ceſſitas eſt ex ſuppoſitione finis ꝗ d'
iſta eſt cōcluſio tercia ꝙ tali neceſſi
tate nō fuit neceſſariū ipſū pati. p3
q̄a nō eſt dicēdū q̄n deus cui⁹ pīati
om̄ia ſubiacēt potuerit aliū modum
poſſibilem inueniſſe liberādū genus
humanū vt dicit aug⁹. xiij. de trini.

neceſſitate vero ex ſuppoſitionī q̄d ē
in ipſo .ſ. p̄ ſciētie vel volūtatis que
mutari nō p̄nt q̄ neceſſitas vocatur
neceſſitas immutabilitatis fuit nec3
xp̄m pati eſt cōcluſio q̄rta p3 q̄a ipē
p̄uidērat ꝗ p̄ordinauerat naturā hu
manā reparādam hoc mō ꝗ p̄nūcia
uerat in ſcripturis ſanctis de q̄ nece
ſſitate dicit' Lu. vltimo Hec ſūt ver
ba q̄ locut⁹ ſū vobis cum apud vos
eſſem q̄m neceſſitate eſt impleri om
nia q̄ ſcripta ſūt. ꝛc. Ex p̄te autē ho
minis ſilr' pōt cōſiderari triplex ne
ceſſitas Vna eſt nec̄itas abſoluta q̄
eſt reſpectu eorū q̄ naturalit' hōi
ſūt inſūt ſicut hominē necēm eſt eſſe
riſibilem ꝗ alia hmōi ꝗ ſic eſt q̄nta
cōcluſio nō fuit necēm humanā natu
rā reparari p3 q̄a reparatio nō cōſe
q̄tur ex p̄ncipijs naturalib⁹. Alia eſt
neceſſitas coact[illegible] ꝗ de tali eſt cō
cluſio Sexta ꝙ nō fuit necēm huma
nā naturā reparari q̄a talis neceſſi
tas nō fuit in humana natura reſpec
tu reparationis q̄a deus ad v'tutem
nō cogit. Quarta neceſſitas eſt ex
ſuppoſitione finis ſicut necēm eſt ho
mine3 hr̄e naue3 ſi debz ire vltra ma
re ꝗ de tali neceſſitate eſt concluſio
ſeptima ꝙ necēm fuit humanā natu
rā reparari ſi ad viſionem dei admit
ti debuit patet cōcluſio ex illo Jo. iij.
op3 exaltari filiū hominis vt om̄is
q̄ credit in eum nō pereat ſ3 habeat
vitā eternā Ad rōnes in opp. ad p̄
mā r̄ndet' negādo ꝯnām ꝗ rō eſt q̄a
argumētū illud ꝓcedit de neceſſita
te coactionis ex parte dei neceſſitas
tal' nō cadit in deo vt dicit cōcluſio
p̄ma. Ad ſecūdā r̄ndet' negādo ꝯnā3

ꝗ rō eſt q̄a neceſſitas q̄ eſt ex ſuppo
ſitione volūtatis immutabilit' aliq̄d
volētis nō minuit rōnem volūtarij
ſ3 auget ꝗ tāto magis q̄to firmius
inheret volito vt moueri nō poſſet.
Ad terciā r̄ndet' ꝙ hominem libera
ri p paſſionem xp̄i coueniens fuit ꝗ
miſericordie ꝗ iuſticie eius. Iuſticie
q̄d q̄a p paſſionem ſua3 xp̄s ſatiſfe
cit ꝓ pc̄o humani genr̄is ꝗ ita hō
p iuſticiā xp̄i liberat⁹ eſt. Miſericor
die vero q̄a cū hō p ſe ſatiſfacere nō
poſſe3 ꝓ pc̄o toti⁹ humane nature
de⁹ dedit ſatiſfactorem filiū ſuū ſm
illud ro. iij. Iuſtificati gratis p gra
ciā ipſius per redēptionem q̄ eſt in
xp̄o ihu quem ꝓpoſuit de⁹ ꝓpicia
torem p fidē ipſius. Ad q̄rtā r̄ndet'
negādo cōſeq̄ntiā ꝗ rō eſt q̄a pecēm
angeli nō fuit remediale ſicut pcēm
hominis

Ad ſecūdam .q. ſic ꝓcedit' ꝗ
videt' ꝙ nō coueniēt paſ
ſus eſt in ihrl'm Primo ſic
medicina debet morbo r̄ndere ſ3 paſ
ſio xp̄i fuit medicina cōtra peccatu3
ade. Adā autem nō fuit ſepultus in
ihrl'm ſ3 in ebron Ergo videt' ꝙ cō
ueniētius ibi xp̄s pati debuit. Se
cūdo ſic xp̄s paſſus eſt ſm humanā
carnem q̄ q̄dē cōcepta fuit ex v'gine
in nazareth ꝗ nata in bethlee3 ergo
vid't' ꝙ nō in ihrl'm. ſ3 in nazareth
vel in betheleem pati debuit q̄libet
eni3 affectat ſepeliri in eccl'ia natiui
tatis ſue. Tercio ſic contra illud ꝙ
paſſus eſt extra portam ciuitatis ve
ritas debet reſpōdere figure ſ3 paſſio
xp̄i figurabat' p ſacrificia veteris le
gis ſ3 hmōi ſacrificia offerebant' in

templo ergo ⁊ xp̄s ex quo eligebat
pati in iħrl'm debuit pati in tēplo ⁊
nō extra portā ciuitatis. In opp. eſt
euāgeliū pn̄s. R̄nō dicēdum ꝙ cōue
niēs fuit xp̄z pati in iħrl'm Iſta cō
cluſio pz ꝑmo ex illo. lu. xiij. nō capit
ꝓpheta perire extra iħrl'm. Secun
do pz ex illo ꝙ dicit aug⁹. in libro. lx
xxiij. q̄ſtionuꝫ omīa ꝓpiis locis ⁊ tē
poribꝰ geſſit ſaluator qa ſicut omīa
ſūt in manu eiꝰ ita ⁊ omīa loca ⁊ ido
ſicut cōuenienti tp̄ore xp̄s paſſus eſt
ita ⁊ cōuenienti loco ſit ergo cōcluſio
ꝙ cōuenientiſſime xp̄s in iħrl'm paſ
ſus eſt q̄ conueniētia oñdit' ex pluri
bꝰ. Primo qdē qa iħrl'm erat locus
a deo electꝰ ad ſacrificia ſibi offerē
da. q̄ qdē figuralia ſacrificia figura
bāt xp̄i paſſionem qd̄ eſt verū ſacri
ficiū ſm̄ illud ad ephe. v. tradidit ſe
metipſū hoſtiā ⁊ oblationem in odo
rem ſuauitatis Secūdo pz q̄ virtus paſ
ſionis xp̄i ad totū mūdum diffūdēda
erat ideo in medio terre habitabilis
pati voluit. ſ. in iħrl'm Vnd̄ dicit' in
. p̄s. Deus aūt rex noſter an̄ ſcl'a opa
tus eſt ſalutem in medio terre. i. Je
ruſalem que dr̄ eſſe vmbiculus terre
Tercio qa hoc maxime cōueniebat
humilitati eiꝰ vt. ſ. ſicut turpiſſimū
genꝰ mortis elegit ita ⁊ ad eiꝰ humi
litatem pertinuit ꝙ in loco tam cele
bri cōfuſionem pati nō recuſarꝫ. vñ
dr̄ act. iiij. cōuenerūt in iſta ciuitate
aduerſus puerum ſanctum tuū iħm
quem vnxiſti herodes ⁊ pontius pi
latꝰ cū gētibus ⁊ populis iſrl' Quin
ta cōueniēcia accipit' ex interp̄tatio
ne interp̄tat' eniꝫ iħrl'm viſio pacis
⁊ ad hoc enim pati voluit vt nos de
o reconſiliaret ad Ro. v. recōſiliati
ſumus deo per mortem filij eiꝰ. Ad
rationes in oppoſitum. Ad primam
reſpōdet' negādo ꝯnām ⁊ rō eſt qa
cū xp̄i paſſio nō ſolū erat in remedi
um cōtra pcc̄m pſonale ade ſꝫ contra
pcc̄m totius mūdi conuenientius xp̄s
pati elegit in iħrl'ꝫ q̄ꝫ iuxta ſepulcrū
ade. Ad ſecūdā r̄ndet' negādo conſe
q̄ntiā rōnibꝰ aſſignatis q̄re cōueni
enter pati in iħrl'm xp̄s elegit. Ad
terciā r̄ndet' ꝙ xp̄s non in templo
aut in ciuitate ſꝫ extra portā paſſus
eſt cōuenientiſſime ꝓpt' tria. Primo
qdē vt veritas r̄nderet figure Nam
vitulus ⁊ hircꝰ q̄ ſolēpniſſimo ſacri
ficio ad expiationem totius multitu
dinis offerebāt' extra caſtra conbu
rebāt' vt p̄cipit' leuitici. xvi. Vnde
dr̄ ad hebre. xiij. quorū animaliū in
fert' ſanguis ꝓ [illegible] in ſcā per pōti
ficem horū etiā corpora cremabāt'
extra caſtra ꝓpt' qd̄ iħs vt ſanctifi
caret ppl'm extra portam paſſus eſt
Secundo vt p hoc daret exēplū no
bis exeūdi a mūdana conuerſatione
Vnd̄ ibidē ſubdit' exeamus igit' ad
eū extra caſtrū improperiū eiꝰ por
tātes. Tercio vt criſo. dicit in ſmo
ne de paſſiōe noluit deꝰ pati ſub tec
to nō in tēplo iudaico ne iudei ſub
traherēt ſacrificiuꝫ ſalutare nec pu
tares pro illa tm̄ plebe ablatū ⁊ iō
foras ciuitateꝫ foris muros vt ſcias
ſacrificiuꝫ eſſe cōmune qd̄ totius ter
re eſt oblatio qd̄ communis eſt puri
ficatio

Ad terciā. q. ſic ꝓcedit' ⁊ vi
det' ꝙ nō fuit cōueniēs ꝙ
xp̄s pateretur a gentibus
Primo ſic mlti p mortē iħu xp̄i ho
mines erāt a pcc̄o liberādi videt' cō
ueniens vt pauciſſimi in morte eius
peccarēt. Peccauerūt autem in mor
te eiꝰ iudei ex quorum pſona dr̄ mat.
xxi. hic eſt heres venite occidamus
eū ergo videt' cōueniēs fuiſſe ꝙ in
pcc̄o occiſionis iħs xp̄s gētiles nō
implicaret'. Secūdo ſic veritas debet
r̄ndere figure ſꝫ figuralia ſacrificia
veteris legis nō gētiles ſꝫ iudei offe
rebāt ergo nec paſſio xp̄i q̄ fuit ve
rum ſacrificiuꝫ impleri debuit p ma
nus gētiliū. Tercio ſic iudei q̄rebāt
interficere xp̄m qa dicebāt eū eē cō
tra legem iudeorū. Vnd̄ ipſi dicebāt
ſm̄ legem debet mori ſꝫ pcc̄a q̄cūqꝫ
puniūt' ſm̄ legem leui. ij. Vnde ſiīn
videt' dixiſſe iudei dicētes nō licꝫ no
bis interficere queq̄ꝫ ergo videtur
ꝙ xp̄s pati non debuit niſi a iudeis
In opp. eſt euangeliū pn̄s cū ait tra
det eū gētibꝰ. R̄nō dicēdū ꝙ conue
niēs fuit ꝙ xp̄s etiā a gētibꝰ paterē
tur Iſta concluſio oñdit' ex ꝓceſſu
effectus paſſionis xp̄i q̄ in ipſo mō
paſſionis xp̄i fuit prefiguratꝰ. Pri
mo eniꝫ paſſio xp̄i effectum ſalutis
habuit in iudeis quoruꝫ plurimi in
morte xp̄i baptizati ſūt vt pz act. ij.
⁊ iij. Secūdo vero iudeis ꝑdicātibꝰ
effectus paſſionis trāſiuit ad gētes
⁊ ideo cōueniēs fuit vt xp̄s a iudeis
pati inciperet ⁊ poſtea iudeis tradē
tibꝰ p manus gētiliū eiꝰ paſſio fini
ret'. Ad rōnes in opp. ad ꝑmā r̄nde
tur ꝙ rō nō militat ⁊ rō eſt qa xp̄s
ad oſtendēdum habūdātiā caritatis
ſue ex qua patiebat' in cruce poſitꝰ
veniā ꝓ pſecutoribꝰ poſtulauit. vt
autem huiꝰmōi peticionis fructꝰ ad iu
deos ⁊ gentiles puenīret voluit xp̄s
ab vtriſqꝫ pati. Ad ſecūdā reſpōde
tur negādo ꝯnām ⁊ rō eſt qa paſſio
xp̄i fuit oblatio ſacrificij in q̄ntū xp̄s
ꝓpa volūtate mortē ſuſtinuit ex ca
ritate In q̄ntū autem a pſecutoribꝰ
eſt paſſus nō fuit ſacrificiuꝫ ſꝫ pcc̄m
grauiſſimū. Ad terciā dicendum ꝙ
iudei verū dixerūt dicētes nō licꝫ no
bis interficere q̄nq̄m qa p romanos
qbꝰ erāt ſubiecti erat eis ptās occi
dēdi interdicta.

¶ In dñica ꝑma in q̄drageſima eſt
euāgeliū In illo tp̄ore ductꝰ eſt iħs
in deſertum vt tēptaretur a diabolo
mat. iiij. ⁊ qa in hoc euāgelio fit mē
tio de duobꝰ de Jeiunio ⁊ Tēptatio
ne xp̄i pn̄t hec. q. diſputari.

¶ Prima vtrū ad ieiuniū q̄drage
ſime oīs teneāt'.

¶ Secūda eſt vtrū ieiunium q̄dra
geſime debito tp̄ore obſeruet'

¶ Tercia eſt vtrum cōueniēs fuit
xp̄m a diabolo temptari

Ad ꝑmā. q. ſic ꝓcedit' ⁊ vid
tur ꝙ oīs teneant' ad ieiu
nium q̄drageſime. Primo
ſic ex euāgelio xp̄s ieiunauit. xl. die
bꝰ ⁊. xl noctibꝰ ſꝫ oīs eū imitari de
bēt ſm̄ illud Jo. xiij. Exēplū eniꝫ dedi
vobis vt queadmodū ego feci vos
faciatis ergo oīs ad ieiuniū. xl. tene
ant'. Secundo ſic p̄cepta eccl'ie obli
gāt ſicut p̄cepta dei Vnd̄ xp̄s ait lu
. x. q̄ vos audit me audit ergo ſimili
ter oīs tenent' ad ſuādum ieiunia
ab eccl'a inſtituta int' q̄ eſt ieiunium
q̄drageſime habet' de cōſeccionē di
ſtīco. non licet ⁊. c. non oportet

Tercio ſic illud qđ vtiliter ſtatū eſt
nō pōt ſine nocumēto relaxari ſꝫ nō
ſine vtilitate ſtatutū eſt .xl. ieiuniuꝫ
ergo nō pōt ſine nocumento anime
ꝑ diſpenſationem relaxari .Quarto
ſic dicit bernar. li. de diſpenſatione ⁊
ꝑcepto. in ꝑcepto ſuperioris non pōt
inferior diſpēſare ſꝫ qlibꝫ ſingularis
ꝑſona eſt inferior qꝛ eccl'ia q̄ ieiuni
um q̄dragesime ſub ꝑcepto ſtatuit
niſi forte papa q̄ eſt caput eccl'ie er
go nullus alius pōt in ieiunio q̄dra
geſime diſpēſare ⁊ ꝑ cōſequēs oīs
ad illud tenēt' ¶ In opp. ſic arguitur
dicit inno. ꝙ nō ſubiacet legi neceſſi
tas ergo neceſſitate imminente pōt
aliq's ſine pcc̄o ieiuniū .xl. ⁊ qđcūqꝫ
aliud ab eccl'ia inſtitutuꝫ ꝑter mitte
re ꝑ diſpenſationem. Iteꝫ ꝑcepta le
gis naturalis non pn̄t ꝑ aliqđ ſtatu
tum imutari ſꝫ ꝑceptū legis natura
lis eſt vt hō ad neceſſitatem cibū ſu
mat ergo ſi neceſſitas expoſcerꝫ poſ
ſet ieiunij abſtinēciā nō ꝯuare. R̄ñ no
dicēdū ſub iſta cōcluſione ꝙ ad ieiu
niū .xl. comunit' oīs tenētur niſi in
eis fuerit aliquod ſpēiale impedimē
tū .Pro cuius cōcluſionis euidētia eſt
notādū ꝙ ſtatuta comunia ꝓponū
tur ſm ꝙ multitudini cōueniūt ⁊ iō
legis lator in eis ſtatuēdis attendit
id qđ comūiter ⁊ in pl'ibus accidit ſi
q̄d autē ex ſpeciali cā in aliquo inue
nat' ꝙ obſuātie ſtatuti repugnet
nō intēdit talem legis lator ad ſtatu
ti obſuātiā obligare/eſt/aūt diſtincio
adhibēda Nā ſi cā euidēs eſt ꝑ ſe ip
ſū licite pōt hō ſtatuti obſuātiaꝫ ꝑ
terire ꝑſtim cōſuetudine interueniē
te vel ſi nō poſſet de facili recurſus

haberi ad ſuperiorem . Si vero cā ſit
dubia debet ad ſuperiorem recurere q̄
habet ptātem in talibꝰ diſpēſandi et
hoc eſt obſuādū in ieiunijs ab eccle
ſia inſtatutiſ ad q̄ comūit' oīs obli
gāt' niſi in eis fuerit vt dictum eſt
aliqđ ſpeciale impedimētū .Ex iſtis
eliciūt' mlta correlaria .Primū ē ꝙ
q̄a pueri indigēt multo cibo ⁊ non ſi
milit' ſūpto q̄ꝫdiu ſūt in ſtatu aug
mēti tp̄us aūt augmēti ſm ph'm eſt
vſqꝫ ad finem tercij ſeptennij vt in
ꝑ l'ibꝰ nō tenēāt' ad ieiunia inſtituta
ab eccl'ia cōueniens tn̄ eſt vt in hoc
tp̄ore ſe ad ieiunādū exerceant plus
vel minꝰ ſm modū etatis ſue ⁊ poſ
ſibilitatem . Secūdū correlariū ē ꝙ
ꝑegrinātes ⁊ laborātes q̄ ſine inco
modo ⁊ detrimēto ſalutiſ vel exterio
ris ſtatus q̄ reqrit' ad cōſuationem
corporalis vel ſpūalis vite deferre
nō pn̄t ꝑegrinationem aut diminue
re labores ⁊ ſil' cū hoc nō pn̄t eccle
ſie ieiunia obſuare nō obligātur ad
hmōi ieiunia videt' tn̄ in talibus re
currēdū eſſe ad ſuperioris diſpenſatio
nem niſi forte vbi ita eſt cōſuetū q̄a
ex hoc ipſo ꝙ ꝑlati diſſimulāt vidēt'
annuere. Terciū correlariū paupes
q̄ nō pn̄t ſufficiēter hr̄e qđ eis ſuffi
ciat ad vnā refectionem vidēt' excu
ſari a ieiunijs eccl'ie .Quartū correla
riū curſores quorū vſus eſt dn̄is ne
ceſſarius ſi nō pn̄t ſil' currere ⁊ ie
iunare excuſari vidēt' ſecus quando
morāt' ⁊ vadūt. Quintū correlariū
mulieres ꝑgnātes ⁊ mulieres lactā
tes ſi neceſſitas debilitatis corpora
lis impediat eas nō tenēt' ieiunare.
Sextum correlarium ſenes infirmi ⁊

debiles Etiam excuſātur a ieiunijs
hmōi ſꝫ pro q̄nta dbilitate arbitrio
boni viri ſtādū eſt Ad rōnes in opp.
ad ꝑmā r̄ndet' cōcedendo ꝙ oīs te
nēt' obſuare illa ieiunia .xl. ſm poſ
ſibilitatem ſuā ⁊ niſi in eis occurre
rit aliquod ſpeciale impedimētū vt
dictū eſt. Ad ſecūdā r̄ndet' negando
cōſeq̄nciā ⁊ rō eſt q̄a ꝑcepta di ſūt
de eis q̄ ſūt de neceſſitate ſalutis ⁊ iō
in quolibꝫ caſu obſuari illa opꝫ/ſed
ꝑcepta eccl'ie q̄ꝫuis vim obligandi
habeāt ex auctoritate ꝑcipiēciū non
tn̄ ſemꝑ obligāt ꝓpter materiā in q̄
ꝓponūt' in q̄ pn̄t plura impedimen
ta occurrere .Ad terciā r̄ndet' negā
do aſſumptū dicimꝰ eniꝫ ꝙ id qđ ſm
vtilitateꝫ q̄ vt in pl'ibꝰ accidit inſti
tutū eſt hoc ꝓpter neceſſitatem ali
quo caſu emergēte vtilit' dimittituꝛ
ſicut in ꝓpoſito . Ad q̄rtā r̄ndetur
ꝙ nō militat q̄a inferior pōt diſpen
ſare in ꝑcepto ſuperioris q̄n diſpen
ſatio ſibi a ſuperiori relinq̄t' ſicut hic
vt dictū eſt ſup̄

Ad ſecūdam .q. ſic ꝓcedit' ⁊
videt' ꝙ non dbito tp̄ore
.xl. ieiunium celebret' .Pri
mo ſic legis lator noui teſtamēti xp̄ſ
q̄dragesimā ieiunauit ⁊ illaꝫ ſtatim
poſt baptiſmū legit' inchoaſſe mat
.iiij. ſi ergo nos in actibus nr̄is xp̄o
cōformari debemꝰ ſtatiꝫ poſt ephiꝫ
q̄n do baptiſmꝰ xp̄i celebrat' debere
.xl. ieiuniū inchoare In. opp. ē vſ'is
eccl'ie cōſuetudo .R̄ñ dicendū ꝙ .xl.
ieiuniū debito tp̄ore fuit inſtitutuꝫ
pro quo notandū ꝙ ieiuniū ad duo
ordinat' .ſ. ad deletacionē culpe ⁊ ad
eleuacionē mētis ad ſuꝑna ⁊ iō illis

tp̄oribꝰ fuerūt ieiunia indicēda in q̄
bꝰ oportebat hōies a pcc̄o purgari
⁊ mētem fidelīū eleuare in deū ꝑ de
uotionem qđ q̄dē ꝑcipue immiꝫ an̄
paſchalem ſolempnitatem in qua ⁊
culpe ꝑ baptiſmū relaxēt' q̄ ſolēpni
ter in vigilia paſche celebrat' q̄n do
recolit' dn̄ica ſepultura q̄a ꝑ baptiſ
mū cōſepelimꝰ xp̄o in mortem vt dē
ad. ro. vi. In feſto etiā paſche maxi
me opꝫ mētem hoc ꝑ deuotionem ele
uari ad eternitatis gl'iam q̄ꝫ xp̄s re
ſurgēdo inchoauit ⁊ ideo immediate
ante ſolēpnitatem paſchalem eccl'ia
ſtatuit hoc ieiuniū obſuādū .Ad rō
nes in opp. r̄ndet' negādo ꝯnām et
rō eſt q̄a xp̄s nō ieiunauit q̄ſi ipſe ie
iunio indigeret ſꝫ vt ad grām eius
ſuſcipiēdā exēplo ſui ieiuniuꝫ nos ꝑ
pararet ⁊ iō poſt baptiſmū ſuuꝫ in
quo plenitudo gr̄e ipſius declarata
eſt teſtimonio pr̄is ⁊ ſpūs ⁊ etiam
Io bap. dcebat vt exēplū ieiunij ſui
nobis ꝓponeret Nobis aūt cōpetit
ieiuniū vt ꝑparemꝰ ad ſuſcipiendam
grām ipſius ⁊ q̄a ſacra gr̄e eius ꝑ
cipue ꝓponūt' circa feſtū paſchale
iō immediate an̄ ſolēpnitateꝫ paſcha
lem q̄dragesimale ieiuniū implet' ⁊
etiā q̄a tēpus veris qđ tunc incipit
maxime eſt cōcupiſcētie actū ⁊ q̄a ſi
gnificāt ꝙ ad gl'iam reſurrectionis
ꝑ tribulationes vite pn̄tis venimus
ſicut ⁊ xp̄s per paſſionem .

Ad terciam .q. ſic ꝓcedit' ⁊
videt' ꝙ nō fuit cōueniens
xp̄m tētari a diabolo .Pri
mo ſic tēptare eſt expimētū ſūmere
qđ q̄dē non fit niſi de re ignota ſed
vtꝰ xp̄i erat etiam demonibꝰ nota dē

eníz.lu.iiij. q xp̄s nō ſinebat demo
ma loq̄ q̄a ſciebāt ip̄z eſſe xp̄m ergo
videt᷑ q nō fuerit conueniens xp̄m
tēptari. Secūdo ſic ad hoc xp̄s vene
rat vt opa diaboli diſſolueret ſm il
lud Jo.iij.in hoc apparuit filius dei
vt diſſolueret opa diaboli ſꝫ non eſt
eiuſdē diſſoluere opa alicui⁹ ⁊ ea pa
ti ꝫ videt᷑ incōueniēs fuiſſe q xp̄s
pateret᷑ ſe tēptari a diabolo. Ter
cio triplex eſt temptatio.ſ.a carne a
mūdo ⁊ a diabolo ſꝫ xp̄s nō fuit tēp
tatus nec a carne nec a mūdo ergo
etiā nec debuit temptari a diabolo.
Quarto omīs xp̄i actio ē nr̄a inſtru
ctio ergo xp̄s pmittēdo ſe tēptari a
diabolo videt᷑ dare nobis viā q ex
hibeamus nos tēptationibus q eſt
incautū vald̄ ergo.⁊c̄. Preterea hic
arguit᷑ cōtra aliqua q̄ dicūt᷑ in l̄ra
euāgelij ⁊ p̄mo cōtra illud q diabo
lus aſſumpſit xp̄m ſup̄ pinnaculum
vel in mōtem excelſū hoc eníz audi
re humane horreſcūt aures ergo nō
vid̄t᷑ cōueniēs. Quinto nō vid̄t᷑ po
ſſibile q xp̄s ſup̄ pinaculū tēpli ſta
tui potuerit q̄ ab alijs videret᷑ Item
nec aliq̄s mons tā alt⁹ inuenit᷑ vt in
de tot⁹ mund⁹ inſpici poſſit ⁊ ſic ex
eo nō potuerūt xp̄o omīa regna mū
di oñdi ergo vid̄t᷑ q inconueniēter
tēptatio xp̄i deſcribat᷑. In opp̄. eſt
euāgeliū p̄ns R̄nō dicēdū q cōueni
ens fuit xp̄z ſe pmiſiſſe tēptari a dia
bolo q̄ cōcluſio oñdit᷑ ex m̄tis. Pri
mo vt nobis cōtra tēptationes auxi
liū ferret. Vn̄d gregorius in omelia
nō erat indignū redēptori noſtro q
temptari voluit q̄ venerat etiā oc
cidi vt ſic tēptationes nr̄as ſuis tēp
tationib⁹ tēporalib⁹ vinceret ſicut
mortem noſtram ſua morte ſupera
uit. Secundo ppt̄ nr̄am cautelā vt
nullus q̄ntūcūq3 ſanctus ſe exiſtimet
ſecurū ⁊ immunē a tēptatione. Vn̄d
etiā poſt baptiſmū temptari voluit
q̄a ſicut hilari⁹ dicit ſup mat. in ſan
tificatis maxime diaboli tēptamenta
graſſant᷑ q̄a victoria magis eſt ei d̄
ſanctis exoptāda Vn̄d eccl̄iaſt.ij. di
cit᷑ fili accedēs ad ſuitutem d̄ ſta in
iuſticia ⁊ timore ⁊ p̄para animā tu
am ad tēptationē. Tercio ppt̄ exē
plū vt.ſ.nos inſtrueret q̄liter diabo
li tēptationes vincamus vt aug⁹ di
cit.iij.de trini. Quarto vt nobis fi
duciā de ſua miſericordia largiretur
Vn̄d dr̄ ad hebre.iij. Non habemus
pōtificem q̄ nō poſſit compati infir
mitatib⁹ nr̄is tēptatū aūt p omīa p
ſimilitudine abſq3 pcc̄o. Ad rōnes
in opp̄. Ad p̄mā r̄ndet᷑ negādo mino
rem.ſ.q v̄tus xp̄i eſſet certitudinali
ter nota demonibus ſicut dicit aug⁹
.ix de ciui. xp̄s tm̄ innotuit demonib⁹
q̄ztū voluit nō p id q̄d eſt vita eter
na ſꝫ p q̄daz tēporalia ſue v̄tutis ef
fecta ex q̄b⁹ quandā cōiecturā habe
bāt xp̄m eſſe filiū dei ſꝫ quia rurſus
q̄daz ſigna in eo humane nature in
firmitatis videbāt non pro certo co
gnoſcebāt eū eſſe filiū dei ⁊ ideo dia
bolus eū tēptare voluit ⁊ hoc ſigni
ficat᷑ mat.iiij. vbi dr̄ q poſtq̄m eſu
rijt acceſſit tēptator ad eū q̄a vt di
cit hilarius tēptare xp̄m diabol⁹ nō
fuiſſet auſus niſi in eo p eſuriei infir
mitatem q̄ ſūt homines recognoſce
ret ⁊ idē dicit gregorius. Ad ſecūdā
r̄ndet᷑ negādo ɔnāz ⁊ rō eſt q̄a xp̄s
venerat diſſoluere opera diaboli nō
potēcia agēdo ſꝫ magis ab eo ⁊ eius
mēbris patiēdo vt ſic diabolū vince
ret iuſticia nō ptāte. Ad terciā r̄nde
tur negādo ɔnām ⁊ rō eſt q̄a xp̄s ſi
cut dicit apl̄us in omīb⁹ tēptari vo
luit abſq3 pcc̄o tēptatio autem q̄ eſt
ab hoſte pōt eſſe ſine pcc̄o quia fit
p ſolā exteriorem ſuggeſtionez. tēp
tatio autem q̄ eſt a carne nō pōt eē
ſine pcc̄o q̄a hec tēptatio fit p delec
tacionē ⁊ cōcupiſcēciā ⁊ ſicut aug⁹.
dicit nō nullū pcc̄m eſt cū caro cōcu
piſcit aduerſus ſp̄m ⁊ idō xp̄s temp
tari voluit ab hoſte nō a carne. Ad
q̄rtā r̄ndet᷑ negādo ɔnām cum dicit
q omīs actio xp̄i.⁊c̄. R̄ndet᷑ q aliq̄
in xp̄o imitari debem⁹ ⁊ aliq̄ mirari
q̄cūq3 ſūt opa v̄tutū imitari d̄bem⁹
q̄ autē ſūt ptāris nō imitari debem⁹
ſꝫ mirari ⁊ iſtud eſt vnū de illis vn̄d
nos nr̄e infirmitatis cōſcij non debe
mus nobis facere tēptationum occa
ſiones Ad q̄ntā de illo v̄bo q diabo
lus aſſumpſit xp̄m r̄ndet᷑ q vt dicit
albert⁹ magnus ſup mat. q̄dā ſcōrū
videt᷑ dicere q aſſumpſit eū portā
do ſuper ſe corporal̄r aſſumpto cor
pore vt dicit gregorius in omelia
nec eſt mirū ſi ſe ab illo permiſit in
mōtez duci q̄ ſe pmiſit a mēbris ipſi
us crucifixi. ſꝫ griſo⁹. dicit q aſump
ſit eū ducēdo poſt ſe ⁊ ita exhortan
do induxit eū ad hoc vt iret poſt eū
⁊ xp̄s ex diſpoſitiōe ſue ſapiēcie iuit
cū eo vbi ille cupiebat eū habere ad
tēptādū Vn̄d dicit ſanct⁹ tho. cū dici
tur aſſumpt⁹ a diabolo nō intelligi
tur q̄ſi ex neceſſitate ſꝫ quia vt orige
nes dicit ſup lu. ſeq̄bat᷑ eū ad tēpta
tionem q̄ſi athleta ſpōte pcedens.
Ad ſextā r̄ndetur p̄mo q ſicut dicit
griſo. diabolus ſic xp̄m aſſumebat in
pinnaculū tēpli vt ab omīb⁹ videre
tur Xp̄s autem neſciēte diabolo ſic
agebat vt a nemine videret᷑ q̄d aūt
cōſeq̄nter dicit᷑ de monte excelſo.⁊c̄.
Nō eſt intelligēdū q videret ipſa re
gna vel ciuitates vel ppl̄os vel aurū
vel argētū ſꝫ partes in q̄b⁹ vnūq̄d
q3 regnū vel ciuitas poſita eſt dia
bolus xp̄o digito d̄mōſtrabat ⁊ vni
us cuiuſq3 regni honores ⁊ ſtatum
verbis exponebat

¶ In dn̄ica ſecūda q̄drageſime le
git᷑ euāgeliū illud In illo tp̄ore aſ
ſūpſit ih̄s petrū ⁊ iohannem.⁊c̄.
mat.xvij. Circa q̄d poſſunt.diſ.ſe.q.

¶ Prima vtrū cōueniēs fuit xp̄m
tranſfigurari

¶ Secūda vtrū cōueniēter ibi fūe
inuēti teſtes tranſfigurationis moy
ſes. helias. ⁊ petr⁹ ⁊ iacob⁹. ⁊ Jo.

¶ Tercia vtrū errauit Petr⁹ dicēs
bonū eſt nos hic eē ⁊ petēs tria tab̄
nacula fieri xp̄o. vnū. helie. vnum ⁊
moiſi. aliud.

Ad p̄mā.q.ſic pcedit᷑ ⁊ vid̄
tur q nō fuit cōueniēs xp̄z
tranſfigurari. Primo ſic
nō eníz cōuenit vero corpori vt in
diuerſas figuras mutet᷑ ſꝫ corpori
fantaſtico Corp⁹ aūt xp̄i nō fuit fā
taſticū ſꝫ verū ergo trāſfigurari nō
debuit ſi dicat᷑ q trāſfiguratio dici
tur claritatis aſſumptio contra ſic fi
gura eſt in q̄rta ſpecie q̄litatis Cla
ritas aūt eſt in tercia cū ſit ſenſibilis
q̄litas ergo aſſumptio claritatis a xp̄o
tranſfigurari dici nō debet. Tercio

impoſſibile eſt ꝙ idem corpus ſit ſi
mul opacū ⁊ lucidū ſ; ſm rei verita
tem corp⁹ xp̄i opacū erat ergo cla
ritas nō inerat ei ſm veritatē Quar
to ſic corporis glorioſi ſūt q̄tuor do
tes .ſ. impaſſibilitas .agilitas. ſubti
litas .⁊ claritas ſ; p aſſumptionem
aliarū triū nō dr̄ trāſfiguratꝰ ergo
nec p aſſumptionem claritatis In
opp. eſt euāgeliū pn̄s Rn̄o dicēdū ꝙ
cōueniēs fuit xp̄m trāſfigurari que
cōcluſio oñdit̄ ſic xp̄s diſcipulis ſuiſ
p̄nūciata ſua paſſiōe induxerat eos
ad ſue paſſionis ſeq̄lam .opʒ aūt ad
hoc ꝙ aliq̄s directe ꝓcedat in viā
q̄d finem aliq̄lit̄ p̄cognoſcat ſicut ſa
gittator nō recte iaciet ſagittā niſi p̄
us ſignū proſpexerit in q̄d iaciēdum
eſt ⁊ hoc p̄cipue eſt nec̄m q̄n via ē
difficilis ⁊ aſpera ⁊ iter laborioſum
finis vero iocundꝰ xp̄s p ſuā paſſio
nem ad hoc p̄uenit vt gl̄iam obtine
ret .nō ſolū anime q̄m habuit a p̄nci
pio cōceptionis ſ; etiā corporis ſm
illud lu. vltimo oportuit pati xp̄m ⁊
ita intrare gl̄iā ſuā ad q̄ʒ gl̄iā etiā
p̄ducit eos q̄ veſtigia ſue paſſionis
ſequūt̄ ſm illud act. xiiij. p multas
tribulationes opʒ nos intrare in re
gnū celorum ⁊ ideo cōueniēs fuit vt
diſcipulis ſuis gl̄iā ſue claritatis oñ
deret q̄d eſt ipſū trāſfigurari cui ſu
os cōfigurabit ſm illud phi. iij. Re
formabit corpus humilitatis nr̄e cō
figuratum corpori claritatis ſue vt
ſic animarēt̄ ad ſeq̄ndū xp̄m in acē
bitate paſſionis vt ergo iſtam felici
tatis cōſtācie fortitudinē toto apl̄i
corde cōciperēt ⁊ nichil de ſuſcipien
de crucis aſperitate formidarent cla

ritatē illis ſue gl̄ie dmōſtrauit Vn̄
beda dicit ſup mat. pia ꝓmiſſiōe fac
tū eſt vt cōtēplatiōe ſupmanentis
gaudij. ad breue tēpus deriuata for
tius aduerſa tollerarēt. Ad rōnes in
opp. ad p̄mā r̄ndet̄ ꝙ nō ꝓcedit q̄a
xp̄s nō dr̄ trāſfiguratꝰ ꝙ p̄ſtinā for
mā aut faciem aut corporis verita
tem p̄didiſſent Vn̄d hiero. ſup mat
dicit nemo putet xp̄m p hoc q̄d trāſ
figuratus dicit̄ p̄ſtinā formā ⁊ faci
em perdidiſſe vel amiſiſſe corporis
veritatem ⁊ aſſumpſiſſe corpus ſpi
rituale vel aereū ſ; q̄ndo trāſfigura
tus ſit euāgeliſta demōſtrat dicens
reſplēduit facies ſicut ſol veſtimēta
aūt eiꝰ facta ſunt alba ſicut nix vbi
ſplēdor faciei oñdit̄ ⁊ cādor deſcribi
tur veſtiū nō ſubſtācia tollit̄ ſ; gl̄ia
cōmutat̄ .Ad ſecūdā r̄ndet̄ negādo
cōſeq̄nciā ⁊ rō eſt q̄a figura circa ex
tremitatem corporis cōſiderat̄ .Eſt
enī figura q̄ termino vel terminis
cōp̄hēdit̄ ⁊ ideo om̄ia illa q̄ circa ex
tremitatem corporis cōſiderant̄ ad
figurā quodāmō ꝑtinere videtur ſi
cut aūt calor ita ⁊ claritas corporis
nō trāſparētis in eiꝰ ſupficie atten
dit̄ ⁊ ideo eius aſſumptio claritatis
trāſfiguratio dicit̄. Ad terciā r̄nde
tur negādo aſſumptū q̄m non eſt in
conueniēs q̄d id q̄d in ſe eſt opacū
intrinſecus hr̄e claritatem in ſuper
ficie vel extenſione ſicut eſt corpus
politū vel etiā ex alio intrinſeco ſu
per inducto ſicut ex reuerberatione
ſolis vel alicuiꝰ hmōi ⁊ ſic fuit clari
tas in xp̄o non ꝙ ſup̄ inducta ex ali
quo corpore ſupluceute ſ; miraculo
ſe ab ipſo deo vt dicit ſanctus tho. in

tercio Ad q̄rtā r̄ndet̄ negādo ꝯñā
⁊ rō eſt q̄a nō eſt ſimile de dote clari
tatis ⁊ de alijs dotibꝰ q̄a inter alias
claritas eſt q̄litas ipſius perſone in
ſe ipſa .Alie vero tres dotes nō par
ticipant niſi in aliquo actu vel motu
ſeu paſſione .Oſtēdit igit̄ xp̄s in ſe
ipſo aliqua aliarū dotiū indicia pu
ta agilitatem cum ſup vndas maris
ambulauit . Subtilitatis q̄n de clau
ſo vtero virginis exiuit Impaſſibili
tatis cū de manibꝰ iudeorū p̄cipita
re vel lapidare eū volētiū illeſus eua
ſit nec tñ ꝓpt̄ illas trāſfiguratꝰ di
cit̄ ſ; p ſolā claritatē q̄ ꝑtinet ad aſ
pectū pſone ipſius circa q̄ʒ claritatē
nota ꝙ claritas illa q̄ʒ xp̄s in trāſfi
guratione aſſumpſit fuit claritas
gl̄ie q̄ntū ad eſſentiā nō q̄ntum ad
modū eſſendi Claritas enī corporis
gl̄oſi driuatur ab anime claritate ſi
cut dicit augꝰ in ep̄la ad dioſcorū ⁊
ſil̄r claritas corporis xp̄i in tranſfi
guratiōe deriuata eſt a diuinitate ip
ſius vt damaꝰ dicit ⁊ ad gl̄ia anime
eiꝰ q̄ʒ a p̄ncipio cōceptionis habuit
q̄d enī a p̄ncipio conceptionis xp̄i
gl̄ia anime nō redūdaret in corpꝰ ex
q̄dā diſpēſatione diuina factū eſt vt
in corpore paſſibili nr̄e redēptionis
expleret miſteria ⁊ eodē mō ex diui
na ordinatione factū eſt vt gl̄ia ani
me redūdaret in corpꝰ in hora trāſ
figurationis vt oſtēderet diſcipulis
gloriā future reſurrectionis vt dic
tum eſt.

Ad ſecundā .q. ſic ꝓcedit̄ ⁊
vid̄t̄ ꝙ nō cōuenientes due
ri ſūt teſtes trāſfiguratio
nis .Primo ſic vnuſq̄ſq; enim mari

me phibere pōt teſtimoniū de notis
ſ; q̄lis eēt futura gl̄ia tp̄ore tranſfi
gurationis xp̄i nulli hominū p expe
rimētū erat adhuc notū ſ; ſolis āge
lis ergo conuenientius angeli debue
rūt duci teſtes trāſfigurationis q̄ʒ
homines . Secūdo ſic teſtes verita
tis nō decʒ aliq̄ fictio ſ; ſm veritate
Moiſes ⁊ helias nō fuerūt ibi vere
ſ; imaginarie vt dicit q̄dā glo. lu. xix
ergo nō fuerūt conuenientes teſtes
Tercio ſm q̄d dr̄ act. iiij. om̄s ꝓph̄
te teſtimoniū phibēt xp̄o ergo non
ſolū Moiſes ⁊ helias debuerūt inter
eſſe tāq̄ʒ teſtes ſ; etiā om̄s ꝓphete
Quarto ſic gl̄ia xp̄i fidelibꝰ omībꝰ
repmittit̄ quos p ſuā tranſfigura
tionem ad illius gl̄ie deſideriū aſcēde
re voluit nō ergo ſolos Petrū ⁊ Jo
hānem ⁊ Jacobū in teſtimoniū ſue
trāſfigurationis aſſumere debuit ſ;
om̄s diſcipulos In opp. eſt pn̄s euā
geliū Rn̄o dicēdū ſub iſta cōcluſiōe
ꝙ cōuenientes ſūt p̄dicti teſtes ducti
teſtimoniū trāſfigurationis xp̄i iſta
cōcluſio declarat̄ ſic xp̄s trāſfigura
ri voluit vt gl̄iam ſuā oñderet homi
nibꝰ ⁊ ad eā deſiderādā homines ꝓ
uocaret Ad gl̄iam autem eterne bea
titudinis adducunt̄ homines p xp̄m
nō ſolū q̄ poſt eū fuerūt ſ; etiā q̄ eū
p̄ceſſerūt Vn̄d eo ad paſſionem pre
parāte tā turbe q̄ ſeq̄bat̄ q̄ʒ q̄ p̄ce
debāt ei clamabāt oſanna vt dr̄ mat.
xvij. q̄ſi ſalutē ab eo petētes ⁊ iō cō
ueniēs fuit vt de p̄cedētibꝰ ipſū teſ
tes adeſſent .ſ. Moiſes ⁊ helias ⁊ de
ſeq̄ntibꝰ vt Petrus . Jacobꝰ .⁊ Jo.
vt in ore duorū vel triū teſtimoniū
ſtaret hoc verbū Ad rōnes in opp.

Ad pmã rñdet᷾ negãdo ↄñãm ꝛ rõ
eſt qa xp̃s p ſuã trãſfigurationem
mmifeſtauit diſcipulis corporis glo
riã q̃ ad ſolos homines ptinet ꝛ iõ
cõueniẽter nõ angeli ſ; homines ꝑ
teſtib᷒ ad hoc inducũt᷾ . Ad ſecũdã
rñdet᷾ negãdo minorẽ dicimus eniʒ
ꝙ in rei veritate fuerũt adducti. he
lias de loco quodã eminenti ad quẽ
fuerat raptus vt habet᷾.iiij.regum
.c.ij.ꝛ ſic apparuit in corpore ꝛ in
anima Moiſes vero adductus eſt de
limbo patrũ nõ qa reſurrexit ſ; qa
anima apparuit ibi in corpore ſibi
aptato ſicut apparent angeli in cor
porib᷒ aſſumptis . Ad gloſam auteʒ
inductã dr̃ ꝙ illa dicit᷾ ſumpta de li
bro q̃ intitulat᷾ de mirabilib᷒ ſacre
ſcripture q̃ nõ eſt liber auctẽtic᷒ ſed
falſe aſcribit᷾ auguſtino vnd̃ illi glo
nõ eſt ſtandũ . Ad terciaʒ rñdet᷾ ne
gando ↄñãm licʒ enĩʒ oĩs ꝓphete
teſtimoniũ xp̃o reddãt nõ d̃buerũt
ꝓpt̃ hoc intereſſe tranſfigurationi
xp̃i ſ; ſufficiebãt iſte due pſone q̃ ca
pita ſũt ꝓphetarũ q̃ ſingularit̃ int̃
alios inducti ſũt tũ pmo qa eniʒ tur
be dicebãt xp̃m eẽ heliã alij ieremiã
aut vnuʒ ex ꝓphetis capita ꝓphe
tarũ ſecũ duxit vt ſaltem hinc appa
reat differẽtia ſuorũ ꝛ dñi tũ ſecun
do qa moiſes legem dedit helias pro
gloria d̃i emulator fuit ſ̃m qd̃ de eo
ſcribit᷾ .iij.regũ .xix.zelo zelat᷒ ſum
pro dño exercitiũ Vnd̃ ꝓpt̃ h̃ ꝙ ſi
mul cũ xp̃o apparent excludit᷾ calũp
nia iudeorũ accuſantiũ xp̃m tãq̃m le
gis trãſgreſſoreʒ ꝛ blaſfemũ d̃i glo
riã ſibi vſurpãtẽ .tũ tercio vt oñde
ret ſe habere ptãtem mortis ꝛ vite

ꝛ eſſe iudicem mortuorũ ꝛ viuoruʒ
p hoc ꝙ Moiſen iã mortuũ ꝛ heliã
adhuc viuẽtem ſecũ ducit . Ad q̃rtã
rñdet᷾ negãdo ↄñãm ꝛ rõ eſt qa alia
miſteria nõ ſũt oĩb᷒ exponẽda im
mediate ſ; p maiores ſuo tẽpore ad
alias debẽt deuenire ꝛ iõ vt criſo᷒ di
cit aſſumpſit tres tãq̃ʒ potiores pñã
petrus excellẽs fuit in dilectione q̃
habuit ad xp̃m ꝛ iterũ in poteſtateʒ
ſibi comiſſa Jo. vero in puilegio a
moris quo a xp̃o diligebatur ꝓpt̃
ſuaʒ v̾ginitatem ꝛ ꝓpt̃ p̃rogatiuã
euangelice doctrine Jacobus auteʒ
propter prerogatiuaʒ martirij fuit
enim primus anteʒ alios diſcipulos
paſſus martirium ꝓpter xp̃m

66

Ad terciam.q.ſic pcedit᷾ ꝛ
videt᷾ ꝙ petrus non erra
uerit dicẽdo bonum eſt nos
hic eẽ vel petendo tria tabernacula
Primo ſic dicit glo.bene nouerat ꝙ
diceret dũ ait bonũ eſt nos hic eẽ qa
reuera ſolũ hominis bonũ eſt intra
re in gaudiũ dñi ſui ꝛ huic in eternũ
cõtẽplãdo aſſiſtere . Secũdo ſic dici
tur in.p̃s.adherere deo bonũ eſt ſ;
hoc dicit petrus ergo nõ errauit In
opp.videt᷾ illud ꝙ marcus ꝛ lucas di
cũt ꝙ petrus hoc dicens neſciebat
qd diceret .Rñõ dicẽdũ ꝙ in hoc pe
trus dr̃ erraſſe multipliciẗ vt colligi
tur ex glo.ſanctorũ patrũ.Primo in
hoc ꝙ credidit ꝙ in ſolo aſpectu hu
manitatis xp̃i cõſiſteret beatitudo ꝛ
ideo illud ſufficere pro finali beati
tudine qd̃ nõ eſt veruʒ qm̃ beatitu
do eſſentialis cõſiſtit in aſpectu cla
ro ipſius diuinitatis ꝛ pfecta eius
fruitione accidẽtaliẗ aũt conſiſtit in

aſpectu humanitatis xp̃i ꝛ d̃lectatiõe
cõſeq̃nte . Iſti autem apl̃i q̃ admiſſi
fuerũt ad trãſfigurationẽ nõ vide
rũt ipſius diuinitatem ſ; tm̃ ei᷒ hu
manitatem in forma glorioſa Vnde
verba petri nõ erãt rõnabilia qa in
ſolo aſpectu humanitatis xp̃i nõ cõ
ſiſtit beatitudinis eſſentia vt dictuʒ
eſt . Secũdo dicit᷾ erraſſe ſiue male
dixiſſe qa credidit in hoc eſſe gloriã
ſanctorũ q̃ nõ eſt hic ſ; in celis ſ̃m
illud lu.x.gaudete ꝛ exultate q̃ a mẽ
ces vr̃a copioſa eſt in celis . Tercio
qa credidit ꝙ in hac vita mortali po
ſſit vera beatitudo haberi contra il
lud apl̃i ad hebre.xiij. nõ habemus
hic ciuitatem manẽtem ſ; futurã in
q̃rim᷒ .Quarto qa credidit ꝙ domi
b᷒ indigerem᷒ pro beatitudine cõſe
q̃nda cuʒ in illa celeſtis vite gl̃ia vt
dicit beda domus neceſſaria nõ erit
vbi diuine cõtẽplationis luce omnia
parificãte aura aduerſitatis alicui᷒
timẽda nulla remanebit teſtãte apl̃o
Johãne apo.xv.q̃ eiuſdem ciuitatis
ſupne claritatem deſcribẽs dicit intẽ
alia ꝛ tẽplũ nõ vidi in ea . De᷒ eniʒ
oĩpotẽs templũ illius eſt ꝛ agnus
Quinto errauit ſiue male dixit ꝙ tria
tabernacula petit fieri in h̃ errauit
dicit albert᷒ ꝙ legis ꝛ prophete ꝛ
euãgeliũ non ſũt tres habitationes
ſ; vna q̃ eſt eccl̃ia apo.xxij. Ecce tab̃
naculũ dei cum hominib᷒ Vnd̃ glo.
marci.ix.de iſtis ita dicit Petr᷒ obli
tus ſanctis regnũ ꝓmitti non in ter
ris ſ; in celis ꝛ ſe ꝛ coapl̃os adhuc
mortali carne indutos immortalis vi
te ſtatũ ſubire non poſſit domũ etiã
manufactã neceſſariã non eẽ . Legi

quoqʒ ꝛ ꝓphetis etiam euangelio
tria tabernacula facere cupit cũ nõ
poſſint ſeparari in vnum initiata ta
bernaculũ .i.eccl̃ia dei . Sexto dicit᷾
erraſſe qa cõparauit xp̃m alijs dicẽs
tibi vnũ helie.ꝛc̈;qd̃ non debet fieri
qa nichil eſt comparabile xp̃o Job
.xxxij.deũ homini nõ eq̃bo Vnde vt
ait gloſa in p̃ſenti euangelio qa pe
trus imprudẽter q̃ſiuit rñſione dehi
ti nõ meruit ſ; vox patris teſtat᷾ de
filio .ꝛc̈.Ad rõnes in opp.ad pmam
rñdet᷾ ꝙ petr᷒ dicẽdo bonũ eſt nos
hic eẽ ſi vellʒ pro finali beatitudine
ſufficere ſibi viſionẽ ſolã humanita
tis xp̃i errabat vt dictũ eſt.Ad ſecũ
dã patet eadẽ reſpõſio.

¶ In dñica tercia q̃dtrageſime eſt
euãgeliũ In illo tp̃ore erat ih̃s eici
ens .ꝛc̈.lu.xi.circa qd̃ poſſunt hee q̃
tiones diſputari.

¶ Prima eſt vtrũ xp̃s ſufficiẽter
oñdit ſe nõ in belzebub ſ; in virtute
dei eicere demonia.

¶ Secũda vtrũ ſufficiẽs fuit illud
argumẽtũ xp̃i ſi in digito dei eicio d̃
monia pfecto venit in vos regnuʒ
dei.i.xp̃s ſiue meſſias ꝓmiſſus in le
ge venit.

¶ Tercia eſt vtrũ cõueniẽs fuit ꝙ
carnẽ ſumereʒ de femina qa dr̃ beat᷒
vẽter .ꝛc̈.

Ad pmã.q.ſic pcedit᷾ ꝛ vid̃
tur ꝙ xp̃s nõ ſufficiẽter oñ
dit ſe nõ in belzebub eicere
demonia ſ; in v̾tute dei . Primo ſic d̃
mones cũ inter ſe habeãt p̃lationem
vt minor maiori imperãti obediat ꝛ
ſuiat nõ dubiũ videt᷾ qn imperio ſu
perioris inferior d̃mõ poſſit expelli

ab homine ergo ⁊c̃. Secũdo arguit
ex dicto ſancti tho. q̇ hoc dicit ꝙ vir
tute ſuperiorũ demonũ alij demones
expellabant. ¶Tercio idẽ arguit᷒ ꝙ
nigrumãtici religare qñqȝ dicũt᷒ de
mones ꝑ illicitas incãtationes ergo
ꝑ eaſdem poſſunt ſoluere eos de cor
porib⁹ hominũ ⁊ ſic eicere. In opp.
videt᷒ eẽ euãgeliũ pñs. R̃nõ ſciẽdũ
autem eſt ꝑmo ꝙ phariſei odio ha
bebant xp̃m q̇a acriter arguebat eo
rũ vicia ⁊ ideo miracula ab ipſo fac
ta v̇tute diuina dicebãt eẽ facta ar
te magica ⁊ eodẽ modo eiectionẽ de
monũ factã ꝑ xp̃m dicebãt fieri v̇tu
te cuiuſdã ſuperioris d̃monis cui in
feriores obediebãt ad nutũ de corpo
rib⁹ exeũdo ſicut eniȝ in angelis ſũt
ordines ⁊ alij alijs ſũt ſuperiores ſic
in demonib⁹ cũ in eis remanſerint
naturalia integra ſ̃m diom. dicebãt
enim phariſei ꝙ xp̃s habebat ali
quẽ demonẽ ſuperiorẽ quẽ vocabãt
belzebub ſibi familiarem ⁊ ꝑuatum
⁊ ſic demones inferiores de corpori
b⁹ obſeſſis eiciebat ꝑ illum. Secũdo
ſciẽdũ ꝙ vt dicit ſanctus tho. in ter
cia parte .q.xliij. ar.ij. aliter xp̃s ex
pellebat demones q̃ȝ v̇tute demonũ
expellebãt᷒ nã v̇tute ſuperiorum de
monũ demones a corporib⁹ expellẽ
bãt᷒ ſȝ tñ remanebat dominiuȝ eorũ
quantũ ad animas nõ eniȝ cõtra re
gnũ ſuũ diabolus agit ſȝ xp̃s depel
lebat nõ ſolũ a corpore ſȝ multo ma
gis ab anima Vñ aug⁹ libro. lxxx
iij. q. lxxviij. cũ imperio vel inuoca
tione alterius demonis demõ exit a
corpore iã nõ eicit᷒ ſȝ magis intima
ingredit᷒ operando ſ̃m ap̃lm in filij

os diffidẽtie. Xp̃s autẽ remouebat
a corpore ⁊ ab anima nõ enim ꝑnci
paliter intẽdebat ſanitateȝ corporis
ſȝ anime vt pȝ ex illo Jo. v. Ecce ſa
n⁹ fact⁹ es iã noli peccare ne d̃teri⁹
tibi aliq̇d cõtingat. Iſtis notatis po
nit᷒ cõcluſio reſpõſalis ꝙ ſufficien
ter xp̃s ſe oſtendit eicere nõ in belze
bub ſȝ in virtute dei eicere demonia
Prima rõ xp̃i ſi ſathanas ſathanã
eicit tam. ſ. in corpore quaȝ in anima
tũc cũ diuiſio ſit int᷒ d̃mões quomõ
ſtabit regnũ ei⁹ cũ om̃e regnũ in ſe
diuiſũ deſolabit᷒ q̃ſi diceret vt inq̇d
Je. regnũ diaboli ſtat in peccatoribus
vſqȝ ad diem iudicij q̇a tunc euacua
bit᷒ om̃is ptãs Vñ ſi h̃ iã cẽt eſſet
iã finis mũdi vel ſic ſ̃m hilariũ ſi de
poteſtate mea eſt ꝙ ego faciam ꝙ
vnus demõ expellat alium ergo ego
deſtruo regnũ diaboli ⁊ ex hoc d̃be
tur michi adherere. Secundo ſic ſi
ego eicio in belzebub d̃mõia filij vr̃i
. ſ. apoſtoli de eorũ carne deſcẽdẽtes
vel alij q̇dã iudei q̇ nõ erãt de diſcipu
lis xp̃i q̇ nõ in nomine xp̃i eiciebãt
demonia in quo eiciũt ſȝ dicitis illos
eicere demonia in v̇tute dei idẽ debe
tis cõfiteri de me. Tercio ſic probat
quia demonẽ expellere de regno ſuo
nõ poſſem niſi eẽm fortior eo nec eũ
vincere poſſem niſi v̇tute diuina cũ
nõ ſit poteſtas in terra q̃ cõparetur
ei Job. xli. Quarto ſic q̇ non eſt me
cũ rõ eſt talis voluntas ei⁹ q̃ obedit
alicui eſt cõformis volũtati illius cui
obedit ſaltem in facto. Si ergo xp̃s
in virtute demonis faceret miracula
ſeq̃ret᷒ ꝙ xp̃s ⁊ demones eſſent cõ
cordes in factis. Hoc autẽ eſt falſũ

q̇a facta xp̃i ⁊ doctrina erãt ad remo
uẽdũ homines a pc̃cis. Facta autem
demonis ad deſtruẽdum homines ꝑ
pc̃m ex quo ſeq̇t᷒ ꝙ xp̃s nõ opera
tur in v̇tute demonis ⁊ hoc eſt ꝙ di
cit q̇ nõ eſt mecũ ꝑ concordiã in fac
to ⁊ volũtate cõtra me eſt ⁊ hmõi ẽ
diabolus q̇ nõ colligit mecũ xp̃i eniȝ
eſt colligere demonis eſt diſpergere
⁊ ſic regnũ xp̃i cuȝ regno demonum
nullã habet communicationẽ. Colligit
eniȝ xp̃s ꝑmo paſſiones in formam
v̇tutis actiones ad normã rectitudi
nis. Electiones ad prudẽtiam rõnis
animales vires ⁊ mot⁹ ad mẽſuraȝ
bone cõſtitute mẽtis diuerſas ⁊ diſ
currẽtes ⁊ vagas cogitationes ad
cõtemplationem intellect⁹ diuini mul
titudinem totã operũ in vnũ ſimpli
cis intẽtionis multitudinẽ credẽtiuȝ
in vnitatem cordis multitudinẽ om
niũ in om̃ib⁹ nationib⁹ ad vnitateȝ
vnius ouilis ⁊ cure paſtoralis ⁊ ſic
ſemꝑ xp̃s colligẽdo eſt ⁊ cõgregãdo
Vnde aug⁹ in. x. cõfeſſionũ in omni
b⁹ q̃ mẽte ꝑcurro nõ inuenio locũ tu
tũ anime mee ꝑter te in quo colligũ
tur diſperſa mea cõtrario autẽ modo
vt dicit albert⁹ magn⁹ diſpergit dia
bolus qui diuiſionis pr̃ eſt ⁊ origo
diſꝑgit enim in varietatũ paſſionũ
deſid̃ria peccãtiũ. diſꝑgit in corrup
tionem actionem multitudinẽ operũ
iniuſtorũ diſꝑgit volũtatẽ in diuẽ
ſitatem eligibiliũ. diſꝑgit mẽtis men
ſurã ꝑ diuerſitatem animaliũ motuũ
diſꝑgit intellectũ in euagationes co
gitationũ in vtiliũ diſꝑgit intentio
nem ꝑ diuerſitatem finiũ intẽtorũ
diſꝑgit credẽtes in contrarietatẽ diſ

cordiarũ vnitatem eccl̃iarũ in diuer
ſitatem errorũ. Jo. x. lupus diſꝑgit
oues. Ad rõnes in opp. ad ꝑmã dicẽ
dũ r̃ñdetur multiplicit᷑ ꝑmo. negãdo
cõſeq̃nciã ⁊ rõ eſt q̇a licȝ poſſibile ſit
poteſtati ſuperioruȝ demonũ ꝙ ali
q̇s demõ poſſit eici aut expelli de cor
pore ſolo hominis non tñ de anima
xp̃s aũt eiciebat demonia non ſolũ a
corporib⁹ ſȝ ab anima vt dictũ eſt.
Secũdo r̃ñdet᷒ ꝙ qñ diabolus ꝑcep
to ſiue imperio ſuperioris exit nõ di
cit᷒ ꝓꝑe eici ſȝ volũtarie ex obedien
tia exire q̇a eicere dicit q̇d violẽtum
Xp̃s autẽ eiciebat demonia violẽter
⁊ cõtra volũtatem eorũ Vñ gemen
tes clamabãt filij. dd̃. q̇d nobis ⁊ ti
bi veniſti ante tẽpus torquere nos
mat. ix. Tercio r̃ñdet᷒ ꝙ licȝ demõ vi
deat᷒ expelli nõ eſt tñ vera expulſio
ſȝ ficta ⁊ ſimulata ad deceptionẽ ſed
tm̃ ceſſat a vexatione ⁊ leſione quã
intulerat ſicut aliq̃ñ oñdũt ſe egros
curare nõ ſanitatem cõferẽdo ſȝ a le
ſionib⁹ q̃s infirmis inferunt ceſſan
do Ad ſecũdã rõnem r̃ñdet᷒ vt dictũ
ex ipſo dicto ſancti tho. Ad terciã r̃ñ
det᷒ dupl̃r ꝑmo ſicut ad ꝑmũ. Secũ
do põt dici vt dicit Nicolaus de lira
in hoc euãgelio ꝙ ſ̃m ꝙ dicit Jero
nim⁹ licȝ arte magica ꝑñt aliq̃ mira
cula fieri tñ illa ꝑtinẽt ad curioſitatẽ
tm̃ ⁊ vanitatẽ ſicut Simõ mag⁹ fa
ciebat ſtatuas ambulare loq̇ ⁊ rid̃re
⁊ conſimilia vt habet᷒ in itineratio
clemẽtis ſȝ illa q̃ ſunt ſalubria vt cu
ratio lãguidorũ illuminatio cecoruȝ
⁊ hmõi nõ poſſunt magicis artib⁹
fieri ⁊ ideo opȝ talia attribui diuine
v̇tuti ⁊ talia faciebat xp̃s.

AD ſecūdam.q.ſic ꝓceditᷣ ꝛ videtᷣ ꝙ nō ſit ſufficiēs argumētum illud xp̄i ſi in digito dei eicio demonia ꝓfecto venit in vos regnū dei.i.xp̄s ſiue meſſias ꝓmiſſus in lege venit .p̄mo ſic legitur ꝙ ſalomō vt dicit beda ſup act. apoſtolorū .xix. excogitauit ꝛ docuit exorciſmos q̄bus immūdi ſp̄us ex expulſi ab hominib⁹ nō audebāt ad homines reuerti ſi illa expulſio non fuit argumētum aduent⁹ regni xp̄i ergo nec expulſio demonū facta pē xp̄m oīa videtᷣ bona. Secundo ſic xp̄s opa magis miraculoſa fecit quā eicere demonia ſʒ ex alijs opib⁹ non intulit hoc argumētū aduēt⁹ regni ſui ergo nec ex hᷣ videtᷣ argui. Tercio ex euāgelio p̄ʒ ꝙ filij iudeorū ſiue dicantur apl'i ſiue alij exorciſte faciebāt miracula in v̄tute dei ſʒ ex opere illorū nō infertᷣ hoc argumētum ergo nec ex facto xp̄i In opp.eſt v̄bū xp̄i R̄ño dicēdum ſub iſta cōcluſione ꝙ argumētum xp̄i quo arguit ſi in digito dei eicio demonia ꝓphecto venit in vos regnum dei eſt efficaciſſimū qđ ſic oñditᷣ vt dictū eſt in cōcluſione ſuperiori xp̄s eiciēdo demonia ab hominib⁹ non ſolū eiciebat a corporib⁹ violēter cōtra volūtatē d̄monū ſʒ p̄ncipal'r ab animab⁹ in q̄b⁹ regnabat diabolus p pc̄m ꝛ ita xp̄s diminuebat ſiue euacuabat regnum diaboli ꝛ dilatabat regnuʒ ſuum regnādo in cordib⁹ hominū p fidē. de quo dr̄ lu.i.regni ei⁹ non erit finis ꝛ.i.corin.xv. opʒ aūt illum regnare .ſ.p fidē donec ponat inimicos eius ſub pedib⁹ ei⁹ hec aūt poteſtatis demonum debilitatio ſiue diminucio ſignū erat aduēt⁹ regni xp̄i ſm illud numeri.xxiiij. Orietᷣ ſtella ex Jacob q̄a in natiuitate xp̄i ſtella apparuit q̄ magos ad xp̄m natū ꝑduxit vt habetᷣ mat.ij. Et ſurget v̄ga de iſrl'.i. xp̄s ſm ꝑtātem regiā. Vnđ de ipſo dr̄ .p̄s.ij. reges eos in v̄ga ferrea ꝑcutiet duces.i.ydolatras Vnđ p xp̄i aduētū deſtructa eſt ydolatria ꝛ vaſtabit oēs filios ſedech.i. oīs ꝑp̄l'os ſubiciet fidei catholice an̄ finē mundi lʒ nōdū ſit implectū Itē yſa .liij. de eo dr̄ fortiū diuidet ſpolia pro eo ꝙ tradidit in mortē animā ſuā forcium.i.demonū xp̄s ſpolia diuiſit tum p̄res de limbo in ſua reſurrectione extrahēdo tū potēciā eorū diminuēdo Itē ezechi.xxxiiij. ſuſcitabo paſtorē vn̄m ſuū meū dauid.i.xp̄m q̄ de dđ. deſcēdit ſm carnē mat.i.ꝛ ceſſare faciā beſtias peſſimas de terrā.i.potēcias diaboli q̄ p mortē xp̄i diminute ſūt ei.ī.ꝛ ſciēt.ſ.iſrl' q̄a ego dn̄s cum cōtriuero cathenas iugi eorū ꝛ eruero eos đ manu.i.poteſtate impātiū ſibi.i.p̄ncipij demoniorū Itē zacha. .xiij. dr̄ ſpiritū immūdum auferam de terra ecce manifeſtū teſtimonium ergo oīa hec cōpleta ſūt p paſſionē xp̄i Vnđ Jo.xij. xp̄s inſtante paſſione p̄nceps hui⁹ mūdi eicietᷣ foras cū ergo iſta fiēda eſſent p xp̄m efficaciſſimū argumētū erat xp̄i cū dicebat Si in digito dei.i. v̄tute diuina eicio demonia nō ſoluʒ ab hominū corporib⁹ ſʒ etiam ab animab⁹. Profecto venit in vos regnū dei ideſt xp̄s ꝓmiſſ⁹ q̄ expulſo dominio d̄monis regnaturus eſt p fidē in cordib⁹ fideliuʒ q̄a etiā dictū ē ꝙ p xp̄i paſſioneʒ liberati ſuimus a poteſtate diaboli ꝛ nichilominus videm⁹ ꝙ adhuc noceʒ hominib⁹ q̄ntū ad animas tēptādo ꝛ q̄ndoqʒ vexādo q̄ntū ad corp⁹ eſt ꝓ noticia plenori veritatis huiuſmodi ſciēdū ꝙ vt dicit ſanctus tho. Poteſtas demonis in duob⁹ cōſiſtit .ſ. impugnādo ꝛ detinendo deuictos ex eo auteʒ ꝙ q̄s impugnatᷣ nō dū ſu⁹ factus eſt ſʒ ex eo ꝙ victus eſt vt patet.ij.petri.ij. deuicerat autem diabolus totū genus humanū in primis parētib⁹ ꝛ ei⁹ dominabatᷣ dum eos ad hoc ſecūdum ſuū votū deduxerat vt nullus paradiſi ianuā intrareʒ deuincit vnūquēqʒ ſingularit' dum eū ad pc̄m inclinat q̄a q̄ facit pc̄m ſu⁹ eſt pc̄i. Poteſtatem ergo diaboli qua victos detinet xp̄s p paſſionem ammouet q̄ntū ad ſufficienciā q̄zuis nō q̄ntū ad efficaciā niſi in illis qui viʒ paſſionis ſuſcipiūt p fidē ꝛ caritateʒ ꝛ ſacramenta ꝛ per hoc dr̄ dominiū euacuaſſe Vnđ q̄a iā diabol⁹ nō pōt impedire ſanctos a cōſecutione glorie ſicut faciebat āte Sed poteſtatem qua impugnat non euacuauit ſʒ debilitauit dū ipſū vicit ꝛ duʒ hominib⁹ auxilia mīta ad reſiſtendū tribuit ſicut ſacramēta graciam habūdātiorem ꝛ alia huiuſmodi Vnde liʒ diabolus ꝑmittatᷣ temptare homines ad exercitiū ꝛ meritū ſanctorū nō tn̄ de facili ſuperat in quantū homo plura remedia habet. Ad rōnes in opp.ad p̄mā r̄ndetᷣ negādo cōſeq̄nciam ꝛ rō eſt duplex Vna q̄a expulſio demonuʒ facta p exorciſmos erat tātuʒ a corporib⁹ nō ab animabus. Secūda rō eſt q̄a xp̄s ꝓpria v̄tute ꝛ poteſtate demones expellebat tā de corporib⁹ q̄ʒ de animalib⁹ Alij vero nō niſi mēdicata a deo vel diabolo. Ad ſecūdā r̄ndetᷣ negando aſſumptū Vnđ xp̄s ad.q' p̄poſitā ſibi p diſcipulos Johānis tu es q̄ venturus es an aliū expectamus hoc modo r̄ndit dicēs Eūtes renūciate Jo. q̄ audiſtis ꝛ vidiſtis ceci vidēt claudi ambulāt leproſi mūdantᷣ.ꝛc̄. q̄ſi diceret cū iſta facio ꝓp̄a v̄tute ꝓfecto ego ſū q̄ vētur⁹ erat ꝛ non eſt alius expectād⁹ Itē Jo.i. dicit ſi opera nō feciſſem in eis que nemo alius fecit pc̄m nō haberet infidelitatis in me ꝛ ita pʒ ꝙ virtual'r ex opib⁹ ſuis arguebat regnuʒ ſuū ꝛ dominiū veniſſe. Decipiebātᷣ aūt iudei in hoc q̄a iſtud regnū xp̄i ſp̄uale futurū tēporale credebāt quē errorem eis excludit xp̄s dicēs Jo.xiiij. regnū meū nō eſt de hoc mūdo Ad terciā r̄ndetᷣ ſicut dictū aſt ad p̄mā ꝛ hec de iſta cōcluſione

AD terciā.q. circa illud beat⁹ vēter q̄ te portabit .ꝛc̄. ſic ꝓceditᷣ ꝛ videtᷣ ꝙ nō fuit cōueniēs ꝙ xp̄s carnem ſumeret de femina. Primo ſic ſexus maſculinus eſt nobilior q̄ʒ ſexus femenin⁹ ſʒ magis decuit vt xp̄s aſſumeret id quod eſt ꝑfectū in humana natura ergo videtur ꝙ nō fuit cōueniens ꝙ xp̄s carnem aſſumeret de femina ſʒ de viro ſicut eua de coſta ade viri formata ē Secūdo ſic q̄cūqʒ ex femina concipitur vtero femineo clauditur ſʒ deo q̄ celū ꝛ terrā implet vt dr̄ Jere .iij. nō cōpetit vt paruo femineo vtero

includat² ergo videt² ꝙ non debuit
cōcipi de femina ¶ Tercio ſic illi q̄ cō
cipiūt² de femina aliq̄z immūdiciam
patiūt² Unde Job.xxv.nūquid pōt
hō apparere mūdus nat⁹ de muliere
ſʒ in xp̄o nulla immūditia eſſe debuit
ergo non videt² fuiſſe conueniēs vt
carnē de femina ſuſciperet In opp.
eſt euāgeliū pn̄s Rn̄o dicendū ꝙ li
cet filius dei carneʒ humanā aſſume
re potuerit de q̄cūq̄ʒ materia voluiſ
ſet cōueniētiſſimū tn̄ fuit vt de femi
na carnē accipet tū p̄mo q̄a per hoc
tota natura nobilitata eſt Un̄ aug⁹
libro.lxxxiij.q.hominis liberatio in
vtroq̄ʒ ſexu d̄buit apparere ſʒ quia
virū oportebat ſuſcipe q̄a ſexus ho
norabilior eſt cōueniēs erat vt femi
nei ſex⁹ liberatio huic appareret q̄a
ille vir de femina natus eſt tum ſe
cūdo q̄a p hoc veritas incarnationiſ
aſtruit² nā vt dicit aug⁹ in epl'a ad
voluſianū ſi omipotēs de⁹ hominē
vbicūq̄ʒ formatum nō ex materno
vtero cauſarʒ ſʒ repentinū afferret
aſpectib⁹ nōne opinionem cōfirma
ret erroris nec hominem verū ſuſce
piſſe vllo mō crdet² ꝛ dū omīa mira
biliter facit auſſerret qd̄ miſericorditer
fecit Nūc vero ita inter deum ꝛ
hominē mediator apparuit vt in vni
tate pſone copulās vtrāq̄ʒ naturaʒ
ꝛ ſolita ſublimaret inſolitis ꝛ inſoli
ta ſolitis tēparet tuʒ tercio ꝛ eſt rō
anſelmi q̄a p hūc modū cōplet² omiſ
diuerſitas generatiōis humane eua
vero pducta eſt ex viro ſine femina
ceteri homines pducunt² ex viro ꝛ
femina Und̄ hoc q̄rtū q̄ſi xp̄o relin
q̄bat² ppꝛium vt pduceret² ex femi
na ſine viro. Ad rōnes in opp. ad p̄
mā rn̄det² negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a
ideo ꝙ ſexus maſculinus nobilior ē
q̄ʒ femininus ideo humanā naturā
in maſculino ſexu aſſumpſit ne tn̄ ſe
x⁹ feminin⁹ cōtēpneret² congruum
fuit vt carneʒ aſſumeret de femina
Und̄ aug⁹ dicit libro de agone xp̄ia
no nolite vos ipſos contēpnere viri
filius dei virū ſuſcepit nolite vos ip
ſas cōtēpnere femine filius dei nat⁹
eſt ex femina. Ad ſecūdā rn̄det² ne
gādo ꝯnām ꝛ rō eſt quia ſicut dicit
aug⁹ tercio libro cōtra fauſtū q̄ hac
obiectione vtebat² nō plane inq̄t ca
tholica fides q̄ xp̄m filiū dei natum
ſecūdum carnē credit ex v̄gine vllo
modo eūdē dei filiuʒ ſic in vtero mu
lieris includi ꝙ extra nō ſit q̄ſi celi
ꝛ terre ammiſtrationē deſeruerit ꝛ
q̄ſi a patre receſſerit Und̄ licʒ nō cō
ueniat xp̄o ſm̄ diuinitatem includi
in vētre femine pōt tn̄ conuenire rō
ne nature humane aſſumpte ſm̄ q̄m
potuit mori. licʒ ſm̄ diuinitatē immor
talis fuerit. Ad terciā rn̄det² negan
do maioreʒ rō eſt q̄a immūdiciā illaʒ
patiūt² cōcepti ex commixtione maris
ꝛ femine hoc auteʒ nō habet locum
in cōceptione filij d̄i de ſpū ſancto ꝛ
ex maria v̄gine ꝛ ideo dicit damaſ⁹.
.iij. libro ꝙ filius dei conſtruxit ſibi
ipſi ex caſtis ꝛ puriſſimis ſanguini
b⁹ carnē animatā anima rōnali.
¶ In dn̄ica q̄rta eſt euāgeliū abije
ihs trāſmare ꝛc̄. Jo. vi. Circa quod
poſſunt hec diſputari ¶
Primo vtrū cōueniēter xp̄s ſaciauit
q̄nq̄ʒ milia hominū de q̄nq̄ʒ panib⁹
q̄ recepti fūt apud quedā in ſocietate
Secūdo vtrū cōuenienter xp̄s ſacia
uit q̄nq̄ʒ milia de panibus ordeaceis
ꝛ nō de tritico.
¶ Tercio vtrū xp̄s fuerit ver⁹ p
pheta ſicut dicit² in euāgelio
Ad p̄mā .q. ſic pcedit² ꝛ vi
det² ꝙ cōuenienti⁹ xp̄s ſa
ciaſſet q̄nq̄ʒ milia hominū
de alijs panib⁹. Primo ſic mai⁹ mi
raculū fuiſſet ſaciare tantam mltitu
dinem de panib⁹ nouiter creatis q̄m
de panib⁹ p̄exiſtētib⁹ ergo videtur
ꝙ cōuenienti⁹ ſaciaſſet illos de illis.
Secūdo ſic panes illi ſaciare nō po
terāt tātaʒ mltitudinem niſi mltipli
cati ſʒ multiplicatio non videt² poſſi
bilis ergo ꝛc̄. Probat² minor ſic ma
teria nō pōt tranſmutari de parua
q̄ntitate in magnā niſi p rarefactio
nem ſicut ex vno pugillo aque gene
rat² .x. aeris vel p alterius materie
additionem ſʒ nō eſt dicēdū ꝙ p ra
refactioneʒ mltiplicati fūt panes vt
pʒ ergo oportebit dicere ꝙ p addi
tionem exterioris materie ꝙ oporte
bit mltum amplius eſſe q̄m q̄nq̄ʒ pa
nes cū ergo vnūquodq̄ʒ denominan
dū ſit a maiori pte videt² ꝙ nō debe
at dici q̄nq̄ʒ milia hominuʒ ſaciatos
eē ex q̄nq̄ʒ panib⁹ ſʒ ex alia materia
addita. Tercio ſic ſi aliquis dicat ꝙ
mltiplicatio facta eſt panū ſine ad
ditione cuiuſcumq̄ʒ exterioris mate
rie vel noue create cōtra quod hoc
vid̄t² nō bene intelligibile ꝙ aliquid
ſit in ſubſtātia magn⁹ ſine additio
ne alteri⁹ rei vt probat ſanctus tho
mas in p̄ma pte. q. xcij. ꝛ in ſecundo
ſcripto. di. xviij. In opp. eſt euāgeli
um pn̄s. Rn̄o dicēdū ꝙ xp̄s cōuenien
tius ſaciauit q̄nq̄ʒ milia hominuʒ ex
q̄nq̄ʒ panib⁹ q̄ repti fūt in ſocietate
ſua q̄ʒ ex nouiter creatis. Patet con
cluſio q̄a licet xp̄s potuerit paſcere
turbas ex panibus nouiter creatis
voluit tn̄ ex panib⁹ pre exiſtētibus
mltiplicatis illas reficere duplici ra
tione Primo vt oſtēderet ſenſibilia a
diabolo ꝛ nō eſſe ſicut manichei errā
tes dicūt nā ſi hoc verū eſſet de⁹ nō
vteret² ſenſibilib⁹ ad op⁹ diuine lau
dis p̄cipue cū ip̄e venerit vt diſſolue
ret opa diaboli vt dr̄ .i. Jo. iiij. Se
cūda rō vt oſtēdat falſum eē ꝙ ipſi
manichei dicūt. ſ. doctrinā veteris
teſtamēti nō eē a deo ſʒ a diabolo vt
ergo oſtēderet nō eē aliā doctrinam
noui teſtamenti q̄ʒ q̄ p̄figurabat² ꝛ
cōtinebat² in doctrina veteris teſta
mēti p̄ exiſtētes panes mltiplicauit
inuens ꝙ ip̄e eſt q̄ legem ꝛ pficit ꝛ
adimpleuit mat. v. nō veni legē ſol
uere ſʒ adimplere ſic pʒ rn̄o ad p̄mū
argumētuʒ in opp. Ad ſecūdā rn̄det²
ꝙ hic eſt triplex modus dicēdi vn⁹
eſt ꝙ xp̄s panes mltiplicauit per ad
dicioneʒ materie nouiter create Ali
us modus dicendi eſt ꝙ per additio
nem alterius materie in formaʒ pa
nis inuiſibiliter inducendo ꝛ iſte mo
dus dicēdi eſt ſancti tho. Unde ſic di
cit in tercia parte mltiplicatio panū
nō eſt facta p modū creationis ſʒ p
additionem extranee materie in pa
nes cōuerſe. Un̄ aug⁹. dicit ſup Jo.
Und̄ multiplicauit d̄ paucis granis
ſegetes ind̄ in manib⁹ ſuis multipli
cauit .v. panes Manifeſtū eſt auteʒ
ꝙ p cōuerſionem materie p̄exiſten
tis grana multiplicantur in ſegetes

eiuſdē ſentēcie eſt in pma parte.q.x
cij.⁊ in ſecūdo ſcripto di.xviij. ⁊ ad
ꝓbationem cōtra rn̄det negādo cō
ſeq̄ntiā ⁊ rō eſt q̄a materia q̄ addit
in panes illos cōuertit ⁊ iō ex illis
panibꝰ dicit q̄nqꝫ milia hominuꝫ ſa
ciaſſe Tercius modus dicendi eſt ꝙ
multiplicauit in ſe ipſis nichil noui
ter creādo ne aliq̄d addēdo ad libitū
ſue diuinitatis iſtū modum dicēdi te
nēt aliqui antiqui ſicut hugo de ſcō
victore ⁊ magr̄ ſn̄iarū ⁊ dn̄s alber.
magnꝰ quēadmodū dicūt corpꝰ eue
formatū de coſta ade dicūt eniꝫ ſicut
deus pōt de nichilo aliq̄d facere ita
modicū corpꝰ in magnū cōuertere
ſꝫ iſtū modū imꝓbat ſanctus tho.ſi
cut inintelligibile ſicut dictuꝫ eſt in
tercio argumento

Ad ſecūdam.q.ſic ꝓcedit et
vid ꝙ cōueniētius ſaciaſ
ſet xp̄s turbas illas ex pa
nibꝰ triticei q̄ꝫ ordeaceis. Primo ſic
in miraculo vini optimū vinū fecit
ex aqua ergo vr̄ ꝙ conuenientiori
mō debuit frumētum panem facere
ex panibus ordeaceis ⁊ ex illis tur
bas ſaciare. Secūdo ſic illud miracu
lū eucariſtiā p̄ncipal'r ſignificat ſꝫ
vr̄ ꝙ debuit turbas ſaciare de pani
bꝰ frumēti cū tal' ſit materia ſacr̄mē
ti eucariſtie ⁊ nō de ordeo. Tercio
quid eſt ꝙ fragmēta excreuerūt vſqꝫ
ad numerū .xij. cophinorū videt eē
ad q̄ndā oſtētationem. In oppo. eſt
euāgeliū p̄n̄s. Rn̄o dicēdum ꝙ con
uenientiſſimū factum eſt q̄cq̄d a xp̄o
factū eſt cū ſit ſapiētia oīa ſuauit
diſponens. Ad rōnes in oppo. Ad p
mā reſpōdet negādo ꝯnām ⁊ rō eſt

iuxta albertū ꝙ aliud ē hic ⁊ aliud
ibi Illud eniꝫ miraculū de cōuerſio
ne aque in vinū d̄ſeruiuit iocūditati
nubētiū ⁊ ideo conueniebat aquam
mutari in liquorem iocūditatē facie
tem Iſtud aūt deſeruiuit neceſſitati
cōis turbe ⁊ ideo a forma neceſſita
ti ſuiēti illū panē nō mutauit maxi
me vt dicit Criſoſ ne gule deſeruire
videret Preterea xp̄s noluit creaē
panes de nouo ſꝫ p̄exiſtētes mltipli
cauit vt miraculū eēt magis notum
q̄a talis mltiplicatio eorūdē panum
magis eſt ꝑceptibilis q̄ꝫ creatio. Ad
ſecūdā rn̄det negādo ꝯnām ⁊ rō eſt
ſm albertū q̄a hoc miraculum eſt ſi
gnū remotū eucariſtie ⁊ ideo exp̄ſ
ſam ſilitudinē in materia nō habuit
Ad terciā rn̄det ꝙ xp̄s nō fecit im
pleri illos cophinos ad aliquā oſtē
tationeꝫ ſꝫ vt oſtēderet factū miracu
lū nō eſſe fantaſticū p hoc ꝙ collec
te reliquie dn̄i conſeruate ſūt ⁊ aliis
in cibū fuerūt ꝙ auteꝫ .xij. cophini
fragmētorū impleti ſūt nō a caſu ſꝫ
ex diuina diſpoſitiōe impleti ſūt ſm
numerū .xij. apl'orū ſignificat ut dicit
albertꝰ magnꝰ ꝙ de reliq̄s xp̄i q̄ p
q̄nqꝫ panes ſignificant excreſceret
doctrina apl'ica in ſaturitateꝫ mūdi.

Ad terciam .q. ſic ꝓcedit ⁊
vid ꝙ xp̄s nō fuerat ve
rꝰ propheta. Primo ſic ꝓ
phecia videt importare quādā obſ
curā ⁊ impfectā noticiā ſm illud nu
meri .xj. ſi q̄s fuerit inter vos ꝓph
ta dn̄i p ſompnuꝫ aut p viſionem lo
quar ad eū ſꝫ xp̄s habuit plenā ⁊ p
fectā noticiā ergo nō fuit dicendus

ꝓpheta. Secūdo ſic fides eſt eorū
que nō habent Ita ꝓpheta eſt eo
rū q̄ nō ſūt p̄ſ̄ncia ſꝫ diſtāt p̄cul ꝓph
ta dr̄ quaſi ꝓcul fans ſꝫ in xp̄o non
ponit fides nec ſpes ergo nec ꝓph
cia. Tercio ſic ꝓpheta eſt inferio
ris ordinis q̄ꝫ angelus ſꝫ xp̄s nō eſt
minoratꝰ ab angelis ſm noticiā ani
me ſꝫ ſolū ſm corporis paſſioneꝫ vt
dr̄ ad hebre.ij. Ergo videtur ꝙ xp̄s
nō fuit ꝓpheta. In oppo. eſt euāge
liū p̄n̄s Rn̄o p̄mo ꝙ xp̄s in q̄ntū fu
it viator aliquo mō potuit dici pro
pheta ſicut dr̄ deut .xviij. ꝓphetā
ſuſcitabit tibi dn̄s de fratribꝰ tuis ⁊
ip̄e de ſe dicit mat .xiij. ⁊ Io. iiij. non
eſt ꝓpheta ſine honore niſi in p̄ria
ſua pro quo ſciēdū iuxta ſanctū tho
ſup Io. ꝙ propheta dr̄ vidēs .i. re
gū .ix. q̄ nūc dr̄ ꝓpheta olim voca
bat vidēs viſio ad viꝫ cognoſcitiuā
ptinet in xp̄o aūt triplex fuit cogni
tio .ſ. ſenſitiua ⁊ ſm hanc habuit ali
quā ſimilitudinē cū ꝓphetis in q̄n
tū in imaginatione xp̄i formari po
tuerūt aliq̄ ſpecies ſenſibiles q̄bꝰ fu
tura vel occulta p̄n̄tarēt precipue
ꝓpt' paſſibilitateꝫ que ſibi cōuenie
bat ſm ſtatum viatoris. Iteꝫ fuit in
xp̄o cognitio intellectiua ⁊ q̄ntū ad
hāc nō habuit ſil'itudineꝫ cū ꝓphe
tis ſꝫ eſt etiā ſup angelos q̄a erat cō
prehēſor excellētius q̄ꝫ aliqua crea
tura Iteꝫ fuit in eo cognitio diuina
⁊ q̄ntū ad hāc fuit ꝓphetarū ⁊ an
gelorū inſpirator cū omis cognitio
cauſet p participationeꝫ diuini ver
bi Albertꝰ vero ſup Io. dicit ꝙ xp̄s
ꝓp̄e nō dr̄ ꝓpheta niſi quo ad hoc
ꝙ immobile eſt omē qd̄ xp̄s enun

ciat mat .vij. Verba mea non tranſi
būt Ad rōnes in oppo. ad p̄mā rn̄de
tur negādo aſſumptuꝫ ⁊ ad ꝓbatio
nem dicēdum ſm ſanctuꝫ thomam ter
cia pte ꝙ p illa verba nō oſtēdit eē
de rōne ꝓphecie enigmatica cogni
tio .ſ. q̄ eſt p ſompniū q̄a aliq̄ in viſio
ne pceperūt diuina vt Moyſes q̄ pa
lā ⁊ non p enigmata deū vidit ⁊ tn̄
dictꝰ eſt ꝓpheta vt pꝫ de vtero vl
timo non ſurrexit vltra ꝓpheta in
Iſrahel ſicut moyſes Poteſt ſecūdo
reſponderi iuxta ſuperius poſita ꝙ
⁊ ſi xp̄s habuit plenā ⁊ pfectā noti
ciā q̄ntum ad ptem intellectiuaꝫ ha
buit tn̄ in pte imaginatiua quaſdaꝫ
ſil'itudines in q̄bꝰ etiam poterat ſpe
culare diuina nō enim ſolū erat com
p̄hēſor ſꝫ etiā viator. Ad ſecūdam
rn̄det negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a nō
eſt ſimile q̄a fides eſt eorū q̄ non vi
dēt ab ip̄o credēte ⁊ ſpes eſt eoruꝫ
q̄ nō habēt ab ipſo ſperāte Sed ꝓ
phecia eſt eorū q̄ ſūt ꝓcul a cōi om
niū ſenſu cū q̄bꝰ ꝓpheta cōuerſat
cōicat in ſtatu vie ⁊ in deo fides ⁊
ſpes repugnāt pfectiōi beatitudinis
xp̄i nō aūt ꝓphetia. Ad terciā rn̄
det negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a ange
lus cū ſit cōprehēſor eſt ſup ꝓphe
tā q̄ eſt purus viator nō aūt ſupra
xp̄m q̄ ſimul fuit viator ⁊ cōp̄hēſor

¶ In dn̄ica in paſſione eſt euāgeli
um In illo tp̄ore dicebat ih̄s turbiſ
iudeorū .⁊c. Io. viij. Circa qd̄ poſſunt
diſputari .ſe. q.

¶ Prima eſt vtrū Xp̄s potuit re
dargui de aliquo pcc̄o.

¶ Secunda eſt vtrum xp̄s debuit

ſine offenſione iudeis p̄dicare.

¶ Tercia eſt vtrum ſit verum q̄ Abrahā vidit diem xp̄i

73 Ad p̄mā ſic ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ q̄ xp̄s potuit redargui de aliquo pc̄to. Primo ſic in xp̄o fuit pc̄m ergo potuit redargui de pc̄to. ꝯn̄a eſt bona. aſſumptū ꝓbat᷑ dr̄ eniꝫ in ps̄. xxi. ex pſona xp̄i deꝰ deus meus vt quid dereliquiſti me lōge a ſalute mea v̄ba delictorū meorum ergo videt᷑ q̄ in xp̄o fuerunt delicta. Secūdo ſic dicit aplus ad Ro. v q̄ in adā om̄s peccauerūt. ſ. q̄a in eo oēs originalit̄ fuerūt ſꝫ xp̄s fuit etiā originalit̄ in eo ergo in ipſo peccauit. Tercio ſic dicit. ij. ad co rin. v. q̄ deus eū q̄ nō nouerat pc̄m. ſ. xp̄m ꝓ nobis fecerat peccatū ſꝫ illud verū eſt qd̄ a deo factuꝫ eſt ergo in xp̄o fuit aliquod pc̄m In oppo. eſt euangeliū pn̄s vbi xp̄s ait q̄s ex vobis arguet me de pc̄to vbi dicit glo: eū nullus poſſit arguere. R̄n̄o dicē dū ſub iſta ꝯcluſione in xp̄o nulluꝫ fuit pc̄m nec originale nec actuale Iſta ꝯcluſio pꝫ. i. petri. ij. dr̄ de eo q̄ pc̄m nō fecit nec inuētꝰ eſt dolus in ore eius ⁊ p ꝯn̄s de nullo pc̄to redargui pōt. Veritas huiꝰ concluſionis ſic oſtendit᷑ ex tribꝰ ꝓpter q̄ xp̄s ſuſcepit defectꝰ nr̄os. Primo vt ꝓ nobis ſatiſfaceret ⁊ ex hoc pꝫ q̄ defectū pc̄i non aſſumpſit nec debuit q̄a pc̄cꝫ nichil operat᷑ ad ſatiſfactionem q̄n pmmo v̄tutem ſatiſfactiōis impedit quia dr̄ eccā. xxxiiij. dona iniquorū nō ꝓbat altiſſimus. Secūdo aſſumpſit defectꝰ nr̄os vt veritatem humane nature cōprobaret ⁊ ex hac etiā oſtendit᷑ q̄ pc̄m aſſumere nō debuit q̄a ex pc̄to nō demōſtrat᷑ veritas humane nature q̄a pc̄m nō ptinet ad humanā naturā cuiꝰ deꝰ eſt cauſa ſꝫ magis eſt cōtra naturā per ſeminationē diaboli introductiue vt damaſ. dicit. Tercio aſſumpſit xp̄s defectꝰ nr̄os vt nobis exēplum v̄tutis p̄beret ex qua pte manifeſte pꝫ ꝯcluſio q̄a peccatoꝛ exēpla v̄tutis p̄bere nō potuit cū pc̄m cōtrariat᷑ v̄tuti Vn̄ xp̄s nullomō aſſumpſit defectuꝫ pc̄i nec originalis nec actualis fuit eniꝫ agnus ſine macula q̄cūqꝫ. Ad rōnes in oppo. ad p̄mā r̄ndet᷑ q̄ ſicut dicit damaꝰ. iij. libro dupl'r dr̄ aliquid de xp̄o vnomō ſc̄m ꝓprietatem naturalem ⁊ ypoſtaticā vt dr̄ factꝰ eſt hō ⁊ pro nobis paſſus eſt. Aliomō ſc̄m ꝓprietatem pſonalem ⁊ habitudinalem ꝓut. ſ. aliqua dicūt᷑ de xp̄o in pſona nr̄a q̄ ſibi ſc̄m ſe nullomō cōueniūt Vnde ⁊ inter. vij. regulas Ticonij quas ponit augꝰ in tercio de doctrina xp̄iana. p̄ma ponit᷑ de dn̄o ⁊ eiꝰ corpore cū. ſ. xp̄i ⁊ eccleſie vna pſona eſtimat᷑ ⁊ ſc̄m hoc xp̄s ex pſona mēbrorū ſuoruꝫ loquēs dicit v̄ba delictorū meorū nō q̄ in ip̄o capite delicta fuerint Vn̄ glo. ſup ps̄. dicit ſic dicit xp̄s in pſona veteris hominis q̄ ſtulta ſunt ⁊ delicta ſūt cauſa quare tu longe es a ſalute mea. Ad ſecūdā reſpōdet᷑ negando minorem ſi p li originalit̄ intelligat q̄ fuerat in adam ſc̄m ſeminalem rōnem ꝓ quo nota q̄ ſicut dicit augꝰ. x. ſup gene. ad lr̄am non omi modo xp̄s fuit in adā ⁊ in alijs pr̄ibꝰ quo nos ibi fuimꝰ nos eniꝫ fuimꝰ in adā ſc̄m rōnem ſeminalem ⁊ ſc̄m corpulentam ſubām q̄a. ſ. vt ip̄e ibi dicit cum ſit in ſemine viſibilis corpulentia ⁊ inuiſibilis rō vtrūqꝫ currit ex adā ſed xp̄s viſibilem carnis ſubām de carne v̄ginis ſūpſit rō vero cōceptionis eiꝰ nō a ſemine virili ſꝫ lōge aliter et deſup venit. Vn̄ nō fuit in adā ſc̄m ſeminalem rōnem ſꝫ ſolū ſc̄m corpulentā ſubām ⁊ iō xp̄s nō accepit actiue ab adā humanā naturā ſꝫ ſoluꝫ materialit̄ actiue vero a ſpu ſancto ſicut ⁊ ipſe adam materialit̄ ſūpſit corpus de limo terre actiue autē a deo ⁊ ꝓpt̄ hoc xp̄s nō peccauit ab adā in quo fuit ſolū ſc̄m materiā Ad terciā r̄ndet᷑ negādo ꝯn̄am ⁊ ad dictū apl'i r̄ndet᷑ q̄ cū dicit᷑ q̄ xp̄s fecit pc̄m non eſt intelligēdum q̄ in ſe haberet aliq̄d pc̄i ſꝫ q̄ fecit hoſtiam ꝓ pc̄to ſicut oſee. iiij. dicit᷑ pc̄m ppl'i mei comedēt. ſ. ſacerdotes q̄ ſc̄m legem comedebāt hoſtias pro pc̄to oblatas ⁊ ſc̄m hūc modū dicit᷑ yſa. liij. q̄ deus poſuit in eo iniquitates omniū nr̄orū q̄a. ſ. eū tradidit vt eēt hoſtia pro pc̄cis omniū hominū vel r̄ndet᷑ q̄ dn̄s fecit eū pc̄m. i. habentem ſimilitudinem carnis pc̄i vt dr̄ Ro. viij. ⁊ hoc ꝓpt̄ corpꝰ paſſibile ⁊ mortale quod aſūpſit.

74 Ad ſecūdā. q. ſic ꝓceditur ⁊ videtur q̄ xp̄s debuit ſine offenſione iudeis p̄dicare quod xp̄s nō videt᷑ obſeruaſſe in p̄ſenti euāgelio. Primo ſic dicit augꝰ in libro de agone xp̄iano in homine ih̄ū xp̄o ſe nobis ad exēplū vite prebuit filius dei ſꝫ nos debemus vitare nō ſolū offenſionem fideliū ſꝫ etiam infideliū ſc̄m illud. i. corin. x. ſine offēſione ſtote iudeis ⁊ gētibꝰ ⁊ eccleſie dei ergo videt᷑ q̄ xp̄s etiā in ſua doctrina offenſionem iudeorum vitare debuit Secūdo ſic nullus ſapiens debet facere vnde effectum ſui operis impediat ſꝫ p hoc q̄ xp̄s ſua doctrina iudeos turbauit impediebat᷑ effectꝰ doctrine eiꝰ dicit᷑ eniꝫ. lu. xi. q̄ cū phariſeos ⁊ ſcribas rep̄henderet ceperūt grauiter reſiſtere ⁊ os eius opprimere inſidiantes ei ⁊ q̄rentes aliquid capere ab ore eiꝰ vt accuſarēt eū nō igit᷑ videt᷑ cōueniēs fuiſſe q̄ xp̄s in ſua doctrina iudeos offenderet. Tercio dicit apl'us. i. thi. v. ſeniorē ne increpaueris ſꝫ obſecra vt patrem ſꝫ ſacerdotes ⁊ principes iudeorū erāt illiꝰ ppl'i ſeniores ergo videt᷑ q̄ non fuerint diris increpationibꝰ arguendi In oppo. habetur in euāgelio pn̄ti. R̄n̄o dicēdum q̄ xp̄s cōueniēter in predicatione ſua q̄nqꝫ offendit iudeos q̄ ꝯcluſio ꝓbat᷑. p̄mo p illud qd̄ yſa. viij. fuit ꝓphātū q̄ xp̄s eſſet in lapide offenſionis et in petrā ſcādali duabꝰ domibꝰ Iſrl' Cōueniētia autem ꝯcluſionis oſtenditur ſic ſalus multitudinis p̄ferenda eſt paci quorumcūqꝫ ſingulariū hominū ⁊ ideo q̄n aliq̄ ſua peruerſitate multitudinis ſalutem impediūt non eſt cauēda eorū offenſio a p̄dicatore vel doctore ad hoc q̄ multitudinis ſaluti ꝓuideat ſic eſt aūt q̄ phariſei ⁊ ſcribe ⁊ p̄ncipes iudeoruꝫ ſua malicia plurimū impediebāt ppl'i ſaluteꝫ tū q̄a impugnābāt xp̄i doctrinā p quā ſolā poterat eſſe ſalus tū q̄a p̄uis ſuis moribꝰ vitam ppl'i corrūpebant

⁊ ideo nō obſtāte eorū offenſionem
dn̄s publice veritatem docebat quā
illi odiebāt ⁊ eoꝝ vitia arguebat
⁊ ideo dr̄ mat. xv. ꝙ diſcipulis dn̄o di
cētibꝰ ſcis qa iudei audito hoc verbo
ſcādalizati ſūt rn̄dit ſinite illos ceci
ſūt ⁊ duces cecorū Si cecus ceco du
catū preſtet ambo in foueā cadunt.
Ad rōnes in oppo. ad pmā rn̄detur
ꝙ homo ſic debet eſſe ſine offenſio
ne omībꝰ vt nulli det ſuo facto vel
dicto minus recto occaſionē ruine ⁊
ita fecit xp̄s ſi tn̄ de veritate ſcāda
lū oriat᷑ magis eſt ſuſtinēduȝ q̄ȝ ꝙ
veritas relinq̄t᷑ vt gregorius dicit
Ad ſecundam rn̄det᷑ ꝙ minoꝛ eſt fal
ſa nā p hoc ꝙ xp̄s publice phariſe
os ⁊ ſcribas arguebat non impedi
uit ſȝ magis ꝓmouit effectū ſue doc
trine qa cū eorū vicia pp̄lo innoteſce
bāt᷑ minus aduertebat᷑ a xp̄o ꝓpt̄
v̄ba phariſeoꝝ ⁊ ſcribarū q ſemp
doctrine xp̄i obſiſtebāt. Ad terciam
rn̄det᷑ ꝙ illud dictum apl̄i eſt intelli
gēdum de illis ſenioribꝰ q nō ſolum
etate vel etiā auc̄te ſȝ etiā honeſta
te ſūt ſenes ſm̄ illud numeri. xi. con
grega michi. xxi. viros de ſenioribꝰ
iſrl̄ quos tu noſti ꝙ ſenes pp̄li ſunt
ſi aūt auc̄tez ſenectutis in inſtrumē
tū malicie vertāt publice p̄dicando
ſūt manifeſte ⁊ acrit᷑ arguēdi ſicut
daniel dixit daniel. xiij. O inuetera
te dierū malorum. ⁊c̄.

Ad terciā ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vide
tuꝛ ꝙ abrahā nō vidit diē
xp̄i. Primo ſic abrahā ſo
lum credidit dieȝ xp̄i ergo falſū eſt
ꝙ vidit ꝯñ eſt nota dicit eniȝ augꝰ
ꝙ fides eſt qua credūt᷑ q nō videt᷑
⁊ gregoriꝰ dicit ꝙ viſa nō habēt fi
dē ſȝ agnitionem. Secūdo ſic cū ens
⁊ verū ꝯuertāt᷑ id quod nōdū erat
in rerū natura nō pōt eſſe obiectuȝ
intellectꝰ abrahe ſȝ tēpore abrahe
nōdū erat dies natiuitatis xp̄i Vn̄
dicūt angeli lu. ij. hodie natꝰ eſt vo
bis ſaluatoꝛ mūdi. Tercio arguituꝛ
ex euāgelio lu. x. vbi xp̄s ꝯuerſus
ad diſcipulos ait multi reges ⁊ ꝓph̄
te voluerūt videre q vos videtis et
nō vidrūt Ergo videt᷑ ꝙ nec ipſe a
brahā vidit ꝙ alij ꝓphete nō vide
rūt In oppo. eſt euāgeliū p̄n̄s Rn̄o
dicēdū ſub iſta ꝯcluſione ꝙ verum
eſt ꝙ abraham vidit in ſpū ſiue co
gnouit p fidē dieȝ eternitatis xp̄i ⁊
diem incarnationis eiuſdē. Iſta con
cluſio ponituꝛ in glo. p̄ntis euāgelij
q eſt beati aug. q ſic dicit diem vide
re meū incertū eſt an diem tp̄oraleȝ
quo erat vēturus in carnē an diem
eternitatis ſȝ vtrūqȝ abrahaȝ vidit
Vn̄ ineffabile gaudiuȝ illi quanti
eniȝ eſt videre v̄bū apud p̄rem ⁊ ꝙ
ipſū caro factū eſt hec glo. ꝓbatur
ergo ꝯcluſio quo ad ambas partes
⁊ pmo ꝙ vidit diē eternitatis xp̄i d̄
quo dr̄ in. p̄s. Ego hodie genui te
de quo ſic dicit gregꝰ in omelia pre
ſentis euāgelij tuc q̄ppe diē dn̄i abra
hā vidit cū in figura ſūme trinitatis
tres angelos hoſpicio ſuſcepit qbꝰ
ꝓfecto ſuſceptis ſic tribus q̄ſi vno
locutꝰ eſt qa ⁊ ſi in pſonis numerus
eſt trinitatis in natura eſt vnitas di
uinitatis ꝙ vero vidit diem aduen
tus filij in carnem on̄dit᷑ ex tribus
Primo qn̄ dictū eſt ei in ſemine tuo
benedicēt᷑ oēs gētes terre geñ. xxij.

Secūdo ex iuramento quod exegit a
ſuo ſuo heliazer nam geñ. xxiiij. aie
pone manū tuā ſup femī meū ⁊ iura
michi p deū celi ⁊ terre. ⁊c̄. Ex quo
vt gregꝰ dicit ſignificabat᷑ ꝙ de fe
more eiꝰ ꝓceſſurꝰ erat ſm̄ carnem
deus celi Tercio on̄dit᷑ ꝙ vidit dieȝ
xp̄i qn̄ in immolatiōe yſaac p̄figura
tā cognouit paſſionem xp̄i ꝓpter
quod locus ille dictus eſt deus videt
vt dr̄ geñ. xxij. qa deus fecit videre
abrahā occultū xp̄i miſteriū. Ad rō
nes in opp. ad pmā rn̄d᷑ ꝙ viſio ſu
mit᷑ duplr̄. ſ. large p cognitiōe ſm̄
qd̄ dr̄. i. corin. xiij. Videmꝰ nūc p ſpe
culū in enigmate. Alio mō ſtricte ⁊
ſic dr̄ noticia p demōſtrationē ꝓba
ta etiā. ſic diſtinguit᷑ ꝯtra fideȝ ſm̄
illud hebre. xi. Fides eſt argumētum
nō apparētiū Viſio aūt capit᷑ hic p̄
mo mō ꝓut. ſ. accipit᷑ large pro co
gnitione Ad ſecūdam rn̄det᷑ negan
do ꝯñām de cognitiōe fidei ⁊ rō eſt
qa vt dicit augꝰ vidēt᷑ p̄ſentia ſȝ cre
dūt᷑ abn̄tia ꝓpt̄ qd̄ etiā fides ſimi
lat᷑ auditui qa de abn̄tibus eſt ſicut
auditu cognoſcimꝰ q cū ſint abn̄tia
nobis recitāt᷑. Ad terciā rn̄det᷑ ꝙ
auc̄tas illa intelligit᷑ de viſione cor
porali quā habebāt d̄ xp̄o diſcipuli
ſui bene credit᷑ ꝙ int̄ hos q deſidra
bāt ſic diē xp̄i videre fuerit abrham
qa ab ip̄o donū redēptionis expec
tabat.

¶ In dn̄ica ramis palmarū legit᷑
paſſio xp̄i ſm̄ Mat. Circa quod poſ
ſūt hec diſputari.

¶ Primo vtrū alius poſſibilis fue
rit ⁊ ꝯuenientioꝛ modus liberationis
humani generis q̄ȝ p paſſionē xp̄i.
Secūdo vtrum conuenienteꝛ xp̄s ta
li die voluit cū regali honore intra
re Iheruſalem

Ad pmā. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vi
det᷑ ꝙ fuerit alius poſſibi
lis modus ⁊ ꝯuenientioꝛ.
Primo ſic dr̄ lu. i. nō erit impoſſibi
le apd̄ deū omne v̄bū ergo quocūqȝ
alio mō potuiſſet nos liberare. Se
cūdo ſic dicit augꝰ. xiij. de trini. iſtuȝ
modū quo nos p mediatorem dei ⁊
hōis hōiem ihm̄ xp̄m deus liberare
dignat᷑ aſſerimꝰ bonum ⁊ diuine di
gnitati ꝯgruū. Verū etiā on̄damꝰ
aliū modū poſſibileȝ deo fuiſſe cuiꝰ
ptāti cūcta eq̄lit᷑ ſubiacent. Tercio
arguit᷑ de ꝯuenientiori ſi eniȝ xp̄s
ſubiſſet mortē naturalem nichilomi
nus genꝰ humanū redēptuȝ fuiſſet
qa mortem ſoluiſſet quā nō debebat
⁊ hoc fuiſſet ſine omī pcc̄o alicuius
ergo vid᷑ ꝙ hic modꝰ fuit ꝯueniē
tioꝛ qa vnūquodqȝ tāto eſt ꝯueni
entiꝰ q̄ȝto ad ip̄m pauciora inconue
niētia ſequūt᷑. Quarto ꝯueniētiſſi
mū videt᷑ ꝙ ille q violēteꝛ ⁊ iniuſte
d̄tinet aliquid p ſuperioris potēciā
ſpoliet᷑ ſȝ diabolus nullū ius in ho
mine habebat quē p fraudē decepe
rat ⁊ p quādam violentiam ſuꝛ tuei
ſubiectū detinebat ergo vid᷑ ꝯue
niētiſſimū fuiſſe ꝙ xp̄s diabolū per
ſolam potentiā ſpoliaret abſqȝ ſua
paſſione In oppo. eſt euāgeliū p̄n̄s
in quo dr̄ mat. xxvi. pr̄ ſi nō pōt trā
ſire calix iſte niſi bibā illū fiat volū
tas tua ſup qd̄ v̄bū tractās Anſel
mꝰ libro cuꝛ deus hō dicit nō potuit
trāſire calicem niſi biberit non quia
mortem vitare nequerit ſȝ qa aliter

mūdus ſaluari nō poſſet ergo videt᷑
q̄ alius modus nō fuerit poſſibilis
Secūdo ſic dicit aug⁹ xiij. de trini. ſa
nāde nr̄e miſerie cōueniētiꝰ alius mo
dus nō fuit q̄z p xp̄i paſſionem Reſ
pōſio dicēdum circa poſſibilitatē q̄
aliq̄d dr̄ poſſibile vel impoſſibile du
pl'r vno mō ſimpl'r ⁊ abſolute alio
mō ex ſuppoſitiōe q̄ diuiſione poſita
ſit iſta pma cōcluſio ſimpl'r ⁊ abſolu
te loquēdo poſſibile fuit deo alio mō
hōiem liberare q̄z p paſſionem xp̄i
q̄a vt dictū eſt non eſt impoſſibile a
pud deū oīe v̄bū lu. i. Secūda con
cluſio loquēdo de poſſibili ex aliqua
ſuppoſitiōe fcā nō eſt poſſibilis aliꝰ
modus liberatiōis humani gen̄ris
q̄z p paſſionem xp̄i. Iſta concluſio
pȝ pmo q̄a eſt impoſſibile p̄ſciēciaȝ
dei falli ⁊ eiꝰ volūtateȝ ſeu diſpoſicio
nem caſſari ſ; p̄ſciētia dei ⁊ volūtas
dei fuit q̄ genꝰ humanū hoc modo
liberaret᷑ ergo fcā hac ſuppoſitione
fuit impoſſibilis aliꝰ modꝰ liberatio
nis. Secūdo ſic fidei nō pōt ſubeſſe
fl'm ſ; antiq̄ patres crediderūt xp̄m
paſſurū ergo nō potuit eē q̄n pate
ret᷑. Circa cōueniētiā iſtius modi ſit
iſta cōcluſio tercia ex pte nr̄a conue
niētioꝛ modꝰ eē nō potuit q̄z p paſ
ſionem xp̄i ſ; tn̄ deo nō aufert᷑ potē
cia q̄n potuiſſet aliū cōueniētiorem
modū cuiꝰ potētia limitata nō eſt ſ;
hoc eēt ſm aliū ordinē rebus impoſi
tū. Iſta cōcluſio ſic declarat᷑ tanto
aliq̄s modus cōueniētioꝛ eſt ad cōſe
q̄ndū finem q̄zto p ip̄m plura cōcu
rrūt q̄ ſūt expediētia fini p hoc aūt
q̄ hō p paſſionem xp̄i eſt liberatꝰ
multo cōcurrūt ad ſalutem hōis p

tinētia p̄teꝛ liberationē a pc̄co. Pri
mo eniȝ p hoc hō cognoſcit q̄ztum
deus diligit hōieȝ ⁊ p hoc ꝓuocat᷑
ad eū diligēdū in quo pfectio huma
ne ſalutis cōſiſtit. Vnd̄ apl'us dicit
ad ro. v. comēdat deus caritatem in
nobis q̄m cū inimici eſſemꝰ xp̄s pro
nobis mortꝰ eſt. Secūdo q̄a p hoc
dedit nobis exēplū obediētie humili
tatis cōſtātie iuſticie ⁊ ceterarū vir
tutū in paſſione xp̄i oſtēſarū q̄ ſūt
neceſſarie ad humanā ſalutem Vnd̄
dicit᷑. i. petri. ij. xp̄s paſſus eſt pro
nobis nobis relinq̄ns exēplū vt ſeq̄
muꝛ veſtigia eiꝰ. Tercio q̄a hoc ad
maiorem dignitatem ceſſit vt ſicut
homo victꝰ fuerat ⁊ d̄ceptꝰ a diabo
lo ita etiā homo eēt q̄ diabolū vince
ret ⁊ ſicut homo mortem meruit ita
homo moriēdo mortē ſuperaret vt
pȝ. i. corin. xv. d̄o gracias q̄ nobis d̄
dit victoriā p ih'm xp̄m ⁊ iō cōueniē
tiꝰ fuit vt p paſſionem xp̄i liberare
muꝛ q̄z p ſolā volūtateȝ dei. Ad rō
nes in oppo. ad pmā ⁊ ſecūdam rn̄d̄
tuꝛ q̄ loquūt᷑ de poſſibili ſimpl'r ⁊
abſolute hoc eniȝ modo alius modꝰ
fuit poſſibilis; Ad terciā rn̄det᷑ du
pl'r pmo negādo ↄnām ⁊ rō eſt q̄a
xp̄s ꝓ omībꝰ pc̄cis q̄ztū ad ſufficiē
tiā debuit ſatiſfacere nō ſolū ꝓ ori
ginali ſ; etiā ꝓ actuali pro quo in
fligit᷑ violēta mors ⁊ ideo vt ſua ſa
tiſfactio vtrūq̄ȝ pc̄cm cōprehēd̄ret
decēs fuit vt morte turpiſſima q̄ȝ
tū ad genus mortis moreret᷑ vt ſic
nō ſolū ſub angelis deſcenderet per
mortem ſ; etiā ſub hominibus p ge
nus mortis q̄ntū ad acerbitatem et
turpitudinem nec pc̄cm aliorū aliq̄d

de cōueniētia ſatiſfactionis addimit
q̄a ſatiſfactio nō eſt ex pte infligen
tiū paſſionem ſ; ex pte patiētis Se
cūdo rn̄det᷑ negādo etiā ↄnām ⁊ rō
eſt quia ſicut dicit Criſoꝰ xp̄s nō ſui
mortē quā nō habebat cū ſit vita ſ;
hōis mortem venerat cōſūpturus
Vnd̄ nō ꝓpa morte corpus depoſu
it ſ; ab hōibꝰ illatā ſuſtinuit ſi etiaȝ
egrotaſſent corpus eiꝰ ⁊ in cōſpec
tu omīū ſolueret᷑ incōueniēs erat eū
q̄ aliorū lāgores ſanaret hr̄e ꝓpum
corpus affectuȝ lāgoribꝰ etiā ſi abſ
q̄ȝ alio morbo ſeorſū alit' corpus de
poſuiſſet ac deinde ſe offerret ⁊ non
crederet᷑ ei de reſurrectiōe differen
ti q̄uo eniȝ pateret xp̄i in morte vic
toria niſi corā omībꝰ eā patiēs p in
terruptionem tp̄oris ꝓbaſſet extin
ctā. Ad q̄rtā rn̄det᷑ negādo ↄnām
⁊ rō q̄a licet diabolus iniuſte inuaſe
rit hominem tn̄ homo p pc̄cm iuſte
erat ſub ſ̄uitute diaboli derelictus a
deo ⁊ ideo cōueniēs fuit vt per iuſti
ciā homo a ſ̄uitute diaboli liberare
tuꝛ xp̄o ſatiſfaciēte ꝓ ipſo p ſuam
paſſionem fuit etiā hoc conueniens
ad vincēdā ſupbiā diaboli q̄ ē d̄ſtru
ctoꝛ iuſticie ⁊ amatoꝛ pecati vt xp̄s
vinceret ⁊ hominem liberaret nō p
ſolam potētiā diuinitatis ſ; etiā peꝛ
iuſticiā ⁊ humilitatem paſſionis vt
auguſtinꝰ dicit. xiiij. de trinitate

AD ſecundā. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ q̄ nō fuit cōueniēs
q̄ xp̄s intraret nūc ih'r'lm
cū regali honore. Primo ſic legi
mꝰ Io. vi. q̄ xp̄s fugit in mōtē q̄n
vidit q̄ homines illi quos de q̄nq̄ȝ
panibꝰ ⁊ duobꝰ piſcibus ſatiauerat

vēturi erāt vt facerēt eū regē ergo
videt᷑ q̄ incōueniēteꝛ nūc a turbis
honorem regalem ſibi impēdi pmi
ſit. Secūdo ſic cōuerſatio xp̄i d̄buit
eſſe vniformis ſ; alijs vicibꝰ q̄bꝰ in
trauit Ih'r'lm nō intrauit hoc modo
ſ; pedes ⁊ ſine turbarum laudibꝰ ⁊
cū ramis ergo videt᷑ q̄ nūc nō cōue
niēteꝛ intrauit. In oppo. eſt euāge
liū p̄ns Rn̄o dicēdum ſub iſta cōclu
ſiōe q̄ cōueniētiſſime xp̄s intrauit
nunc ih'r'lm illo modo q̄ deſcribit᷑ in
euāgelio q̄ cōcluſio oñdit᷑ in ſingu
lis circūſtātijs aduētꝰ ſui in Ih'r'lm
Primo q̄dē dr̄ cū apropinq̄ret ih'us
ih'r'lis cōueniēs eniȝ fuit q̄ xp̄s paſ
ſurus apropinq̄re voluit loco paſſi
onis vt p hoc clareſceret q̄ nō inui
tꝰ ſ; ſpōte pateret᷑ ſm illud pſa. liij.
oblatꝰ eſt q̄a ip̄e voluit. Secūdo vt
dicit beda ante q̄nq̄ȝ dies paſce veni
re voluit ſicut ex Io. euāgelio didici
mꝰ vt p hoc etiā oñderet ſe eē agnū
immaculatū q̄ tolleret pc̄ca mundi
Agnꝰ q̄ppe paſchalis cuius immola
tione pp'lus iſr'l eſt ab egiptiaca ſer
uitute liberatꝰ ān q̄nq̄ȝ dies paſche
. i. d̄cima die mēſis pmi iubebat᷑ tolli
. xiiij. aūt luna ad veſperū iuſſus eſt
immolari ſignificās eū qui nos ſuo
ſanguine redēpturꝰ ante q̄nq̄ȝ dies
paſche. i. hodierna die magno p̄ce
dētiū ſeq̄ntiūq̄ȝ pp'lorū gaudio ⁊ la
udatiōe deductꝰ venit in tēplum dei
Tercio vt idē dicit beda ſic a turbis
ſic rex appellari voluit vt p hoc he
ditꝰ q̄ſq̄ȝ cognoſceret ip̄m eſſe regeȝ
quē ſic ꝓphecia vēturum olim pmi
ſſa ſignificauerat zacha. ix. dicēs di
cite filie ſiō ideſt ih'r'lm ecce rex tuus

n. 8

venit tibi mãſuetus ſedẽs ſup azinã
ꝛ pullũ filiũ ſubiugalis vbi vt dicit
albert⁹ magn⁹ xp̄s deſcribit᷑ ab oc
to. Primo ab euidẽtia venie̅tis cum
dr̄ ecce yſay. xl. videbit om̄is caro ſa
lutare dei. Secũdo a dignitate po
teſtatis ibi rex yſay. dñs legifer nr̄
deus rex nr̄. Tercio connaturalitez
hominis qa tuus qa generalitem ha
bit cũ iudeis p humanitatez aſſump
tã yſay. ix. paruulus nat⁹ eſt nobis.
Quarto appropinq̃tione amoris ibi
venit ꝓuer. viij. delicie mee ſolẽt eẽ
cũ filijs hominũ. Quinto ab vtilita
te operis redẽptionis cum dr̄ tibi. i.
ad vtilitatem tuã. Sexto ab optimo
habitu cordis cũ dr̄ manſuet⁹ mat.
xi. diſcite a me qa mitis ſũ. ꝛc. Sep
timo a quiete regiminis cũ dr̄ ſedens
qes regiminis in quo non regnaue
rat cõcupiſcẽtia ſ3 reſidet trãquilla
ſapiẽtia yſa. xvi. p̄parabit᷑ in miſe
ricordia ſoliũ ei⁹. ꝛc. Octauo ab hu
militate cõuerſationis ꝛ a ſimplicita
te ſubiectionis cũ dr̄ ſup azinã ecce
humilitas ꝛ pullũ filiuz ſubiugalis
ecce ſimplicitas ſine duplicitate faſ
t⁹ ſeculi. hoc aũt nõ ſic intelligẽdũ
eſt ꝙ ſederit ſup vtrũq3 ſimul ꝛ ſu
ceſſiue qa p̄mo ſedit ſup pullũ qa tñ
nõ erat domitus q̃ adhuc non erat
applicat⁹ humanis vſib⁹ vt habet᷑
marci. xi. ꝛ lu. xix. iõ ſedit poſtea ſup
azinã hoc autem factũ eſt in figura
qa p pullũ ſignificabat᷑ ꝑplus gẽti
lis q̃ nõ fuerat ſubiectus iugo legis.
per azinam vero ꝑplus iudaic⁹ q̃ la
borauerat ſub lege ad hoc ueniebat
aũt xp̄s vt vtrũq3 ꝑplm ſubiugarẽ
ſibi p fidẽ catholicã ꝛ ſic xp̄s adim
pleuit hoc ꝙ celebri fama diuulga
tũ erat zacha. ix. qd̄ vẽtur⁹ eſſet in
Iherl'm in paupertate ꝛ humilitate ſe
dẽs ſup azinã ꝛ pullũ ei⁹ vt dictum
eſt qa vero ſimilit̃ ꝓphetatũ erat
p zachariaz ꝙ in aduẽtu xp̄i in ieru
ſalem ſup azinã ꝛ pullũ ciuitas iherl'i
ma exultaret ꝛ letaretur ƀ adimple
tũ eſt ꝛ hoc in trib⁹. Primo qa dici
tur ꝙ plurima turba ſtrauerũt veſ
timẽta ſua in via ꝛ ƀ fuit in ſignũ
exultationis ꝛ honoris ꝛ ne azina ꝛ
pullus offenderẽt pedes ſuos ad la
pid's. Secũdo in eo qd̄ dicit᷑ alij ſcin
debãt ramos de arborib⁹. ꝛc. viridi
tas ramorũ erat ſignũ leticie ꝛ exul
tationis. Tercio in eo ꝙ dr̄ ꝙ cla
mabãt dicen. oſanna. i. ſalua nos obſe
cro ſalute celeſti ꝛ ſic om̄ia cõuenie̅
tiſſime fuit impleta. Ad rationes in
oppo. ad p̄mã rñdet᷑ negãdo ꝯnãm
aliud enĩ3 eſt ſumere ab hominibus
dignitatem regiã qd̄ nõ cõueniebat
xp̄o qui erat om̄is terre deus ꝛ rex
regũ ꝛ p̄nceps regũ terre. Aliud ē
ſuſcipere honorem ſibi debitum et
a prophetis denũciatum. Ad ſecun
dã rñdet᷑ negãdo ꝯnãm ꝛ rõ eſt qa
honor erat ꝓphetat⁹ exiberi ex illo
tp̄ore ꝛ nõ alio ꝛ ideo voluit tũc ꝛ
non ante nec ꝓpt̃ hoc fuit veritas
facta aliqua in ei⁹ cõuerſatiõe ſicut
nũc in rege qui in p̄mo ingreſſu ciui
tatis ſuſcipit᷑ cũ honore aliquo cũ
quo nõ ſuſcipit᷑ alijs vicibus quib⁹
ingreditur

¶ In feria ſecũda legit᷑ euãgeliũ
Ante ſex dies. ꝛc. Io. xij. Circa quod
poſſunt hec diſputari.

¶ Primo vtrum cõueniẽs fuit vt

xp̄s ſu꞊ꝑ caput ſuũ vnguẽtũ tãti p̄
cij ſupinfũdi ꝑmitteret.

¶ Secũdo vtrũ xp̄s cõueniẽter lo
culos cũ pecunia ſecũ portari ꝑmi
ſerat

¶ Tercio vtrũ cõueniẽter loculos
pecunie portãdo iude cõmiſerit.

78 Ad p̄mã ſic ꝓcedit᷑ ꝛ videt᷑
ꝙ nõ fuit cõueniẽs ꝙ xp̄s
vnguẽtũ tãti p̄cij ſuper ca
put ſuũ ſupfundi ꝑmitteret. Primo
quia hoc ad laſciuiã q̃ndam expecta
re videt᷑. Secũdo qa viſũ eſt omni
b⁹ diſcipulis incõueniẽs. Vnd' aiu nt
vt inquid ꝑditio hec potuit enĩ3 ve
nũdari ꝛ dari pauperib⁹. Tercio
ſic hoc enĩ3 nõ videt᷑ conuenire cum
doctrina quam xp̄s docuit in qua co
mẽdat miſericordiã maxime In opp.
eſt euãgeliũ p̄ñs Rño dicẽduz ꝙ cõ
ueniẽter xp̄s ꝑmiſit ſup caput ſuuz
ſupfundi p̄dictũ vnguẽtum Vnguẽ
tũ aũt dicit᷑ hic liquor p̄cioſus d' re
aromatica exp̄ſſus ſicut aqua roſea
cea exp̄mit᷑ ex roſis. Iſta concluſio
p3 ex duob⁹. Primo ex cõmẽdatione
operis facti Vnd' xp̄s in excuſatiõe
facti q̃3 fecit dicit quid moleſti eſtis
huic mulieri quaſi dicerz ſine cauſa
bonũ enĩ3 op⁹ opata eſt in me nam
pauperes ſemp habebitis vobiſcuz
quaſi diceret ſemp poteſtis recupe
rare ad faciẽdum illis elemoſinã me
aũt nõ ſemp habebitiſ viſibiliter vo
biſcũ cõuerſantẽ ecce qd̄ dicit bonuz
opus id fuiſſe. Secũdo p3 ex cõme
datiõe mulieris cũ ait amẽ dico vo
bis ꝙ vbicũq3 p̄dicatuz fuerit hoc
euãgeliũ dicet᷑ ꝙ hoc fecit in memo
riã. i. ad laudẽ ei⁹ recitabit᷑ tãquam
factũ v̓tuoſũ. Secũdo nota ꝙ mul
ta bona fiũt de q̃b⁹ ſi peteret᷑ cõſi
liũ anteq̃3 fiãt nõ ſinerem⁹ ꝙ fierẽt
qa forte fieri poſſent meliora poſt
q̃3 tñ iã incipiũt fieri dum bona ſint
nõ ſũt ꝓhibẽda ꝛ vt dicit Criſo⁹ di
cit forte ihũs anteq̃3 mulier effũdiſ
ſet vnguẽtum elegiſſet potius dare
pauperib⁹ nũc vero quia iã factum
erat ꝓhibẽtes cõprimit dicẽs ſinite
illã. i. nolite ꝓhibere. Ad rõnes in
oppo. ad p̄mã rñdet᷑ negãdo aſſump
tũ pro quo nota ꝙ vt dicit aug⁹ de
doctrina xp̄iana alit̃ eſtimat᷑ aliq̃d
in ꝑſona cõmuni alit̃ in ꝑſona ꝓph
tica qa in ꝑſona cõmuni eſtimaretur
ſm factũ In perſona ꝓphetica ſm
ſui ſignificationem. Nũc dico ꝙ illa
ꝑfuſio vnguẽti in ꝑſona cõi ſignifi
caret laſciuiã In ꝑſona ꝓphetica ſi
gnificationem Vnd' xp̄s permiſit il
lud vnguẽtum ſupinfundi ꝓpter ſi
gnificationem. ſignificat enĩ3 ſepul
turã xp̄i vt ip̄e dicit ad ſepeliẽdum
me hoc fecit q̃ſi diceret in hoc fac
to p̄figurat᷑ ſepultura mea futura
de ꝓpinquo. Ad ſecũdã rñdet᷑ ne
gãdo ꝯnãm nec iudiciũ diſcipuloruz
cõparãdum eſt iudicio xp̄i Vnd' xp̄s
refelliẽdo argumẽta eorum dixit eis
vos poteſtis recuperare ad benefa
ciẽdum pauperib⁹ ſ3 nõ poteſtis re
cuperare ad vngẽdum me corpora
liter qa me nõ ſemp habebitis. ſ. p̄ñ
tia corporali ad habitãdũ vobiſcuz
in carne paſſibili q̃ indiget tali vncti
one per hoc patet ꝙ aliquod opus
minus neceſſariũ põt p̄poni magis
neceſſario qñ imminet caſus quo il
lud minus nccm̃ nõ põt al's recupari

Ad terciã rñdet᷑ negãdo aſſumptũ
hec eni᷑ vnctio cũ fuerit opus pieta
tis ⁊ miſericordie exhibite xp̃o in
nullo derogat doctrine xp̃i ꝯ exhibẽ
da miſericordia ſꝫ magis cõſonat

79 Ad ſecũdã . q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ xp̃s inconueniẽter
loculos ſecũ portari ꝑmiſit
Primo ſic nõ fuit cõueniẽs xp̃o por
tare qꝺ alijs ꝓhibuit ſꝫ alijs .ſ. diſci
pulis ſuis prohibuit portare pecu
nias mat . x . Nolite poſſidere aurum
nec argẽtum nec pecuniam in zonis
vr̃is nec perã in via ergo .ꝛc̃ . Secũ
do ex illo mat . vi . ne ſolliciti ſitis ani
me vr̃e quid mãducetis nec corpori
vr̃o quid induamini Vbi manifeſte
ꝓhibet loculos habere . Tercio idẽ
arguit᷑ ex illo mat . vij . vbi ipe ꝓhi
bet de craſtino cogitare dicẽs Nolite
ſolliciti eſſe in craſtinũ ſꝫ q̃ ꝓhibet
de craſtino cogitare ꝓhibet loculos
habere ergo .ꝛc̃ . In oppo . eſt euãge
liũ pñs ⁊ Aug⁹ ſup Jo . ⁊ habetur
. q . xxij . c . exẽplũ Rñſo dicẽdũ ꝙ cõue
niẽs fuit vt xp̃s loculos haberet in
q̃b⁹ reponerẽt᷑ neccia in cuſtodiã q̃
adminiſtrabãt᷑ ſibi a fidelib⁹ in ſuſ
tẽtationem ſuã ⁊ ſuorũ . Iſta cõclu
ſio habetur in multis locis pro quo
notãdum ſicut plenius notauim⁹ ſu
per decreto in p̃dc̃o . c . Exẽplum ꝙ
quadruplici ꝺ cauſa xp̃s loculos ha
buit . Primo ad ſuſtẽtationem pau
perũ vt dicit ieron⁹ . ſup illud Jo . xiij
deus nõ perã inq̃t nec vⁱgam nec eos
iubẽs deferri marſubiuꝫ ferebat ad
inopũ miniſteriũ hoc ſtimauerunt
diſcipuli cũ dixit Jude qꝺ facis faci
to vt aliquid inopib⁹ daret . Secũ
do cõuenienter dr̃ habuiſſe loculos
vt haberet vnꝺ emeret neccia ad vſ⁹
ſuos ⁊ ſuorũ ꝓpt̃ imminẽtem neceſ
ſitatem tali de cauſa habuit loculos
qñ trãſijt p̃ ſamariã ſicut legitur
Jo . iiij . ſamaritani eni᷑ erãt inhoſpi
tales iudeis Vnꝺ dr̃ luc . xix . ꝙ cum
venit in ih̃r̃lm ſamaritani noluerũt
eũ recipere ⁊ hac ꝺ cã diſcipulis ha
bere ꝑmiſit loculos Vnde lu . xxij . dr̃
q̃ndo miſi vos ſine baculo ſine pera
nũq̃d aliq̃d defuit vobis at illi dixe
rũt nichil dicit ergo eis ſꝫ nũc q̃ ha
bet ſaculuꝫ tollat ſimiliter ⁊ perã vt di
cit q̃dã glo . in hoc dat᷑ nobiſ exẽplũ
vt nõ nũq̃ꝫ cã inſtãte de nr̃i rigore
ꝓpoſiti intermittere poſſum⁹ . Ter
cio conuenienter xp̃s habuit loculos
cã cõdeſcenſus infirmis dãs eis exẽ
plũ vt ſibi prouideãt forte eni᷑ niſi
xp̃s loculoſ habuiſſet putaret aliq̃s
pccm̃ eẽ ſi ſibi impoſterũ neccia ꝓui
deret Vnꝺ aug⁹ in libro de ſermone
dñi in mõte dicit hoc aũt dico vehe
mẽter cauẽdum eſt ne forte cũ vide
eis aliquem ſuũ dei ꝓuidere ne iſta
neccia deſint vel ei vel eis quorum cu
ra ei comiſſa eſt iudicem⁹ eũ contra
p̃ceptũ dñi facere ⁊ de craſtino eſſe
ſolicitũ nã dñs cui miniſtrabãt ange
li ꝓpter exẽplum ne quis poſtea ſcã
dalizaret᷑ cũ aliquẽ ſeruorũ ei⁹ ani
maduertiſſet iſta neccia ꝓcurare locu
los habere dignat⁹ eſt vſib⁹ neceſ
ſarijs q̃cq̃d opus fuiſſet preberetur .
Quarto cõueniẽti⁹ xp̃s loculos ha
buit vt dicit aug⁹ . ſup Jo . ⁊ habet᷑
in p̃facto . c . exẽplum Exẽplũ dñi ac
cipite conuerſantes in terra quare

habuit loculos cui angeli miniſtra
bãt niſi q̃a ipſius eccl'ia loculos ha
bitura erat Ad rõnes in oppo . Ad
p̃mã rñdet᷑ negando ꝯñam ⁊ rõ eſt
vt dicit albert⁹ magn⁹ nõ ꝓhibuit
portare aurũ ⁊ argentum ſiue locu
los niſi qñ miſit ad iudeos apꝺ quos
ſemp̃ fuit impoſita ꝺcima pauperũ
ad quã recipiebant᷑ doctores ⁊ p̃di
catores ita vt nichil eis ꝺficeret qñ
aũt ad alios miſit ⁊ qñ iam exoſi fue
rũt hominib⁹ dedit auctem portan
di loculos vt pꝫ lu . xxij . Ad ſecũdam
rñdet᷑ negãdo ꝯñam ⁊ rõ eſt q̃a au
ctoritas illa mat . vi . intelligit᷑ ꝺ ſup̃
flua ⁊ inordinata ſollicitudine . Ad
terciã rñdet᷑ negãdo ꝯñam ⁊ rõ eſt
q̃a vt dicit aug⁹ libro de opere mo
nachorũ cũ dñs dixit nolite ſoliciti eẽ
non dedit intelligere vt nichil pecu
nie ſuaret᷑ a ſanctis ſꝫ ꝙ deo nõ ꝓ
pecunia ſuiat᷑ ⁊ ꝓpt̃ inopie timo
rem iuſticia deſerat᷑

76 Ad terciã . q . ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vi
ꝺt᷑ ꝙ nõ fuit cõueniẽs vt
xp̃s loculos pecunie portã
dos cõmiſerit iude . Primo ſic dñs
ſciuit iudã furem ergo cõmittẽdo ſi
bi loculos dedit ſibi occaſionem pec
cãdi ⁊ facultatem faciendi dãpnũ ſi
bi ⁊ pauperib⁹ . Secũdo ſic incõue
niẽs eſt dare beneficiũ aut officiuꝫ
ſciẽter homini quẽ ſcit indignum ſed
xp̃s ſciebat iudã indignum eſſe ergo .ꝛc̃
Tercio q̃rit᷑ quare nõ corripuit eũ
cũ ſciret talem ⁊ videt᷑ hoc incõue
niẽter factũ cũ xp̃s dedit doctrinam
mat . xviij . ſi peccauerit in te frat̃ tu
us corripe eũ .ꝛc̃ . In oppo . eſt euan
geliũ . Rñſo dicẽdum ꝙ cõuenienter
fecit xp̃s loculos cõmittendo iude ⁊
hoc ꝓpt̃ tres rõnes . Prima q̃ tãgi
tur in . c . p̃dicto exẽplũ vt eccl'ia eiꝰ
fures cũ patit᷑ tolleret ⁊ eſt rõ aug⁹
q̃a nõ videt᷑ bonus q̃ malos tollera
re nõ potuit Vnꝺ dr̃ can . ij . ſicut li
lium inter ſpinas ſic amica mea inter
filias . Secũdo cõmiſit loculos cuſto
diẽdos iude vt ei omnem occaſionẽ ꝓ
ditionis auferret cũ haberet ex locu
lis cõcupiſcẽcie mitigationeꝫ ſꝫ ſicut
dicit᷑ eccle . v . auar⁹ nõ implebit᷑ pe
cunia . Tercio cõmiſit loculos Jude
vt doceret ꝙ ſpũalia ſũt maioribus
cõmittẽda tẽporalia vero minus di
gnis Vnꝺ dicit albert⁹ dñs in tẽpo
ralib⁹ nos minorem curã ſemp̃ ha
bere docuit ⁊ ideo cõtẽptibiliores ad
curã tẽporaliuꝫ ponere ſicut pꝫ act .
vi . vbi petr⁹ poſuit alios ad ꝓcurã
dũ viduis miniſterio cotidiano tẽpo
raliũ de ſe aũt ⁊ alijs apl'is dixit nos
aũt miniſterio vbi ⁊ orõni inſtãtes
erim⁹ Judas autem minor erat int̃
apl'os Vnꝺ vltim⁹ int̃ eos nomina
tur vt pꝫ mat . x . ⁊ mat . iij . Ad rõnes
in oppo . ad p̃mã rñdet᷑ iuxta albertũ
magnũ ſup Jo . ꝙ qñ cõmiſſi ſũt lo
culi iude fur nõ erat ſꝫ iuſt⁹ ſm̃ pñtẽ
iuſticiã ⁊ poſtea facultatem habẽs
fact⁹ eſt fur in quo nos docuit ꝙ in
electionib⁹ ſufficit nobis pñtẽ iuſti
ciã attẽdere q̃a de futuris q̃lis quis
erit nõ poſſumus ſcire . Ad ſecũdam
rñdet᷑ eodẽ mõ q̃a tũc qñ cõmiſſi ſũt
ei loculi dignus erat . Ad terciã cũ
q̃rit᷑ q̃re xp̃s eũ nõ corripuit dicen
dũ eſt iuxta albertũ ꝙ nõ corripuit
q̃a non ſciuit vt homo ſꝫ vt deus do
cẽs nos nullum debere corripere de

dijs que nō niſi vt deus ſcimus.

¶ In feria tercia legit᷑ paſſio ſm
Marcū circa quā paſſionem poſſunt
hee queſtiones diſputari
¶ Ad p̄mam vtrū petr⁹ peccauit
mortalit᷑ negādo xp̄m.
¶ Secūda vtrū poſtq̄ȝ xp̄s predi
xit petrū ſe negaturū fuit poſſibi
le petrū nō negare xp̄m.
¶ Tercio vtrū om̄es apl'i fugien
tes capto xp̄o peccauerūt mortalit᷑.

32 Ad p̄mā.q.ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vid̄
tur ꝙ petr⁹ negando xp̄m
nō peccauit mortaliter. Pri
mo ſic dicit enī ȝ q̄dam glo. ꝙ pecca
uit p reſurrectionē ſȝ pcc̄m p ſurrec
tionem ē veniale ꝛ nō mortale. Vn
de p̄mi mot⁹ q̄ p ſurrectionē ſiūt ve
nialia ſūt ergo petr⁹ negando xp̄m
peccauit venial'r ꝛ nō mortal'r. Se
cūdo ſic dicit bernard⁹ in libro de di
ligēdo deo ꝙ in petro fuit caritas ſo
pita nō extincta ſȝ p pcc̄m mortale
caritas extinguit᷑ ergo petrus non
peccauit mortal'r. In oppo. eſt euā
gelium p̄ns vbi dr̄ manifeſte ꝙ pe
trus mētit⁹ eſt negādo xp̄m in fide
q̄ cōfeſſus fuerat xp̄m eē filium dei
mat. x vi. ergo petrus negādo xp̄m
peccauit mortal'r ſm illud. ps. p̄des
om̄es q̄ loquūt᷑ mēdatiū. Rn̄o dicē
dū ſub iſta cōcluſione ꝙ abſq̄ȝ dubi
tatione petrus negando xp̄m pecca
uit mortal'r pȝ iſta cōcluſio tn̄ ex .c.
illo ambroſi imitare petruȝ. vi. q. i.
vbi iſtā .q. lōgi⁹ diſputauim⁹. Se
cūdo pȝ ex illo gregorij q̄ in morali
b⁹ ait ꝙ petr⁹ ex ipis faucib⁹ diabo
li eripit᷑ ſȝ in faucib⁹ diaboli nō eſt
q̄s niſi p pcc̄m mortale ergo petr⁹
negādo xp̄m peccauit mortal'r. Ter
cio pȝ iuxta ſcīm tho. in quodā quoli
beto petr⁹ negauit fidē xp̄i vbi pe
recitabat᷑ ꝛ ei⁹ cōfeſſio reqrebat᷑
ore enī ȝ cōfeſſio fit ad ſaluteȝ ad ro.
.x. vbi innui vid̄t᷑ ꝙ in tali cauſa cō
feſſio fidei ſit de neceſſitate ſalutis.
Quarto pȝ ex illo mat. x. q̄ negaue
rit me corā hōīb⁹ negabo eū coram
patre meo ſȝ nemo negat᷑ a xp̄o co
rā patre ſuo niſi ꝓpt̄ pcc̄m morta
le ergo cōcluſio vera. Quinto cōclu
ſio pȝ ex eo ꝙ negatiōi adiūxit piuri
um ꝛ blaſfemiā nā vt dr̄ mat. xxvi.
cepit deteſtari ꝛ iurare q̄a nō nouiſ
ſet hōīem. Ad rōnes in oppo. ad p̄
mā rn̄det᷑ iuxta ſanctuȝ tho. vbi. ſ.
ꝙ ſurrectio dupl'r accipit᷑ Vno mō
ſm ꝙ opponit᷑ deliberationi ꝛ ſic p̄
mi mot⁹ dicūt᷑ eſſe ex ſurreptiōe ſic
aūt petrus ex ſurreptiōe nō pecca
uit. Alio mō accipit᷑ ſurreptio ſm
ꝙ opponit᷑ electiōi ꝛ ſic petrus ex
ſurreptiōe peccauit q̄a nō peccauit
ex electiōe q̄ſi ex certa malicia ſȝ ex
paſſiōe timoris talis aūt ſurreptio
nō excuſat a mortali ſicut pȝ in incō
tinēti qui fornicat᷑ mot⁹ cōcupiſcē
cia cū haberet ꝓpoſitū cōtinēdi Ad
ſecūdam etiā rn̄det᷑ p ſanctū tho. ꝙ
beat⁹ bernardus impropͤe loquit᷑ ꝛ
vt ei⁹ v̄bū verificet᷑ eſt intelligēdū
de quadā dilectiōe familiaritatis q̄ȝ
petrus ad xp̄m cōceperat q̄ in eo mā
ſit etiā poſt negationem vel ſi intel
ligat᷑ de dillectione gratuita intelli
gēdum eſt ꝙ nō fuit extincta ſm p̄
deſtinationem diuinā q̄ ei⁹ pn̄iam
p̄parabat q̄ȝuis eēt ex ſe extincta p
miſſus aūt eſt a deo petr⁹ cadere tū
vt nullus q̄ȝtūcūq̄ȝ iuſtus debeat ſe
iactare de cōſtātio vt dicit ambro⁹
in p̄dcō. c. imitare tū ſecūdo vt dicit
gregori⁹ in. c. cōſiderandum di. l. vt
his q̄ futurus erat paſtor eccl'ie in
ſua culpa diſceret q̄liteꝛ alijs miſere
ri debuiſſet.

32 Ad ſecūdam .q. ſic ꝓceditur
ꝛ videt᷑ ꝙ poſtq̄ȝ predixe
rat xp̄s petrū eū negaturū
ꝙ petr⁹ non potuit eū non negare
Primo dr̄ mat. xxiiij. celū ꝛ terram
trāſibūt v̄ba aūt mea nō trāſibunt
ſȝ v̄bū xp̄i factum petro fuit ter me
negabis ergo illud v̄bū xp̄i neceſſa
rio implēdum ergo petr⁹ non pote
rat nō negare. Secūdo ſic veritas
nō pōt falli ſȝ xp̄s eſt v̄itas Jo. xiiij.
ergo falli nō poterat ergo petr⁹ nō
poterat xp̄m nō negare. Tercio ſic
ſciā xp̄i cū eēt ſciā dī eſt inuariabilis
ergo neceſſario vēturū erat ꝙ xp̄s
ſiēdum p̄uiderat ſȝ p̄uiderat petruȝ
negaturū ergo petrus potuit non
negare. In oppo. videt᷑ euāgelium
hoc in quo vt viſū eſt in. q. p̄ma pe
tr⁹ negādo xp̄m peccauit ergo non
neceſſitate ſȝ libere ꝛ volūtarie quia
ſm auguſt. pcc̄m a deo eſt volūtari
um quod ſi nō eſt volūtariū nō eſt
pcc̄m. Rn̄o dicēdum ꝙ dupl'r poſſu
m⁹ loq̄ de petro. Vno mō ſm ſe cōſi
derato ꝛ ſic dicimus ꝙ eius negatio
erat cōtingēs ꝛ ad vtrūlibet q̄a eius
potētia libera libere poterat ad op
poſita. ſ. ad negare ꝛ nō negare Se
cūdo modo pōt conſiderari vt cadit
obiectiue ſub actu p̄uiſionis vel p̄dic
tionis negādi ꝛ ſic dicim⁹ ꝙ neceſſā
riū erat ipm negare ſȝ q̄a illud quod
cōuenit alicui ſm ſe ꝛ abſolute cōue
nit ſibi ſimpl'r quod aūt cōuenit ali
cui ex aliquo cōuenit ſibi ſm q̄d Vn
de negatio petri poſt p̄dictionē xp̄i
ſimpl'r erat cōtingens ꝛ ſm quid ne
ceſſaria q̄a ſolū ſm quid cadit ſub ac
tu p̄dicēdi ꝛ nō ſm eē neceſſitas au
tem ſm quid ſtat ſimul cū cōtingen
tia ſimplicit᷑ ſicut pȝ p philoſophū
primo periermenias ſicut albuȝ ſm
quid ꝛ nigrū ſimplicit᷑ ſicut moueri
ſortem eſt cōtingēs ſimpl'r ſȝ moue
ri dū currit eſt neceſſariū. Vnde co
munit᷑ diſtinguit᷑ iſta ꝓpoſitio om
ne ſcitū a deo neceſſe eſt eē q̄a pōt
eē de dicto vel pōt eē de re ꝛ ſi ſit de
dicto vera eſt ꝛ ſi eſt de re eſt falſa
ꝛ ſic ad q̄ſtioneȝ rn̄det᷑ ꝙ petr⁹ ſim
pl'r nō neceſſario ſȝ libere ꝛ cōtingē
teꝛ negauit ꝛ potuit nō negare ſm
quid autem. ſ. ſm ꝙ ſubiacet p̄dictio
ni xp̄i nō potuit non negare ita vt
ibi ſit neceſſitas cōſeq̄ntie ꝛ nō cōſe
q̄ntis. Ad rōnes in oppo. om̄es q̄ſi
ſoluūt᷑ vnica reſpōſione q̄ pȝ ex dic
tis. Ad p̄mā rn̄det᷑ negādo ꝯnām
ſimpl'r ꝛ cōcedēdo ſm quid. ſ. ſm ꝙ
cadit ſub actu p̄uiſionis ꝛ p̄dictiōis
xp̄i. Ad ſecūdā eodē mō reſpōdetur
Ad terciā rn̄det᷑ p diſtinctionem da
tam vel negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a
ſciēcia dei nō eſt tātum quod res eue
niat qnocūq̄ȝ modo ſȝ q̄d res eueni
et cōtingēteꝛ vel neceſſario ꝛ iō ꝙ
diuina ꝓuidētia diſponit euenire in
fallibil'r ꝛ ncc̄io ſꝛ infallibil'r euēiet
cōtingēteꝛ vero q̄dē ꝙ diuine ꝓui
dētie rō habet vt cōtingent᷑ eueniat

83 Ad terciā .q. ſic ꝓceditur ꝛ
videt' ꝙ non oēs apl'i fu
gientes xp̄o capto peccaue
rūt mortal'r. Primo qa ſi oēs apl'i
tūc peccauerūt mortaliter videret'
ꝙ fides eccl'ie defeciſſet ſʒ hoc nō eſt
dicēdum qa fides eccleſie nūquā de
fecit ſm illud oſee. deſponſabo te in
fide in ſempiternū Secūdo ſic petr9
ꝛ apl'i alij ſignificabāt eccl'iā vl'em
Vnd' aug9 dicit .xxiiij. q. i. quodcūqʒ
qd' ſignificabat eccl'iā vl'em ergo ſi
petr9 ꝛ oēs apl'i peccaſſent ꝙ to
ta eccleſia defeciſſet. Tercio ſic apl'i
capto xp̄o fugierūt ex timore q̄ po
terat cadere inconſtāte virū ergo vi
dēt' excuſabiles a pcc̄o ꝯnā videtur
bona. In oppo. eſt euāgelium pn̄s
vbi dr̄ oēs ſcādalum patiemini in
hac nocte glo. interli. i. ab veritate fi
dei ſoluēt' Nicola9 de lira .i. ruinam
in pcc̄m patiemini ꝑpt' timorē mūn
danū Rn̄o dicēdum ſub iſta cōcluſio
ne ꝙ in paſſiōe oēs apoſtoli a xp̄o
recedentes peccauerunt mortaliter
Iſta cōcluſio pʒ ex multis locis ſacrē
ſcripture q̄ nos diffuſe deduximus in
ſūma nr̄a de eccl'ia li. iij. c. lxi. de qb9
inducam9 tria Primo ē illud. p̄s. oēs
declinauerūt ſup quo ita inq̄t Iero.
hūc. p̄s. de paſſiōe xp̄i referūt qm̄
oēs dn̄ʒ relinq̄rūt in tm̄ vt petr9
quoqʒ q̄ apoſtolorū fuit pnceps ne
garet Itē ſecūdo ex illo qd' ſeq̄t' non
eſt q̄ faciat bonum vſqʒ ad vnū ſup
quo dicit Iero9 ſi hic apparet ꝙ iſte
p̄s. de paſſione pertinet ꝙ nullus d'
diſcipulis nec petr9 q̄ caput eccleſie
eſt qa ꝛ ip̄e negauit. Tercio pʒ per
illud. p̄s. multiplicati ſunt ſuper ca
pillos capitis mei. ꝛc. vbi dicit glo.
tp̄ore paſſionis receſſerunt iudei a
xp̄o ꝛ etiā apoſtoli eo vero reſurgē
te redierūt apoſtoli ſʒ nō iudei ld' igi
tur rōe oñdit' quia caſus tūc fuit in
quo de neceſſitate ſalutis erat oris
cōfeſſio fiēda tū qa piclitabat' fides
xp̄iana tū ad inſtructionē aliorū fide
liū vel ad cōfirmationē vel repmen
dū infideliū exultationem Vnde ſup
illud d' pn̄ti di. i. in. ʒ. ʒ. his auctib9 di
cit hu. ꝛ archi. mortuo xp̄o petr9 ꝛ
alij apoſtoli defecerūt in fide xp̄i ꝛ
dubitātes de eo peccauerūt mortal'r
in quo oēs apoſtoli defecerūt vn̄
manifeſtū eſt oēs peccaſſe morta
liter ꝛ vt dicit ſanct9 tho. ſup mat.
in eodē loco aggrauat' pccʒ apoſto
lorū ꝛ ꝓpinq̄tate tp̄oris qa poſt tā
tas ammonitiōs poſt ſacri ſuſceptio
nem iā obliti erāt q̄ fecerat eis. Ad
rōnes in oppo. ad pmā rn̄det' negā
do ꝯnām tū qa in beata v̄gine dr̄ in
tegerrime pmāſiſſe. Vnd' in ſignum
hui9 vt dr̄ guillerm9 in rōnali diui
norū officiorū cādela q̄ occultat' in
dieb9 tenebrarū ebdomade ſancte p
totā xp̄i eccleſiā deſignat xp̄i fidem
in v̄gine glorioſa remāſiſſe p q̄ʒ oēs
fideles docti ꝛ illuminati ſūt ꝛ idem
dicit alexāder de alijs in tercio tū ſe
cūdo ꝯnā illa nō valet qa cū circūci
ſio tp̄ore illo ſecūdum veriorem opi
nionē cōferebat grām ꝛ v̄tutes Vn̄
dicebat' ſignaculū iuſticie fidei dicit
enim aug9 ad valerianū contra iulia
nū ex quo eſt inſtituta circūciſio qd'
erat ſignaculū iuſticie diem ad ſan
ctificationem valebat paruulis ad
emūdationem pcc̄i originalis ſicut ꝛ
baptiſmus ꝛ vt dicit ſanct9 tho. cir
cūciſio cōferebat grām in q̄ntū erat
ſignū paſſionis xp̄i future ita .ſ. ꝙ
homo q̄ accipiebat circūciſionē ꝓfi
tebat' ſe ſuſcipere talem fidem vel
adult9 ꝑ ſe vl' ali9 pro puulis Vnd'
ꝛ apoſtolus dicit ad Ro. iiij. ꝙ abra
hā accepit ſignū circūciſionis iuſti
cie fidei ſʒ cū mlt'i eſſent tp̄ore mor
tis xp̄i puuli innocentes circūciſi ꝛ
p ꝯn̄s habētes grām iuſtificātem ꝛ
habitū fidei manifeſtū eſt ꝙ apl'is
oīb9 deficiētib9 in fide ꝙ nō ſeq̄re
tur ꝙ omnino fides deficeret eccl'ie
qa paruuli illi eccl'ie mēbra erāt Ad
ſecūdā rn̄det' eodē mō petr9 etiā cū
nōdum eēt cōſtitut9 capud eccl'ie nō
figurabat eccl'iam ſicut pnceps rem
publicā ſuā. Ad terciā rn̄det' negā
do aſſumptū tum qm̄ in illo caſu ti
mor mortis nō erat timend9 ſʒ ſuſci
piēda mors ꝓ fide xp̄i tuenda ſicut
dictum eſt.

¶ Feria quarta legit' paſſio ſecun
dū lucam Circa quod poſſunt diſpu
tari ſeq̄ntes q̄ſtiones

¶ Prima eſt vtrū iudas vendēdo
xp̄m cōmiſerit ſimoniā.

¶ Secūda vtrū pcc̄m crucifigētiū
xp̄m fuit grauiſſimū

¶ Tercia vtrū voluntas humana
in xp̄o aliud voluerit q̄ʒ d'9 voluerit

84 Ad primā ſic ꝓcedit' ꝛ vid'
tur ꝙ iudas vendēdo xp̄m
nō commiſerit ſimoniam.
Primo ſic oē pcc̄m pncipaliter in
electione cōſiſtit ſʒ volūtas eligens
nō eſt de impoſſibili vt dr̄ .iij. ethi.
ſʒ vēdere xp̄m erat impoſſibile quia
non pōt aliquo terreno p̄cio cōpen
ſari Vnd' d' ſapiētia dr̄ ꝓuer. iij. pre
cioſior eſt cūctis opib9 ꝛ ea q̄ deſide
rāt' huic nō valent cōparari ergo
iudas vēdere nō potuit xp̄m ꝛ per
ꝯn̄s nō cōmiſit ſimoniā. Secūdo ſic
accipiēdo pecuniā pro cātandis miſ
ſis nō cōmittit' ſimonia qa nullus te
net' ſuis ſtipēdijs militare ꝛ nichilo
minus in eucariſtie ſcr̄o in q̄libet
miſſa cōtinet' tot9 xp̄s ergo etiā iu
das accipiēdo pecunias vt traderet
xp̄m nō videt' ſimoniam cōmiſiſſe
In oppo eſt qa ſimonia eſt ſtudioſa
volūtas emēdi vel vendēdi aliquid
ſpūale vel ſpūali annexum ſʒ iudas
habuit ſtudiū vendēdi xp̄m ſanctum
ſcōrū ergo xp̄m vendēdo ſimoniam
cōmiſit. Rn̄o dicēdū ſub iſta cōclu
ſione ꝙ iudas vēdēdo xp̄ʒ ſimoniā
cōmiſit. Iſta cōcluſio colligit' ap
te ex. c. q̄ ſtudet. i. q. i. vbi in glo. mo
uet' iſta. q. ꝛ ponit' p̄facta cōcluſio
q̄ʒ ꝓbat duob9 modis tū. ſ. qa vendit
hominem liberū. ff. ad. l. fal. d'la. l. i.
tū ſecūdo qa vēdidit rem ſacrā. Pre
terea iudas nō ſolū ſimoniā cōmiſit
vendēdo xp̄m ſʒ etiā alia vicia peſſi
ma incurrit. Primo q̄dē viciū infid'
litatis ſtimādo xp̄m ſanctū ſcōrum in
finiti valoris cui nulla re in precio
poſſit cōparari poſſe vēdi. Secūdo
incurrit viciū p̄ſūptionis maxime ꝛ
hereſis eſtimādo xp̄m eē rem ſuam
quā poſſet vēdere ſola enim illa ma
teria eſt debita vēditionis cui9 ven
ditor eſt dn̄s in hoc & ꝙ iudas tēp
tauit vēdere xp̄m quodāmō ꝓteſta
t9 eſt ſe eē dn̄m xp̄i qd' eſt hereticū
ergo iudas non tm̄ ſimoniacus ſed

infidelis ⁊ hereticus. Fuit vendendo
xp̄m . Ad rōnes in oppo. Ad p̄mam
rn̄det᷒ ꝙ iudas vēdere iure non po
tuit ſ; de facto fecit vn̄ ſimoniā cō
miſſit . Ad ſecūdam rn̄det᷒ negando
ꝯnām dicimꝰ. enī ꝙ facere pactio
nem de miſſa celebrāda ſimonia cum
eſt ſemꝑ ſi tn̄ nō habeat alios ſūptꝰ
⁊ nō tenet᷒ ex officio miſſam canta
re pōt accipere pecuniā ſicut cōdue
titij ſacerdotes faciūt nō q̄ſi p̄ciū
miſſe ſ; q̄ſi ſuſtētaculū vite

85 Ad ſecūdam . q. ſic ꝓceditur
⁊ videt᷒ ꝙ pcc̄m crucifigē
tiū xp̄z nō fuit grauiſſimū.
1 Primo ſic pcc̄m nō eſt grauiſſimū
qđ habet excuſationem ſ; xp̄s excu
ſauit pcc̄m crucifigētium eū dicens
pr̄ ignoſce illis q̄a neſciūt q̄d faciūt
ergo pcc̄m eorū nō fuit grauiſſimū.
2 Secūdo ſic dn̄s ait pilato Jo. xix. q̄
tradidit me tibi maius pcc̄m h; ip̄e
aūt pilatꝰ fecit xp̄z crucifigi ꝑ ſuos
miniſtros ergo videt᷒ fuiſſe maius
pcc̄m iude ꝓditoris pcc̄o crucifigē
tiū xp̄m . Tercio ſic xp̄s voluntarie
3 paſſus eſt ergo crucifigētes xp̄m nō
videt᷒ feciſſe iniuſtum quia . vt dicit
Ariſt. v. ethi. nullus patit᷒ iniuſtū
volēs ergo eorū pcc̄m non fuit gra
uiſſimū. In oppo. eſt illud mat. xxiij.
⁊ vos implete mēſurā patrū vrorū.
vbi dicit Criſoſ. q̄ztū ad veritatē ex
ceſſerūt mēſurā patrū ſuorum illi
enī hōies occiderunt iſti deū crucifi
gerūt . Rn̄o dicendū ꝙ pcc̄m crucifi
gētiū xp̄m fuit grauiſſimū l; diffe
renter aliq̄ eorū magis aliq̄ minus in
eodē genere pcc̄i peccauerūt Sit ſ;
iſta cōcluſio principes iudeorū cū co
gnouerūt xp̄m ⁊ ſi aliqua ignoran
tia fuit in eis fuit ignorātia affecta
ta q̄ eos nō poterat excuſare grauiſ
ſime inter oīes peccauerūt peccatū
enī eorū fuit grauiſſimū tū ex gen̄
re pcc̄i tū ex malicia volūtatis . Se
cūda cōcluſio minores etiā iudei gra
uiſſime peccauerūt q̄ztum ad genꝰ
pcc̄i minus tamē q̄z maiores quia in
minoribꝰ in aliquo diminuebat᷒ pec
catum ꝓpt̄ eorum ignorātiam Vn̄
ſuꝑ illud lu. xxiij. neſciūt q̄d faciūt di
cit beda pro illis rogat q̄ neſcierunt
ꝙ fecerunt zelum dei habētes ſ; non
ſcḋm ſciētiam . Tercia cōcluſio multo
minus grauiter peccauerūt gētiles
ꝑ quorum manus crucifixꝰ eſt xp̄s
q̄a excuſabat᷒ eorum pcc̄m q̄a ſcien
tiā legis nō habebāt . Quarta cōclu
ſio iudas ⁊ p̄ncipes peccauerūt gra
uius q̄z pilatꝰ q̄ timore Ceſaris xp̄m
occidit ⁊ etiā q̄z milites q̄ mādato p̄
ſidis xp̄m crucifixerunt nō ex cupi
ditate ſicut iudas nec ex inuidia ⁊ o
dio ſicut p̄ncipes ſacerdotum. Ad rō
nes in oppo. ad p̄mā rn̄det᷒ ꝙ excu
ſatio illa dn̄i nō refert᷒ ad principes
iudeorum ſ; ad minores vt dictū eſt
Ad ſecundā rn̄det᷒ negādo ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a iudas tradidit xp̄m nō pila
to ſ; p̄ncipibꝰ ſacerdotum q̄a tradide
rūt eū pilato ſcḋm illud Jo. xviij. gēs
tua ⁊ pōtifices tui tradiderūt te mi
chi Ad terciā rn̄det᷒ negādo ꝯnām
⁊ rō eſt q̄a l; xp̄s voluerit paſſionē
ſuā ſicut ⁊ dn̄s eā voluit nunq̄m tn̄
actionē iudeorum voluit Et ideo oc
ciſiores xp̄i ab iniuſticia nō excuſan
tur . Vnde dauid dāpnauit illum ad
mortem q̄ nō timuit mittere manū

in xp̄m dn̄i . ſ. ſalutem quā eo petē
te occidit vt legit᷒ . ij . regū . i.

86 Ad terciā . q. ſic ꝓceditur ⁊
videtur ꝙ in xp̄o volūtas
humana non voluit aliud
q̄z deus vult . Primo ſic arguit᷒ ex
illo p̄s. vbi eſt pſona xp̄i dicit᷒ ſcrip
tū eſt de me vt facerem volūtatem
tuā deus meus volui ſ; ille q̄ vult vo
lūtatem alicuiꝰ facere vult quod ille
vult ſ; voluntas humana in xp̄o ni
chil aliud volebat q̄m ꝙ diuina vo
lūtas in eo . Secūdo ſic anima xp̄i
habuit pfectiſſimā caritatem ſ; ca
ritatis eſt facere qđ homo idē velit
qđ deus ergo voluntas humana in
xp̄o nil aliud voluit q̄z diuina . Ter
cio xp̄s fuit verꝰ cōprehēſor ſ; ſanc
ti q̄ ſūt cōprehēſores in pr̄ia nichil
aliud volūt q̄z ꝙ deus vult alioquin
non eſſent beati q̄ nō haberēt q̄cq̄d
vellēt Beatꝰ enim eſt q̄ habet q̄cq̄d
vult ⁊ nichil mali vult vt dicit augꝰ
in libro de trini. ergo xp̄s nichil ali
ud voluit ſcḋm volūtatem humanam
q̄z ꝙ voluit volūtas diuina . Quar
to ſic q̄zto eſt maior cōformitas vo
lūtatis humane ad diuinā tanto eſt
maior rectitudo voluntatis q̄ in hoc
conſiſtit ſicut ꝑ glo. pꝫ ſuꝑ illud p̄s
rectos decꝫ collaudatio ſ; xp̄s habu
it rectiſſimā volūtatē ergo fuit con
formis diuine in volito In oppoſi
arguit᷒ ex p̄ſenti euangelio vbi ait
nō mea volūtas ſ; tua fiat ſuꝑ quo
v̄bo augꝰ cōtra maximinum in hoc
ꝙ xp̄s ait nō qđ ego volui ſ; qđ tu
aliud oñdit ſe voluiſſe q̄m pr̄ . Rn̄o
dicēdum ſub duabꝰ cōcluſionibꝰ pri
ma ꝙ volūtas humana ſenſibilita
tis vel voluntas rōnalis vt natura
in xp̄o voluit aliud q̄z voluntas diui
na volebat in ipſo . Secūda cōcluſio
volūtas rōnalis q̄ eſt ꝑ modū rōnis
ſemꝑ idē volebat qđ deus Pro iſta
rum cōcluſionū intelligētia ⁊ verita
te eſt notādum ꝙ in xp̄o ſcḋm huma
nā naturā ponit᷒ duplex volūtas . ſ.
volūtas ſenſibilitatis q̄ ꝑticipatiue
volūtas dr̄ ⁊ voluntas rōnalis ſiue
cōſideret᷒ ꝑ modū nature ſiue ꝑ mo
dū rōnis vt aūt dicit damaꝰ q̄daꝫ di
uina diſpēſatione filius dei an̄ ſuam
paſſionē pmittebat carni agere ⁊
pati q̄ ſūt ei ꝓp̄a ⁊ naturalia ⁊ ſilr̄
ter pmittebat oībꝰ viribus agere
queq; ꝓp̄a q̄ntū expediebat ad finē
redēptionis ⁊ oſtēſionem veritatis
nature . Manifeſtū eſt autem ꝙ vo
lūtas ſenſibilitatis refugit naturali
ter dolores ſenſibiles ⁊ corporis le
ſionem ſilr̄ iter etiā volūtas vt natu
ra repudiat ea q̄ ſūt nature contra
ria ⁊ q̄ ſūt ſcḋm ſe mala puta mortē
⁊ alia hmōi hoc tn̄ q̄ndoq; volūtas
ꝑ modū rōnis eligere pōt ex ordine
ad fidē ſicut etiā in aliquo puro ho
mine ſenſibilitas eiꝰ ⁊ etiā volūtas
abſoluta cōſiderata refugit vſtionē
quā volūtas ſcḋm rōnem elegit ꝓpt̄
finem ſalutis voluntas autē dī erat
vt xp̄s dolores ⁊ paſſiōs ⁊ mortē
pateret᷒ nō ꝙ iſta eſſent a deo voli
ta ſcḋm ſe ſ; ex ordine ad finem huma
ne ſalutis . Vn̄ patent cōcluſiones
p̄facte q̄a . ſ. xp̄s ſcḋm voluntatē ſen
ſibilitatis ⁊ ſcḋm voluntatē rōnis que
cōſiderat᷒ ꝑ modū nature aliud po
terat velle q̄z deus q̄ fuit p̄ma cōclu
ſio ſ; ſcḋm volūtatem q̄ eſt ꝑ modum

rōnis ſemꝑ cōformabatᷣ in volito
volūtati diuine q̄ fuit cōcluſio ſecū
da q̄ ꝑʒ ex eo ꝙ dicit non ſicut ego
volo ſʒ ſicut tu volebat eniʒ ſᷓm vo
lūtatem rōnis diuinā volūtatem im
pleri q̄ʒuis aliud dicat ſe velle ſᷓm ali
am eiꝰ volūtatē. Ad rōnes in oppo.
ad ꝑmā ꝑʒ r̄nſio ex diſtinctione vo
lūtatis duplicis. Vnd̄ dr̄ ꝙ xp̄s vo
lebat vt volūtas p̄ris adimpleretur
ſᷓm volūtatem rōnis nō ſᷓm volūta
tem ſenſibilitatis aut voluntatis cō
ſiderate ꝑ modum nature. Ad ſecū
dā eodem mō r̄ndetᷣ ꝙ cōformitas
volūtatis humane ad voluntateʒ di
uinā attēditᷣ ſᷓm voluntatem rōnis
ſᷓm q̄ʒ etiā volūtates amicorum con
cordāt in q̄ntum rō cōſiderat aliqd
volitū in ordine ad volūtatē amici.
Ad terciā r̄ndetᷣ negādo ꝯnām q̄a
xp̄s ſimul fuit cōprehēſoꝛ ⁊ viator
in q̄ntū. ſ. ꝑ mentem fruebatᷣ deo ⁊
habebat carnē paſſibilem ⁊ ideo ex
parte carnis paſſibilis poterat in eo
aliud accidere qđ repugnarʒ natura
li volūtati ipſius ⁊ etiam appetitui
ſenſitiuo qđ nō cōtingit in beatis q̄
tātum ſūt cōprehēſores q̄ ita dota
ti ſunt impaſſibilitate vt michil poſ
ſet eis occurrere nociuum aut leſiuū.
Ad q̄rtam r̄ndetᷣ negando ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a cōformitas q̄ eſt in volito
nō facit rectitudinem volūtatis q̄a
aliq̄s pōt peccare volēdo id volitū
qđ deus vult vt volēdo ꝙ p̄r meus
moreretᷣ ⁊ etiā pōt mereri in h̄ ꝙ
illud nō vult qđ deus vult vt paulꝰ
cupiebat diſſolui ⁊ eē cū xp̄o ⁊ deus
volebat ꝙ nō diſſolueretᷣ ſʒ ꝓpter
fructū animarū adhuc militaret ſʒ

rectitudo volūtatis cauſatᷣ ex modo
volēdi vt. ſ. vellet ex caritate ſicut d̄
us ⁊ iterū in cauſa finali vt ꝓpter
idē vellet ⁊ iterū in cauſa effiiciendi
vt. ſ. deus vellit eū velle

¶ In feria q̄nta die cene eſt euan
geliū Ante diē feſtū paſche. ⁊c. Jo.
xiij. Circa qđ poſſunt diſpu. ſe. q.

¶ Primo vtrū cōueniente in die
cene inſtitutum eſt ſacramētum euca
riſtie.

¶ Secūdo vtrū cōueniēter xp̄s in
die cene iude prodictori tribuerit ſa
cramētum corporis ⁊ ſanguinis ſui

¶ Tercio vtrū poſt bucellā intin
ctam a xp̄o iude porrectā diabolus
intrauit in eum

Ad primā. q. ſic ꝓceditur ⁊
videtᷣ ꝙ nō cōueniēter die
cene inſtitutum fuit ſacr̄m
euchariſtie. Primo ſic ꝑ hoc ſacr̄m
hōies xp̄o vniūtᷣ ſicut mēbruʒ capi
ti Vnd̄ dr̄ Jo. vi q̄ mādūcat meā car
nem ⁊ bibit meū ſanguinē in me ma
net ⁊ ego in eo ſʒ xp̄s eſt caput etiā
omniū hominū etiā q̄ fuerūt ab initio
mūdi ergo non debuit inſtitutio hmōi
ſacr̄i differri vſq̄ʒ ad finē mūdi. Se
cundo ſic hoc ſacr̄m dicitᷣ viaticū q̄a
tendētes ad patriā in via cōfortat
cotidie nos etiam lapſos reparat ſʒ
p̄res q̄ erāt ante aduētuʒ xp̄i ad pa
triā tēdebāt hoſpites ⁊ peregrinos
ſe vocātes vt ꝑʒ ad hebre. xi. ⁊ coti
dianis pc̄cis impediebātᷣ ergo ante
aduētum xp̄i debuit ſacr̄m hoc inſti
tui. Tercio ſic hoc ſacr̄m dr̄ memo
riale paſſiōis xp̄i ſᷓm illud mat. xxvi.
hoc facite in meā comemorationem
ſʒ memoria eſt p̄teritorū ergo hoc

ſacr̄m nō debuit ante paſſionem xp̄i
inſtitui ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō in cena. Quarto
ſic ꝑ baptiſmū aliq̄s ordinatᷣ ad eu
cariſtiā q̄ nō niſi baptizatis debet da
ri ſʒ baptiſmꝰ inſtitutꝰ eſt poſt xp̄i
paſſionē ⁊ reſurrectionē vt ꝑʒ mat.
vltimo ergo hoc ſacr̄m incōueniēter
eſt inſtitutū ante xp̄i paſſionē. In
oppo. eſt euāgeliū p̄n̄s in quo dicitᷣ
ꝙ hoc ſacr̄m eſt inſtitutū a xp̄o de
xp̄o aūt dr̄ mat. viij. ꝙ bene omia
fecit ergo cōueniēter inſtitutum eſt
q̄n xp̄s inſtituit R̄n̄o dicēdum ſub
duabꝰ cōcluſionibꝰ. Prima ꝙ non
potuit inſtitui an̄ incarnationē v̄bi
ꝑʒ cōcluſio quia hoc ſacr̄m cōtinet
v̄bū incarnatum realiter ergo inſti
tui nō potuit ante incarnationē v̄bi
Secūdo ſic hoc ſacramētum cōtinet
gracie plenitudinē Vnd̄ euchariſtia
dicitᷣ ſʒ tēpus plenitudinis incepit
ab incarnatione xp̄i ergo ante incar
nationem inſtitui nō potuit h̄ ſacr̄m
Secūda cōcluſio cōueniēter inſtitu
tū eſt hoc ſacr̄m die cene ⁊ nō ante
Iſta cōcluſio oſtnditᷣ ex quatuoꝛ Pri
mo apparet ex neceſſitate q̄ aſſigna
tur inſtitutionis hmōi ſacramēti vt
q̄a ad ꝑfectionem nr̄am exigebatur
vt caput nr̄m etiā realiter nobis cō
iūgeretᷣ ⁊ iō q̄ʒdiu ſub ꝓp̄a ſpecie
cū hominibꝰ cōuerſatꝰ eſt nō oppoꝛ
tebat hoc ſacr̄m inſtitui ſʒ q̄n eiꝰ coꝛ
porali p̄n̄tia deſtituēda erat eccl'ia
⁊ iſta rō tāgitᷣ ab euſebio q̄ ſic ayt
Quia corpꝰ aſſumptū ablaturꝰ erat
ab oculis ⁊ platurꝰ ſideribꝰ neceſſe
erat vt die cene ſacr̄m corporis ⁊ ſā
guinis ſui cōſecraret vt colleretᷣ iu
gitᷣ ꝑ miſteriū qđ ſel' offerebatᷣ in

p̄ciū. Secūda rō ſumitᷣ ab eiꝰ figu
ra xp̄s q̄ʒdiu in mūdo cōuerſatꝰ eſt
figuras legiſ obſᷓuare voluit factus
ſub lege vt eos q̄ ſub lege erāt redi
meret ⁊ q̄a veniēte veritate ceſſit fi
gura iō nō d̄buit hoc ſacr̄m inſtitui
niſi xp̄o abſcedente ꝑ mortem q̄n fi
gure veteris legis termināde erant
⁊ iō cōueniēs fuit eminēte paſſione
celebrato p̄ori ſacro nouum ſacramē
tū inſtituere ⁊ q̄a ibi terminatᷣ figu
ra vbi debet incipere veritas Agnꝰ
aūt paſchal' erat figura hmōi ſacr̄i
⁊ iō inſtitutū eſt poſt comeſtionem
agni Vnd̄ cātatᷣ in officio corporis
xp̄i poſt agnū tipicū. explectis epu
lis corpus dn̄icum datū diſcipul'. ⁊c.
Tercia rō ſumitᷣ ab ipſa rep̄ntatio
ne hmōi ſacr̄i eſt eniʒ rep̄ntatiuū do
minice paſſionis ⁊ iō cōgrue iā paſ
ſione imminēte inſtituitᷣ. Quarta rō
ſumitᷣ ex ritu quo freq̄ntandū eſt h̄
ſacr̄m vt vltimo traditū magis me
morie teneretᷣ ea eniʒ q̄ vltimo dicū
tur maxime ab amicis recedētibus
magis memoriale cōmēdantᷣ p̄ſᷓtiʒ
q̄a tūc magis inflamatur affectꝰ ad
amicos ea vero ad q̄ magis afficiun
tur ꝓfundiꝰ animo imp̄mūtᷣ q̄a igi
tur vt papa alexandeꝛ dicit nichil in
ſacrificijs magis eſſe pōt q̄m corpꝰ
⁊ ſanguis xp̄i nec vlla oblatio hac
potioꝛ eſt ⁊ iō vt maiori veneratio
ne haberetᷣ dn̄s vltimo diceſſu ſuo
a diſcipulis ſuis hoc ſacr̄m inſtituit
⁊ hoc idē dicit. Augꝰ in libro reſpō
ſionū ad ianuariū. Ad rōnes in op
poſitū ad ꝑmā r̄ndetᷣ negādo ꝯnām
⁊ rō eſt quia xp̄s ab origine mūdi
erat caput iuſtorū nō q̄ſi habēſ actu

cõformitatem in natura cũ mẽbris
eccl'ie incarnatione nõdum facta ſȝ
ſolũ ſecũdum incarnationem expec
tãtiũ ⁊ ideo cõiũctio corporis miſti
ci ad ſuũ caput pro tempore illo nõ
poterat fieri ꝑ aliquod sacr̃ȝ realit̃
cõtinẽs ipm̃ caput mẽbris cõforme
ſȝ poterat ꝑ aliq̃ ſacramenta figura
ri . Ad ſecũdam r̃ñdet' negãdo ꝯñãȝ
⁊ rõ eſt q̃a quamuiſ antiqui patres
eſſent tendẽtes ad patriã nõ tñ erãt
illi in ſtatu tũc perueniẽdi añ xp̃i in
carnationem ⁊ iõ nõ cõpetebat pro
tẽpore viaticũ eſſe quo ſtatiȝ ad pa
triã ꝑducũt' . Ad terciã r̃ñdet' negã
do ꝯñãm ⁊ rõ eſt q̃a sacr̃m illud fuit
inſtitutum in cena vt in futurũ eẽt
memoriale dñice paſſionis ea ꝑfec
ta Vnde signãter dicit quociẽs cum
q̃ȝ feceritis in meã cõmemorationeȝ
de futuro loq̃ns Vnde tũc non erat
m̃moriale ſȝ inſtituebat' in memori
am impoſterũ celebrãdum . Ad q̃r
tam r̃ñdet' negando ꝯñãm ⁊ rõ eſt
q̃a baptiſmꝰ iã erat inſtitutꝰ in ipo
xp̃i baptiſmo Vñ iam aliq̃ ipo xp̃i
baptiſmo erãt baptizati .⁊c̃. vt legit'
Jo .iij. ſȝ nc̃citas vtendi ſacr̃o baptiſ
mi indita fuit hõibꝰ poſt paſſioneȝ
⁊ reſurectionem

Ad ſecũdam .q. ſic ꝓcedit'
⁊ videt' ꝙ nõ fuit cõueni
ens ꝙ xp̃s in die cene darȝ
sacr̃m corporis ⁊ ſanguinis eiꝰ iude
ꝓdictori Primo ſic xp̃s impleuit
qd̃ precepit ſcd̃m illud act. i. cepit ihs
facere ⁊ docere ſȝ precepit mat. vij.
nolite ſcm̃ dare canibꝰ cum ipe xp̃s
cognoſceret iudã eẽ pc̃corem videt'
ꝙ nõ fuit cõueniẽs ꝙ ipe iude darȝ
corpus ſuũ ⁊ ſanguinem . Secundo
ſicut dicit augꝰ ꝙ deus nõ eſt cauſa
alicui qd̃ deterior fiat ſȝ iudas ſumẽ
do corpus xp̃i peccauit ⁊ factus eſt
deterior ergo nõ fuit cõueniẽs ꝙ il
li daret' sacr̃m . Tercio ſic ſicut legi
tur mat. xxvi. poſtq̃ȝ dñs dedit diſci
pulis corpus ⁊ ſanguinem ſuũ dixit
eis nõ bibã amodo de hoc genimine
vitis vſq̃ȝ ad diem illũ cũ illud bibã
vobiſcũ nouũ in regno patris mei ⁊
ꝙ erat eis in remiſſionẽ pc̃corum ſȝ
neutrũ iude cõpetit ꝰ videt' ꝙ iudaſ
nõ accepit sacr̃m cũ alijs . In oppo.
eſt euãgeliũ vbi dr̃ omibꝰ accipite
⁊ mãducate .⁊c̃. Reſpõſio dicẽdũ ſub
iſta cõcluſione cõueniẽter xp̃s dedit
iude ſimul cũ alijs diſcipulis corpus
⁊ ſanguinem ſuũ in sacr̃o Iſta cõclu
ſio eſt Criſo. ⁊ augu. ⁊ dioniſij libro
eccl'iaſtice gerarchie licȝ eniȝ cõſiďra
ta malicia iude nõ debuiſſet xp̃s cor
pus ſuũ ⁊ ſanguinem ei dare tñ q̃a
xp̃s debuit eẽ nobis exẽpluȝ iuſticie
non conueniebat eiꝰ magiſ. Tercio
vt iudã occultũ pc̃corem ſine accuſa
tore ⁊ euidẽte ꝓbatione ab alioruȝ
cõditione ſeꝑaſſet ne ꝑ hoc daretur
exẽplum p̃latis eccl'ie ſil'ia faciẽdi .ſ.
pc̃coribus occultis denegare sacr̃m
tũ ſecũdo vt omnem occaſionem ei au
ferret malefaciẽdi quã aſſumere po
tuiſſet ſi in aliquo ab alijs diſcipul'
añ aptã maliciã fuiſſet diſcretꝰ hila
riꝰ tñ cõtrariũ dicere videt' ſȝ ꝙ dic
tũ eſt cõius tenet' . Ad rõnes in op
põſitũ ad ꝑmã r̃ñdet' negãdo ꝯñãȝ
⁊ rõ eſt q̃a licȝ iudas in rei veritate
canis eſſet ⁊ eius iniq̃tas nota eſſet
xp̃o ſicut deo nõ tñ erat nota ex pec

modũ quo hõibꝰ innoteſcit ⁊ iõ xp̃s
iudã nõ repulit a cõione vt darȝ exẽ
plũ tales pc̃cores occultos nõ eẽ ab
alijs ſacerdotibꝰ repellẽdos. Ad ſecũ
dã r̃ñdet' negãdo ꝯñãm ⁊ rõ eſt q̃a
xp̃s nõ dedit cauſam nec occaſionem
iude peccãdi ſȝ pc̃m euitãdi ex man
ſuetudinis ſue oſtẽtatione ad ipm̃ ſȝ
ipe ex tali medicina ſũpſit ꝑiculum
mortis . Ad terciã r̃ñdet' negando
cõſeq̃ntiam ⁊ rõ eſt q̃a ꝙ iudas nec
biberit uinũ in regno xp̃i nec remiſ
ſionẽ pc̃coruȝ cõſecutꝰ ſit culpa ſua
fuit q̃a ſacramẽtum corporis ⁊ ſan
guinis xp̃i tm̃ ſacramẽtal'r ſumpſit
nõ aũt ſpũal'r bibere aũt vinũ in re
gno p̃ris cũ xp̃o ⁊ pc̃corũ remiſſio
nem cõſeq̃ tm̃ ſpũal'r ſumẽtibꝰ ſacra
mẽtum debẽt' .

AD terciã .q. ſic procedit' ⁊
videt' ꝙ poſt buccellã pa
nis porrectã iude nõ intrauit diabo
lus in eũ . Primo ſic dr̃ lu. xxij. ꝙ in
trauit ſathanas in eũ ⁊ mat . xiiij. ꝙ
diabolus immiſerit in cor Iude vt
traderet eũ ſȝ hoc fuit ante buccellã
panis ſuſceptã ergo nõ poſt buccel
lã .⁊c̃. Secũdo ſic ꝙ nec añ nec poſt
ſolus deus illabitur anime ergo dia
bolus nõ potuit intrare in cor iude
añs eſt maxime ergo .⁊c̃. In oppoſitũ
ẽ euãgeliũ ⁊ .⁊c̃. ſic iudas de ꝯſe. di.
.ij. Rñõ dicendum iuxta ſcm̃ tho. in
quolibeto .iij. ⁊ ſuper Jo. c. xiij. ꝙ ſa
thanã intrare iudã ſiue aliũ hominẽ
põt dupl'r intelligi . Vno mõ in cor
pore hõis ſicut hijs q̃ corporal'r ve
xãt' a demõe ⁊ hoc modo eſt conclu
ſio ꝙ eſſential'r põt demõ intrare
in hominem ſicut pȝ ex multis locis
euãgelij . Alio modo põt intelligi .ſ.
ꝙ diabolus intret in mentem ita ꝙ
mẽti diabolus eſſential'r illabit' ⁊ iſto
modo eſt cõcluſio ꝙ diabolus nõ po
teſt intrare in mẽtem hõis niſi ſolus
deꝰ . pȝ iſta cõcluſio ſit anima enim
rõnalis cũ ſit ſimplex ⁊ incorporea
non habet dimẽſiones q̃ntitatis vt
aliquid in ea eẽ dicat' q̃ſi . i . eiuſdem
dimẽſiones cõtentũ ⁊ ideo nichil po
teſt in ea eẽ niſi qd̃ ex dat eẽ qd̃ in
ea eſt ꝑ v̾tutem ſuã . Dicimꝰ ꝰ ꝙ de
us q̃ animã in eſſe ꝓduxit eſt in ani
ma ꝑ ſuã v̾tutem vbi aũt eſt v̾tꝰ ibi
ibi ⁊ eſſentia dei In deo enim idẽ eſt
eſſentia ⁊ v̾tꝰ Vñ manifeſtũ relin
quit' ꝙ ſolus deus eſſential'r eſt in
anima . Ad rõnes aũt in oppo. r̃ñde
tur . ꝑmo ꝙ diabolus dr̃ intrare cor
vl' mẽtem hõis ꝑ affectũ vl' effectu
malicie in ꝯſẽtũ .ſ. hõ ab eo ſeductus
ſeq̃t' eũ ad ꝑpetrãduȝ malũ ꝙ ſug
gerit ⁊ hoc modo dr̃ intraſſe cor iu
de . Vñ dicit Nicolaus de lira ſuper
illud lu. xxij. intrauit ſathanas iudã
.i. animã non ꝑ elapſũ q̃a eſt deo ꝓ
p̃pum ſȝ ꝑ effectũ vẽditionem xp̃i ex
ſuggerẽdo. Secundo dr̃ ꝙ poſt buc
cellã intinctã dr̃ diabolus intraſſe
iudã nõ q̃dem poſſidẽdo de nouo q̃a
prius vt argutũ eſt intrauerat ſȝ in
trauit poſt eum pleniꝰ poſſidẽdo ſi
cut apl'i licȝ ſpũm ſcm̃ receperũt añ
reſurrectionem dñi dicũt' tñ recepiſ
ſe ſpũm ſcm̃ in die penthecoſten q̃a
ad maiorem plenitudinẽ.

¶ In feria ſexta in qua fit mentio
de morte xp̃i legit' paſſio Jo. xviij.
Circa quod poſſunt diſputari ſequẽ
tes queſtiones .

cōformitatem in natura cū mēbris
eccl'ie incarnatione nōdum facta ꝫ
ſolū ſecūdum incarnationem expec
tātiū ⁊ ideo cōiūctio corporis miſti
ci ad ſuū caput pro tempore illo nō
poterat fieri ꝑ aliquod ſacrm̄ realit̄
cōtinēs ipm̄ caput mēbris cōforme
ꝫ poterat ꝑ aliq̄ ſacramenta figura
ri. Ad ſecūdam rn̄detᷣ negādo ꝯnāꝫ
⁊ rō eſt q̇a quamuiſ antiqui patres
eſſent tendēteſ ad patriā nō tn̄ erāt
illi in ſtatu tūc perueniēdi an̄ xp̄i in
carnationem ⁊ iō nō cōpetebat pro
tēpore viaticū eſſe quo ſtatiꝫ ad pa
triā ꝑducūtᷣ. Ad terciā rn̄detᷣ negā
do ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a ſacrm̄ illud fuit
inſtitutum in cena vt in futurū eēt
memoriale dn̄ice paſſionis ea ꝑfec
ta Vnde ſignātē dicit quociēs cum
qꝫ feceritis in meā cōmemorationeꝫ
de futuro loq̄ns Vnde tūc non erat
m̄moriale ꝫ inſtituebatᷣ in memori
am impoſterū celebrādum. Ad q̄r
tam rn̄detᷣ negando ꝯnām ⁊ rō eſt
q̇a baptiſmꝰ iā erat inſtitutꝰ in ipo
xp̄i baptiſmo Vnd̄ iam aliq̇ ipo xp̄i
baptiſmo erāt baptizati. ⁊c̄. vt legitᷣ
Jo. iij. lꝫ neccitas vtendi ſacro baptiſ
mi indita fuit hōibꝰ poſt paſſioneꝫ
⁊ reſurectionem

Ad ſecūdam. q. ſic ꝓceditᷣ
⁊ videtᷣ ꝙ nō fuit cōueni
ens ꝙ xp̄s in die cene darꝫ
ſacrm̄ corporis ⁊ ſanguinis eiꝰ iude
ꝓdictori Primo ſic xp̄s impleuit
qd̄ precepit ſ̄m illud act. i. cepit ihs
facere ⁊ docere ꝫ precepit mat. vij.
nolite ſcm̄ dare canibꝰ cum ipe xp̄s
cognoſceret iudā eē pc̄corem videtᷣ
ꝙ nō fuit cōueniēs ꝙ ipe iude darꝫ
corpus ſuū ⁊ ſanguinem. Secundo
ſicut dicit augꝰ ꝙ deus nō eſt cauſa
alicui qd̄ deterioꝛ fiat ꝫ iudas ſumē
do corpus xp̄i peccauit ⁊ factus eſt
decterioꝛ ergo nō fuit cōueniēs ꝙ il
li daretᷣ ſacrm̄. Tercio ſic ſicut legi
tuꝛ mat. xxvi. poſtq̄ꝫ dn̄s dedit diſci
pulis corpus ⁊ ſanguinem ſuū dixit
eis nō bibā amodo de hoc genimine
vitis vſqꝫ ad diem illū cū illud bibā
vobiſcū nouū in regno patris mei ⁊
ꝙ erat eis in remiſſionē pc̄corum ꝫ
neutrū iud̄ cōpetit ꝫ videtᷣ ꝙ iudaſ
nō accepit ſacrm̄ cū alijs. In oppo.
eſt euāgeliū vbi dr̄ omibꝰ accipite
⁊ māducate. ⁊c̄. Reſpōſio dicēdū ſub
iſta cōcluſione cōueniēteꝛ xp̄s dedit
iude ſimul cū alijs diſcipulis corpus
⁊ ſanguinem ſuū in ſacro Iſta cōclu
ſio eſt Criſo. ⁊ augu. ⁊ dioniſij libro
eccl'iaſtice gerarchie licꝫ eniꝫ cōſid̄ra
ta malicia iude nō debuiſſet xp̄s cor
pus ſuū ⁊ ſanguinem ei dare tn̄ q̇a
xp̄s debuit eē nobis exēpluꝫ iuſticie
non conueniebat eiꝰ magiſ. Tercio
vt iudā occultū pc̄corem ſine accuſa
tore ⁊ euidēte ꝓbatione ab alioruꝫ
cōditione ſepaſſet ne ꝑ hoc daretur
exēplum p̄latis eccl'ie ſil'ia faciēdi. ſ.
pc̄coribus occultis denegare ſacrm̄
tū ſecūdo vt omnem occaſionem ei au
ferret malefaciēdi quā aſſumere po
tuiſſet ſi in aliquo ab alijs diſcipul'
an̄ aptā maliciā fuiſſet diſcretꝰ hila
riꝰ tn̄ cōtrariū dicere videtᷣ ꝫ ꝙ dic
tū eſt cōius tenetᷣ. Ad rōnes in op
pōſitū ad ꝑmā rn̄detᷣ negādo ꝯnāꝫ
⁊ rō eſt q̇a licꝫ iudas in rei veritate
canis eſſet ⁊ eius iniq̇tas nota eſſet
xp̄o ſicut deo nō tn̄ erat nota ex per
modū quo hōibꝰ innoteſcit ⁊ iō xp̄s
iudā nō repulit a cōione vt darꝫ exē
plū tales pc̄cores occultos nō eē ab
alijs ſacerdotibꝰ repellēdos. Ad ſecū
dā rn̄detᷣ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a
xp̄s nō dedit cauſam nec occaſionem
iude peccādi ꝫ pcc̄m euitādi ex man
ſuetudinis ſue oſtētatione ad ipm̄ ꝫ
ipe ex tali medicina ſūpſit ꝑiculum
mortis. Ad terciā rn̄detᷣ negando
cōſeq̄ntiam ⁊ rō eſt q̇a ꝙ iudas nec
biberit uinū in regno xp̄i nec remiſ
ſionē pc̄coruꝫ cōſecutꝰ ſit culpa ſua
fuit q̇a ſacramētum corporis ⁊ ſan
guinis xp̄i tm̄ ſacramētal'r ſumpſit
nō aūt ſpūal'r bibere aūt vinū in re
gno p̄ris cū xp̄o ⁊ pc̄corū remiſſio
nem cōſeq̇ tm̄ ſpūal'r ſumētibꝰ ſacra
mētum debētᷣ.

Ad terciā. q. ſic proceditᷣ ⁊
videtᷣ ꝙ poſt buccellā pa
nis porrectā iude nō intrauit diabo
lus in eū. Primo ſic dr̄ lu. xxij. ꝙ in
trauit ſathanas in eū ⁊ mat. xiiij. ꝙ
diabolus immiſerit in cor Jude vt
traderet eū ꝫ hoc fuit ante buccellā
panis ſuſceptā ergo nō poſt buccel
lā. ⁊c̄. Secūdo ſic ꝙ nec an̄ nec poſt
ſolus deus illabitur anime ergo dia
bolus nō potuit intrare in cor iude
an̄s eſt maxime ergo. ⁊c̄. In oppoſitū
ē euāgeliū ⁊. ⁊c̄. ſic iudas de ꝯſe. di.
ij. Rn̄o dicendum iuxta ſcm̄ tho. in
quolibeto. iij. ⁊ ſuper Jo. c. xiij. ꝙ ſa
thanā intrare iudā ſiue aliū hominē
pōt dupl'r intelligi. Vno mō in cor
pore hōis ſicut hijs q̇ corporal'r ve
xātᷣ a demōe ⁊ hoc modo eſt conclu
ſio ꝙ eſſential'r pōt demō intrare
in hominem ſicut pꝫ ex multis locis
euāgelij. Alio modo pōt intelligi. ſ.
ꝙ diabolus intret in mentem ita ꝙ
mētī diabolus eſſential'r illabitᷣ ⁊ iſ
modo eſt cōcluſio ꝙ diabolus nō po
teſt intrare in mētem hōis niſi ſolus
deꝰ. pꝫ iſta cōcluſio ſit anima enim
rōnalis cū ſit ſimplex ⁊ incorporea
non habet dimēſiones q̄ntitatis vt
aliquid in ea eē dicatᷣ q̄ſi. i. eiuſdem
dimēſiones cōtentū ⁊ ideo nichil po
teſt in ea eē niſi qd̄ ex dat eē qd̄ in
ea eſt ꝑ v̄tutem ſuā. Dicimꝰ ꝫ ꝙ de
us q̇ animā in eſſe ꝓduxit eſt in ani
ma ꝑ ſuā v̄tutem vbi aūt eſt v̄tꝰ ibi
ibi ⁊ eſſentia dei In deo enim idē eſt
eſſentia ⁊ v̄tꝰ Vnd̄ manifeſtū relin
quitᷣ ꝙ ſolus deus eſſential'r eſt in
anima. Ad rōnes aūt in oppo. rn̄de
tuꝛ. ꝑmo ꝙ diabolus dr̄ intrare cor
vl' mētem hōis ꝑ affectū vl' effectu
malicie in q̄ztū. ſ. hō ab eo ſeductus
ſeq̇tᷣ eū ad ꝑpetrāduꝫ malū ꝙ ſug
gerit ⁊ hoc modo dr̄ intraſſe coꝛ iu
de. Vnd̄ dicit Nicolaus de lira ſuper
illud lu. xxij. intrauit ſathanas iudā
.i. animā non ꝑ elapſū q̇a eſt deo ꝓ
ꝑpum ꝫ ꝑ effectū vēditionem xp̄i ex
ſuggerēdo. Secundo dr̄ ꝙ poſt buc
cellā intinctā dr̄ diabolus intraſſe
iudā nō q̇dem poſſidēdo de nouo q̇a
prius vt argutū eſt intrauerat ꝫ in
trauit poſt eum plenꝰ poſſidēdo ſi
cut apl'i licꝫ ſpūm ſcm̄ receperūt an̄
reſurrectionem dn̄i dicūtᷣ tn̄ recepiſ
ſe ſpūm ſcm̄ in die penthecoſten q̇a
ad maiorem plenitudinē.

¶ In feria ſexta in qua fit mentio
de morte xp̄i legitᷣ paſſio Jo. xviij.
Circa quod poſſunt diſputari ſequē
tes queſtiones.

Primo vtrū cõueniēs fuit xp̄z mori
Secundo vtrū alia paſſio xp̄i ſuffe
ciſſet q̄z mors ꝓ redemptiõe huma
ni generis ¶
Tercio vtrū cõueniēs fuit xp̄m cum
latronibꝫ crucifigi.

Ad primā .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ nõ fuit cõueniēs
xp̄m mori ¶ .Primo ſic id
enī3 qd eſt p̄ncipiū in aliquo genere
nõ diſponit᷑ ꝑ id qd eſt cõtrariū illi
generi ſicut ignis q̄ eſt p̄ncipiu3 ca
loris nū̄q3 põt eē frigidꝰ ſ3 filiꝰ dei ē
p̄ncipiu3 ⁊ fons vite ergo videt᷑ ꝙ
nõ fuerit conueniēs xp̄m mori. Se
cūdo ſic maioꝛ eſt defectꝰ mortis q̄3
morbi q̄a ꝑ morbu3 ꝑuenit᷑ ad mor
tem ſ3 nõ fuit cõueniēs xp̄m aliquo
morbo lāgueſcere vt Criſoſ.ꝰ dicit ſu
peꝛ mat. ergo etiā nõ fuit cõueniēs
ip̄m mori .Tercio ſic xp̄s dicit Jo.
.x. ego veni vt vitā habeāt ⁊ habū
dātiꝰ habeant ſ3 oppo. nõ ꝑducit ad
oppoſitū .ergo videt᷑ ꝙ nõ fuit con
ueniēs xp̄m mori .In oppo. eſt euā
geliū p̄ns ⁊ illud Jo. xi. expedit vt
moriat᷑ vnꝰ hõ ꝓ ꝑplo . Rño dicen
dū ſub iſta cõcluſione cõueniēs fuit
·p̄· xp̄z mori ⁊ hoc multiplici rõne .Pri
mo quidē ad ſatiſfaciēdum pro hu
mano genere qd erat morti ad iudi
catū ꝓpt᷑ pcc̄m ſm̄ illud gene .ij. q̄
cū̄q3 die comedꝛitis morte moriemi
ni eſt aūt cõueniēs ſatiſfaciēdi pro
alio modus cū q̄s ſubicit ſe pene q̄3
alius meruit ⁊ iõ xp̄s mori voluit vt
moriēdo ꝓ nobis ſatiſfaceret ſm̄ il
lud .i. petri .iij. xp̄s ſel᷑ ꝓ pcc̄is nr̄is
·2· mortuus eſt .Secūdo ad oñdē dum
veritatem nature aſſūpte ſicut enī3
Euſebiꝰ dicit ſi al᷑r poſt cõuerſatio
nem cū hõibꝰ euaneſcēs ſubito euo
laret fugiēs mortē ab omībꝰ cõpa
raret᷑ fātaſmati .Tercio vt a mor ·3·
tuis reſurgēdo v̄tutem ſuā oñderz
q̄ mortē ſupauit ⁊ nobis ſpem reſur
gēdi a mortuis darz vt ap̄lus ait .i.
corin. xv. Ad rõnes in oppo. ad p̄mā
r̄ndet᷑ ꝙ xp̄s eſt fons vite ſm̄ ꝙ d
us nõ aūt ſm̄ ꝙ homo mortuꝰ aūt
nõ eſt ſm̄ ꝙ deus ſ3 ſm̄ ꝙ hõ ⁊ ita
nõ ꝓcedit. Ad ſecūdam r̄ndet᷑ negā
do ↄnām ⁊ rõ eſt q̄a xp̄s nõ ſuſtinu
it mortem ex morbo ꝓueniēte ne vi
deret᷑ ex neceſſitate mori ꝓpt᷑ infir
mitatem nature ſ3 ſuſtinuit mortem
ab exteriori illatā cui ſe ſpontaneum
obtulit vt mors eiꝰ volūtaria oñde
ret᷑ .Ad terciā r̄ndet᷑ negādo ↄnām
⁊ ad ꝓbationez dr̄ ꝙ vnū oppoſito
rū ꝑ ſe nõ ducit ad aliud ſ3 qn̄q3 bene
ꝑ accidēs ſicut frigidū ꝑ accidēs qn̄
q3 calefacit ⁊ hoc mõ xp̄s ꝑ ſuā moꝛ
tem nos ꝑduxit ad vitam q̄a de ſua
morte mortē nr̄am deſtruxit ſicut q̄
penā ꝓ alio ſuſtinet remouet penā
eiꝰ

91 Ad ſecūdam .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
vid᷑ ꝙ alia paſſio xp̄i ſuf
feciſſet ad redēptionez hu
mani generis ſine morte .Primo ſic
penā quā quis ꝓ alio ſuſtinet quā
titatem accipit q̄ztu3 ad v̄tutem ſa
tiſfaciēdi ex cõditionem patiētis ſed
xp̄s in q̄ntū eſt deus ⁊ hõ habet in
finitā dignitatez ergo q̄libet paſſio
ſine pena quā ſuſtinuit ſicut fames
fatigatio ⁊ hmõi ſufficiens fuit ad
ſatiſfaciēdu3 ꝓ humano genere eti
am ſine morte .Secundo ſic dicit
Bernardus ꝙ vna gutta ſanguinis
xp̄i fuiſſet ſufficiēs p̄ciu3 noſtre re
dēptionis ſ3 aliq̄d de ſanguine xp̄i ef
fuſū eſt in xp̄i circūciſione ergo nõ
oportebat ꝙ vlteriꝰ pateret᷑ . Ter
cio ſic tāta põt eſſe cõtricio in nobiſ
penitētibꝰ ꝙ totū pcc̄m dimittit᷑ ⁊
q̄ztū ad penā ⁊ q̄ztū ad culpam ſ3 in
xp̄o ab inſtāti ſue cõceptionis fuit
ꝑfectiſſima caritas q̄ cõtricioni tri
buit vi3 ex purgādi pcc̄m ergo xp̄s
ab inſtāti ſue cõceptionis ſufficien
teꝛ ſatiſfecit pro omībꝰ pcc̄is nr̄is ⁊
ita nõ oportuit ꝙ ꝑ paſſionē mortiſ
ſatiſfaceret. In oppo. eſt euāgelium
p̄ns in quo legit᷑ mortē pro huma
no genere ſubiſſe .Secūdo ſic dicit
ap̄ls ad gala. ij. ſi ex lege eſt iuſticia
ergo xp̄s mortuꝰ eſt gratis .i. inuti
liteꝛ ⁊ ſino cauſa ſ3 ſi alia paſſio ſuf
ficeret ſine morte xp̄s gratis mortu
us eēt ſ3 hoc dicere eſt incõueniens
ergo alia paſſio xp̄i ſine morte ad
redēptionē humani generis nõ ſuf
feciſſ3 .Rño dicēdum ſub iſta cõclu
ſione ꝙ alia paſſio xp̄i ſine morte
l3 ſuffeciſſ3 ad redēptionez humani
generis cõſiderata cõditione ꝑſone
patiētis ꝓpt᷑ infinitā dignitatē peꝛ
ſone nõ tn̄ cõſideratio genere pene
ad quā humanum genꝰ ꝓpt᷑ pcc̄m
obligatū erat Iſta cõcluſio p̄mo p3
ex illo ad hebre. x. xp̄s vna oblatiõe
cõſūmauit in eternū ſanctificatos
ideo nõ eſt locus ſecunde oblationis
ſ3 manifeſtū eſt ꝙ xp̄s ante mortez
multaſ paſſiones ſuſtinuit eſuriens
laborās cõſputꝰ ⁊ flagellatꝰ ſi ergo
iſte paſſiones ſuffeciſſent nõ obtu
liſſet ſeipſū ad mortem .obtulit aūt
ſeipſū hoſtiā dõ patri pro peccatis
noſtris vt dicit᷑ ad ephe. v. ⁊ hoc ꝑ
mortem ergo paſſio xp̄i abſq3 mor
te nõ ſuffeciſſet. Secūdo ſic hõ erat
debitoꝛ mortis ſi ergo xp̄s dbuit ꝓ
alijs ſatiſfacere recõpenſando opor
tuit ꝙ ip̄e mortem quā nõ debebāt
exſolueret Vnde gregoriꝰ. iij. mora
liū ꝙ niſi xp̄s mortez indebitā ſuſi
cepiſſet neq̄q3 nos a morte debita li
beraret Pro pleniori noticia verita
tis hmõi cõcluſionis eſt notādu3 iux
ta ſcm̄ tho. ꝙ xp̄i ſatiſfactio pro to
ta humana natura duas cõditiones
cõcernere debuit. ſ. vt eēt vl'is reſpe
ctu omīu3 ſatiſfactionū quodāmodo
Secūdo vt eſſet exēplaris reſpectu
omīu3 ꝑticulariū ſatiſfactionū Vni
uerſalis aūt erat nõ ꝑ p̄dicationem
d inl'tis q̄ſi ꝑ multas ſatiſfactiões ꝑ
ticulareſ mlt'iplicata ſ3 habēs v̄tutē
reſpectu omīum Vnd non oportuit
ꝙ ip̄e omēs penas q̄ ex pcc̄o cõſeq̄
p̄nt aſſumeret in ſe ipſo ſ3 illā ad q̄m
omēs ordināt᷑ ⁊ q̄ cõtinent in ſe om
nes penas q̄zuis nõ actu finis autez
omīu3 terribilium eſt mors vt dicit
phūs. iij. ethi. ⁊ ideo ꝑ paſſionē mor
tis debuit ſatiſfafacere In quātum
vero fuit exēplaris reſpectu nr̄arū
ſatiſfactionū debuit habere magni
tudinem excedētem omēs alias ſati
factiones q̄a exēplari dbet eſſe preſ
tātiꝰ exēplato ⁊ idõ ſm̄ maximā pe
narū debuit ſatiſfacere. ſ. ꝑ mortem
Ad rõnes in oppo. ad p̄mā r̄ndetur
negādo ↄnām ⁊ rõ eſt q̄a lic3 pene
alie quas xp̄s ſuſtinuit eſſent ſuffi
ciētes ad ſatiſfactionem ꝓ humana
natura cõſidrata cõditione paciētis

non tñ conſiderato genere pene ad
genus humanũ erat obligatũ ꝓpt̃
pcc̃m ꝙ tñ eſſe debebat vt.ſ.nos de
morte p mortem redimeret Ad ſe
cũdam rñdet᷑ eodẽ modo ꝙ quãuis
gutta ſanguinis q̃m in circũciſione
fudit eẽt ſufficiẽs ad ſatiſfactionem
cõſiderata cõditione perſone non tñ
vt dictũ eſt. Ad terciã rñdet᷑ negã
do ↄñãm ⁊ rõ eſt q̃a cõtricio nõ tm̃
habet viʒ ex caritate ſʒ etiã ex dolorẽ
⁊ iõ rõne caritatis delet culpã rõne
aũt doloris computãt᷑ in ſatiſfactio
ne pene alie aũt pene xp̄i nõ ſuffi
ciũt quia in eis nõ cõtinent᷑ om̃es
alie pene ſicut in paſſione mortiſ cõ
tinẽt᷑

92 Ad terciam.q.ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ nõ fuit cõueniẽs
xp̄ʒ cũ latronib⁹ crucifigi
Primo ſic dr̃ ad corin .vi. q̃ partici
patio iuſticie cũ iniq̃tate ſʒ xp̄s fact⁹
eſt nobis iuſticia Iniq̃tas autẽ ꝑti
nʒ ad latrones nõ ꝰ fuit cõueniens
vt xp̄s ſimul cũ latronib⁹ crucifige
ret᷑. Secũdo ſic ſup illud mat.xxvi.
ſi opʒ me mori tecũ nõ te negabo di
cit origene mori cũ ih̃u pro omibus
moriẽte hõim nõ erat ergo min⁹ fu
it cõueniẽs vt ſimul cuʒ latronibus
moreret᷑ In oppo.eſt euãgeliũ p̃ns
Rñ dicẽdum ꝙ xp̄s crucifix⁹ eſt in
ter latrones Alia q̃dem rõne q̃ʒtum
ad intẽtionem iudeorũ Alia vero q̃ʒ
tum ad dei ordinationem q̃ʒtũ vero
ad intẽtionem iudeorum duos latro
nes vtrinq3 crucifixerũt ſicut dicit
Criſo⁹ vt eorũ ſuſpitionis fierʒ par
ticeps ſʒ nõ ita euenit nã crux vbiqʒ
honorat᷑ Quãtum vero ad dei ordi
nationẽ xp̄s cũ latronib⁹ crucifix⁹
eſt q̃a vt Iero⁹ dicit ſup mat. ſicut
maledictũ crucis fact⁹ eſt xp̄s ſic ꝓ
omĩuʒ ſalute inter noxios q̃ſi noxi⁹
crucifigit᷑. Secũdo vt dicit Leo pa
pa in ſermone ⁊ de paſſione duo la
trones vn⁹ ad dextrã ali⁹ ad ſiniſtrã
crucifigũt᷑ vt in ip̄a patibuli ſpecie
demõſtraret illa q̃ in iudicio ip̄o om
niũ hõim faciẽda eſt diſtinctio ⁊ au
g⁹. dicit ſup Io. ipſa crux ſi attẽdas
tribunal fuit in medio eniʒ iudice cõſ
tituto vnus q̃ credidit liberat⁹ alter
q̃ inſultauit dãpnat⁹ eſt iã ſignifica
tur quid factur⁹ eſt de viuis ⁊ mor
tuis alios poſitur⁹ ad dextrã alios
ad ſiniſtrã. Ad rõnes in oppo. ad p̊
mã rñdet᷑ ꝙ rõ nõ ꝓcedit ⁊ rõ eſt
q̃a ſicut xp̄s debitum mortis nõ ha
buit ſʒ mortẽ volũtarie ſubijt vt ſua
v̊tute vincerʒ mortẽ ita etiã non ha
buit meritũ vt cũ latronib⁹ ponere
tur ſʒ voluit cũ iniq̃s d̾putari vt ſua
v̊tute iniq̃tates deſtrueret Vnde cri
ſo⁹ dicit ſup mat. ꝙ latronem in cru
ce cõuertere ⁊ in paradiſũ inducere
nõ min⁹ fuit q̃ʒ contũdere petras
Ad ſecũdam rñdet᷑ negando ↄñãm
⁊ rõ eſt q̃a non cõueniebat ꝙ cum
xp̄o aliq̃s alius pateret᷑ ex eadẽ cau
ſa Vnd̾ origeñ ibidem ſubdit om̃es
fuerũt in pcc̄is ⁊ oẽs op⁹ habebãt
vt ꝓ eis ali⁹ morret᷑ nõ ip̄i ꝓ alijs

¶ Sabbato ſancto legit᷑ euãgeliũ
Veſpere auteʒ ſabbati.⁊c.mat.lviij.
Circa quod poſſunt diſputari .ſe.q.
¶ Primo vtrũ cõueniẽs fuit xp̄m
ſepeliri.
¶ Secũdo vtrũ conueniẽs fuit vt
xp̄s ad infernũ deſcẽderet.
¶ Tercio vtrũ xp̄s tot⁹ fuit in in
ferno

93 Ad primã.q.ſic ꝓceditur ⁊
videt᷑ ꝙ nõ fuit conueniẽs
xp̄m ſepeliri. Primo ſic nichil circa
xp̄m fieri debuit qđ non eſſet ſaluti
ferũ nobis ſʒ in nullo videt᷑ ad ſalu
tem hominis ꝑtinere ꝙ xp̄s fuit ſe
pultus ergo nõ fuit cõueniẽs xp̄m
ſepeliri. Secũdo ſic ſicut cõueniens
fuit vt moreret᷑ morte ygnominio
ſa ita videt᷑ ꝙ debuit ſepeliri ſepul
tura abiecta ⁊ vili ſʒ hoc nõ eſt fac
tũ ergo.⁊c Tercio ſic ſi dicat᷑ ꝙ xp̄s
ſepeliri voluit vt darʒ hominib⁹ ſpẽ
reſurgẽdi de ſepulchro ergo ſimili
ter in cinerationẽ corporis ſui pati
debuit vt ſpem reſurgendi incinera
tis poſt incinerationem daret ſʒ hoc
nõ fuit cõueniẽs ergo.⁊c. Quarto ſi
cut mors eſt pena pcc̄i p̊mi parẽtis
ita ⁊ in cineratio dictũ eſt eniʒ p̊mo
homini poſt pcc̄m puluis eſ ⁊ in pul
uerem reuerteris vt dicitur geñ.iij.
ſʒ xp̄s mortẽ ſuſtinuit vt nos a mor
te liberaret ergo etiã cũ ſepeliri vo
luit ſu incinerari debuit corpus ei⁹ vt
nos ab incineratione liberarʒ. Quin
to ſi corpus xp̄i fuit ſepultũ videt᷑
ꝙ ſeparatim fuit a diuinitate cui
erat vnitũ pʒ ↄñã q̃a remoto medio
remouent᷑ extrema ſʒ diuinitas vni
ta eſt carni mediante anima ergo
in morte xp̄i cum ſit ſepata anima a
carne xp̄i ⁊ ita iaceat in ſepulchro
ſine anima per ↄñs diuinitas fuit ſe
parata a carne. In oppo.eſt euãge
liũ p̃ns vbi ait mittẽs mulier hoc vn
guẽtum in corpus meũ ad ſepelien
dum me fecit. Rñ dicẽdum ſub cer
tis cõcluſionib⁹. Prima eſt ꝙ cõue · p. ro.
niẽs fuit xp̄m ſepeliri q̃ cõcluſio ꝓ
bat᷑ ſic cõueniẽs eniʒ fuit xp̄m ſepe
liri ex multiplici reſpectu Primo ad
ꝓbãdum veritatem mortis nõ eniʒ
aliq̃s in ſepulchro ponit᷑ niſi quan
do iã de veritate mortis cõſtat vnđ
mat.xv. legit᷑ ꝙ pilat⁹ anteq̃ʒ cõce
deret xp̄m ſepeliri diligẽti inq̃ſitione
cognouit eũ eſſe mortuũ. Secundo · 2.
q̃a p hoc ꝙ xp̄s de ſepulchro reſur
rexit dat᷑ ſpes reſurgẽdi p ip̄ʒ hijs
q̃ ſunt in ſepulchro ſ̾m illud Io. v.
om̃es q̃ in monumẽtis ſũt audiẽt vo
cem filij dĩ ⁊ q̃ audierint viuẽt. Ter · 3.
cio ad exẽplum eorũ q̃ p mortẽ xp̄i
ſpũalit̃ moriũt᷑ pcc̄is q̃ .ſ.abſcõdẽt᷑
a turbatione hõim Vnđ dr̃ colo. iij.
mortui eſtis ⁊ vita vr̃a abſcõdita eſt
cũ xp̄o in deo. Secũda cõcluſio con · 2 ꝯ.
ueniẽs fuit vt xp̄s ſepeliret᷑ in orto
ad ſignificãdum ꝙ p morteʒ ⁊ ſepl̾
turã ipſius liberam̃a morte q̃ʒ incur
rim⁹ p pcc̄m ade in orto ꝑadiſi com
miſſum. Tercia cõcluſio cõueniẽter · 3 ꝯ.
xp̄s ſepultus eſt in ſepultura aliena
vt dicit aug⁹. in quodã ſ̾mone q̃a ꝓ
aliorũ moriebat᷑ ſalute. Quarta cõ · 4 ꝯ.
cluſio cõueniẽs fuit vt ſepeliret᷑ in
nouo monumẽto q̃a ſi aliq̃s ibi fuiſ
ſet añ ſepult⁹ potuiſſʒ calũpniari a
iudeis ꝙ ille ſurrexiſſet ⁊ nõ xp̄s ⁊
eadẽ rõne ſepult⁹ eſt conueniẽter in
ſepulchro qđ exciderat de petra ne
ſi ſepult⁹ fuiſſet in terrã diceretur a
iudeis ꝙ diſcipuli p cauernas terre
extraxiſſent. Quinta cõcluſio conue · 5 ꝯ.
niẽs etiaʒ fuit vt corpus xp̄i inuolu
tum eſſet in ſindone mũda .i. panno

lineo mūdo qa corpus eiꝰ erat mūdiſ
ſimū vnđ ꝓpť hoc corpus xp̄i non
cōſecrat᷑ in altari ſup pānū ſiricuꝫ
ſꝫ lineū quia corpus xp̄i tali pāno
fuit inuolutū vt dr̄ de cōſe. di. i. c̄. ex
ta cōcluſio licꝫ cōueniēs fuit xp̄m ſe
peliri nō fuit tn̄ cōueniēs corpus eiꝰ
incinerari. Iſta concluſio pꝫ ex illo
pſ. nō dabis ſanctum tuū videre co
rruptionem quod damaſ· exponit ƌ
corruptione q̄ eſt p reſolutionem in
elementa. Oñdit᷑ etiā cōcluſio ex hoc
ꝙ putrefactiō cuiuſcūqꝫ corporis ꝓ
uenit ex infirmitate nature illiꝰ cor
poris que nō pōt amplius cōtinere
corpus in vnū. Mors aūt xp̄i ſicut
ſ᷑ dictū eſt nō debuit eſſe cū infirmi
tate nature ne crederet᷑ eē in volun
taria ⁊ idō nō ex morbo ſꝫ ex paſſio
ne illata voluit mori cuy ſe obtulit
ſpōte ⁊ ideo xp̄s ne mors eius infir
mitati aſcriberet᷑ noluit corpus ſuū
q̄litercūqꝫ putrefieri aut q̄litercūqꝫ
reſolui ſꝫ ad oñtationē v̄tutiſ diuine
voluit corpus illud incorruptū per
mane. Septima concluſio diuinitas
non fuit ſeparata a carne xp̄i nec in
morte nec in ſepultura pꝫ concluſio
dr̄ enī in ſimbolo ꝙ filius dei mor
tuꝰ eſt ⁊ ſepultꝰ ſꝫ hoc nō dr̄ niſi qa
corpus in ſepulchro fuit ergo diui
nitas a corpore ſeparata nō fuit cu
iꝰ rō etiam ex tribꝰ accipi pōt. Pri
mo ex pte dei qa cū ſit immutabilis
⁊ ꝙ ſibi pfecte cōiūctuꝫ eſt immuta
bilitatem pſtat vt. ſ. ei immutabilr̄
adhereat ¶ Secundo ex pte ipſius
aſſumpti qđ p mortē quā ex obediē
tia pr̄is ſuſtinuit nō ƌbuit ſuā digni
tatem amittere ſꝫ magis ƌbuit clari

ficari ¶ Tercio ex fine aſſumptionis
quia ea q̄ poſt mortem ipſius circa
ipm acta fūt ſalutaria nobis nō fuiſ
ſent niſi diuinitas iūcta fuiſſet. Ad
rōnes in oppo. ad pmaꝫ rn̄det᷑ negā
do minorē dicimꝰ enī ꝙ ſicut mors
efficiēter opata eſt nr̄am ſalutē pta
etiā ⁊ eiꝰ ſepultura vnde Iero. dicit
ſup mat. ſepultura xp̄i reſurgimus
⁊ yſa. liij. Dabit impios pro ſepultu
ra dicit glo. i. gētes que ſine pietate
erāt deo patri dabit qa mortuꝰ ⁊ ſe
pultꝰ eos acq̄ſiuit. Ad ſecūdam rn̄
det᷑ negādo ꝯnām Vnđ dicimꝰ ꝙ lꝫ
mors xp̄i fuerit ygnominioſa ſepul
tura tn̄ eius debuit eē nobilis ⁊ ſũp
tuoſa cuiꝰ rō eſt qa paſſibilitatem ⁊
humilitatem aſſumpſit xp̄s ꝓ nr̄a
redēptione ideo illa completa in ſua
morte pdicta debuerūt ceſſare ⁊ ea
ſeq̄ q̄ quodāmodo ad gloriā ſue reſu
rrectionis pertinere videbāt᷑. Vnđ
vtrūqꝫ fuerat pdictū p yſa. ꝓphe
tā de turpitudine mortis eiꝰ yſa. liij.
tanq̄ꝫ ouis ad occiſionem ducet᷑. ꝛc.
⁊ ſeq̄t᷑ ibidē ⁊ cū ſceleratis reputa
tꝰ eē ƌ nobilitate ſue ſepulture dicit᷑
p yſa. xi. radix yeſſe q̄ ſtat. ꝛc. ſeq̄tur ⁊
erit ſepulchrū eiꝰ gl'ioſū. Ad terciā
rn̄det᷑ negādo ꝯnām ⁊ ratio eſt qa
xp̄s de ſepulchro reſurrexit v̄tute di
uina q̄ nullis terminis coartat᷑ ⁊ iō
ꝙ a ſepulchro ſurrexit ſufficiēs ar
gumētum fuit ꝙ homīes erāt reſuſ
citādi v̄tute diuina non ſolū de ſepul
chris ſꝫ de q̄buſcūqꝫ terrenis. Ad
q̄rtam rn̄det᷑ negādo ꝯnām ⁊ ratio
eſt qa xp̄s cū nō eſſet ſubiectꝰ pc̄co
nec morti erat obnoxiꝰ nec in cinera
tioni q̄ erāt pene originalis pc̄ci tñ

mortem libēter ſuſtinuit ꝓpter ſalu
tem nr̄am. Si aūt corpus eiꝰ fuiſſet
putrefactū vel reſolutū magis hoc
fuiſſet in detrimētum humane ſalu
tis dū nō crederet᷑ in eo eſſe v̄tꝰ di
uina Vnđ ex pſona eiꝰ dicit᷑ in pſ.
q̄ vtilitas in ſanguine meo dū deſcē
dero in corruptionem q̄ſi diceret ſi
corpus meū putreſcat pderet᷑ effu
ſi ſanguinis vtilitas. Ad q̄ntā rn̄de
tur negādo ꝯnām dicimꝰ enī ꝙ in
morte xp̄i nō fuit diuinitas ſepara
ta a carne nec ab anima ſcđ᷑m vt dicit
Leo papa tāta fuit vnio dei ⁊ homi
nis vt ne ſupplicio poſſit dirimi nec
morte diſtingui. Ad pbationē aūt
rn̄demꝰ ꝙ anima q̄ꝫtū ad vnibilita
tem corporis eſt mediū neceſſitatis
qa corpus non eēt vnibile niſi in q̄ꝫ
tū eſt animatū ſꝫ q̄ntū ad vnionē in
actu eſt mediū cōgruētie quo remo
to nō neceſſario vnio tollit᷑ ⁊ iō qa
ſepata anima a corpore adhuc remā
ſit ordo in corpore ad animā idō nō
tollit᷑ vnio diuinitatis ad carnem

AD ſecūdam. q. ſic pceditur
⁊ videt᷑ ꝙ nō fuit cōueni
ens xp̄m ad infernū deſcen
dere. Primo ſic ſicut enī dicit augꝰ
ad dardanū nomē inferni in ſcriptu
ra ſemp in malo accipit᷑ ſꝫ illud qđ
ſemp in malo accipit᷑ non conuenit
xp̄o ergo nec deſcendere in inferno.
Secūdo xp̄s p paſſionem ſuā quam
in hoc mūdo ſuſtinuit nos liberauit
a culpa ⁊ pena ergo nō fuit cōueni
ens ꝙ xp̄s in infernum deſcenderet
Tercio xp̄s nō deſcēdit in locū dāp
natorum locū tenebroſū ⁊ opertuꝫ
mortis caligine qa nulla eſt cōuētio

lucis ad tenebras vt dr̄. ij. corin. vi.
ergo xp̄s q̄ eſt lux ad infernum nō
deſcēdit In oppo. eſt ſimbolus fidei
vbi dicit᷑ deſcēdit ad inferos. R̄nđ
dicēdum ſub tribꝰ cōcluſionibꝰ pro
maiori declaratione materie. Prima
cōcluſio cōueniēs fuit xp̄m ad infer
nū deſcēdere vt infernus nominat lo
cū nō penā dāpni vel ſenſus pꝫ con
cluſio tū pmo qa xp̄s venerat penā
nr̄am portare vt nos a pena eripe
ret ſc̄d᷑m illud yſa. liij. Vere langores
nr̄os ipſe tulit ⁊ dolores noſtros ipſe
portauit ex pc̄co autē homo incurre
rat nō ſolū mortē corporis ſꝫ etiā ƌſ
cenſū ad inferos ⁊ ideo ſicut fuit cō
ueniēs eum mori vt nos liberaret a
morte ita cōueniēs fuit ei deſcēdere
ad inferos vt nos a deſcenſu ad infe
ros liberarꝫ. Vnđ oſee. xiij. dicit᷑ ero
mors tua o mors ero morſus tuꝰ in
ferne. Secūdo fuit cōueniens vt vic
to diabolo per paſſionē victos eius
eriperet qui detinebant᷑ in inferno
Tercio vt ſicut poteſtatem ſuā oñ
dit in terra veniēdo ⁊ moriendo ita
poteſtatem ſuaꝫ oñderet in inferno
ipm illuminādo ⁊ viſitādo. Vnde in
pſ. dicit᷑. Attollite portas pncipes
vr̄as glo. i. pncipes inferni auferte
poteſtatem vr̄am q̄ vſqꝫ nūc homi
nes in inferno detinebatis ⁊ ſic in
nomine ihū omē genu flectat᷑ non
ſolum celeſtiū ſꝫ etiā infernorum vt
dr̄ phi. ij. Secūda cōcluſio anima xp̄i
nō deſcendit in omnem ptem inferni
ſc̄d᷑m eſſentiā ſuā pro quo ſūt duo no
tāda. Primū eſt ꝙ quadruplex eſt
infernus Vnus eſt infernꝰ dampna
torū in quo ſūt tenebre ⁊ quantum

ad carētiam diuine viſionis ⁊ q̄ʒtū
ad carētiam gr̄e ⁊ eſt ibi pena ſenſi
bilis ⁊ hic infern⁹ eſt locus dāpna
torū Alius eſt infernus ſup̄ iſtū in
quo ſūt tenebre ⁊ q̄ʒtū ad carētiam
diuine viſionis ⁊ ꝓpt̄ carētiam gr̄e
ſʒ nō eſt ibi pena ſenſibilis ⁊ dicitur
limb⁹ puerorū. Alius eſt ſup̄ iſtuʒ
in quo ſūt tenebre q̄ʒtū ad carētiam
diuine viſionis ſʒ nō q̄ʒtuʒ ad caren
tiā gr̄e ſʒ ibi eſt pena ſenſus ⁊ dici
tur purgatoriū. Alius eſt magis ſu
pra in quo ſūt tenebre q̄ʒtū ad carē
tiā diuine viſionis ſʒ nō q̄ʒtū ad ca
rētiaʒ gr̄e nec eſt ibi pena ſenſibilis
⁊ hic eſt infernus ſanctorū patruʒ
⁊ in hūc tm̄ deſcēdit xp̄s quātuʒ ad
locū nō q̄ʒtū ad ſpūalium tenebra
rum experiētiam. Secūdo nota ꝙ
dupl'r dicit' aliquid alicubi eſſe vno
modo p ſuū effectū ⁊ hoc modo xp̄s
in quēlibet infernuʒ deſcendit aliter
tamen ⁊ aliter nā in infernū dāpna
torum habuit hūc effectum ꝙ dſcē
dēs xp̄s ad inferos de ſua increduli
tate ⁊ malicia illos cōfutauit illis ve
ro q̄ detinebāt' in purgatorio ſpem
glorie conſeq̄ntis dedit is ſanctiſ aūt
patrib⁹ q̄ ꝓ ſolo pc̄co originali deti
nebāt' lumen eterne glorie infudit
Alio mō dr̄ aliquid eſſe alicubi p ſuā
eſſentiā ⁊ hoc modo anima xp̄i deſcē
dit ſolū ad locū inferni in quo iuſti
detinebāt' vt quos ip̄e p gr̄am inte
rius viſitabat ſm̄ deitatem eos etiā
ſm̄ animā viſitaret ⁊ loco. Tercia
cōcluſio anima xp̄i tā diu manſit in
inferno q̄ʒdiu corpus in ſepulchro
Iſta cōcluſio pʒ ex illo act. ij. quā de
us ſuſcitauit ſolutis dolorib⁹ inferni

ergo videt' ꝙ in inferno fuit vſqʒ
ad horā reſurrectionis Rōne auteʒ
pʒ ſic. Nā cū anima ⁊ corpus ſūt ꝓ
portionabilia tm̄ debuit anima ſta
re in inferno quātū corpus in ſepul
chro vt p vtrūqʒ fratrib⁹ ſuis ſimi
laret'. Quarta cōcluſio xp̄s patres
ſc̄os exn̄tes in illa p̄te inferni q̄ dici
tur limbus patrū eduxit de inferno.
pʒ cōcluſio ex illo zacha. ix. Tu vero
in ſanguine teſtamēti eduxiſti vinc
tos de lacu. ⁊c. Quinta concluſio xp̄s
nō eduxit illos q̄ erant in limbo pue
rorū pʒ cōcluſio redemptio enī xp̄i
nō habet locū niſi in illis qui fuerūt
mēbra xp̄i Vn̄d cum pueri q̄ erāt in
limbo nūq̄ʒ fuerint mēbra xp̄i ne p
fidē ꝓp̄am nec p fidei ſacramētum
qd̄ nūc eſt baptiſmus qd̄ tunc erat
circūciſio vel ſacrificiū cōſtat ꝙ ip̄i
liberati nō fuerūt. Sexta concluſio
exn̄tes in partes inferni dāpnatorū
nō liberauit pʒ cōcluſio q̄a in inferno
nulla eſt redēptio ergo nulli de illo
loco ſūt liberati. Rōne ſic oñdit' pe
na nō pōt tolli manēte culpa illi aūt
q̄ ſūt dāpnati in inferno ſunt obſti
nati in malicia ſicut dmones ⁊ ideo
de pena illa liberari nō potuerunt ⁊
hoc nō fuit ex inſufficiētia liberātis
ſʒ ex indiſpoſitione ipſoruʒ dāpnato
rū. Septima cōcluſio xp̄s nō libera
uit regulariter animas exiſtētes in
purgatorio. Iſta concluſio pʒ pro
pc̄co qd̄ per ſe q̄s cōmiſit debet pur
gationem pati ſʒ penam purgatorij
ſuſtinet homo pro pc̄cis q̄ cōmiſit
ergo p penā q̄ʒ ip̄e tullit debet pur
gare ⁊ nō per penā xp̄i niſi dicatur
ꝙ in vita ſua meruit per fidem ⁊

deuotionem ad mortem xp̄i vt per
paſſionem xp̄i liberaret' vel hoc ex
ſpeciali gr̄a fuit collatuʒ ꝙ illi q̄ in
purgatorio inuēti fuiſſent abſoluti
eſſent p paſſionem xp̄i cōmunis illi q̄
nūc ſūt in purgatorio non ſequāt'
effectum plene liberationis ex ſola
paſſione xp̄i. Ad rōnes in oppo. ad
primā rn̄det' ꝙ nomē infernorū ſo
nat in malū pene nō in malū culpe.
Vn̄d decuit xp̄m in infernū deſcend
re nō tanq̄m ip̄e debitor eēt pene ſʒ
vt eos q̄ erāt pene obnoxij liberarʒ
Ad ſecūdam rn̄det' negando ɔn̄am
⁊ rō eſt q̄a paſſio xp̄i fuit quedam
cauſa vl'is humane ſalutis tā viuorū
q̄ʒ mortuorū cauſa autē vniuerſal'r
applicat' ad ſingulares effect⁹ p ali
quid ſpeciale Vn̄d ſicut v̄tus paſſio
nis xp̄i applicat' viuētib⁹ per ſacra
cōfigurātia nos paſſioni xp̄i ita eti
am applicata eſt mortuis per deſcen
ſū xp̄i ad inferos ꝓpt̄ quod zacha.
ix dicit ꝙ eduxit vinctos de lacu in
ſanguine teſtamēti ſui. i. per v̄tutēʒ
paſſionis ſue. Ad terciam rn̄det' ne
gādo ɔn̄am ⁊ rō eſt q̄a vt ſup̄ nota
tur q̄drupl̄ex eſt infern⁹. Secundo
pōt dici ꝙ ſi xp̄s nō dſcēdit in infer
num per ſuā eſſentiā deſcēdit p effec
tū vt dictū eſt

Ad terciā. q. ſic proceditur ⁊
videt' ꝙ non tot⁹ xp̄s fuit
in inferno. Primo ſic cor
pus xp̄i eſt aliqua pars, ei⁹ ſʒ corp⁹
xp̄i nō fuit in inferno ergo tot⁹ xp̄s
nō fuit in inferno Secūdo ſic nichil
cui⁹ p̄tes abinuiceʒ ſeparate ſūt po
teſt dici totū ſʒ corp⁹ ⁊ animā q̄ ſūt
partes humane nature fuerūt ab in

uicem ſepate poſt mortem. Deſcen
dit aūt xp̄s in infernū mortu⁹ exn̄s
ergo non potuit eſſe tot⁹ in inferno
Tercio illud autem dicit' eē in loco
cui⁹ nichil extra illū locū eſt ſʒ aliq̄d
xp̄i erat extra infernū q̄a ⁊ corpus
erat in ſepulchro ⁊ diuinitas vbiqʒ
ergo xp̄s nō fuit tot⁹ in inferno In
oppo. eſt illud Aug. in libro de ſim
bolo tot⁹ filius apud patrem. totus
in celo tot⁹ in terra tot⁹ in vtero v
ginis tot⁹ in cruce totus in inferno
tot⁹ in p̄adiſo quo latroneʒ introdu
xit Rn̄o dicēdum ſub iſta cōcluſione
ꝙ xp̄s in illo triduo mortis tot⁹ fu
it in ſepulchro ⁊ tot⁹ fuit in inferno
licet non fuit totum qd̄ p̄tinet ad hu
manā naturā q̄ cōcluſio ſic oñditur
maſculinuʒ genus refert' ad ypoſta
ſiʒ vel pſonā/ neutrū aūt gen⁹ p̄tinʒ
ad naturā ſʒ in morte xp̄i licʒ animā
ſeparata fuerit a corpore neutrum
tm̄ fuerat ſepatū a perſona filij dei ⁊
ideo in illo triduo mortis dicēdum eſt
ꝙ totuſ xp̄s fuit in ſepulchro q̄a to
ta pſona fuit ibi p corpus vnitū ⁊ ſi
mil'r totus fuit in inferno q̄a tota p
ſona xp̄i ibi fuit rōne anime ſibi vni
te totus etiā xp̄s tūc erat vbiqʒ rō
ne diuine nature. Ad rōnes in opp.
ad primam rn̄det' negādo ɔn̄am ⁊
rō eſt q̄a corpus xp̄i qd̄ tunc erat in
ſepulchro nō eſt pars pſone increa
te ſʒ nature aſſumpte ⁊ ideo per hoc
ꝙ corpus xp̄i nō fuit in inferno nō
excludit' q̄n totus xp̄s fuerit ſʒ oñdi
tur ꝙ nō fuit totū qd̄ p̄tinet ad hu
manā naturā. Ad ſecūdam rn̄detur
negādo ɔn̄am ⁊ rō eſt q̄a ex anima
⁊ corpore cōſtituit' totalitaſ humanī

nature nō autē totalitas diuine per
ſone ⁊ ideo ſoluta vniōe anime ⁊ cor
poris p mortem remāſit tot⁹ xp̄s ſ;
nō pmanſit humana natura in ſua
totalitate . Ad terciā rn̄det᷑ negan
do ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a aſſumptum nō
habet locū niſi in hiis q̄ corporalr̄
⁊ circūſcriptiue ſunt in loco qd̓ ſi to
tū eſt alicubi nichil ei⁹ ſit extra ſed
hoc in d̓o locū nō habet vnd̓ aug⁹.
dicit in libro de ſimbolo nō p diuerſa
tp̄ora vel loca dicim⁹ xp̄m eē vbiq;
totū vt modo ibi tot⁹ ſit ⁊ alio tp̄o
re alibi tot⁹ ſ; vt ſep vbiq; ſit tot⁹

¶ In die reſurrectionis legit᷑ euā
geliū In illo tp̄ore maria magdale
ne .x̄. mar. xvi. poſſunt dif .ſe. q.
¶ Primo vtrum neccm fuit xp̄m re
ſurgere.
¶ Secūdo vtrū cōueniēs xp̄m ter
cia die reſurgere ·
¶ Tercio vtrū totus ſanguis qui
ꝓ eo fuſus eſt ꝓ humana redēptio
ne ſit in reſurrectione re aſſumpt⁹

Ad primā . q . ſic ꝓceditur ⁊
videt᷑ ꝙ nō fuit neccm xp̄z
reſurgere . Primo ſic dicit
damaſ⁹. in iiij. li. reſurrectio eſt eius
qd̓ cecidit et diſſolutū eſt iterata re
ſurrectio ſ; xp̄s nō cecidit per pccm
nec corpus ei⁹ diſſolutū ergo nō cō
uenit ei reſurgere . Secūdo ſic ea q̄
circa humanitatē ſūt acta ad nr̄am
ſalutem ordinantur ſ; ſufficiebat ad
nr̄am ſalutem paſſio xp̄i p q̄; ſum⁹
liberati a culpa ⁊ a pena non ergo
fuit neccm ꝙ xp̄s a mortuiſ reſurge
ret. Tercio ſic cōfirmat᷑ rō ꝓcedēs

poſt vltimā cōſūmationem non eſt
aliud neccm ſ; vltima conſūmatio fac
ta eſt in paſſione q̇a tūc dixit conſū
matū eſt. Jo. xix. Ergo nō fuit neccm
ꝙ poſtea reſurgeret . In oppo. eſt
euāgeliū pn̄s vbi dicit᷑ ſurrexit nō
eſt hic ⁊ illud lu. vltimo oportebat
chriſtū pati ⁊ a mortuis reſurgere
Rn̄o dicēdum ſub certis cōcluſioni
b⁹ . Prima concluſio ꝙ neccm fuit
xp̄m a mortuis reſurgere q̄ cōcluſio
p; p̄mo ex illo apl̄i .i. cor. xv. ſi xp̄s
nō ſurrexit manis eſt fides nr̄a ſ; ſi
ne fide nō iuſtificamr̄ ergo neccm fu
it xp̄m reſurgere. Preterea nccitas
reſurrectionis xp̄i colligitur ex mul
tis. Primo ad comēdationem diuine
iuſticie ad quā ptinet exaltare illos
q̇ ꝓpt̄ d̓ū ſe humiliauit ſ̓m illud lu.
.i. depoſuit potentes ⁊ exaltauit hu
miles q̇a igit᷑ xp̄s ꝓpt̄ caritatem ⁊
obediētiam d̓i ſe humiliauit vſq; ad
mortem crucis oportebat ꝙ exalta
ret᷑ a deo vſq; ad gl̓oſā reſurrectio
nem . Secūdo fuit neccm ad fidei nr̄e
inſtructionem q̇a p eius reſurrectio
nem cōfirmata eſt fides circa diuini
tatem xp̄i q̇a vt dr̄ .ij. cor. vltimo ſi
crucifix⁹ eſt ex infirmitate nr̄a ſ; vi
uit ex v̓tute dei . Tertio fuit neccm
xp̄m reſurgere ad ſubleuationem
ſpei nr̄e q̇a dū videm⁹ xp̄m reſurge
re q̇ eſt caput noſtrū ſperam⁹ ⁊ noſ
reſurrecturos . Vnde dr̄ .i. cor. xv. ſi
xp̄s p̄dicat᷑ ꝙ reſurrexit a mortuiſ
qm̄o q̇dam dicūt in nobis qm̄ reſur
rectio mortuorū nō eſt .ij. Job. xix.
ſcio p certitudinē fidei ꝙ redemptor
meus .i. xp̄s viuit a mortuis reſur
gēs ⁊ ideo in nouiſſimo die de terra

ſurrectur⁹ ſū repoſita eſt hec ſpes
mea in ſinu meo . Quarto fuit neccm
ad informationem vite fideliū ſ̓m il
lud Ro. vi. q̄mo xp̄s reſurrexit a mor
tuis p gl̓iam pr̄is ita ⁊ nos in noui
tate vite ambulem⁹ . Quinto fuit
neccm ad cōplemētum nr̄e ſalutis q̇a
ſicut p hoc ꝙ mala ſuſtinuit moriē
do vt nos liberaret a malis ita glori
ficat⁹ eſt reſurgēdo vt nos ꝓmoue
ret ad bona ſ̓m illud Ro. iiij. tradit⁹
ē ꝓpt̄ delicta nr̄a ⁊ reſurrexit ꝓp
ter iuſtificationem nr̄am . Secunda
cōcluſio xp̄s p⁹ reſurrectionem ha
buit verū corp⁹ . Iſta concluſio p;
ex prima ſic xp̄s vere reſurrexit vt
dcm̄ eſt ſ; ad hoc ꝙ ſit vera reſurre
ctio op; ꝙ idē corpus eidem anime
vniret᷑ ⁊ q̇a veritas nature corpo
ris eſt ex forma ꝯn̄s eſt ꝙ corpus
xp̄i p⁹ reſurrectionez ⁊ verū corp⁹
fuerit ⁊ eiuſdē nature cuius fuerat p̄
us . Si autē corp⁹ fuiſſet fantaſticū
non fuiſſet vera reſurrectio ſ; appa
rēs . Tercia cōcluſio corp⁹ xp̄i ſur
rexit gl̓oſū iſta cōcluſio oſ̄dit᷑ rōne
q̇a reſurrectio xp̄i fuit exēplar ⁊ cā
nr̄e reſurrectionis vt habet᷑ .i. cor.
xv. ſancti aūt habebūt in reſurrectio
ne corpora gl̓oſa ſicut dr̄ ibidē ꝙ ſe
minat᷑ in mortalitate ſurg; in gl̓ia
vnd̓ cū cā ſit potior cāto ⁊ exemplar
exēplato multo ꝗ magis corp⁹ xp̄i
fuit gl̓oſū. Quarta cōcluſio xp̄s ſur
rexit reſurrectione pfcā p̄us q̄; q̇cū
q; alius reſurgētiū . Iſta concluſio
p; ex illo .i. cor. xv. xp̄s reſurrexit a
mortuis p̄mitie dormiētiū glo. q̇a p̄⁹
tp̄ore ⁊ dignitate ſurrexit Rōne ſic
oſ̄dit᷑ reſurrectio eſt repatio a mor

te in vitam . dupl̓r aūt aliq̇s eripit᷑
a morte . Vno modo ſolū a morte in
actu vt ſi aliq̇s viuere incipiat q̄lit
cūq; poſtq̄; mortuus fuerat . Alio
modo vt aliq̇s liberet᷑ nō ſolū a mor
te ſ; a neceſſitate ⁊ ꝙ plus eſt a poſ
ſibilitate moriendi ⁊ hec eſt vera ⁊
pfecta reſurrectio q̄; diu aliq̇s viuit
ſubiect⁹ neceſſitati moriēdi quodā
modo mors ei dn̄atur ⁊ ſic p; ꝙ illa
reſurrectio q̄ q̇s eripit᷑ ſolū ab actu
ali morte eſt reſurrectio impfecta lo
q̄ndo ergo de reſurrectiōe pfcā xp̄s
eſt p̄m⁹ reſurgētiu; q̇a ip̄e reſurgē
do p̄mo puenit ad vitā penit⁹ immor
talem ſ̓m illud ro. vi. xp̄s reſurgens
a mortuis iā nō morit᷑ ſ; reſurrecti
one impfcā quidā alij ſurrexerūt an̄
xp̄m ad p̄moſtrādum q̄ſi in quodā
ſigno reſurrectionē ipſius Vnd̓ illi
q̇ reſuſcitati ſūt in veteri teſtamēto
⁊ illi q̇ ſūt reſuſcitati a xp̄o ſic redie
rūt ad vitā vt iterū morerēt᷑ ¶ Ad
rōnes in oppo. ad primā rn̄det᷑ ne
gādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a l; xp̄s nō ce
ciderit p pccm cecidit tn̄ p mortem
q̇a ſicut peccatū eſt cauſa iuſticia ita
mors eſt caſus a vita ſiliter l; corp⁹
xp̄i nō fuerit diſſolutū p incineratio
nem ip̄a tn̄ ſepatio anime a corpor̄
diſſolutio q̄dam fuit . Ad ſecūdam
rn̄det᷑ ꝙ etiā reſurrectio xp̄i opata
eſt nr̄am ſalutem ſ; paſſio xp̄i opa
ta eſt nr̄am ſalutē ꝓpe loquēdo quā
tū ad remotionem malorū . Reſur
rectio autem q̄tū ad inchoationem
⁊ exēplar bonorū . Ad terciā rn̄det᷑
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a l; in mor
te fcā ſit cōſūmatio omiū eorū que
exigebāt᷑ ad ſatiſfactionez q̄ quidē

nõ eſt fcã per reſurrectionem nichil
omin⁹ in reſurrectione facta eſt cõ
ſūmatio ꝙntū ad pfectionē in bono

H D ſecūdam.q. ſic ꝓcedit² ꝛ
videt² ꝙ nõ fuit couemẽs
xp̄m reſurrexiſſe tercia die
Primo ſic mēbra debēt capiti cõfor
mari ſ; nos q̄ ſum⁹ mēbra xp̄i nõ in
ſurgim⁹ tercia die ſ; nr̄a reſurrectio
differt² vſq; ad finē mūdi ergo vide
tur ꝙ xp̄s q̄ eſt caput nr̄m nõ debue
rit tercia die reſurgere. Secūdo ſic
ſepatio anime a corpore in xp̄o nõ
fuit fcã niſi ꝓpt̄ ſepationē humane
nature ſ; in inſtāti mortis redemp
tio ſoluto p̄cio cõpleta eſt ergo debu
it ſtatim reſurgere ꝛ nõ differre vſ
q; in diē terciā. Tercio ſic dies vid
tur incipere ab ortu ſolis q̄ ſua pre
ſentia diē cauſat ſ; an̄ ſolis ortu; xp̄s
reſurrexit dicit² enī; Jo.xx. ꝙ vna
ſabbatorū maria magdelena venit
mane cum adhuc tenebre eſſent ad
monumētum ꝛ tūc xp̄s iã reſurrexe
rat ꝛ vidit reuolutū lapidē a monu
mēto ḡ xp̄s nõ reſurrexit tercia die
Quarto ſic dicit² mat.xij. ſicut ionas
fuit in vētre ceti ſic filius hominis
in corde terre trib⁹ dieb⁹ ꝛ tribus
noctib⁹. Ergo videt² ꝙ nõ reſurre
xit tercia die ſ; q̄rta vel q̄nta. Quin
to ſic nox cõtra diem diuidit² ſ; dicit
gregori⁹ in omelia hmõi diei xp̄; d
reſurrexiſſe ſicut ſampſon de nocte
portas gaze tullit Judicū.xvi. ergo
videt² ꝙ xp̄s non reſurrexit tercia
die ſ; ſecūda nocte. In oppo. eſt ꝙ in
ſimbolo cantt² ꝛ reſurrexit tercia die
ꝛ mat.ij. tradēt eū gētib⁹ ad illuden

dum.ꝛc̄. ꝛ ſeq̄t² ꝛ tercia die reſurget
Rn̄o dicēdum ſub iſta cõcluſione ꝙ
xp̄s cõuenienter reſurrexit tercia die
q̄ cõcluſio ſic oñdit² reſurrectio xp̄i
ſicud dictū eſt in.q. p̄cedenti neceſſa
ria fuit ad inſtructionē; fidei nr̄e eſt
aūt fides nr̄a ꝛ de diuinitate ꝛ d hu
manitate xp̄i nõ enī; ſufficit alterū
ſine altero credere ꝛ ideo ad hoc ꝙ
cõfirmaret² fides diuinitatis ipſius
op; ꝙ cito ſurgeret ꝛ ei⁹ reſurrec
tio nõ differret² vſq; ad finē; mūdi
Ad h̄ enī; ꝙ cõfirmaret² fides d veri
tate humanitatis ꝛ mortis ei⁹ opor
tuit morã ēē inter mortē ꝛ reſurrec
tionē ſi enī; ſtati; poſt mortē reſur
rexiſſet videri poſſet ꝙ ei⁹ mors ve
ra nõ fuerit ꝛ per cõſeq̄ns reſurrec
tio vera. Ad veritatem autē mortis
xp̄i ſufficiebat ꝙ vſq; terciã diem
ei⁹ reſurrectio differreret² q̄a non
contingit q̄n infra hoc tempus in
homine q̄ mortu⁹ videtur cū viuat
appareãt aliq̄ indicia vite Oſtendit²
etiã ex alijs cõueniētia iſta tū q̄a p
hoc ꝙ reſurrexit tercia die cõmēda
tur pfectio trinarij q̄ eſt numer⁹ om
nis rei vtpote habēs p̄ncipiū medi
um ꝛ finem vt dicit² primo de celo ꝛ
mūdo Oſtēdit² etiã in hoc ſm̄ miſte
riū q̄a xp̄s vna ſua morte corporali
q̄ fuit lux ꝓpt̄ iuſticiam duas nr̄as
mortes deſtruit: ſ. corporis ꝛ anime
q̄ fūt tenebroſe propter pc̄cm ꝛ ideo
vna die integra ꝛ duab⁹ noctib⁹ p
māſit in morte vt dicit aug⁹. in. iiij.
de trini. Per hoc etiã ſignificat² ꝙ
per reſurrectionē; xp̄i terciū tēpus
incipiebat. nã p̄mū fuit an̄ legē. ſm̄
ſub lege. terciū ſub gracia. Incepit

etiã in reſurrectione tercius ſtatus
ſcõrum nã p̄mus fuit ſub figuris le
gis Secūdus ſub veritate fidei Ter
cius erat in eternitate glīe quã xp̄s
reſurgēdo inchoauit. Ad rõnes in
oppo. ad primã rn̄det² negãdo cõſe
q̄ntiã ꝛ rõ eſt q̄a licet caput ꝛ mem
bra cõformēt² in natura nõ tn̄ in v̄
tute. Excellētior enim eſt v̄tus capi
tis q̄; mēbrorū ꝛ ideo ad demõſtran
dū excellētiam v̄tutis xp̄i cõueniēs
fuit ip̄m tercia die reſurgere aliorū
reſurrectione dilatata vſq; ad finē;
ſc̄li. Ad ſecūdam rn̄det² negãdo cõſe
quētiam ꝛ rõ eſt q̄a non ſolū oporte
bat ꝙ p mortē fieret redēptio ſ; ad
hoc ꝙ redēptionis ei⁹ pticepſ eſſe
mus oportuit ꝙ veritas mortis ei⁹
nobis oñderet² ꝛ hoc non fuiſſet ſi
ſtatim poſt mortē reſurrexiſſ;. Ad
terciã rn̄det² ꝙ dies diuerſis modis
accipit² aliq̄n pro die naturali q̄ cõ
tinet ſpaciū.xxiiij. horarū Vnde in
cludit diē ꝛ noctem. Aliq̄n pro die
artificiali q̄ eſt latio ſolis ſup terrã
loq̄ndo ergo de die artificiali ſic xp̄s
fuit mortuus vna de integra. ſ. die
ſabbati ꝛ duab⁹ noctibus integris
.ſ. p̄cedēte die ſabbati ꝛ ſeq̄nte ꝛ ad
huc plus. ſ. p q̄ndam ptē ferie ſexte
ſic loq̄t² aug⁹. ꝫ. ꝛ glo. ro. vi. q̄ dicit
q̄euit in ſepulchro vna die ꝛ duab⁹
noctib⁹ q̄a nr̄am duplicem vetuſta
tem ſua ſimpla cõſumpſit. Si vero
loq̄m̄ de die naturali ſic accipiēdo p
tem pro toto fuit mortuus trib⁹ die
b⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ ſicut dr̄ mat.xij.
illa enī; pars diei paſſionis xp̄i a no
na ꝛ deinceps cõputat² pro vna to
ta die naturali cui⁹ eſt pars Vn̄d cõ

putatur ꝓ vno die artificiali ꝛ pro
vna nocte Simil̄r nox poſt ſabbatū
cõputat² pro tota die naturali ſeq̄n
ti ꝛ ſic cõputat² ꝓ vna die ꝛ ꝓ una
nocte artificiali q̄b⁹ ſic cõiungatur
vna dies integra. ſ. dies ſabbati ꝛ
vna nox integra. ſ. nox p̄cedēs inue
nit² ꝙ xp̄s fuit mortu⁹ trib⁹ dieb⁹
ꝛ trib⁹ noctib⁹. Ad q̄rtam rn̄detur
p; ex dictis. Ad q̄ntam rn̄det² ꝙ xp̄s
dicit² reſurrexiſſe in crepuſculo q̄n
adhuc eſt lux tenebris per mixta ꝛ
ideo aliq̄n dicit² ꝙ reſurrexit in die.
aliq̄n in nocte dr̄ aūt in euãgelio p̄n
ti orto iã ſole nõ eſt ſic accipiendum
tãquã ſol ipſe videret² ſup terram ſ;
tamq̄; eo ꝓximo veniente in has p
tes vt dicit ſanct⁹ thomas.

H Ad terciam.q: in qua que
rit² vtrū tot⁹ ſanguis xp̄i
q̄ in paſſione ei⁹ effuſus ē
ꝓ humana redēptione ad corp⁹ ei⁹
redierit in reſurrectione ꝛ videtur ꝙ
nõ. Primo ſic in aliq̄bus eccl̄ijs ſan
guis xp̄i dr̄ adhuc hodie cõſeruari
ergo nõ tot⁹ ſanguis xp̄i in ei⁹ reſu
rrectione ad corp⁹ rediuit oña vide
tur nota. Secūdo cõfirmãdo arguit²
ſi tot⁹ redierit ſeq̄t² error in eccleſia
q̄a in aliq̄b⁹ eccl̄ijs in q̄b⁹ eē dr̄ ado
rat² q̄d eēt error ſi tot⁹ ſanguis effu
ſus in ei⁹ paſſione in ei⁹ reſurrectio
ne rediſſet ergo.ꝛc̄. Tercio ſic ſan
guis xp̄i eſt vnus de quatuor humo
ribus ſi ergo ſanguis xp̄i effuſus in
paſſione totus in reſurrectione re
dijt pari rõne alij humores ex q̄bus
cauſat² corruptio in corporib⁹ ani
maliū ꝛ tūc ſeq̄ret² ꝙ corp⁹ xp̄i p⁹
reſurrectionem fuiſſet corruptibile

quod eſt erroneū ergo.ꝛc. In oppo.
arguitˀ ꝙcq̄d fuit in xp̄o ꝺ veritate
nature aſſumpte redijt ad xp̄m in
reſurrectione alr̄ nō fuiſſet ꝑfecta
reſurrectio ſi nō fuiſſ; reintegratū
ꝙcq̄d p mortem ceciderat Vn̄ ꝛ do
min9 fidelib9 ſuis ꝓmiſit dicēs mat.
x.om̄es capilli capitis vr̄i numerati
ſūt ꝛ lu.xxi. Capillus de capite vr̄o
nō ꝑibit ſ; tot9 ſanguis xp̄i q̄ fuit
in paſſione xp̄i ꝑtinebat ad naturā
corporis xp̄i q̄a ſi pars fuit de veri
tate humane nature ꝛ totū q̄a eadē
eſt rō de toto ꝛ de ꝑte ergo tot9 ſan
guis xp̄i in paſſione effuſus in re
ſurrectione fuit reaſſumpt9 .R̄n̄o di
cēdum circa hāc .q. ꝙ duo ſūt modi
dicēdi quidā volūt dicere ꝙ non eſt
neceſſe dicere ꝙ totus ſanguis xp̄i
in paſſione effuſus ſit reaſſumpt9
in reſurrectiōe Vn̄ frāciſc9 de ma
roniis in quodā ſermone ſuo huius
modi videtˀ opinionis ad quā ſūdā
dam permittit quedā q̄ nō videtur
nobis bene dicta vt oſtēdam9 p ſin
gula Primo q̄dem diſtinguit quatu
or ſeparationes ꝛ dicit ꝙ ſecūda ſe
paratio fuit humanitatis a diuinita
te ꝓut humanitas dicit aliud reſul
tās ex vniōe anime ꝛ corporis ꝓp
ter hoc dicit in cruce clamare xp̄m ꝺ
us deus meus vt quid dereliquiſti
me mat .xxvi. iſtud in p̄s.nō videtˀ
nobis bene dictū ꝙ humanitas fue
rit ſeparata a diuinitate ꝓ quo no
tādum ꝙ differt ceſſatio vnionis ꝛ
ſeparatio vnitorū ceſſat enim vnio
aliquorū per deciſionem alicuius ex
tremorū ſ; ſeparatio nō eſt niſi eorū
q̄ manēt poſtq̄ȝ ſoluta ē eorū vnio

Vn̄ forme naturales alie ab anīm
rōnali qn̄ fit corruptio cōpoſiti non
dicūtˀ ſeparari a materia ſ; ſola ani
ma rōnalis dicitur ſeparari q̄a rema
net ſoluta vnione eius a corpore ꝛ
ideo cū in morte xp̄i humanitas ꝓut
dicit aliud reſultās ex vnione anime
ꝛ corporis nō maneat diſſoluta vni
one anime ꝛ corporis ſ; deſinat eſſe
nō eſt ꝓpe dicenda ſepari a diuini
tate .Preterea qd̄ dicit ꝙ de tali ſe
ꝑatione loquatˀ illud euāgeliū mat.
.xxvi.Deus deus meus q̄re me dereli
q̄ſti nō dicit verum qm̄ aug9. ꝛ mḡ
ſniārū ſcūs tho. ꝛ magiſter alexāder
de alis ꝛ nicolaus de lira om̄es expo
nūt de ſubtractione ꝓtectionis dē
enim xp̄s derelict9 q̄a expoſit9 mani
b9 impiorū nō alr̄ dictū eſt rōne ſe
ꝑationis facte .p; hoc q̄a vt tā mḡr
ſentēciarū quā alexāder de alis hec
verba dixit xp̄s adhuc viuēs in cru
ce. Preterea dicit idē franciſcus ꝙ
quarta ſeparatio fuit ſanguinis a
diuinitate q̄a vt inq̄d pro ſigno nō
enim poſſum9 dicere ꝙ xp̄s remāſit
effuſus in triduo illo ſup terrā ꝓp
ter ſanguinem ibi exiſtētem hoc ꝛ tā
nō videtˀ bene dictū tū p̄mo q̄a ip̄e
xp̄s ait p ꝓphetā p̄s.xxi.ego autē
ſicut aqua effuſus ſū ꝛ diſpſa ſunt
om̄ia oſſa mea qd̄ glo.q̄ eſt auguſti
ni exponit de xp̄o ſicut ergo ratione
corporis dicitˀ iacuiſſe in ſepulchro
ita vt modo rōne ſanguinis effuſi ꝺ
eo poterat dici effuſus ſup terrā tū
ſecūdo q̄a nō ſtat illud quod timuit
frāciſcus ſequi quia non oportet ꝙ
om̄e qd̄ p̄dicatˀ de eo qd̄ eſt vnitum
v̄bo p̄dicetˀ de verbo om̄ib9 modis

Vn̄ licet anima ſemp mā̄ſerit vnita
v̄bo nō dicitˀ ꝙ verbum ſit anima
aut ſit forma corporis aut ꝙ fuiſſet
ſeparata a corpore ſicut erat anima
aut ꝙ eſſet corpus ꝛ ſepatū ab ani
ma ꝛ ita licet ſanguis eēt vnit9 diui
nitati non ſeq̄tˀ ꝙ diuinitas eēt ſan
guis aut ꝙ fuiſſet effuſa ſup terrā
ſ; bene ſeq̄tˀ ꝙ erat habens ſangui
nem effuſū ſup terram ꝙ autē ſan
guis xp̄i q̄ in paſſione xp̄i fuit effu
ſus ſemp mā̄ſit diuinitati vnitus.ī.
oſtēdem9 .Secūdus modus dicendi
eſt ꝙ totus ſanguis xp̄i in ei9 paſſi
one pro redēptione humani gen̄ris
effuſus fuerit in reſurrectione reaſ
ſūpt9 .Iſte modus dicendi eſt beati
tho.tā in tercia ꝑte .q. liiij. ꝛ tercio
q̄ȝ quolibeto.v. vbi ad hoc ꝓbādū
triplici rōne vtitˀ quarū vna accipi
tur ex etate xp̄i pacietis Paſſus eſt
enim in ꝑfectiſſima etate in qua ma
xime ea q̄ in homine inueniūtur ad
veritatem humane nature ꝑtinere
videtˀ ad maximā ꝑfectionem addu
cta q̄a nichil ſupfluū cōtinere ſ; om
nia eē de integritate nature .Secū
da rō ſumitur ex merito paſſionis
xp̄i ſi enim ſcōrum martirū ille ꝑtes
in q̄b9 pro xp̄o paſſionem ſuſtinue
rūt quēdam p̄uilegiatū fulgorē ha
bebunt vt dicit aug9 de ciuitate.ij.li
bro multo ꝑfectius ſanguis xp̄i quē
ꝓpt̄ ſalutem humani generis effu
dit ad gl'oſam reſurrectionem totus
reparat9 eſt.Tertia rō p̄ōt ſumi ex
ip̄a v̄tute paſſiōis xp̄i ſanguis enim
in paſſione effuſus humanū genus
ſanctificauit ſ̄m illud ad hebre. vlti
mo ih̄ūs vt ſanctificaret p ſanguinē

ſuū ꝑp̄lm extra portā paſſus eſt hu
manitas aūt xp̄i ſalutiferā habuit
v̄tutem ex v̄tute verbi ſibi vniti vt
dicit dama9.iij.libro Vn̄ manifeſtū
eſt ꝙ ſanguis in paſſione effuſus q̄
maxime fuit ſalubris fuit diuinitati
vnit9 ꝛ ideo oportuit ꝙ in reſurrec
tione iūgeretˀ alijs humanitatis ꝑ
tib9 hec om̄ia ſcūs tho. Itē quarto
iuxta eiuſdē ſniām p̄ōt eadē cōcluſio
ſic ꝓbari reſurrectio nr̄a cōformis
eſt reſurrectioni xp̄i ſ̄m illud phi.iij
reformabit corpus humilitatis nr̄e
cōfiguratū corpori claritati ei9 ſ; ad
corpus nr̄m in reſurrectione redibit
totū qd̄ fuit de veritate humane na
ture ergo ſanguis xp̄i effuſus cum
fuerit de integritate humane natu
re in reſurrectione ei9 ad corpus re
diuit nec videtˀ ſuſtinendum ꝙ xp̄i
ſanguis in paſſione effuſus pro re
dēptione humani generis nō fuerit
de veritate humane nature in xp̄o
tū q̄a ex hoc ſeq̄retˀ ꝙ xp̄s dederit
in p̄ciū redēptionis humani gen̄ris
id quod nō fuit de veritate humane
nature aſſumpte ſ; alienū ꝛ ita ip̄e
nō fuiſſet p̄cium nr̄e redēptionis cū
nichil de ſuo dedrit qd̄ eſt abſurdū
cū cōtradicat illi ꝙ beat9 petr9 inq̄t
i.petri.i.redēpti eſtis p̄cioſo ſangui
ne agni cōtaminati ꝛ immaculati ie
ſu xp̄i .Plane ſi ſanguis effuſus in
paſſione pro redemptione humani
generis nō ꝑtinebat ad veritatē hu
mane nature ei9 nō diceretˀ ſanguis
agni incontaminati nec dict9 fuiſſet
p̄cioſus .Preterea ꝙ talr̄ dicentes
male dicere videātˀ Pro quo notan
dū ꝙ aliquid dr̄ ꝺ veritate humane

nature dupl'r Vno mō id qđ formā
humanam actu pticipat ſicut caro ꝛ
oſſa .Alio mō dr̄ de veritate huma
ne nature id ſine quo natura remā
re ꝛ durare ꝛ ſuare nō poſſet ſicut
ſanguis vnđ de ſanguine dicit' leui.
.xvij.anima.i.vita carnis in ſangui
ne vbi glo.Nicolai de lira dicit vita
in ſanguine p̄ncipal'r cōſiſtit Vnđ a
phis ꝛ medicis dicit' ſanguis ſedes
anime ꝙ ſcūs tho. in. iiij.di.xi.dicit
ꝙ pōt intelligi Vno mō ꝙ ſedes a
nime dicat'.i.cōſeruatio vite que eſt
p ſanguinem .Alio mō q̄a ſanguis
eſt potētia totū q̄a p actū nutritiue
v̄tutis in mēbra cōuertit' .Tercio
q̄a p ſanguinem in corde generatū
vitalis opatio in om̄ia mēbra diffū
dit' vt phūs dicit libro de animali
b9 hec ille ex quib9 manifeſte pꝫ ꝙ
negātes ſimpl'r ſanguinē non ptine
re ad veritateꝫ humane nature ma
xime in xp̄o nō bene dicāt ſꝫ errent.
Itē hūc modū dicēdi ſancti tho.licꝫ
ꝙ totus ſanguis xp̄i effuſus in ſua
paſſione in reſurrectione ſua fuerit
reaſſumpt9 ſeq̄t' magiſter Jo đ po
liaco.iiij.quolibeto ſuo vbi oſtendit
ꝙ hora paſſionis nō erat in xp̄o ali
q̄s ſanguis ſupfluus ꝛ ſic totus ſan
guis quē tūc habuit ad veritateꝫ ꝛ
pfectioneꝫ humane nature pertine
bat ꝛ p cōſeq̄ns totus q̄ effuſus eſt
in paſſione in reſurrectione fuit re
aſſumpt9 hūc autē modū dicēdi pro
ſeq̄ntes ponem9 duas concluſiones.
Pri na eſt ꝙ ſanguis effuſus in paſ
ſione pro redēptione generis huma
ni nō fuit ſeparat9 a diuinitate Iſta
cōcluſio q̄ videt' eē fundamētū huiꝰ

materie ꝓbat' multipl'r vt ꝓbaui
mus corā papa pio cū fuit iſta mate
ria diſputata coram ſanctitate ei9 ꝛ
dominis Cardinalib9 p̄mo ſic ex illo
mat .xxvi. hoc eſt corp9 meū quod
pro vobis tradet' ꝛ hic eſt ſanguis
q̄ pro vobis effundet' ex q̄b9 verbis
xp̄i eadem videt' eē vnitas inter ſan
guinem effuſū ꝛ ſanguinem viuum
q̄ fuit inter corp9 viuū xp̄i ꝛ corp9
mortuū ſꝫ corpus mortuū ꝛ corpus
viuū xp̄i fuit vnū ꝛ idē vnitate ſup
poſiti ergo ſanguis effuſus ꝛ ſanguis
viu9 xp̄i fuit vn9 vnitate ſuppoſiti
qđ nō eēt ſi ſanguis effuſus in paſ
ſione fuiſſet a diuinitate ſepat9 ꝯn̄a
eſt bona ꝛ an̄s ꝓ utraqꝫ parte al's
dabit' ꝙ ſanguis effuſus eſſet alius
ſuppoſital'r q̄ꝫ ſanguis viuus xp̄i ꝙ
nō videt' cōueniēter dictū . Secūdo
ſic ſanguis xp̄i effuſus in paſſione
fuit p̄ciū ſufficiens redēptionis hu
mane nature ergo non fuit a diuini
tate diuiſus ꝯn̄a eſt bona an̄s pꝫ ex
illo ad ephe.vi.Empti enim eſtis pre
cio magno q̄a ſufficiēti ſꝫ ſufficiēs
p̄cium redēptionis nō potuit eē ali
qua v̄tute creata vnđ neceſſe eſt ꝙ
v̄tute diuina Vnđ ex hec rōne ſumi
tur hac neceſſitas incarnationis vn
de ſanctus tho. ſuper illud pauli ad
ephe.vi. empti eſtis precio magno
dicit dr̄ autē p̄cium redēptionis ma
gnū q̄a nō eſt corruptibile ſꝫ eternū
habēs v̄tutem cū ſit ſanguis dei etē
ni .Tercio ſanguis effuſus fuit in
corruptibilis pꝫ tū ex illo p̄s.q̄ vti
litas in ſanguine meo cū deſcendo in
corruptionem tū ex illo.i.petri.i.nō
corruptibilib9 auro ꝛ argēto redēpti

eſtis ſꝫ p̄cioſo ſanguine.ꝛc̄. ſꝫ iſta in
corruptio nō inerat ei ex naturali
v̄tute ergo neceſſe erat ex v̄tute di
uinitatis ſibi vnite Vnde ſcūs tho.
ſup illud pauli ad ephe. vi. ꝓxime
inductū dicit ꝙ ſanguis ē incorrup
tibilis eternā habēs v̄tutē.ꝛc̄.Quar
to ſanguis xp̄i q̄ dat' nobis ſumen
dus ſub ſacramēto eſt idē ſanguis q̄
effuſus eſt a corpore xp̄i in remiſſio
nem pcc̄orū ſꝫ iſte eſt vnitus diuini
tati ergo.ꝛc̄.Quinto actio ꝛ opatio
arguūt v̄tuteꝫ in opante ſꝫ ſanguis
xp̄i opat9 eſt remiſſioneꝫ pcc̄orum
apoc.i.dilexit nos ꝛ lauit nos in ſan
guine Itē lotionē culparū apitionē
regni celeſtis vt teſtatur apoſtolus
ad hebre.ij. ergo neceſſe eſt dicere
ꝙ fuit diuinitati vnitus ꝯn̄a eſt bo
na q̄a cū tales opationes ſint ſupna
tural's ꝛ diuine neceſſe arguūt in o
perāte virtutē diuinitatis ergo ſan
guis ip̄e ſemp fuit diuinitati vnit9
Vnđ ſcūs tho.ſup illud apl'i ad he
bre.ix.xp̄s aſſiſtēs pōtifex p ꝓp̄uꝫ
ſanguinem introiuit ſel'in ſcā eterna
redēptione inuēta dicit ſic p iſtū ſan
guinē redēpti ſum9 ꝛ hoc imper pe
tuū q̄a v̄tus ei9 eſt infinita . Itē Ni
colaus đ lira dicit ſic ſanguis xp̄i ex
vnione ad ſuppoſitū diuinū cōtrahit
q̄ꝫdā infinitatē v̄tutis hec ille . Sex
to ſic nullus ſapiēs medic9 ſubtrahit
a medicina ſua v̄tutē q̄ꝫ debet ſanare
vuln9 cui eſt applicāda hoc pꝫ ſꝫ vē
bū dei eſt ſapiētiſſim9 medic9 ꝛ ſan
guinem ſuū ordinauit effundēdum
in medelā humani generis egrotā
tis dicit enim aug9.in libro contra q̄n
qꝫ cōtraria hoſtiū fuſus eſt ſanguis

medici ꝛ factū eſt medicamētum fre
netici Sed v̄tus medicine eſt ip̄a di
uinitas ergo nullo mō eſt dicēduꝫ ꝙ
v̄bū dei ſepauerit diuinitatē ſuam a
ſanguine quē effudit in medicamen
tū humani generis . Septimo par
uifacere dignitatē ſanguinis xp̄i ef
fuſi in paſſione xp̄i pro redēptione
nr̄a eſt derogare pietati fidei xp̄ian̄
cū beat9 petrus vocat eū p̄cioſum ꝛ
paulus magnū p̄ciū ſꝫ ſanguineꝫ ef
fuſū in paſſione xp̄i pro redēptiōe
humani generis dicere ſepatū eē a
diuinitate ē puifacere dignitatē eius
vt pꝫ q̄a ei9 dignitas attēdit' ex vni
one ad diuinitateꝫ ſicut ſepare lapi
dē p̄cioſū ab a nullo eſt minuere p̄
cioſitatē ꝛ valorē a nulli ergo nullo
mō eſt audendum dicere xp̄i ſangui
nē in paſſione effuſū pro redēptio
ne humani generis fuiſſe a diuinita
te ſepatū. Octauo ſic dicit damaſce9
anathema ſit q̄ dicit v̄bum đpoſuiſ
ſe qđ ſemel aſſumpſit qđ intelligēdū
de eo quo ad vnitatē ſuppoſitalē eſt
aſſumptū vt dictū eſt ſꝫ ſanguis xp̄i
in paſſione effuſus cū pertineat ad
integritateꝫ humane nature fuit ſi
mul vnitus diuinitati xp̄i ergo nūq̄ꝫ
fuit ab ea ſepat9.Nono ſic de9 nichil
agit fruſtra min9 q̄ꝫ natura q̄a cum
ſapiētie ditiſſim9 ſit omnia diſponit
cū rōne ſꝫ nulla rō ſufficiēs pōt aſſi
gnari ꝙ ſanguis effuſus in remiſſi
onē pcc̄orū derelinq̄tur a diuinitate
nec aliq̄ vtilitas ſꝫ pro iſta pte ſunt
rōnes eſt auctoritas eſt vtilitas pu
blica .ſ.redemptio humani generis
ergo.ꝛc̄.Decimo ſic nullū ſuppoſituꝫ
ē aſſumptibile a v̄bo dei ſꝫ ſi ſanguis

xp̄i fuiſſꝫ a diuinitate ſepat⁹ eēt ſup
poſitū p ſe ſubſiſtens ergo nullo mo
do fuiſſet reaſſumpt⁹ qꝺ eſt heretí
cū. Secūda cōcluſio q̄ ſeqt² ex p̄cadē
ti eſt ꝙ totus ſanguis xp̄i effuſus
in paſſione pro redēptione huma
ni generis reaſſumpt⁹ fuit in reſur
rectione ei⁹. Iſta concluſio vt diri
mus eſt ſancti tho. tā in tercia pte
q̄ꝫ in quolibeto ꝛ .ꝰ pbata eſt rōni
b⁹ ei⁹ quatuoꝛ nunc autē pbat² ſic
breuiteꝛ. Primo vt parū añ nulluꝫ
ſuppoſitū eſt aſſumptibile a v̄bo dei
vt pꝫ ſꝫ ſi ſanguis effuſus in paſſi
one pro quacūqꝫ pte ſepatus eēt a
diuinitate eēt ſuppoſitū p ſe exñs er
go talis nullo modo reaſſumeret² in
reſurrectione qꝺ eſt hereticū. Se
cundo ſic ſi ſanguis xp̄i effuſus in
paſſione pro redēptione humani ge
neris pro pte aliqua nō reaſſumere
tuꝛ in reſurrectione ſꝫ remaneret in
terris q̄rit² qꝺ erit de eo in fine ſcl'i
nō eſt dicēdum ꝙ corrūpet² nec ꝙ
tūc reaſſumat² q̄ꝛ reſurrectio xp̄i nō
iterabit² ergo ſeqt² ꝙ tot⁹ ſanguiſ
in paſſione effuſus pro redēptiōe
humani generis fuit reaſſumptus
in reſurrectione nūc eſt dicēdum ad
rōnes in oppo. Ad p̄mā rñdet² ne
gādo ꝯnām q̄a ſanguis ille q̄ in aliq̄
b⁹ eccl'is dr̄ reſeruari nō fuit q̄ fluxit
d latere xp̄i ſꝫ q̄ miracl'oſe dr̄ efluxiſ
ſe de quadaꝫ imagine xp̄i pcuſſa vt
dicit ſcūs tho. in tercia pte vel q̄ dr̄
effluxiſſe de hoſtia cōſecrata percuſ
ſa a quodā iudeo vt dicit Jo. de po
liaco vbi ꝰ ad ſecūdaꝫ q̄ eſt cōfirma
tio rñdet² etiam negādo ꝯnām ꝛ rō
eſt q̄a fortaſſis q̄ talē ſanguinē ado

rāt nec credūt ꝙ ille effluxiſſet d la
tere xp̄i ſꝫ emanaſſet aliūde ſicut dic
tū eſt. Vnꝺ Jo. de poliaco rñdens p̄
dicto argumēto dicit ſic ꝙ ſi illi apꝺ
quos eſt talis ſanguis aſſereret ꝙ
fluxiſſet de corpore dn̄i male facerēt
cū oppoſitū vt dixi pbabilius ſit ſed
ſi oñdāt adorādum nō videt² piculū
q̄a ille ſanguis vel dicit² effluxiſſe a
quadā imgine xp̄i pcuſſa in cōtume
liā xp̄i vel fluxiſſe de quadā hoſtia
cōſacrata ꝛ pūcta in xp̄i cōtumeliā
ſicut accidit in vico iudeorū pariſi⁹
ſi ꝰ fluxerit de corpore xp̄i p̄ōt ꝛ d
bet adorari adoratione latrie ſicut ſa
cratiſſima reliq̄a xp̄i ſi fluxit de ima
gine xp̄i aut hoſtia cōſacrata q̄a ta
lis flux⁹ omnino fuit miraculoſus rep̄
ſentās xp̄i paſſionē ꝛ ipſū xp̄m paſ
ſū in ꝰo etiā debꝫ adorari adoratiōe
latrie nō ppt' ſe ſꝫ ppt' xp̄m paſſū
ꝛ ei⁹ paſſionē q̄a repreſentat ſicut
etiā xp̄i imago ꝛ ideo ſiue fluxerit d
corpore xp̄i ſiue nō eſt erroꝛ niſi a
ſeratuꝛ ꝙ de corpore xp̄i fluerit qꝺ
vt puto nō faciūt hoc Jo. de polia
co. Ad terciā rñdet² ꝙ etiā alij hu
mores reſurgēt ſꝫ ablatis q̄litatib⁹
eorū. Vnꝺ aug⁹. valet eniꝫ diuina
potencia d iſta viſibili ac tractabili
natura corporū q̄buſdā manētibus
auferre q̄s voluerit q̄litates vt ab
ſit labes .ſ. corruptiōis abſit effigi
es abſit motio abſit fatigatio abſit
veſcēdi ptās abſit eſuriendi neceſſi
tas ꝛ hoc de iſta. q. pro nūc cōferāt
autē totū qꝺ dictū eſt id qꝺ legit² in
directorio inq̄ſitionis ꝙ clemēs ſex
tus informat⁹ per frattrem Nicolaū
roſelli ordinis p̄dicatorū inq̄ſitoreꝫ

heretice p̄uitatis in ptib⁹ arogonie
ꝛ Cathalonie ꝙ in chatalonia in ci
uitate barchinoneñ publice predica
batur ꝙ in ſanguine xp̄i aſpero in
paſceue nō remāſit diuinitas nec ſā
guis ille erat deificat⁹ habito ſolēp
ni cōſilio magiſtrorū ꝛ aliorū man
dauit p ſuas patētes lr̄as dicto inq̄ſi
tori q̄tin⁹ dictū articuluꝫ vt hereti
calem ꝛ erroneū faceret publice re
uocari adqꝫ ſolēpniter cōdēpnari ꝛ
ſic ip̄e inq̄ſitoꝛ fecit in eccl'ia cathe
drali publice barchinoneñ dictū ar
ticulū velud hereticalē condēpnari
hoc in directorio inq̄ſitionis

¶ In die lune legit² euāgeliū In
illo tp̄ore duo ex diſcipulis .x. Luce
.xxiiij. circa qꝺ pn̄t diſputari .ſe. q.

¶ Prima eſt vtrum cōueniēs fuit
vt xp̄s in alia effigie diſcipuliſ appa
reret

¶ Secūda vtrū conueniēs fuit ꝙ
xp̄s veritateꝫ reſurrectionis ſue ar
gumētis pbauerit

¶ Tercia eſt vtrū argumēta que
xp̄s induxit ſufficiēteꝛ manifeſtaue
rint reſurrectionis ei⁹ veritatē

AD primā. q. ſic pceditur ꝛ
videt² ꝙ xp̄s nō debuit in
alia effigie diſcipulis appa
rere. Primo ſic nō p̄ōt apparere ali
quid ſecūdum veritatem niſi qꝺ eſt
ſꝫ in xp̄o nō fuit niſi vna effigies ſi
ergo in alia apparuit nō fuit appari
tio vera ſꝫ ficta ſꝫ hoc eſt incōueni
ens xp̄o q̄a vt dicit aug⁹. libro .lxxxi
ij. q. ſi fallit veritas non eſt. eſt au
tē xp̄s veritas. ergo non debuit in
alia effigie apparere. Secūdo ſic ni

chil p̄ōt in alia effigie apparere q̄ꝫ
habeat niſi oculi intuētium aliq̄bus
p̄ſtigijs detineāt² aut hmōi p̄ſtigia
cū fiāt magicis artib⁹ non cōuenie
bāt xp̄o ſm illud .i. cori. vi. q̄ cōueni
ētia xp̄i ad velial ergo videt² ꝙ nō
fuit cōueniēs ꝙ in alia effigie xp̄s
appareret. Tercio ſic ſicut dicit Au
g⁹. in ep'la ad Jeronimū ſi vel vnū
mēdaciū in ſacra ſcriptura inueniat²
infirmabit² tota ſacre ſcripture auc
toritas ergo ſil'r ſi vel in vna appa
ritione xp̄s diſcipulis apparuit aliteꝛ
q̄ꝫ eēt infirmabituꝛ q̄cq̄d poſt reſur
rectionē viderūt in xp̄o qꝺ eſt incon
ueniēs nō ergo d̄bnit in alia effigie
apparere. In oppo. eſt euāgeliū dici
tuꝛ eniꝫ mat. vltimo poſt hec duob⁹
ex eis ambulātib⁹ oſtēſuſ eſt in alia
effigie eūtib⁹ in villā. R̄ñ dicēduꝫ
ſub iſta cōcluſione ꝙ cōueniēs fuit
vt xp̄s in alia effigie appareret diſ
cipulis ſuis poſt reſurrectionē ſuaꝫ
ei⁹ reſurrectionē nō credētib⁹ q̄ cō
cluſio pbat² ſic reſurrectio xp̄i ma
nifeſtāda fuit hōib⁹ p modum quo
eis diuina reuelāt² Inoteſcūt autem
diuina hōib⁹ ſm qꝺ diuerſimoꝺ ſūt
affecti Nā illi q̄ habēt mentem bene
diſpoſitā ſm veritatē diuina p̄cipiūt
Illi aūt q̄ habēt mēteꝫ non bene diſ
poſitā diuina pcipiūt cū quadā con
fuſiōe dubietatis vel erroris alias
eniꝫ nō pcipit ea q̄ ſūt ſpūs dei vt di
cit² .i. cori. ij. Et ideo xp̄s q̄buſdā ad
credēdum diſpoſitis poſt reſurrecti
onem apparuit in ſua effigie illis
autē in alia effigie apparuit q̄ iam
circa fidē videbāt² tepeſcere Vnꝺ di
cebāt nos ſperabam⁹ quia ip̄e eſſet

redēptur⁹ iſrl'. Vnd grego. dicit in omelia ꝙ talē ſe eis exhibuit in corpore q̄lis apud illos erat in mente q̇a eni̇ꝫ adhuc in eorū cordib⁹ ꝑegrinus erat in fide ire ſe lōgi⁹ finxit ac ſi eēt ꝑegrin⁹ ⁊c. Ad rōnes in oppo. ad primā r̄ndet' negando ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a ſicut dicit Aug⁹. in libro d̕ cōcordia euāgelij nō om̄e ꝙ fingimus mēdatiū eſt ſꝫ qn̄ id fingimus qd̕ nichil ſignat tūc eſt mēdatiū cū autē fictio nr̄a refert' ad aliquam ſignificationē nō eſt mēdatium ſꝫ aliq̄ figura veritatis al's om̄ia q̄ a ſapiētib⁹ ⁊ ſanctis viris vel etiā ab ipſo dn̄o figurate dicta ſunt mēdatia recia reputabūt' ꝙ ſecūdum vſitatuꝫ intellectū nō cōſiſtit veritas in talib⁹ dictis ſicut aūt dcā ita etiā fingūtur facta ſine mēdatio ad aliq̄ꝫ rē ſignificandā ⁊ ita factū eſt hic vt dictū eſt ⁊c. ¶ Ad ſecūdam r̄ndet' iuxta aug⁹. ⁊ habet' in glo. ordi. ꝙ nō incōgruēter dr̄ hoc impedimētum in oculis a ſathana fuiſſe ne agnoſceret' ihūs Vnd in euāgelio p̄nti dicit' ꝙ oculi eorū tenebāt' ne eū agnoſcerēt ⁊ illa detēcio vocat' auriſia de qua in glo. gene. xix. in ſcripto vero tercio dicit ſcūs tho. ſic ꝙ pōt dici ꝙ q̄uis viſui diſcipulorū tēptaretur ꝓpria ſpēs in qua ſoliti erāt videre xp̄m tn̄ diuina virtute impediebāt' vires interiores ne ſeq̄rent' iudiciū de pſona illa q̄ eſſet vt ſic ea q̄ exteri⁹ agebāt' cōformarēt' hijs q̄ interius cōtingebāt in ip̄is vt preſentem haberēt ⁊ non cognoſceret' q̇a amabāt ſꝫ dubitabāt vt dicit grego. Ad terciā r̄ndet' ꝙ rō illa ſeq̄retur vt dicit ſcūs tho. in tercia parte ſi aliene effigiei ſpecie nō fuerūt reducti ad vere vidēdum xp̄i effigiem ſicut eni̇ꝫ aug⁹. ibidē dicit tn̄ a xp̄o fcā eſt ꝑmiſſio .ſ. vt ſi p̄dc̄o mō oculi eorū tenerēt' vſq̄ꝫ ad ſacramētum panis vt vnitate corporis ei⁹ ꝑticipata remoueri intelligatur impedimētum inimici vt xp̄s poſſit agnoſci Vnd ibidē ſubdit' ꝙ aperti ſunt oculi eorū ⁊ cognouerūt eū nō ꝙ an̄ clauſis oculis ambularēt ſꝫ inerat aliquid quo nō ſinerent' agnoſcere quod videbāt q'. ſ. caligo ⁊ aliq̇s humor ſolet efficere.

100 Ad ſecūdam. q. ſic ꝓcedit' ⁊ videt' ꝙ nō fuerit cōueniens xp̄m argumētis reſurrectionem ſuā ꝓbare. Primo ſic dicit eni̇ꝫ ambro. tolle argumēta vbi fides q̄rit' ſꝫ de reſurrectione q̄ritur fid̕s ergo ad argumēta ad reſurrectionē ꝓbādam fieri nō debuerunt. Secūdo ſic grego. dicit fides non habet meritū cui humana rō p̄bet experimētum ſꝫ ad xp̄m nō ꝑtinebat meritū fidei euacuare ergo ad eū non ptinebat reſurrectionem ꝑ argumēta cōfirmare. Tercia ſic aut illa argumēta fuerūt ſufficiēcia ad ꝓbādum reſurrectionem aut nō ſi nō hoc vid̕tur ad imꝑfectionē argumenta inducētis redūdare ſi fuerūt ſufficiēcia ⁊ argumētum ſufficiens facit ſciām vel arguitionē q̄ non ſtat ſil' cū fide q̄ eſt de nō apparētib⁹ ergo vid̕t' ꝙ argumēta illa euacuauerūt fidem ⁊ abſtulerūt meritū ei⁹. Quarto ſic ſicut eſt fides de reſurrectione ita de alijs articulis ſꝫ ad alios articulos non induxit iſta argumēta ꝓbatius ergo nec ad reſurrectioneꝫ inducere debuit. In oppo. ē illud act. i. ꝙ apparuit diſcipulis ihūs per dies. xl. in multis argumētis loquēs de regno dei. R̄n̄o notādū ꝙ argumētum dupl'r dicit' qn̄q̄ꝫ eni̇ꝫ dicit' argumentū quecūq̄ꝫ rō rei dubie faciēs fidē qn̄q̄ꝫ autē dr̄ argumētum aliquod ſignū ſenſibile qd̕ inducit' ad alicui⁹ veritatis manifeſtacionē ſicut etiaꝫ ariſtotiles aliqn̄ in libris ſuis vtit' nomine argumēti Capiēdo p̄mo mō argumētum eſt cōcluſio ꝙ xp̄s non ꝓbauit diſcipulis ſuis reſurrectioneꝫ ꝑ argumēta Patꝫ cōcluſio quia talis ꝓbatio argumētatiua ꝓcedit ex aliq̇b⁹ p̄ncipijs q̄ ſi non eſſent nota diſcipulis nichil ꝑ ea eis manifeſtaret' q̇a ex ignotis nō pōt aliq̇d fieri notū ſi autē eſſent eis nota nō trāſcenderēt rōnem humanā ⁊ ideo nō eſſent efficacia ad fidē reſurrectionis oñdendam q̄ rōnem humanā excedit. Oportet eni̇ꝫ p̄ncipia ex eodē genere aſſumi vt dicit' p̄mo poſteriorū. Probauit aūt eis reſurrectionē ꝑ auctoritatē ſacre ſcripture q̄ eſt fidei fundamētum q̄n̄do dixit eis oportet implere om̄ia q̄ ſcripta ſūt in lege ⁊ pſalmis ⁊ prophetis de me vt habet' in euāgelio hodierno ſi aūt accipiat'. Secūdo mō argumētum ſic eſt cōcluſio ſecūda qd̕ xp̄s ſuā reſurrectionē argumētis declaruit inq̄ntū ꝑ quedā euidētiſſima ſigna ſe vere reſurrexiſſe oñdit que quidē ſigna reſurrectionis ſue xp̄s oſtendit diſcipulis cōueniēter ꝓpt̕ duo. Primo quidē q̇a nō erāt corda eorū diſpoſita ad hoc ꝙ de facili fidē reſurrectionis acciperēt Vnd ip̄e dixit eis vt pꝫ in euāgelio p̄nti O ſtulti ⁊ tardi corde ad credēdū ⁊ marci vltimo exprobauit incredulitatem eoruꝫ ⁊ duriciā cordis. Secundo vt ꝑ hmōi ſigna eis oſtenſa efficati⁹ eorū teſtimoniū redderēt ſecūdū illud. i. Jo. ꝙ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ ⁊ manus noſtre cōtractauerūt hoc teſtam̄ . Ad rōnes in oppo. ad primā r̄ndet' ꝙ ambroſius ibi loq̇t' de argumētis ſecūdū rōnem humanā ꝓcedētib⁹ q̄ inualida ſūt ad ea q̄ ſūt fidei oſtēdēnda ſicut dictū eſt. Ad ſecūdam r̄ndetur negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a merituꝫ fidei ex hoc eſt ꝙ homo ex mādato dei credit q̄ nō videt Vnd illa ſola ratio meritū excludit q̄ facit vid̕ri ꝑ ſciām id qd̕ credēdum ꝓponit' ⁊ talis eſt ratio demōſtratiua hmōi autē rationes xp̄s nō induxit ad reſurrectionē ſuā declarādam. Ad terciā pꝫ reſpōſio ex dictis qm̄ argumēta xp̄i non ſūt argumēta ꝑ rōnes demonſtratiuas q̄ ſciām faciūt q̇a tales vt dictū eſt nō habēt hic locuꝫ ⁊ ideo licet argumenta inducta ꝑ xp̄m in ſuo genere fuerint ſufficientia ad ꝓbādū reſurrectionem ſuā vt oſtendet' infra in. q. ſeq̄nti non tn̄ tullerūt fidē nec abſtulerūt meritū. Ad quartā r̄ndetur negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a articuli fidei q̇dam ſūt de diuinitate tamē ⁊ iſti nō poſſunt ad ſenſū ꝓbari ſed vel ꝑ miracula vel ꝑ auctoritates ⁊ ſic ꝓbati ſūt. Quidā autē ſūt d̕ vnita diuinitati ⁊ iſti etiā ad ſenſū probati ſūt ſꝫ q̇a paſſio ⁊ aſcēſio in ſe ipſa viſa ſūt reſurrectio autē nō ⁊ ideo

ſigna reſurrectionis viſibiliter oſtē dere oportuit ex quib⁹ cōferēdo ad veritatē reſurrectionis pueniret[z]

Ad terciā .q. ſic ꝓcedit[z] ⁊ vi det[z] ꝙ argumēta q̄ xp̄s in duxit nō ſufficienter mani feſtauerūt reſurrectionis ei⁹ verita tem. Primo ſic nichil oſtendit xp̄s poſt reſurrectionē diſcipulis ꝙ etiā angeli hominib⁹ apparētes vel nō oñderūt potuerūt nā angeli in hūa na ſpē freq̄nter ſe hominib⁹ oſtēde rūt ⁊ cū eis loq̄bāt[z] ⁊ cōuerſabant[z] ⁊ etiā comedebāt ac ſi eſſent homi nes veri ſic p[z] geñ. xviij. de angelis quos abrahā ſuſcepit hoſpitio ⁊ in libro tobie de angelo q̄ cum duxit ⁊ reduxit ⁊ tñ angeli non habēt vera corpora naturalr̄ eis vnita qđ req̄ rit[z] ad reſurrectionē nō ergo ſigna q̄ xp̄s diſcipulis exhibuit fuerūt ſu fficiēcia ad reſurrectionē eius mani feſtādam ¶ Secundo ſic xp̄s reſurre xit reſurrectione glo̾ſa .i. habēs ſimr̄ hnmanā naturā cū gloria ſ[z] quedā xp̄s oſtēdit diſcipulis q̄ videt[z] eē cō traria nature humane ſicut ꝙ ab o culis eorū euanuit vt p[z] in pñti euā gelio craſtine diey ⁊ ꝙ ad eos ianu is clauſis introiuit vt in euangelio craſtine diey habet[z] quedā autē vi**đ** tur eē cōtraria glorie puta ꝙ mādu cauit ⁊ bibit qđ etiā habuit vulne ra ⁊ cicatrices ergo videt[z] ꝙ illa ar gumēta nō fuerūt ſufficiēcia nec cō uenientia ad fidē reſurrectionis oſtē dēdam. Tercio ſic corpus xp̄i poſt reſurrectionem nō erat tale qđ tan gi deberet ab homine mortali. Vnđ ipē dixit magdalene Jo. xx. Noli me tāgere nō dū enī[z] aſcēdi ad patrem meū nō ergo cōueniēs fuit ꝙ ad ma nifeſtādum ſue reſurrectionis fidē[z] ſe ip̄m diſcipulis palpabilem exhi buit Quarto ſic inter dotes glorifi cati corporis precipua videt[z] eē cla ritas gloriā tamen in reſurrectione nullo argumēto oſtēdit ergo nūc in ſufficiētia fuerint illa argumēta ad manifeſtādam qualitatem reſurrec tionis xp̄i. In oppo. eſt q̄a xp̄s cū ſit ſapiētia ſuauiter ⁊ cōueniēter diſpo ſuit oīa vt dicit[z] ſapiē. viij. ¶ Rñ̄o dicēdum ſub iſta concluſione argu mēta q̄ xp̄s induxit ſufficiēter mani feſtarūt veritatem ſue reſurrectio nis pro qua cōcluſione eſt notādu[z] ꝙ xp̄s reſurrectionem ſuā dupliciṫ manifeſtauit .ſ. teſtimōio ⁊ argumē to .i. ſigno ⁊ vtraq[z] manifeſtatio in ſuo genere fuit ſufficiēs ē enī[z] vſus duplici teſtimonio ad manifeſtādā[z] ſuā reſurrectionem diſcipulis quorū neutrū poteſt refelli quorū quidem primū teſtimoniū eſt angelorū qui mulierib⁹ reſurrectionē annūciarūt vt p[z] p oēs euangeliſtas. Aliud autē[z] eſt teſtimoniū ſcripturarū q̄s ipē ꝓpoſuit ad oſtēſionē[z] ſue reſur rectionis vt dicit[z] in p̄ſenti euange lio argumēta etiā fuerūt ſufficiētia ad oſtendēdā verā reſurrectionem ⁊ etiā glorioſam ꝙ aūt fuerit vera reſurrectio oſtendit vno modo ex p te corporis circa qđ tria oſtēdit. Pri mo q̄dem ꝙ eſſet copus verū ⁊ ſoli dū nō corpus fantaſtaſticu[z] vel ra rū ſicut eſt aer ⁊ hoc oñdit p hoc ꝙ corpus ſuū palpabile p̄buit vnđ ip ſe dicit luce vltimo palpate ⁊ videte q̄a ſpūs carnē[z] ⁊ oſſa nō habet. Se cūdo oñdit ꝙ eſſet corpus humanū oſtendēdo eis verā effigiem q̄[z] ocu lis tuerent[z]. Tercio oñdit eis ꝙ eēt idē numero corpus qđ p̄us habue rat oñdendo eis vulnerū cicatrices. Vnđ luce vltimo legit[z] dixit eis viđ te manus meas ⁊ pedes meos quia ego ipē ſū. Alio modo oñdit eis ve ritatem ſue reſurrectionis ex parte anime iterato corpori vite ⁊ h̄ oſtē dit p opa triplicis vite ¶ Primo q̄ dē p opus vite nutritiue in h̄ ꝙ cu[z] diſcipulis manducauit ⁊ bibit vt le git[z] luce vltimo in euāgelio pñti. ¶ Secūdo p opa vite ſenſitiue in h̄ ꝙ cū diſcipuliſ ad interrogata rñđbat ⁊ pñtes in quo ſalutabat oñdebat ſe ⁊ videre ⁊ audire ¶. Tercio per opa vite intellectiue in eo ꝙ cum eo loq̄bāt[z] ⁊ de ſcripturis diſſerebāt ⁊ neq̄đ deeſſet ad pfectionē manifeſta tionis oñdit etiā ſe habere diuinā na turā p miraculū qđ fecit in piſtib⁹ capiēdis ⁊ vlteri⁹ per hoc ꝙ ipſis vidētib⁹ aſcēdit in celū q̄a vt dicit[z] Jo. iij. nemo aſcēdit in celū niſi q̄ deſ cēdit de celo fili⁹ hōis qui eſt in celo gloriā etiā ſue reſurrectionis oñdit diſcipulis per hoc ꝙ ad ēs oclauſis Januis intrauit ſimilr̄ etiā ad ꝓpe tatem glorie ptinebat ꝙ ſubito ab oculis diſcipulorū euanuit vt dicit[z] in euāgelio pñti q̄a p hoc oñdebat[z] ꝙ in ptāte ei⁹ erat videri ⁊ nō vide ri ꝙ ptinet ad cōdicionem corporis glorioſi vt dictū eſt ¶. Ad rōnes in oppo. ad primā rñdet[z] duplr̄. Pri mo ꝙ licet ſingula argumētorū nō ſufficerēt ad manifeſtandam xp̄i re ſurrectionem oīa tñ ſimul accepta pfecte xp̄i reſurrectionem manifeſ tauit maxime ꝓpter ſcriptū teſtimo niū ⁊ angelorū dicta ⁊ ip̄i⁹ xp̄i aſſer tionem miraculis cōfirmatā ¶. Se cūdo rñdet[z] ꝙ nō eſt ſimile de appa ritione ⁊ mānducatione angeloru[z] ⁊ xp̄i nam angeli apparētes nō aſſere bant ſe homines eſſe ſicut aſſeruit xp̄s ſe verū hominem eē. Preterea aliter xp̄s māducauit ⁊ aliter angeli nā q̄a corpora ab angelis aſſumpta nō erant corpora viua vel animata non erat vera comeſtio licet eēt ibi vera cibi cōtricio ⁊ trahicio ad inte riorem pte[z] corporis aſſumpti. nū̄[z] angeluſ dicit thobie. x. cū eēm vobiſ cū videbar q̄dem manducare ⁊ bibe re vobiſcum ſed ego cibo in viſibili vtor ſ[z] q̄a corpus xp̄i fuit vere ani matū vera fuit ei⁹ comeſtio ſ[z] tamē facta eſt ad ꝓbādum veritatem na ture q̄ manet in ſtatu glorie q̄ntum ad oēs potētias ⁊ mēbra licet nō moneāt vſus omniū potēciarum ⁊ mēbrorum q̄a nō ineſt neceſſitas ⁊ ideo dicit beda ꝙ xp̄s māducauit po teſtate nō egeſtate ¶. Ad ſecūdam rñdet[z] negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a ar gumēta q̄ inducebat xp̄s q̄dam indu cebat ad ꝓbādum veritatem naturē humane. q̄dam ad ꝓbādum gl'iam reſurrectionis. Cōditio autē nature humane ſm ꝙ in ſe cōſiderat[z] quā tum .ſ. ad ſtatū pñtem contrariatur cōditioni glorie ſm illud .i. cori. xv. ſeminat[z] in infirmitate ⁊ reſurg[z] in v̄tute ⁊ ideo ea q̄ inducūt[z] ad oſten dēdum cōditionem glorie videt[z] ha bere cōtrarietatem ad naturam nō

ſimpl'r ſ; ſm ſtatū pñtem ⁊ ecōuer
ſo Vñ grego. dicit in omelia ꝙ duo
mira ⁊ ſup̄ humanā rōnem ſibi val
de cōtraria dñs oñdit cū poſt reſur
rectionem corp⁹ ſuū etiā incorrup
tibile ⁊ tñ palpabile demōſtrauit.
Ad terciā rñdet᷑ negādo aſſumptū
nā licȝ illud de magdalena intelliga
tur in miniſterio factū qa carnaliter
adhuc in eum credebat quāq̄ȝ ſicut
hominem. Flebat tñ alibi magdale
na legit᷑ xp̄m tetigiſſe qñ ſimul cū
alijs mulierib⁹ acceſſit ⁊ tenuit pe
des ei⁹ ¶. Ad quartā rñdet᷑ negādo
cōſeq̄ntiā ⁊ rō eſt qa ſicut aug⁹. di
cit ad oroſiū clarificata carne deus
reſurrexit ſ; noluit in ea clarificatio
ne diſcipul' apparere qa nō poſſent
oculis talem claritateȝ perſpicere ſi
enī antēq̄ȝ moreret᷑ pro nobis ⁊ re
ſurgeret q̄n transfigurat⁹ eſt in
mōte diſcipuli ſui eū videre non po
tuerūt quāto magis clarificata car
ne dñi eū videre nō poſſent.

¶ Die martis eſt euangeliū in illo
tp̄ore ſtetit ihūs .⁊c; luce vltimo cir
ca q̄ᵒ poſſunt diſputari. ſe. q.

¶ Prima vtrū cōueniēs fuit xp̄m
reſurgere cū cicatricib⁹.

¶ Secūda vtrum cōuenieñter xp̄s
palpabilem diſcipulis ſe exhibuit

¶ Tercia vtrū xp̄s poſt reſurrec
tioneȝ vere comedit incorpurando
ſibi cibum.

102 AD primā. q. ſic ꝓceditur ⁊
videt᷑ ꝙ non fuerit cōueni
ens xp̄m reſurgere cū cica
tricib⁹ ¶. Primo ſic dī enī. i. cori.
.xv. ꝙ mortui reſurgēt incorrupti
ſ; cicatrices ⁊ vulnera videntur ad

aliquā corruptionem ⁊ defectū ꝑti
nere nō ergo fuit cōueniens vt xp̄s
q̄ reſurrectionis actor eſt cū cicatri
cib⁹ reſurgeret ¶. Secundo ſic cor
pus xp̄i integrū reſurrexit ſ; aper
ture vulnerū cōtrariant᷑ integritati
corporis qa per eas diſcōtinuat᷑ cor
pus ergo incōueniens fuit cū illis re
ſurgere ¶. Tercio ſic ſtatus reſur
gēciū eſt ſtat⁹ immutabilitatis ergo
xp̄s in ſe ipſo nō debuit demōſtrare
niſi ꝙ ſemp futurū in eo erat ſ; cica
trices nō ſemp in eo manere debebāt
qa dicit dama⁹. ꝙ tātum ſecūduȝ diſ
pēſationē fuerūt in eo ergo nō fuit
cōueniēs vt xp̄s cū illis reſurgeret.
In oppo. eſt euāgeliū pñs Rñdo dicē
dū ſub iſta cōcluſione cōueniēs fuit
vt xp̄s cū cicatricib⁹ r̄ſurgeret. pro
bat᷑ cōcluſio decet victorē inſignia
ſue victorie habere ⁊ oſtendere ſ; ſi
cut dicit aug⁹. li. de ciuitate dei cica
trices vulnerū xp̄i fuerunt victorie
ſue indicie ergo decuit vt eas haberet
⁊ oſtēderet. Vnde dicit beda ſup lu
cā nō ex impotētia curādi cicatrices
xp̄s ſeruauit ſed vt in ꝑpetuū victo
rie ſue circūferat triumphū ¶. Se
cūdo fuit cōueniēs ad confirmādum
corda diſcipulorū circa fidē ſue r̄ſur
rectionis inſtruēdo eos ꝙ idem ſit q̄
paſſus eſt ⁊ q̄ reſurrexit ¶. Tercio
vt patri pro nobis ſupplicās quale
genus tormēti ꝓ homine pertulerit
ſemp oñdat ¶. Quarto vt ſua mor
te redēptis quā miſericordit' ſint ad
viti ꝓpoſitis eiuſdē mortis inditijs
inſinuareȝ ¶. Quinto vt quaȝ iuſte
dampnent᷑ impij in iudicio inſinuet
oñſis cicatricib⁹ q̄s ꝓ illis accepit

Ad rōnes in oppo. ad primā rñdet᷑
ꝙ cicatrices ille q̄ in corpore xp̄i ꝑ
māſerūt ⁊ q̄ in alijs martirib⁹ vt di
cit auguſtin⁹. ij. de ciuitate dei nō ꝑ
tinēt ad corruptionē vel defectū ali
quē ſ; ad maiorem cumulū glorie in
q̄ntū ſūt q̄dam v̄tutis inſignia ⁊ in
illis locis vulnerū q̄dam ſpūalis de
cor apparebit ¶. Ad ſecūdam rñde
tur ꝙ illa apertura vulnerū q̄uis ſit
cū quadā ſolutione continuetatis to
tū tamē hoc recōpenſat᷑ ꝑ maioreȝ
decorem glorie vt corpus nō ſit mi
nus integrū ſ; magis ꝑfectū ¶. Ad
terciā rñdet᷑ negādo minorē dicim⁹
eniȝ ꝙ cicatrices ſemp māſure ſūt
in corpore ꝙ aūt dicit᷑ ꝙ ſūt diſpē
ſatiue aſſumpte hoc nō eſt qa ad tē
pus aſſumpte ſūt ſ; qa non erat de
neceſſitate nature ꝙ in xp̄o remañ
rēt ſicut accidit in nobis ſ; ꝓpt' ali
quē finem ſicut dictū eſt.

103 AD ſecūdam. q. ſic ꝓcedit᷑
⁊ videt᷑ ꝙ nō fuit cōueni
ens ꝙ xp̄s ſe palpandum
diſcipulis exhibuerit ¶. Primo ſic
palpabile enī incorruptibili eſt cō
trarium vt dicit grego⁹. ſ; cōtraria
nō poſſunt eē in eodē cū ergo corp⁹
xp̄i eēt incorruptibile videt᷑ ꝙ non
debuit ſe ip̄m palpabilem exhibere
Secūdo ſic differētie tāgibiles ſūt
calidū ⁊ frigidū ⁊ hmōi cōtraria ſ;
in corporib⁹ glorificatis nō erunt
hmōi qualitates cōtrarie vt videt᷑
ergo corpus xp̄i palpari nō potuit
Tercio ſic hoc ſolū eſt palpabile q̄ᵒ
reſiſtit tactui ⁊ cui tactus reſiſtit vn
de aer quāuis ſit tāgibilis nō tamen
eſt palpabilis ſ; corpori xp̄i non re

ſiſtebat aliud corpus q̄ᵒ ianuis clau
ſis intrauit ergo palpari nō potuit
Quarto ſpūs boni vel mali poſſunt
accipere corpus ſolidū ergo ꝑ palpa
tionem nō ſufficiēter ꝓbat᷑ veritas
corporis in oppo. eſt euāgeliū nr̄m
vbi dicit᷑ palpate ⁊ videte .⁊c. Rñdo
dicēdum ꝙ xp̄s cōueniēter corp⁹ ſu
um palpabile diſcipul' exhibuit pa
tet iſta cōcluſio q̄m ad oñdendā ve
ritatem reſurrectionis cōueniēter vi
ſui adiūxit palpationem vt exclude
ret᷑ viſio ꝑ immutationeȝ viſus ab
ymaginatione ⁊ viſio vmbrarum ⁊
viſio ſpirituū apparētium ¶. Ad rō
nes in oppo. ad primā reſpōdetur ꝙ
oīe corpus tāgibile eſt ꝑ naturaȝ
tāgibile corruptibile Vñ ſm phōs
celū eſt viſibile ⁊ nō tāgibile ſ; q̄ᵒ
eſt ꝑ naturā corruptibile pōt eē per
gloriā incorruptibile vñ q̄uis cor
ruptibile ⁊ incorruptibile ſint cōtra
ria ſimpl'r ꝓpt' q̄ᵒ dicit gregorius
ꝙ xp̄s oñdit in ſe duo cōtraria tamē
corruptibile ꝑ naturā ⁊ incorrupti
bile ꝑ gloriā nō ſūt cōtraria vnde ſi
cut corpus glorioſū hȝ in ptāte ſuā
videri ⁊ nō videri ita hȝ in poteſta
te ſua ꝙ poſſet palpari ⁊ nō palpa
ri ⁊ vtrūq̄ȝ ſine miraculo ſ; palpat᷑
ꝑ naturā corporis nō palpabile aūt
eſt in q̄ntū corpus eſt inſtrumētum
anime glorioſe ¶. Ad terciā rñdet᷑
dupl'r. p̄mo ſic ꝙ palpatio nō perti
net ad ſenſū tact⁹ in quātum eſt diſ
cretiuus calidi ⁊ frigidi ⁊ huiuſmo
di cōtrariorū ſ; in q̄ntum eſt diſcreti
u⁹ corporū ſolidorū q̄ habēt poten
tias naturales reſiſtēdi diuidēti ⁊ ſ;
q̄dē ſoliditas eſt in corporib⁹ gl'ioſis

ſimplr ſ; ſm ſtatū pñtem ⁊ ecōuer
ſo Vñ grego. dicit in omelia ꝙ duo
mira ⁊ ſupͣ humanā rōnem ſibi val
de cōtraria dñs oñdit cū poſt reſur
rectionem corpꝰ ſuū etiā incorrup
tibile ⁊ tñ palpabile demōſtrauit.
Ad terciā rñdetᷣ negādo aſſumptū
nā licꝫ illud de magdalena intelliga
tur in miniſterio factū ꝗa carnaliter
adhuc in eum credebat quāꝗ ſicut
hominem. Flebat tñ alibi magdale
na legitᷣ xp̄m tetigiſſe qñ ſimul cū
alijs mulieribꝰ acceſſit ⁊ tenuit pe
des eiꝰ ¶. Ad quartā rñdetᷣ negādo
cōſeq̄ntiā ⁊ rō eſt ꝗa ſicut augꝰ. di
cit ad oroſiū clarificata carne deus
reſurrexit ſ; noluit in ea clarificatio
ne diſcipul' apparere ꝗa nō poſſent
oculis talem claritateꝫ perſpicere ſi
enī anteq̄ꝫ moreretᷣ pro nobis ⁊ re
ſurgeret q̄n do transfiguratꝰ eſt in
mōte diſcipuli ſui eū videre non po
tuerūt quāto magis clarificata car
ne dñi eū videre nō poſſent.
¶ Die martis eſt euangeliū in illo
tpore ſtetit ihūs .ꝛc; luce vltimo cir
ca q̄ poſſunt diſputari. ſe. q.
¶ Prima vtrū cōueniēs fuit xp̄m
reſurgere cū cicatricibꝰ.
¶ Secūda vtrum cōueniēter xp̄s
palpabilem diſcipulis ſe exhibuit
¶ Tercia vtrū xp̄s poſt reſurrec
tioneꝫ vere comedit incorporando
ſibi cibum.
102 Ad primā. q. ſic ꝓceditur ⁊
videtᷣ ꝙ non fuerit cōueni
ens xp̄m reſurgere cū cica
tricibꝰ ¶. Primo ſic dr̄ enī. i. cori.
.xv. ꝙ mortui reſurgēt incorrupti
ſ; cicatrices ⁊ vulnera videntur ad
aliquā corruptionem ⁊ defectū ꝑti
nere nō ergo fuit cōueniens vt xp̄s
q̄ reſurrectionis actor eſt cū cicatri
cibꝰ reſurgeret ¶. Secundo ſic cor
pus xp̄i integrū reſurrexit ſ; aper
ture vulnerū cōtrariantᷣ integritati
corporis ꝗa per eas diſcōtinuatᷣ cor
pus ergo incōueniens fuit cū illis re
ſurgere ¶. Tercio ſic ſtatus reſur
gēciū eſt ſtatꝰ immutabilitatis ergo
xp̄s in ſe ipſo nō debuit demōſtrare
niſi ꝙ ſemp futurū in eo erat ſ; cica
trices nō ſemp in eo manere debebāt
ꝗa dicit damaꝰ. ꝙ tātum ſecūduꝫ diſ
pēſationē fuerūt in eo ergo nō fuit
cōueniēs vt xp̄s cū illis reſurgeret
In oppo. eſt euāgeliū pñs Rñ o dicē
dū ſub iſta cōcluſione cōueniēs fuit
vt xp̄s cū cicatricibꝰ r̄ſurgerꝫ. pro
batᷣ cōcluſio decet victorē inſignia
ſue victorie habere ⁊ oſtendere ſ; ſi
cut dicit augꝰ. li. de ciuitate dei cica
trices vulnerū xp̄i fuerunt victorie
ſue indicia ergo decuit vt eas haberꝫ
⁊ oſtēderet. Vnde dicit beda ſup lu
cā nō ex impotētia curādi cicatrices
xp̄s ſeruauit ſed vt in ꝑpetuū victo
rie ſue circūferat triumphū ¶. Se
cūdo fuit cōueniēs ad confirmādum
corda diſcipulorū circa fidē ſue r̄ſur
rectionis inſtruēdo eos ꝙ idem ſit q̄
paſſus eſt ⁊ q̄ reſurrexit ¶. Tercio
vt patri pro nobis ſupplicās quale
genus tormēti ꝓ homine pertulerit
ſemp oñdat ¶. Quarto vt ſua mor
te redēptis quā miſericordit' ſint ad
uiti ꝓpoſitis eiuſdē mortis indicijs
inſinuarꝫ ¶. Quinto vt quaꝫ iuſte
dampnentᷣ impij in iudicio inſinuet
oñſis cicatricibꝰ q̄s ꝓ illis accepit
Ad rōnes in oppo. ad primā rñdetᷣ
ꝙ cicatrices ille q̄ in corpore xp̄i ꝑ
māſerūt ⁊ q̄ in alijs martiribꝰ vt di
cit auguſtinꝰ. ij. de ciuitate dei nō ꝑ
tinēt ad corruptionē vel defectū ali
quē ſ; ad maiorem cumulū glorie in
q̄ntū ſūt q̄dam v̓tutis inſignia ⁊ in
illis locis vulnerū q̄dam ſpūalis de
cor apparebit ¶. Ad ſecūdam rñde
tur ꝙ illa aptura vulnerū q̄ꝫuis ſit
cū quadā ſolutione continuetatis to
tū tamē hoc recōpenſatᷣ ꝑ maioreꝫ
decorem glorie vt corpus nō fit mi
nus integrū ſ; magis ꝑfectū ¶. Ad
terciā rñdetᷣ negādo minorē dicimꝰ
enī ꝙ cicatrices ſemp māſure ſūt
in corpore ꝙ aūt dicitᷣ ꝙ ſūt diſpē
ſatiue aſſumpte hoc nō eſt ꝗa ad tē
pus aſſumpte ſūt ſ; ꝗa non erat de
neceſſitate nature ꝙ in xp̄o remañ
rēt ſicut accidit in nobis ſ; ꝓpt' ali
quē finem ſicut dictū eſt.
103 Ad ſecūdam. q. ſic ꝓceditᷣ
⁊ videtᷣ ꝙ nō fuit cōueni
ens ꝙ xp̄s ſe palpandum
diſcipulis exhibuerit ¶. Primo ſic
palpabile enī incorruptibili eſt cō
trarium vt dicit gregoꝰ. ſ; cōtraria
nō poſſunt eē in eodē cū ergo corpꝰ
xp̄i eēt incorruptibile videtᷣ ꝙ non
debuit ſe ip̄m palpabilem exhibere
Secūdo ſic differētie tāgibiles ſūt
calidū ⁊ frigidū ⁊ hmōi cōtraria ſ;
in corporibꝰ glorificatis nō erunt
hmōi qualitates cōtrarie vt videtᷣ
ergo corpus xp̄i palpari nō potuit
Tercio ſic hoc ſolū eſt palpabile q̄
reſiſtit tactui ⁊ cui tactus reſiſtit vn
de aer quāuis ſit tāgibilis nō tamen
eſt palpabilis ſ; corpori xp̄i non re
ſiſtebat aliud corpus q̄ ianuis clau
ſis intrauit ergo palpari nō potuit
Quarto ſpūs boni vel mali poſſunt
accipere corpus ſolidū ergo ꝑ palpa
tionem nō ſufficiēter ꝓbatᷣ veritas
corporis in oppo. eſt euāgeliū p̄ñm
vbi dicitᷣ palpate ⁊ videte. ꝛc. Rño
dicēdum ꝙ xp̄s cōueniēter corpꝰ ſu
um palpabile diſcipul' exhibuit pa
tet iſta cōcluſio q̄m ad oñdendā ve
ritatem reſurrectionis cōueniēter vi
ſui adiūxit palpationem vt exclude
retᷣ viſio ꝑ immutationeꝫ viſus ab
ymaginatione ⁊ viſio vmbrarum ⁊
viſio ſpirituū apparētium ¶. Ad rō
nes in oppo. ad primā reſpōdetur ꝙ
oīe corpus tāgibile eſt ꝑ naturaꝫ
tāgibile corruptibile Vnd̓ ſm phōs
celū eſt viſibile ⁊ nō tāgibile ſ; q̄
eſt ꝑ naturā corruptibile pōt eē per
gloriā incorruptibile vnd̓ q̄ꝫuis cor
ruptibile ⁊ incorruptibile ſint cōtra
ria ſimplr ꝓpt' q̄ dicit gregorius
ꝙ xp̄s oñdit in ſe duo cōtraria tamē
corruptibile ꝑ naturā ⁊ incorrupti
bile ꝑ gloriā nō ſūt cōtraria vnde ſi
cut corpus glorioſū hꝫ in ꝑtāte ſuā
videri ⁊ nō videri ita hꝫ in poteſta
te ſua ꝙ poſſet palpari ⁊ nō palpa
ri ⁊ vtrūqꝫ ſine miraculo ſ; palpatᷣ
ꝑ naturā corporis nō palpabile aūt
eſt in q̄ntū corpus eſt inſtrumētum
anime glorioſe ¶. Ad terciā rñdetᷣ
dupl'r. ꝑmo ſic ꝙ palpatio nō perti
net ad ſenſū tactꝰ in quātum eſt diſ
cretiuus calidi ⁊ frigidi ⁊ huiuſmo
di cōtrariorū ſ; in q̄ntum eſt diſcreti
uꝰ corporū ſolidorū q̄ habēt poten
tias naturales reſiſtēdi diuidēti ⁊ ſ;
q̄dē ſoliditas eſt in corporibꝰ glorioſis

eciam ſi nō ſint qualitates ille cōtra
rie ¶ Secūdo rn̄det² ꝙ etiā ſi quali
tates ille ſint in corpore glioſo q̄n
tū ad ſbām ſ; nō ſūt q̄ntum ad actio
nez ꝙ vnū agat in alterū cōtinebū
tur p formā glorie ne agāt ſicut con
tinent² p formā naturalem ne diſſol
uāt cōiunctū ¶. Ad terciā rn̄det² ne
gādo ꝯn̄am ꝛ rō eſt qa q̄zuis corpo
ri glorioſo nullū corpuſ nō gloroſū
poſſet reſiſtere tamē corpus glorio
ſū poteſt reſiſtere cuilibet alteri cor
pori ꝛ ſm̄ hoc pōt palpari ¶. Ad
quartā rn̄det² negādo cōſeq̄ntiā ꝛ
rō eſt qa q̄nuis ſpūs poſſit corpus
ſolidū accipere nō tamē pōt aſſume
re corpus ſolidū in quo appareant
omēs opationes vite ſicut perfecte
in corpore xp̄i apparebant p̄terea
qa opus artiſ nō pōt eſſe ſimile opi
nature q̄zuis ſtatim nō pciperet² de
ceptio ſi ſpūs corpus ſolidū aſſump
ſiſſet tamē ex lōga mora qualē xp̄s
traxit cū diſcipulis ſuis nō potuiſſ;
latere qa iſta q̄ fiūt p artem demo
nis p̄tꝛ viā nature nō ſūt diu:u.na

1o2 Ad terciā.q. ſic pceditur ꝛ
videt² ꝙ xp̄s poſt reſurre
ctionem vere comederit ci
bū ſibi incorporando ¶. Primo ſic
dicit auguſ .li.lxxxiij. q.ſi fallit veri
tas nō eſt vnd nulla fictio de cȝ xp̄z
q eſt veritas eēt autē fictio ſi nō ve
re cibū incorporaret quē ipē come
dere videbat² vere ergo comedit in
corporādo ſibi cibū ¶. Secūdo ſic
ſi nō fuit vera comeſtio nō vid᷒t² ar
gumētuȝ ſufficiēs oſ̄ſiuū veritatis
humane nature ſed fuit ergo vera
comeſtio fuit incorporādo ſibi cibū
Tercio ſi nō fuit cibus ſūpt⁹ corpo
ri ſi incorporat⁹ q̄rit² quid ſit factum
de illo . In oppo.arguit² ex eo ꝙ Da
ma⁹.dicit in tertio.li. ꝙ xp̄ſ ꝛ ſigu
ſtauit cibū poſt reſurrectionē ſ; rō
lege nature ſ; diſpēſationis modo in
veritatem credere faciēs reſurrectio
nis qa hec eadē caro eſt q̄ paſſa eſt
ꝛ q̄ reſurrexit .Rn̄o dicēduȝ ꝙ alq̄d
dr̄ eē verū dupl'r vno mō veritate ſi
gnificacionis . Alio mō veritate na
turalis ſpeciei ſicut vox eſt vera ve
ritate ſignificationis qn̄ ſignificat
ꝙ eſt veritas autē naturalis ſpeciei
depēdet ex p̄ncipijs ſpeciei nō autē
ex effectib⁹ vel ex hijs q̄ quocumq̄
mō conſequūt² vnd vox dr̄ vera veri
te naturalis ſpeciei q̄ndo format² de
bitis inſtrumētis ꝛ ex ore animalis
pfert² cū quadā imaginatiōe ꝛ etiā
ſi a nullo audiat² ꝙ eſt effect⁹ ſermo
nis ꝯn̄s vocem legūt² in ſcripturis
ſicut in ſuperiorib⁹ dictū eſt abſq;
neceſſitate ꝛ angelus comediſſe ꝛ
xp̄m p⁹ reſurrectionē ꝛ vtraqȝ cō
meſtio fuit vera vt aug⁹. dicit .xiij.
de ciuitate dei aliter tamē ꝛ aliter in
angelis enim fuit vera veritate ſig
nificacionis qa vt aug⁹ ibidē dicit an
geli comederūt nō qa indigebant ſ;
qa volebāt ꝛ poterāt vt hominib⁹
quadā ſui miſterij humanitate con
gruerēt in xp̄o autem fuit vera cō
meſtio veritate naturalis ſpeciei fu
it enim exercita naturalib⁹ inſtrumē
tis adhūc actū ordinatis ꝛ etiā fuit
vera veritate ſignificationiſ quia ſi
gnificabat veritatē humane naturē
in corpore reſurgēte ꝙ autem cib⁹

cōuertat² in corpus eſt qd cōſeq̄ns
cōmeſtionem vnde eſſet in nobis ſi
cib⁹ nō cōuertat² ſ; ſtatim p vomitū
eiciat² nichilominꝰ vera fuit cōmeſ
tio q̄ p̄ceſſit nō autē cōueniebat vt
in corpus xp̄i cib⁹ cōuerteret² qd iā
erat extra ſtatū generationis ꝛ cor
ruptionis ꝛ ſic pȝ reſpōſio ad p̄maȝ
rōnem in oppoſitū ¶. Ad ſecūdam
rn̄det² negādo ꝯn̄am pro quo nota
iuxta albertū ſup lucā. qd ſicut dicit
ambroſius duplex eſt mādueatio ꝛ
vtraqȝ veritatis nature demōſtra
tiua vna q̄dem indigētie que cibum
ſumptū ſibi incorporat ꝛ ex eo aci
pit cōfortationē ꝛ hec eſt animalis
corporis ¶ .Alia autem eſt pure po
teſtatis ꝛ nullꝰ infirmitatis dmōſ
tratiua ꝛ hec cibū ſumit ſ; digeren
do eū ſibi nō incorporat ſ; poteſta
te nature cōſumit ꝛ in p̄ſtinā cōuer
tit materiā ſicut radius cōſumit aq̄ȝ
ꝛ hac poteſtate xp̄s māducauit p⁹
reſurrectionem hec autem poteſtas
nō eſt niſi vere carnis corporib⁹ ꝛ
nō in fantaſijs nigromāticorū Vnd
ab iſta ſicut firmiſſio ſue reſurrecti
onis argumēto pceſſit xp̄s ex iſtis
patet reſpōſio ad terciā quid ſit fac
tū de illo cibo.ꝛc̄.
¶ In octauis paſce eſt euāgelium
in illo tp̄ore cū ſero eēt die illo .ꝛc̄.
Jo.ij.circa qd pōt dici .ſe.q .
¶ Primo vtrum cōueniēs fuit vt
xp̄s poſt reſurrectionem cū diſcipu
lis cōtinue cōuerſaret².
¶ Secūdo vtrum xp̄s intrauit ad
diſcipulos clauſis ianuis
¶ Tercio vtrū thomas cicatrices
xp̄i tetigerit vel tātum viderit.

Ad primā ſic pcedit² ꝛ vi 1o4
det² fuiſſe cōueniēs ꝙ xp̄s
poſt reſurrectionē ſuā con
tinue cū diſcipulis cōuerſaret² .Pri
mo ſic adhoc enim xp̄s poſt reſurre
ctionē diſcipulis apparuit vt eos d fi
de reſurrectionis certificaret ꝛ con
ſolationem pturbatis afferret ſm̄ il
lud Jo.ij.gauiſi ſūt apl'i viſo dn̄o ſ;
magis fuiſſent certificati ꝛ conſolati
ſi eis cōtinue ſuā p̄ſentiā exhibuiſſ;
ergo videt² fuiſſe cōueniēs vt conti
nue cū eis cōuerſaret² ¶ Secūdo ſic
xp̄s reſurgēs a mortuis nō ſtatim
aſcēdit in celū ſ; poſt.xl. dies vt ha
bt² act.i.illo autē tp̄ore inter medio
in nullo alio loco potuit cōueniētiꝰ
eē q̄ȝ vbi diſcipuli eiꝰ erāt cōgrega
ti ergo videt² cōueniēs ꝙ cū eis cō
tinue cōuerſatꝰ fuiſſet ¶ Tercio ſic
ipō die reſurrectiōis dn̄ice xp̄s ap
paruiſſe legit² q̄nq̄es vt auguſtinus
dicit de cōſenſu euāgeliſtarū ¶ Pri
mo quidē mulierib⁹ ad monumentū
Secūdo eiſdē regredietib⁹ a monu
mēto in itinere. Tercio petro . Quar
to duob⁹ eūtib⁹ in caſtellū ¶. Quin
to plurib⁹ in ihrl'z vbi nō erat tho.
ergo videt² ꝙ eēt alijs dieb⁹ ante aſ
cēſionem debuerit pluries alijs ap
parere In oppoſitum eſt euāgelium
p̄ns vbi dicitur poſt dies octo appa
ruit diſcipulis nō ergo cōtinue con
uerſabat² cū eis .Rn̄o dicēdum ſub
iſta cōcluſione ꝙ conueniēs fuit vt
xp̄s conuerſaret² poſt reſurrectionē
continue cum diſcipulis ſuis q̄ cōclu
ſio dclarat² ſic circa reſurrectionem
xp̄i duo erāt declarāda diſcipulis .ſ.
ipa veritas reſurrectionis ꝛ gloria

reſurgētis. Ad veritatem autem re
ſurrectionis manifeſtādam ſufficie
ꝙ pluries eis apparuit ⁊ cū eis fa
miliariter locutus eſt ⁊ comedit ⁊ bi
bit ⁊ ſe eis palpandum prebuit Ad
gloriā autē reſurrectionis ſue mani
feſtādam noluit cōtinue conuerſari
cū eis ſicut prius fecerat ne videret
ad talem vitā reſurrexiſſe qualem
prius habuerat vnde luc. vltimo dicit
eis hec ſūt verba q̄ locutꝰ ſū apud
vos cū adhuc eēm vobiſcū tūc q̄dez
erat cū eis fuerat nō ſolū corporali
pſentia ſȝ eēt ꝑ ſimilitudinē mortali
tatis vnde beda ſupdicta verba ex
ponēs dicit cū adhuc vobiſcū eſſem
in carne mortali in q̄ eſtis Et vos
tūc q̄dem in eadez carne reſuſcitatus
erat ſȝ cū illis in eadē mortalitate nō
erat ¶. Ad rōnes in oppoſitū ad p
mā rñdet negādo cōſeq̄ntiā ⁊ ratio
eſt q̄a freq̄ns apparitio xp̄i ſufficie
bat ad certificādum diſcipulos de ve
ritate reſurrectionis cōuerſatio aūt
cōtinua eos potuiſſet inducere in er
rorem ſi ad ſimilem vitā eū reſurre
xiſſe crederēt q̄ȝ prius habuerat cō
ſolationē autē de cōtinua ſui pſentia
eis in alia vita ꝓmiſit ſm illud Jo.
xv. iterū videbo vos ⁊ gaudebit cor
vr̄m ⁊ gaudiū veſtrū nemo tollet a
vobis ꝗ. Ad terciā rñdet negādo cō
ſeq̄ntiam ⁊ rō eſt q̄a xp̄s nō ideo cō
tinue cōuerſatus eſt cū diſcipulis q̄a
reputaret ſe alibi cōueniētius eſſe ſȝ
q̄a hoc diſcipulis inſtruēdis cōueniē
tius iudicabat ſi nō cōtinue cōuerſa
ret cū eis rōne pdicta incognitum
eſt aūt q̄bꝰ in locis interī medio tp̄o
re corporalit̄ eēt cum hoc ſcriptura
nō tradat niſi ꝙ in omni loco ſit do
minatio eiꝰ. Ad terciā rñdet negā
do ꝯñām ⁊ rō eſt q̄a ideo pma die tre
q̄ntiꝰ apparuit q̄a per plura indicia
erāt admonēdi vt a pncipio fidē re
ſurrectionis reciperēt poſtq̄ȝ autē
eā receperāt nō oportebat eos iaȝ
certificatos tā freq̄ntibꝰ apparitiōi
bꝰ inſtrui vnde in euāgelio nō legit
ꝙ poſt primā diez eis apparuit niſi
q̄nq̄es vt eniȝ dicit auguſtinꝰ de con
ſenſu euāgeliſtarū poſt q̄nq̄ȝ pmas
apparitiones. Sexto apparuit vbi
uidit eū tho. Septimo ad mare tibe
riadis in captione piſcium. Octauo in
mōte galilee. Nono recūbentibꝰ q̄a
iā nō erāt in terra cū eo cōuiuaturi
Et decimo in ipſo die aſcēſionis nō iā
in terra ſȝ eleuatū in nube cū in celū
aſcēderet ſȝ nō oīa iſta ſcripta ſūt
ſicut Jo. fatet crebra eniȝ erat eiꝰ
cū illis cōuerſatio pusquā aſcēdiſſet
in celū ⁊ hoc ad conſolationē eoruȝ
Vnde etiā pmo cori. xv. dicit ꝙ viſꝰ
eſt pluſquā q̄ngētis fratribꝰ ſimul de
inde viſus eſt iacobo de q̄bꝰ appari
tionibꝰ in euāgelio nō habet mētio

106 Ad ſecūdam. q. ſic ꝓceditur
⁊ videt ꝙ xp̄s non intra
uit ianuis clauſis ad diſcipu
los. Et pmo ſic duo corpora non
poſſunt eē ſimul in eodem loco ergo
xp̄s non intrauit ianuis clauſis cōſe
q̄ntia eſt bona q̄a ſi intraſſet corpꝰ
xp̄i fuiſſet ſimul in eodē loco cū cor
pore portarū aſſumptū ꝓbatur ſic
locus ꝓportionaliter reſpondet loca
to ſȝ non poteſt etiā ꝑ miraculū fie
ri qd idē corpꝰ ſit ſimul in diuerſis
locis niſi ꝑ aliq̄ȝ conuerſionem ſicut
accidit in ſacramēto altaris ergo nul
lo modo poteſt etiā ꝑ miraculū fieri
ꝙ duo corpora ſint in eodē loco Se
cūdo ſic ſi duo corpora eſſent in eo
dē loco ſumāt duo pūcta in duabus
extremitatibꝰ loci ergo int̄ iſta duo
pūcta erāt due linee recte duorū cor
porū in eodē loco exiſtētiā quod eſt
impoſſibile ergo impoſſibile eſt duo
corpora eſſe in eodem loco ergo ⁊c.
Tercio ſic cōtractiones animi cōcep
tiones nō pōt eſſet miraculoſe aliqd
fieri vt. ſ. pars nō ſit minor toto q̄a
cōtraria cōmunibꝰ cōceptionibꝰ di
recte contradictionez includūt ſimi
liter nec cōtra cōcluſiones geometri
ce q̄ a communibꝰ cōceptionibꝰ infal
libiliter deducūt ſicut ꝙ triāgulus
habeat tres angulos equales duo
bꝰ rectis ſimilit̄ nec aliquid poteſt
fieri in linea cōtra diffinitionē linee
q̄a ſeparare diffinitionem a diffini
to eſt ponere duo contradictoria ſi
mul ſȝ duo corpora eē in eodē loco
eſt cōtra cōcluſiones geometrice et
cōtra diffinitionem linee ergo non
poteſt etiā ꝑ miraculū fieri ꝙ duo
corpora ſint in eodē loco ꝓbatio me
die. concluſio eſt geometrie ꝙ duo
circuli nō ſe tāgūt niſi in pūcto. Si
autez duo corpora circularia eſſent
in eodē loco duo circuli deſignati in
eis ſe tāgerēt ſm totū ſimilit̄ etiam
eſt cōtra diffinitionem linee ꝙ int̄
duo pūcta ſit pluſquā vna linea rec
ta ꝙ contingeret ſi duo corpora eſ
ſent in eodē loco q̄a infra duo pūcta
ſignata in diuerſis ſupficiebꝰ loci eſ
ſent due linee recte duorū corporuȝ
locatorū. Jn oppoſitū eſt euāgeliuȝ
pñs vbi dicit cū fores eſſent clauſe
Rñdeo dicēdum ſub certis cōcluſioni
bꝰ pma eſt ꝙ xp̄s poſt reſurrectio
nem ianuis clauſis. vtute diuina in
trauit ad diſcipulos. pȝ iſta cōcluſio
dicit eniȝ gregorius in omelia pſen
tis euangelij illud corpus dñi intra
uit ad diſcipulos ianuis clauſis qd
ad humanos oculos ꝑ natiuitatē ſu
am clauſo exiuit vtero vginis Secū
da cōcluſio duo corpora poſſunt di
uina vtute eē in eodē loco patet iſta
cōcluſio ex cōcluſione pcedenti tū ex
illo ꝙ xp̄s ad diſcipulos intrauit cla
uſis ianuis tū ex illo ꝙ beata virgo
filiū ſuū miraculoſe peperit ſȝ in il
lo partu oportuit duo corpora eſſe
ſimul in eodez loco q̄a corpus pueri
exiens clauſtra pudoris nō fregit er
go miraculoſe pōt fieri ꝙ duo cor
pora ſint in eodē loco. Secūdo patet
ſic duo corpora ꝓhibētur eē in eodē
loco ex dimēſionibꝰ q̄a materia cor
poralis ſm dimēſiones diuiditur Di
mēſiones autē diuidūt ſm ſitū. Deꝰ
autē q̄ eſt oīm cauſa pma pōt cōſer
uare effectꝰ in eē ſine cauſis ꝓximis
vnde ſicut cōſeruat in ſacramēto al
taris accidētia ſine ſubiecto ita pōt
cōſeruare de oīmem materie corpora
lis ⁊ dimēſionū in ea abſq̄ȝ diuerſita
te ſitus pōt ergo fieri vtute diuina
⁊ nō alias ꝙ corpori remaneat eſſe
dimēſionatū ab alio corpore q̄muis
eiꝰ materia nō ſit dimenſionata in ſi
tu ab alteriꝰ corporis materia ⁊ ſic
miraculoſe pōt fieri ꝙ duo corpora
ſint in eodē loco ¶ Ad rōnes in op
poſitū ad primā rñdet negando

onā̄m ⁊ rō eſt qa ꝙ vnū corpus ſit
in duobꝰ locis implicat contraditio
nem qa de ratione loci eſt ꝙ ſit loca
ei terminus Terminus autem eſt ex
tra quod nichil eſt rei vnd̄ nichil lo
cati poteſt eſſe in loco exteriori qd̄
ſi ponatꝛ eē in duobꝰ locis ſeqtꝛ ꝙ
ſit extra ſuū locū ⁊ ſic ſeqtꝛ ꝙ ſit lo
catū ⁊ nō locatū hoc autē nō conti
git ſi duo corpora ſint in eodē loco
vt dictū eſt ⁊ ita nō eſt ſimile d̄ vno
⁊ de alio ¶. Ad terciā rōnem rn̄de
tur negādo minorem dicimꝰ enim ꝙ
duas lineas rectas mathematicas eē
infra duo puncta eſt impoſſibile qa
in eis nulla alia ratio dimēſionis po
teſt intelligi niſi ex ſitu ſꝫ duas line
as naturales eē inter duo pūcta eſt
impoſſibile qdam ꝑ naturā ſꝫ poſſi
bile per miraculū qa remanet alia rō
dimēſionis in lineis duabꝰ ex diuer
ſitate corporū ſubiectorū q̄ cōſerua
tur v̄tute diuina etiā remota diuerſi
tate ſitus ¶ Ad terciā rn̄detꝛ ꝙ po
ſito ꝙ duo corpora ſint in eodē lo
co ꝑ miraculū nō ſeqtur aliquid con
tra comunes cū cōceptiones nec cō
tra cōcluſiones geometrice pro quo
notādum ꝙ quātitas dimēſiua in h̄
differt ab om̄ibꝰ aliis accidentibꝰ
ꝙ habet ſpecialem rōnem indiuidu
ationis ⁊ dimēſionis .ſ. ex ſitu ptium
p̄ter rōnem indiuiduationis ⁊ dimē
ſionis q̄ eſt ſibi ⁊ aliis accidētibus
communis .ſ. ex materia ſubiecta ſic
igitꝛ vna linea poteſt intelligi diuer
ſa ab alia vel qa eſt in alio ſubiecto
q̄ cōſideratio nō eſt niſi de linea na
turali vel qa detentat in ſitu ab alia
q̄ cōſideratio eſt etiā de linea mathe
matica q̄ intelligatꝛ p̄ter materiam
ſiꝫ remoueatꝛ materia non poteſt
eē dimēſio lineatū niſi ſm̄ ſitū diuer
ſū ⁊ ſimili mō nec punctorū nec ſup
ficierū nec quarūcunqꝫ dimēſionum
⁊ ſic geometria nō poteſt ponere ꝙ
vna linea addatꝛ alteri tāq̄m dimen
ſionata ab ea niſi ſit diuerſa in ſitu
ab ea ſꝫ ſuppoſita dimēſione ſubiec
ti ſine dimēſione ſitus diuino miracu
lo vt dictū eſt intelligeretꝛ diuerſe li
nee q̄ nō denotāt ſitu ꝓpter diuerſi
tatem ſubiecti dicimus ergo ꝙ duo
circuli d̄ſignati in duobꝰ corporibꝰ
ſpericis exiſtētibꝰ in eodē loco ꝙ ſūt
duo nō ꝓpter diuerſitatem ſitꝰ alˢ
nō poſſent ſe tāgere ſm̄ totū ſꝫ ſunt
duo ex diuerſitate ſubiectorū ⁊ ꝓp
tˢ hoc ſe totalˢr tāge nō adhuc manēt
duo ſicut ⁊ circulus in corpore loca
to ſperico ſignatꝰ tāgit vꝫ totū aliū
circulū ſignatū in corpore locāte de
linea iam dictū eſt.

107 Ad terciā .q. ſic ꝓcediꝛ ⁊ vi
detꝛ ꝙ cicatrices xp̄i tho.
non tetigerit ¶. Primo ſic
ex p̄ſenti euāgelio vbi dicitꝛ quia vi
diſti me thoma ⁊ credidiſti ergo vide
tur ꝙ viderit tātum ⁊ nō tetigerit
Patet ꝯn̄a qa cū exhibuerit tactuꝫ
⁊ viſū debuerit dicere qa vidiſti me
⁊ tetigiſti ¶ Secūdo ſic dicit Jeroꝰ
ad marcellū nō meretꝛ tāgere xp̄m
q eiꝰ reſurrectionē nō credit ꝓpter
ꝙ dictū eſt magdalene Noli me tan
gere Jo .ij. ſꝫ thomas reſurrectionē
nō credit ergo cicatrices xp̄i palpa
re nō debuit ¶ Tercio nō videtꝛ cō
uenienter dictū ꝙ dictum eſt ei qa vi
diſti me tho. credidiſti cum fides ſit in
viſibiliū ſm̄ illud hebre .xi. Fides eſt
argumētū nō apparētiū. In oppoſi
tū videtꝛ eē euāgeliū. Rn̄o dicēdum
ꝙ qdam dicūt ꝙ quāuis dominꝰ ma
nꝰ ⁊ latus exhibuerit ad tāgenduꝫ
tn̄ apłus ꝓpter reuerētiā tāgere nō
fuit auſus hoc ⁊ videtꝛ dubitādo di
cere auguſtinꝰ vt dicit Albertꝰ ſup
Jo. ſꝫ alij melius dicūt .ſ. ip̄e albertꝰ
alexāder ⁊ ſanctꝰ thomas ꝙ tho. ⁊
vidit ⁊ tetigit ſꝫ ad ſuā fidē ſufficie
bat ei videre q̄ꝫ cito enīꝫ vidit credi
dit. Vnd̄ de ip̄o dicitꝛ qa vidiſti me
credidiſti qa in viſu fuit primum ⁊
ſufficiēs motiuū ad credēdum quia
autē nos poſſemꝰ de eo dubitare ꝙ
crediderit in viſu tātum. iō tetigit
vt nos crederemꝰ ergo vidit ſolum
cicatrices ſibi nobis autē nō ſolum
vidit ſꝫ etiā tetigit vt om̄eꝫ a nobis
excluderet dubitationem quia teſtis
erat futurus reſurrectionis Vn̄ leo
papa ſufficit ad fidē ꝓp̄am vidiſſe
ꝙ videbat ſꝫ nobis operatus eſt vt
tāgeret qd̄ videbat ¶ Ad rōnes in
oppoſitū ad primā rn̄detꝛ negando
cōſeqn̄tiā ⁊ rō eſt qa licet ad ꝓp̄am
ſufficit vidiſſe nichilominus ꝓpter
nos etiā tetigit vt plenus reſurrec
tionis teſtimoniū afferret ¶. Ad
ſecūdam rn̄detꝛ ꝙ tho. p̄us credidit
q̄m licꝫ tetigit vt dictū eſt ⁊ iō rō nō
ꝓcedit ¶ Ad terciā rn̄detꝛ p̄mo ſic ꝙ
aliud vidit ⁊ aliud credidit vidit ho
mineꝫ ⁊ cicatrices ⁊ ex hoc credidit
d̄itatem reſurgētis vel dicēdum ſm̄
albertum ſup Jo. ꝙ in ip̄o credere
ſūt duo dicit enīꝫ gregoꝰ. ꝙ credere
eſt cogitare cū aſſenſu ⁊ ideo ex pte
aſſenſus in quo ꝑfectio fidi eſt cre
dere ſimplˢr donū d̄i eſt nec cōſurgit
ex viſu nec ex auditu ſed ſimplˢr eſt
lumē collocās in credētibꝰ primā ve
ritatem ⁊ ip̄os in veritate vt aſſen
tiāt ei ꝓpter ſe ⁊ ſup om̄ia vt dicit
dioꝰ. ⁊ ex illa pte fides eſt immobile
credētiū ⁊ veritatis fūdamētum. ex
pte autē illius qua credere eſt de ar
ticulo cogitare nichil ꝓhibet quin
ip̄a cogitacio ex viſu vel auditu ac
cipiat generationē ⁊ ſic dr̄ ad ro. x.
fides ex auditu eſt ⁊ ſic dicitꝛ hic qa
vidiſti me credidiſti nō accipit vide
re ꝓut eſt actꝰ viſus in quantū eſt
ſenſus particularis ſup ꝓp̄uꝫ obiec
tū nec accipit in q̄ntū eſt in ipſo ſen
ſus cōmunis ſup figuram vel ad ob
iectū ſenſus comunis ſꝫ potius ꝓut
eſt viſus actꝰ rōnis ſe ſup ſenſuꝫ re
flectētis ſicut communiter ⁊ vſualiter
dr̄ video eſſe deum q intrat clauſis
hoſtijs ⁊ talis eſt mortis ⁊ vite triū
phator ⁊ ſic ſumitꝛ Jo. iiij. vbi dici
tur dn̄e video ꝙ ꝓpheta es tu mo
uet autē albertꝰ magnꝰ hic q̄re d̄us
ꝑmiſit vt thomas abſens dubitarꝫ
ad hoc reſpōdēs dicit ꝙ thomas vt
dicit Criſoꝰ tardior aliis fuit ad cre
dēdum ea q̄ erāt de potētia xp̄i diui
nitatis ⁊ iō oportuit fortioribꝰ exp̄i
mētis reduci ꝑmiſit autē deus eū du
bitare vt virtus reſurrectionis tho
me ꝓbata aliis indubitata efficere
tur. Vnde gregoꝰ. minus michi ma
ria magdalena q̄ cito credidit contu
lit q̄ꝫ tho. q diu dubitauit.

¶ In dn̄ica p̄ma poſt octauas paſ
che eſt euāgeliū. In illo tp̄ore dixit
Jheſus diſcipulis ſuis Ego ſū paſtor

bonus Jo. x. circa qđ poſſunt diſpu
tari ſeqntes qſtiones

¶ Prima vtrū bonus paſtor xp̄s
poſuit animā ſuā in p̄ciū redēptio
nis ꝓ ouib⁹ ſuis.

¶ Secunda vtrū bonus paſtor te
neat᷑ ponere animā ꝓ ouibus ſuis

¶ Tercia vtrū licitū ſit paſtori p
ſecutionis tp̄ore gregem ſuū relin
quere.

107 Ad primā. q. ſic ꝓceditur ⁊
videt᷑ q͛ bon⁹ paſtor xp̄s
nō poſuit animā in p̄tium
redēptionis ꝓ ouib⁹ ſuis ¶ Primo
ſic nichil corporale eſt eq̄le rei ſpūa
li ſʒ vita xp̄i qua xp̄s p paſſionē de
dit fuit vita corporalis ergo nō fu
it ſufficiēs p̄tiū ad recōpenſandū ſa
lutem omniuʒ ouiū xp̄i ¶. Secundo
ſic nullus emit vel redemit qđ ſuuʒ
eē nō deſijt ſʒ hōies nūq̄ʒ deſierūt eē
Filij dei ſm illud. p̄s. dn̄i eſt terra ⁊
plenitudo ei⁹ orbis terrarum ⁊ vni
uerſi q̄ habitāt in eo ergo nō dedit
animā ꝓ redēptione hominū ¶
Tercio ſic dicit aug⁹. iʒ de trini. dia
bolus a xp̄o iuſticia ſupādus fuit ſʒ
hoc exigit iuſticia vt ille qui inuaſit
doloſe rem alienā debeat p̄uari quia
fraus ⁊ dolus nemini patrocinari d
bēt vt etiā iura humana dicūt. Cū
ergo diabolus lup⁹ rapax oues xp̄i
doloſe deceperat ⁊ ſibi ſubiugauerat
videt᷑ q͛ xp̄s bonus paſtor non de
buit p viam redēptionis oues ſuas
ab eius p̄tāte eripere ¶ Quarto ſic
q̄cūq̄ʒ emit vel redimit aliquod pre
tio p̄tiū ſoluit ei q̄ poſſidebat ſʒ xp̄s
nō dedit animā ſuā q̄ dr̄ eē pretium
redēptionis nr̄e diabolo q̄ nos capti
uos tenebat. ergo xp̄s nō dedit ani
mā ſuā in p̄ciū redēptiōis ouiū ſua
rū. In oppo. eſt euāgeliū p̄ns. Rn̄o
dicēdum ſub tribus concluſionibus
Prima eſt q͛ xp̄s fuit ver⁹ paſtor
omnium fideliū pʒ cōcluſio nā paſtor
eſt q̄ gregem ſuū gubernat ⁊ paſcit
ſic autē facit xp̄s nā ip̄e regit ſuos
fideles ⁊ cibo ſpūali multiplici ⁊ eti
am ſacramētali .ſ. corpore ⁊ ſangui
ne ſuo fideles ſuos paſſio et reficit
ſm illud. p̄s. dn̄s regit me ⁊ nichil
michi deerit in loco paſcue vbi me
collocauit ⁊ yſa. xl. ſicut paſtor gre
gem ſuū paſcit in brachio ſuo cōgre
gabit agnos ⁊ in ſinu ſuo leuabit fe
tus ipſe portauit ⁊ .i. petri. iiij. ſcri
bit᷑ eratis aliq̄ndo ſicut oues erran
tes ſʒ cōuerſi eſtis nūc ad paſtorem
⁊ ep̄m animarū vrarum ¶ Secūda
cōcluſio xp̄s fuit bonus paſtor. pʒ
cōcluſio q̄a ip̄e poſuit animā ſuam
pro ouib⁹ ſuis ⁊ ita īpleuit officiū
boni paſtoris ſicut miles dr̄ bonus
q̄ officiū militis implet ¶. Tercia
cōcluſio xp̄s paſtor bon⁹ poſuit ani
mā ſuā in redēptionis p̄ciūm ꝓ oui
b⁹ ſuis Iſta concluſio pʒ ex illo ma
thei ſecūdo filius hominis venit da
re animā ſuā in redēptionem ꝓ mul
tis Pro cui⁹ cōcluſionis declaratio
nem eſt ſciendum q͛ p pcc̄m p̄mi pa
rētis totū humanū gen⁹ alienatum
erat a deo vt dicit᷑ ad ephe. ⁊ nō q̄
dē a p̄tate dei ſʒ a viſione faciei eius
ad q̄nā filij ⁊ domeſtici admittūt᷑ ⁊
iterū in poteſtate diaboli vſurpātis
deueneramus cui cōſentiēdo homo
ſe ſubdiderat q̄ntum in ip̄o erat q̄ʒ
uis de iure nō poſſet q̄a ſuus nō erat
ſʒ alteri⁹ ⁊ ideo ꝑ paſſionē ſuā xp̄s
duo fecit liberauit eniʒ nos a p̄tāte
hoſtis ip̄m vincēdo p cōtraria eorū
q̄b⁹ hominem vicerat. ſ. humilitatē
⁊ obediētiam ⁊ auſteritateʒ pene q̄
delectioni cibi vetiti opponit᷑ ⁊ iterū
ſatiſfaciēdo ꝓ culpa deo cōiūxit nos
⁊ domeſticos dei ⁊ filios fecit. Vnđ
iſta liberatio duas rationes habuit
emptionis in q̄ntum eniʒ a p̄tāte eri
puit nos dicitur nos redimiſſe ſicut
rex regū occupatū ab aduerſario p
laborem certaminis. in q̄ntum vero
deū nobis placuit dicit᷑ nos redemiſ
ſe ſicut p̄tium ſoluēs ſue ſatiſfactio
nis ꝓ nobis vt a pena ⁊ pcc̄o libera
rem̄ ⁊ ſic patet cōcluſio. ſ. q͛ paſtor
noſter xp̄s animā ſuā dedit in p̄tiū
redēptionis ꝓ ouib⁹ ſuis Alij vero
p̄lati paſtores boni non ponūt ani
mas ſuas in p̄tiuʒ ſʒ vt dicit albert⁹
in exēplū ⁊ fidei argumētum ⁊ ita
ꝓ nomine xp̄i anima ponitur ſm il
lud Jo. iʒ. q͛ dicebat petr⁹ xp̄o ani
mā meā ponā ꝓ te. Ad rōnes in
oppoſitum. ad primā r̄ndet᷑ q͛ vita
corporalis xp̄i habebat quēdam in
finitū valorem ex diuinitate cōiūcta
in q̄ntū nō erat vita puri hominis
ſʒ dei ⁊ hominis ⁊ ideo poterat eſſe
ſufficiēs recōpenſatio vite ſpūalis
ouiū ſuarū ⁊ p̄cipue rōne caritatis
eximie ex qua offerebat᷑ ¶. Ad ſe
cūdam r̄ndet᷑ q͛ hō dicit᷑ eſſe dei du
plr̄. Vno modo in q̄ntuʒ ſubicit᷑ po
teſtati ei⁹ ⁊ hoc mō hō nūq̄ʒ deſijt eē
dei Alio modo p vnionem caritatis
ad eū ſm qđ dicit᷑ ro. viij. ſi q̄s ſpūʒ
dei nō habet hic nō eſt ei⁹ ⁊ hoc mō
homo deſijt eſſe dei per pcc̄m ⁊ ideo
in q̄ntum fuit liberatus a pcc̄o ideo
paſſo ſatiſfaciēte dicit᷑ p paſſionem
xp̄i eſſe redēpt⁹ Ad terciā r̄ndet᷑
negādo ɔn̄am ⁊ rō eſt q̄a q̄ʒuis dia
bolus iniuſte nos vſurpauerit ⁊ ſua
fraude deceptionis ſub ſua ſeruitu
te teneret nos tamē iuſte in ei⁹ p̄tā
te deuenim⁹ ex quo ab eo victi ſum⁹
⁊ ideo oportuit etiā vt ip̄e vincere
tur p cōtraria eorū q̄b⁹ vicit nos nō
eniʒ violēter vicit ſʒ ad pcc̄m fraudu
lēter inducēs ⁊ ideo p reſpectum ad
deuʒ iuſticia exigebat q͛ homo redi
meret᷑ nō autem p reſpectū ad dia
bolū Ad quartā r̄ndet᷑ negando
conſeq̄ntiā ⁊ rō eſt q̄a redēptio req̄
rebat᷑ ad hominis liberationem per
reſpectū ad deū cui homo ꝓpter pec
catū ad penā erat obligat⁹ ſicut ſuʒ
mo iudici nō autē req̄rebatur redēp
tio p reſpectū ad diabolū ⁊ ideo pre
ciū nō erat ſoluēdum diabolo ſʒ deo
⁊ ideo xp̄s animā ſuā q̄ erat p̄ciū nr̄e
redēptionis nō dicit᷑ obtuliſſe diabo
lo ſʒ deo A diabolo autē p victoriam
ſue paſſionis nos eripuit

Ad terciam. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ 109
vid᷑ q͛ paſtor nō teneat᷑
ponere animā ſuā ꝓ ouib⁹
ſuis. Primo ſic hō tenet᷑ amare
plus ſe q̄ʒ ꝓximū. ergo vid᷑ q͛ nō
tenet᷑ dare animā ſuā ꝓ ouib⁹ ſuis
Cōſeq̄ntia pʒ q̄a magis amabile eſt
p̄ferēdum ei q͛ min⁹ tenet᷑ q̄s amarē
aſſumptū etiā pʒ ex illo mathei. 22.
diliges ꝓximū ſicut te ip̄m vbi vid
tur q͛ dilectio hominis ſit exemplar
dilectionis ꝓximi. ſʒ exēplar eſt po
ti⁹ exēplato: ergo nō tenet᷑ e plus
diligere q̄ʒ ꝓximū. Secūdo ſic q̄ʒto

q̇s amat ſalutem alicuius tãto vitat
pccm eiꝰ ſꝫ magis debet vitare pcc̃m
ſuũ q̃ȝ pccm alteriꝰ ergo paſtoꝛ ma
gis debet diligere vitã ſuã q̃ȝ ſalutẽ
ouiũ ſuarũ ergo ⁊c. ¶ Tercio ſic cũ
dicit᷑ ꝙ paſtoꝛ teneatur ponere ani
mã ſuã ꝓ ouibꝰ ſuis aut intelligit᷑
in tp̄oralibꝰ ⁊ hoc nõ q̇a paſtoꝛ nõ
tenet᷑ pati impedium vite tẽporaͣli
ꝓ vita tp̄orali greg. aut in ſpũali
bꝰ ⁊ hoc etiã nõ q̇a nullus tenetuꝛ
pati diſpendiũ in ſpũalibꝰ ꝓ bono
ſpũali ouiũ ſuarũ ergo ⁊c. In oppo.
eſt euãgeliũ pñs. Rño dicẽdum ſub
certis cõcluſionibꝰ ¶ Prima eſt bo
nus paſtoꝛ nõ debet animã ſuã ponẽ
re ꝓ vita ouiũ brutoꝛũ animaliuȝ
pȝ cõcluſio. Res melioꝛ nõ eſt expo
nenda ꝑiculo pro minus bona ſꝫ ma
gis ecõuerſo ſꝫ vita hominiſ eſt meli
oꝛ ſimplr̓ q̃ȝ vita ouiũ brutorum ani
maliũ ergo licet paſtoꝛ brutorũ ani
maliũ debeat aliq̃ȝ laborem pro ſalu
te gregis ſuſtinere Vnď dicebat Ja
cob gene. xij. nocte ac die gelu vre
baꝛ ⁊ eſtu nõ tñ debet ſe morti expo
nere pro eo ¶. Secũda cõcluſio bo
nus paſtoꝛ nõ tenet᷑ ponere animã
ſuã .i. vitã corporalem ꝓ ſalute cor
porali ouiũ ſuarũ. pȝ q̇a vita paſto
ris eſt p̄ferẽda ſaluti corporali ſiue
vite corporali ouiũ ſuarũ ergo non
tenet᷑ paſtoꝛ vitã ſuã exponere pe
riculo mortis pro ſalute corporali
ouiũ ſuarũ. Cõfirmat᷑ q̇a ex ordine
caritatis homo plus tenet᷑ diligerẽ
corpus ꝓpͥum q̃ȝ corpus ꝓximi ſui
Tercia cõcluſio paſtoꝛ bonꝰ anima
rũ tenet᷑ animã ſuã ponere .i. vitaȝ
corporalem exponere ꝓ ſalute ſpi
ritualí ouiũ ſuarũ. Iſta cõcluſio pȝ
ex dicto ſaluatoris in pñti euãgelio
patet etiã rõne q̇a anima humana
eſt nobilioꝛ corpore ⁊ ita ſalus eius
p̄ferẽda eſt ſaluti corporis ergo cũ
periculũ imminȝ de ſalute gregis q̇ſ
q̃ȝ bonus paſtoꝛ dꝫ corporalis vi
te ſue ſuſtinere diſpẽdium pro gre
gis ſalute qď cõfirmat᷑ ex eo ꝙ plꝰ
debemꝰ diligere ꝓximuȝ quo ad ani
mã q̃m corpus ꝓpͥum nr̃m vt dicit
augſt. in primo de doctrina xp̄iana
Ad rõnes in oppo. ad primã rñdet᷑
ꝙ aſſumptũ eſt verũ Sed notãduȝ
ꝙ in homine ſũt duo .ſ. natura ſpũa
lis ⁊ corporalis ꝑ hoc autem dr̃ hõ
diligere ſe ipſũ ꝙ diligit ſe ſecũduȝ
naturã ſpũalem ⁊ ſm̃ hoc debet hõ
magis ſe diligere poſt deũ q̃ȝ quem
cũq̃ȝ aliũ Secũdum autẽ naturã cor
poralem dꝫ plus diligere naturã
ſpũalem proximi ſui ⁊ ita eſt expla
natũ in cõcluſionibus poſitis ¶ Ad
ſecũdam pȝ rñſio ex dictis q̇a arguit
ꝙ homo ſecũdum naturam ſpũaleȝ
debet ſe plus diligere poſt deũ quã
quẽcũq̃ȝ aliũ ¶ Ad terciã rñdet᷑ ne
gãdo ꝯñãm ⁊ rõ eſt q̇a argumẽtum
illud claudicat nõ ſufficiẽteꝛ diuiden
do q̇a deficit in tercio membro .ſ. ꝙ
paſtoꝛ in tp̄oralibꝰ patiat᷑ diſpen
diũ ꝓ ſalute ſpũali ſuarũ ouium ⁊
ita vt dictũ eſt intelligit᷑ cõcluſio

Ad terciam .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ nõ ſit licitũ paſto
ri tp̄ore ꝑſecutionis gregẽ
ſuũ relinq̃re. Primo ſic ex p̄ſenti
euãgelio vbi xp̄s dicit ꝙ ille ẽ mer
cenariꝰ ⁊ non verꝰ paſtoꝛ qui vidit
lupum venientem ⁊ dimittit oues ⁊
fugit. ¶. Secũdo ſic dicit grego. ille
q̇ fugit tp̄ore ꝑſecutionis merito ꝑ
dit meritũ paſtoris qď nõ eſſet ve
rũ ſi fugere ⁊ derelinq̃re gregẽ tali
tp̄ore eſſet licitũ. ¶. Tercio ſic dici
tur ꝓuer. vij. fili mi ſi ſpoponderis
ꝓ amico tuo apud extraneũ manuȝ
defixiſti ⁊ poſtea ſubdit diſcurrere
feſtina ſuſcita amicũ tuũ ſꝫ hoc non
poteſt facere paſtoꝛ ſi corporaliter
deſerit gregẽ ergo videt᷑ ꝙ nõ ſit li
citũ tp̄ore ꝑſecutionis deſerere gre
gem. In oppo. videt᷑ illud ꝙ dominꝰ
diſcipulis ſuiſ quorũ ſucceſſores ſũt
Ep̄i ⁊ paſtores in eccľia mãdauit ſi
vos ꝑſecuti fuerint in vna ciuitate
fugite in aliã. Rño dicendum ꝙ tri
plex tpũs ꝑſecutioniſ põt diſtingui
ſm̃ ꝙ diſtinguit᷑ triplex lupus. Ali
q̃ñdo dr̃ diabolus ꝑ tẽptationes fiď
les infeſtãs de quo dr̃. i. petri .j. Fr̃es
ſobrij eſtote ⁊ vigilate q̇a aduerſari
us veſteꝛ circuit quẽ deuoret Aliq̃ñ
dr̃ lupus hereticus ꝑ falſam doctri
nã corrũpens mat. vi Attẽdite a fal
ſis ꝓphetis q̇ veniũt ad vos in veſ
timẽtis ouiũ intrinſecus ſũt lupi ra
paces Aliq̃ñ lupus dicit᷑ tirãnꝰ vio
lẽtia armorũ vtẽs ſiue ꝑſeq̃ñs Eze
chi. xxxi. Principeſ enim in medio tui
q̃ſi lupi ⁊c. Iſta diſtinctione habita
ſit iſta p̄ma cõcluſio tẽpore ꝑſecutio
nis tã lupi .i. diaboli q̃ȝ lupi .i. hereti
ci nõ eſt licitũ paſtori relinq̃re gre
gem ſuũ pȝ cõcluſio qꝛ in qualibet
obligatione p̄cipue attẽdit᷑ obliga
tionis finis obligant autẽ ſe ep̄i ad
exeq̃ndũ paſtorale officiũ ꝓpt̓ ſub
ditorũ ſalutem ⁊ ideo vbi ſubditorũ
ſalus exigit ꝑſone paſtoris p̄ñtiam
nõ debet paſtoꝛ ꝑſonaliter ſuũ gre
gem deſerere nec ꝓpteꝛ aliquod co
modũ tp̄orale nec etiã ꝓpteꝛ aliqď
ꝑſonale ꝑiculũ imminẽs cũ bonꝰ paſ
toꝛ debeat animã ſuã pro ouibꝰ ſuis
ponere exigit autẽ ſubditoruȝ ſalus
vt ꝑſona paſtoris ſit p̄ñs cũ ouibꝰ
ſuis ad reſiſtendum p̄dictis lupis q̇
bꝰ nõ eſt reſiſtẽdum corporaliteꝛ ſꝫ
magis ſpũaliteꝛ ꝑ deuotã orõnem ⁊
ſcãm p̄dicationem ⁊ doctrinã ⁊ ideo
ꝑ talia eſt eis ſtatiȝ reſiſtẽdum Alit̃
enȝ ſi daret᷑ ingreſſus eiſ nõ reſiſtẽ
do accideret maius ꝑiculũ ꝓpteꝛ qď
dicit beatꝰ Jacobꝰ. c. iiij. reſiſtite dia
bolo ⁊ ip̄e fugiet a vobis ⁊ idẽ po
teſt dici de hereticis q̇a fugabit illũ
cũ peꝛ ſanã doctrinã tetigerit eiꝰ fal
ſitatem ꝓpt̓ qď Simõ magꝰ fugie
bat beatũ petrũ de ciuitate in ciuita
tem vt dicit᷑ in itinerario clementis
Debet ergo bonus paſtoꝛ tuere ſub
ditos ſuos orõnibꝰ ⁊ ſana doctrina
cũ viderit p̄dictos lupos .ſ. diaboli
cã tẽptationeȝ ⁊ hereticã deceptio
nem Vnď de malo paſtore q̇ fugit ⁊
dereliquit oues dicit᷑ zacha. xi. o paſ
toꝛ ⁊ ydolũ derelinq̃ns gregem qua
ſi diceret nõ es paſtoꝛ ſꝫ ſimilitudinẽ
⁊ ydolũ geris paſtoris. Si vero loq̃
muꝛ de tercio lupo .ſ. tirãno ꝑſeq̃nte
eſt diſtinguẽdum q̇a aut perſecutio
eſt ꝑſonalis aut cõmunis ſi ꝑſonalis
ita qď ꝯ̄ paſtorem tm̃ ⁊ nõ ꝯ̄ gregẽ
ſibi cõmiſſum tũc eſt cõcluſio ꝙ q̃n
do ſubditorũ ſaluti in abſentia paſto
ris ꝑ aliũ ꝓuideri poſſet ꝙ licitum
eſt paſtori vel ꝓpt̓ aliquot eccleſie
cõmoduȝ vel ꝓpteꝛ ꝑſone ꝑiculum

corporaliter gregem deſerere q̄ con
cluſio probat᷑ ſic auctoritate beati
aug. in ep̄la ad honoratū fugiāt de
ciuitate in ciuitatem ſui xp̄i quando
eorū q̄ſq3 ſpecial'r a pſecutorib⁹ q̄ri
tur vt ab alijs q̄ nō ita q̄rūt᷑ nō deſe
rat᷑ eccleſia hec aug. nec in iſto caſu
ꝓꝑe eſt dicēd⁹ dimittere gregem in
pſecutione q̄a pſecutio nō eſt cōtra
gregem vt dictū eſt ꝛ hoc mō pau
lus fugit de damaſco vt habet᷑ act.
.ix. ꝛ aliqui alij ſancti legūt᷑ eſſe fu
giſſe vt tho. cantuarieñ. fugit de an
glia .ſ. cōtra gregē ꝛ cōtra paſtorē
adhuc diſtinguendū eſt q̄a aut eſt
vn⁹ ſolus paſtor aut multi ſi eſt vn⁹
tātum tūc eſt alia cōcluſio nō eſt li
citū tūc fugere ꝛ gregem dimittere
q̄a ſic eēt mercennari⁹ ꝛ non paſtor
ſm q᷑ dicit ſaluator Si enim p̄nicioſū
eſt nautā in trāquillitate nauē deſe
rere q̄nto magis in fluctib⁹ vt dicit
Nicolaus papa ꝛ habet᷑ .vij. q. ij. ſi
autē ſūt multi paſtores q̄b⁹ eccleſia
alibi indigeat tūc eſt alia concluſio
q᷑ aliq̄ poſſunt fugere ꝛ aliq̄ debēt
remanere vt ſic grex remanēs in il
la eccleſia ſufficiēter cuſtodiatur ꝛ
vtiliter ꝓuideat᷑ ꝛ ſi nō poſſit d̄ter
minari de cōmuni cōcordia vel alia
cōueniēti via q̄ remaneant ꝛ q̄ fugi
ant poſſunt ſup hoc inuocata ſpūs
ſancti gracia ſortes mitti ſm q᷑ di
cit Augu⁹ in ep̄la ad honoratū. Ad
rōnes in oppo. ad primā r̄ndetur ne
gādo ↄnām ꝛ rō eſt quia ille tanq3
mercenari⁹ fugit q̄ comodū t̄porale
vel ſalutem corporalē ſpūali ſaluti
ꝓximorū p̄ponit ille autē q̄ ad euitā
dū periculū recedit abſq3 detrimēto
greg's nō mercenari⁹ fuit ꝛ ita in
caſib⁹ licitis licitū eſt paſtorib⁹ cor
poraliter derelinq̄re gregē. Ad ſe
cūdam r̄ndet᷑ p ide3 q᷑ talis q̄ fugit
in caſib⁹ nō licitis nō eſt dignus no
mine paſtoris Ad terciā r̄ndet᷑ ne
gādo ↄnām ꝛ rō eſt q̄a ille q̄ ſpon
det ꝓ aliquo ſi p ſe implere nō poſ
ſet ſufficit q᷑ impleat p aliū vnde p̄
lat⁹ ſi habeat impedimētum ꝓpter
quod nō poſſit pſonaliter cure ſub
ditorū intēdere ſue ſpōſioni ſatiſfa
cit ſi p aliū ꝓuideat.

¶ In dn̄ica ſecūda eſt euāgelium
in illo t̄pore dixit ih̄us d. ſ. modicū
Jo. xvi circa qd̄ po. diſ. ſe. q.

¶ Prima vtrū ap̄li de morte xp̄i
debuerūt dolere ꝛ triſtari.

¶ Secūda vtrū gaudiū de viſione
xp̄i in eterna beatitudine ſit auferi
bile ab ap̄lis.

D primā q. ſic ꝓcēditur ꝛ
videt᷑ q᷑ ap̄li nō debuerūt
d̄ morte xp̄i dolere ꝛ triſta
ri. Primo ſic dicit᷑ zacha .viiij. exul
ta ſatis filia ſion ecce rex tuus venit
tibi ergo tota eccleſia debuit letari
ꝛ nō triſtari de aduētu xp̄i ad mortē
ſubeūdum ꝓ humano genere . Se
cūdo ſic dicit aug. in libro de ciuitate
dei triſtia eſt de his q̄ nobis nolēti
b⁹ acciderūt ſ3 ſi ap̄li fuerūt triſtes
ꝛ dolētes de morte xp̄i ſeq̄t᷑ q᷑ nole
bāt xp̄m pati d̄us aūt hoc volebat
ſ3 tota rectitudo humane volūtatis
eſt cōformare ſe diuine volūtati vt
dicit glo. ſup. p̄s. rectos d̄cet collau
datio ergo ap̄li triſtes ꝛ dolētes in
morte xp̄i peccabāt volūtati diuīe
ſe nō cōformātes Tercio ſic mors

xp̄i fuit ſalutifera toti hūi non ge
neri vt pote p quā redēptum eſt de
captiuitate diaboli ꝛ deo patri recō
ſiliatū ſ3 de bono tā vtili nō eſt con
triſtādum ſ3 ſūme gaudēdum ergo
ap̄li inconuenienter triſtati ſūt in mor
te xp̄i. In oppoſitū eſt euangelium
p̄ns ꝛ illud triſtes erāt ap̄li de nece
ſui dn̄i quē pena morti crudeli ſerui
dāpnarūt impij. R̄ño dicēdu3 q᷑ paſ
ſio xp̄i dupl'r cōſiderari poterit . vno
mō p ſe .ſ. in quātu3 erat q̄dam afflic
tio morientis Alio mō ſm ordinē ad
fructū ad quē eum dn̄s ordinabat ꝛ
ſic erat a deo volita nō aūt p̄mo mō
ap̄li autē diſſentiebāt a paſſiōe xp̄i
ꝛ triſtabāt᷑ de ea in ſe cōſiderata .ſ.
pro vt erat afflictio agni innocētiſ
ſimi domini ꝛ magr̄i eorū volebant
tn̄ fructū ſalutis q̄ ei paſſione xp̄i ſe
q̄bat᷑ ꝛ ita diuine volūtati q̄ntū ad
hoc q᷑ volebat cōformabāt᷑ ꝛ hoc
eſt idē q᷑ alijs verbis dicim⁹ q᷑ bea
ta v̊go ꝛ q̄libet ſanctus volūtate rō
nis deliberata volebat paſſionē xp̄i
lic3 volūtas eorum naturalis diſſen
tiret . Ad rōnes in oppoſitū ad pri
mā r̄ndet᷑ q᷑ ꝓph̄a exultādum eſſe
dicebat de aduētu ſaluatoris in quā
tū ordinabat᷑ ad redēptionē gēnris
humani . Ad ſecūdam patet reſpō
ſio q᷑ cōformabāt᷑ volūtati diuine
q̄ntū ad hoc q᷑ paſſio xp̄i a d̄o erat
volita . Ad terciā r̄ndet᷑ vt patet
ex dictis.

D ſecūdam ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vi
det᷑ q᷑ gaudiu3 de viſione
xp̄i in eterna beatitudine
ſit auferibile ab ap̄lis ꝛ alijs beatis
Primo ſic beatitudo eſt pfectio q̄dā
ſ3 omis pfectio ineſt pfectili ſm mo
dū ipſi⁹. ſ3 omis homo p ſuā natu
rā eſt mortalis ergo tā beatitudo ip
ſa quā gaudiū de ea eſt auferibile
ab eo Secūdo ſic beatitudo cōſiſtit
in actione intellect⁹ q̄ ſubiacet volū
tati ſ3 volūtas ſe habet ad oppoſita
ergo videt᷑ q᷑ poſſet deſiſtere ab o
patione qua homo beatificat᷑ ꝛ re
plet᷑ gaudio ꝛ ita deſinet eē beatuſ
ꝛ deſinet p cōſeq̄ns gaudiū ei⁹ qd̄
ex viſione beata procedit ¶ Tercio
ſic p̄ncipio r̄ndet finis ſ3 gaudiū illō
ap̄lorū ſiue aliorū ſanctorū habuit
p̄ncipiū q̄a nō ſemp fuerunt beati er
go videt᷑ q᷑ debeat habere fine3 In
oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns. Itē illud
yſa. xxxvi. letitia ſempiterna ſup ca
pita eorū. R̄ño dicēdum ſub duab⁹
cōcluſionib⁹. Prima q᷑ gaudiū qd̄
habuerūt ap̄li in reſurrectione viſo
dn̄o nō eſt auferibile ab eis p3 cōclu
ſio q̄a vita xp̄i q̄ ſuit materia huius
gaudij immortalis effecta erat non
amplius auferēda p mortē q̄a xp̄s
reſurgēs a mortuis iā non morit᷑ ꝛ
mors illi vltra nō dn̄abit᷑ ergo con
cluſio vera ¶. Secūda cōcluſio gau
diū qd̄ habituri erāt ap̄li de viſiōe
diuinitatiſ xp̄i in celeſti gloria nūq̄3
etiā erat auferibile ab eis nec ab ali
q̄b⁹ beatis perfecta beatitudine pa
trie de qua dicit᷑ in. p̄s. replebiſ me
leticia cū vultu tuo delectationes in
dextera tua vſq3 in finē Circa q̄3 cō
cluſionem notandum q᷑ origeñ quo
rūdam platonicorū errorem ſeq̄ns
poſuit q᷑ poſt vltimā beatitudinem
homo ꝛ etiā angelus pōt fieri miſ
ſ3 hoc manifeſte falſū eſt ꝛ error q᷑

ſic oſtēdit⁊ ⁊ veritas cōcluſionis ro
borat⁊ ¶. Primo ſic ex ipa rōne bea
titudinis cū eniꝫ beatitudo ſit perfec
tū bonū ⁊ ſufficiēs oportet ꝙ ꝺſiꝺ
riū hominis q̄etet ⁊ om̄e malum ex
cludat naturalr̄ aūt homo deſiderat
retinere bonū quod habet ⁊ ꝙ illꝺ
retinēdi ſecuritatem obtineat alioq̄n
neceſſe eſt ꝙ timore amittēdi vel do
lore de certitudine amiſſionis affli
gat⁊ relinq̄t⁊ ergo ꝙ ad verā beati
tudinē ptinet ꝙ homo certā opinio
neꝫ habeat ꝙ bonū qꝺ habet nūq̄ꝫ
ſit amiſſurū que quidē opinio ſi ve
ra ſit cōſeq̄ns eſt ꝙ beatitudinē nū
q̄ꝫ amittet ſi aūt falſa ſit hoc ipꝫ eſt
quoddā malū falſam opinionem ha
bere natura falſū eſt malū intellectꝰ
ſicut verū eſt bonū ipſius vt dicit⁊
.v. ethi. nō igit⁊ iā erit btūs ſi aliqꝺ
malū ei ineſt ¶ Secūdo idē apparet
ſi cōſideret⁊ rō beatitudinis in ſpūa
li pfecta aūt beatitudo hōis cōſiſtit
in viſione diuine eſſentie eſt autem
impoſſibile ꝙ vidēs diuinā eēntiaꝫ
vellet eā nō videre q̄a om̄e bonum
habitū quo q̄s carere vult aut ē in
ſufficiēs ⁊ q̄rit⁊ aliud ſufficiētiꝰ lo
co eiꝰ aut hēt aliquod incomodū an
nexū ꝓpter quod in faſtidiū venit
viſio aūt diuine eēntie replet animā
om̄ibꝰ bonis cū cōiugat fonti totiꝰ
bonitatis vnꝺ dicit⁊ in pſ. ſatiabor
cū apparuerit gloria tua ⁊ ſapiētie
.viij. dr̄ venerūt michi autē om̄ia bo
na pariter cū illa .ſ. cū cōtēplatione
ſapiētie Similiter eēt non habet ali
quod incomodū annexuꝫ q̄a de ipa
cōtēplatione ſapiētie dicit⁊ ſapiētie
.viij. nō hēt amaritudinē cōuerſatio
eiꝰ nec tediū cōuictus illius ſic ergo
pꝫ ꝙ ꝓpa volūtate beatꝰ nō poteſt
beatitudinē deſerere Similiter etiam
nō pōt eā pdere deo ſubtrahēte q̄a
cū ſubtracatio beatitudinis ſit q̄daꝫ
pena non pōt talis ſubtractio a deo
iuſto iudice ꝓuenire niſi pro aliqua
culpa in quā cadere non pōt q̄a dei
eēnciā videt cū ad hāc viſionē ꝺ ne
ceſſitate ſequat⁊ rectitudo volunta
tis etiā nec aliquod aliud agēs pōt
eā ſubtrahere q̄a mēs deo cōiūcta
ſup om̄ia alia eleuat⁊ ⁊ ſic ad hmōi
cōiūctione nullū alliud agēs poteſt
ipam excludere ergo gaudiuꝫ ꝙ ex
viſione diuine eſſentie ſurgit nō eſt
auferibile a beatis ¶ .Ad rōnes in
oppoſitū ad primā rn̄det⁊ negando
cōſeq̄ntiā ⁊ rō eſt q̄a beatitudo eſt p
fectio cōſumata q̄ om̄em defectū ex
cludit a btō ⁊ ideo abſq̄ꝫ mutabilita
te aduenit habēti faciēte hoc ꝟtute
diuina q̄ hominē ſubeuat in partici
pationeꝫ eternitatis trāſcēdētis om
nem mutationem ¶. Ad ſecundam
rn̄det⁊ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a vo
luntas ad oppoſita ſe habet in his q̄
ad finem ordināt⁊ ſꝫ ad vltimū finē
naturali neceſſitate ordinat⁊ qꝺ pꝫ
ex hoc ꝙ homo nō pōt nō velle eſſe
btūs ¶ Ad terciā rn̄det⁊ negādo cō
ſeq̄ntiā ⁊ rō eſt q̄a ꝙ beatitudo ha
beat pncipiū ex cōditione participā
tis eſt ſꝫ ꝙ caret fine eſt ꝓpter con
ditionem boni cuiꝰ participatio fa
cit btm̄ vnꝺ ab alio eſt meritum eſ
initium beatitudinis ⁊ ab alio eſt ꝙ
careat fine.
¶ In dn̄ica tercia eſt euāgelium
in illo tp̄ore dixit ihūs diſcipul' ſuis
vado ad eū q̄ . ⁊c̄. Jo. xvi. circa quod
poſſunt hec diſputari.
¶ Prima vtrum expediebat diſci
pulis vt xp̄s ſubtraheret pn̄ſentiam
corporalem ab eis ¶. Secūda vtrū
ſpūs ſanctꝰ erit argutiuꝰ mūdum ꝺ
pcc̄o ⁊ de iuſticia ⁊ de iuditio . Ter
cia vtrū plenitudo ſpūs ſancti ꝺbu
it dari ante aſcenſionem.

181 Ad primā ſic ꝓcedit⁊ ⁊ vidꝫ
tur ꝙ nō expediebat diſci
pulis vt xp̄s ſubtraheret
p̄ſenciā corporalem ab eis ¶. Pri
mo ſic q̄a p̄ſentia corporalis ſaluta
ris erat ⁊ aduentui ſpūs ſancti non
erat cōtraria nec impeditiua cōſola
tionis ſpūs ſancti ergo nō expedie
bat a diſcipulis xp̄i ſubtrahi ¶. Se
cūdo ſic eq̄ potuit xp̄s dare ſpūm ſā
ctū viuēs in carne ſicut poſt aſcen
ſioneꝫ ⁊ ſubtractionem p̄ſentie ſue
ergo vidꝫ⁊ ꝙ nō expediebat ſubtra
here. ⁊c̄. ¶ Tercio pn̄tia corporaliſ
xp̄i ſiue eiꝰ familiaritas ad diuinita
tis fidē ſemp ꝓfuit ⁊ ita a caritate
eiꝰ ⁊ dulcedine nō impediebat⁊ ergo
videt⁊ ꝙ nullomodo expediebat diſ
cipulis ſubtractio pn̄tie eiꝰ ¶ In op
poſitū eſt euāgeliū pn̄s . Rn̄o dicen
dū ſub iſta concluſione expediebat
diſcipulis vt xp̄s ſubtraheret eis p̄
ſenciā corporalem patet cōcluſio rū
pmo q̄a corporali delectatio diſcipu
lorū in xp̄o ſecūdum carnē impedie
bat eleuationem om̄etis eorū in de
ſiderium diuinitatis vnde beda in omi
lia huiꝰ euangelij ait expedit vt for
mā ſui veſtris ſubtrahatur aſpecti
bꝰ quatenꝰ amor diuinitatis artius
vr̄is infigat⁊ mētibꝰ cū ꝺo q̄a pleni
tudo ſpūs ſancti non erat dāda niſi
poſt aſcenſionē xp̄i vnꝺ ait expedit
vobis vt ego vadā ſi eniꝫ nō abiero
paraclitus .i. ſpūs ſanctꝰ nō veniet
ad vos .ſ. in tāta plenitudine ¶. Ad
rōnes in oppoſitū ad . primā rn̄det⁊
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt iuxta albertū
q̄a pn̄tia corporalis xp̄i licet ſaluta
ris eēt ⁊ nō eēt cōtraria aduētui ſpi
ritꝰ ſancti nec impeditiua cōſolatiōis
ſpūs ſancti. ⁊c̄. Eſt tn̄ alia ⁊ minor ⁊
circa aliud q̄a illa hominē tenet ⁊ iō
animus q̄ꝫ diu circa talia occupatur
nō pōt ſurgere ad altiora q̄a animꝰ
intēſione deuotionis circa duo ſimul
nō eſt cū ſit indiuiſibilis .ſ. circa ami
citiā q̄ eſt amicitia pn̄tie carnalis ⁊
circa eā q̄ eſt circa altitudineꝫ diuini
tatis q̄a vna eſt humana ⁊ alia diui
na ¶ Ad ſecūdam rn̄det⁊ negādo cō
ſeq̄ntiā ⁊ rō eſt q̄a licꝫ xp̄s potuerit
dare ſpūm ſanctū viuēs in carne hic
vnꝺ ſpūs ſanctꝰ ꝺſcēdit ſup eū bap
tizatū in ſpecie colūbe ⁊ nūq̄ꝫ receſ
ſit ab eo quē ab inſtāti cōceptionis
recepit nō ad mēſurā ſꝫ noluit eū da
re diſcipulis cū eis exiſtēs ⁊ hoc mul
tiplici rōne ꝺm ſanctū tho. ſup Jo.
Primo ꝓpter eorū indiſpoſitionem
nā ſpūi ſcō cū ſit amor ſpūalis cōtra
riat⁊ amor carnalis Diſcipuli autem
quodāmodo carnali amore afficiebā
tur ad xp̄i humanitatem ne dum ele
uati erāt ſpūali amore ad eiꝰ diuini
tatem ⁊ ideo nōdū capaces erāt ſpi
ritus ſancti ¶. Secūdo ꝓpter diuini
auxilij cōditioneꝫ quod maxime adē
ſuis cū ſuis neceſſitatibꝰ q̄ndiu au
tem xp̄s cū diſcipulis erat ſufficiens
adiutoriū erat eis ſꝫ eo recedente q̄a

multis tribulationibꝰ exponebãtur
ideo ſtatiꝫ datꝰ eſt eis alius cõſolator
et adiutor vnde ſignãter dicit aliũ pa
raclitũ dabit vobis ¶ Tercio ꝓpter
dignitatis xp̄i cõſideratiõnem nã vt
Augꝰ. dicit in libro de trini. xp̄s in
ꝙtũ homo nõ habet ꝙ det ſpiritũ
ſanctũ ſ; in quantũ deus qñ aũt cũ
apl'is erat videbatur eẽ quaſi vnꝰ ho
mo ex eis ne ergo videretur ꝙ homo
eẽt q dat ſpũm ſcm̃ ideo ante aſcen
ſionẽ nõ dedit ſpũm ſcm̃ Jo. ix. non
dũ ſpũs erat datꝰ q̃a nondum ihũs
erat glorificatꝰ Quarto ꝓpter vni
tatem eccleſie cõſeruãdaꝫ nã vt Jo.
.iiij. dẽ iohãnes nullũ ſignũ fecit qđ
ideo fuit ne ꝑplus diuideretur a xp̄o et
vt euidẽtior appareret eminẽtia eius
ad Jo. diſcipuli autem xp̄i ita a xp̄o
replẽdi erãt gratia ſpiritꝰ ſancti vt
etiã maiora opa facerent q̃ꝫ xp̄s fe
cit Jo. xiiij. et maiora horũ facient et
ideo ſi ante paſſionẽ fuiſſet eis datꝰ
ſpũs ſcũs potuiſſet verti in dub. ũ
apud ꝑplm qs eẽt xp̄s et ſic fuiſſet
in ea diuiſio ꝑs. aſcendẽs xp̄s in al
tũ ſequitur dedit dona hominibꝰ ¶ Ad
vltimã rõnem rñdetur negãdo ꝯñam
et rõ eſt q̃a vt dicit albertꝰ magnus
verũ eſt ꝙ qñ xp̄s ſuam corpalem
pñtiam exhibuit ſtatiꝫ ad caritatem
ſue diuinitatis verbis erexit et ideo
corpalem ſuã ſocietatẽ exhibuit vt
eẽt ſicut via vt dicit grego. diuinaꝫ
aũt ꝓmiſit ſicut vie terminũ et ideo
ꝑmanens in eo quod eſt via impedi
tur a termino et hoc quo deberꝫ vti
fruitur ſicut fine et ideo eſt puerſus et
hoc eſt quod dicũt ſancti ꝙ corpal'
delectatio in xp̄o ſm carnem impedi
uit cõſolationem ſpũs ſancti et hoc
eſt veritas huius concluſionis hec
albertus magnus.

Ad ſecũdam. q. ſic ꝓceditur
et videtur ꝙ nõ conuenienter
dicatur ꝙ ſpũs arguet mun
dũ de pccis. ꝛc ¶ Primo ꝙ ſpũs ſã
ctꝰ nõ erat incarnãdus et viſibiliter
ꝑdicãs mundũ arguet ¶ Secundo
xp̄s ſufficiẽter arguit mũdum de pec
cato vnde Jo. viij. arguẽs iudeos di
cebat vos ex diabolo eſtis et mat.
xi. multa cõtra ſcribas et phariſeos
arguẽdo dixit nõ ergo videbatur ad
uẽtꝰ ſpũs ſancti neceſſarius ad hoc
In oppoſitũ eſt euãgeliũ xp̄s Ad
rõnes in oppoſitũ ad primã dicẽduꝫ
ꝙ ſpũs ſcũs ſup diſcipulos vẽturꝰ
arguturꝰ dicebatur mũdum de pcc̃o
nõ eſt intelligẽdum ꝙ eẽt ſicut dei
filius in carnem aſſumpturꝰ et in ea
viſibiliter ꝑdicaturꝰ mundo et eũ re
darguturꝰ ſ; q̃a inviſibiliter pene
trãs corda diſcipulorũ diffunderet
in eis tantam caritatem q timore de
pulſo arguẽdi haberẽt poteſtatẽ q̃ꝫ
diu eniꝫ diſcipuli carnaliter ad xp̄m
afficiebãtur ſpũs ſcũs nõ erat in eis
mõ quo poſtea fuit et ideo non erãt
ita audaces ſicut poſt eiꝰ aduentum
fuerũt. ꝑs. ſpũ oris eiꝰ omnis vtus
eorũ. f. apoſtolorũ et ſic patꝫ ſolutio
ad primã arguẽdo ergo et cõdẽpnã
do oſtẽdet mũdum. i. mũdialiter viuẽ
tes de tribꝰ. ſ. de pcc̃o. ſ. infidelitatis
in xp̄m vnde ait de pcc̃o q̃a nõ credi
derũt in me non dicit michi vel me
q̃a etiã demones credũt xp̄m eſſe et
cõtremiſcũt Jacobi. ij. Sed dicit in
me ꝑ fidem caritate formatam ſine
qua fide mediatoris nõ dimittitur ali
quod pcc̃m ¶ Secũdo de iuſticia. ſ.
xp̄i quã nõ acceperũt nec imitati ſũt
homines mũdani de cuiꝰ iuſticie de
claratione ſubdit dicẽs q̃a vado ad
patrem per hoc enim ꝙ xp̄s ad pa
treꝫ redĩẽs reſurrexit et ad celũ aſcẽ
dit dclarata eſt iuſticia eiꝰ ſm ꝙ ar
guit petrus actu. ij. ihesũ nazarenũ
virũ approbatũ a deo et ſequitur hunc
ihesum reſuſcitauit deus nos omes
teſtes ſumus dextera ergo dei exalta
tꝰ eſt. ꝛc. et huiꝰ iuſticie xp̄i dclaratio
erat ꝑſecutorũ eiꝰ manifeſta argui
tio vel cõdẽpnatio ¶ Tercio arguẽ
dꝰ erat mũdꝰ de iudicio q̃a ꝑnceps. ſ.
diabolus q eſt ꝑnceps mũdi. i. mũda
norũ nõ creatione ſ; imitatiõe Job
. xli. iſpe eſt rex ſup oĩs filios ſuper
bie hic ꝑnceps iã iudicatꝰ eſt. i. con
dẽpnatꝰ diuina ſẽtẽcia tãq̃ꝫ obſtina
tus et ꝑ cõſeqñs omes ei adherẽtes
eodẽ iuditio oſtẽdũtur cõdẽpnabiles
Ad ſecũdam rõnem rñdetur ꝙ nõ io
dicitur ꝙ ſpũs ſcũs arguet mũduꝫ de
ꝑcc̃o. ꝛc. quaſi xp̄s nõ arguebat ſed
xp̄s viſibiliter ſpũs autẽ ſcũs inuiſi
biliter ſicut dictũ eſt.

Ad terciã. q. ſic ꝓceditur et vi
detur ꝙ plenitudo ſpũs ſãcti
debuit dari ante aſcẽſioneꝫ
Primo ſic plenitudo gratie debuit da
ri in tp̄is plenitudine ſ; plenitudo
tẽporis incepit a xp̄i natiuitate ſm
ꝙ dicit ad gala. iiij. ergo. ꝛc ¶ Secũ
do etiã arguitur ꝙ plenitudo grẽ nõ
ſit adhuc data ſic ſicut filiꝰ eſt a pa
tre ita ſpũs ſcũs eſt ab vtroq; ſtatꝰ
autem veteris teſtamẽti correſpõdet
patri in quo intẽdebãt pres generã
tioni ſimiliter ſtatꝰ noue legis corres
põdet filio in quo clerici intendẽtes
ſapiẽtie filio appropriate habẽt ꝑplm
regere ergo vt videtur ꝙ futurꝰ ſit
alius ſtatꝰ ſpũi ſcõ correſpondẽs in
tp̄ore aũt ſpũi ſcõ correſpondẽti de
bet plenitudo grẽ dari ergo. ꝛc. In
oppoſitũ arguitur ex euãgelio ꝑſenti
vbi ait ſaluator ſi nõ abiero paracli
tꝰ nõ veniet ad vos Rñ nõ dicẽduꝫ ꝙ
circa hãc. q. errauerũt manichei oc
caſione vborũ xp̄i ſ; ꝙ dicit aug.
li. ij. cõtra fauſtũ xp̄s eniꝫ in hoc. c.
loqñs de aduentu ſpũs ſancti dixit
apl'is cũ aũt venerit ille ſpũs verita
tis docebit vos omnẽ veritateꝫ apl'i
autem omnem veritatem nõ cogno
uerũt ſm ꝙ dicit apoſtolus ad cori.
xiij. ex parte cognoſcimus et ex par
te ꝓphetamus ideo dixerũt aliqui
ꝙ ꝓmiſſio ſpũs ſancti nõ fuit imple
ta in apl'is ſ; in iſpo manicheo q fuit
poſterior ipſis et ſm eos cognouit
plenitudinem veritatis ꝓpter quod
manichei nõ recipiũt librũ actuum
apl'orũ q̃a ibi expſſe ponitur miſſio
plenitudinis ſpũs ſancti ſup apl'os
vt pꝫ actu. ij. ſ; dictũ iſtorũ manich
orũ manifeſte pꝫ falſũ q̃a maniche
us quẽ dicũt omnẽ veritatem cogno
uiſſe nõ ſolũmodo multa falſa ſ; etiã
abſurdiſſima dixit vt patet inuenti
eiꝰ errorem et nos in libello quẽ con
tra manicheos ſcripſimꝰ ponẽdo qn
quaginta veritates cõtra. l. errores
eorũ manifeſte oſtẽdimꝰ ꝓpter qđ
dicendũ eſt ꝙ plenitudo ſpũs ſancti
ſm ꝙ xp̄s ꝓmiſerat fuit cõpleta in
apl'is q fuerunt iſpi xp̄o propinquiſ
ſimi in quo habitat omnis plenitudo

diuinitatis verūtamē nō fuit data iſta plenitudo apl'is ante aſcēſionem xp̄i cuiꝰ ratio triplex eſt q̄a ad hoc dat' gratia ſpūs ſancti hominibus vt corda eorum trahāt' ſurſū ꝑ appetitū celeſtiū. Apetitꝰ autē hōis nō tēdit efficacitez ad aliquid niſi illud apprehendatuz poſſibile ⁊ ideo poſſibilitas puemēdi ad celeſtia debuit p̄us hmōi declarari quā daret' plenitudo ſpūs ſancti iſta autē poſſibilitas fuit declarata in xp̄i aſcēſiōe ſm ꝙ dicit' michee.ij. Aſcēdit ante eos pādēs iteꝫ ⁊ ideo plenitudo ſpiritꝰ ſancti nō debuit dari ante aſcenſionem xp̄i ꝓpteꝫ quod dicituꝫ Jo. vij.c. non dū erat ſpūs ſanctꝰ datus q̄a nō dū fuerat ihūs glorificatus. Secūda rō eſt ad hoc q̄a ſpiritꝰ eſt amoꝫ ſpūalis ⁊ iō apl'i p̄us ꝺbuerūt diſponi ꝑ aliquē ſpūalem amorē ad xp̄m ante q̄ꝫ reciperēt plenitudineꝫ ſpūs ſancti talis autē diſpoſitio fcā eſt ſubtracto amore carnali ad xp̄m q̄ cauſabat' ex p̄ſentia corporali ipſius xp̄i cū apl'is q̄ quidem p̄ſentia ſubtracta eſt in eiꝰ aſcenſione ꝫ. ꝛc. Tercia ratio ad hoc q̄a xp̄s nō dat ſpūm ſcm̄ in q̄ntum homo ſꝫ in q̄ntū deus ⁊ ideo p̄us debuit declarari eiꝰ diuinitas ꝑ aſcēſionem ad p̄ris eq̄litateꝫ quā daret ſpūs ſancti plenitudinē. Itē non debuit retardari talis plenitudo ꝑ magnuꝫ tēpus q̄a ſicut iā dictū eſt decēs erat vt illi q̄ erant p̄mi fūdatores eccleſie poſt xp̄m in maiori plenitudine haberēt ſpiritū ſcm̄ q̄bꝰ ſtatim imminebat tēpus p̄dicādi veritatem euāgelij ꝑ orbem vniuerſū tamē de plenitudine poteſtatis diuine poteſt dari plenitudo ſpūs ſancti in differēteꝫ in quolibet tp̄ore. Ad primū dicendum ꝙ plenitudo gratie incepit a xp̄i conceptione q̄a eiꝰ anima ex tunc plenitudine gracie fuit repleta verūtamē illa plenitudo nō erat tūc ad alios deriuāda ſꝫ pꝰ aſcēſionem ⁊ glorificationem xp̄i vt pꝫ ꝑ p̄dicta. Nō enīꝫ oportet ꝙ a p̄ncipio plenitudinis tp̄oris detur om̄is plenitudo gracie ſꝫ ſm ordinatū ꝓceſſum diſpoſitionis diuiñ. Ad ſecūduꝫ dicēdum ꝙ lex noua ſuccellit veteri ſicut ꝑfectū imꝑfecto ſꝫ nō eſt alius ſtatꝰ expectādus ꝑfectioꝫ ſtatu noue legis cū noua lex vltimā ꝑfectionem poſſibilem in via cōtineat ⁊ ideo nō eſt expectāda alia lex vel alius ſtatꝰ magis correſpondēs ſpūi ſcō quā ſtatꝰ noue legis potiſſime q̄a lex noua eſt amoris amoꝫ autē a ꝓp̄at' ſpūi ſcō ſicut etiā filio ꝓpteꝫ ꝙ dicit aplus ro. viij. lex ſpiritꝰ vite in xp̄o iheſu. ꝛc. Eodem modo lex vetus nō ſolū correſpōdet patri ſꝫ etiā filio in q̄ntum fuit ibidem p̄nūciatꝰ ⁊ p̄figuratꝰ ꝓpteꝫ ꝙ dicit ſaluatoꝫ Jo. v. ſi crederetis moyſi crederitis forſitan ⁊ michi de me enīꝫ ille ſcripſit illud autē ꝙ adducebāt monachi ꝓ ſe cū venerit ille ſpiritꝰ veritatis docebit vos om̄em veritatem exponit' ꝙ cognouerunt omnem veritatem eorū ſtatū dicētem ꝙ aūt dicit aplus .i. ad cor. xiij. ex parte cognoſcimꝰ. ꝛc. Dicimꝰ ꝙ loquit' de cognitione vie reſpectu cognicionis patrie ⁊ iō nō valet argumentū monachorū q̄a apl'i cognouerūt ea q̄ decuit eos ſcire ꝓ ſtatu vie vt dictū ē.

In dn̄ica quarta eſt euāgeliū in illo tempore dixit iheſus diſcipulis ſuis amē amē dico. ꝛc. Jo. xvi. circa quod poſſunt diſputari ſeq̄ntes q̄ſtiones.

¶ Prima vtrū om̄is q̄ petit a patre celeſti in nomine xp̄i accipit ꝙ petit.

¶ Secūda vtrum ſit verū ꝙ apl'i ante reſurrectioneꝫ xp̄i nichil petierūt in nōie xp̄i.

¶ Tercia vtrū gaudiū ſpūale poſſit in hac vita impleri.

Ad primā ſic ꝓcedit' ⁊ videtuꝫ ꝙ nō om̄is qui petit a patre celeſti accipiat quod petit. Primo ſic ip̄emet xp̄s a patre ſuo petijt amoueri calicē ⁊ tamē nō fuit exauditꝰ ergo. ꝛc. ¶ Secūdo paulꝰ vas electionis petijt a deo patre ſtimulū carnis ſibi amoueri ⁊ nō accepit ꝙ petijt ergo. ꝛc. Tercio ſic idē arguit' de multis alijs q̄ multa petunt a patre celeſti in nomine xp̄i ⁊ tn̄ nō accipiūt ꝙ petūt ¶ In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns verbum xp̄i. R̄n̄o dicendum ꝙ om̄is q̄ petit a patre celeſti in nomine xp̄i accipit quod petit dū tn̄ interueniāt q̄nqꝫ cōditiones q̄ cōtinēt' in verbis propoſitis. ¶ Prima cōditio eſt ꝙ petat' ſpūale quod notat' cū dicituꝫ ſi quid .i. aliquid q̄a malum nichil eſt. Itē tp̄orale corꝑatum ad ſpūale nichil ē vnd' aug. q̄cq̄d aliud quā quod ad vitā eternā accedit petit' nichil petit' nō q̄a res omnino nichil ſit ſꝫ q̄ntitate vel cōparatione q̄cq̄d aliud concupiſcitur nichil eſt. i. cor. x. q̄ ſe exiſtimat aliquid eſſe cū nichil ſit ſꝫ nūq̄d nō ſanitatem petimus vt cū infirmi ſumus vngūt' ¶ Itē ꝓſperitatem tp̄alē. Itē tp̄alia vt ibi paneꝫ nr̄m cotidianū reſpondet' ꝙ tp̄ale relatū ad ſpiritualem iā aliquid eſt vnde nota ꝙ oratio nichil aliud eſt quā executio deſiderij. eo ergo modo aliquid orandū eſt quo deſiderandū ſꝫ aliquid deſideratur dupl'r. ſ. ꝓpter ſe vt finis ſic ſolū regnū celorū mat. vi. q̄rite primū regnū dei ⁊ p̄s vnā petij a dn̄o ſic in euāgelio p̄nti petite vt gaudium vr̄m plenū ſit. aliquid deſiderat' ꝓpteꝫ aliud vt tp̄alia q̄ ſūt materia v̄tutū ⁊ ſine q̄bꝰ hāc vitam ducere nō poſſumꝰ ſic mat. v. panē nr̄m cotidianū. ꝛc. Itē ꝓuer. iij. mendicitateꝫ nec diuicias ne dederis michi ſed tm̄ victui meo tribue neceſſaria. v̄tutes aūt ⁊ gracia petūt' tan̄q̄ꝫ ꝑ ſe ad finem ducēcia ¶. Secūda conditio in oratione eſt vt fiat cū perſeuerātia luc. xv. oportet ſemꝑ orare ⁊ non deficere ⁊ .i. thi. v. ſine intermiſſiōe orate ⁊ hoc notat' in v̄bo illo petieritis quaſi ꝑſeuerādo ⁊ cōtinuando. Tercia cōditio orōnis eſt vt fiat et ꝓcedat ex filiali affectu cū dicit patrem q̄ enīꝫ ex timore petit nō p̄rem ſꝫ dominū petit vel hoſteꝫ ⁊ hoc eſt ꝙ pie petat ¶. Quarta cōditio orationis eſt vt ſit de hijs q̄ ꝑtinent ad ſalutem cū dr̄ in nomine meo ꝙ eſt nomen ſaluatoris in quo nomine petit q̄ ꝑtinēcia ad ſalutem petit quia ihūs quod eſt nomē ſaluatoris ſolus interp̄tat' ¶ Quinta cōditio orationis eſt vt fiat ſiue vt petat pro ſe vnd' dicit vobis q̄a pro alijs nō exaudit' ſemꝑ cōtrariātibꝰ eorū demeritis ꝓ q̄bꝰ fit petitio vt ꝓ peccoribꝰ

aut in diſpoſitis Je. vij. Noli orare
ꝓ ppło iſto ⁊.xv. ſi ſteterit moyſes
⁊ ſamuel.ꝛc. .Ad rōnes in oppoſi
tū ad primā rñdetꝛ ꝙ xp̄s fuit exau
ditꝰ in omi ſua orōne ſcḋm delibera
tionē rñdetꝛ ꝙ xp̄s petēs calicē paſ
ſionis a ſe tranſferri non expꝛeſſit vo
lūtatem ſuā ſimplr̄.ſ.qḋ ſimplr̄ vo
lebat ſꝫ motū ſenſibilitatis aut cuiuſ
dā volūtatis rōnis vt natura eſt ꝓ
quo notandum ꝙ orō eſt quodāmō
interp̄tatiua volūtatis humane tūc
ergo alicuiꝰ orātis exauditꝛ oratio
qñ eiꝰ volūtas adimpletur volūtas
autē ſimplr̄ hōis eſt volūtas rōnis
hoc autē abſolute volumꝰ quod ſcḋm
deliberatā rōnem volumus aliud au
tem qḋ volumus ſcḋm motū ſenſua
vel etiā ſcḋm motū voluntatis ſimpli
cis que cōſideratꝛ vt natura nō ſim
plr̄ volumꝰ ſꝫ ſcḋm quid.ſ.ſi aliud nō
obſiſtat quod p deliberationē rōnis
inuenitꝛ vnde talis volūtas magis
eſt dicēda velleitas quā abſoluta vo
lūtas qa.ſ. homo hoc vellet ſi aliud
nō obſiſteret ſcḋm autem volūtatem
rōnis xp̄us nichil aliud voluit niſi
qḋ ſciuit deū velle ⁊ ideo omis abſo
luta volūtas xp̄i etiā humana fuit
impleta qa fuit deo cōformis ⁊ p cō
ſeqns omis eiꝰ oratio fuit exaudita
Ad ſecūdā rñdetꝛ ꝙ paulus ꝙ ora
uit nō obtinuit qa nō ſibi expediēs
.ij.cori.xij. Ad terciā rñdetꝛ ꝙ aliq
nō exaudiuntꝛ eſt ꝓpter effectū ali
quarū p̄dictarū conditionū reqſita
rū ad hoc ꝙ orō ſit exaudibilis ma.ij.
neſcitis quid petatis.

Ad ſecūdam.q. ſic ꝓceditur
⁊ videtꝛ ꝙ nō ſit verū ꝙ
apl̄i nō petierūt aliquid .Primo in
nomine xp̄i p̄mo ſic mat.x. dicitꝛ ꝙ
cōuocatis .xij. aplis dedit eis ꝑtātē
ſpiritum īmūdorū ſꝫ hec orādo fa
ciebāt ergo aliquid petierūt in no
mine xp̄i .Secūdo ſic luc.x. dicitꝛ de
diſcipulis domine in nomine tuo eti
am demonia ſubiciūtꝛ nobis Ter
cio videtꝛ cōtra illud Jo.xxi. in v̄bo
autem tuo laxabimus rete ergo vid
tur ꝙ in nōie xp̄i aliquid a deo apl̄i
petierūt In oppoſitū eſt euāgeliū
p̄ns ubi dicitꝛ vſqꝫ modo nō petiſtiſ
qcqꝫ in nōie meo reſpōdeo dicendum
ꝙ verū eſt ꝙ xp̄s ait in p̄ſenti euan
gelio nam apoſtoli ante reſurrectio
nem xp̄i nō ita cognouerūt v̄tutē
nominis xp̄i ſicut poſt ⁊ ideo adhuc
ignorabāt ꝙ omis eorū petitio eēt
exaudibilis in nōie xp̄i tū etiā quia
omia bona habebāt in xp̄o bonum
vtile qa in eo erāt omes theſauri ſci
entie ⁊ ſapiētie dei bonū delectabile
quia erat ſpecioſus forma pre filijs
hominū pſal. bonū honeſtū pſal. ni
mis honorati ſūt amici tui deus .Ad
rōnes in oppoſitū ad primā rñdetur
negando ꝯñam ⁊ rō eſt qa licet ha
berēt ꝑtātem a xp̄o ſuper demonia
nō tamē ſequitꝛ ꝙ orādo peterēt in
nomine xp̄i ſicut nūc eccleſia in omi
bꝰ quaſi orōnibꝰ in xp̄i nōie finien
do dicit per dñm nr̄m iheſū xp̄m.ꝛc.
vel aliud ſimile ⁊ ita reſpōdetꝛ ad ſe
cūdam qa ibi in nōie tuo intelligitꝛ
.i. in v̄tute tua aut poteſtate a te no
bis cōceſſa .Ad terciā ſimiliter rñ
detur ꝙ nō eſt ad ꝓpoſitū qa aliud
eſt petere in nōie xp̄i aliqḋ a p̄re ⁊
aliud in verbo xp̄i laxare retia.

Ad terciam.q. ſic ꝓceditꝛ ⁊
⁊ videtꝛ ꝙ gaudiū ſpūale
qḋ ex caritate cauſatꝛ non
poſſit in nobis impleri ¶ Primo ſic
quāto magis gaudiū de deo habemꝰ
tāto gaudiū eius in nobis magis im
pletꝛ ſꝫ nūqꝫ poſſumus de deo tātū
gaudere q̄ntum dignum eſt vt de eo
gaudeatꝛ qa ſemꝑ bonitas eius q̄ infi
nita eſt excedit gaudiū creature qḋ
eſt finitū ergo gaudiū de eo nūquā
poteſt impleri ¶ Secundo ſic illud
qḋ eſt cōpletum nō pōt eſſe maiꝰ ſꝫ
gaudiū etiā beatorū pōt eē maiꝰ qa
vniꝰ gaudium eſt maiꝰ q̄ꝫ alteriꝰ er
go gaudiū de deo nō pōt in creatu
ra impleri ¶ Tercio ſic nichil aliud
eſſe videtꝛ cōprehēſio quā cognitio
nis plenitudo ſꝫ ſicut vis cognitiua
creature eſt finita ita ⁊ vis appetiti
ua eiuſdē cū ergo deus nō poſſit ab
aliqua creatura cōprehēdi videtꝛ ꝙ
nō poſſit alicuiꝰ creature gaudium
de deo impleri. In oppoſitū eſt p̄ſens
euāgeliū vbi dicitꝛ petite vt gaudi
um v̄rm plenū ſit . Rñ o dicēdum ꝙ
plenitudo gaudij poteſt intelligi du
pliciter Vno modo ex ꝑte rei de qua
gaudetꝛ vt.ſ. tm̄ gaudeatꝛ de ea quā
tum dignū eſt de ea gaudere ⁊ ſic ē
cōcluſio ¶ Prima ꝙ ſolū dei gaudi
um eſt plenū de ſe ipſo patet cōclu
ſio qa gaudiū eiꝰ eſt infinitū ⁊ hoc
eſt condignū infinite bonitati dei cu
iuſlibet autē creature gaudiū oppor
tet eſſe finitū ¶ Alio modo pōt intel
ligi plenitudo gaudij ex ꝑte gauden
tis ⁊ ſic ponitꝛ ¶ Secūda concluſio
ꝙ gaudiū ſpūale pōt impleri in fu
tura beatitudine iſta cōcluſio declara
tur ſic gaudium cōparatꝛ ad deſideriū
ſicut qes ad motū eſt autem qes ple
na q̄ndo nichil reſtat de motu vnde
tūc eſt gaudiū plenū qñ iā nichil de
ſiderādum reſtat quā diu autē in hoc
mūdo ſumus nō qeſcit in nobis deſi
derij motus qa adhuc reſtat ꝙ deo
magis appropinq̄mus p gratiam ſꝫ
q̄ndo iā ad beatitudinē ꝑfectā ꝑuen
tū fuerit nichil deſiderandum reſta
bit qa erit plena ſ. fruitio in qua hō
obtinebit qcqḋ etiā circa alia bona
deſiderabit ſcḋm illud .p̄s. q repletin
bonis deſideriū tuum ⁊ ideo qeſcet
nō ſolū quo deſideramꝰ deū ſꝫ etiam
omniū deſideriorū quies vnde gaudiū
beatorū eſt ꝑfecte plenū ⁊ etiā ſup
plenū qa plus obtinebūt q̄ꝫ deſidera
re ſufficerūt nō enī in cor hominis
aſcēdit q̄ preparauit deus diligenti
bꝰ ſe vt dicitꝛ .i.cor.ij. ⁊ hinc eſt qḋ
dicitꝛ luc.vi. mēſurā bonā ⁊ ſupfluē
tem dabūt in ſinus veſtros quia enī
nulla creatura eſt capax gaudij de
deo ei cōdigni inde eſt ꝙ illud gaudiū
nō capit in homines ſꝫ potiꝰ homo
intrat in ipſū ſcḋm illud mat.xxv. in
tra in gaudiū dñi tui ¶ Ad rōnes in
oppoſitū ad primā rñdetꝛ ꝙ rō illa
ꝓcedit de plenitudine gaudij ex ꝑte
rei de qua gaudetꝛ .Ad ſecūdam rñ
detꝛ negā minorē ⁊ rō eſt qa cū per
uētum fuerit ad beatitudinē vnuſqſ
qꝫ attinget terminū ſibi prefixū ex
p̄deſtinatione diuina nec reſtabit vl
teriꝰ aliquid quo tendatꝛ quāuis in
illa terminatione vnꝰ ꝑueniet ad ma
iorē ꝓpinqtatem dei alius ad mino
rem ⁊ ideo vnuſquiſqꝫ gaudiū erit
plenum ex parte gaudentis quia

vnuſcuiuſqʒ ex ſ[illegible] eriū plene ꝗetabi
tur erit tñ gaudiū vnius maius ꝗm
alterius ꝓpter pleniorē ꝑticipatio
nem diuine bonitatis ¶ Ad terciam
rñdet᷑ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt ꝗa du
plex eſt plenitudo cognitionis .ſ. q̄
dā ex ꝑte rei cognite vt.ſ. tātum co
gnoſcatur res ꝗntū cognoſci poteſt
⁊ iſta bene poteſt dici cōprehēſio ⁊
ſoli deo ꝓpa reſpectu ſui ipſius qui
tātum cognoſcit ſe ꝗntū cognoſcibi
lis eſt Alia dicit᷑ plenitudo ex parte
cognoſcētis ſicut ⁊ de gaudio dictū
eſt ⁊ d tali plenitudine bene poteſt
dici ꝙ beatꝰ plene cognoſcet deum
Vnde aplus ad colo.i. impleminí in
agnitiōe volūtatis eiꝰ in omī ſapiē
cia ⁊ intellectu ſpirituali
¶ In rogationibꝰ eſt euāgeliū in
illo tpore dixit ihūs.d.ſ.ꝗs vrm ha
bebit amicum.ꝛc̄.luc.xi. circa qd poſ
ſūt diſputari ſe.q.
¶ Prima vtrū in iſtis rogatiōibꝰ
deꝰ ſolus ſit orādꝰ an etiā alij ſancti
¶ Secunda vtrū in orōne noſtra
temporalia ſint petēda.
¶ Tercia vtrum ſit ſperādum ꝙ
pcc̄ores orādo impetrēt aliqd a deo

Ad primā.q. ſic ꝓceditur ⁊
videt᷑ ꝙ in iſtis rogationi
bꝰ ſolus deus ſit orādus ⁊
non alius ſanctus ¶ Primo ſic ꝑ diſ
finitionem orationis dicit damaſce.
ꝙ orō eſt accēſus mētis in deum ꝫ
ſolus deus vr̄ orādꝰ ¶ Secundo ſic
orō eſt actꝰ religionis ꝫ ſolus deus
eſt religione colēdus ergo.ꝛc̄. ¶ Ter
cio ſic vtus orōnis plus in affectu
cōſiſtit quā in voce ꝗa hoc negociū
vt aug. dicit plus gemitibꝰ quā vo
cibus agit᷑ ꝫ ſolius dei eſt cogitatio
nes cordiū ⁊ affectꝰ percipere ergo
nō niſi ſoli deo eſt porrigēda oratio
¶ Quarto ſic ſi aliꝗbꝰ ſanctis orōnem
porrigimus hoc nō eſt niſi in ꝗntum
ſūt deo cōiūcti ꝫ quidā etiā in hoc
mūdo viuētes vel etiam in purgato
rio exiſtētes ſūt deo cōiūcti multum
ꝑ graciā ad eos autem nō porrigit᷑
orō ergo nec ad ſanctos q̄ ſūt in pa
radiſo debemus orōnem porrigere.
¶ Quinto ſic ſancti exiſtētes in ꝑadiſo
nō orāt ꝓ nobis ergo ad ipſos non
eſt orō porrigēda cōſeꝗntia patet
aūs ꝓbat᷑ ꝗa ſi ſancti q̄ ſūt in ꝑria
ꝓ nobis orarent ſupiorū ſcōrū orō
eſſet efficatior nō ergo deberet implo
rari ſuffragiū orōnum inferiorū ſcō
rū ꝫ ſolū ſupiorum ¶ Sexto ſic ani
ma petri non eſt petrus ſi ergo ani
me ſcōrum ꝓ nobis orarēt quā diu
ſūt a corpore ſeꝑate nō deberemus
interpellare ſcm̄ petrū ad orādū ꝓ
nobis ꝫ animā eiꝰ cuiꝰ cōtrarium fa
cit eccleſia dicendo ſancte petre ora
ꝓ nobis nō ergo ſancti ad minꝰ an
te reſurrectionē ꝓ nobis orāt. ¶ In
oppoſitū eſt Job. v. voca ſi eſt q̄ tibi
reſpōdeat ⁊ ad aliquē ſcōrū cōuerte
re ergo orō pōt fieri ad ſcōs nō ſolū
ad deū. ¶ Secūdo hoc oſtēdit vſus
eccleſie q̄ letanijs vtit᷑ in ꝗbꝰ nō ſo
lus deus ꝫ etiā ſancti inuocāt᷑ Rñō
dicēdum ꝙ orō porrigatur alicui du
pliciter Vno modo quaſi ꝑ ipſū im
plēda. Alio modo ſicut ꝑ ipſū impe
trādo qua diſtinctiōe habita ſit iſta
cōcluſio ¶ Prima ſolus deus eſt orā
dꝰ ſiue ſoli deo oratio eſt porrigēda
ſicut illi ꝑ quē eſt ad implēdum qd
petimꝰ. Patet cōcluſio quia omēs
orōnes nr̄e ordinari debēt ad grām ⁊
gloriā cōſeꝗndam q̄ ſolus deus dat
ſm illud. ps. grām ⁊ gloriā dabit do
minꝰ ¶. Secūda cōcluſio eſt angeli
ſancti ⁊ alij beati orādi ſunt ⁊ illis
porrigūt᷑ orōnes ſicut quorū auxi
lio impetramꝰ qd a deo expectamꝰ
.ſ. quorū ꝑcibꝰ ⁊ meritis noſtre ora
tiones ſortiāt᷑ effectū ⁊ ideo dicitur
apoca. vij. ꝙ aſcēdit fumus aroma
tū. orōnes ſcōrum de manu angeli
corā dño ⁊ hoc etiā patet ex ipō mo
do quo eccleſia vtit᷑ in orādo nam a
ſancta trinitate petimꝰ vt nr̄i miſe
reat᷑ ab alijs autē ſanctis ꝗbuſcūqʒ
petimus vt orēt pro nobis ¶. Ad
rōnes in oppoſitū ad ꝑmā reſpōde
tur ꝙ verū eſt ꝙ orō ꝑmo ⁊ ꝑnci
paliter ſit aſſenſus mētis in deū vn
de Caſiodorus dicit ꝙ orō ꝓprie fit
ad deū deꝑcatio vero ad ſcōs. ¶ Scūs
thomas ꝗ cōformiter dicit ꝙ in diſ
finitione debēt poni ea q̄ ſūt ꝑ ſe ꝗz
uis aūt aliquo modo ad ſcōs orō fie
ri poſſit ſicut ad intercellores ꝓ no
bis tñ ꝓꝑe ⁊ ꝑ ſe orō in deū fertur
Ad ſecundam rñdet᷑ ꝙ illi ſoli impē
dimꝰ orando cultū religionis a quo
querimꝰ obtinere qd oramus ꝗa in
hoc ꝓteſtamꝰ eū omniū bonorū nr̄o
rū auctorē non autem eos quos que
rimꝰ quaſi interpellatores noſtros
apud deū ¶ Ad terciā rñdet᷑ negan
do ꝯnām ⁊ rō eſt ꝗa ſancti cognoſ
cūt omīa in verbo q̄ ad eorū gloriā
ꝑtinēt ⁊ ꝗa ad magnā gloriā eorum
eſt ꝑtinens ꝙ alios iuuare poſſunt
quaſi dei cooperatores exiſtētes ⁊
ideo ſtatim in verbo vident petitio
nes ad eos factas vel voce vel corde
⁊ ideo petitiones quas ad eos dirigi
mus deo manifeſtāte cognoſcūt ¶ Ad
quartā rñdet᷑ negādo ꝯnām ⁊ rō ē
ꝗa licet hij q̄ ſūt in hoc mūdo aut in
purgatorio ſint cōiūcti deo ꝑ grām
nōdū tñ fruunt᷑ actu viſione verbi
vt poſſint cognoſcere ea q̄ nos cogi
tamus vel dicimus ⁊ ideo ſuffragia
nō imploramus ab eis orādo ꝫ a vi
uis pōt tñ ſupplicatio aliqua vel pe
titio fieri ¶ Ad ꝗntam rñdet᷑ negā
do aſſumptū ⁊ ad ꝓbationem rñdet᷑
ꝙ deus vult inferiora omīa ꝑ ſupio
ra iuuari ⁊ ideo oportet non ſolū ſu
piores ꝫ etiā inferiores ſanctos im
plorare alioꝗn eſſet ſolius dei miſeri
cordia implorāda cōtinget tñ qñqʒ
ꝙ imploratio inferioris ſancti effi
catior eſt vel ꝗa deuotiꝰ imploratur
vel ꝗa deus vult eorū ſanctitatē de
clarare. ¶ Ad vltimū dicēdum negan
do ꝯnām ⁊ rō eſt ꝗa ſancti viuētes
meruerūt vt pro nobis orarēt ⁊ iō
eos inuocamus nōibꝰ ꝗbꝰ hic voca
bāt᷑ ꝗbꝰ etiā nobis innoteſcūt ⁊ ite
rū ꝓpter fidē reſurrectionis in ſinu
andā ſicut legit᷑ exo. iij. ego ſū deus
abraham.

Ad ſecūdam.q. ſic ꝓceditur
⁊ videt᷑ ꝙ in orōne tꝑalia
nō ſint petenda ¶ Primo
ſic q̄ enim orādo petimus ꝗrimꝰ ſed
tēporalia nō debemus ꝗrere dr̄ enim
mat. vi. primū ꝗrite regnū dei ⁊ iuſ
ticiā eiꝰ ⁊ hec omīa adicient᷑ vobis
.ſ. tēporalia q̄ nō ꝗrenda dicit ꝫ adi
ciēda queſitis ergo tꝑalia nō ſūt in
oratione a deo petēda ¶ Secūdo ſic

ꝗcūq3 orat pro aliquo ſollicitus eſt
pro illo ſ3 pro tēporalib9 etiā neceſ
ſariis ſolliciti eſſe nō debemus vt pa
tet mat. vi. nolite ſolliciti eſſe anime
veſtre quid māducetis.ꝛc.ergo tem
poralia nō ſūt petēda in oratione
Tercio ſic non debet homo petere
a deo niſi bona ⁊ vtilia ſ3 q̄nꝺoq3 tē
poralia habita ſūt nociua nō ſolum
ſpūaliter ſ3 etiā corporaliter ergo tē
poralia in orōne nō ſūt petēda .In
oppoſitū eſt illud quod in orōne do
minica cōtinet᷑ Panē3 nr̄m cottidia
nū da nobis hodie in qua orōne nō
ſolū ſpūalis ſ3 corporalis panis peti
tur vt p3 per glo.luc.xi.Rn̄o dicēdū
ꝙ tēporalia ſūt petēda in oratione
q̄ntū neceſſitas petit ſiue exigit iſ
ta cōcluſio patet ꝓuer.iij.tribue tā
tū victui meo neceſſaria ꝓ qua con
cluſione notādum ꝙ ſicut dicit aug.
ad ꝓbā de orādo deū hoc licet ora
re ꝙ licet deſiderare tēporalia autē
licet deſid̄rare nō quidē p̄ncipaliter
vt in eis finē cōſtituamus ſ3 ſicut q̄
dā ānnicula q̄b9 adiuuamꝰ ad tēdē
dū in beatitudinē inq̄ntu3.ſ.p ea vi
ta corporalis ſuſtētat᷑ ⁊ in q̄ntum
nobis organice deſeruiūt ad actus
v̓tutū ⁊ vt ph̄us dicit.i.ethi.⁊ ideo
ꝓ tēporalibus licet orare eo modo
quo licet ea deſiderare In illis autē
q̄ deſiderāt᷑ eſt duplex diſtinctio at
tēdēda.ſ.quod quedā ſūt q̄ deſiderā
tur ꝓpter ſe ipā quedā ꝓpter aliud
Secūda eſt ꝙ q̄dam non habēt ſup
fluitatem deſid̄rij ſicut v̓tutes que
dā autē habēt ſicut voluptates diui
tie ⁊ hm̄oi bona autē tēporalia ꝓp
ter aliud deſid̄rāda ſūt ⁊ cū quadam

mēſura.ſ.ſecūdum ꝙ vere ſūt neceſ
ſaria ad vitā p̄ſentē agētem ſicut ſa
piēs ꝓuer.iij.diuicias ⁊ mēdicitatē
ne ded̄ris michi ſ3 victui meo tm̄ tri
bue neceſſaria ⁊ ideo hoc modo ora
re ꝓ eis quis pōt ſicut modo in ro
gationib9 fit Ad rōnes in oppoſi
tū ad primā rn̄det᷑ negādo ꝯnām ⁊
ad ꝓbationē rn̄det᷑ ꝙ tp̄alia nec p̄
mo nec ſecūdo debent q̄ri quaſi p̄nci
paliter intēta .poſſunt autē3 queri
vt ꝓpter aliud deſid̄rata vnd̄ aug.
libro de ſermone dn̄i in monte cū di
xit illud p̄mo querēdum eſt regnum
dei deſignauit q̄a hoc.ſ.tēporale bo
nū poſterius q̄rendū eſt nō tp̄ore
ſ3 dignitate illud tanq̄m bonū nr̄m
hoc tāquā neceſſariū noſtrū .Ad
ſecūdam rn̄det᷑ etiā negando ꝯnām
⁊ ad ꝓbationē rn̄det᷑ ꝙ in illis ver
bis ma.vi.nō ꝓhibet᷑ quelibet ſolli
citudo rerū tēporaliū niſi ſuperflua ⁊
inordinata non autē ꝓhibet᷑ ſollici
tudo neceſſaria Ad terciā rn̄det᷑
negādo conſequentiā ⁊ rō eſt q̄a ex
quo nō petim9 tēporalia tāq̄3 p̄nci
paliter q̄ ita ſ3 in ordine ad aliud ⁊
ſic recipiūt rōnem boni vtilis vnde
eo tenore a d̄o petim9 ipſa vt nobis
cōcedāt᷑ ſm̄ ꝙ expediūt ad ſalutem

Ad terciā.q.ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vi
det᷑ ꝙ nō ſit ſperādu3 ꝙ
pc̄tores orādo impetrent
aliquid a deo .Primo ſic dr̄ Jo.ix.
ſcim9 q̄a pc̄tores deus non exaudit
Itē ꝓuer.xxviij. q̄ declinat autē ſu
am ne audeat legem orō ſua erit exe
crabilis orō autē execrabil̓ nō impe
trat aliquid a deo ergo pc̄tores non

impetrāt aliquid a deo .Secundo
ſic iuſti impetrant a deo illud qd̄ me
rēt᷑ ſ3 pc̄tores nichil poſſunt mere
ri q̄a gracia carēt ⁊ caritate q̄ v̓tus
pietatis dicit᷑ vt dicit glo.ij.thi.iij.
ſup illo verbo habētes q̄dē ſpēm pie
tatis v̓tutem autē ei9 abnegātes ⁊
ita nō pie orāt qd̄ req̄rit ad hoc ꝙ
orō impetret ergo pc̄tores non im
petrāt aliquid orādo ad deū Ter
cio ſic dicit Criſo.ſup ma. pr̄ nō libē
ter exaudit orōnem quā filius nō dic
tauit ſ3 in orōne quā xp̄s fili9 ſ3 dic
tauit dicit᷑ dimitte nobis debita nr̄a
quod pc̄tores nō faciūt ergo vl̓ nō ē
tiūt᷑ hoc dicēdo ⁊ ſic nō ſūt ex audi
tione digni vel ſi nō dicūt nō exau
diūt᷑ q̄a formā orandi a xp̄o inſtitu
tā nō ſeruat᷑ ergo.ꝛc.In oppoſitum
eſt qd̄ aug.dicit ſup Jo. ſi pc̄tores
nō exaudiſſet de9 fruſtra publican9
dixiſſet deus propicius eſto michi
peccatori .Item eſt illud quod dicit
Criſo. ſup mat.om̄is q̄ petit accipit
ſ.ſiue iuſt9 ſiue ſit peccator. Rn̄o di
cēdum ſub iſta cōcluſione ꝙ ſperan
dū eſt ⁊ tenēdum ꝓ certo ꝙ pecca
tores ſepe exaudiūt᷑ a deo in petitio
nib9 ſuis ⁊ impetrāt multa q̄ petūt
ex pura tn̄ dei miſericordia pro quo
notādum ꝙ in peccatore duo cōſid̄
rāt᷑.ſ.natura quā diligit deus ⁊ cul
pa q̄3 odit ſi ergo peccator orando
aliq̄d petit in q̄ntum eſt peccator .i.
ſm̄ deſid̄riū peccati hoc a d̄o nō exa
udit᷑ ex miſericordia ſ3 q̄nꝺoq3 audi
tur ad vindictā dū deus permittit pec
catore3 adhuc amplius ruere in pec
cata de9 eni3 quedā negat ꝓpicius
q̄ cōcedit irat9 vt aug.dicit orō autē

peccatoris ex bono deſiderio nature
ꝓcedēs a deo exaudit᷑ non quaſi ex
iuſticia q̄a peccator hoc nō meretur
ſ3 ex pura miſericordia obſ̄uatis tn̄
p̄miſſis cōditionib9 vt .ſ. pro ſe pe
tat neceſſaria ad ſalutē pie ⁊ pſeue
rāter ¶ Ad rōnes in oppoſitū ad pri
mā rn̄det᷑ ꝙ dictū illud Jo.ix. fuit
dictū ceci nō pfecte illuminati ⁊ ideo
nō eſt ratum quāuis poſſit verifica
ri vt intelligatur vt peccator vel ex
cōdigno ad illud ꝓuer.xxviij.rn̄det᷑
ꝙ illa orō peccatoris eſt execrabil̓
q̄ eſt orō ei9 in q̄ntum eſt peccator.
Ad ſecūdam rn̄det᷑ negādo ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a licet peccator nō poſſit pie
orare quaſi ei9 oratio ex habitu vir
tutis informet᷑ poteſt tn̄ ei9 oratio
eſſe pia quantum ad hoc ꝙ illud ꝙ
petit ſit ad pietatē ptinēs ſicut ille
q̄ nō habet habitū iuſticie pōt aliq̄d
iuſtū velle ⁊ quāuis ei9 oratio nō ſit
meritoria poteſt tn̄ eē impetratiua
q̄a meritū innitit᷑ iuſticie ſ3 impetra
tio gratie ¶ Ad terciā reſpōdet᷑ ne
gādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a orō dn̄ica ꝓ
fert᷑ ex pſona cōtoti9 eccleſie ⁊ ideo
ſi aliq̄s nolēs dimittere d̄bita proxi
mi dicat orōnem dn̄icā nō mētit᷑ q̄n
uis hoc quod dicit non ſit verū quo
ad ſuā pſonā eſt tn̄ verū q̄ntū ad p
ſonā eccleſie extra quā q̄a ille eſt me
rito fructu orōnis caret Aliqui tn̄
pc̄tores q̄nq3 parati ſūt debitorib9
ſuis remittere ⁊ ideo ipi orātes exa
udiūt᷑ ſm̄ illud ecc.xxviij. relinq̄ ꝓ
ximo nocēti te ⁊ tūc dep̄cāti tibi pec
cata ſoluentur.
¶ In die aſcēſionis dn̄i eſt euāge
liū in illo tp̄ore recūbētib9 vndecim

diſcipulis.xi.marci.xvi. Circa quod
pñt diſputari ſeqntes.q.
¶ Prima vtrũ cõueniẽs fuit xp̃m
aſcẽdere in celum.
¶ Secũda vtrũ aſcẽſio xp̃i fuerit
nobis vtilis ⁊ nr̃e ſaluti fructifera.
¶ Tercia vtrũ cõueniat xp̃o ſede
re ad dexterã patris.
Ad primã .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ nõ fuerit cõueni
ens xp̃m aſcẽdere in celum
Primo ſic in xp̃o nõ eſt niſi duplex
natura.ſ.diuina ⁊ humana ſꝫ ſcḋm di
uinã naturã xp̃o nõ cõuenit aſcende
re localiter cũ ipſe ſcḋm ꝙ deus ſit
vbiqꝫ nec ſecũdum dignitatem cum
diuinitas ꝓficere non poſſit nec ite
rũ ſcḋm humanã ſcḋm locũ qꝛ ipa d̄ ce
lo nõ deſcẽdit dicit᷑ aũt Jo.iij. nemo
aſcẽdit in celũ niſi q̄ deſcẽdit de celo
nec ſcḋm dignitatem quia gloria ſua
poſt reſurrectionẽ glorioſaꝫ nõ cre
uit ergo videt᷑ ꝙ xp̃s nõ debuit aſcẽ
dere in celũ ¶ Secundo ſic omne qḋ
mouet᷑ mouet᷑ ꝓpter aliquid melius
ſꝫ in xp̃o non fuit melius eſſe in celo
q̃ꝫ in terra nichil eniꝫ accreuit ſibi
p hoc ꝙ fuit in celo nec q̃ntum ad a
nimã nec q̃ntũ ad corpus ergo vide
tur ꝙ nõ fuit cõueniẽs xp̃m aſcende
re Tercio ſic xp̃s filius dei huma
nã naturaꝫ aſſumpſit ꝓpter nr̃am
ſalutẽ ſꝫ magis fuiſſet ſalutaris ho
minibus ꝙ ſemp cõuerſaret᷑ nobiſcũ
in terris quã eius abſentia ergo vide
tur ꝙ nõ fuerit cõueniẽs xp̃m aſcen
dere in celũ Quarto ſic ſi xp̃s aſcẽ
dere d̄buit videt᷑ ꝙ ſtatiꝫ poſt reſur
rectionem aſcẽdere debuit qꝛ aſcẽſio
ſua eſt exẽplar aliorũ ſanctorũ ſꝫ alij

ſancti poſt reſurrectionẽ ſtatim fu
turã corporum aſcendent ergo xp̃s
ſi aſcendere debuit ſtatiꝫ poſt reſu
rrectionem aſcẽdere ⁊ non differre
vſqꝫ ad.xl.dies In oppoſitũ eſt euã
geliũ pñs vbi dr̄ dñs q̄dem ihũs aſ
ſũptus eſt in celũ. Rñō dicẽdum ſub
certis cõcluſionibus Prima conclu
ſio cõueniẽs fuit xp̃m in celũ aſcen
dere iſta cõcluſio eſt in ſimbolo vbi
dicit᷑ aſcendit ad celos ⁊ Jo.ij.dicit
aſcẽdo ad patrem meũ ⁊ p̄rem vr̃m
Secũdo ſic locus debet eſſe ꝓporci
onatus locato xp̃s autẽ p ſuaꝫ reſur
rectionẽꝫ vitã immortalem ⁊ incor
ruptibilem inchoauit locus autem
in quo nos habitamus eſt locus gene
rationis ⁊ corruptionis ſꝫ locus ce
leſtis eſt locus incorruptibilis non
fuit ergo cõueniẽs ꝙ xp̃s poſt re
ſurrectionem maneret in terris ſed
cõueniẽs fuit ꝙ aſcẽderet in celum
vbi nota ꝙ aſcẽdere in celũ fuit con
gruum ipi xp̃o ⁊ nobis xp̃o q̄dẽ qꝛ
omne id quod ad gloriã ptinet debe
bat᷑ ei vnḋ cũ celũ empireũ ſit locus
cõgruus glorie cõueniẽs fuit vt ad
illũ locũ aſcẽderet nobis aũt cõgru
um fuit q̃ntum ad tria Primo vt
nos quaſi incorporalem poſſeſſio
nem induceret celi q̃ꝫ nobis p̄cio ſui
ſanguinis emerat ¶ Secũdo vt ipe
ſpem noſtrã ad celũ erigeret qꝛ dũ
humanã cõditionem ſideribus impor
tauit credẽtibus celũ poſſe patere mõ
ſtrauit vt dicit leo papa ¶. Tercio
vt iã xp̃m nõ ſcḋm carnẽ cognoſcẽtes
ſpũaliter tm̃ ei cõiungamr̃ vt ſic ydo
nei efficiamr̃ ad dona ſpũs ſancti ac
cipiẽda ſcḋm illud pſal. aſcẽdẽs in altũ

dedit dona hominibus . Secũda con
cluſio xp̃s aſcendit ſup omes celos
iſta cõcluſio habet᷑ ad ephe.iiij. aſcẽ
dit ſuper omes celos vt adimpleret
omnia Iſta cõcluſio rõne ſic ꝓbatur
quãto aliqua corpora p̄fectius parti
cipãt diuina bonitatẽ tãto ſũt ſupi
ora corporali ordine q̄ eſt ordo loca
lis ſꝫ inter omnia corpora etiã glorio
ſa corpus xp̃i maiori refulget gl'ia
ergo cõuenientiſſimũ fuit ꝙ ſic ſup
omnia corpora cõſtitutũ in alto ⁊ iõ
ſup illud ad ephe.iiij. aſcendẽs xp̃s
in altũ dico loco ⁊ dignitate attẽde
tñ ꝙ nõ dicit᷑ aſcẽdiſſe ſup omes ce
los ꝙ extra celũ empireũ ſic ſꝫ qꝛ in
altiſſima pte celi empirei aſcẽdit nec
in aſcenſu ſuo fuit aliqua diuiſio fac
ta celorum qꝛ quãuis de natura cor
poris nõ ſit ꝙ poſſit eſſe in eodẽ lo
co ſiml' cũ alio corpore põt tñ deus
hoc facere p miraculũ ꝙ in eodẽ lo
co poſſent eẽ ſimul ſicut fecit vt cor
pus xp̃i clauſo vtero beate virginis
exiret ⁊ ꝙ intrauerit ianuis clauſis
ad diſcipulos vt dicit beatus gregori
us ¶. Tercia cõcluſio xp̃s aſcendit
ꝓpria v̄tute in celũ Iſta concluſio
patet ex illo pſa.liij. iſte formoſus in
ſtola ſua gradiẽs in multitudine for
titudinis ſue pro cuius cõcluſionis ve
ra intelligẽtia eſt notãduꝫ ꝙ in xp̃o
eſt duplex natura.ſ.diuina ⁊ huma
na vnḋ ſcḋm vtrãqꝫ naturã põt acci
pi duplex v̄tus eius ſꝫ ſcḋm humanam
naturã põt accipi duplex v̄tus xp̃i.
Vna q̄dẽ naturalis q̄ ꝓcedit ex p̄nci
pijs nature ⁊ tali v̄tute manifeſtuꝫ
eſt ꝙ xp̃s nõ aſcẽdit. Alia autẽ v̄tus
in humana natura eſt v̄tus glie ſcḋm

quã xp̃s in celũ aſcẽdit cuius q̄dem v̄
tutis rõ ex pte anime glorificate aſſi
gnat᷑ ex cuius redũdãtia glorificatur
corpus vt dicit auguſ. ad dioſtoruꝫ
erit eniꝫ tãta obediẽtia corporis glo
rioſi ad animã beatũ vt ſicut auguſ.
dicit.xxij.de ciuitate di vbi volet ſpi
ritus ibi erit ꝓtinus corpus hecꝫ autẽ
corpus glorioſũ ⁊ immortale eẽ in
loco celeſti vt dictũ eſt ⁊ ideo ex v̄tu
te anime volẽtis corpus xp̃i aſcẽdit
in celũ ſic ergo xp̃s aſcẽdit ꝓpa vir
tute. Primo q̄dẽꝫ v̄tute diuina. Se
cũdo anime glorificate mouẽtis cor
pus pro vt vult nec obuiat huic cõ
cluſioni ꝙ aſſumptus dicit᷑ in euãge
lio qꝛ ſicut xp̃s dicit᷑ ꝓpa v̄tute ſu
rrexiſſe ⁊ tñ eſt ſuſcitatus a patre eo
ꝙ eſt eadẽ v̄tus patris ⁊ filij ita xp̃s
ꝓpa v̄tute aſcẽdit in celũ ⁊ tñ a pa
tre eſt eleuatus ⁊ aſſumptus ¶ Ad rõ
nes in oppoſitũ ad primã r̄ndet᷑ ꝙ
aſcẽdere ⁊ deſcẽdere poſſunt dici ꝓ
p̄e ⁊ ſic ſignãt motũ localem vnḋ nõ
cõueniũt xp̃o ſcḋm diuinã naturaꝫ ſꝫ
ſcḋm humanã ſcḋm q̃ꝫ deſcẽdit ad infe
ros hic d̄ſcẽſus fuit ſcḋm animã ⁊ aſ
cẽdit localiter ad celos ſcḋm animã et
corpus ſimul: dicit᷑ etiã metha. aſcẽ
dere ⁊ deſcẽdere ⁊ ſic xp̃s dicit᷑ deſcẽ
diſſe ſcḋm diuinã naturã in q̃ntum ſe
exinaniuit formã ſerui accipiẽs phi.
.ij. ⁊ in q̃ntũ p nouũ effectum fuit
ibi in anima ſcḋm quẽ ante nõ fuerat
aſcẽdiſſe autẽ q̃ntuꝫ ad noticiã alio
rũ ſimiliter q̃ntũ ad humanaꝫ natu
rã aſcẽdit ſcḋm ꝙ exaltatus eſt ad glo
riã reſurrectionis ⁊ noticiã populo
rũ deſcẽdit aũt ſcḋm paſſionis ignomi
niã ꝙ aũt dicit᷑ nemo aſcẽdit niſi q̄

deſcēdit ad pſonā referēdum eſt cui
ſm vnā naturā cōuenit deſcēdere de
celo.i.ſm diuinā in ꝗntuꝫ ſibi carnē
in pſona copulauit ⁊ ſm alia3.ſ.hu
manā aſcēdere ¶ Ad ſecūdam reſpō
det᷑ ꝙ fuit decētiꝰ corpus xp̄i in ce
lo ꝗ3 in terra pro quo nota ꝙ licꝫ p
hoc ꝙ xp̄s aſcendit in celū nichil ei
accreuit ꝗntum ad ea q̄ ſūt de eſſen
cia glorie ſiue ſm corpus ſiue ſm a
nimā tn̄ accreuit ei aliquid ꝗntū ad
loci decētiam qḋ eſt ad bene eſſe glo
rie nō ꝙ corpori eiꝰ aliquid aut per
fectionis aut cōſumatiōis acꝗreret᷑
ex corpore celeſti ſ3 ſolūmodo ꝓpt
ꝗndā decētiam hoc autē aliquo mō
ptinebat ad eiꝰ gloriā ⁊ de hac de
cētia gaudiū quoddā habuit nō qui
dē ꝙ tūc de nouo de hoc gaudere in
ciperet ꝗndo in celuꝫ aſcēdit ſed qui
a nouo modo de hoc gauiſus eſt ſi
cut de re impleta vnḋ ſup illud.p̄s.
delectationes in dextera tua vſq3 in
finē dicit glo. Dlectatio ⁊ leticia erit
michi in cōſenſu tuo humanis obtu
tibus ſubtractꝰ vnḋ alexāder ḋ
alis in.iij.dicit ꝙ nouū gaudiuꝫ po
teſt dici quo ad nouā ſpecieꝫ gaudij
⁊ quo ad numerū gaudiorū aut pōt
dici nouū gaudiū ſolū qꝛ eſt nouus
modus gaudendi vel gaudij. ¶ Pri
mo modo nō accreuit xp̄o nouū gau
diū qꝛ de nullo gauiſus eſt in aſcen
ſione de quo p̄us nō gauderet ſ3 ſe
cūdo modo ſic ſicut dicimus ꝙ cū ſit
deſcēſus a theorica pratice ad pra
cticā experiēte nō fit deſcenſus a no
to ad ignotū ſ3 ad notū alio modo.
Ad terciā ṙndet᷑ negādo minorem
⁊ ratio eſt qꝛ licet p̄ntia corporalis

xp̄i fuerit ſubtracta fidelibꝰ p aſcē
ſionem p̄ſencia tn̄ diuinitatis ipſius
ſemper adēſt fidelibꝰ ſm ꝙ ip̄e dicit
ma. vltimo ego autē vobiſcū ſū vſq3
ad cōſumationē ſeculi q̄ eniꝫ aſcēdit
in celos nō deſerit adoptatos vt di
cit leo papa ſ3 ip̄a aſcēſio xp̄i in celū
qua corporalem ſui p̄ſentiam nobis
ſubtraxit magis fuit vtil' nobis quā
p̄ntia corporalis fuiſſet vt dicit ſan
ctus tho ¶ Primo ꝗdem ꝓpt᷑ fidei
augmētum q̄ ē de nō viſis vnḋ ip̄e
dn̄s dixit Jo. xiij. ꝙ ſp̄us ſcūs adue
niēs arguet mūdū de iuſticia.ſ.eorū
q̄ nō credūt vt dicit aug. ſup Jo. ip
ſa q̄ppe fideliū cōperatio infidelium
eſt uituperatio vnḋ ſubdit qꝛ ad pa
trem vado ⁊ iā nō videbitis me bea
ti eniꝫ q̄ nō vidēt ⁊ credūt erit itaq3
vr̄a iuſticia de qua mūdus arguit᷑
qm̄ in me quem nō videtis creditis
Secūdo ad ſpei ſubleuationeꝫ vnde
ip̄e dicit Jo. xiiij. ſi abiero ⁊ p̄para
uero vobis locū iterū veniaꝫ ⁊ acci
piā vos ad me ip̄m vt vbi ego ſum
⁊ vos ſitis p hoc eniꝫ ꝙ humanam
naturā in celo collocauit ḋdit nobis
ſpem illuc p̄ueniēdi qꝛ vbi fuerit cor
pus ibi cōgregabūt᷑ ⁊ aꝗle vt dici
tur ma. xxiiij. vnḋ ⁊ michee. ij. dicit᷑
aſcēdit iter pandēs ante eos ¶ Ter
cio ad erigēdum caritatis affectum
in celeſtia vnde dicit ap̄l's colo. iij.
que ſurſū ſūt ſapite nō q̄ ſup terrā
⁊ qꝛ ſp̄us ſcūs amor eſt nos in celeſ
tia rapiens ideo dn̄s dicit diſcipulis
Jo. xvi. expedit vos vt ego vadaꝫ
ſi eniꝫ nō abiero paraclitꝰ nō veniet
ad vos ſi autē abiero mittam eū ad
vos qḋ exponēs aug. ſup Jo. dicit

non poteſtis capere ſpiritū quādiu
ſm carnem noſſe pſiſtitis xp̄m xp̄o
autē aſcendēte corporaliter nō ſolum
ſp̄us ſcūs ſ3 pater ⁊ filius illi affuit
ſp̄ualiter ¶. Ad quartā reſpōdetur
negādo ꝯñam ⁊ rō eſt qꝛ licet xp̄o
reſurgēte in vitā immortaleꝫ cōgru
eret locus celeſtis tn̄ vſq3 ad aſcēſio
nem diſtulit vt veritas reſurrectio
nis cōprobaret᷑ ad ꝗ3 oſtēdendam
oportuit ꝙ nō ſtatiꝫ poſt reſurrec
tionem aſcēderet ſ3 diu cū ap̄l'is con
uerſaret᷑ vt ex magna familiaritate
omis dubitatio tolleret᷑ quia ſi tn̄
apparuiſſet ſemel potuiſſet videri ali
qua illuſio ⁊ ideo pluries in illis .xl.
diebꝰ illis apparuit fuit etiaꝫ dilata
ta aſcēſio ad cōſolationē diſcipulorū
q̄ de morte xp̄i cōtriſtati fuerāt ⁊ iō
dicit glo. act. i. ſicut. xl. hore fuerūt
mortis xp̄i ita. xl. dies cū eis cōuer
ſatꝰ eſt poſt reſurrectionē qꝛ conſo
latio diuina excedit triſticiam huma
nā ⁊ magis extēdat᷑ tempus cōſola
tionis quā tribulationis qḋ autē ar
guit᷑ de alijs ſanctis nō valet quia
aliorū ſanctorū nō oportebit reſur
rectionē ꝓbari qꝛ omnibus manifeſ
ta erit ⁊ ideo nō oportet ꝙ differa
tur aſcēſio eorū

Ad ſecūdā .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ aſcēſio xp̄i nō fu
it nobis vtilis ⁊ fructuoſa
noſtre ſaluti Primo ſic p paſſionē
⁊ deſcēſū ad inferos om̄e impedimē
tum remotū eſt ⁊ ianua paradiſi p
paſſionem apta eſt ⁊ ſimilit᷑ p bap
tiſmū qn̄ celi apti ſūt ergo p aſcēſio
nem nichil nobis vtilitatis accreuit
Secūdo ſic xp̄s fuit cauſa nr̄e ſalutis

in ꝗntuꝫ ſalutem noſtrā meruit ſed
p aſcēſionem nichil nobis meruit qꝛ
aſcenſio ptinet ad p̄emiū exaltatio
nis nō eſt autē idē p̄miū ⁊ meritum
ſicut nec via ⁊ terminꝰ ergo ⁊c. In
oppoſitum eſt illud Jo. xvi. expedit
vobis vt ego vadam.i.recedā a vo
bis p aſcēſionē R̄ñ dicēdum ꝙ aſcē
ſio xp̄i fuit fructuoſa qꝛ cauſa quo
dā modo nr̄e ſalutis ⁊ hoc dupliciter
vno modo ex pte noſtra. Alio modo
ex pte ipſius ex parte quidē noſtra
in ꝗntum p xp̄i aſcēſionē mens nr̄a
mouet᷑ in ipſū qꝛ p eiꝰ aſcēſionē vt
in p̄cedēti.q. diximus daret᷑ locus fi
dei.ij. ſpei.iij. caritati. iiij. etiā vt re
uerētia nr̄a augeret᷑ ad ip̄m dū iam
extimamuſ eū nō ſicut hominē terre
nū ſed ſicut deū celeſtem ſicut ap̄l'us
dicit. ij. cor. v. ⁊ ſi cognouimus ſm
carnē xp̄m mortalem per qḋ putaui
mus eū tantum hominē vt glo. expo
nit ſ3 nūc iā nō nouimꝰ ex pte auteꝫ
ſua fuit cauſa nr̄e ſalutis ꝗntum ad
ea q̄ ip̄e fecit aſcendēs ꝓpter nr̄am
ſalutem ⁊ p̄mo quidē viā nobis pre
parauit aſcēdēdi in celū ſm ꝙ ip̄e di
cit Jo. xvij. vado parare vobis locū
⁊ michee. ij. aſcēdit pandēs iter ante
eos qꝛ eniꝫ ip̄e eſt caput noſtrum o
portet ⁊ illuc ſeq̄ mēbra quo caput
p̄ceſſit vnḋ dicit Jo. xiiij. vt vbi ego
ſū ⁊ vos ſitis ⁊ in huiꝰ ſignuꝫ ani
mas ſanctorū quas de inferno edu
xerat in celū trāſduxit ſm illud. p̄s.
aſcendēs in altū captiuā duxit capti
uitatem . Secūdo qꝛ ſicut pōtifex
in veteri teſtamēto intrabat ſanctu
arium vt aſſiſteret deo pro p̄p'o ita
xp̄s intrauit in celū ad interpellādū

pro nobis vt dicitᷣ ad hebre.vij. ip
ſa eniꝫ repꝛeſentatio ſui ex natura hu
mana quã celo intulit eſt quedaꝫ in
terpellatio pro nobis vt ex quo de
us humanã naturã ſic exaltauit in
xp̄o etiã eoꝝ͂ miſereatᷣ ꝓ qbꝰ filiꝰ
dī dicitᷣ humanã naturã aſſumſiſſe.
Tercio vt in celorũ ſede quaſi deus
et dominꝰ cõſtitutꝰ ex inde diuina do
na hominibꝰ mitteret ſm̄ illud eph.
iiij. aſcēdit ſup omnes celos vt adim
pleret om̄ia.ſ.donis ſuis ſm̄ glo.
Ad rõnes in oppoſituꝫ ad primã rñ
detᷣ negãdo ↄnãm et rõ eſt qꝛ licꝫ ꝑ
paſſionem xp̄i om̄ia impedimenta
fuerũt a nobis ãmota et om̄ia bona
data q̄ntuꝫ ad meritũ qꝛ.ſ.ꝑ paſſio
nẽ xp̄s nobis meruit p̄dicta oportu
it tñ vt ꝑ effectũ in illa bona intro
duceremꝰ quaſi incorporalem poſſe
ſſionẽ eoꝝ q̄ iã nobis meruerat bo
na aũt glorie in tribꝰ cõſiſtũt. Pri
mo in diuina viſione q̄ eſt beatitudo
anime et hoc ꝑ effectũ cõtulit deſcē
dēdo ad inferos. Secũdum eſt glo
ria corpori et hoc inchoauit in ſua
reſurrectione. Terciũ eſt locus cõ
gruꝰ et hoc preſtitit in ſua aſcēſiõe
In baptiſmo aũt celi aperti ſũt in ſi
gnũ ꝙ ꝑ baptiſmũ quẽ tũc inchoa
bat in quo eiꝰ paſſio operatᷣ plena
rie celi aditꝰ pateret nobis. Ad ſe
cũdam rñdetᷣ negando ↄnãm et rõ
eſt quia licet aſcēſio xp̄i nõ ſit cauſa
noſtre ſalutis ꝑ modũ meriti fuit tñ
ꝑ modũ efficiētie in q̄ntum humani
tas ſm̄ qꝫ aſcēdit eſt quodã modo
inſtrumētum diuinitatis et operatõ
in ↄtute eiꝰ.

D tercium .q. ſic ꝓceditur et

videtᷣ ꝙ nõ cõueniat xp̄o ſedere ad
dexterã patris. Primo ſic dextera
et ſiniſtra ſũt differētie poſitionum
corporaliũ ſꝫ nichil corporale cõue
nit deo qꝛ deꝰ ſpũs eſt Jo.iiij. ergo
videtᷣ ꝙ xp̄o nõ cõueniat ſedere a
dextris patris. Secundo ſic ſi quis
ſedet ad dexterã alicuiꝰ ille ſedet ad
ſiniſtrã eiꝰ ſi ergo xp̄s ſedeat ad dex
terã patris ſeq̄tᷣ ꝙ pater ſedeat ad
ſiniſtrã filij ꝙ eſt incõueniēs. Ter
cio ſic vel cõuenit xp̄o ſedere ad dex
teraꝫ patris ſm̄ ꝙ deus vel ſm̄ ꝙ
homo ſꝫ nec ſic nec ſic ergo ꝛc. aſſumptũ
ꝓbatᷣ ꝙ nõ ſm̄ ꝙ deꝰ qꝛ xp̄s ſm̄
ꝙ deꝰ dicitᷣ dextera dei patris ſꝫ nõ
videtᷣ idẽ eſſe dextera alicuiꝰ et ille q̄
ſedet ad dexterã eiꝰ ergo xp̄s ſm̄ ꝙ
deus nõ ſedet ad dexteram patris ꝙ
aũt etiã non ſm̄ ꝙ homo ꝓbatᷣ ſic
dicit damaſ. dexterã patris dicimus
gloriã et honorẽ diuinitatis ſꝫ honor
et gloria diuinitatis nõ cõuenit xp̄o
ſm̄ ꝙ homo ergo videtᷣ ꝙ xp̄o ſm̄
ꝙ homo nõ cõueniat ſedere ad dex
terã patris. In oppoſitũ eſt euãge
liũ p̄ñs Rñō dicēdum ꝙ xp̄o conue
nit ſedere ad dexteris patris vt dicitᷣ
in ſimbolo patꝫ cõcluſio ad hebre.i.
dicitᷣ de xp̄o ſedet ad dexterã maieſ
tatis in excelſis pro qua cõcluſione
notandum. Primo ꝙ dextera eſt
pars nobilior corporis vnde alteri
ad dexterã ſedet nobiliſſimꝰ nõ ei
cõiũgitᷣ modus aũt ſm̄ quẽ aliquis
patri cõiũgitᷣ vel eſt nobiliſſimus
ſimplr̄ et ſic eſt eſſe equalem ſibi et
hoc cõuenit xp̄o ſm̄ diuinã naturã
vel eſt nobiliſſimus q̄ntuꝫ poſſibile
eſt creature et hoc eſt coniũgi ei in

vnione ꝑſone filij eiꝰ et ſic conuenit
ſedere ad dexterã xp̄o ſm̄ humanaꝫ
naturã ſignat eniꝫ ſeſſio firmitatem
illiꝰ cõiũctionis et ita glo. ad ro.viij.
exponit de xp̄o vbi dr̄ q̄ eſt ad dexte
rã dei.ſ. patris.i. equalis patri vel
in potioribꝰ bonis patris vbi dexte
ra patris ē vel equalitas patris vl̄
potioritas bonoꝝ͂ patris. Ad rõ
nes in oppoſitũ ad primã rñdetᷣ ne
gãdo ↄnãm et rõ eſt qꝛ ibi dextra nõ
ꝓprie dr̄ ſꝫ metaforice vnde damaſ.
dicit.iiij. libro nõ loquale dexterã pa
tris dicimus ſꝫ ꝑ dexterã patris dici
mus gloriã et honorem diuinitatis
Ad ſecũdam rñdetᷣ ꝙ rõ illa ꝓcedit
ſm̄ ꝙ ſedere ad dexterã intelligitur
corporalr̄ vnde augꝰ. dicit in quodã
ſermone de ſimbolo ſi carnalr̄ accepi
mus ꝙ xp̄s ſedet ad dexterã patris
ille erit ad ſiniſtrã ibi autẽ.i. in eter
na beatitudine om̄is dextera eſt quia
ibi nulla eſt miſeria. Ad terciã rñ
detᷣ ꝙ xp̄o cõuenit ſedere ad dexterã
patris et ſm̄ ꝙ deus et ſm̄ ꝙ homo
alio et alio modo pro quo notãdum
ꝙ nõie dextere tria intelligi poſſunt
Vno mõ ſm̄ damaſ. gloria diuinita
tis Alio mõ ſm̄ augꝰ. beatitudo pa
tris. Tercio ſm̄ eundẽ iudiciaria po
teſtas ſedere ad dexteram patris ni
chil aliud eſt q̄ꝫ ſimul cũ patre habe
re gl̄iam diuinitatis et beatitudinem
et iudiciariã poteſtatem ſꝫ hoc incõ
mutabilr̄ cõuenit xp̄o ſm̄ ꝙ deꝰ vnde
manifeſtũ eſt ꝙ xp̄s ſm̄ ꝙ deꝰ ſedet
ad dexterã dei patris ita tñ ꝙ hec
ꝓpoſitio ad q̄ trãſitiua eſt ſolã diſti
nctionem ꝑſonalẽ importet et originis
ordinẽ non autẽ graduꝫ nature vel

dignitatis q̄ nullus eſt in diuinis ꝑ
ſonis et ita ſm̄ primã expoſitionem
q̄ eſt ꝙ dextera patris dicatᷣ equa
litas eiꝰ xp̄o ſecũdum ꝙ deus eſt cõ
uenit ſedere ad dexterã patris et ad
rõnem in oppoſitũ rñdetᷣ ꝙ nõ eſt
incõueniēs ꝙ filius dicatᷣ dextera et
ſedere ad dexterã ſm̄ diuerſas ſimili
tudines qꝛ methamatice vtrũqꝫ dr̄
dextera eniꝫ dr̄.ſ. ꝙ ꝑ ipm̄ pr̄ opatᷣ
ſꝫ ſedere ad dexterã rõne p̄dicta ꝙ
autẽ etiã ſm̄ ꝙ homo xp̄o conueni
at ſedere ad dexteram patris patꝫ ſm̄
ſecũdam expoſitionẽ ſuperiꝰ dictam
q̄ eſt ſedere in potioribus bonis pa
tris patꝫ qꝛ xp̄s ſm̄ ꝙ homo ſedet ad
dexterã patris in bonis paternis po
tioribꝰ p̄ceteris in maiori beatitudi
ne et habẽs iudiciariã poteſtatẽ. Ad
rõnem in cõtrariũ rñdetᷣ ꝙ no ꝓce
dit qꝛ nõ cõuenit xp̄o ſm̄ ꝙ homo
ſm̄ primã expoſitionem que eſt eſſe
equalem patri ſꝫ bene ſecũdo mõ ut
dictum eſt.

¶ Dñica infra octauas eſt euãgeli
um in illo t̄pore dixit ihũs.d.ſ. cũ ve
nerit paraclitus.ꝛc. Jo.xv. Circa qđ
poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo vtrũ ſpũs ſcũs ꝓcedat
a patre et filio.

¶ Secũdo vtrũ ſpũs ſcũs ſufficien
ter ꝑhibuit teſtimoniũ de xp̄o.

AD primũ ſic ꝓceditᷣ et vi
detᷣ ꝙ ſpũs ſcũs nõ proce
dit a filio ſꝫ a p̄re ſolo. Pri
mo ſic ex p̄ſenti euãgelio ſm̄ dio. ni
chil eſt audēdum dicere de ſbali diui
nitate p̄ter ea q̄ diuinitꝰ nobis ex ſa
cris eloqiis ſũt expꝛeſſa ſꝫ in ſcriptura
ſacra nõ exprimitᷣ ꝙ ſpũs ſanctus

ꝓcedat a filio ſꝫ ſolū ꝙ ꝓcedat a pa
tre ut patet in euāgelio pn̄ti Jo.xv
vbi dicit᷑ ſpūm veritatis q̇ a patre
ꝓcedit ergo ſpūs ſcūs nō ꝓcedit a fi
lio .Secūdo ſic dicit dyo. pr̄ quidē
eſt fōtana deitas filius ⁊ ſpūs ſcūs
deigene deitatis ſi ita oportet dicerē
pullulationeſ ſūt dīe nature ⁊ ſicut
flores ⁊ diuina lumina a ſanctis elo
qīs accepimus ſꝫ pullulatio nō eſt a
pullulatione nec flos a flore & nec
ſpūs ſcūs a filio ¶.Tercio in legen
da beati andree dr̄ pax vobis ⁊ vni
uerſis q̇ credūt in vnū deū pr̄em et
in vnū filiū ei⁹ dn̄m nr̄m ihūm xp̄ꝫ
⁊ in vnū ſpūm ſcm̄ ꝓcedētem ex pa
tre ⁊ in filio ꝑmanētem ꝙ autē ꝑ
manet in aliquo nō ꝓcedit ab eo &
ſpūs ſcūs nō ꝓcedit a filio ¶ Quar
to ſic dicit dama. ſpiritū ſcm̄ ex pr̄e
dicim⁹ ⁊ ſpūm patris nominam⁹ ex
filio autē ſpūm nō dicī n⁹ ſpūm aūt
filij nominam⁹ ergo ſpūs ſcūs nō ꝓ
cedit a filio ¶. Quinto ſic fili⁹ ꝓce
dit vt verbū ſꝫ ſpūs nr̄ in nobis nō
ꝓcedit a verbo nr̄o ergo nec ſpūs
ſcūs ꝓcedit filio In oppoſitū ē illd
athanaſij ſpūs ſcūs a pr̄e ⁊ filio nō
fact⁹ nec creat⁹ nec genitus ſꝫ ꝓce
dēs ¶ Secūdo ſic anima nr̄a eſt ima
go trinitatis ſꝫ amor in anima que
repn̄tat ſpm̄ ſcm̄ ꝓcedit a noticia
q̄ repn̄tat filiū ergo ⁊ in diuinis ſpi
rit⁹ ſcūs ꝓcedit a filio .Tercio ſic
omis amor ꝓcedit ab amāte ſꝫ ſpūs
ſcūs eſt amor patris ⁊ filij ſm̄ aug.
⁊ dama. vt amor amborū ergo ꝓce
dit ab vtroqꝫ Quarto ſic ſpūs ſan
ct⁹ eſt tercia ꝑſona in trinitate fili⁹
ſecūda pr̄ ꝑma ſꝫ ternari⁹ procedit

ab vnitate mediāte binario & ſpūs
ſcūs ꝓcedit a pr̄e mediāte filio Reſ
pōſio dicēduꝫ ꝙ qa text⁹ pn̄tis euā
gelij dicit q̇ a patre ꝓcedit ⁊ nō ad
dit a patre ⁊ filio dicūt greci ꝙ ſpi
rit⁹ ſcūs nō ꝓcedit a filio ſꝫ ſolum a
patre in quo grauiter errāt vnd̄ po
nit᷑ cōtra eos talis cōcluſio ꝙ ſup
poſita trinitate ꝑſonarū eſt neceſſa
riū cōfiteri ſpūm ſcūm ꝓcedere a fi
lio Jſta cōcluſio oñdit᷑ ſic qm̄ hoc
remoto ineuitabil̄r remouet᷑ diſtin
ctio ꝑſonalis ſpūs ſācti a filio patet
hoc cū enim diuine ꝑſone ſm̄ nichil
abſolutū diſtingāt᷑ qa qcq̄d abſolu
te in diuinis dr̄ ad vnitatē eſſentie
ꝑtinꝫ oportet ꝙ īparū diſtinctio ſit
ſm̄ relationes oppoſitas. Oppoſitas
dico qa relatiōes diſtinguere nō poſ
ſūt ꝑſonas niſi ſm̄ ꝙ ſunt oppoſite
qd̄ ex hoc patet qa pater habet du
as relationes quarū vna refert᷑ ad
filiū alia ad ſpūꝫ ſcm̄ q̄ tn̄ qa nō ſūt
oppoſite nō cōſtituūt duas ꝑſonas
ſꝫ ad vnā ꝑſonā patris tm̄ ꝑtinēt ſi
igit᷑ in filio ⁊ in ſpū ſcō nō eſſet in
uenire niſi duas relationes qb⁹ vter
qꝫ refert᷑ ad pr̄em ille relatōes nō
eſſent adinuicem oppoſite ſicut nec
due relationes qb⁹ pr̄ refert᷑ ad il
los vnde ſicut ꝑſona patris eſt vna
ita ſeqret᷑ ꝙ ꝑſona filij ⁊ ſpūs ſan
cti eſſet vna habēs duas relationes
oppoſitas duab⁹ relationib⁹ patris
hoc aūt eſt hereticū cū tollat fidem
trinitatis oportet igit᷑ ꝙ fili⁹ ⁊ ſpi
rit⁹ ſcūs adinuicē referāt᷑ oppoſitis
relationib⁹ nō poſſunt in diuinis eē
alie relationes oppoſite niſi relatio
nes originis oppoſite autē relatiōes

originis accipiūt᷑ ſm̄ principium ⁊
ꝙ eſt a pn̄cipio relinqt᷑ igit᷑ ꝙ ne
ceſſe eſt dicere vel filiū eſſe a ſpiritu
ſcō quod null⁹ dicit vel ſpūm ſcm̄
eſſe a filio quod nos cōfitem̄ ⁊ ꝙ fu
it cōcluſio ſuperi⁹ poſita q̄ cōcluſio
etiā pꝫ ex rōne ꝓceſſionis vtriuſqꝫ
dr̄ enim filiꝰ ꝓcedre ꝑ modū intellec
t⁹ vt verbū ſpūs aūt ſcūs ꝑ moduꝫ
volūtatis vt amor necē eſt autē ꝙ
amor a verbo ꝓcedat nō enim aliqd̄
amamuſ niſi ꝙ cōceptione mētis ap
p̄hēdim⁹ vnde hoc manifeſtū eſt ꝙ
ſpūs ſcūs ꝓcedat a filio ¶ Ad ratio
nes in oppoſitū ad primā rn̄det᷑ ꝙ
de deo dicere nō debem⁹ ꝙ in ſacra
ſcriptura non inueniat᷑ vel ꝑ verba
vel ꝑ ſenſū licet autē ꝑ verba exp̄ſ
ſe nō inueniat᷑ in ſacra ſcriptura ꝙ
ſpūs ſcūs ꝓcedat a filio inuenit᷑ tn̄
qntum ad ſenſū ⁊ p̄cipue vt dicit fi
lius Jo.xv. de ſpū ſcō loquēs ille me
clarificabit qa de meo accipiet regu
lariter etiā in ſacra ſcriptura tenēdū
eſt ꝙ id qd̄ de patre dr̄ oportet de
filio intelligi etiā ſi dicto excluſiua
addat᷑ niſi ſolū illis in qbus pater ⁊
fili⁹ ſm̄ oppoſitas relationes diſtin
gūt᷑ cum enim dn̄s ma.xi. dicit nemo
nouit filiū niſi pr̄ nō excludit᷑ qn fi
li⁹ ſe ipm̄ cognoſcat ſic ergo cū dici
tur ꝙ ſpūs ſcūs a pr̄e ꝓcedit nō ex
cludit᷑ inde fili⁹ etiā ſi a ſolo patre
adderet᷑ qa qntum ad hoc qd̄ eſt eē
pn̄cipiū ſpūs ſancti nō opponūt᷑ pr̄
⁊ filius ſꝫ qntum ad hoc ꝙ hic ē pr̄
⁊ ille fili⁹. Ad ſecūdam rn̄det᷑ negā
do ꝯnām ⁊ rō eſt quia rōnes ille ſūt
ſimbolice ⁊ ido ex eis nō ꝓcedit ar
gumētatio ſicut idē dio. dicit in ep̄la

ad titū ꝙ ſimbolica theologia non
eſt argumētatiua eſt ſimilitudo qn
tū ad aliud. ſ. ꝙ flores ſūt ab vno tn̄
nō eſt ſimilitudo qntū ad omia Ad
terciā rn̄det᷑ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt
ſpūs enim ſcūs pōt dicere qeſcere in
filio tripl̄r .Primo ſm̄ humanā na
turā ſm̄ illud yſa.xi. Egredietur vga
de radice ieſſe ⁊ flos de radice ei⁹ aſ
cēdet ⁊ reqeſcet ſup eū. ſpūs dn̄i qa
in eo nichil cōtrariū vnicꝫ reperit
gracie .Alio modo intelligit᷑ ſpūs
ſcūs in filio reqeſcere qa vt⁹ ſpira
tiua a pr̄e dat᷑ filio ⁊ vltra nō ꝓtē
dit᷑ Tercio ſm̄ ꝙ amor dicit᷑ qeſce
re in amato in quo qetat᷑ amātis af
fectus ꝑ nullū autē iſtorū modorum
excludit᷑ ꝓceſſio ſpūs ſancti a filio.
Ad qrtam rn̄det᷑ ꝙ in hac parte nō
credit᷑ damaſceno qa dr̄ fuiſſe illo tē
pore quo cepit iſta cōtrauerſia ſup
hac q. inter grecos ⁊ latinos tn̄ nō
negat qn ſit ex filio ſꝫ dicit ſe nō cre
dere ꝙ ſit a filio qa adhuc inter eos
in dubio vertebat᷑ ¶ Ad qntam rn̄
det᷑ ꝙ duplex eſt verbū. ſ. vocale ⁊
verbū mentis ⁊ dupl̄ci verbo rn̄det
duplex ſpūs verbo enim vocali rn̄det
ſpūs corporalis ⁊ verbo mētali ſpi
ritus amoris intimi vnde dicim⁹ ꝙ
verbū ſm̄ generationē eternā eſt ſi
mile verbo mētali Jo.i. Jn pn̄cipio
erat verbū ⁊ ido a verbo procedit
ſpūs ſcūs ſicut a uerbo mētali amor
ſꝫ fili⁹ ſm̄ ꝙ carnē aſſūpſit habet
ſimilitudinem verbi vocalis ⁊ ſicut
formatio vocis fit ꝑ aerem reſpira
tū ita incarnatio verbi facta eſt ꝑ
opationē ſpūs ſancti ⁊ ita rō nō ꝓ
cedit qa verbū in diuinis nō accipit᷑

ſm ſimilitudinē verbi vocalis a quo
nō ꝓcedit ſpūs ſꝫ ſm ſimilitudinem
verbi mētalis a quo amor ꝓcedit.

Ad ſecūdam.q. ſic ꝓcedit᷒ ꝛ
videt᷒ ꝙ ſpūs ſcūs nō ſuffi
ciēter teſtimoniū reddiderit
de xp̄o. Primo ſic cū dicit᷒ in.ps teſ
timoniū fidele illuminās oculos ſapi
entiā pſtās paruulis videt᷒ ꝙ poſt
ſufficiēs teſtimonium de aliqua re
omnis eſt ablata dubitatio d illa ꝛ er
rores ceſſant ſꝫ poſt teſtimoniū ſpi
rit9 ſancti de xp̄o nō ceſſarunt dubi
tatiōes de eo nec errores immo cre
uerūt qm̄ multi ſurrexerūt errores
circa paſſionem xp̄i vt patet ergo
videt᷒ ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti fac
tū d xp̄o nō fuerit ſufficiēs In oppo
ſitū eſt euāgeliū pn̄s vbi ſpūs ſcūs
vocat᷒ ſpūs veritatis ꝗ vt Jo.xvi.
dicit᷒ docet omnem veritatem ꝛ iob
xiij.dicit᷒ inſpiratio omnipotētis dat
intelligētiā ergo teſtimoniū ſpūs
ſancti q̄ntū eſt ex pte ſui fuit ſuffici
entiſſimū teſtimoniū Rn̄o dicēdum
ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti fuit ſuffi
ciens apud bene diſpoſitos apud ha
bētes deſideriū ſciēdi veritatē notā
dū aūt ꝙ ſpūs ſcūs tripl'r phibuit
teſtimoniū de xp̄o Primo inſtru
endo diſcipulos ꝛ fiduciā eis pbēdo
ad teſtificādum ma.x. nō eniꝫ vos
eſtis q loqmini ſꝫ ſpūs ſcūs q loqtur
in vobis ¶ Secūdo ſua dona cōmu
nicādo credētib9 in xp̄m ad hebre.
ij.cōteſtāte deo ſignis ꝛ ꝓdigijs ꝛ
varijs ſpūs ſancti diſtributōibus
Tercio emolliēdo audientium corda
ps emitte ſpūm tuum ꝛ creabūt᷒ ꝛ
renouabis faciē terre Secūdo no
tādum ꝙ a multis xp̄s habuit teſti
monium ſue diuinitatis ¶ Primo a
pr̄e ſuo celeſti in baptiſmo ꝛ in trāſ
figuratiōe q ait hic eſt fili9 meus di
lect9 ¶ Secūdo a ſpū ſcō ſicut dictū
eſt .Tercio teſtimoniū phibuerūt
opa miraculoꝝ q̄ nemo alius fecit
vn̄ Jo.vi.opera q̄ ego facio in no
mine patris mei teſtimoniū phibēt
de me ¶ Quarto moyſes in lege vn
de Jo.vi.ſi credideritis moyſi credre
tis forſitan ꝛ michi de me enim ille
ſcripſit de vero xviij.ꝓphām de gen
te tua ꝛ de fribus tuis ſicut me ſuſci
tabis tibi dn̄s deus tuus ¶.Quinto
ſcriptura ꝓphārum totius veteris
teſtamēti vn̄ apo .xix.teſtimoniuꝫ
ihesu eſt ſpūs ꝓphetie. Sexto Jo.
baptiſta vnde Jo. vi. vos miſiſtis
ad Jo.ꝛ teſtimoniū phibuit verita
ti cū ait Jo.ecce agn9 di q tollit pec
cata mūdi. Septimo turba claman
tiū in die palmarū benedict9 q venit
in nōie dn̄i .Octauo apli de qb9 dici
tur in pn̄ti euāgelio ꝛ vos teſtimo
niū phibebitis q ab initio.ſ. pdica
tiōis ꝛ operatiōe miraculorū mecū
eſtis vnde act.iiij. dr̄ vtute magna
reddebāt apl'i teſtimoniū ihc ſu xp̄i
dn̄i nr̄i ¶ Ad rōnem in oppoſitū rn̄
det᷒ negādo ꝯnām ꝛ ratio eſt qa ꝙ
poſt teſtimonium phibitū a ſpū ſcō
ꝛ ab omib9 ſā dictis nō fuerint om
nino ablati errores ꝛ dubitationes
ab hominib9 nō fuit ex inſufficien
tia teſtimonij ſꝫ ex in diſpoſitione ꝛ
malitia hominū nolētiū accipere doc
trinā veritatis vnde bene dicitur in
ps teſtimoniū dn̄i ſapiētiā preſtās
paruulis.ſ.humilib9 ꝛ nō ſuperbis
ꝗ rebellib9 lumini veritatis.

¶ In die penthecoſtes eſt euāge
liū in illo tēpore dixit ihs diſcipulis
ſuis ſi quiſ diligit me ſermonē ꝛc.
Jo.xiiij. circa qd poſſunt.diſ.ſe.q.
¶ Primo vtrū ſpūi ſcō conueniat
viſibiliter mitti.
¶ Secūdo vtrū cōſeqnter miſſus
ſit in ſinguis igneis.
¶ Tercio vtrū verum ſit ꝙ ſpūs
ſcūs docuerit aplos omia.

Ad primā ſic ꝓcedit᷒ ꝛ vid
tur ꝙ ſpūi ſcō nō cōueniat
mitti viſibiliter ¶.Primo
ſic fili9 eniꝫ ſecūdum ꝙ viſibilr miſ
ſus eſt in mūdum dicit᷒ eē minor pa
tre ſꝫ nūq̄ꝫ legit᷒ ſpūs ſcūs minor pa
tre ergo ſpūi ſcō nō cōuenit viſibil'r
mitti .Secūdo ſic miſſio viſibilis ē
ſm ꝙ diuina pſona aliquo modo eſt
in aliquo quo prius nō fuerit ſꝫ in nul
la creatura viſibili pōt eē aliquo mō
quo prius nō fuerit eſt eniꝫ in omib9
creaturis eſſential'r potētial'r pn̄tia
liter ꝛ inter hec in ſanctis mentibus
p grām quomō in aliquo viſibili cor
pore eſſe nō pōt ergo videt᷒ ꝙ miſ
ſio viſibilis ſpūi ſancto nō cōueniat
Tercio ſic ſi dicat᷒ ꝙ eſt in illis cre
aturis viſibilib9 alio modo qa ſicut
in ſigno cōtra rōnem ſacramēti eſt
ꝙ in ipo ſit deus ſicut in ſigno viſi
bili ſi ergo ꝓpter hoc dr̄ viſibiliter
mitti qa in reb9 viſibilibus eſt ſicut
in ſignis .tūc ille res erūt ſacramen
ta ꝛ in omib9 ſacramētis eſſet miſſio
viſibil' ꝙ eſt falſū Quarto argui
tur ſic cū omis effect9 ſit dmōſtrās
ſuā cauſam eſt ſignum illi9 ſꝫ omes
creature repſentāt ipm dm̄ tanq̄m
cām p ymaginē vel veſtigium ergo
ſm hoc in alijs creaturis viſibilib9
mittet᷒ viſibiliter ſꝫ hoc eſt falſum
In oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s vbi in
quid xp̄s paraclit9 aūt ſpūs ſanct9
quē pater mittet in nōie meo. Rn̄o
dicēdum ꝙ ſpūi ſcō cōuenit viſibil'r
mitti patet cōcluſio vn̄ mathei.iij.
ſpūs ſcūs deſcēdit ſup xp̄m cū bapti
zaret᷒ in ſpecie colūbe ꝛ hodie ſuper
aplos in ſpecie ignis pro quo notan
dum ꝙ deus vt dicit dyo9. ꝓuidet
hoīb9 ſm vniuſcuiuſqꝫ modum eſt
autem modus naturalis hominis vt
p viſibilia ad inuiſibilia manu duca
tur ꝛ ideo viſibilia dei oportuit hō
p viſibilia manifeſtari ſicut ergo de
us ſeipm ꝛ ꝓceſſiones eternas pſo
narū p creaturas viſibiles ſm aliq
indicia quodāmō hoīb9 demonſtra
uit ita cōueniēs fuit vt in viſibiles
miſſiones diuinaꝝ pſonarū ſm ali
quas viſibiles creaturas manifeſta
rent᷒ ¶ Ad rōnes in oppoſitū dicē
dum ad primā rn̄det᷒ negādo ꝯnām
ꝛ rō eſt qa filius creaturā viſibileꝫ
in qua apparuit in vnitatem pſone
aſſumpſit ſic vt ꝙ de illa creatura
dr̄ de filio dei dici poſſit ꝛ ſic ratiōe
nature aſſumpte fili9 dr̄ minor pr̄e
ſꝫ ſpūs ſcūs nō aſſumpſit creaturam
viſibilem in qua apparuit in vnita
tem pſone vt ꝙ illi cōuenit de illo p̄
dicetur vnde nō pōt dici minor pr̄e
ꝓpter creaturā viſibilem ¶ Ad ſe
cūdam rn̄det᷒ negādo ꝯnām ꝛ ratio
eſt qa minor eſt falſa dicim9 eniꝫ ꝙ
ſpūs ſcūs in illa creatura viſibili in
qua apparet eſt nouo mō.ſ. ſicut in

ſigno . Ad tercia̅ r̅ndet' negando
ɔ̅ſeq̅nciā ⁊ rō eſt q̅a nō eſt ſimile de
ſacramētis ⁊ de reb' in q̅b' fit miſ
ſio viſibilis q̅a ſacramēta veteris le
gis ſignificabant quidē grām affu
turā nō pn̄tem eo q̅ in eis grā nō
ɔ̄ferebat'. ſacramēta vero noue le
gis nō tm̄ ſūt ſigna ſʒ etiā eē quodā
modo ⁊ ip̄am gratiā nō ſignificant
vt iā habitam . ſʒ vt p ſacramēta in
ducēdaʒ: ſʒ ille ſpecies ſūt tm̄ ſigna
p̄ſentis gratie ⁊ nō cauſe ſicut patet
q̅ circa xp̄m ad quē viſibilis miſſio
facta eſt nichil gracie inuiſibilis ef
fectū eſt Vn̄ etiā oēs ad quos viſi
bilis miſſio facta eſt gratiā h̄n̄t. nō
autē om̄ia q̅b' ſacramēta ɔ̄ferunt'
gratiā ſuſcipiūt . q̅a cauſalitas ſacra
mētorum impedit' . ſignificāt enim
gratiā nō vt exiſtētem ſʒ vt cauſan
dā quodāmō p ip̄a ¶ Ad q̅rtam r̅n
det' negādo ɔ̄nām ⁊ ratio eſt q̅a nō
eſt ſimile de his ſpeciebus ⁊ de crea
turis quia quāuis om̄is creatura ſi
gnificet deū eſſe ⁊ bonitatem illius
nō tn̄ ſignificat ipſū eſſe p gratiam
in aliquo niſi ad hoc ſpecialiter inſti
tuat' ſicut ille creature viſibiles ad
hoc ſpecial'r facte ſūt vt in eis pre
ſentia ſpūs ſancti inſignuet'

H Ad ſecūdam . q . ſic p̄cedit'
⁊ videt' q̅ nō ɔueniēter
ſpūs ſcūs miſſus eſt ſuper
apoſtolos in linguis igneis ¶ . Pri
mo ſic q̅nto aliquid nobili' eſt tāto
nobiliores p̄pꝛietates habet ſʒ melio
rib' p̄pꝛietatib' creatura nobilius di
uinam bonitatem rep̄ntat Ergo cū
miſſio viſibilis ſit ad manifeſtādum
diuinas pſonas videtuꝛ q̅ ſemp per

creaturas nobiliſſimas fieri debʒ ut
p ſtellā vel aliquid huiuſmodi ⁊ nō
p ignem aut colūbā ¶ . Secūdo ſic
ſpūi veritatis nō decet aliqua fictio .
ſʒ ſpūs ſcūs eſt ſpūs veritatis vt dr̄
Jo . xv . ergo nō decet q̅ p aliquas
ſpecies q̅b' nō ſubſit rei veritas ap
parere ⁊ ita videt' q̅ lingue ignis
vere lingue ⁊ ver' ignis fuerit . q̅d
non eſt verū q̅a non ɔ̄burebat re
tacto illo officio . ⁊ idē arguit' de co
lumba in qua apparuit ſup xp̄m
verū animal fuerit ⁊ tn̄ non fuit .
Tercio ſic ſpūs ſcūs vn' ē ſignū
debet r̅ndere ſignato . ergo videt' q̅
in vno tātum ſigno ſpūs ſcūs appa
rere debuit . ſ . in ſpecie colūbe ſicut p̄
us ⁊ non in linguis igneis ¶ In op
poſitū eſt epiſtola p̄ſentis diei vbi
dicit' de ſpū ſancto : apparuerūt illis
diſpertite lingue tanq̅m ignis ſedit
qʒ ſup ſingulos eorū Reſpōſio dicē
dū q̅ ɔueniētiſſime ſpūs ſanctus
miſſus eſt ſup apoſtolos in linguis
igneis . Pro quo notāduʒ q̅ miſſio
viſibilis fit ad ſignificandum pleni
tudinem gratie redūdātis in alios
p̄pter quod manifeſtatio talis alijs
etiā fit . Redūdat autē gratia dupli
citer . ſ . p inſtructionem ⁊ p opatio
nem ſm̄ q̅ ſe habet aliquo modo ille
in quo eſt gratie plenitudo efficiē
ter ad gratiā . Vterqʒ autem mod'
redūdantie fuit in xp̄o ille enīʒ per
doctrinā ſuā in dei cognitionē addu
xit ip̄e etiā gratiā dedit in q̅ntuʒ de'
effectiue ⁊ in q̅ntum homo per mo
dū meriti . Vn̄ ad ſignificādum re
dūdantiam gratie ipſius in nos per
modū operationis facta eſt miſſio

viſibilis ad ipſū in baptiſmo quia ſi
cut ip̄e nichil recipiens a baptiſmo
tactu ſue mundiſſime carnis vim re
generatiuā ɔ̄tulit aquis efficiēter
vt deus ⁊ meritori vt homo . ⁊ in
ſpecie colūbe ē facta ad ipſū miſſio
ſpūs ſancti ad ſignificādum ſpūalē
fecūditatem q̅a colūba animal fecū
diſſimū eſt . p̄pter quod etiā pater
apparuit in ſono vocis naturalē fi
liationem ipſius p̄teſtās dicens hic
eſt fili' me' dilect' . ⁊c . Ad cuius filia
tionis ſimilitudinem p baptiſmalē
gratiā in filios adoptionis regenera
mur vt dr̄ ad ro . viij . Ad ſignificā
dū vero redundantiā gratie ex ipſo
in alios p modum doctrine apparuit
ſpūs ſcūs ſup ipſū in nube lucida cu
ius eſt lumen doctrine ſpergere Job
. xxxviij . Nubes ſpargit lumē in quo
ſignificat' effect' doctrine ei' p p̄
dicationem ſm̄ gregorium ⁊ hoc in
trāſfiguratione vt dr̄ mat . xvij . ſm̄
glo . aug' . ſimilr̄ ⁊ in apl'is bis fac
ta eſt miſſio viſibilis ſpiritus ſancti
Primo ad inſinuādam redūdantiam
gratie ex ip̄is p modū opationis in
adminiſtrationē ſacramētorū in ſpe
cie flatus vt legit' Jo . ij . vn̄ ibi di
cit' quorum remiſeritis peccata : ⁊c .
vt oſtēderet' q̅ talis auctoritas nō
deuenit in eos niſi ex influētia capi
tis . ſ . xp̄i in ip̄m aūt xp̄m deuenit im
mediate ab ip̄o p̄re ⁊ p̄pter hoc in
ipſo ſignificat' hec auctoritas p vo
latum colūbe deſup aduenientis in a
poſtolis aūt p ſpēm flat' a xp̄o pro
cedētis ¶ Secūdo facta eſt ad eos
miſſio viſibilis ad inſinuādum redū
dātiam p moduʒ doctrine ⁊ hoc in

p̄ſenti die vnde legit' act . ij . appar
it ſup eos in linguis igneis verbis
vt eſſent pflui ⁊ caritate feruidi zelā
tes p̄ximorū ſalutem ¶ . Ad rōnes
in oppoſitū ad primā reſpondet' ne
gādo ɔ̄nām ⁊ rō eſt quia quāuis in
nobilioribus creaturis ſimilitudo di
uine perfectionis quo ad attributa
eſſentialia magis inueniat' tn̄ quo
ad exitū vnius pſone ab alia ⁊ q̅ntuʒ
ad modū p̄ceſſionis donorū a deo ⁊
effect' ipſorū poteſt etiā in ignobi
liorib' creaturis ſimilitudo ɔueniē
tior attendi ſicut fecūditas in colum
ba ⁊ locutio in lingua ⁊ hoc opor
tuit p miſſionē viſibilem ſignifica
ri ¶ Ad ſecūdam r̅ndet' negando q̅
in illa miſſione viſibili ſpirit' ſancti
fuerit aliqua fictio ſʒ dicat' q̅ ignis
ille nec fuerit ver' nec naturalis nec
colūba verū ⁊ naturale animalis ſʒ
tantū ſimilitudo colūbe viſibiliter oſ
tēſa in aliqua materia ad hoc prepa
rata vn̄ ⁊ pacto officio in p̄ſtinaʒ
materiam eſt reuerſa ⁊ ſimiliter de
igne nec fuit ibi aliqua fictio q̅a ille
ſimilitudines ignis aut colūbe nō oñ
debāt' ad manifeſtādum alicui' ve
ritatem in ip̄a colūba ſiue igne ſʒ ad
manifeſtādas p̄pꝛietates inuiſibilis
miſſionis ⁊ ideo nō fuit ibi falſitas
ſigni q̅a ſignatū eſt reſpondebat ſi
gno ⁊ res ſimilitudini ¶ Ad tercia̅
reſpōdet' negādo ɔ̄nām ⁊ rō eſt q̅a
licet ſpūs ſcūs ſit vnus ſubſtātialr̄
habet tn̄ multos effectus ſm̄ quos
dicit' multiplex ſapiētie . vij . ſpecies
autem ille in q̅b' ſpūs ſcūs apparu
it ſignificabāt effect' ⁊ ideo ſm̄ plu
res ſpecies apparuit ⁊ pluries ⁊ ita

ratio non procedit

Ad .q. terciã ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vi
det᷑ quod ſpũs ſcũs nõ do
cuit in miſſiõe ſua apoſto
lo om̃ia q̃ . Primo vt apoſtoli poſt
miſſionem ſpũs ſancti nõ ſciuerunt
om̃ia . Ergo ſpũs ſcũs nõ docuit eos
om̃ia cõſeq̃ntia patet . ꝛ antecedens
pȝ de multis vnd̃ mathei .xvij. dicit
Secũdo ſic apoſtolis nõ eſt dat⁹ ſpi
rit⁹ ſanct⁹ ſine mẽſura ſicut xp̃o de
quo dr̃ Jo .iij. dat⁹ eſt ſpũs ſcũs nõ
ad mẽſurã ergo nõ ſciuerũt om̃ia cõ
ſeq̃ntia eſt bona ¶ Tercio ſic ꝓpaȝ
videt᷑ dei ſcire om̃ia cui om̃ia patẽt
ergo ſpũs ſcũs nõ docuit apoſtolos
om̃ia tũc eniȝ videretur eos equaſſe
deo In oppoſitũ eſt text⁹ euangelij
pñtis. Rñſio dicendum ꝙ loq̃ndo vni
uerſaliteꝛ abſolute ſpũs ſcũs nõ do
cuit ap̃los om̃ia vt argumẽta facta
ꝓbãt ſȝ dicit᷑ eos docuiſſe om̃ia ſm
quatruplicẽ intellectũ ¶ Primo dici
tuꝛ ſpũs ſcũs docuiſſe om̃ia q̃a nul
lus poteſt habere intelligentiam de
aliquo niſi p ſpm̃ ſcm̃ q̃a q̃ntũcunq̃ȝ
homo doceat exterius niſi ſpũs ſan
ct⁹ interi⁹ det intelligẽtiã fruſtra la
borat Job .xxxi. inſpiratio altiſſimi
dat intelligẽtiã ¶ . Secũdo dicit᷑ do
cuiſſe om̃ia q̃a om̃ia neceſſaria ad ſa
lutem ad impugnationem errorũ ꝛ
ad gubernationem eccleſie . Tercio
dicit᷑ docuiſſe ap̃los om̃ia dando eis
intelligẽtiã om̃ium que audierũt a
xp̃o a quo audierãt multa q̃ ꝓ tunc
nõ intellexerũt ¶ Quarto dicit᷑ do
cuiſſe om̃ia q̃a vt infra ſeq̃t᷑ ſugge
ſſit eis om̃ia .i. reduxit ad memoriaȝ
om̃ia q̃cũq̃ȝ a xp̃o audierãt quorum
multa obliti erãt nec poterant me
morie comẽdare quomõ eniȝ euãge
liſta Jo. poſt .lx. annos potuiſſet om
niũ verborũ xp̃i q̃ in euãgelio ſcrip
ſit memoriã habere niſi ſpũs ſcũs ei
ſuggeſſiſſet . Ad rõnes in oppoſitũ
pȝ rñſio ex dictis.

¶ In die ſancte trinitatis euãgeli
um eſt in illo tẽpore erat homo ex
phariſeis .ꝛc̃. Jo .iij. circa quod diſpu
tatũ eſt in feſto ſancte crucis ſȝ circa
ip̃am feſtiuitatem poſſunt hec di.

¶ Primo vtrũ ſit ponẽd⁹ numer⁹
ꝑſonarũ in diuinis

¶ Secundo vtrũ ratione naturali
poſſit cognoſci pluralitas ꝑſonaruȝ
in diuinis.

¶ Tercio vtrũ hoc nomẽ de⁹ plu
ralr̃ p̃dicet᷑ de trib⁹ ꝑſonis vt dican
tuꝛ tres dij.

Ad primã ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vid̃
tuꝛ ꝙ in diuinis numerus
ꝑſonarũ nõ ſit ponendus .
Primo ſic dicit boeti⁹ libro de trini
tate hoc vere vnũ eſt in quo null⁹
eſt numer⁹ ſȝ de⁹ eſt veriſſime vn⁹
ergo in eo nõ eſt aliq̃s numer⁹ . Se
cũdo ſic dicit yſido ꝙ numer⁹ dicit᷑
quaſi nudus muneris .i. diuiſionis ſȝ
in deo nulla eſt diuiſio ergo nec ali
quis numer⁹ ¶ Tercio ſic ꝑſona eſt
rõnalis nature indiuidua ſubſtãcia
ſi ergo in diuinis ſũt plures ꝑſone
ſeq̃t᷑ ꝙ ſint plures ſubſtãtie ꝙ vt̃
hereticũ . Quarto ſic pluralitas ꝓ
ꝓetatũ abſolutarũ nõ facit diſtincti
onem perſonarũ neq̃ȝ in deo neq̃ȝ in
nobis ergo multo minus pluralitas
rõnum faciet diſtinctionẽ ꝑſonarũ
ergo non põt dici ꝙ diſtinctionem

ꝑſonarũ neq̃ȝ in deo nec in nobis ⁊
multo min⁹ in deo ſint plures ꝑſone
In oppoſitũ eſt illud quod habet᷑ .i.
Jo. vltimo tres ſũt q̃ teſtimoniũ dãt
in celo pateꝛ verbũ ꝛ ſpũs ſcũs Itẽ
athanaſius ait in ſimbolo alia eſt ꝑ
ſona patris alia filij alia ſpũs ſancti
Rñſio dicẽdum ſub iſta cõcluſione ꝙ
in diuinis ſm fidẽ chatolicã eſt con
fitẽdus numer⁹ ꝑſon arũ realiteꝛ diſ
tinctarũ iſta cõcluſio patet ſic vbicũ
q̃ȝ eſt diſtinctio vel diſcretio ibi ẽ ali
quis numer⁹ ſȝ diuine ꝑſone ſũt diſ
tincte ad inuicem q̃m alia eſt ꝑſona
patris alia filij alia ſpũs ſancti ⁊
in diuinis eſt numer⁹ ꝑſonarũ pro
cui⁹ intelligẽtia eſt notãdum iuxta
ſanctũ tho. ꝙ ſicut ratio vnitatis cõ
ſiſtit in diuiſiõe ita etiã ratio nume
ri vel multitudinis cõſiſtit in diuiſio
ne vel diſtinctione aliqua vnd̃ ea q̃
inuenim⁹ diuerſa ſimplr̃ dicim⁹ eſſe
multa ſimplr̃ ꝛ q̃ inuenim⁹ diuerſa
ſm quid dicim⁹ eſſe multa ſm quid
diuiſio aũt ſimplr̃ attendit᷑ vel ſm
eſſentiã ſiue formã vel ſm q̃ntitatẽ
ſiue materiã vnde ea q̃ differũt ſm
eſſentiã dicim⁹ eẽ multa vt hominẽ
ꝛ lapidẽ ꝛ ſimilr̃ duas ꝑtes linee iaȝ
diuiſe dicim⁹ duas lineas diuiſio au
tem ſm q̃d eſt q̃ attẽdit᷑ ſm ꝓꝓeta
tes rei ſicut dicim⁹ hominẽ album eẽ
aliũ ꝛ diſtinctũ a ſe nigro ꝛ ad hũc
magis ſm quid in illis in q̃b⁹ attẽdi
tuꝛ diuerſitas relationũ ſm rationeȝ
tãtum ſicut pũctus ſi diceret᷑ multi
plex ſm q̃d eſt ꝑncipiũ pluriũ linea
rũ Sciendum eſt igit᷑ ꝙ in diuinis
nõ eſt numer⁹ ſimplex qui eſt ꝑ diui
ſionem eſſentie vel q̃ntitatis ſȝ ẽ nu
merus q̃dam .ſ. numer⁹ relationum
nõ tñ exiſtẽtiũ in deo ſm rationem
tãtum ſȝ realiteꝛ in ip̃o ſubſiſtẽtium
vnde numer⁹ diuinarũ ꝑſonarũ eſt
medi⁹ inteꝛ numerũ q̃ eſt numerus
ſimplr̃ ꝛ inteꝛ numerũ q̃ eſt in ratio
ne tãtum ſicut pũctum dr̃ multiplex
ſm rationem tãtum eſt eniȝ minus
de ratione numeri in numero ꝑſona
rũ quam in numero ſimplr̃ ꝛ plus q̃ȝ
in numero q̃ eſt ſm rationem tantũ
ſi autem cõparemus numerũ ꝑſona
rũ ad numerũ ꝓprietatum abſoluta
rũ q̃ eſt in creaturis habebũt ſe ſicut
excedẽtia ꝛ exceſſa ſi eniȝ attẽdatuꝛ
ratio diſtinctionis inuenit᷑ maioꝛ di
ſtinctio in ꝓꝓetatib⁹ abſolutis crea
turarũ quã in diuinis ꝑſonis q̃a co
loꝛ ꝛ ſapoꝛ diſtinguũt᷑ ſm aliud ꝛ ali
ud eſſe accidẽtale ſȝ in diuinis ꝑſonis
eſt vnũ ꝛ idẽ eẽ triũ ꝑſonarũ ſi aũt
conſideret᷑ ꝑfectio diuinorũ ſic nu
mer⁹ ꝑſonarũ excedit q̃a relatiões
in diuinis ſũt ſubſiſtẽtes ꝑſone vnd̃
ad numerũ relationũ ſeq̃t᷑ numer⁹
ꝑſonarũ nõ autem ad numerũ ꝓꝓe
tatũ in creaturis q̃a nõ ſũt ſubſiſtẽ
tes ſȝ tãtum inherẽtes nũc dicẽdum
ad rõnes in oppoſitũ . Ad primã rñ
det᷑ ꝙ boeti⁹ loq̃t᷑ de vnitate eſſen
tiali vnde in eſſentia nullus numer⁹
cadit ſȝ tm̃ in ꝑſonis q̃ etiã nõ eſt nu
mer⁹ abſolute ſȝ numer⁹ q̃dam . Ad
ſecũdam rñdet᷑ negãdo ꝯñãm ꝛ rõ
eſt q̃a quãuis diuiſio nõ ſit ꝓꝓe in
deo eſt tñ ibi ꝑſonarũ diſtinctio que
ſufficit ad rõneȝ talis numeri qualis
ponit᷑ in deo . Ad terciã rñdet᷑ ne
gãdo ꝯñãm ꝛ rõ eſt ꝙ ſubſtãtia nõ
ponit᷑ in diffinitiõe perſone ſm ꝙ

ſignat eſſentiā ſ; ſm ꝙ ſignat ſup
poſitū quod patet ex hoc quod ad
dit᷑ indiuidua ad ſignificādum autē
ſubſtātiam ſic dicam habent greci
nomē ypoſtaſis vnde ſicut nos dici
mus tres pſonas ita ipſi dicūt tres
ypoſtaſes nos aūt nō cōſueuim⁹ di
cere tres ſubſtātias ne intelligeren
tur tres eſſentie ꝓpter nominis eq
uocationem ¶ .Ad quartā rñdetur
negādo ↄnām ꝛ rō eſt qꝛ ꝓprieta
tes abſolute in diuinis vt bonitas ꝛ
ſapiētia nō opponūt᷑ adinuicez vn
de nec realiter diſtinguūt᷑ q̄muis er
go eis cōueniat ſubſiſtere tamē nō
ſūt plures res ſubſiſtētes quod eſt
eē plures pſonas ꝓꝑetates aūt ab
ſolute in reb⁹ creatis nō ſubſiſtunt
licet realiter diſtinguāt᷑ vt albedo ꝛ
dulcedo ſ; ꝓꝑetates relatiue in deo
ꝛ ſubſiſtūt ꝛ realiter adinuicem diſ
tinguūt᷑ vnd᷒ pluralitas taliū ꝓꝑe
tatū ſufficit ad pluralitatem pſona
rū in diuinis

Ad ſecūdam .q. ſic ꝓceditur
ꝛ videt᷑ ꝙ naturali ratio
ne cognoſci poſſit plurali
tas pſonarū in diuinis ¶ Primo ſic
dicit enim ariſtotiles in ꝑncipio celi
ꝛ mūdi per hūc numerū .ſ. trinarium
adhibuimus nos ipſos magnificare
deū vnū eminētem ꝓꝑetatib⁹ eorū
q̄ creata ſūt ergo videt᷑ ꝙ ariſtoti
les in cognitionem trinitatis venit
Secūdo ſic dicit aug⁹. vij. cōfeſſi ſe
legiſſe in libris platonicorū nō qdez
hijs verbis ſ; hoc idē omnino multis
ꝛ multiplicib⁹ pſuadere rōnib⁹ ꝙ in
ꝑncipio erat verbū ꝛ verbum erat
apud deū ꝛ deus erat verbū ꝛ huiuſ
modi q̄ ibi ſequūt᷑ in qb⁹ verbis di
ſtinctio pſonarū tradit᷑ ergo videt᷑
ꝙ pħi naturali rōne cognouerunt
trinitatem pſonarū diuinarū Ter
cio ſic dicit glo. ro. i. ꝙ magi phara
onis defecerūt in .iij. ſigno .i. in noti
cia tercie pſone .ſ. ſpūs ſancti ꝛ ſic ad
min⁹ duas perſonas cognouerunt.
Quarto ſic dicitur termigiſtus mo
nas gignit monadē ꝛ in ſe ſuū refle
ctit ardorem p qd᷒ videt᷑ generatio
filij ꝛ ſpūs ſancti ꝓceſſio intimari ergo
cognitio diuinarū pſonarū pōt p ra
tionem naturalem haberi · Quinto
ſic pħi potuerūt deuenire in cogni
tionem eorū q̄ in creaturis relucent
ſ; in anima impreſſa eſt ſimilitudo
trinitatis pſonarū ergo videt᷑ ꝙ p
potētias anime quas pħi multū cō
ſiderauerūt potuerūt in cognitionē
trinitatis deuenire In oppoſitū eſt
illud ad hebre .xi. Fides eſt ſubſtātia
rerū ſperādarum argumētum non
apparētiū ſ; deū eſſe trinū ꝛ vnū eſt
articulus fidei ergo eſt nō apparēs
rationi . Itē dicit ylari⁹ libro de tri
nitate nō pōt homo ſua intelligētia
generationis ſecretuz poſſe conſeq
Item ambroſius dicit impoſſibile ē
generationis ſcire ſecretū mēs defi
cit vox ſilet ſ; p originem generati
onis ꝛ ꝓceſſionis diſtinguit᷑ trini
tas in diuinis ergo homo p rationē
naturalem nō pōt venire in noticiā
trinitatis . Rñō dicēdum ꝙ impoſſi
bile eſt per rationem naturalem ad
cognitionem trinitatis diuinarū per
ſonarū ꝑuenire Probat᷑ iſta conclu
ſio naturalis ratio nō cognoſcit deū
niſi ex creaturis creature autē ducūt

in dei cognitionem ſicut effectus in
cauſam hoc igitur ſolū in ratione na
turali de deo cognoſci pōt qd᷒ conpe
tere ei neceſſe eſt ſm qd᷒ eſt omnium
entiū ꝑncipiū Deus aūt creatura eſt
dei ꝛ comunis toti trinitati vnd᷒ pti
net ad vnitatem eſſentie ꝛ nō ad diſ
tinctionem pſonarū p rationez ergo
naturalem conoſci poſſunt d᷒ deo ea
q̄ ꝑtinēt ad vnitatem eſſentie nō ad
diſtinctionez pſonarū q̄ autē ꝓbare
intēt᷑ trinitatem pſonarū naturali
ratiōe fidei dupl'r derogat vt dicit
ſcūs tho. in ꝑma parte ꝑmo quidem
quātum ad dignitatem ipſius fidei
q̄ eſt vt ſit de reb⁹ inuiſibilib⁹ q̄ rō
nem humanā excedūt ad hebre .xi.
Fides .ꝛc. allegatū eſt ¶ Secūdo q̄n
tū ad vtilitatem trahēdi aliquos ad
fidē cū eīz aliq̄s ad ꝓbādum fidez
inducit rōnes q̄ nō ſūt cogētes cedit
in deriſionem infideliū credūt enim
ꝙ huiuſmodi rationib⁹ innitamī ꝛ
ꝓpter eas credam⁹ ea igit᷑ que fidei
ſūt nō ſūt tēptāda ꝓbare niſi p au
ctoritates hijs q̄ auctoritates ſuſci
piūt apud alios vero ſufficit defen
dere nō eē impoſſibile quod ꝑdicat
fides Vnde dioniſius dicit .ij. ca. de
di. no. ſi aliquis eſt total'r eloquis re
ſiſtat lōge erit a philoſophia noſtra
ſi autē ad veritatem eloquiorū .ſ. ſa
crorū reſpicit hoc ꝛ nos canone vte
mur ¶ Ad rōnes in oppoſitū ad pri
mā rñdet᷑ negādo ↄnām ꝛ rō eſt qꝛ
philoſophi nō cognouerūt miſteri
um pſonarū diuinarū p ꝓꝑa q̄ ſūt
paternitas filiatio ꝛ ꝓceſſio ſm il
lud apl'i .ij. cor. ij. loq̄m̄ dei ſapiētiā
quā nemo ꝑncipiū huiꝰ ſcl'i cogno
uit .i. pħiorū ſm glo. cognouerunt
tn̄ q̄dam eſſentialia attributa q̄ ap
ꝓꝑant᷑ diuinis pſonis ſicut potētia
appropat᷑ patri ſapiētia filio bonitas
ſpūi ſcō qd᷒ ergo ariſtotiles dicit per
hūc numerū trinariū nō eſt ſic intel
ligēdum ꝙ ipſe poneret trinariū nu
merū in diuinis ſ; vult dicere ꝙ an
tiqui vtebāt᷑ numero trinario in ſa
crificijs ꝛ oratiōib⁹ p q̄ndam trina
rij numeri ꝑfectionem q̄ in omnibus
creaturis apparet ſicut in principio
medio ꝛ fine ¶ Ad ſecūdam rñdetur
negando ↄnām ꝛ rō eſt tū ꝑmo vel
qꝛ plato multa dicit᷑ legiſſe in libris
diuinis quos reperit in egipto ꝛ in
de aliqua cognouiſſe tū ſecūdē ꝙ v
bū nō inuenit᷑ in libris platonicorū
ſm ꝙ verbū nominat pſonā genitā
in diuinis ſ; ſm ꝙ verbū intelligi
tur ratō ydealis p quam deus omnia
cōdidit q̄ filio aꝓꝑat᷑ q̄ dicit᷑ mūd⁹
architipus ¶ Ad terciam rñdet᷑ ne
gādo ↄnām ꝛ rō eſt qꝛ pħi nō ꝑue
nerūt in cognitionem diuinarū pſo
narū q̄ntum ad ꝓꝑa ſ; ſolū q̄ntū ad
ꝓꝑata nō in q̄tum ad aꝓꝑata ſūt
qꝛ ſic eorū cognitio depēdet ex pro
ꝑis ſ; in q̄ntū ſunt attributa diuine
nature ꝛ ſi obiciat᷑ ꝙ ſimil'r deuene
rūt in cognitionem bonitatis q̄ ap
ꝓꝑat᷑ ſpūi ſcō ſicut in cognitionem
potētie ꝛ ſapiētie q̄ aꝓꝑropat᷑ pa
tri ꝛ filio dicēdum ꝙ bonitatem non
cognouerūt q̄ntum ad potiſſimū ef
fectū ipſius .ſ. incarnationē ꝛ redēp
tionem ſ; euanuerūt in cognitiōib⁹
ſuis vel qꝛ nō tātum intēderūt vene
rationi bonitatis diuine q̄z etiā non
imitabāt᷑ ſicut venerati ſūt potētiā

⁊ ſapiētiam ¶ Ad quartā rñdet᷑ ne
gādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a dictum trini
giſtri nō eſt referēduz ad generatio
nem filij vel ꝓceſſionem ſpūs ſanc
ti ſꝫ ad ꝓductionem mūdi nā vnꝰ de
us ꝓduxit mundum vnū ꝓpter ſui
ipſius amorem ¶ Ad q̄ntam rñdet᷑
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a ſicut ſimi
litudo trinitatis relucēs in anima ē
omnino imꝑfecta ⁊ deficiēs ſꝫ dicit᷑
expſſa p cōparationeȝ ad ſimilitudi
nem veſtigij ⁊ idō nō pōt ducere in
cognitioneȝ pfectā trinitatis diuina
rum perſonarum

Ad terciā.q.ſic ꝓceditᷣ ⁊ vi
detᷣ ꝙ nomē deus pluraľr
debeat p̄dicari de tribꝰ pſo
nis vt tres pſone ſint tres dij .Pri
mo ſic gene.i.vbi dicitur in p̄ncipio
creauit deus celū ⁊ terrā habet veri
tas hebrayca eloym.quod pōt inter
p̄tari dij ſiue iudices ⁊ ħ dicit᷑ ꝓp
ter pluralitatem pſonarū ergo tres
pſone ſūt plures dij ⁊ nō vnus. Se
cūdo ſic ſicut homo ſignificatur vt
habēs humanitatē ita deꝰ ſignifica
tur vt habēs deitatem ſꝫ tres pſone
ſūt tres habētes deitatem ergo tres p
ſone ſūt tres dij ¶ Tercio ſic hoc no
mē res cū abſolute dicat᷑ videt᷑ ſub
ſtātiā ptinere ſꝫ ħ nomen.ſ.res plu
raliter dicit᷑ de tribꝰ perſonis dicit
enim aug.libro de doctrina xp̄iana
res qbꝰ fruēdum eſt ſūt pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊
ſpūs ſcūs ergo pariter hoc nomē deꝰ ⁊
alia nomina eſſentialia poterūt plu
raľr p̄dicari d̄ diuinis perſonis vt di
cāt᷑ tres dij aut tres omnipotentes
aut tres dn̄i In oppoſitum eſt illud
exo.ij.audi iſrľ dn̄s deus tuꝰ vnꝰ eſt

dn̄o dicēdum ꝙ nomē deus nō plu
raľr ſꝫ ſingulariter dicit᷑ ⁊ p̄dicat᷑ d̄
tribꝰ pſonis ſc̄m illud athanaſij deꝰ
pr̄ deus filiꝰ deus ſpūs ſcūs nō tres
dij ſꝫ vnꝰ eſt deus Pro quo notādū
ꝙ nominū eſſentialiū quedā ſignifi
cāt eſſentiā ſubſtātiue q̄dam vero
adiectiue ea q̄deȝ q̄ ſubſtātiue eſſen
tiā ſignificant nō p̄dicāt᷑ in plurali
de tribꝰ pſonis cuius rō eſt q̄a nomi
na ſubſtātiua ſignificāt aliquid per
modū ſubſtātie nomina vero adiecti
ua ſignificāt p modū accidentis qd̄
inheret ſubſtātie ſubſtantia aūt ſi
cut p ſe habet eē ita p ſe habet vni
tatem vel multitudinē vnde ⁊ ſingu
laritas vel pluritas nominis ſubſtā
tiui attēdit᷑ ſc̄m formā ſignificatam
p nomē accidētia aūt ſicut habēt eē
in ſubiecto ita ⁊ ex ſubiecto recipiūt
vnitatem vel multitudinē ⁊ ideo in
adiectiuis ſingularitas vel plurali
tas attēdit᷑ ſc̄m ſuppoſita in creatu
ris aūt nō reperit᷑ vna forma in plu
ribꝰ ſuppoſitis niſi vnitate ordinis
vt forma multitudinis ordinate vn
de nomina ſignificātia talem formā
ſi ſūt ſubſtātiua p̄dicāt᷑ de pluribꝰ
in ſingulari nō autem ſi fuerint ad
iectiua dicimꝰ enī qd̄ plures hōīes
ſūt collegio vel exercitꝰ aut populꝰ
dicimꝰ tamē ꝙ plures homines ſūt
collegiati in diuinis autē eſſentia di
uina ſignificat᷑ p modū forme que
quidē ſimplex ē ⁊ maxime vna vnd̄
nomina ſignificātia diuinā eſſentiaȝ
ſubſtātiue ſingulariter ⁊ nō plurali
ter dicūt᷑ de tribꝰ pſonis hec eſt igi
tur ratio quare ſortem ⁊ platoneȝ ⁊
ciceronem dicimus tres homines

patrem aūt ⁊ filiū ⁊ ſpūm ſcm̄ non
dicimꝰ tres deos ſꝫ vnū deū q̄a in tri
bꝰ ſuppoſitis humane nature ſunt
tres humanitates in tribꝰ autē pſo
nis eſt vna eſſentia q̄ vero ſignifi
cāt diuinā eſſentiā adiectiue plurali
ter p̄dicāt᷑ de tribꝰ pſonis ꝓpť plu
ralitatem ſuppoſitorū dicimus enī
tres exiſtētes vel tres ſapiētes aut
tres eternos aut tres increatos ⁊ in
mēſos ſi adiectiue ſumantur ſi vero
ſubſtātiue ſumāt᷑ dicimꝰ vnū incre
atū in mēſū ⁊ eternuȝ vt athanaſiꝰ
dicit ¶ Ad rōnes in oppoſitū ad pri
mā rñdet᷑ negando ꝯnām ⁊ rō eſt
q̄a diuerſe lingue habēt diuerſuȝ mo
dū loquendi vnde ſicut greci ꝓpter
pluralitatem ſuppoſitorū dicūt tres
ypoſtaſes ita ⁊ in hebraico dicitur
pluraliter heloim nos autem nō dici
mus pluraliter nec deos nec ſubſtā
tias ne pluritas ad eſſentiā refera
tur ¶ Ad ſecūdam rñdet᷑ negādo cō
ſeq̄ntiam ⁊ rō eſt q̄a licet deus ſigni
ficet habētem deitatem eſt tamē ali
us modus ſignificādi nā deus dicit᷑
ſubſtātiue ſꝫ habēs deitatem dicitur
adiectiue vnde licȝ ſint tres habētes
deitatem nō tn̄ ſeq̄t᷑ ꝙ ſint tres dij .
Ad terciam rñdet᷑ negādo ꝯnām ⁊
ratio eſt q̄a hoc nomē res eſt de trāſ
cendētibꝰ vnd̄ ſc̄m ꝙ ptinet ad rela
tionem pluraľr p̄dicat᷑ in diuinis.ſ.
vero ſc̄m ꝙ ptinet ad ſubſtātiam p̄
dicat᷑ ſingulariter vnd̄ augꝰ.ibideȝ
dicit ꝙ eadē trinitas quedā ſumma
res eſt.

¶ Dn̄ica.i.poſt trinitatem eſt euā
geliū in illo tp̄ore dixit ihūs diſcipu
lis ſuis homo quidaȝ erat diues.⁊c̄.
luc.xvi.circa hūc diuitem dāpnatū
poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo vtrum anima ſepa rata
poſſit ab igne corporeo cruciari

¶ Secūdo vtrū anime damnatorū
videāt gloriam beatorum

¶ Tercio vtrū dānati vellēt oēs
alios eē damnatos.

Ad primā ſic ꝓceditᷣ ⁊ vid̄
tur ꝙ anima ſeparata non
poſſit ab ygne corporeo
cruciari Primo ſic agēs ſemp no
biliꝰ eſt paſſo vt augꝰ.ſup gene.ad
litteram ⁊ ariſtotiles .Secundo
de anima ſꝫ impoſſibile eſt eē aliqd
corporeuȝ nobilius anima ſeparata
ergo nō pōt ab aliquo corpore pa
ti ſiue cruciari .Secūdo ſic ſc̄m phi
loſophū p̄mo de generatione ⁊ ſc̄m
boetiū libro de duabꝰ naturis illa ſo
lū agūt ⁊ patiūt᷑ ad inuiceȝ q̄ in ma
teria cōicāt ſꝫ anima ⁊ ignis corporē
us nō comunicāt in materia q̄a ſpiri
tualiū ⁊ corporaliū nō eſt materia
cōis ergo anima ſeparata non pōt
pati aut cruciari ab igne corporeo .
Tercio ſic oīe qd̄ patit᷑ recipit ali
quid ab agēte ſi ergo anima patiat᷑
ab igne corporeo aliquid ab eo reci
piet ſꝫ oīe qd̄ recipit᷑ in aliquo eſt
in eo p modū recipiētis ergo qd̄ re
cipit᷑ ab igne in anima nō eſt in eo
materiaľr ſꝫ ſpūaľr ſꝫ forme rerū in
anima ſpūaľr exiſtētes ſunt pfectio
nes ipſius ergo etiā ſi ponat᷑ ꝙ ani
ma patiat᷑ ab igne corporeo ħ non
erit in eiꝰ penā ſꝫ magis in eiuſ pfec
tionem .Quarto ſic oīe agēs cor
poreū agit p cōtactū ſꝫ nō pōt eſſe
aliq̄s cōtactꝰ anime ⁊ igniſ corporei

quia cū cōtactꝰ ſit ſolū inter corpo
ra que habēt vltima ſimul ergo ani
ma ab igne corporeo non patitur
Quinto agēs corporeū non agit in
remota niſi ꝑ hec ꝙ agit in media
ſ; anime ⁊ demones qn̄q; ſūt extra
locū inferni cū qn̄q; in hoc mundo
appareāt hominibꝰ nec tamē ſūt im
munes a pena ⁊ tamē vidimꝰ ꝙ om
nia inter media ab igne inferni non
patiātᷣ ergo videtur ꝙ anime dāna
torū penas quas ſuſtinēt nō patiā
tur ab igne corporeo In oppoſitum
eſt euangeliū pn̄s in quo ait diues
damnatꝰ crucior in hac flāma. Rn̄o
dicēdum ſub iſta concluſione ꝙ ani
ma ſepata pōt pati ab igne corpo
reo ⁊ cruciari ab eo iſta cōcluſio ꝓ
batᷣ primo ſic eadē eſt rō de anima
bꝰ ſeparatis ⁊ de demonibꝰ qui ab
igne corporeo pati poſſunt ſ; demo
nes patiuntur ab igne corporeo in
quē corpora dānatorū poſt reſurre
ctionē ꝓiciētᷣ vt patet ex euāgelio
mat. xxv. ite in ignem eternū q̄ pa
ratꝰ eſt diabolo ⁊ angelis eiꝰ ergo
⁊ anime ſeparate ab igne corporeo
pati poſſunt vnde gregori. ij. libro
dialogorū dicit ſi diabolus ⁊ eiꝰ an
geli cū ſint incorporei corporeo ig
ne ſūt cruciādi quid mirū ⁊ ſi anime
anteq̄; recipiāt corpora poſſit igne
corporeo cruciari quaſi diceret nō
eſt mirū. Secūdo ſic pena debet reſ
pōdere culpe ſed anima ꝑ culpā cor
pori ſe ſubicit ꝑ prauā cōcupiſcētiā
ergo iuſtū eſt vt in penā rei corpo
ree ſubiciatᷣ ꝑ paſſionē vnde firmiſ
ter tenēdum ē ꝙ anima ſepata pati
affligi ⁊ cruciari poſſit ab igne cor
poreo ſ; circa modū quo pati poſſit
diuerſi diuerſa dixerūt q̄ omia enar
rare eſſet lōgum ⁊ ido tantumō aſſi
gnabimꝰ modū quē ſcūs tho. in. iiij.
di. xliiij. ponit dicit eni; ſic ꝙ corpꝰ
in ſpūm naturalr̄ agere nō pōt nec
ei aliquo mō obeſſe vel ipſū grauare
niſi ſm ꝙ aliquo mō corpori vnitur
ſic eni; inuenimꝰ ꝙ corpus qd̄ cor
rūpitᷣ agrauat animā ſapientie. ix.
Spiritꝰ autē corpori vnitᷣ duplr̄.
Vno mō vt forma materie ⁊ vt ex
eis fiat vnū ſimplr̄ ⁊ ſi ſpūs vnitus
corpori ⁊ viuificat corpus ⁊ a cor
pore aliqualr̄ aggrauatᷣ ſic aūt ſpi
ritus demonis vel hominis igni cor
poreo nō vnitᷣ ꝙ. Alio modo vnitᷣ
ſpūs corpori ſicut mouēs mobili vl̄
ſicut locatū loco eo modo quo incor
poralia ſunt in loco ⁊ ſm hoc ſpūs
incorporei creati loco diffiniūtᷣ ita
in vno loco exiſtētes ꝙ non in alio.
quāuis autē res corporea ex ſua na
tura habeat ꝙ ſpūm incorporalem
loco diffiniat nō tamē habet ex ſua
natura ꝙ ſpūm incorporeū loco dif
finitū detineat vt ita alligetur illi lo
co ꝙ ad alia diuertere nō poſſit cum
ſpūs nō ita ſit in loco naturalr̄ ꝙ lo
co ſubdatᷣ ſ; hoc ſupadditᷣ ignei cor
poreo inq̄ntum eſt inſtrumētum di
uine iuſticie vindicātis ꝙ ſic detine
at ſpūm ⁊ ita efficitᷣ ei penalis re
tardās cū ab executiōe ꝓpe volūta
tis ne. ſ. poſſit operari vbi voluerit
⁊ ſm quod voluerit ⁊ hūc modū po
nit gregoriꝰ in. iiij. dyalogorū expo
nēs enim quomō anima incendiū ex
periēdo patiatᷣ ſic dicit dū veritas
peccorem diuitem dāpnatum in igne
perhibet qui nā ſapiēs reproboruz
animas teneri ignibꝰ neget ⁊ aug.
etiā. xxi. de ciuitate dei ꝙ ſicut anim̄
in hominis cōditione iūgitᷣ corpori
⁊ dat ei vitā q̄nuis illud ſit ſpūale ⁊
hoc corporale ⁊ ex illa cōiūctione cō
cipit amorem ad corpus ſic ligatur
igni vt accipiēs ab eo penā ⁊ ex illa
cōiunctione vehemēter cōcipit hor
rorem ac ꝓpter hᵒ ⁊ dolorem. Dica
mus ergo ſeq̄ndo predictos modos
ſanctorū ꝙ ignis ſm ſuā naturā ha
bet ꝙ ſpūs incorporeus ei coniūgi
poſſit vt loco locatū ſ; in q̄ntum eſt
inſtrm̄ diuine iuſticie habet vt ipſū
quodāmō retineat alligatum ⁊ in hᵒ
veraciter ignis ille eſt ſpūi noxius ⁊
ſic anima ignem ibi vt noxiū vidēs
ab igne cruciatᷣ vnd̄ grego. in. iiij.
dialogorū omia iſta ꝑ ordinem tan
git. Ad rōnes in oppoſitū ad pmā
rn̄detur ꝙ licet anima ſit ſimplr̄ no
bilior igne ignis tn̄ eſt ſm quid ani
ma nobilior inq̄ntum eſt inſtrm̄ diui
ne iuſticie. Ad ſecūdam rn̄detur ne
gādo ꝯnām ⁊ ad ꝓbationem reſpō
detᷣ ꝙ phūs ⁊ boetiꝰ loquūtᷣ de il
la actione ꝑ quā patiēs trāſmutatᷣ
in naturā agētis. talis autem actio
nō eſt ignis in animā ⁊ ꝓpter hoc
rō nō ꝓcedit ⁊ Ad terciā rn̄detᷣ ne
gādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a aſſumptum
eſt veruz de eo qd̄ patitᷣ ab agēte
ꝑ modū influētie. ignis autē in ani
mā non agit ꝑ modū influētis ſ; per
modū detinentis vt ex dictis patet ⁊
ideo ratio nō eſt ad ꝓpoſitū Ad
quartā rn̄detᷣ negādo ꝯnām ⁊ ratio
eſt q̄a licet nō ſit aliq̄s contactꝰ cor
poralis inter animā ⁊ corpus ē tn̄
inter eos aliq̄s cōtactꝰ ſpūalis ſicut
etiā motor celi cū ſit ſpūalis. ſpūali
cōtactu tāgit celū ipſū mouēs ꝑ mo
dicū quo dr̄ cōtriſtās tāgere ſicut di
citᷣ in pmo de celo ⁊ hic modꝰ ſuffi
cit ad actionem Ad q̄ntam rn̄detᷣ
ꝙ ſpūs dāpnati nūq̄; eſt extra infer
nū niſi ex diſpēſatione diuina vel ad
inſtructionē vel ad exerciciū electo
rū. vbicūq; autē extra infernū ſint
ſemꝑ tn̄ vidēt ignē inferni vt eis in
penam pparatū. Vnd̄ cū iſta viſio
ſit immediate affligēs vbicūq; ſunt
ab igne inferni affligūtur ſicut ⁊
captiui extra carcerem exiſtentes a
carcere quodāmō affligūtᷣ dū vidēt
ſe ad carcerem dāpnatos Vnd̄ ſicut
gloria electorū in nullo minuitᷣ nec
quātum ad pmiū eſſentiale nec quā
tum ad accidētale. Si aliq̄ndo extra
celū empireū ſint q̄ quodāmō in eo
rū gloriā cedit. ita etiā in nullo mi
nuitᷣ pena dāpnatorū ſi extra infer
nū ex diſpēſatione diuina ad tēpus
ponatᷣ ⁊ hoc eſt qd̄ dicit gloſa ſup
illud iacobi iij. inflāmat rotā. ⁊c. dia
bolus vbicūq; ſit ſiue ſub aere ſiue
ſub terra ſecū fert tormēta ſuarum
flāmarū. obiectio autem ꝓcedit ac ſi
ignis corporeus affligeret ſpūs im
mediate ſicut affligit corpora.

AD. ij. q. ſic ꝓceditᷣ ⁊ videtᷣ
ꝙ dāpnati non videāt glo
riam bt̄orum. Primo ſic
magis diſtat ab eis gloria beatoruz
q̄; ea q̄ in hoc mūdo agūtᷣ ſ; ipi nō
vident ea q̄ circa nos agūtᷣ vt dicit
gregor. in moralibꝰ. xij. libro ergo
multo minus pn̄t videre gloriā bea
torū. Secūdo ſic id qd̄ conceditᷣ in

p̄ſenti vita pro magno munere nũ
ꝙ̄ cōcedit᷑ dāpnatis ſ; paulo ꝓ ma
gno munere eſt conceſſũ vt videret
vitā illam qua beati eternal'r in deo
viuũt vt dicit .ij. cor. .ij. in glo. ergo
dāpnati ſcōrum gloriam non vidēt.
Tercio ſic cōſideratio pene immittit
terrorem ſicut cōſideratio gl'ie gen̄
rat gaudiũ ſ; in malis nullũ erit gau
diũ ergo nō videbũt gloriā ſcōrum.
In oppoſitũ eſt euāgeliũ pn̄s vbi di
cit᷑ ꝙ diues in tormētis poſit᷒ vidit
abrahā ꝛ lazarũ in ſinu ei᷒ R̄n̄o. dd.
ꝙ dāpnati ante diē iudicij videbũt
btōs in gloria nō h' modo ꝙ gl'ia eo
rũ qualis ſit cognoſcāt ſ; ſolũ mō co
gnoſcēt eos eſſe in gloria in extima
bili ꝛ ex h' t᷑babũt᷑ tũ ꝓpter inuidi
ā dolens de felicitate beatorũ tũ ꝓp
ter h' q̄a ipi talem gloriā amiſerunt
ſapiētie .v. dr̄ de impijs vidētes tur
babũt᷑ timore terribili ſ; poſt diem
iudicij omnino viſione beatorũ p̄ua
bũt᷑ nec tñ ex h' eorũ pena minuet᷑
ſ; augebit᷑ q̄a memoriam habebũt
gl'ie beatorũ q̄ȝ in iuditio viderunt
vel etiā āte iudiciũ ꝛ h' erit eiſ in tor
mētuȝ ſ; vlteri᷒ affligēt᷑ ex h' quod
videbũt ſe indignos reputari etiam
videre gloriā q̄ȝ ſancti merēt᷑ vider̄
Ad rōnes in oppoſitũ ad primā r̄n̄
det᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a nō eſt
ſimile de vno ꝛ de alio q̄a ea que in
hac vita agunt᷑ non ita affligerent
dāpnatos in inferno ſi viderēt ſicut
gloria inſpecta btōrum. vn̄ nō ita
oñdũt᷑ dāpnatis ea q̄ hic agunt᷑ ſi
cut iuſtorũ gloria quāuis etiā eoruȝ
q̄ hic agũt᷑ oſtēdũt᷑ eis q̄nq; ea q̄
in eis triſticiā agere pn̄t . Ad ſecũ

dam r̄ndet᷑ negando ꝯnām ꝛ rō eſt
q̄a nō eſt ſimile paul᷒ inſpexit vitā
illā qua ſācti cũ deo viuũt eā experiē
do ꝛ in futurũ ꝑfecti᷒ ſperando qḋ
nō eſt de dāpnatis ꝛ ideo nō eſt ſimi
le ¶ Ad terciā r̄ndet᷑ negādo ꝯnāȝ
ꝛ rō eſt q̄a vt dicit dn̄s bona vētura
ſup illud letabit᷑ iuſt᷒ cum viderit
vindictā. ꝛc̄. cōſideratio beatorũ nō
ſiſtit in pena q̄a affectiua ſed fert᷑
vlteri᷒ q̄a iuſta ꝛ optime ꝛ digne in
flita ꝛ talis conſideratio amāti iuſti
ciā generat gaudiũ ſimiliter nec cō
ſideratio malorũ ſiſtit in bono gl'ie
q̄a bonũ ſ; q̄a pdictũ ꝛ hec cōſidera
tio generat dolorem ꝛ ita dampnati
affligũt᷑ ꝛ dolēt vidētes gl'iā btōrũ

AD terciā .q. ſic ꝓceditur ꝛ
videt᷑ ꝙ dāpnati nō vellēt
omes alios eſſe dāpnatos
Primo ſic ex euangelio pn̄ti vbi di
ues dapnat᷒ rogabant ꝓ fribus ne
venirēt in locũ tormētorũ ergo cum
dāpnati habeāt multos conſangui
neos mallēt eos eſſe beatos q̄ȝ cōdp
natos ¶. Sc̄do ſic affectiōes inor
dināte in inferno a dapnatis nō of
ferũt᷑ ſed aliqui dāpnati inordinate
dilexerũt ſuos nō dampnatos ergo
nō velēt eorũ malũt quod eſt eē eos
dāpnatos ¶ Tercio ſic dāpnati non
deſiderāt augmētum ſue pene ſed ſi
plures dāpnarēt᷑ maior eſſet dāpna
torũ pena ſicut etiam multiplicacio
beatorũ amplificat eoruȝ gaudium
ergo dāpnati nolēt omes alios dāp
nari In oppoſitũ eſt illud ꝙ dicitur
pſa .xiiij. ſup illud ſurrexerũt de ſo
lis dicit glo. ſolaciũ ē malorũ habere

ſocios penarũ. R̄n̄o dicēduȝ ꝙ dāp
nati vellent omes bonos eſſe dāpna
tos Iſta cōcluſio patet tũ q̄a in dāp
natis maxime viget inuidia. Ergo
dolent de felicitate bonorũ ꝛ eorum
dāpnationem appetũt . Secũdo ſic
ſicut in beatis in patria eſt ꝑfectiſ
ſima caritas ita in dāpnatis erit per
fectiſſimũ odiũ. Vn̄ ſicut ſancti ga
udebũt de omib᷒ bonis ita etiā ma
li de omib᷒ bonis dolebũt. Vn̄ feli
citas ſcōrum cōſiderata eos maxime
affligit Vn̄ dicit᷑ pſa. xxvi. videāt
ꝛ cōfundāt᷑ gloriātes ꝓpl'i ꝛ ignis
hoſtes tuos devoret. Vn̄ patet ꝙ
vellēt oēs bonos eē dāpnatos . Ad
rōnes in oppoſitũ ad primā r̄ndetur
negādo ꝯnām ꝛ auctem inductam
dicēdum eſt ꝙ nō dixit hec diues ex
caritate cũ nullā haberet ſ; ex timo
re ſeruili ne ex eorũ cōſorcio ei᷒ pēa
augeret᷑ Eſt tñ notāduu ꝙ licet tā
ta ſit inuidia in dāpnatis ꝙ etiā ꝓ
pinquorũ glorie inuideāt cũ ipi ſũt
in ſũma miſeria tamē min᷒ inuideāt
ꝓpinq̄s q̄ȝ alijs q̄a maior eſſet pēa
ſi oēs ꝓpinqui dāpnarent᷑ ꝙ alij ſal
uarēt᷑ q̄ȝ ſi aliqui de ſuis ꝓpinquis
ſaluarent᷑ ꝛ ex in̄ fuit ꝙ diues ille
dāpnat᷒ pecijt fratres ſuos a damp
natione eripi ſciebat enim ꝙ aliqui
aliorũ eriperēt᷑ maluiſſet tñ frēs ſu
os cũ omib᷒ alijs dāpnari ¶. Ad ſe
cũdam reſpōdet᷑ negādo ꝯnāȝ Pro
quo nota ꝙ dilectio q̄ nō fũdat᷑ ſup
honeſtũ facile reſcindit᷑ ꝛ precipue
in malis hominib᷒ vt dr̄. ix. ethico.
vn̄ dāpnati nō ſeruabũt amiciciam
ad eos quos inordinate dilexerunt
ſ; in hoc volũtas eorũ remanebit ꝑ

uerſa ꝙ cām inordinate dilectionis
adhũc diligēt . Ad terciā r̄ndetur
negādo ꝯnām ꝛ rō eſt quia licet ex
dāpnatorũ multitudinē pena ſingu
lorũ augeat᷑ tñ tm̄ ſuperxcreſcit odi
um ꝛ inuidia ꝙ magis eligēt torq̄
ri cũ multis q̄ȝ minus ſoli.
¶ In dn̄ica ſecũda eſt euāgelium
Homo quidā fecit cenā magnā. ꝛc̄.
luc. xiiij. circa qḋ poſſunt diſputari ſe
quentes queſtiones.
¶ Primo vtrum cena beatitudinis
ſanctis preparata. cōſiſtit in bonis
corporis..
¶ Secũdo vtrũ occupatio ꝛ ſollici
tudo rerũ tēporaliũ hominē exclu
dat a cena eterne beatitudinis.
¶ Tercio vtrũ homines peccato
res ſint cōpellēdi bonũ facere.

AD primā .q. ſic ꝓceditur ꝛ
vid᷑ ꝙ cena beatitudinis
ſanctis p̄parata cōſiſtat in
bonis corporiſ. Primo ſic ꝙ a plu
rib᷒ dicit᷑ impoſſibile eſt eſſe falſũ
total'r vt comētator dicit .iij. de ani
ma ꝛ phūs .vij. ethi. ꝙ opinio non
pdit᷑ quā ꝓpl'i multi famāt. ſ; maior
hominũ multitudo inclinat᷑ ad que
rēdum delectatiōes corporal's ꝛ cor
poralia bona quaſi fineȝ ergo finis
humane vite in corporalibus bonis
cōſiſtit finem humane vite dicimus
beatitudinem ergo beatitudo in bo
nis corporis querenda eſt Secũ
do ſic quāto aliquod bonũ eſt comu
nius tāto ē diuinius vt patet. i. ethi.
ſ; bonũ corporale comunius eſt q̄m
ſpirituale q̄a corporale etiā ad bru
ta animalia ſe extēdit nō auteȝ ſpūa
lia. ergo corporale bonũ ſpirituali

ꝑeminet ergo talia bona ſenſibilia
veniēt in beatitudine offerenda bea
tis ¶. Tercio ſic homo ex anima ꝛ
corpore cōſtituit᷑ ergo bonū homi
nis debet eſſe comūe anime ꝛ corpo
ri ſ; bonū ſpūale nō pōt eſſe comune
corpori bonū autē corporale poteſt
eſſe comune anime in q̄ntum anim̄
de corporalib⁹ delectat᷑ ergo cena
beatitudinis magis cōſiſtit in bōis
corporalib⁹ q̄ȝ ſpūalib⁹ ¶ Quarto
cū beatitudo teſte boetio ſit ſtatus
omiū bonorū aggregatione pfect⁹
in cena beatitudinis nullū oblectamē
tum ibi deficiet. Ergo in ea delecta
tiones ſenſibiles ꝛ bona ſenſibilia
erūt alias nō videt᷑ pfecta ꝛ plena
beatitudo. In oppoſitum arguit᷑ ſic
beatitudo eſt ſūmū bonū hominis.
ergo in p̄cipuis bonis hominis eſt
q̄renda ꝛ ponēda. ſ; bona anime ſūt
nobiliora quā bona corporis ſicut ꝛ
anima corpore nobilioꝛ eſt ergo ce
na beatitudinis eterne p̄parata ſan
ctis in bonis ſpūalib⁹ cōſiſtit. Rñō
dicēdum erroꝛ fuit ſtulti machometi
q̄ poſuit felicitatem ꝛ beatitudinem
futurā in corporalib⁹ delectatiōib⁹
ciborū ꝛ potuū ꝛ venereorū qui er
roꝛ non ſolū apud xp̄iane religionis
cultores ſ; etiaȝ apud gētiles phōs
q̄ beatitudinem nouerū in operibus
intellectiue partes cōſiſtere iudica
tuꝛ beſtialis vitam hmōi voluptuo
ſam nō hominū ſ; pecudū eē aſſeren
tes vt patet. i. ethi. Vnde vt hūc er
rorem oñdam⁹ reprobū ꝛ ſtultum.
Arguit᷑ ſic. i. ex p̄nti euāgelio dicit᷑
eniȝ q̄ cena erit magna. i. de magnis
ꝛ p̄cioſis reb⁹ ꝛ excelletiſſimis. vn

de de ea dicit᷑ illud yſa. lxiiij. occulus
nō vidit nec auris audiuit nec in coꝛ
hominis aſcendit q̄ p̄parauit deus
diligētib⁹ ſe. ſ; bona anime ꝛ bona
ſpūalia ſūt maiora bona q̄m ſenſibi
lia bona. ſic ergo cena future beati
tudinis cōſiſtit in guſtu bonorum
ſpūaliū ꝛ nō ſenſibiliū vn̄ cena illa
dicit᷑ magna q̄a inextimabilis gene.
xv. Ego merces tua magna nimis ē
interminabilis baruc iiij. O iſrl̄ quā
magna eſt domus dñi ꝛ ingēs locus
poſſeſſionis ei⁹ ideo exterminari nō
pōt q̄a tā cib⁹ q̄ȝ ille q̄ miniſtrat de
us eſt ꝛ ſūmum bonum. p̄s. inebria
būt᷑ ab vbertate domus tue ꝛ torrē
te voluptatis tue potabis eos
Secūdo arguit᷑ ſic. cum beatitudo ſit
naturalr̄ ab omib⁹ hominib⁹ deſid
rata nominat vltimū humane vite
finem finis autem cuiu ſlibet rei vel
eſt operatio ꝓpa vel p operationeȝ
ꝓpam ad finem venit cū aūt forma
ꝓpa ſit in qualibet re operationis
ꝓpe p̄ncipiū. Forma autem ꝓpria
hominis in q̄ntuȝ eſt homo ſit rōna
lis anima oportet q̄ vel in ipſis ac
tib⁹ rōnalis anime beatitudo cōſiſtat
vel in his ad que homo peꝛ act⁹ rō
nalis anime cōparat᷑ hec aūt bona
anime dicūt᷑. Vnde neceſſe eſt beati
tudinem ponere in bonis anime etiā
ſm phōs q̄ aūt aliqui vt epicuri ꝛ
machomet⁹ in bonis corporis beati
tudinem poſuerūt ex hoc ꝓuenit q̄
ſe ipſos q̄d eſſent ignorabāt. n̄. n. co
gnoſcebāt ſe ſm illud q̄d in eis ē me
lius q̄ eorū eſſe formalr̄ cōplet ſed
illud q̄ de eis exteri⁹ apparet ꝛ ſm
hoc beatitudinem ſuam in bonis

exteriorib⁹ poſuerūt multis alijs rō
nib⁹ reꝓbauim⁹ hūc erroreȝ in tra
tactu noſtro cōtra machometū. nūc
breuiteꝛ iſta ſufficiūt. ¶. Ad rōnes
in oppoſitū ad primā rñdet᷑ negan
do ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a multorū opini
onem non eſt neceſſe eē verā ſimplr̄
ſ; ſm partem. multitudo aūt homi
nū in bonis corporis beatitudinem
ponētiū q̄ntum ad hoc veram opini
onem habet q̄ illud q̄d optimū ſibi
eſtimāt hoc ſuā beatitudinem eē pu
tāt ꝛ q̄ntum ad hoc eorū opinio ve
ra eſt. ſ. q̄ optimū hominis eſt beati
tudo nō autē oportet q̄ ſit vera q̄n
tū ad id q̄ ponāt eā in bonū corpo
ris. q̄a hec opinio ꝓcedit ex falſa
radice q̄a. ſ. exiſtimāt ſe eſſe p̄ncipa
liteꝛ id quod ſūt ſm corpora ¶. Ad
ſecūdam rñdet᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō
eſt q̄a duplr̄ aliquid dicit᷑ eē comūe
Vno mō p p̄dicationem hmōi autē
cōe non eſt aliquid idē numero in di
uerſis repatū ꝛ hoc mō habet bonū
corporis comunitatem ¶ Alio modo
eſt aliquid comune p participationē
vni⁹ ꝛ eiuſdem rei ſm numerū ꝛ hoc
modo bonū cōius eſt diuinis. ꝛ h̄ co
munitas maxime pōt in his que ad
animā ptinēt inueniri q̄a p ipſū at
tingit᷑ ad id quod eſt comune bonū
omib⁹ reb⁹. ſ. deū ꝛ ideo ꝓcedit. Ad
terciā rñdet᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt
quia licet homo ex anima ꝛ corpore
conſiſtat tñ eſſe ex anima ꝛ non ex
corpore habet vn̄ etiam beatitudo
hominis p̄ncipalr̄ ꝛ originalr̄ in bo
nis anime cōſiſtit ſicut eniȝ corpus
eſt ꝓpteꝛ animā ſicut ꝓpter finem
ꝛ materia ꝓpteꝛ formā vt pat; . ij.

de anima ita ꝛ bona corporis ordi
nāt᷑ in anime bona vt in finem Vn
de in bonis corporis beatitudo p̄nci
palr̄ cōſiſtere nō pōt. Ad quartā
rñdet᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a cū
vera beatitudo hominis que ſperat᷑
in alia vita cōueniat homini ſm illd
q̄ nobiliſſimū eſt in eo q̄ eſt intelle
ct⁹ ꝛ reſpcū nobiliſſimi obiecti q̄d ē
ip̄e deus delectationes q̄ ad beatitu
dinē ptinent nō ſenſibiles q̄ comūes
ſūt porcis ꝛ aſinis alijſq; animalib⁹
brutis dicēde ſūt ſ; ſpūales in quib⁹
cōicam⁹ cū angelis. Vn̄ delectatio
nes ſenſibiles quas ponit machome
tus nō ptinēt ad beatitudinem hōis
ymmo nec beatitudo vera ſuſtinet
hmōi delicias ſ; abſtrahit ab eis vn
de argumētum ei⁹ nullum eſt

AD ſecūdam. q. qua querit᷑
vtrum occupatio ꝛ ſollicitu
do rerū tēporaliū hominē
excludat a cena eterne beatitudinis
ꝛ videt᷑ q̄ nō ¶ Primo ſic ſollicitu
do rerū tēporaliū eſt licita ergo. ꝛc.
cōſeq̄ntia eſt bona aña ꝓbat᷑ ſic ad
p̄ſidē rem eniȝ ptinet ſollicitū eſſe de
hijs q̄ ei⁹ p̄eſt ſm illud ro. xij. q̄ p̄eſt
in ſolicitudine ſ; homo p̄eſt ex diui
na ordinatione reb⁹ tēporalib⁹ ſm
illud. pſ. omia ſubieciſti ſub pedib⁹
ei⁹ oues ꝛ boues. ꝛc. Ergo homo cū
debeat hābere ſollicitudinē de rebus
tēporalib⁹ nō debet deinde p̄uari eteꝛ
na beatitudine ¶. Secūdo ſic null⁹
p̄uat᷑ eterna beatitudine faciēdo ea
q̄b⁹ ſua ſuſtētet᷑ maxime dicēte do
mino in ſudore vult⁹ tui veſceris pa
ne tuo geñ. i. prouerbio. vi. vade ad
formicā o pigeꝛ ꝛ cōſidera vias ei⁹

⁊ diſce vias ei? q̄ cū non habeat du
cem nec ꝓtectorem parat in eſtate
cibū ſi ⁊ cōgregat in meſſe qđ come
dat in hieme ſ꜡ homo neceſſe habet
eē ſolicitū circa tēporalia vt ſuſten
tet vitā ſuā ſ꜡m ap̄lum .ij. ad theſa.
.iiij. q̄ nō vult operari nō mādūcat
ergo ⁊c. .Tercio ſolicitudo tēpora
liū qn̄q; ꝑtinet ad opa miſericordie
puta cū ſolicitudinē habet ad procu
rādum negocia pupillorū ⁊ paupe
rū vnde ad hebre. vi dicit ap̄lus cu
pimus vnūquēq; v̄rm eandē oſtarē
ſolicitudinem ergo ſolicitudo ⁊ occu
patio tēporaliū nō excludit quēquē
a beatitudine. Jn oppoſitū eſt euan
geliū p̄ns vbi dicit᷑ de illis q̄ ꝓpter
occupationes terrenorum ſe excuſa
bāt ꝙ nemo illorū virorū q̄ vocati
ſūt guſtabūt cenā meā .R̄n̄o dicēdū
ꝙ dupl'r aliquis pōt occupari circa
terrena . Vno modo nō tanq̄ȝ circa
finem vltimū ⁊ p̄ncipalia bona ſ꜡ ſi
cut circa organa ⁊ inſtrumenta per
ueniēdi ad cōſeq̄ndum ⁊ ꝑguſtādū
bona ſp̄ualia ⁊ tūc eſt cōcluſio ꝙ cū
talis ſolicitudo ⁊ occupatio ſit licita
maxime cum homo nō apponit tm̄
ſtudiū ad tēporalia ꝓcurāda ꝙ ꝓp
ter hoc homo a ſp̄ualib? qb? princi
pal'r inſeruire debet retrahat᷑ nō ex
cludit hominem a beatitudine patet
cōcluſio q̄a talis licita eſt ⁊ ſine pec
cato ¶. Secūdo aliquis occupatur
circa tēporalia tanq̄ȝ circa finem ⁊
tanq̄ȝ p̄cipua bona ⁊ de tali ſolicitu
dine ⁊ occupatiōe eſt talis concluſio
ꝙ eſt illicita ⁊ non excuſat a pc̄co ⁊
excludit a regno ſiue beatitudine dei
patet cōcluſio q̄a nichil eſt diligēdū
tanq̄ȝ finis trinitas ꝑſonarū ⁊ ideo
ſaluator noſter in p̄nti euangelio ex
cuſantes ſe de emptione ville ⁊ ꝓba
tione boū ⁊ de traductione vxoris
noluit excuſatos habere .ſ. dicēs dico
vobis ꝙ nemo virorū illorum q̄ vo
cati ſūt guſtabit cenā meā per illuȝ
q̄ villā emit intelligūt᷑ vt dicit aug.
occupati circa honorēs ⁊ diuicias ut
ſupbi q̄ volūt aliis dn̄ari p̄ iuga bo
um intelligūt᷑ nimiū occupati circa
terrena ⁊ p̄ cupiditatem finem ſuū
ibi cōſtituēs vt auari p̄ eū q̄ vxoreȝ
duxit intelligunt᷑ carnales ⁊ laſciui
occupati circa luxuriā ⁊ voluptates
Ad iſta tria vicia reducūt᷑ oīa ex
cludētia a beatitudine celeſti ſ꜡m qđ
dicit Jo. i. co. iij. c. oīe qđ eſt in mū
do aut eſt cōcupiſcēcia carnis aut cō
cupiſcēcia oculorū aut ſupbia vite.
Ad rōnes in oppoſitū .ad primā r̄n
det᷑ ꝙ rō ꝓcedit de ſolicitudine lici
ta .tēporalia eniȝ bona ſubiecta ſūt
homini vt eis vtat᷑ ad neceſſitatem
nō vt in eis fineȝ cōſtituat ⁊ ſuper
flue circa ea ſolicitet᷑ ⁊ talis non ex
cludit a beatitudine celeſti ¶. Ad ſe
cūdam r̄n̄det᷑ eodē modo q̄a ſolicitu
do ei? q̄ corporali labore panem ac
q̄rit nō eſt ſupflua ſ꜡ moderata .Et
ideo ieronimus dicit labor exercēdus
eſt ſolicitudo tollēda .ſ. animum inq̄e
tās ⁊ talis etiam nō excludit Ad
terciā r̄n̄det᷑ ꝙ etiā ſolicitudo tēpo
raliū in operib? miſericordie cū ordi
net᷑ ad fines caritatis licita eſt niſi
ſit ſupflua ⁊ ideo etiā talis nō exclu
dit a regno

AD terciā .q. ſic ꝓceditur ⁊
videt᷑ ꝙ infideles nō ſint
cōpellēdi ad fidē .Primo ſic dicitur
mat. xiij. ꝙ ſerui patriſfamilias dixe
rūt ei in cui? agro erāt ȝizania ſemi
nata vis ibim? ⁊ colligem? ea ⁊ ipſe
reſpōdit minime ne forte colligētes
ȝizania eradicetis cū eis ſimul ⁊ tri
ticū vbi dicit Criſo. hoc dixit dn̄s ꝓ
hibens occiſiones fieri cū ergo ſine
occiſionis periculo infidēles nō poſ
ſint cōpelli, videt᷑ ꝙ nō ſint cōpellē
di .Secūdo in decretis di. xlv. dicit᷑
ſic de iudeis p̄cipit ſancta ſinodus ne
mini deinceps ad credēdum vim in
ferre ergo pari ratione nec alij infi
deles ſūt ad fidē cogendi .Tercio
ſic dicit augu?. ꝙ cetera poteſt ho
mo nollens credere vero niſi volens
ſ꜡ volūtas cogi nō poteſt ergo infi
deles nō ſūt cogēdi ad fidē Jn oppo
ſitū eſt euāgeliū p̄ns .vbi dicit᷑ exi
in vias ⁊ ſepes compelle intrare vt
impleat᷑ domus mea ſ꜡ homines in
trāt in domū dī .i. eccleſiā p̄ fidē ergo
aliqui ſūt cōpellēdi ad fidē . R̄n̄o di
cēdum ꝙ infideliū q̄dam ſūt q̄ nūq̄ȝ
receperūt fidē ſicut gentiles ⁊ iudei
⁊ de talib? concluſio eſt ꝙ nullo mo
do cōpellēdi ſūt ad fidem vt ipſi cre
dāt rō eſt q̄a credere volūtatis eſt.
Secūda cōcluſio infideles p̄dicti licȝ
nō ſint cōpellēdi vt credāt tn̄ ſūt cō
pellēdi a fidelib? ſi facultas adſit vt
fidē nō impediāt vel blaſfemiis vel
malis pſuaſionib? vel etiā aptis p̄
ſecutionib? ⁊ inde eſt ꝙ ꝓpter hoc
fideles xp̄i cōtra infideles bellū mo
uēt nō q̄dem vt eos ad credēdum co
gāt q̄a etiam ſi eos viciſſent ⁊ capti
uos haberēt in eorū libertate relin
q̄rent᷑ an credere vellēt ſ꜡ ꝓpt' hoc
vt eos cōpellāt ne fidē xp̄i impediāt
Ali eniȝ ſūt infideles q̄ q̄n̄doq; fideȝ
ſuſceperūt ⁊ eā ꝓfitēt᷑ ſicut heretici
ci vel q̄cunq; apoſtate ⁊ de talibus
eſt tercia cōcluſio ꝙ tales etiam cor
poral'r ſūt cōpellēdi vt impleāt qđ
ꝓmiſerūt ⁊ teneant qđ ſemel ſuſce
perūt . Ad rōnes in oppoſitū ad
primā r̄n̄det᷑ negādo ↄ̄ńām ad auc
toritatem r̄n̄det᷑ ꝙ ita intelligit᷑ vt
dicit aug?. cōtra ep̄lam pmniani ꝙ
q̄n met? iſte nō ſubeſt ⁊ q̄n ita cuiuſ
cūq; crimē notum eſt ⁊ omnibus exe
crabile apparet ⁊ vt vel nullos ꝑ
ſus vel non tales habēt defenſores
p̄ quos poſſit ſciſma cōtingere non
dormiat ſeueritas diſcipline Ad
ſecūdam r̄n̄det᷑ cōcedēdo ſi nullo mō
fidē receperūt .Ad terciā r̄n̄det᷑ ne
gādo cōſeq̄ntiā ⁊ rō eſt q̄a ſicut vo
uere eſt volūtatis ⁊ reddere neceſſi
tatis ita accipere fidē eſt voluntatis
ſ꜡ tenere iā acceptā eſt neceſſitatis
⁊ ideo heretici ſūt cōpellēdi vt fidē
teneāt .Si obicit᷑ ꝙ paulus fuit cō
pulſus ad credēdum cū eſſet iudeus
dicit eniȝ aug?. ad bonifaciū comitē
vbi eſt ꝙ ipi clamare cōſueuerūt li
berū eſt credere vel nō credere . cui
xp̄s vim intullit .i. cognoſcāt in pau
lo p̄us cogēte xp̄m ⁊ poſtea docēteȝ
r̄n̄det᷑ ꝙ xp̄s non coegit paulū cre
dere ita vt inuit? crederet ſ꜡ coegit
eū ⁊ cōpulit ne fidē xp̄i ⁊ eccliam p̄
ſeq̄ret᷑ ſicut faciebat vnde ipe viſo
miraculo volūtarie ſe obtulit ad fa
ciēdum quicq̄d ei xp̄s p̄ciperet .Vn
de ait dn̄e quid me vis facere volūta
rie ſe offerēs ad oīem obiam .⁊ do
min? ad eū Jngredere in ciuitatem

⁊ tibi dicetᷣ quid te oporteat facere
⁊ ibi docꝰ fuit a xp̄o ꝑ ſpūm ſanctū
de om̄ibꝰ ad fidē ꝑtinētibꝰ ⁊ p̄dica
tionem ipſius .

¶ In dn̄ica tercia legitᷣ euāgeliuʒ
erāt apropinquātes ad ihūm publi
cani.ꝛc.luc.xi.circa qᵭ poſſunt diſpu
tari ſeq̄ntes queſtiones.

¶ Primo vtrū angeli gaudent de
pc̄corībꝰ penitēciam agētibꝰ

¶ Secūdo vtrū angelꝰ plus gaude
at de vno pc̄core agēte penitēciā q̄ʒ
de nonaginta nouē iuſtis q̄ nō egēt
penitencia

Ad primā.q.ſic ꝓceditur ⁊
videtᷣ ꝙ angeli beati non
gaudeāt de peccatoribus a
gētibꝰ penitētiā ſicut gaudiū cōtra
riatᷣ triſticie ita penitētie cōtraria
tur pc̄cm ſʒ angeli nō triſtātᷣ aut do
lēt de malis eorū quos cuſtodiūt q̄a
apo.ij.dicitur ꝙ in celeſti ihrl̄m nec
luctꝰ nec dolor eſt ergo nec ip̄i gau
dēt de aliquo ꝙ agat penitētiaʒ In
oppoſitū eſt euāgelium p̄ns.Rn̄o di
cēdum ꝙ angeli gaudēt ſup conuer
ſione pc̄corum agētiū penitētiam ⁊
hoc triplici ratione . Primo q̄a ſue
cuſtodie vidēt tā glorioſū fructum
cuilibet enī hominī ad cuſtodiā an
gelus ab ortu natiuitatis deputatꝰ
eſt vt ait iheronimus. ſicut ergo medicus
gaudet qn̄ videt circa infirmū ſue
curationis fructū ſic angelus multū
gaudet cū videt circa hominem ſue
cuſtodie fructū ⁊ ber. ſup cā ti. gau
dent angeli in cōuerſione ⁊ penitē
cia pc̄corum . ſalutem hominū ſiciē
tes lacrimas penitētium vinū eorū.
Secūdo gaudēt q̄a ex pc̄coribꝰ con
uerſis vidēt adimplere numerū eo
rū nā eorū ruina repatᷣ de hōibus .
Tercio gaudēt q̄a vidēt in laudādo
deū tale ſe habere cōſortiū Primo
enī ſola natura angelica laudabat
deuʒ ſʒ nature illi addita eſt natura
humana vnᵭ nūc veraciter dici pōt
illud iob.iij.cū me laudarēt aſtra ma
tutina.i.angeli ⁊ iubilarēt oēs filij
dei hoc expectat ad laudē hominuʒ
Dn̄s bona vētura ſup lucā dicit an
gelos gaudere de penitētia peccato
ris ꝓpter ſeptem Primo q̄a tīſti ui
tur culpa ¶ Secūdo q̄a recuperatur
iuſticia ¶ Tercio q̄a cōfutatᷣ demo
nū ſupbia . Quarto q̄a efficax effici
turᷣ angelorū cuſtodia . Quinto q̄a
repatᷣ eccleſia ¶ .Sexto q̄a placatᷣ
ira diuina . Septimo q̄a reſtauratᷣ
ihrl̄m ſupna ¶ .Ad rōnem in oppo
ſitū rn̄detᷣ negādo ꝯnām ⁊ ratio eſt
q̄a nō eſt ſimile de gaudio ⁊ triſticia
Beatitudo enī qua fruūtᷣ angeli
admittit gaudiū ſʒ nō triſticiā vnde
angelus beatꝰ eſt ſuſceptibilis gau
dij ſʒ nō triſticie vbi enī eſt triſticia
⁊ dolor nō eſt pfecta beatitudo vnᵭ
dicitᷣ apo.xxi. Mors vltra non erit
neq̄ʒ luctus nec clamor ſʒ nec vllus
dolor ſʒ angeli ſūt ꝑfecti beati ergo
de nullo dolent ⁊ ideo gaudere pōt
angelus de ſalute hominuʒ quāuis
nō triſtetur de dāpnatione .

Ad ſecūdam.q ſic ꝓceditur
⁊ videtᷣ ꝙ angelus nō ga
udeat plus ſup vno pc̄co
re penitēciam agēte quaʒ ſup.xcix.
iuſtis.ꝛc. Primo ſic qᵭ eſt melius
eſt magis diligēdum ⁊ per cōſequēs
amplius gaudēdum q̄m minꝰ bonuʒ
ſʒ malus bonū eſt.xcix.iuſti q̄ʒ vnꝰ
penitēs ergo angeli beati plus gau
dēt de.xcix.iuſtis quaʒ de vno pc̄co
re penitēte ¶. Secūdo ſic quod eſt
diuturnius eſt magis diligendum ⁊
eligēdum :ſʒ bonū ignoſcētis eſt diu
turniꝰ ergo magis diligitᷣ ab ange
lis ¶ Tercio ſic reſurgēs nūquam
redit ad tātam dignitatem q̄ʒuis re
dire poſſit ad tātam caritatem ergo
plus eſt diligēdꝰ innocēs q̄ʒ penitēs
In oppoſitū eſt euāgeliuʒ p̄ns Rn̄o
dicēdum ꝙ iſta lr̄a pōt intelligi du
plr̄ . Vno mō reſpectu redēptionis
humane nature ⁊ tūc deꝰ vel ange
li dicūtᷣ gaudere plus de vno pecca
tore.i.agēte penitētiam :i. de redēp
tione humani generis quā de.xcix.
iuſtis q̄a in ea ē maior materia gau
dij q̄ʒ in om̄ibꝰ alijs opibꝰ nō q̄a me
lior ſit peccator penitēs q̄ʒ.xcix. iuſ
ti vnde in redēptione humani gene
ris plus opatꝰ eſt deꝰ q̄ʒ in cōſerua
tione totiꝰ multitudinis celeſtis q̄a
hoc eſt manifeſtatiuum maioris
potētie quia eſt maioris prudētie ⁊
maioris miſericordie .maioris potē
tie q̄a malus eſt iuſtificare impiū q̄ʒ
creare celū ⁊ terrā maioris pruden
tie q̄a iob .xxij.prudētia eiꝰ pcuſſit
ſupbuʒ maioris clemētie ſiue miſeri
cordie .vnᵭ luc.i.ꝑ viſcera miſericor
die dei nr̄i in quibꝰ viſitabit nos ori
ens ex alto maior etiam fuit in xp̄o
cōſcēcio maior etiā humani generis
ſublimatio ſm̄ illud.p̄s.qm̄ eleuata
eſt magnificētia tua ſup celos vnde
hoc intelligitᷣ q̄ntum ad cām nr̄e pe
nitēcie.ſ. humani generis redēptio
nem . in qua maior eſt materia gau
dij q̄ʒ in om̄ibꝰ alijs operibꝰ dei ſe
cūdo pōt intelligi ᵭ pc̄core quolibʒ
penitēte tūc intelligitᷣ ꝙ angelus
plus gaudet.ꝛc.q̄a gaudiū eſt magis
nouū ſiue q̄a habet aliā rationē gau
dij in cōuerſione pc̄coris q̄ʒ non ſit
de ꝑmanētibꝰ in iuſticia .vel q̄a pec
cator eſt feruētior freq̄nter q̄ʒ iuſtꝰ
vnde hoc nō refertᷣ ad om̄es pecca
tores nec ad om̄es iuſtos ſʒ ad pc̄co
res feruidos poſt cōuerſionem ⁊ iuſ
tos tepeſcētes . Vnde grego. exēpli
ficat ⁊ beda in glo. maiꝰ eſt gaudiuʒ
de pc̄core q̄ʒ de iuſto ſtāte vt dux in
bello eū militem plus diligit q̄ poſt
fugam reuerſus hoſtem fortiter p̄
mit q̄ʒ eum q̄ nūq̄ʒ fugit nec vnq̄m
fortiter egit ⁊ eodē modo eſt de pec
catore poſt penitētiā viriliter agētem
⁊ de iuſto tepido in ſua iuſtitia ꝑma
nēte . Ad rōnes in oppo. ad primā
rn̄detur ꝙ nō iō angeli dicuntᷣ plus
gaudere de pc̄core penitēte quā de
.xcix. iuſtis q̄a ip̄e melior q̄ʒ .ic. iuſti
ſʒ ꝓpter nouitatē rōnis gaudij quā
habēt de inuētione ſiue conuerſione
peccatoris quā nō habēt de alijs ſtā
tibꝰ vnᵭ dicitᷣ maiꝰ gaudiū.ꝛc.. ꝙ ſi
cut maiꝰ eſt gaudiuʒ de ſanatione in
firmi q̄ʒ de cōſeruatione ſani . Ad
ſecūdam rn̄detᷣ ꝙ dicūtᷣ angeli pluſ
gaudere de pc̄core quia penitēs fre
q̄nter magis humilis ⁊ feruidus ac
cautꝰ reſurgit . Ad terciā reſpon
detᷣ ſicut dictuʒ eſt ꝙ penitēs plus
diligitᷣ q̄a frequenter ſurgit magis
feruens

¶ In dn̄ica quarta eſt euāgelium
eſtote miſericordes .ꝛc.luc. vi. Circa
quod poſſunt diſputari ſe.q.

Prima vtrũ miſericordia ad quam
hortamũ ſit maxima virtutum .
¶ Secũda vtrũ licitũ ſit iudicare
de alijs ex ſuſpitione.

Ad primã .q. ſic proceditur et
videtur q miſericordia ſit
maxima virtutũ . Primo
ſic tãto aliqua vt9 eſt melior quãto
facit hominem deo ſimiliorem . quia
per hoc eſt homo melior q̃ deo eſt ſi
milior ſed miſericordia maxime facit
hominem deo ſimiliorem ſm euan
geliũ pñs vbi dicit eſtote miſericor
des ſicut et pater veſter miſericors ẽ
ergo miſericordia eſt maxima vtutũ
Secũdo ſic maxime ad virtutem per
net diuinus cult9 ſʒ miſericordia p̄
fert diuino cultui ſm illud oſee. vi.
miſericordiã volo et nõ ſacrificiũ er
go miſericordia eſt maxima vtus ¶
Tercio ſic ſup illud .i. ad thi. v. pietas
ad omnia vtilis eſt dicit glo. ambro.
omnis ſũma diſcipline xpiane in miſe
ricordia et pietate eſt . ſʒ diſciplina
xpiane religionis cõtinet omnem vir
tutem ergo ſũma toti9 vtutis in mi
ſericordia cõſiſtit In oppoſitum eſt
quod dicit apſus colo. iij. cũ dixiſſet
Induite vos ſicut electi dei viſcera
miſericordie poſtea ſubdit ſup omnia
caritatem habere ergo miſericordia
nõ eſt maxima vtutum Rñdeo dicen
dum q ſimplr caritas qua vinimur
deo eſt potior vtus in nobis q̃ʒ miſe
ricordia . miſericordia aũt inter vtu
tes q̃ ad primum ptinẽt potior eſt
omnibus alia. Pro quo notandum q ali
qua vtus põt eſſe maxima dupliciẽ
Vno modo ſm ſe . alio mõ p cõpara
tionem ad habẽtem ſm ſe q̃dem mi

ſericordia maxima eſt ptinet enĩʒ ad
miſericordiã q alijs effundãt et pl9
eſt q defect9 aliorũ ſubleuet et hoc
eſt maxime ſuperioris vnd et miſere
ri ponit̃ ppum deo et in hoc maxime
ei9 omnipotẽtia manifeſtari ſed quo
ad habẽtem miſericordia nõ eſt ma
xima niſi ille qui habet ſit maxim9 q̃
nullũ ſupra ſe habeat ſʒ omnes ſub ſe
ei enĩʒ q̃ ſupra ſe habet aliquem ma
ius eſt et meli9 cõiungi ſuperiori q̃ʒ
ſupplere defectũ inferioris et ideo q̃n
tum ad hominem qui habet deuʒ ſu
periorem caritas p quã vnit̃ deo ẽ
potior q̃ʒ miſericordia per q̃ʒ defect9
primorũ ſupplet ſʒ inter omnes vtu
tes q̃ ad primũ ptinẽt potiſſima eſt
miſericordia ſicut etiaʒ eſt potioris
act9 nã ſupplere defect9 alterius in
q̃ntum hmõi eſt ſuperioris et melio
ris ¶ Ad rõnes in oppo . ad primã
rñdet̃ q per caritatẽ magis aſſimu
lamũ deo q̃ʒ p miſericordiã qm̃ p ca
ritatem aſſimulamũ deo tanq̃ʒ ei per
affectũ vniti . et ideo potior eſt quaʒ
miſericordia p quã aſſimulamũ deo
ſm ſimilitudinẽ operationis ¶ Ad
ſecũdam rñdet̃ q rõ bene pcedit q
pferat̃ exteriori ſacrificio et rõ eſt
q̃a deũ nõ colim9 p exteriora ſacrifi
cia et munera pter ipſũ ſed pter
nos et pter primos nõ enĩʒ indiget
ſacrificijs noſtris ſed vult ea ſibi of
ferri pter noſtrã deuotionem et p
ximorũ vtilitatem et iõ miſericordia
qua ſubuenit̃ defectib9 aliorũ eſt ſa
crificiũ ei magis acceptũ vtpote p
pinq̃us vtilitatem primorum indu
cens ſm illud hebre. vlti. beneficiẽ
tie et cõionis nolite obliuiſci talibus

enim hoſtijs pmeret̃ deus ¶ Ad
terciã rñdet̃ negãdo ↄñam et ratio
eſt q̃a licet ſũma xpiane religiõis in
miſericordia cõſiſtat quãtum ad ex
teriora opera interior tñ affectio ca
ritatis q̃m cõiungimũ deo p̄põderat
et dilectioni et miſericordie in proxi
mos .

Ad ſecũdam .q. ſic proceditur
et videt̃ q nõ ſit illicitũ iu
dicare aliquẽ ex ſuſpitione
Primo ſic ſuſpitio videtur
eſſe opinio incerta de aliquo ma
vnd phũs in .vi. ethi. ponit q ſuſpi
tio ſe habet ad verũ et falſũ ſʒ de ſin
gularib9 cõtingẽtib9 nõ põt haberi
opinio niſi incerta . cũ ergo iudiciũ
humanũ ſit circa humanos act9 qui
ſũt in ſingularib9 et cõtingẽtib9 vĩ
q nullũ iudiciũ licituʒ eſſet ſi ex ſuſ
pitiõe iudicare nõ liceret ¶ Secun
do ſic p iudiciũ illicitũ ſit aliqua iniu
ria proximo ſʒ ſuſpitio mala in ſola
opiniõe hominis cõſiſtit et ſic nõ vi
det̃ ad iniuriã alteri9 ptinere . ergo
ſuſpicionis iudiciũ nõ eſt illicitum
Tercio ſic ſi iudiciuʒ ſuſpicionis ſit
illicitũ oportet q ad iniuſticiaʒ re
ducat̃ q̃a iudiciũ eſt act9 iuſticie ſed
iniuſticia ex ſuo genere ſemp eſt pec
catũ mortale ergo ſuſpicionis iudici
um ſemp eſſet pccm mortale ſi eſſet
illicitũ qđ eſt falſũ q̃a ſuſpictões vi
tare nõ poſſum9 vt dicit glo. aug9 .
ſup illud .i. corin. iiij. nolite ante tem
pus iudicare ergo iudiciũ ex ſuſpitio
ne nõ eſt illicitũ . In oppoſitũ argui
tur ex pñti euãgelio in quo dicitur
nolite iudicare .ꝛc. Rño hic ſũt aliq̃
notãda . Primo q aliquis põt iudi

care malũ de primo multipliciter .
Vno modo ex euidẽtia facti cũ aliq̃s
iudicat homicidiũ quia videt eũ inte
ficere hominẽ et ſic eſt concluſio q
ſic iudicare nullum eſt pccm . Alio
modo ex ſignis euidẽtib9 vt ſi aliq̃s
iudicet aliquẽ fornicatorem quia vi
dit eũ nuduʒ cũ nuda et ſic ſimilr nul
lũ eſt pccm . Tercio modo ex ſignis
leuib9 et hoc dicit̃ iudicare ex ſuſpi
tiõe vnde tuli9 dicit ſuſpicio impor
tat opinionem mali q̃ndo ex leuib9
indicijs pcedit et cõtingit ex tribus
vt dicit ſanct9 tho. Vno q̃dem modo
ex hoc q aliquis in ſe ipſo malus eſt
et ex hoc ipe quaſi cõſci9 ſue malicie
faciliter de alijs malũ opinat̃ ſm il
lud eccleſiaſti. x. in via ſtult9 ambu
lãs cũ ipe ſit inſipiẽs omnes ſtultos
eſtimat . Alio mõ pueniit ex hoc q
aliq̃s male afficit̃ ad alterũ cũ enĩʒ
illis cõtẽpnit vel odit aliq̃ʒ aut iraſ
citur aut inuidet ei ex leuib9 ſignis
opinat̃ malũ de eo q̃a vnuſquiſque
facilr credit qđ appetit . Tercio mõ
prouenit ex lõga experiẽtia . Vnde
phus dicit .ij. methaphiſice q ſenes
ſũt maxime ſuſpicioſi q̃a multociẽs
experti ſũt aliorũ defectus ¶ Prime
autẽ due ſuſpitiones cãe manifeſte
ptinẽt ad puerſitatem effcũs . Ter
cia vero cauſa diminuit rõnem ſuſpi
tionis inq̃ntũ experiẽtia ad certitu
dinem pficit q̃ eſt cõtra rõnem ſuſ
pitionis et ideo ſuſpicio iudiciuʒ qđ
dam importat . et quãto magis pce
dit ſuſpitio tãto magis eſt viciosũʒ
Eſt autẽ triplex gradus ſuſpitionis
Prim9 eſt cũ homo ex leuib9 iudicijs
de bonitate alicui9 dubitare incipit

Et hoc pccm veniale eſt ⁊ leue q̃a
ꝓcedit ex humana infirmitate ſine
qua vita iſta nõ ducit⁊ ⁊ hoc nõ vo
cat⁊ ꝓprie iudiciũ ſ; ſuſpitio ¶ Secũ
dus grad⁹ eſt qñ ex talib⁹ ſignis fir
miter ꝓ certo maliciã alteri⁹ exiſtĩ
mat ſiue ꝙ frr ſuus malus eſt ⁊ hoc
ꝓprie dr̃ iudiciũ q̃a iudicium impor
tat firmã ſentẽtiã ⁊ hoc eſt peccatũ
mortale ſi malũ quod iudicat de frẽ
ex leuibus iudicijs ſit de genere pctĩ
mortalis. pccm enim mortale eſt qð
contrariat⁊ caritati ꝙ autẽ aliquis
ꝑdicto mõ iudicet fratrem ſuum eſt
cõtra caritatem fraternã. Tercius
grad⁹ eſt q̃ndo ex leuib⁹ ſignis non
ſolũ ꝑdicto mõ iudicat ſ; etiã ꝓcedit
ad punitionem fratris ſicut cũ iudex
ex ſuſpiciõe ꝓcedit ad aliquẽ cõdẽp
nãdum ⁊ hoc eſt grauius q̃a nõ ſolũ
eſt cõtra caritatẽ ſ; etiã cõtra iuſti
ciã equitatem ¶ Ad rõnes in oppo
ſitũ ad primã rñdet⁊ negãdo ↄnãm
⁊ rõ eſt q̃a licet in humanis actib⁹
nõ inueniat⁊ tãta certitudo ſicut in
demõſtratiuis eſt tñ aliqua certitu
do ſ;m qð cõuenit tali materie puta
cũ aliquid p idoneos teſtes ꝓbatur
Ad ſecũdam rñdet⁊ negãdo minorẽ
dicim⁹ enĩ qð ex hoc ipõ ꝙ aliquis
malã opinionem habeat de aliquo ſi
ne cauſa ſuffiçiẽti indebite cõdẽpnat
eum ⁊ ideo iniuriat⁊ ei ¶ Ad terciã
rñdet⁊ negãdo ↄnãm ⁊ ratio eſt q̃a
iuſticia ⁊ iniuſticia eſt circa act⁹ ex
teriores ⁊ ſic iudiciũ ſuſpicioſũ direc
te ad iniuſticiã ptinet qñ ad actũ ex
teriorem ꝓcedit ⁊ tũc eſt pccm mor
tale vt dictũ eſt. Iudiciũ aũt interi⁹
ptinet ad iuſticiã ſ;m qð cõparatur

ad exteri⁹ iudiciũ vt act⁹ interior ad
exteriorem ſicut cõcupiſcẽcia ad for
nicationem ⁊ ira ad homecidiũ.

¶ In dñica quinta cũ eſt euãgeli
um Cum turba irrueret in ihesũ. ⁊c.
luc. v. circa qð poſſunt hec diſpu.

¶ Primo vtrũ ad ſũmũ põtificem
ptineãt cauſe maiores in eccleſia.

¶ Secũdo vtrũ recia ꝑdicationis
conueniat alijs eccleſijs ſine auctori
tate pape

Ad primã. q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̃ ꝙ nõ ptineãt ad ſũmũ
pontificem maiores cauſe
in ecclia. Primo ſic correctionem
eorũ q̃ audire nolũt fratrem corrigẽ
tem xp̃s remittit eccl'ie mat. xviij. ſi
peccauerit in te frater tu⁹. ⁊c. dic ec
cleſie ſ; correctio taliũ eſt de maiori
b⁹ cauſis ergo ſeq̃t⁊ ꝙ maiores cau
ſe ptineãt etiã eccl'ie catholice ¶ Se
cundo ſic apl'i alij a xp̃o etiã recepe
rũt ſp̃um ſcm̃ cũ petro ⁊ ptãtem re
mittẽdi pcc̃a luce. xix. accipite ſp̃um
ſcm̃ quorũ remiſeritis pcc̃a remittũ
tur eis ergo etiam ptinẽt iſte cauſe
maiores alijs prelatis eccl'ie q̃ ſucce
dũt apoſtolis ſicut ſũmo põtifici q̃
ſuccedit petro vñ in. c. in nouo di.
xxi. ſcribit⁊ ꝙ ceteri apoſtolicum pe
tro pari cõſorcio honorem ⁊ ptãtẽ
receperũt In oppoſitũ eſt euãgeliũ
pñs vbi ſoli petro dicit⁊ duc in altũ
p quod vt dicit glo. ambroſij ⁊ ibe
ro. in. c. non turbatur. xxiij. q. i. ⁊ ſi
alijs impetrãt vt laxẽt recia ſoli pe
tro dicit⁊ duc in altũ. i. in ꝓfundum
diſputationũ p qð dat⁊ intelligi ma
iores cauſas petro eẽ cõmiſſas Rñ.
dicendum ꝙ ad ſummũ pontificem

ptinet determinatio ⁊ diffinitio ma
iorũ cauſarũ in ecclia. Iſta cõcluſio
colligit⁊ tũ p̃mo ex illo exo. xviij. vbi
moyſi q̃ dux ⁊ rex iudeorũ fuit ſicut
papa xp̃ianorum ſ;m illud bernardi
ad eugeniũ tu es poteſtate moyſes.
Deinde legit⁊ eſto tu in pplo in hijs
q̃ ad deũ ptinẽt vt oñdas eis cerimo
nias ⁊ ritũ colẽdi deũ ſicut ergo om
nes. q. emergẽtes de lege ⁊ cultu di
reſeruabãt⁊ moyſi determinãde ita
omnia q̃ ſũt fidei xp̃iane reſeruãt⁊ ro
mano põtifici determinanda ⁊ diffi
niẽda ⁊ mãdanda teneri ⁊ obſeruari
⁊ ppter hoc vt in hoc euãgelio dr̃
xp̃s cũ alijs apl'is imperaret vt la
xarẽt recia ſoli petro inquit duc in
altũ. i. in ꝓfundũ diſputationum vt
ait ambro. Secũdo hoc idẽ colligit⁊
ex illo quod dicit math. xvij dñs ſoli
petro iubet hamo piſcari ſup quo
beat⁹ ambro. dicit ⁊ habet⁊ in. c. eſt
aliud. xxiiij. q. i. eſt aliud piſcãdi ge
nus quo genere ſolũ petro dñs piſca
re iubet dicẽs mitte hamum. ⁊c. vbi
glo. inquit p hamũ intellige iuriſdi
tionẽ qua petrus ꝑfuit alijs hec ibi
Tercio colligit⁊ veritas cõcluſionis
q̃a papa ſolus vocat⁹ eſt in plenitu
dine ptãtis. Alij vero in partem ſoli
citudinis vt teſtat⁊ leo papa in. c.
multũ. ij. q. vi. ⁊ greg. in. c. decreto
⁊ iulius papa in. c. q̃ ſe ſcit. ij. q. vi.
ſ; ad ipſũ ſolũ ptinent oẽs cauſe ma
iores de eccleſia ex multis alijs põt
colligi ꝑfata cõcluſio ſed iſta ſuffici
ant ¶ Ad rõnes in oppoſitũ ad pri
mã rñdet⁊ negãdo ↄnãm ⁊ ad aucto
ritatem rñde ſ;m glo. Criſo. ꝙ per ſi
eccl'ie intellit⁊ ꝑlat⁹ eccl'ie. Vnde dic

eccl'ie. i. hijs q̃ ꝑſũt. Vnde papa cũ
ſit caput ⁊ p̃nceps tocius eccl'ie ſibi
maxime cõuenit de omĩb⁹ iudicare ⁊
om̃es delinquentes corrigere Vnde
pelagi⁹ in. c. cũcta p mũdũ. ix. q. iij.
apl'ica ſedes de omni eccleſia habet
phas iudicãdi ⁊ p oñs mala quib⁹
hões a deo aduertunt⁊ correctionis
diſciplina de medio tollere ⁊ eradica
re vt extra de maiorib⁹. ⁊ obe. c. ſoli
te ¶ Ad ſecũdam rñdet⁊ ꝙ rõ nõ ꝓ
cedit ⁊ rõ eſt q̃a determinatio cauſa
rũ ptinet ad ptãtem iuriſditionis in
qua ꝑfert⁊ omĩb⁹ vtpote caput to
ci⁹ eccleſiaſtici corporis Auctoritas
autẽ illa Jo. xx. loq̃t⁊ ð auctoritate ⁊
poteſtate ordinis quã pariter apoſ
toli receperũt

Ad ſecũdam. q. ſic ꝓceditur
⁊ videt⁊ ꝙ alij ꝑlati eccl'ie
abſq; auctorite pape laxa
re poſſint recia ꝑdicationis ¶ Pri
mo ſic ꝑlati ⁊ ep̃i ſũt ſuceſſorẽs aplo
rũ vt habet glo. luc. x. ſ; apl'is imme
diate iniũgit xp̃s ꝑdicationis officiũ
dicẽs laxate recia vr̃a. ergo ep̃i im
mediate habẽt a xp̃o nõ mediate pa
pa ꝑdicãdi auctem ¶ Secũdo ſic nõ
põt aliquis ꝑdicare niſi mittat⁊ dicẽ
te aplo ad ro. x. quõ ꝑdicabunt niſi
mittãt⁊ ſ; ep̃i in pſona apoſtolorum
miſſi ſũt ad ꝑdicandum a xp̃o iuxta
illud math. vlti. eũtes in mundum
vniuerſũ ꝑdicate euãgeliũ omĩ crea
ture. ergo nõ indigẽt mitti a papa
Tercio ſic archidiacõis ⁊ pbr̃is con
uenit ex offitio ipſorum ꝑdicare vt
ſcribit⁊ di. xxv. c. plectis. multo ergo
forci⁹ alijs ecclie ꝑlatis ſupioribus
In oppoſitum arguit⁊ ſic predicatio

ꝑtinet ad iuriſditionē in ſ; omnis po
teſtas iuriſdictionis ꝑlatorū depēdet
a papa vt in c. oñs di. xix. ⁊ c. ſacro
ſcā di. xxij. ⁊. xxiiij.. q. i. loq̄t⁹ dñs. er
go alij ꝑlati abſq; auctē pape lata
de tecia ꝑdicationis nō valēt. Rñō
dicēdum ꝙ nullus inferioꝛ papa po
teſt ꝑdicare abſq; auctē pape Iſta
cōcluſio ꝓbat⁹. ptās q̄ data eſt vni
in ſua fontali plenitudine nō eſt in
alijs niſi deriuata ⁊ limitata etiā ꝑ
illius volūtate ⁊ ordinatiōe. ſ; ptās
paſcēdi doctrina ⁊ ꝑdicatiōe xp̄ianū
populum eſt ſoli petro data ⁊ in eo
ſuis ſucceſſoribꝰ cui cura tociꝰ orbiſ
cōmiſſa eſt dicente dño. paſce oues
Jo. vlt. ſ; enī; teſte Criſo. nulli aplo
rum dictū eſt niſi petro. ergo q̄cun
q; habet ptātem ꝑdicādi habet auc̄
te pape ¶ Secundo a quo quis ha
bet dignitatē epalez ⁊ curā cōmiſſaz
ab eodē habet ea q̄ ſequūt⁹ dignita
tem ſ; omēs ꝑlati a ſede aplica ſunt
inſtituti a papa vocati in partez ſol
licitudinis eiꝰ. ergo ab eiꝰ auctori
tate habēt ꝙ poſſint ꝑdicare ⁊ paſ
cere plebē. ¶ Ad rōnes in oppoſitū
ad primā rñdet⁹ negādo ꝯnām ⁊ rō
eſt q̄a tūc ſolus xp̄s regebat aplos
nec aliū habebāt ante ſe a quo depē
derēt. Vnde ab ipſo ſolo habebant
auctoritatem ꝑlati vero nūc habēt
inſtitutū a xp̄o ſup̄ ſe Petrum ſiue
ſucceſſorem eiꝰ in caput ⁊ ꝑncipem
eorū a quo pēdet immediate omnis
ptās eorū. Ad ſecūdam rñdet⁹ ꝙ li
cet apli receperūt auctēm ꝑdicandi
immediate a xp̄o ante paſſionem ad
ꝑdicādum iudeis mat. iij. in viā gen
tiū ne abieris eūtes ꝑdicare dicentes

q̄a appropinquabit regnū celorum
mat. iij. ⁊ luc. ix. poſt reſurrectionez
cū miſſi ſūt cū dictū eſt eis eūtes in
mūdum vniuerſū ꝑdicate euāgeliū
omī creature. Miſſio iſta intellige
bat⁹ in ordine tamē ad petrū quem
paſtorem ⁊ caput ac ꝑncipem tociꝰ
eccleſie inſtituerat. ⁊ quē vicarium
dimittebat in terris. ⁊ ita nunc epī
mittūt⁹ ⁊ aſſumūt⁹ in partē ſolicitu
dinis ab ipſo petri ſucceſſore. Ad
terciā rñdet⁹ ꝙ archidiaconi nec alij
qui ꝑſbiteri habent ꝑdicādi auctori
tatem niſi auctate pape eis cōceſſa
¶ In dñica ſexta eſt euāgeliū. Ni
ſi iuſticia veſtra habūdauerit plus.
mat. v. circa quod poſūt diſ. ſe. q.
¶ Primo vtrum neceſſe ſit ad in
greſſum regni celorū ꝙ iuſticia fide
liū habūdantioꝛ ſit q̄; phariſeorum
¶ Secūdo vtrū cōuenietez multo
ergo fortiꝰ alijs eccleſie prelatis ſu
perioribꝰ. In oppoſitū aſſignentur
tres gradus ire.
¶ Tercio vtrū recōciliatio fratris
ſemp ſit faciēda ante oblationē mu
neris ſiue ſacrificijs

Ad primā. q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ non ſit neceſſe ad in
greſſu regni celorū. ꝙ iuſ
ticia fideliū; habūdantioꝛ ſit q̄; pha
riſeorū. Primo ſic ad cōſecutionē
ſalutis eterne ⁊ ꝑ cōſeq̄ns ad ingreſ
ſū regni celorū ſufficit obſeruantia
diuine legis. ſm̄ illō ſaluatoris mat.
. ix. Si vis ad vitā ingredi ſerua mā
data ſ; vna ⁊ eadē vr̄ eſſe lex q̄ntū
ad moralia ⁊ antiquorū ⁊ nūc fideli
um ⁊ ꝑ cōſeq̄ns eadē iuſticia cū iuſti
cia ut ait Plato ſit ars ⁊ diſciplina

viuēdi. ergo nō oportet ꝙ habun
dātioꝛ ſit iuſticia xp̄ianorū q̄; fuerit
phariſeoruz ad intrādum regnū ce
lorū ¶ Secūdo ſic ſignificat⁹ ꝙ iō ha
būdantioꝛ debet eē nr̄a iuſticia quia
lex moyſi nō cohibebat animū ſ; ma
nū tm̄. cōtra eodē eſt ordinare ani
mū ad virtutem vt cohibere a pcc̄o
ſed lex moyſica ordinabat animum
ad virtutem vt patet de vtro. xi.
diliges dñm deū tuū. ⁊c. ergo ⁊ ipa
cohibebat animū a pcc̄o ¶. Tercio
arguit⁹ ſic. iraſci nō eſt illicitū ergo
nō videt⁹ ꝙ ꝑ nō iraſci fratri ſuo ſit
iuſticia xp̄ianorū habūdantioꝛ cum
nō videat⁹ aliquid addere maioris
ꝑfectionis q̄; iuſticia phariſeorum
cōſeq̄ncia videt⁹ bōa ꝓbat⁹ aſſump
tum. Primo ſic nullus motꝰ natura
lis videt⁹ eē culpabilis. ſ; iraſci ē mo
tꝰ naturalis vt dicit glo. in preſenti
euāgelio ergo iraſci nō eſt illicitum
Secundo ſic nullus peccat in eo qđ
vitare non pōt. ſ; irā homo vitare
nō pōt vt habet⁹ glo. ſup illud. ꝑs.
Iraſcimini ⁊ nolite peccare ergo aſ
ſūptū eſt verum ¶ In oppoſitū eſt
euāgeliū pn̄s in quo xp̄us inq̄t niſi
iuſticia vr̄a. ⁊c. Rñō dicendum ꝙ ne
ceſſe eſt ꝙ iuſticia fideliū ſit habū
dātioꝛ q̄; iuſticia phariſeorū ſi ingē
di velint regnū celorū. Pro quo ſci
endū ꝙ phariſei credebant ꝑ ꝑcep
ta decalogi ſola opera exteriora ꝓ
hiberi nō motū animi q̄a vt credbāt
volūtas mala nō eſt pcc̄m niſi exeat
in effectū vnde dicebāt de hoc pre
cepto. nō occides ꝙ ꝑ hoc prohibe
bat⁹ occidēdi factū ⁊ nō occidēdi ꝓ
poſitū ⁊ hoc eſt qđ dicit ſaluatoꝛ au

diſtis q̄a dictū eſt antiquis. nō occi
des hoc eſt ſic interꝑtabant⁹ ꝑcep
tum hoc ſ; hūc errorem excludit ſal
uatoꝛ dicēs. Ego autem dico vobis
q̄m omīs q̄ iraſcitur fratri ſuo reus
erit iudicio. hoc eſt nō ſolū q̄ occide
rit fratrem ſuū ſ; q̄ iraſcit⁹ ei reus
erit iuditio in quo xp̄s ſupaddendo
ſup actū exteriorem homicidij actū
interiorem animi oñdit q̄uo iuſticia
vr̄a dz habundare pluſquā iuſticia
phariſeorū q̄ ſolū opꝰ exteriꝰ ꝓhi
bebat ⁊ ideo lex noua dr̄ perfectior
q̄; vetꝰ lex in h' qđ ⁊ animuz ⁊ ma
nū cohiberet ¶. Ad rōnes in oppo
ſitū ad primā rñdet⁹ negādo ꝯnām
⁊ rō eſt q̄a licet vna lex quo ad mo
ralia ſit vetꝰ ⁊ noua q̄ntum ad ſbaz
ꝑceptorū aliter tn̄ interꝑtabatur a
phariſeis ⁊ alr̄ a xp̄o ⁊ ſuſcipiēda ē
a fidelibꝰ Vnde auguſt. dicit contra
fauſtū qđ pene omīa q̄ monuit vel
ꝑcepit dñs vbi adiūgebat ego autē
dico vobis ibi inueniūt⁹ etiā in illis
veteribꝰ libris ſ; q̄a nō intelligebāt
homicidiū niſi ꝑ emptionē corporis
humani aperuit dñs omem iniquū
motū ad nocendum fratrim homici
dij genere cōtineri ⁊ q̄ntū ad hmōi
explicitas manifeſtationes ꝑcepta
noue legis dicūt⁹ maioris ꝑfectiōis
ꝑceptis veteris legis ¶ Vnde obſer
uātia legis nō ſufficiebat ad ſalutez
anime in antiquo teſtamēto niſi lex
iuxta interꝑtationem xp̄i intellecta
⁊ obſeruata ¶. Ad ſecūdam rñdet⁹
ꝙ aliud eſt loqui de iuſticia phari
ſeorū ⁊ aliud eſt de lege veteri. Iuſ
ticia enim phariſeorū erat q̄a crede
bāt ſolū opera exteriora eſſe pecca

⁊ ſola illa ꝓhiberi. ſʒ lex vetus bene ꝓhibeat cū opere exteriori etiā malam volūtatem interiorē ſicut ſupͣ argutū eſt. etiā qꝛ intēcio legiſlatoris cuiuſlibet legis eſt facere ciues bonos ⁊ virtuoſos vt dicit᷑ .ij. ethico. ſʒ nullus pōt eſſe bonꝰ ⁊ virtuoſus niſi opet᷑ bona ex animo ⁊ deſiſtat a malis nō ſolū ope ſʒ voluntate. ergo lex vetꝰ vtpote diuina ⁊ rectius poſita qͣ ſit quecūqʒ lex ciuilis prohibeat nō ſolū opus exterius ſʒ interiora animi verū eſt tñ ꝙ non cohibeat animū ſʒ manū. Differt enī ꝓhibitio ⁊ cohibitio. qꝛ ꝓhibitio fit ſolo verbo ⁊ abſqʒ pene cōminatiōe. Cohibitio eſt q̄ fit ꝑ factū vel ꝑ metū ex pene cōminatiōe. qꝛ autē tātū ſe extēdit cohibitio ſiue coactio legiſ qͣntum ſe extēdit inflictio penarū determinatarū ꝑ legem. nulla enī lex habet virtutem coactiuā niſi ꝓpter penas quas infligit vel cōinat᷑ ſic lex vetꝰ non infligebat nec cōinabatur niſi penas tēporales infligēdas ꝑ homines ⁊ ꝑ factis exterioribus quorū homo eſt cognitor. De interioribꝰ autem non eſt hominis iudicare nec penā infligere ⁊ ſic patet reſpōſio qꝛ lex vetꝰ licet ꝓhibeat a pcc̄o omī tā cordis qͣʒ operis exterioris nō tñ cohibebat penā imponēdo niſi opa exteriora ¶ Ad .iij. rñdet᷑ negando ꝯñam qm̄ vt dicit alex. de alis in tercio. Aliud eſt iraſci fratri aliud iraſci pcc̄o. aliud iraſci abſolute. iraſci fratri ſemꝑ ꝓcedit ex vicio ſic enī ita dicit᷑ vt dicit augu. vicii cōdiſlibido ⁊ ſicut dicit ſcūs tho. xp̄s loquit᷑ hic in euāgelio de motu ire

quo quis appetit ꝓximi occiſionem aut quācūqʒ grauē leſionem. cui appetitui ſi cōſēſus rōnis ſupueniat ſine dubio pcc̄m mortale eſt ⁊ ita nō eſt licitū. Iraſci vero pcc̄o ꝓcedit ex v̄tute qꝛ ex amore vel zelo iuſticie. Iraſci vero abſolute eſt motus indifferens ⁊ aliqñ eſt illicitū aliqñ nō. Vn̄ criſo. dicit ſup Ma. q̄ iraſcitur ſine cauſa reus eſt. q̄ vero cū cauſa reꝰ nō eſt. ſi iſta nō fuerit nec doctrina ꝓficit nec iudicia ſtant nec crimina cōpeſcūt᷑.

Ad ſecūdam .q. ſic ꝓceditur ⁊ v̄r ꝙ non conuenienter aſſignēt᷑ gradꝰ ire. cū dicatur q̄ dixerit fratri ſuo. fatue reꝰ erit gehenne ignis. nam aplꝰs galatos vocat inſenſatos ad gala. iij. ⁊ dominus lu. xxiij. diſcipulos eūtes in caſtellum emaꝰ vocat ſtultos dicēs. o ſtulti ⁊ tardi ad credēdum ⁊c̄ ergo videtur ꝙ nō dicat᷑ bene ꝙ q̄ dixerit fr̄i ſuo fatue reus erit gehenne ignis. In oppoſitū eſt textus p̄ntis euāgelij. Rn̄deo dicēdum ꝙ triplex gradꝰ ire cōueniēter ordinatꝰ ponit᷑ a domino in euāgelio p̄nti. Primꝰ quidē eſt in corde q̄ notat᷑ cū dicit᷑ qui iraſcit᷑ fratri ſuo. Secundus eſt in ore ꝑ verbū cōfuſū contumelioſū q̄ notat᷑ cū dr̄. q̄ autem dixerit fratri ſuo racha quod eſt interiectio iraſcētis ¶ Tercíꝰ gradꝰ eſt qñ ꝓceditur ad cōtumeliā determinatā. q̄ notat᷑ cū dicit᷑ q̄ dixerit fratri ſuo fatue reꝰ erit ⁊c̄. Primꝰ gradus eſt minoris culpe qͣʒ ſecūdus. ⁊ ſecūdꝰ qͣʒ tercíꝰ ⁊ ideo p̄mo minor culpa determinat᷑ cū dicit᷑ reꝰ eſt conſilio. quia

minus eſt ꝙ iudices deberēt congregari ad determinationem alicuiꝰ pene qͣʒ ꝙ iā ſit adiudicatꝰ. ꝙ ponit᷑ in ſecūdo cū dicit᷑ reus erit iudicio ⁊ hoc eſt minus qͣʒ ꝙ aliquis ſit iā extreme pene determinatꝰ ꝙ ponitur in tercio gradu cū dicit᷑ . reꝰ erit gehenne ignis ¶ Ad rōnes in oppoſitū rñdet᷑ ꝙ ſicut licitū eſt aliquem verberare vel in rebus dāpnificare cauſa diſcipline ita etiam cauſa diſcipline pōt aliquis alteri quem debet corrigere verbū aliquid cōuicioſum dicere ⁊ hoc mō dn̄s diſcipulos vocauit eſtultos ⁊ apoſtolos galatas inſenſatos. Vnde ſicut dicit Aug. in lib. de ſermone dn̄i in monte raro ⁊ ex neceſſitate magna obiurgatiōes ſūt adhibēde in quibus nō nobis ſʒ vt dn̄o ſeruiat᷑ inſtemus cōcordat alex. de alis in .iij. ad argumētum p̄dictū reſpōdens ꝙ vt dicit auguſtinꝰ qui dixerit fatue duo ſubaudiunt᷑ .ſ. ⁊ fratri ſuo ⁊ ſine cauſa. ꝯ eſt vnde defēdit᷑ ꝙ aplꝰs vocauit galathas eſtultos. quos ⁊ fratres nominat nō enī hoc fecit ſine cauſa hec ille.

Ad terciā .q. rñdet᷑ ꝙ ſemꝑ recōciliacio eſt fiēda ante oblationem muneris ſiue ſacrificij. verū diſtinguēdum eſt qꝛ aut frater q̄s recōciliādus eſt q̄s eſt preſens aut eſt abſens ſi abſens ſufficit ire ſpūalr̄ pedibꝰ mētis. Vnde augu. in ſermone dn̄i in mōte ꝑgendum eſt nō pedibꝰ corporis ſʒ motibꝰ animi vt te humilia affectu proſternas fratri ad quē cara cogitatione cōcurris in cōſpectu eiꝰ cui minꝰ oblaturꝰ es. hoc autē dr̄ q̄s facere

vt dicit nicolaꝰ de lira qñ hab̄et ꝓpoſitū ſatiſfaciēdi loco ⁊ tēpore cōpetēti ⁊ hoc mō vtitur eccl̄ia romana q̄ reum cōfitētem abſoluit ⁊ ſibi ſatiſfactionem leſo fiēda imponit. ſi vero ſit p̄ns ⁊ cōmode poſſit ipſius fratris offenſi habere p̄ſentiā cū nō ſimulato animo linire adqʒ in grām ꝓuocare veniā poſtulando debes ac deinde offeras munus tuū Sed ſurgit hic alia queſtio vt ⁊ ille cui iniuriatꝰ eſt debeat amiciciā qͣrere. Rn̄o iuxta alex. de. alis. in tercio ꝙ duplex eſt debitū .ſ. debitū neceſſitatiſ ⁊ ſine quo nō eſt ſalus. ⁊ ſm̄ hoc q̄ iniuriatꝰ eſt nō debet recōciliacionē querere vn̄ aug. in ſermone dn̄i in mōte nō veniā poſtulabis ab eo qui tibi iniuriam fecit. ſʒ tm̄ dimittas ſicut tibi a dn̄o dimitti cupis qd̄ ipſe cōmiſeris ⁊ eſt debitū ꝑfectiōis qd̄ confert ad maiorem gloriā. ⁊ ꝯ modo dicit criſoſtꝰ. ꝙ iniuriatus debet duplicem reconciliacionem qͣrere vt duplicem gloriā cōſequaris. vnam qua iniuriatꝰ eſt. alteram qꝛ p̄or rogaſti nō enim volēs te deus ſubſternere ſub pedibꝰ eiꝰ iubet te p̄us rogare. ſʒ volēs tibi humilitatis gloriam ꝓuidere hec ille.

¶ In dn̄ica ſeptima eſt euāgeliū In illo tp̄ore cū multa turba. ⁊c̄. ma. viij. poſſunt diſputari que in dn̄ica quarta quadrageſime diſputata ſūt

¶ In dn̄ica octaua eſt euāgelium. Attēdite a falſis ꝓphetis. ⁊c̄. mat. vij. circa quod poſſunt diſpu .ſe. q.

¶ Primo vtrū cauēdi ſint falſi ꝓphete.

Secūdo vtrū ſufficiēs argumētum

ad cognoſcēdum p̄dictos lupos aſſi
gnat᷑ cū dr̄ a fructibꝫ eorū cognoſ
cetis eos.

¶ Tercio vtrū ſimplr̄ ex volunta
te iudicāda ſit actio bona vel mala.

Ad primā ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vide
tur ꝙ non ſint cauēdi falſi
ꝓphete. Primo ſic. nulli tales nūc
ſūt ergo ꝛc. aña ꝓbat᷑ ex illo math.
xi. lex ꝛ ꝓphete vſqꝫ ad Jo. ergo
videt᷑ ꝙ nō oporteat poſt tēpora
ioh. a talibꝫ attēdere ¶ Secūdo ſic
ſi dicat᷑ ꝑ falſos ꝓphetas heretici
cōtra apoſtulus mꝯ. i. cor. xi. opor
tet eſſe hereſes in eccl'ia vt q̄ ꝓbati
ſūt manifeſti fiāt. ergo nō eſt attē
dēdum ſiue cauēduꝫ ab eis. Tercio
ex illo math. xiij. vbi dn̄s mandauit
vt ſui ꝑmitterēt creſcere zizania vſ
qꝫ ad meſſem. ſꝫ ꝑ zizaniā heretici in
telligūt᷑ ſm aug. ergo ꝛc. In oppo.
eſt euāgeliū pn̄s. Rn̄o dicēdum ſub
iſta cōcluſione ꝙ diligenter cauendi
ſūt falſi ꝓphete q̄ hic heretici dicū
tur. ꝛ h̄ multiplici rōne. Primo ſūt
diligenter cauēdi q2 occulte veniūt ꝛ
incendūt falſam doctrinā ſub v̄tutū
apparēcia palliātes. vn̄ dr̄ veniūt
in veſtimētis ouiū. i. tecti ſub bonis
opibꝫ. ſ. orōnibꝫ. ieiunijs. ꝛ elemoſi
nis q̄ ipſi ficte faciūt q2 in hijs nō ho
norē dei intendūt ſꝫ fauorem populi
captādum vt eorū dictis credulitas
ciuiꝫ adhibeat᷑. de q̄bus dicit aplūs
ad ro. vi. ꝑ dulces ſermones ꝛ bene
dictiōes ſeducūt corda innocēcium.
Secūdo ſūt diligēter cauēdi ꝓpter
ꝑiculū. vnde ſubdit᷑. ſūt enim intrin
ſecus. ſ. ꝑ corruptā voluptatē ꝛ in

tētum nocendi ꝛ ſeducēdi lupi rapa
ces. lupi enim nō ſolū ſūt mordaces
ſꝫ etiā venenatos hn̄t dētes. ſic here
tici cū mordēt venenū falſe doctrine
effundūt tales enim niſi diligenter ca
ueāt᷑ multū ꝓficiūt ad impietatem
q2 vt dicit aplūs. ij. thi. ij. ſermo eo
rū vt cācer ſerpit. ꝛ ideo bene dicit᷑
Iſa. lij. recedite nolite tangere im
mūdum q2 ſicut dicit᷑ eccl'. xiij. q̄ teti
gerit picem coinquinabit᷑ ab ea. ꝛ
q̄ cōicat ſupbo induet ſupbiā. Ter
cio cauēdi ſūt ne inuoluamur penis
dāpnationis eorū q̄ ſunt plures in
iure ¶ Ad rōnes in oppo. ad primā
rn̄det᷑ ſm albertū dicit enim ꝙ ob
iectio illa fuit criſoſt. ꝛ ſoluit eā ſic
ꝙ ꝓphetia ꝓprie eſt diuina inſpi
ratio ſub immobili veritate tal'e eo
rū euētꝫ denūtiās q̄ ſunt de redēpto
re ꝛ ſanctis ꝛ hoc modo ꝓphetia fu
it finita vſqꝫ ad ioh. q̄ digito ſalua
torem demonſtrauit. ſꝫ ſi ꝓphetia
dicat᷑ quecūqꝫ enūciatio futurorū
tūc ꝓphete ſūt ꝛ fuerūt poſt ioh.
ſicut agabꝫ ꝛ filij philippi in actibꝫ
apl'orū q̄ famē ꝛ vincula pauli pro
nūtiabāt. ꝛ multi alij q̄ ad humana
rū auiū directionem multa ꝓnūtia
rūt ¶ Secūdo rn̄det᷑ ꝙ hic falſi ꝓ
phete dicūt᷑ heretici ¶ Ad ſecūdaꝫ
rn̄det᷑ negādo ꝯn̄am ꝛ rō eſt quia
vtilitas que ex hereſibꝫ venit eſt p̄
ter hereticorū intentionem quorum
intētio eſt corrūpere fidē. quod eſt
maximi nocumēti vnde magis reſpi
ciēdum eſt ad id quod eſt ꝑ ſe de in
tētiōe eorū vt excludāt᷑ q̄m ad hoc
qd̄ eſt p̄ter intētionem eorū vt ſuſ
tineāt᷑ ¶ Ad terciā rn̄det᷑ qd̄ ſup̄

dicit auguſti. illud eſt intelligēdum
in eo caſu. qn̄ nō poſſunt extirpari
zizania ſine extirpatiōe tritici vt dic
tū eſt in vlti q. diſputata in dn̄ica ſe
cūda poſt feſtū trinitatis.

Ad ſecūdam q. ſic ꝓceditur
ꝛ vid᷑ ꝙ nō det᷑ cōueniē
ter ſignuꝫ cognoſcendi fal
ſos ꝓphetas cū dr̄ a fructibꝫ eorū
cognoſcetis eos. Primo q2 tales vt
dicit᷑ in euāgelio. veniunt in veſti
mētis ouiū. ſꝫ veſtes ouiū ſūt opera
bona. vnde lana ponit᷑ inter fructꝫ
ouiū. ergo nō eſt cōueniēs ſignū co
gnoſcēdi falſos ꝓphetas. Secū
do ſic opa de genere bonorū ſūt cōia
bonis ꝛ malis ꝛ ſūt fructꝫ bone vo
lūtatis. ergo ex illis non poſſunt diſ
cerni falſi prophete a veris. In op
poſitū eſt euagelīū pn̄s. Rn̄o dicen
dum ꝙ ſignū cognoſcēdi falſos pro
phetas dat᷑ cōueniēs cū dn̄s dicit a
fructibꝫ eorū cognoſceretis eos pꝫ
iſta cōcluſio. quia fructꝫ ex q̄bus co
gnoſcūt᷑ boni chatolici eſt maxime
cōfeſſio immaculata fidei chatolice
ſanctis operibus aſſociata. vnde ſi
cōfiteat᷑ fidē catholicā q̄ꝫ vniuerſa
lis eccl'ia tenet ꝛ docet ꝛ bona opa
nō facit falſus ꝓpheta ſꝫ bonꝫ xp̄ia
nus iudicat᷑ de quibꝫ aplūs loquit᷑
ad ephe. v. dicēs vt filij lucis ambu
late fructꝫ lucis eſt in omi bonita
te in iuſticia ꝛ veritate ꝓbātes q̄d
ſit beneplacitum deo vbi duo ponit
Primo ſubſtātiam opis ſiue genus
opis ¶ Secūdo intētionem faciētis
de p̄mo dicit fructꝫ lucis eſt. i. opera
fructifera ꝛ clara eccle. xxiiij. flores
mei fructus honoris ꝛ honeſtatis

vbi aduertēdum ꝙ quia omis v̄tus
ad tria reducit᷑ nā oportet ꝙ agēs
ordinet᷑ in ſe ad ꝓximū ꝛ ad deū in
ſe vt ſit bonꝫ in ſeipſo ꝛ ꝓpter hoc
dicit in omi bonitate Itē ad ꝓximū
ꝑ iuſticiā ideo dicit in ſūma iuſticia
ps. feci iudiciū ꝛ iuſticiā. Item ad
dn̄m ꝑ cognitionem ꝛ cōfeſſionē ve
ritatis. ꝛ iō dicit ꝛ veritate. Quan
tum ad ſecūdum. ſ. intētionem faciē
tis ſubdit ꝓbantes q̄d ſit beneplaci
tū deo vt. ſ. intēdās facere q̄d placꝫ
deo ro. xij. ꝓbetis que ſit voluntas
bona ꝛ beneplacēs ꝛ ꝑfecta. a fruc
tibꝫ ergo lucis q̄ ſūt opa fructifera
ꝛ clara in omi bonitate iuſticia ꝛ ve
ritate cū intētione faciēdi q̄d deo pla
cet cognoſcūt᷑ veri ꝓphete veri doc
tores catholice veritatis. ꝛ contra
rijs fructibꝫ cognoſcūt᷑ falſi ꝓphe
te errorū magiſtri doctores heretice
p̄uitatis ex hijs que dicta ſūt patet
reſpōſio ad obiecta qm̄ ex illis ſimi
liter nō bene diſcernūt᷑ ſicut arguit᷑

Ad terciā. q. ſic procedit᷑ ꝛ
videt᷑ ꝙ ſimplr̄ ex volūta
te actio iudicāda ſit bona
vel mala. Primo ſic ex p̄ſenti euan
gelio vbi dr̄ nō pōt arbor mala bo
nos fructus facere nec arbor bona
fructꝫ malos. ſꝫ volūtas bona cōpa
tur bone arbori. mala autē male cū
ergo fructꝫ volūtatis ſint actꝫ exte
riores videt᷑ ꝙ ex bonitate vel ma
licia volūtatis ſimplr̄ exteriores ac
tus dicēdi ſunt boni vel mali ¶ Se
cūdo ſic in. iij. metha dicit phūs ꝙ
boni a fine ſumit᷑. ſꝫ actꝫ volūtatis
habet ordinem ad finem mediante

voluntate cui⁹ obiectū eſt finis . er
go ſm bonitatem vel maliciā volun
tatis dicēdus eſt act⁹ exterior bonus
vel malus ¶. Tercio dicit auguſt . .
volūtas eſt qua peccat' ꝛ recte vi
uit' . ſʒ ſm ꝙ ea peccat' eſt mala ſe
cūdum vero ꝙ ea recte viuit' eſt bo
na ergo act⁹ ipſi exteriores debēt iu
dicari boni vel mali . ſm bonitatem
vel maliciā bonitatis . In oppoſitū
ſic dicit phil'.ij.ethi. ꝙ quedā ſūt q̄
bene fieri nō poſſunt quia cū ſint ex
trema in eis non eſt mediū accipere
cōuenit autem in talia opera ꝓgre
di ꝓpter volūtatem alicui⁹ finis bo
ni . ergo nō eſt iudicād⁹ actus exteri
or bonus ꝓpter bonitatem volūta
tis . Rñō dicēdum ꝙ volūtas pōt du
pliciter cōſiderari . vel ſm ꝙ eſt in
tendēs ꝓut in vltimū finem fertur
vel ſm ꝙ eſt eligēs ꝓut fert' in ob
iectū ꝓximū qd̄ in finem vltimū or
dinat' ſi cōſiderat' . Primo modo ſic
eſt cōcluſio p̄ma . ꝙ malicia volunta
tis ſufficit ad hoc ꝙ act⁹ malus eē
dicat' qa quod malo fine agit' malū
eſt ¶ Secūda cōcluſio . bonitas vo
luntatis intēdentis nō ſufficit ad bo
nitatē act⁹ qa act⁹ pōt eſſe de ſe ma
lus q̄ nullo modo pōt bene fieri . Si
autē cōſideret' voluntas ſm ꝙ eſt
eligēs ſic eſt tercia cōcluſio qod vni
uerſal'r verū eſt ꝙ a bonitate volū
tatis dicit' act⁹ bon⁹ ꝛ a malicia ma
lus . ſʒ notādum ꝙ ad bonitatem cō
ſilij qd̄ electiōʒ p̄cedit vt m.vij.eth.
dicit' tria exigūt' . vnū .ſ. ꝙ conſili
ans p̄ſtituat ſibi finem debitū . qa
ſi aliq̄s ad malū finem cōſeq̄ndū mi
tas efficaces vias inueniat nō dicit'

bonus conſiliator . ¶ Secūdo ꝙ ad
bonū finem cōſeq̄ndum admueniat
bonū opus p quod finem cōſequat'
vnde ſi q̄s bonū finē intēdat conſeq̄
p malā actionem nō eſt bon⁹ conſi
liator qa ſortit' finem inconuenienti
medico eo qd̄ illud quod ad finē or
dinat' nō eſt ꝓporcionatū fini illi ſi
cut ſi aliquis verā cōcluſionem per
mediū impertinēs cōcluderet . Ter
cio req̄rit' vt admueniat vtrūqʒ in
tēpore cōueniēti ne ſit p̄ceps in feſ
tinādo vel etiā inutilis in tardando
ſʒ hoc vltimū ꝑtinet ad bonitatē cō
ſilij ſm qd̄ cōſiliū in tōne inq̄rente
ꝛ inueniēte . eſt alia vero ex ꝑte rei
cōſiliabilis . eū ergo electio ſit . q̄ cō
ſilij concluſio vt in .iij . ethi. dicitur
oportet ꝙ ad bonitatē volūtatis eli
gētis cōcurrat bonitas finis : ꝛ bo
nitas ei⁹ qd̄ eſt ad finem ordinatū
ꝛ ſi h' ſit ꝓcul dubio actus exterior
bon⁹ erit . ſi aūt alterū deficeret eſſet
voluntas mala ꝛ act⁹ malus . Ad
rōnes in oppo . ad primā rñdet' ꝙ
arbor eſt ex qua immediate ꝓcedit
fruct⁹ . Vnd̄ arbori cōparat' volū
tas in euāgelio ſm ꝙ eſt eligēs qa
ex electiōe immediate ſeq̄t' fructus
vel vt dicit ſcūs tho. in p̄ma ſecūde
p alia verba voluntas bona ꝓut ſi
gnificat' p arborem bonaʒ eſt acci
piēda ſm ꝙ habet bonitatem ꝛ ex
actu volito ꝛ ex fine intēto . Ad ſe
cūdam rñdet' negādo ꝯñām ꝛ ratio
eſt qa ad bonitatē rei nō ſolū exigit'
bonitas finis vltimi q̄m reſpicit vo
lūtas intendēs . ſʒ etiā bonitas finiſ
ꝓximi quē reſpicit volūtas eligens
ꝛ iō nō ſeq̄tur ꝙ bonitas volūtatis

intendētis ad bonitatem act⁹ ſuffi
ciat . Ad terciā rñdetur ſicut ad ſu
peri⁹ . nō enīʒ ſolū aliquis peccat q̄n
do vult malū finem . ſʒ etiam quādo
vult malum actum.

¶ In dñica nona eſt euāgliū. ho
mo quidaʒ erat diues . ꝛc. luce. xvi .
circa quod poſſunt diſputari iſ'e.q.
¶ Primo vtrū p̄lat⁹ vel clericus
diſſipās bona eccl'ie ſit deponēdus .
¶ Secūdo vtrū cōuenietēr dēt' pe
cunie ſiue elemoſine vt oret' ꝓ dāte
¶ Tercio vtrū de illicite acquiſi
tis poſſit fieri elemoſina .

Ad primā .q. ſic ꝓceditur ꝛ
vid̄t' ꝙ clericus ſiue p̄lat⁹
diſſipās bona eccl'ie nō ſit
ꝓpter h' deponēdus ¶. Primo ſic
matrimoniū ſpūale in quo p̄lat⁹ eſt
vir ſiue ſpōſus eccleſie ſue eſt nobi
lius q̄ʒ carnale vbi vir coniūgit' car
nal'r vxori ſue . ſʒ in matrimonio car
nali vir quāuis bonorum vxoris ſit
diſſipator nō remouet' aut deponi
tur de matrimonio . ergo nec p̄lat⁹
p hoc ꝙ diſſipauerit bona eccleſie
venit deponēdus cōſeq̄ntia videtur
bona . In oppoſitū arguit' ex p̄ſenti
euāgelio arguēdo a minori ad mai⁹
qa diſſipator bonorū tēporaliū dñi
ſui deponit' ab officio . multo magiſ
eſt deponēdus p̄latus diſſipator bo
norū tēporalium ſiue ſpūalium xpi
Rñō dicēdum ꝙ p̄lat⁹ diſſipator ſi
ue dilapidator bonorum eccleſie eſt
deponēdus ab eccl'ia . Iſta cōcluſio
colligit' ex multis capitulis in d̄cre.
.i.x.q.iij.c.ul.xij.q.v.diaconi .ꝛ.c.
abbatib⁹ ꝛ.xvi.q.iiij.c.ij. . Ad rō
nem in oppo. rñdet' negādo ꝯñām ꝛ

rō ſt qa nō eſt ſimile in hac parte
de matrimōio carnali ꝛ de matrimo
nio ſpūali prelati cum eccl'ia carnale
enīʒ eſt magis fixū ꝛ inſepabile q̄ʒ
ſpūale ſit

Ad ſecūdam q' ſic ꝓceditur
ꝛ videt' ꝙ non ſit dāda ele
moſina alicui vt oret pro
dāte . Primo ſic ſimonia eſt ſtudio
ſa volūtas emēdi vel vēdendi ali
ſpūale vel ſpūali annexū . ſʒ orō eſt
maxime ſpūale ergo dare elemoſinā
vt quis oret pro eo videt' ſimonia
eo qa dat tēporale ꝓ ſpūali ſʒ ſimo
nia nullo modo eſt cōmittēda ergo
elemoſina nō eſt dāda alicui vt ore
tur pro eo ¶. Secūdo ſic cōfirman
do qui diligit aliū vt oret pro pecu
nia dat ſpūale pro tēporali ꝛ omnis
talis eſt ſimoniac⁹ ꝛ ꝛc. In oppoſi.
eſt euāgeliū p̄ns Rñō dicendum ꝙ
elemoſina licite paupib⁹ dat' aut bo
nis viris vt oret' pro dāte q̄n illi q̄
dāt elemoſinas pauperib⁹ vt orāti
um ab ipſis ſuffragia impetrēt nō
eo tenore dāt quaſi intendētes orō
nes emere . ſʒ p gratuitā beneficien
ciā pauperū animos eorū ꝓuocant
ad hoc ꝙ ꝓ eis gratis ꝛ ex caritate
orēt ¶ Ad rōnes in oppo. ad primā
rñdet' ꝙ verū eſt ꝙ orō ſpūalis eſt
vnd̄ nullo modo d̄bet ſub p̄cio poni
nec illi q̄ dāt pecuniā pauperib⁹ vt
pro eis orēt orōnem emūt . ſʒ vt dic
tū eſt animos pauperum alliciūt ad
orādum ꝓ ſe ꝛ omes faciūt ſibi de
bitores ¶ Ad ſecūdam rñdet' negā
do ꝯñām ꝛ rō eſt eadē . Homo enim
facit ſibi amicos paupes dū ſubue
nit eorū neceſſitatib⁹ pauperes enīʒ

xp̄i grati ſūt ſuis benefacientib⁹ ⁊
ita patet qa beneficiū nō eſt ſicut fi
nis motiuus . ſ; ſicut aliquid indu
cēs . ⁊ qm̄ p̄ncipal'r hoc intendūt iō
nō ꝑpter h̄ orant final'r ⁊ ideo orō
nō vēdit² ſ; impetrat² ꝑ accidēs .ſ.
per acquiſitionem amoris ⁊ ſic de ſ.
ca concluſione .

Ad terciā .q. ſic procedit² ⁊
videt² q̄ de illicite acq̄ſitis
poſſit fieri elemoſina . Pri
mo ſic ex p̄ſenti euangelio facite vo
bis amicos de mām̄ona iniquitatis
vbi glo. dicit . iniq̄tas bene diſpenſa
in iuſticiā vertit² ergo videt² q̄ lici
te de mali acquiſitis poſſit elemoſi
nā facere ¶. Secūdo ſic q̄ eſt in ex
trema neceſſitate cōſtitut⁹ om̄ibus
modis ſubueniēduz eſt ſ; cōuenit ali
quē q̄ nichil habet niſi de iniuſte ac
quiſito aliquē in extrema neceſſita
te videre ergo dz elemoſinaz facere
ergo de male acquiſito ⁊ detēto po
teſt elemoſina fieri ¶ Tercio ſic de
acquiſito ꝑ meretriciū ⁊ ꝑ aleas ⁊ ꝑ
ſimoniā que ſunt turpia lucra pōt
elemoſina fieri ergo ⁊c̄. In oppoſi.
eſt illud aug. libro de verbis dn̄i de
iuſt. labo. facite elemoſinam ⁊ infra
nolite elemoſinā facere de fenore ⁊
vſuris ⁊ greg. nō eſt cōputāda ele
moſina ſi pauperib⁹ diſpēſat² quod
ex illicitis acquirit² . R̄nō dicēduz q̄
tripl'r pōt eſſe aliquid acquiſitū illi
cite . Vno mō qn̄ id quod illicite ab
alio acquirit² debet² ei a quo eſt acq̄
ſitū nec pōt ab eo retineri q̄ acq̄ſiuit
ſicut contingit in rapina ⁊ in furto
⁊ in vſuris ⁊ de talib⁹ eſt concluſio
q̄ de talib⁹ nō pōt fieri elemoſina .
patet concluſio qa homo de talibus
tenet² ad reſtitucionē . Alio mō eſt
aliquid illicite acq̄ſitum q̄ ille q̄ acq̄
ſiuit retinere nō pōt nec tn̄ debetur
ei a quo acq̄ſiuit . qa cōtra iuſticiā ac
cepit ⁊ alter cōtra iuſticiam dedit ſi
cut cōtingit in ſimonia in qua dans
⁊ recipiēs cōtra iuſticiā legis diuini
agit ⁊ de tali eſt concluſio ſecūda q̄
nō debet reſtitui ei q̄ dedit . ſ; debet
in elemoſinā erogari . ⁊ eadē rō eſt
in ſimilib⁹ in q̄b⁹ .ſ. dacio ⁊ acceptio
eſt contra legē dei ¶. Tercio eſt ali
quid illicite acquiſitū nō quidē q̄ ip
ſa acq̄ſitio ſit illicita ſed qa id a quo
acq̄rit² eſt illicituz ſicut patet de eo
quod mulier acq̄rit ꝑ meretriciū ⁊
vocat² ꝑpe loquēdo turpe lucrū q̄
enim mulier meretriciū exerceat tur
piter agit ⁊ cōtra legem dei ſ; in eo
q̄ accipit nō iniuſte agit nec cōtra
legem dei . vnde de tali turpiter ⁊
illicite acq̄ſito eſt tercia cōcluſio q̄
retineri pōt ⁊ de eo elemoſina fieri
Ad rōnes in oppoſitū ad primā r̄n̄d
tur q̄ text⁹ ille intelligit² de diuicijs
ꝑ actū illicitū acq̄ſitis . ⁊ tamē iuſte
poſſidēt² . vel al'r dicēdum q̄ mām̄o
na iniq̄tatis dicunt² diuicie etiā licite
acq̄ſite ⁊ poſſeſſe tn̄ dicūt² iniq̄tatis
qa freq̄nter ducūt hominē in pc̄cm
Ad ſecūdam r̄n̄det² negando ꝯnām
⁊ rō eſt quia in caſu extreme neceſſi
tatis om̄ia ſūt cōia ⁊ ita nō ꝓuidēt
ſibi de alieno ¶ Ad terciā r̄n̄detur
q̄ de acq̄ſito ꝑ meretriciū iā dictū eſt
q̄ pōt fieri elemoſina non autem fie
deo ſacrificiū . vel oblatio ad altare
tū ꝑpter ſcādalum . tū ꝑpter ſcōrū
reuerētiā de eo autē q̄ eſt acq̄ſitum
per ſimoniā iam dictum eſt q̄ debet
erogari in pias cauſas ¶ Circa q̄n
tū illa q̄ ꝑ aleas acq̄rūt² vidt² aliq̄d
eſſe illicitū ex iure diuino .ſ. q̄ aliq̄s
lucret² aliquid ab hijs qui rem ſuā
alienare nō poſſunt ſicut ſunt mino
res ⁊ furioſi ⁊ huiuſmodi . ⁊ q̄d ali
quis trahat aliū ex cupiditate lucrā
di ad ludū ⁊ q̄d fraudulenter ab eo
lucret² ⁊ in hijs caſib⁹ tenet² ad reſ
titucionem . ⁊ ſic de eo non pōt ele
moſinā facere . Aliud autē videtur
eſſe vlteri⁹ illicitū ex iure poſitiuo
ciuili quod ꝓhibet vniuerſal'r tale
lucrū ſ; qa ius ciuile nō obligat om̄s
ſ; eos ſolos q̄ ſūt hijs legib⁹ ſubiec
ti . ⁊ iterū ꝑ deſue tudinem abroga
ri poteſt ideo apud illos qui ſunt
hm̄oi legib⁹ aſtricti tenent² vniuer
ſal'r ad reſtitutionē q̄ lucrāt² niſi for
te cōtraria conſuetudo p̄ualeat . aut
niſi aliq̄s lucrat⁹ ſit ab eo qui traxit
eū ad ludū in quo caſu nō tenet² reſti
tuere qa ille q̄ amittit nō eſt dignus
recipere . nec pōt licite retinere tali
iure poſitiuo durāte . vnde oportet
de h̄ elemoſinā facere in h̄ caſu .

¶ In dn̄ica decima eſt euāgelium
in illo tp̄ore cū apropinquaret ih̄s
luce . nono poſſunt hec diſputari
¶ Primo vtrū ꝑ ſacrā ſcripturaz
poteſt oſ̄ndi q̄ aduent⁹ meſſie .i. xp̄i
in carnem aduenerit .
¶ Secūdo vtrū iudei tēpus viſita
tionis ſue .i. aduēt⁹ xp̄i cognouerūt
¶ Tercio vtrū ſimoniaci tā ven
detes q̄z emētes ſpūalia ꝓ tēporali
b⁹ ſint ab eccl'ia expellendi .

Ad primā .q. ſic ꝓceditur ⁊
videt² q̄ non poſſit per ſcripturam
ſanctā oſtēdi q̄ aduēt⁹ meſſie .i. xp̄i
in carnē aduenerit . Primo ſic ex il
lo Iſa. ij. vbi loq̄t² d̄ tēpore aduētus
xp̄i vbi dicitur erit in nouiſſimis die
b⁹ p̄parat⁹ mōs dn̄i in vertice mon
tiū ⁊ eleuabit² ſuper om̄es colles ⁊
fluēt ad eū om̄es gētes ⁊ ſeq̄t² con
flabunt gladios ſuos in vomeres ⁊
lāceas ſuas in falces . nō leuabit gēs
cōtra gētem gladiū nec exercebūtur
vltra ad vellū . Ex hijs arguit² mul
tipl'r primo ex eo quod dicitur q̄ h̄
erit in nouiſſimis dieb⁹ . quia ih̄us
xp̄s nō fuit in nouiſſimis diebus qa
poſt natiuitatem ei⁹ ⁊ mortem mul
ta tp̄ora fluxerūt . ergo videtur q̄
ip̄e nō fuerit vere xp̄s cui⁹ aduētus
ꝓmittit² in nouiſſimis dieb⁹ ¶. Se
cūdo arguit² ex illo quod ſubdit² q̄
mōs dn̄i erit in v̄tice mōtium . mōs
enīz ille dicit² mōs ſion vbi fuit tem
plū . ſ; mōs ille non eſt in aliquo ele
uat⁹ . ergo adhuc non venit chriſt⁹
Tercio arguit² ex eo quod ſi. hditur
fluēt ad eū om̄es gētes qa non om̄s
credūt in ihesū nazarenū . Quarto
arguit² ex eo q̄d ſequit² non leuabit
gēs contra gētem gladiū quia poſt
natiuitatem ihesu xp̄i non ceſſarūt
bella ꝑ orbē vt patet nec ceſſant . ergo
videt² q̄ aduēt⁹ vere meſſie .ſ. xp̄i
nondū venit ¶. Secūdo p̄ncipal'r
arguit² ſic dicit² Iſa. xi. Egredietur
v̄ga de radice ieſſe vbi ſcriptura lo
quit² de aduentu xp̄i . ſequit² ibidez
habitabit lupus cū agno ⁊ pardus
cū hedo accubabit . ⁊ ſequitur ibidē
delectabitur infans ab vbere ſup fo
ramina aſpidis ⁊ in cauerna reguli

qui ablatus fuerit manū ſuā mittet ſ; adhuc nō videmus agnos cum lu pis pacifice habitare . nec pueros delectabiliter cū ſerpētibꝰ ludere . ſ; nō fuit tēpus adimpletum veri xp̄i Tercio ſic dicitur Jere . xxix . Ecce di es venient dicit dn̄s . ⁊ ſuſcitabo dd . germē iuſtū ⁊ ſequitur In diebꝰ illis ſaluabitur iuda ⁊ isrl' habitauit confi denter ſ; poſt aduentum iheſu iudei ſemp fuerunt in ꝑiculo ⁊ in pauore ergo videtur ꝙ tempus aduētꝰ veri xp̄i nōdū venit . In oppoſitū argui tur ex p̄ſenti euāgelio vbi xp̄s redar guit iudeos ꝙ nō cognouerūt tēpꝰ viſitacionis eorū . ſ . aduētꝰ ſuꝰ q̄ fuit aduētꝰ veri xp̄i ꝓmiſſi . Rn̄o dicen dū ꝙ ꝑ ſacrā ſcripturā pōt oſtēdi ma nifeſte ꝙ aduētꝰ veri xp̄i q̄ fuit ihe ſus nazarenꝰ iam aduenit ſiue xp̄m iā veniſſe . Iſta cōcluſio ꝓbatur mul tipl'r ¶ Primo ſic ex illo gene . xlix . vbi iacob patriarcha ꝓphetizauit dicēs nō auferetur ſceptrum de iuda ⁊ dux de femore eiꝰ donec veniet qui mittendus eſt ⁊ ip̄e erit expectacio gētiū . ſ; notoriū eſt ꝙ quādo xp̄us fuit natꝰ ſceptrū fuit ablatum de fe more iud . vn̄d tūc ſub ceſare regna bat herodes alienigena natione in iudea vt patet ergo ab illo t̄pore ve nit xp̄s ⁊ cōfirmatur ꝑ trāſlationē caldaicā . q̄a vbi iero . trāſtulit donec veniat q̄ mittēdꝰ eſt caldaica trāſla tio habet donec veniat meſſias ⁊ ſic patet ꝙ auctoritas p̄dicta nō pōt intelligi de aliquo alio q̄ꝫ de xp̄o in quo poſſunt cōfutari multe cauilla tiones iudeorū . Secūdo ꝓbatur pre dicta concluſio ex illo danielis nono

vbi angelus gabriel inſtruit eum d aduentu xp̄i dicēs Septem ebdome de abbreuiate ſunt ſup ꝑplm ⁊ ſup vrbē tuā ſanctam vt cōſumeretur pri uaricatio ⁊ finem accipiat pccm ⁊ deleatur iniq̄tas ⁊ adducatur iuſticia ſempiterna ⁊ impleatur viſio ⁊ pro phecia ⁊ vngatur ſcūs ſcōrum . ꝙ ve ro accipiat ibi ebdomadas annoruꝫ patet in p̄ncipio capituli ⁊ ita intel ligūt oēs doctores ſ; iſte ebdome de ſeptem q̄ faciūt . xlix . annos ſunt p̄terite . ergo tēpus aduētus xp̄i iā lōge p̄terit . Tercio ꝓbatur cōclu ſio ſic qn̄ ſcriptura ſacra denūciat ali quot futurū ⁊ determinat tēpus ⁊ locū ⁊ modū ſi oīa iſta cōcurrant in vnū manifeſte patet ꝙ illud qd fuerat p̄dictū eſt impletū . ſacra au tem ſcriptura predixit aduētum xp̄i vt patet in multis locis . determina uit etiā tēpus veniēdi videlicet quā do fuerit trāſlatio regni . ſ . gen̄ . xlix . non auferetur ſceptrū . ⁊c̄ . ſimiliter locū naſcendi michee . v . ⁊ tu beth leem eufrata . ⁊c̄ . ſimiliter modū viuē di . ſ . ꝙ xp̄s in paupertate viueret . za cha . ix . ecce rex tuus venit tibi iuſtꝰ ⁊ ſaluator ⁊ ip̄e paup . ſimil'r deter minat ſacra ſcriptura modū morien di q̄a . ſ . in humilitate ⁊ paciencia ex ꝑte ipſiꝰ xp̄i ⁊ incredulitate maxim̄ ex ꝑte occidētiū ipſū vt habetur Iſa . liij . Sicut ouis ad occiſionem ducetur ſ; hec oīa manifeſte ſunt impleta in iheſu nazareno . ergo rōnabiliter cōcluditur ꝙ ip̄e fuerit verꝰ xp̄s . Ad rōnes in oppoſitū ad primam de auc toritate Iſa . ⁊ rn̄detur negādo ꝯñam in oībꝰ partibꝰ argumentationis

eius ad id quod ait de nouiſſimis die bꝰ dicimꝰ nichil valere quia nouiſſi mi dies ibi dicūtur dies meſſie ſiue xp̄i ⁊ aliq̄ndo dicūtur tēpora etiā xp̄m p̄ cedētia ſ̄m illud gen̄ . xliiij . vbi patri archa iacob dixit filijs ſuis congre gamini vt anūtiem vobis que futu ra ſūt in diebꝰ nouiſſimis . ⁊ ibidem cōſeq̄nter denūciat nō ſolū de aduē tu xp̄i ſ; etiā de multis q̄ adimpleta ſūt a t̄pore regū ⁊ iudicū vt patet lr̄am intuēti ¶ Ad rōnem ſūptā de eleuatione mōtis rn̄detur ꝙ eſt vani tas hoc ꝙ eleuatio talis nō eſt intel ligēda ſ̄m motuꝫ localem vt intelli gūt iudei ſ; ſ̄m nobilitatem ⁊ appre ciacionē quod tūc factū eſt qn̄ xp̄s ipſū templum miraculis ē doctrina multipl'r ſup omnia alia loca nobili tauit ⁊ exaltauit ¶ Ad rōnem ſūp tam de fluēt oēs gentes rn̄detur ꝙ ibi diſtributio ⁊ acōmodata ꝓ gene ribꝰ ſingulorū nō pro ſingulis gen̄ rū ſicut dicitur ꝙ oē animal fuit in archa noe q̄a de ſingulis generibus animaliū fuerunt ibi aliq̄ indiuidua ⁊ ſimil'r de oībꝰ gētibꝰ ſiue de iud is ſiue de gētilibꝰ cōfluxerūt ad xp̄ꝫ credētes in ipſū ⁊ ita illud adimple tū eſt ¶ Ad rōnem ſūptā ex illo nō leuabit gēs cōtra gētem rn̄detur ꝙ illud dictū eſt q̄a circa tēpus xp̄i fuit pax diuturna in orbe ⁊ maxime in iudea quod patet ex eo ꝙ imminente natiuitate xp̄i pccis oībus regnis ⁊ ſub imperio romano redactis pre ceptū fuit a ceſare auguſto vt deſcri beretur vniuerſus orbis . ⁊ ab illo tē pore vſqꝫ ad quartū annū poſt paſ ſionem xp̄i qn̄ ceperūt iudei rebella

re romanis nō legūtur aliqua notabi lia bella fuiſſe in iudea . nec iudeos vſos fuiſſe armis q̄a terra cuſtodie batur a militibꝰ romanis . ⁊ ideo pro babile eſt ꝙ tunc ꝓpter diuturnita tem pacis iudei inſtrā qbꝰ vtebātur prius in bellis mutarēt inſtrumēta agriculature apta ſicut ſenſibiliter videtur fieri in terris vbi eſt pax diu turna ꝙ aūt dicitur non leuabit gēs cōtra gētem gladiū vbi ſi vltra non importat eternitatem ſ; ſolū diutur nitatem tēporis . i . vſqꝫ ad longum tēpus ¶ Ad ſecūdam rōnem p̄nci palem de illo Iſa . xi . habitabit lupꝰ rn̄detur negādo ꝯñam ⁊ rō eſt q̄a eſt locutio mathamatica quia homines ibi nominantur nomine animaliū ⁊ ſi mil'r habetur gen̄ . xliiij . Beniamin lu pus rapax . ⁊c̄ ſic ergo dicendum eſt in ꝓpoſito ꝙ iudei ⁊ gētiles q̄ priꝰ erāt adinuicem nociui ⁊ odioſi paci fice ſimul habitauerūt cōuerſi ad fi dē xp̄i ſ̄m quod dicitur act . iiij . ꝙ mul titudinis credētium erat cor vnū ⁊ anima vna ⁊ eodē modo exponendū eſt de pueris ⁊ animalibꝰ venenoſis q̄a ſimplices ⁊ pueri nō ledūtur ab il lis q̄ ante cōuerſionē ad fidē chriſti erāt veneno infidelitatis ⁊ pfidie re pleti ¶ Ad terciā ex illo Jere . xxix . reſpōdetur ꝙ iā nō erant filij iſrahel ⁊ iuda ꝓprie loquēdo q̄a erāt auer ſi adeo q̄a xp̄m negauerūt ⁊ occide rūt ꝓpter qd etiā illā miſeriā meru erūt ⁊ ideo ex illa miſeria magis cō cluditur ꝓpoſitū ſicut patet ex dictis Illi autē q̄ vere fuerunt filij iſrahel ⁊ iuda qui . ſ . xp̄m receperūt ſaluati ſūt ꝑ ipſū nō ſolum ſpūal'r quātum

ad anımas ſꝫ etiā corporale .quia ſe
cūdum quod dr̄ in eccleſiaſtica hiſto
ria imminente deſtructiōe ciuitatis
Iheroſolime ꝑ titū ⁊ veſpeſianū ad
moniti ſūt fideles ꝙ erant in iudea ꝑ
angelū vt trāſirent in regnū regis
agrippe .ꝙ erat cōfederatꝰ romanis
⁊ ibi ſaluati ſūt in bona pace . Aliͦ
pōt dici ad auctoritatem Iere. ꝙ illi
ſūt ꝓfecto de regno xp̄i de quo ibi
loquitᷣ qui iā ſunt in gloria celeſti
⁊ illi habitāt cōfidēter ⁊ ſūt ꝓfecto
ſaluati .

Ad ſecūdam q. ſic ꝓcediᷣ ⁊
vidᷣ. ꝙ iudei tēpus viſita
tionis ſue .i. aduētꝰ xp̄i nō
cognouerūt . Primo ex p̄nti euan
gelio vbi dicitᷣ eo ꝙ nō cognoueris
tēpus viſitationis tue ¶ Secundo
arguitᷣ ex illo apl̄i .i. cor .ij. ſi enim
cognouiſſent dn̄m glorie nunq̄ꝫ cru
cifixiſſent eū ¶ Tercio arguitᷣ ex il
lo act .iij. vbi petrꝰ loquēs iudeis di
cit ſic ſcio fratres ꝙ ꝑ ignorātiā fe
ciſtis ſicut ⁊ principes veſtri . In
oppoſitū eſt illud math. xxij. ꝙ agri
cole vendētes filiū dixerunt intra ſe
hic eſt heres venite occidamus euꝫ
vbi dicit Iero. manifeſtiſſime deus
ꝓbat hijs verbis iudeorū p̄ncipes
nō ꝑ ignorātiā ſꝫ ꝑ inuidiā dei filiū
crucifixiſſe ¶ R̄nō dicendū ꝙ aliq̄
iudeorū cognouerūt tēpus viſitatio
nis ſue ⁊ aliqui nō . Pro quo notan
dū ſicut notat ſcūs tho. in .iij. parte
.q. xxxvij. ⁊ nico. de lira. math. xxi.
ꝙ apud iudeos quidā erāt maiores
ſciētes ſcripturas legis ⁊ ꝓphetarū
aliqui autē minores ſicut laici ⁊ mu
lieres tm̄modo ſciētes quod ē de ne

ceſſitate ſalutis ut precepta decalo
gi ⁊ huiuſmodi que debent ſcire ab
omibꝰ .Eſt ꝫ p̄ma cōcluſio ꝙ maio
res eorū qui p̄ncipes dicebantur co
gnouerūt ihesū eſſe verū ꝓphetā
ꝓmiſſū in lege . ⁊ ita tēpus viſita
tiōis eorū cognouerunt patet con
cluſio ꝙa omīa ſigna videbant in eo
q̄ dixerāt futura ꝓphete diuinita
tem aūt eiꝰ etiā cognouerūt ꝙa euͥ
dētia ſigna huiuſmodi habuerūt et
dicta ꝓphetarū quibꝰ tm̄ aſſentire
ꝓpter odiū ⁊ inuidiā noluerunt vt
cognoſcerent eū eſſe filiuꝫ dei vnde
beda dicit ſup illud luce. xxiij. neſciūt
quid faciūt notādum in q̄o ꝙ non ꝓ
eis orat ꝙ quē filiuꝫ dei intellexerūt
crucifixere q̄ꝫ cōfiteri maluerūt vnd
ip̄e dn̄s de eis dicit io. xv. ſi nō veniſ
ſem ⁊ locutꝰ eis nō fuiſſeꝫ pcc̄m nō
haberēt nūc aūt excuſatiōnē nō ha
bent de pcc̄o ſuo . ⁊ poſtea ſubdit ſi
opera nō feciſſem in eis q̄ nemo aliꝰ
fecit pcc̄m nō haberēt ⁊ poſtea ſub
dit . nūc enim viderūt me ⁊ oderunt
me ⁊ patrem meū . Alia cōcluſio ē
ꝙ minores .i. populares ꝙ miſteria
ſcripture non nouerāt non plene co
gnouerūt ipſū ihesū eſſe nec xp̄m ꝓ
miſſum in lege nec eē filiuꝫ dei licet
aliqui eorū etiā in eū crediderint mͥl
titudo tamē nō credidit . ⁊ ſi aliqui
dubitarent an ip̄e eſſet xp̄s ꝓpter
ſignorū multitudinem ⁊ efficaciam
doctrine vt habetᷣ Io. vij. tm̄ poſtea
decepti fuerūt a ſuis p̄ncipibꝰ vt eū
nō crederēt . nec filiū dei nec xp̄m.
Ad rōnes in oppo. ad primā de p̄n
ti euāgelio dicēdū ꝙ loquitᷣ xp̄s de
actuali cognitione applicāte ad opꝰ

ſꝫ recipiēdo predicationem xp̄i im
mo ecōuerſo negauerūt ⁊ crucifixe
rūt Ad ſecūdā dn̄detᷣ eodē mō ha
bituali enīꝫ cognitione maiorēs bene
cognouerūt . ſꝫ actuali ad opꝰ deduc
ta nō inuidia ⁊ odio excecati ¶ Ad
terciā eodē modo reſpōdetᷣ .

Ad terciā .q. ſic ꝓcedítᷣ ⁊
videtᷣ ꝙ nō ſit cōueniēs ſi
moniaci pena ꝙ expelletᷣ
de tēplo dei ꝑ p̄uationem eiꝰ quod ꝑ
ſimoniā acq̄ſiuit ¶ . Primo ſic ſimo
nia enim comittitᷣ ex eo ꝙ alicuius
muneris interuētu ſp̄ualia acq̄runtᷣ
ſꝫ quedā ſūt ſp̄ualia q̄ ſemel adēpta
nō poſſunt admitti ſicut oīs carac
teres ꝙ ꝑ aliquā cōſecratiōnē impri
mūtᷣ . ergo nō eſt cōueniēs pena vt
quis p̄uetur eo quod ſimoniace acq̄
ſiuit ¶ . Secūdo ſic contingit aliq̄n
ꝙ ille ꝙ eſt ep̄atum adeptus ꝑ ſimo
niā precipiant ſubdito vt ab eo reci
piat ordines . ⁊ videtᷣ ꝙ debeat ei
obedire q̄ndiu toleratᷣ ſꝫ nullꝰ debet
aliquid recipere ab eo qui nō habet
poteſtatem cōferēdi . ergo ep̄us nō
amittit ep̄alem dignitatem ſi eam ſi
moniace acq̄ſiuit ¶ Tercio nullus
debet puniri pro eo quod nō eſt fac
tū eo neſciēte ⁊ nolēte . ꝙa pena debe
tur pcc̄o quod eſt volūtariū . contin
git aūt aliquādo ꝙ aliq̄s ſimoniace
cōſeq̄tᷣ aliquod ſp̄uale ꝓcurātibus
alijs ipſo ignorāte ⁊ nolēte ergo nō
debet puniri ꝑ priuationem eius q̄d
ei collatū eſt . In oppo. arguitᷣ ex p̄
ſenti euāgelio vbi xp̄s de tēplo eie
ciſſe dicitᷣ vēdētes ⁊ emētes ꝑ quos
deſignātᷣ ſimoniaci . R̄nō dicendū
ꝙ pena illa eſt cōueniēs ſimoniacis

eīm vt expellerētᷣ ꝑ priuationem
eorū q̄ per ſimoniā adepti ſūt . Iſta
cōcluſio patet ex .c. ſi quis ep̄us .i. q
.i. vbi ſic dicitᷣ ex cōſilio calcedonēſi
ꝙ ordinatꝰ eſt ſcꝫ ꝑ ſimoniam nichil
ex ordinatione vel ꝓmotione q̄ eſt
per negociacionem facta ꝓficiat ſꝫ
ſit alienus a dignitate vel ſolitudine
quā pecunijs acq̄ſiuit . Cōcluſio ve
ro p̄dicta ratione ſic ꝓbatᷣ . nullus
licite retinere poteſt id quod cōtra
voluntatem dn̄i acq̄ſiuit . puta ſi ali
quis diſpēſaret de rebꝰ dn̄i daret ali
cui cōtra volūtatem ⁊ ordinationeꝫ
dn̄i ſui . ille ꝙ accipit licite tenere nō
poſſet . dn̄s autē cuiꝰ eccleſiarū p̄la
ti ſūt diſpēſatores ⁊ miniſtri ordina
uit vt ſp̄ualia gratis darētᷣ ſm̄ illd
math. x. gratis accepiſtis gratis da
te . ⁊ ideo ꝙ muneris interuētu ſp̄ua
lia quecūq̄ꝫ aſſequūtᷣ ea licite retin̄
re nō poſſunt . Inſup aūt ſimoniaci
tā vendētes q̄ꝫ emētes ſp̄ualia aut
etiā mediatores alijs penis puniun
tur . ſ. infamie ⁊ d̄poſitione ſi ſūt cle
rici . ex comunicatione ſi ſūt laici . vt
habetᷣ .i. q. i. c. ſi quis epiſcopꝰ . Ad
rōnes in oppoſitū ad primā dn̄detur
ꝙ illi ꝙ ſimoniacū accepit ſacramen
tū ordinis quidē recipit caracterem
ordinis ꝓpter efficaciā ſacramenti
nō aūt recepit graciam nec ordinis
execucionem . eo ꝙ quaſi furtiue re
cepit caracterem cōtra p̄ncipalis do
mini volūtatem ⁊ ideo eſt ipſo iure
ſuſpēſus ⁊ quo ad ſe vt . ſ. de execu
tione ſui ordinis ſe nō intromittat .
⁊ quo ad alios vt . ſ. nullus ei cōmu
niceꝫ in ordinis executiōe ſiue ſit pec
catū eiꝰ publicū ſiue occultū nec tm̄

repetere pecuniã poteſt quã turpi
ter dedit licet alius iniuſte retineat
Si vero ſit ſimoniacus q̃ cõtulit or
dinem ſimoniaco .vel quia dedit vel
recepit beneficiũ ſimoniace vel fuit
mediator ſimonie .ſi eſt publicũ eſt
ip̄o iure ſuſpenſus quo ad ſe ⁊ quo
ad alios .ſi aũt eſt occultũ eſt ſuſpẽ
ſus ipſo iure quo ad ſe tm̃ non autẽ
quo ad alios ¶. Ad ſecũdam rñdet᷑
ꝙ nec ꝓpter p̄ceptũ ep̄i . nec ꝓpt
excõicationem dbet aliquis recipere
ordinem ab ep̄o quẽ ſcit ſimoniace
ꝓmotũ ⁊ ſi ordinet᷑ non recepit or
dinis executionẽ ¶ Ad terciã rñde
tur ꝙ ſi nec volẽte nec ſciẽte p alioſ
illius ꝓmotio ſimoniace ſit ꝓcura
ta caret quidẽ ordinis executione ⁊
tenet᷑ reſignare beneficiũ quod eſt
cõſecut⁹ cũ fructib⁹ exiſtẽtib⁹ .non
aũt tenet᷑ reſtituere fruct⁹ cõſump
tos .q̇a illos bona fide poſſedit .niſi
forte inimic⁹ ei⁹ fraudulenter pecu
niã daret ꝓ illius ꝓmotione .vel ni
ſi ipſe expreſſe cõtradixerit tunc te
nõ tenet᷑ ad renũtiandum niſi forte
poſtea pacto cõſenſerit ſoluendo q̇d
fuit ꝓmiſſum.

¶ In dñica .xi. eſt euãgeliũ in illo
t̄pore dixit iheſus ad quoſdã .⁊c. lu.
xviij. circa quod poſſunt diſ. ſe .q.

¶ Primo vtrũ phariſe⁹ in orõne
ſua venit merito condẽpnãd⁹ .

¶ Secũdo vtrũ publican⁹ in orõ
ne ſua formam cõuenientem dederit
iuſtificationis impij .

AD primã .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ phariſe⁹ in orõe
ſua nõ veniat condẽpnan
dus ¶ Primo ſic .orãs phariſeus in
cepit graciarũ actiõe dicẽs dñe gra
cias tibi ago ſꝫ in hoc non peccauit
adeo recognoſcẽdo oĩa bona q̃ ha
buit ergo nõ veniebat condẽpnãd⁹
Secũdo ſic ſi dicat᷑ ꝙ rõne iactãcie
qua ſe iactabat ſe eſſe immunẽ a pec
catis aliorũ . hoc etiã nõ arguit q̇a
poteſt quis oñdere laudẽ ſuã ⁊ non
peccare ſicut faciebat apl̄us .ij. co
.x. nos nõ in immẽſũ gloriam̃ .⁊ .xi.
exiſtimo me nichil min⁹ feciſſe a ma
gnis apl̄is ergo .⁊c. ¶. Tercio ſic iac
tãcia cũ oriat᷑ ex vana gloria vt di
cit grego .ij. mora. nõ eſt ſemp pec
catũ mortale ſicut nec vana glori a
ſꝫ ſolum ꝓpter pccm̃ mortale venit
quis condẽpnãdus ſiue rep̄hendẽn
dus ergo .⁊c. ¶ In oppoſitũ eſt pñs
euãgeliũ Rño dicẽdum ꝙ phariſe⁹
tal̄r ſe habuit in orõe ſua ꝙ merito
venit rep̄hendend⁹ ¶. Primo ex ir
reuerẽtia quã in orõne obſeruabit .
q̇a nõ reuerenter orauit ſꝫ cũ fauſtu
q̇a non incuruato corpore ſꝫ erecta
frõte orabat vnde dr̄ ſtãs ¶ Secũdo
rep̄hendit᷑ ex ſupbia q̇a ſe iuſtũ ſo
lũ inter homines dicebat .cũ ait non
ſũ ſicut ceteri hominũ .quaſi diceret
ceteri ſũt pccores ego aũt iuſtus ⁊
ita de iuſticia ſua iactabat ſe alios cõ
dẽpnando ⁊ orãtem iuxta ſe publica
nũ deſpiciẽdo ¶. Tercio rep̄henſi
bilis veniebat quia de bonis q̃ facie
bat ſe iactabat dicens .ieiuno bis in
ſabbato ſꝫ in hoc iuſticiã ſuã p va
nã gloriã fedabat ꝓuer .xxv. laudet
te alien⁹ ⁊ nõ os tuũ extrane⁹ ⁊ nõ
labia tua .⁊ eccl̄ .v. non te iuſtifices
apud deuz qm̃ ipſe cognitor cordis
ẽ ⁊ Jere .ij. ecce ego iudico cõtendam
tecũ pro eo quod dixeris nõ peccaui
⁊ iõ iob .ij. dr̄ ſi iuſtificare me volue
ro os meũ condẽpnabit ⁊ ita merito
phariſeus cũ ſe ita inaniter iactaue
rat merito condẽpnãdus venit ¶ Ad
rõnes in oppo. ad primam rñdet᷑ ꝙ
hic nõ arguit᷑ phariſe⁹ q̇a gracias
egit deo ſꝫ q̇a agit modo ſupbo . Vn
de grego . ſi rep̄hẽdit᷑ ille qui ſupbe
gracias agit quid eſt ergo ille q̇ im
pugnat graciam non enim recte co
gnouit bona q̃ accepit vnde ber. de
eo dicit ſi gracias agit nõ q̇a bonus
ſꝫ q̇a ſolus nõ tã de bonis que habet
q̃ꝫ de malis q̃ in alijs videt talis au
tem mod⁹ elacciõis eſt .vnd̄ beda ait
ecce phariſeus ad referendas graci
as oculũ habet ad humilitatis cuſto
diã nõ habet ¶ .Ad ſecũdam reſpõ
det᷑ ꝙ licet iactãcia ſemp nõ ſit pec
catũ mortale ſꝫ qñqꝫ veniale . iactã
cia tam̃ iſti⁹ phariſei fuit peccatuꝫ
mortale ꝓ quo notãdum ꝙ iactan
tia põt cõſiderari vno modo ſm̄ ſe
prout eſt mẽdaciũ quoddã ⁊ ſic quã
doqꝫ eſt pccm̃ mortale ⁊ quandoqꝫ
veniale .mortale q̇dem qñ aliq̇s iac
tãter de ſe ꝓfert q̇d eſt cõtra gloriaꝫ
dei ſicut ex pſona regis ciri dr̄ eze .xx
viij. eleuatũ eſt cor tuũ ⁊ dixiſti ego
ſũ vel etiã cũ eſt cõtra caritatem ꝓ
ximi ſicut cũ aliquis iactãdo ſe ꝓrũ
pit in contumelias aliorũ ſicut fecit
iſte phariſe⁹ q̇ dicebat non ſũ ſicut
ceteri hominũ raptores iniuſti adul
teri velud etiã hic publican⁹ . qñdo
qꝫ vero eſt pccm̃ veniale qñ aliquiſ
de ſe talia iactat q̃ nec ſũt cõtra deũ
nec cõtra ꝓximũ ¶. Ad terciã pa
tet reſpõſio ex dictis .

AD ſecũdam .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
vid̄t᷑ ꝙ cõuenienter formã
iuſtificationis non dederit
publican⁹ pcutiẽdo pect⁹ ⁊ dicẽdo
ꝓpici⁹ eſto michi pccori . ex q̇bus
verbis innuit ꝙ ad iuſtificationem
impij req̇rat᷑ cõtricio cõtra quod ar
guit᷑ ſic . Primo luce .vij. dr̄ dimiſ
ſa ſunt ei pcc̄a multa dicit gloſa. ꝙ
ardor caritatis rubiginẽ pccoruꝫ in
ea conſũpſit .ergo non opportet ꝙ
ibi ſit dolor ſiue cõtricio de peccato .
Secũdo ſic cõuerſio ad deũ eſt potẽ
cior q̃ꝫ cõuerſio ad rẽ t̄palem ad ma
lũ. ſꝫ cõuerſio ad rẽ tẽporalem ſuffi
ciẽter induxit culpam ergo cõuerſio
ad deũ ſufficiẽter iuſtificat ſine alia
cõtricione ¶. Tercio ſic poſſibile ẽ
aliquẽ auerti a deo nichil cogitando
de deo ergo ſimul poſſibile eſt aliq̃ꝫ
auerti a pcc̄o .nichil cogitãdo de eo
⁊ ſic ſine motu li. ar. in pccm̃ ſiue ſi
ne cõtricione iuſtificat᷑ impius . In
oppo. eſt euãgeliũ hodiernũ . Vnde
glo. ſup illud pcutiebat pect⁹ ſuũ
dicit pcutit pectus ⁊ penas de ſe exi
git vt deus parcat. Rño dicẽduꝫ ꝙ
publicanus in orõne ſua cõuenienter
formã dedit iuſtificationis impij in
trib⁹ ¶. Primo in humili verecun
dia quã oñdit cũ dicit᷑ . publicanus
a lõge ſtãs nolebat nec oculus leua
re . Beda ſicut humilis non audet
apropinquare vt deus ad eũ apro
pinquet nõ aſpicit vt aſpiciatur .ni
chil enim tm̃ placet deo in penitẽte
ſicut dicit ber. q̃ꝫ humilis verecũdia
nõ audebat oculos leuare ad celum
q̇a cognoſcebat ſe offendiſſe deũ ita
vt diceret illud ſecũdo parali. vltimo

Peccaui ſup numerū arene maris ⁊
multiplicata ſūt ſup me pccā mea.
⁊ nō ſū dignus videre altitudinē ce
li pre multitudine iniquitatis mee.
Secūdo oſtēdit formā iuſtificationis
impij in doloroſa cōtricione pccōruz
ꝗꝫ oſtendit in pcuſſione pectoris in
qua reddebat ſeipſum culpabilem ⁊
oſtēdebat dolorem. huiuſmodi autē
cōtricio neceſſaria eſt ad iuſtificacio
nem impij q̄a ſicut in generationibꝰ
naturalibꝰ vna forma expellitur ⁊
alia introducit̄ ꝓpter quod gene
ratio vnīꝰ eſt corruptio alterius. o
portet eſſe diſpoſitiones ad vtrūqꝫ
ita in iuſtificatione impij qua gra
cia cōfert̄ ⁊ culpa expellit̄ oportet
eſſe diſpoſicionē voluntatis ſm ꝓpri
um actū ad vtrūqꝫ. ⁊ ideo ſicut per
motū li ar. in deū diſponitur ille qui
iuſtificat̄ ad graciā obtinēdam ita
ꝑ motū li ar. in pccm̄ q̄ eſt cōtricio
oportet ꝙ ad culpe expulſionem diſ
ponat̄. ⁊ iō oportet ꝙ in iuſtifica
tiōe qua innocēs iuſtificet̄ oportet
eſſe diſpoſitionē ſolū ad graciā indu
cendā. ſꝫ in iuſtificatiōe qua iuſtifi
cat̄ impius oportet eſſe duplicē diſ
poſitionē. vnā ad inducēdam graci
am. ſ. motū li ar. in deum. Alterā ad
expellēdum culpā. ſ. motum li ar. in
pccm̄ q̄ eſt ipſa contricio ¶. Ad rō
nes in oppo. ad primā r̄ndet̄ negan
do ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a feruor dilectio
nis de neceſſitate cōiunctum habet
odiū cōtrariū ⁊ iō feruor dilectionis
ad dimiſſionem culpe nō opat̄ ſine
pcc̄i deteſtatiōe q̄ directe dimiſſioni
culpe r̄ndet ¶. Ad ſecūdam r̄ndet̄
etiā negādo ꝯnām ⁊ rō eſt quia in

pcc̄o cōuerſio nō facit culpam ſine
auerſione ⁊ ita oportet duo eſſe in
iuſtificatione ¶. Ad terciam r̄ndet̄
negādo ꝯnām. ⁊ rō eſt ſm dūm bo
nā-ventu. cū q̄a receſſus a deo eſt in
ordinatꝰ. ſꝫ regreſſus ordinatꝰ tum
q̄a plura exiguntur ad bonum quā
ad malum.

¶ In dn̄ica. xij. eſt euāgeliū Exiēs
Iheſus de finibꝰ. ⁊c. Circa qđ poſſūt
diſputari ſequentes. q.

¶ Primo verū cōueniēter xp̄s cir
ca hūc ſurdū ⁊ mutū de quo in euā
gelio miraculū fecit.

¶ Secūdo verū illi homines faciē
tes cōtra p̄ceptū xp̄i publicādo mi
raculū peccauerūt.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit̄ ⁊
videt̄ ꝙ nō cōueniēter xp̄ſ
circa hūc mutū ⁊ ſurdū mi
racula ſit operatꝰ ¶. Primo ſic xp̄s
faciebat miracula v̄tute diuina cuiꝰ
ꝓpriū eſt ſubito opari. ⁊ pfecte ⁊
abſqꝫ adminiculo cuiuſcūqꝫ. ſꝫ xp̄s
nō ſubito curauit iſtū. dicit̄ enīꝫ in
euāgelio ꝙ apprehēdit eū đ turba
ſeorſū miſit digitos ſuos in auribꝰ
eiꝰ ⁊ expuens tetigit lingā eiꝰ ⁊ ſuſ
piciēs in celū ingemiſcēs ⁊ ait effeta
qđ eſt aperire ⁊ ſtatim apte ſūt au
res eiꝰ. ⁊c. ¶. Secūdo ſic dei non eſt
orare nec reſpicere in celū ingemiſ
cēdo cum ergo hoc fiebat v̄tute di
uinitatis nō conueniēter videt̄ opa
tꝰ illud ¶. Tercio miracula xp̄i fac
ta ſūt ad cōfirmationē doctrine ip
ſiꝰ ⁊ teſtimoniū diuinitatis eiꝰ ſꝫ nul
lus debet impedire finē ſui operis
ergo videt̄ ꝙ incōueniēter xp̄s p̄
cepit illis hominibꝰ q̄ p̄ſentauerāt

ſurdū ⁊ mutū ad ſanandū ꝙ nemini
dicerēt. In oppo. eſt euāgelium in
quo dicit̄ ꝙ bene om̄ia fecit. ⁊ ſur
dos fecit audire ⁊ mutos loq̄. R̄n̄o
dicēdum ꝙ xp̄s cōueniētiſſime opa
tꝰ eſt miraculū circa hūc ſurdum ⁊
mutum. Iſta cōcluſio ſic declaratur
ea q̄ ſūt ad finem debēt eſſe fini pro
porcionata. xp̄s aūt ad hoc venit
in mūdum ⁊ docebat vt homines ſal
uos faceret ſm illud io. xiij. nō enim
miſit deus filiū ſuū in mūdum vt iu
dicet mūdum. ſꝫ vt ſaluet̄ mūdꝰ per
ip̄m ⁊ iō cōueniēs fuit ꝙ xp̄s partic
lariter hōies miraculoſe curādo oſ̄
deret ſe eſſe vniuerſalem ⁊ ſpūalez
om̄ium ſaluatorem ſanādo non tm̄
poteſtate diuinitatis ſed miniſterio
humanitatis cū eſſet deus ⁊ homo.
Ad rōnes in oppo. dicendum ad pri
mā r̄ndet̄ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a
xp̄s venerat ſaluare mūdum nō ſo
lū v̄tute diuina ſꝫ etiā ꝑ miniſterium
incarnationis ipſiꝰ ⁊ iō freq̄nter eti
am in ſanatione infirmorū nō ſoluz
poteſtate diuina vtebat̄ curando ꝑ
modū imperij. ſꝫ etiā aliq̄d ab hūa
nitatem ipſiꝰ ptinēs apponēdo vnđ
ſup illud luc. iiij. ſingulis manus im
ponēs curabat om̄es dicit Ciril. quā
uis vt deus potuiſſet omnes verbo
pellere morbos tāgit tn̄ eos oſ̄dēs
propriā carnē efficacē ad pſ̄tanda
remedia. ſic ergo xp̄us ſanauit hūc
ſurdū ⁊ mutū tangendo eū corpora
liter vt oſ̄deret hūanitatē ſuā eē di
uinitatis inſtrm̄ ¶. Ad ſecūdam r̄n
det̄ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a ſicut
dictū eſt nō ſolū ptāte vtēdo debuit
facere miracula. ſed etiā hūanitate

ipſa qm̄ vtrūqꝫ erat de eo oſtenden
dū ⁊ ꝙ deus eſſet ⁊ carne vnitꝰ vn
de criſoſti. ſup illđ math. xiiij. accep
tis quinqꝫ panibꝰ ⁊ duobꝰ piſcibꝰ
aſpiciēs in celum benedixit. ⁊c. dixit
oportebat inq̄t credre de xp̄o qm̄ a
patre eſt ⁊ qm̄ ei equalis eſt ⁊ ideo
vt vtrūqꝫ oſ̄dat nūc quidē cū ptāte
nūc aūt orās miracula facit. dicimꝰ ſꝫ
ꝙ xp̄s in curatione huiuſmodi infir
mi ip̄e ſuſpiciēs in celū ingemuit vt
oſ̄deret ſe verū hōinem a deo q̄rēs
auxiliū ¶. Ad terciā r̄ndet̄ negādo
cōſeq̄ncia ⁊ rō eſt q̄a hoc fecit vt di
cit criſoſt. volēs nos erudire ꝓhibe
re eos q̄ volunt nos ꝓpter nos lau
dare. ſi autē ad dei gloriā refertur
nō debemus ꝓhibere ſꝫ magis iniun
gere vt hoc fiat ſicut illud math. el
q̄nto vade in domū tuam ad tuos ⁊
anūcia eis quāta dn̄s tibi fecit.

Ad ſecūdam. q. ſic ꝓcedit̄
⁊ vid̄t̄ ꝙ illi homines pu
blicando miraculū xp̄i pec
cauerūt. ⁊ videt̄ ꝙ ſic quia deo eſt
in om̄ibꝰ obediēdum. ſm illud exo. x
xiiij. Om̄ia q̄ locutꝰ eſt dn̄s faciemꝰ
⁊ erimus obediētes. ſꝫ iſti nō obedie
rūt p̄cepto xp̄i q̄ preceperat eis ne
cuiq̄ꝫ dicerēt ergo. ⁊c. ¶ Secūdo ſic
aut xp̄s voluit fieri illud quod dixit
eis an non ſi voluit ſeq̄t̄ ꝙ fecerūt
cōtra p̄ceptū eiꝰ. ⁊ ſic peccauerūt
aut voluit. ſeq̄t̄ ꝙ xp̄s eſſet mēdax
vel duplex in verbo qđ eſt impoſſi
bile. In oppoſitū videt̄ ꝙ nō pec
cauerūt quia non fuiſſent digni ſal
uatione. R̄n̄o dicendū ꝙ illi homi
nes p̄dicādo miracula xp̄i nō pecca
uerūt q̄a xp̄s cū p̄cepit eis vt non

dicerēt nō imtēdit eos ꝑ ỽtutem pre
cepti obligare. vt dicit Grego. ix.
moral' ſꝫ ſeruis ſuis ſequētibꝰ exē
plū dedit vt ipi quidē virtutes ſuas
occultare deſiderēt ⁊ tñ vt alij eorū
exēplo ꝓficiāt ꝓdant' inuiti. ⁊ ſic
patet rñſio ad primum argumētum
Pro rñſiōe ad ſecūdum eſt ſciēdum
ꝙ in xp̄o ponit' duplex voluntas ſi
cut ⁊ duplex natura. vna diuina. ⁊
eſt duplex vna ſigni ⁊ altera bñpla
citi. volūtas eñ bñplaciti eſt qua
vult aliquid ſimpl'r ⁊ abſolute ⁊ ſic
xp̄s voluit miraculum publicari qa
cōtra volūtatem beneplaciti nichil
fit ſꝫ bene fit cōtra volūtatē ſigni
Alia fuit volūtas humana ⁊ ſic xp̄s
voluid quodāmodo ⁊ quodāmō no
luit miraculū publicari quia voluit
ad dei gloriam. noluit aūt vt oñde
ret humanā laudē fugiendam ſicut
eñ ſūt aliqua partim volūtaria ⁊
ptim inuolūtaria vt dicit'. iij. ethi. đ
eo q̇ proicit merces in mari vult ⁊
nō vult diuerſis reſpectibꝰ. q̇a nō
vult abſolute vult tamen in tali ca
ſu poſitus.

¶ In dñica. xiij. eſt euāgeliū in il
lo. te. d. ie. d. ſ. Beati oculi q̇ vidēt q̄
vos videtis. ⁊c̄. luce. x. circa qđ poſ
ſūt diſputari. ſe. q.

¶ Primo vtrū ſit verū qđ dictū
eſt apoſtolis. ſ. Beati oculi q̇ vidēt
q̄ vos videtis.

¶ Secundo vtrū in ſtatu vie deꝰ
poſſit immediate a nobis amari.

¶ Tercio vtrū modus de diligen
do deū toto corde. ⁊c̄. qui multiplica
tur in precepto predicto poſſit in
via ſeruari.

A A primā. q. ſic ꝓcedit' ⁊
videt' ꝙ nō ſit verū ꝙ bea
ti oculi q̇ vidēt q̄ vos vide
tis. Primo ſic Jo. vltimo ſcribitur
Beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt
Secūdo ſic aut loqt' de viſione inte
riori ꝑ fidem ⁊ hoc nō qa multi ꝓ
phete ⁊ reges viderūt hoc mō viſio
nis xp̄m vnđ Jo. viij. abrahā vidit
diē meū ⁊ gauiſus eſt nō autē de ex
teriori qa exteriori viſione etiā viđ
rūt iudei ſacerdotes ⁊ phariſei. vnđ
Jo. xv. de iudeis nūc aūt viderunt ⁊
oderunt me ⁊ patrē meū. ſꝫ oculi eo
rū nō fuerunt beati. ergo nec oculi
apoſtolorū ¶. Tercio beatitudo di
cit' ſtatꝰ omnium bonorū congrega
tione pfectꝰ ſꝫ apl'i vidētes xp̄m hic
in terra nō cōſeqbant' beatitudinē
qa vt dicit' exo. xxxiij. nemo videbit
deū ⁊ viuet ergo nō erāt dicēdi ocu
li eorū beati. In oppo. eſt euāgeliū
pñs. Rñō dicēdum ꝙ beatitudo eſt
duplex: vna rei que cōſiſtit pncipali
ter in aſpectu ⁊ fruicione diuinita
tis ⁊ ex cōſeqnti in viſione humani
tatis xp̄i ⁊ ſic habet' in patria. alia
eſt beatitudo in ſpe que in pñti vita
cōſiſtit. ⁊ ſic habet' in via in viris
excellētibꝰ ỽtute ⁊ de iſta loqt' hic
Secūdō notādum ꝙ ſm ꝙ duo ocu
li dicūt' in homine. ſcꝫ. interiores ⁊
exteriores. ita duplex dicit' viſio. ſ.
viſio interior q̄ fit ꝑ internā ſpira
tionem de qua dicit' ad ephe. i. deus
det vobis ſpūm ſapiētie ⁊ reuelatio
nis in agnitionē illuminatos oculos
cordis veſtri de iſta viſione dicitur
Jo. viij. Abrahā vidit diem meū ⁊
gauiſus eſt ⁊ horum quidem oculi

beati beatitudine ſpei. de q̇bꝰ dicit'
Jo. vlti. Beati q̇ nō viderunt. ſ. cor
poral'r ⁊ crediderūt. ſ. ꝑ fidē ꝑ dilec
tionem opātem xp̄m incarnādum ⁊
paſſurū pro humani generis ſalute
Alia eſt viſio pure corpalis q̄ cōmu
nis fuit apl'is ⁊ iudeis ⁊ de iſta non
loquit'. Aliqui autē ſūt q̇ vtraqꝫ vi
ſione viderūt xp̄m. ſ. ⁊ interiori vi
ſione fidei ⁊ exteriori vidētes eū in
ter homines cōuerſantem ⁊ miracu
la ſoli deo ꝓpria opantem ⁊ de tali
viſione dicit' Jo. i. Vidimus gloriā
eiꝰ quaſi vnigeniti a patre. vtrūqꝫ
eñ modū vidēdi habuit. Jo. ⁊ alij
apl'i. qa cū eo fuerūt corporal'r con
uerſati ⁊ ſic viderūt ſenſibil'r opera
ỽtutem tociꝰ creature excedentia ſi
cut ſuſcitacio mortuorū illuminatio
ceci ⁊ cōſimilia ex q̇bꝰ viſu mentis
pceperūt eiꝰ diuinitatē in carne la
tētem ⁊ hoc mō ocl'i videntes xp̄m
beati. ſ. q̇. ſ. vt dicit magnꝰ albertꝰ q̇
ſic xp̄m exteriꝰ aſpexerūt ꝙ interiꝰ
diuinitatem ꝑ fidē in eo ex exterio
ribus miraculis intellexerūt vel ſic
ecōuerſo qui. ſ. interiora diuinitatis
xp̄i intellexerūt vt eā vnitā huma
nitati quā videbāt crediderūt. ⁊ ta
li mō nunq̄ꝫ eſt viſus niſi a pñtibꝰ
deitatē ⁊ humanitatē eiꝰ cognoſcen
tibꝰ. ⁊ hoc eſt qđ dicit beati oculi q̇
vidēt q̄ vos vidiſtis. Ad rōnes in
oppo. ad primam rñdet' ꝙ nō oppo
nūt' vnde eſt notādum ꝙ duplex di
cit' beatitudo etiā in via q̄dā rei q̄
cōſiſtit in munere diuino ſiue ꝑ pti
cipationē diuini muneris de quo q̄n
to alicui plus cōcedit' tāto beatior
eſt ⁊ ſic quātum ad hoc dn̄ hic beati

oculi q̇ vidēt. ⁊c̄. qa hoc munus gra
cie habuerūt. Alia ē beatitudo ſpei
q̄ conſiſtit in merito. vnđ ſm hanc
tāto quis eſt beatior q̄nto pōt plꝰ
mereri. plus autē meret' q̇ credit ⁊
nō vidit q̄ꝫ q̇ vidēs credit. Ad ſe
cūdam rñdet' ꝙ loqt' de viſiōe vira
qꝫ ſicut dictū eſt ¶. Ad terciā rñde
tur ꝙ non loquit' de beatitudine pa
trie. ſꝫ de illa q̄ dn̄ ſpei q̄ habetur in
via. vel dicēdum ꝙ tales dicūt' bea
ti ⁊ nō ꝓphete. qa licet ꝓphete alij
qui viderūt xp̄m ꝑ fidē alōge ꝓſpici
endo nō tñ viderūt eū pñtem inter
eos cōuerſando ſicut viderūt apl'i ⁊
ideo dicūt' beati qa in eis fuit cōple
tū quod antiquis patribꝰ fuerat ꝓ
miſſum.

AD ſecūdam. q. ſic ꝓcedit'
⁊ videtur ꝙ deus in ſtatu
vie nō poſſit immediate a
nobis amari. Primo ſic incognita
amari nō poſſunt vt dicit augu. x. de
trini. ⁊ philoſophus. ix. ethi. ſꝫ nos
in ſtatu vie nō videmus immediate
deū qa nō ꝑ eſſentiā ſꝫ ꝑ ſpeculū in
enigmate vt dn̄. i. cor. xiij. ergo nec
ipſū immediate ꝑ eſſentiam amare
poſſumus ¶. Secūdo ſic cognitio
patrie excedit cognitionē vie. inq̄n
tū homo videt in patria deum per
eſſentiam ſi ergo in via homo imme
diate ꝑ eſſentiā amaret deū caritas
patrie nō excederet caritatē vie qđ
eſt falſū ¶. Tercio homo a deo diſ
gūgit' ꝑ pccm ſm illud Jſa. lix. pec
cata vr̄a diuiſerūt inter vos ⁊ deū
vr̄m. ſꝫ pccm magis eſt in volunta
te q̄ꝫ in intellectu. ergo minus hō
poteſt in ſtatu vie diligere deum

immediate q̄ȝ immediate eū videre.
In oppo. eſt euāgeliū pn̄s vbi dici
tur diliges dn̄m deū .ꝛc. ¶ Secundo
ſic cognitio vie ꝑ hoc quod eſt me
diātibꝰ creaturis dicitꝛ enigmatica
⁊ euacuatꝛ in patria .i.cor.xiij. ſȝ ca
ritas nunq̄ȝ excidet vt ibidem dicit
apl's ergo caritas nō diligit deū me
diāte creatura ſȝ immediate deo ad
heret . Rn̄o dicēdum ſub iſta conclu
ſione ꝙ deus in ſtatu vie immedia
te poteſt amari ⁊ amatꝛ a ſanctis .
vnde augꝰ. in libro. cōfeſſiue illis q̄
diligūt nutꝰ tuos pro te . nutus aūt
diuini dicūtꝛ ꝑticipatio diuine boni
tatis in creatura ergo deus a ſanctis
amatꝛ in ſtatu vie immediate nō ſe
cūdum ꝙ eiꝰ bonitas in creaturis
ꝑticipatur. Pro qua cōcluſione no
tādum iuxta ſanctū tho. in tercio ꝙ
in potēcijs ordinatis ita eſt . ꝙ vbi
terminatꝛ operatio p̄oris potēcie ibi
incipit operatio ſequentis ſicut pȝ
ꝙ ſenſus terminatꝛ ad imaginatio
nem q̄ eſt motus factꝰ a ſenſu ſm̄ ac
tū intellectꝰ in termino imaginatio
nis incipit q̄a fantaſmata accipit ꝓ
obiecto vt dr̄ tercio de anima ⁊ ideo
illarū rerū q̄ nō habent fantaſmata
cognitionem non pōt accipere niſi
ex rebꝰ quarum ſibi repn̄tantꝛ fan
taſmata . vn̄ in ſtatu vie in qua ac
cipit a fantaſmatibꝰ nō pōt imme
diate videre . ſȝ oportet ꝙ ex viſibi
libꝰ quorū fantaſmata capit in eiꝰ
cognitionem deueniat . q̄ȝuis aūt ip
ſam dei eſſentiā nō videat immedia
te tn̄ cognitio intellectꝰ ad ipſū deū
terminatꝛ . q̄a ipſū eſſe ex effectibꝰ
cōprehēdit vnde oꝑatio voluntatis

circa ipſū deum immediate eſſe pōt
nullo medio interueniente quod ad
volūtatem ꝑtineat multis tamē me
dijs p̄cedētibꝰ ex ꝑte intellectꝰ q̄bꝰ
in deū cognoſcēdum ꝑuenit ¶ Ad
rōnes in oppo. ad primā rn̄detur ne
gando ꝯn̄am ⁊ rō eſt q̄a q̄ȝuis inco
gnita amare nō poſſumus oportet
enī ꝙ amor ſit cogniti ⁊ niſi aliq̄li
ter tn̄ non oportet ꝙ ſit idē ordo co
gnicionis ⁊ dilectionis . nā dilectio
eſt cognitionis terminus ⁊ ideo vbi
deſinit cognitio .ſ. in ipſa re q̄ ꝑ aliā
cognoſcitꝛ ibi ſtatī dilectio incipere
pōt . ⁊ ita illud quod cognoſcitur in
alio pōt in ſe ipſo amari ¶ Ad ſcm̄
rn̄detꝛ negādo ꝯn̄am ⁊ rō eſt quia
quāto bonū pleniꝰ cognoſcitꝛ tanto
magis eſt amabile ⁊ precipue illud
bonū qd̄ eſt finis ⁊ in quo nō inue
nitꝛ aliud quo offendatꝛ affectꝰ ⁊ iō
q̄a deus plenius cognoſcitꝛ in patria
q̄ȝ etiā nūc pleniꝰ amabitꝛ . ſȝ iſta di
uerſitas ex ꝑte cognitiōis erit ꝓ id
qd̄ eſt ꝓpriū cognitioni .ſ. cognoſce
re ꝑ ſe ⁊ in alio . ⁊ iō nō erit vnius
rōnis cognitio vie ⁊ patrie in affec
tu aūt erit ꝑ diuerſitatem nō eiꝰ per
quod ad eā ꝑtineat . ſȝ ꝑ diuerſitatē
cognitionis ⁊ tn̄ erit eadem rō amo
ris ſȝ differet amor ꝑ maiꝰ ⁊ ꝑ minꝰ
Ad terciam rn̄detꝛ negādo ꝯn̄am ⁊
rō eſt q̄a ꝑ caritatem tollitꝛ auerſio
a deo q̄ eſt ꝑ pcc̄m nō autē ꝑ ſolā co
gnitionē ⁊ ideo caritas eſt q̄ diligen
do animā immediate deo coniungit
ſpirituali vinculo vnionis .

AD terciā .q. vtrū modus il
le de diligēdo deū toto corde
qui implicatꝛ in precepto

predicto poſſit in via ſeruari . ſic ꝓ
ceditꝛ ⁊ videtꝛ ꝙ non poſſit in via
obſeruari . Primo ſic nō poſſumꝰ
in hac vita ſine pcc̄o manere .i. Jo.
.i. ſȝ cū quis peccat nō diligit deum
toto corde ergo illud p̄ceptū nō po
teſt totalr̄ in via adimpleri ¶ Se
cūdo ſic non pōt ſimul cor ad multa
ſe habere ſȝ oportet dū in hac vita
ſumus ꝙ cor rebus tēporalibꝰ aliq̄n
apponamus . ergo nō pōt homo in
hac vita toto corde diligere ¶ Ter
cio ſic nō pōt deus a nobis totalr̄ di
ligi ergo ꝑ cōſeq̄ns toto corde non
poſſumus diligere . cōſequētia vid̄
tur bona. añs patet deus nō pōt in
tellectu cōprehēdi vt totalr̄ videa
tur ergo nō pōt cōprehēdi affectu
vt totalr̄ diligatꝛ . cōſequētia eſt bo
na q̄a amor ſeq̄tꝛ cognitionem ¶ In
oppo. eſt pn̄s euāgeliū dicit enī Je
ro. q̄ dicit deū aliquid impoſſibile p̄
cepiſſe homini anathema ſit. ſȝ hoc
deꝰ p̄cepit omībꝰ in ſtatu vie exiſtē
tibꝰ ergo hereticū eſt dicere ꝙ pre
dictū p̄ceptū nō poſſit in via obſer
uari . Rn̄o dicēduȝ iuxta ſanctū tho .
ꝙ totū ⁊ ꝑfectū idē eſt vt phil'. di
cit . rō autē ꝑfecti in hoc cōſiſtit vt
nichil ei deſit . ſȝ hoc cōtingit dupl'r
aut ita ꝙ nichil deſit eorū q̄ natū ē
hr̄e aut ita ꝙ nichil deſit eorū q̄ de
bet haberē ſicut aliq̄s habet ꝑfectā
quātitatem quantum req̄rit huma
na natura ⁊ ſi nō habeat quātitatē
gigātis quā poſſibile eſt eſſe in hu
mana natura . Prima ergo perfec
tio humane nature eſt in ſtatu glīe
q̄n homo habebit totū hoc qd̄ poſſi
bile eſt eē in humana natura . Sed

ſecūda ꝑfectio eſt nature cōdite . q̄n
.ſ. homo habeat totum hoc qd̄ debe
bit habere ſm̄ tēpus illud . ⁊ ſm̄ hꝰ
etiā duplex totalitas in dilectiōe dei
attēditꝛ . Vna q̄ nichil deerit de hijs
que pōt homo expēdere in amorē
dei q̄n in dilectione ponat ⁊ de pri
ma totalitate ponitꝛ iſta cōcluſio ꝙ
hec quidē ꝑfectio ſiue totalitas non
p̄cipitꝛ vt faciēda ſȝ magis oñditur
vt ſciatꝛ quo ꝑueniendum eſt vt di
cit auguꝰ. ſȝ ſic impletꝛ in patria q̄a
ibi mēs fertꝛ in deū totalr̄ ⁊ ꝑfecte
quātum ſibi eſt poſſibile ⁊ ſine aliq̄
interruptione ¶ Alia autē eſt tota
litas ſm̄ quam nichil homo ſubtra
hit de hijs que debet ponere ſm̄ tē
pus illud in amore dei . ⁊ hec totali
tas excludit om̄e qd̄ eſt cōtrariū re
pugnās dilectioni diuine nō autē id
quod ad tēpus actū dilectionis inter
cepit q̄a ſemꝑ agere ſm̄ actū virtu
tis nō eſt niſi eorū qui ſūt in ſtatu
beatitudinis . que ꝑfectio felicitatis
eſt in oꝑatione. ꝑfectio virtutis eſt
in habitu . ⁊ ita adimpletꝛ via quā
do nichil diligitꝛ contra deum . Iſta
enim ꝑfectio eſt q̄ debet ineſſe ex de
bito neceſſitatis vtputa ꝙ diligatꝛ
deus toto corde .i. intellectu ſine er
rore quod nō faciūt infideles ⁊ ſor
tilegi tota anima .i. volūtate ſine cō
tradictione quod non faciūt q̄ poſt
cōcupiſcēcias ſuas currūt ex omībꝰ
viribꝰ .i. operibꝰ q̄ expelētꝛ ꝑ uires
anime ⁊ corporis quod nō faciunt
q̄ mēbra ſua exhibēt ſeruire iniq̄tati
ad iniquitatem . ⁊ tota mente .i. in
gi memoria . quod non faciunt cupi
di ⁊ auari . q̄a vbi eſt theſaurus tuꝰ

immediate qꝫ immediate eū videre.
In oppo. eſt euāgeliū pn̄s vbi dici
tur diliges dn̄m deū .⁊c. ¶ Secundo
ſic cognitio vie ꝑ hoc quod eſt me
diātibꝰ creaturis dicitᷣ enigmatica
⁊ euacuatᷣ in patria .i.cor.xiij. ſꝫ ca
ritas nunq̄ꝫ excidet vt ibidem dicit
apl'us ergo caritas nō diligit deū me
diāte creatura ſꝫ immediate deo ad
heret .Rn̄o dicēdum ſub iſta conclu
ſione ꝙ deus in ſtatu vie immedia
te poteſt amari ⁊ amatᷣ a ſanctis .
vnde augꝰ.in libro cōfeſſiue illis q̇
diligūt nutꝰ tuos pro te .nutus aūt
diuini dicūtᷣ ꝑticipatio diuine boni
tatis in creatura ergo deus a ſanctis
amatᷣ in ſtatu vie immediate nō ſe
cūdum ꝙ eiꝰ bonitas in creaturis
ꝑticipatur. Pro qua cōcluſione no
tādum iuxta ſanctū tho. in tercio ꝙ
in potētijs ordinatis ita eſt .ꝙ vbi
terminatᷣ operatio ꝑoris potēcie ibi
incipit operatio ſequentis ſicut pꝫ
ꝙ ſenſus terminatᷣ ad imaginatio
nem q̇ eſt motus factꝰ a ſenſu ẜm ac
tū intellectꝰ in termino imaginatio
nis incipit q̇a fantaſmata accipit ꝓ
obiecto vt dr̄ tercio de anima ⁊ ido
illarū rerū q̄ nō habent fantaſmata
cognitionem non pōt accipere niſi
ex rebꝰ quarum ſibi repn̄tantᷣ fan
taſmata .vn̄d in ſtatu vie in qua ac
cipit a fantaſmatibꝰ nō pōt imme
diate videre .ſꝫ oportet ꝙ ex viſibi
libꝰ quorū fantaſmata capit in eiꝰ
cognitionem deueniat .q̄ꝫuis aūt ip
ſam dei eſſentiā nō videat immedia
te tn̄ cognitio intellectꝰ ad ipſū deū
terminatᷣ .q̇a ipſū eſſe ex effectibꝰ
cōprehēdit vnde opatio voluntatis

circa ipſū deum immediate eſſe pōt
nullo medio interueniente quod ad
volūtatem ꝑtineat multis tamē me
dijs ꝓcedētibꝰ ex ꝑte intellectꝰ q̇bꝰ
in deū cognoſcēdum ꝑuenit ¶ Ad
rōnes in oppo. ad primā rn̄detur ne
gando ꝯnām ⁊ rō eſt q̇a q̄ꝫuis inco
gnita amare nō poſſumus oportet
enīꝫ ꝙ amor ſit cogniti ⁊ niſi aliq̄li
ter tn̄ non oportet ꝙ ſit idē ordo co
gnicionis ⁊ dilectionis . nā dilectio
eſt cognitionis terminus ⁊ ido vbi
deſinit cognitio .ſ. in ipſa re q̄ ꝑ aliā
cognoſcitᷣ ibi ſtatiꝫ dilectio incipere
pōt. ⁊ ita illud quod cognoſcitur in
alio pōt in ſe ipſo amari ¶ Ad ẜm
rn̄detᷣ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt quia
quāto bonū plenꝰ cognoſcitᷣ tanto
magis eſt amabile ⁊ precipue illud
bonū qd̄ eſt finis ⁊ in quo nō inue
nitᷣ aliud quo offendatᷣ affectꝰ ⁊ idō
q̇a deus plenius cognoſcitᷣ in patria
q̄ꝫ etiā nūc plenꝰ amabitᷣ .ſꝫ iſta di
uerſitas ex ꝑte cognicionis erit ꝓ id
qd̄ eſt ꝓpriū cognitioni .ſ. cognoſce
re ꝑ ſe ⁊ in alio . ⁊ idō nō erit vnius
rōnis cognitio vie ⁊ patrie in affec
tu aūt erit ꝑ diuerſitatem nō eiꝰ per
quod ad eā ꝑtineat . ſꝫ ꝑ diuerſitatē
cognitionis ⁊ tn̄ erit eadem rō amo
ris ſꝫ differt amor ꝑ maiꝰ ⁊ ꝑ minꝰ
Ad terciam rn̄detᷣ negādo ꝯnām ⁊
rō eſt q̇a ꝑ caritatem tollitᷣ auerſio
a deo q̄ eſt ꝑ pcc̄m nō autē ꝑ ſolā co
gnitionē ⁊ ideo caritas eſt q̄ diligen
do animā immediate deo coniungit
ſpirituali vinculo vnionis .

Ad terciā .q. vtrū modus il
le de diligēdo deū toto cord̄
qui implicatᷣ in precepto

predicto poſſit in via ſeruari .ſic ꝓ
ceditᷣ ⁊ videtᷣ ꝙ non poſſit in via
obſeruari . Primo ſic nō poſſumꝰ
in hac vita ſine pcc̄o manere .i. Jo.
.i. ſꝫ cū quis peccat nō diligit deum
toto corde ergo illud ꝓceptū nō po
teſt total'r in via adimpleri ¶ Se
cūdo ſic non pōt ſimul cor ad multa
ſe habere ſꝫ oportet dū in hac vita
ſumus ꝙ cor rebus tēporalibꝰ aliq̄n
apponamus .ergo nō pōt homo in
hac vita toto corde diligere ¶ Ter
cio ſic nō pōt deus a nobis total'r di
ligi ergo ꝑ cōſeq̄ns toto corde non
poſſumus diligere .cōſequētia vid̄
tur bona. aīs patet deus nō pōt in
tellectu cōprehēdi vt total'r videa
tur ergo nō pōt cōprehēdi affectu
vt total'r diligatᷣ .cōſequētia eſt bo
na q̇a amor ſeq̇tᷣ cognitionem ¶ In
oppo. eſt pn̄s euāgeliū dicit enīꝫ Je
ro. q̇ dicit deū aliquid impoſſibile ꝓ
cepiſſe homini anathema ſit. ſꝫ hoc
deꝰ ꝓcepit oīibꝰ in ſtatu vie exiſtē
tibꝰ ergo hereticū eſt dicere ꝙ pre
dictū ꝓceptū nō poſſit in via obſer
uari. Rn̄o dicēduꝫ iuxta ſanctū tho .
ꝙ totū ⁊ ꝑfectū idē eſt vt phil'. di
cit .rō autē ꝑfecti in hoc cōſiſtit vt
nichil ei deſit .ſꝫ hoc cōtingit dupl'r
aut ita ꝙ nichil d̄ſit eorū q̄ natū ē
hr̄e aut ita ꝙ nichil deſit eorū q̄ de
bet haber̄ ſicut aliq̇s habet ꝑfectā
quātitatem quantum req̇rit huma
na natura ⁊ ſi nō habeat quātitatē
gigātis quā poſſibile eſt eſſe in hu
mana natura . Prima ergo perfec
tio humane nature eſt in ſtatu glie
qn̄ homo habebit totū hoc qd̄ poſſi
bile eſt eē in humana natura . Sed

ſecūda ꝑfectio eſt nature cōdite. qn̄
.ſ. homo habeat totum hoc qd̄ debe
bit habere ẜm tēpus illud . ⁊ ẜm h̄
etiā duplex totalitas in dilectiōe dei
attēditᷣ .Vna q̄ nichil deerit de hijs
que pōt homo expēdere in amoreꝫ
dei qm̄ in dilectione ponat ⁊ de pri
ma totalitate ponitᷣ iſta cōcluſio ꝙ
hec quidē ꝑfectio ſiue totalitas non
ꝑcipitᷣ vt faciēda ſꝫ magis oñditur
vt ſciatᷣ quo ꝑueniendum eſt vt di
cit auguꝰ. ſꝫ ſic impletᷣ in patria q̇a
ibi mēs fertᷣ in deū total'r ⁊ ꝑfecte
quātum ſibi eſt poſſibile ⁊ ſine aliq̄
interruptione ¶ Alia autē eſt tota
litas ẜm quam nichil homo ſubtra
hit de hijs que debet ponere ẜm tē
pus illud in amore dei . ⁊ hec totali
tas excludit oē qd̄ eſt cōtrariū re
pugnās dilectioni diuine nō autē id
quod ad tēpus actū dilectionis inter
cepit q̇a ſemp agere ẜm actū virtu
tis nō eſt niſi eorū qui ſūt in ſtatu
beatitudinis .que ꝑfectio felicitatis
eſt in opatione. ꝑfectio virtutis eſt
in habitu . ⁊ ita adimpletᷣ via quā
do nichil diligitᷣ contra deum . Iſta
enim ꝑfectio eſt q̄ debet ineſſe ex de
bito neceſſitatis vtputa ꝙ diligatᷣ
deus toto corde .i. intellectu ſine er
rore quod nō faciūt infideles ⁊ ſor
tilegi tota anima .i. volūtate ſine cō
tradictione quod non faciūt q̇ poſt
cōcupiſcēcias ſuas currūt ex oīibꝰ
viribꝰ .i. operibꝰ q̄ expelētᷣ ꝑ uires
anime ⁊ corporis quod nō faciunt
q̇ mēbra ſua exhibēt ſeruire iniq̇tati
ad iniquitatem . ⁊ tota mente .i. in
gi memoria .quod non faciunt cupi
di ⁊ auari .q̇a vbi eſt theſaurus tuꝰ

ſibi ⁊ cor tuū Albert⁹ ſic ex toto cor
de dilige vt mot⁹ vite ad ipſū refe
ras ex tota anima vt intelligētiā ⁊
volūtatem ⁊ memoriā cū corporali
b⁹ organis ad ipſum cōuertas . ex
omib⁹ viribus vt nichil tibi de viri
b⁹ tuis retineas vel attribuas tibi.
ex omī mēte tua vt omia ordines ca
ritatis ordine vt nichil inordinatū
relinquas ſic eniꝫ attingit caritas a
fine vſqꝫ ad finē fortiteꝛ ⁊ diſponit
omia ſuauiteꝛ.

¶ In dñica decima quarta eſt euā
geliū Dū iret ihеſus in ihrl'm.⁊c. lu
ce.xv .circa quod poſſunt diſputari
ſequentes queſtiones .

¶ Primo vtrū ad ſanādum leprā
peccati ſit necēm cōfiteri ſacerdoti.

¶ Secūdo vtrū nouem leproſi nō
reddētes gracias xp̄o de eorū cura
tione peccauerūt mortaliteꝛ

Ad primā.q. ſic ꝓcedit² ⁊
videt² ꝙ ad ſanandum le
prā peccati non ſit neceſſa
riū confiteri ſacerdoti . Primo ſic
curatio ſpre peccati precedit cōfeſ
ſionem vnde in euangelio dr̄ ꝙ iſti
decem leꝓſi dū irēt ad oſtendēdum
ſe ſacerdotib⁹ mūdati ſūt ⁊ ita an
teqꝫ ſe oſtēderent ergo videt² ꝙ ad
curationem lepre peccati confeſſio
nō ſit neceſſaria . Secūdo ſic aliq
b⁹ eſt pccm dimiſſum ſine hoc ꝙ cō
feſſi legunteꝛ ſicut patet de petro ⁊
magdalena etiā de paulo .ſꝫ non mi
noris efficacie eſt gracia remittens
pccm nūc quā tūc fuerit . ergo nec
nūc eſt d̄ neceſſitate ſalutiſ cōfeſſio
Tercio ſic dato ꝙ neceſſariū ſit con
fiteri nō videt² ꝙ ſacerdoti peniten

cia eſt ſacramētum neceſſitatis ſicut
etiā baptiſmus ſꝫ in baptiſmo ꝓpt
ſacramēti neceſſitatem eſt miniſter
qlibet homo ergo in penitētia ſuffi
cit cuilibet confiteri . Quarto ſic
ad cōfeſſionem nō obligamr̄ niſi ex
diuina inſtitutione .ſꝫ diuina inſtitu
cio nobis ꝓponit² Jacobi.v.Confi
temini alterutrum peccata veſtra
vbi nō fit mētio de ſacerdote ꝫ etiā
ſi cōfitēdum eſt nō eſt neceſſarium
cōfiteri ſacerdoti. In oppo.eſt euā
geliū pñs .vbi dñs decē leproſis p̄
cepit ſe pñtari ſacerdotib⁹ . vbi po
nit² ſignū mūdationis lepre pecca
ti p ſacramētum penitēcie .ergo vē
ꝙ ſolis ſacerdotib⁹ ſit fiēda cōfeſſio
Rño dicēdum ſub duab⁹ cōcluſioni
b⁹ . Prima eſt ꝙ cōfeſſio eſt de ne
ceſſitate ſalutiſ ei q peccati mortaliſ
leprā incurrit Iſta cōcluſio declara
tuꝛ ſic iuxta ſanctū tho.paſſio xp̄i ſi
ne cui⁹ virtute nec actuale nec origi
nale pccm dimittit² in nobis opatuꝛ
p ſacramētorū ſuſceptionem q̄ ex ip
ſa efficaciā habent .⁊ ideo ad culpe
remiſſionem ⁊ actualis ⁊ originalis
req̄rit² ſacramētum eccleſie vel actu
ſuſceptū vel ſaltē voto qn̄ articul⁹
neceſſitatis nō cōtēptus ſacramētū
excludit ⁊ p cōſeqns illa ſacramēta
q̄ ordināt² cōtra culpā cū qua ſalus
eſſe nō pōt ſūt de neceſſitate ſalutis
⁊ ideo ſicut baptiſmus quo deletur
pccm originale eſt de neceſſitate ſa
lutis ita ⁊ penitēcie ſacramētum . ſi
cut aūt aliquis p hoc ꝙ baptiſmum
petit ſe miniſtris eccleſie ſubicit .ad
quos ptinet diſpēſatio ſacramēti ita
etiā p hoc quod cōfitet² peccatum

ſuū ſe miniſtro eccleſie ſubicit ut p
ſacramētum penitēcie ab eo diſpen
ſatū remiſſionem cōſequat² q cōgru
um remedium adhibere non poteſt
niſi pccm cognoſcat . quod fit p cō
feſſionem peccātis .⁊ ideo confeſſio
eſt de neceſſitate ſalutis ei⁹ q in pec
catū mortale cecidit . Secūda con
cluſio ꝙ neceſſario ſacramētalis cō
feſſio facienda eſt ſacerdoti ſi adeſt
vel haberi poteſt . ꝓbat² cōcluſio .
abſolutio penitētis ꝓpteꝛ q̄ꝫ fit cō
feſſio nō ptinet niſi ad ſacerdotes q
b⁹ claues eccleſie commiſſe ſūt .ꝫ cō
feſſio debꝫ fieri ſacerdoti .Preterēa
ſic gracia q̄ in ſacramentis dat² a ca
pite in mēbra deſcēdit .⁊ ideo ſolus
ille eſt miniſteꝛ ſacramētorū in qb⁹
gracia dat² q habet miniſteriū ſup̄
corpus xp̄i verū qđ ſoli⁹ ſacerdotis
eſt q cōſecrare eucharistiā pōt . ⁊
ideo cū in ſacramēto penitencie gra
cia cōferat² ſolus ſacerdos eſt miniſ
teꝛ hui⁹ ſacramēti ⁊ ideo ſoli facien
da eſt ſacramētalis cōfeſſio q̄ miniſ
tro eccleſie fieri debet . diximus ſi
adeſt vel haberi pōt qa alias confeſ
ſio fieret laico vt infra diceret² .Ad
rōnes in oppo.ad primā rn̄detuꝛ ne
gādo ꝯnām ⁊ rō eſt qa cum irēt ad
oſtēdendū ſe ſacerdotibus iā ꝓpoſi
tū intelligebāt² habere cōfitendi ⁊
hoc ſuficit ſicut dictū eſt . Ad ſcdū
dā rn̄det² dupl'r .Primo qa licet illo
rū nō legat² cōfeſſio potuit tn̄ eſſe.
multa eniꝫ ſūt facta q̄ nō ſūt ſcripta
Secūdo rn̄det² negādo ꝯnām ⁊ rō
eſt qa nō eſt idē de alijs miniſtris ec
cleſie ⁊ de xp̄o .xp̄s eniꝫ habuit po
teſtateꝫ excellēcie in ſacramētis vn

de ſine hijs q̄ ad ſacramētum ptinēt
potuit ⁊ pōt rem ſacramēti cōferre
Ad terciā rn̄det² negando ꝯnām re
gulariteꝛ in caſu tn̄ neceſſitatis con
cedit² . vnde ſicut baptiſmus eſt ſa
cramētum neceſſitatis .ita ⁊ pñia .
baptiſmus aūt qa eſt ſacramentum
neceſſitatis habet duplicē miniſteri
um .vnū cui ex officio baptizare in
cūbit ſicut ſacerdotem . ⁊ aliū cui rō
ne neceſſitatis diſpenſatio baptiſmi
cōmittit² .⁊ ita etiā miniſteꝛ penitē
cie cui cōfeſſio eſt faciēda ex officio
eſt ſacerdos .ſꝫ in neceſſitate etiā lai
cus vicem ſacerdotis ſupplet ut ei cō
feſſio fieri pōt .vnde de pe.di.vi. di
cit² tāta eſt vis confeſſionis vt ſi ſa
cerdos deeſt cōfiteat² homo ꝓximo
ſuo q licet poteſtatem abſoluēdi nō
habeat efficit² tn̄ dignus venia ex
deſiderio ſacerdotis .Ad quartā
rn̄det² negādo ꝯnām ⁊ rō eſt qa Ja
cobus loquit² ex ſuppoſitione diuin̄
inſtitucionis ⁊ qa diuinitus inſtitu
tio p̄ceſſerat de cōfeſſione ſacerdoti
b⁹ faciēda p hoc ꝙ eis poteſtatem
remittēdi peccata in ap'lis dedit vt
patet Jo.xx.⁊ ideo intelligēdum eſt
ꝙ Jacobus cōfeſſionem eſſe facien
dam ſacerdotibus monuit in verbis
predictis .

Ad ſecūdam .q. ſic ꝓcedit²
⁊ videt² leproſi nō reddē
tes ad dādum gloriam deo
ei gracias referēdo de curatione eo
rū nō peccauerūt mortal'r .Primo
ſic qa ingratitudo nō ſemp eſt pccꝫ
mortale vtpote quando p[illegible]dit ex
quadā negligētia aut ex ali[illegible]a indiſ
poſitione hominis ad virtutem .iſti

autem potuerūt aliqua huiuſmodi
ocaſione nō redire ad dādum gloriā
deo . ergo nō videt᷑ peccaſſe morta
liter . In oppoſitū videt᷑ eſſe euāge
liū ꝙ illos noiē videt᷑ reprobare d
hoc . Rñō dicēdum nr̄o iudicio ꝙ illi
peccauerūt mortal̄r . qm̄ in illa eorū
negligēcia vident᷑ incurriſſe ingra
titudinis viciū nō recognoſcētes be
neficiū ſuſceptū nec laudātes ⁊ glo
rificātes dn̄m quē magnis clamori
b⁹ ⁊ p̄cib⁹ ꝓpulſarūt vt eorū miſe
ret᷑ ſanādo eos a lepra . vnd ſunt ſi
cut illi d qb⁹ ap̄l'us ad ro . i . nō ſicut
deū glorificauerūt aut gracias ege
rūt quo circa meruerūt de ſuſcepto
beneficio p̄uari niſi qa dn̄s altiſſim⁹
benign⁹ eſt ſup gratos ⁊ malos lu .
. vi . Ad rōnem in oppo . rn̄det᷑ ꝙ in
gratitudo illa videt᷑ ꝓceſſiſſe nō ex
ſimplici quadā negligentia . ſ ex in
teriori cōtēptu gracie ſuſcepte cre
dūt᷑ eniz fuiſſe deceptos a ſacerdo
tib⁹ qb⁹ ſe p̄ntauerūt qui doctrine
xp̄i ⁊ miraculis detrahebant ⁊ ſm
eorū informationem attribuebant
ſuā ſanationez obſeruationi legis ⁊
nō v̄tute xp̄i licet a p̄ncipio fideliter
⁊ deuote potuiſſent ab eo ſanari .

¶ In dn̄ica decima quinta eſt euā
geliū . Nemo pōt duob⁹ dn̄is . ⁊c . ma
th . vi . circa quod poſſunt hec diſ .

¶ Primo vtrū homo poteſt duo
b⁹ dn̄is ſeruire .

¶ Secūdo vtrum poteſt qs deum
odio habere .

¶ Tercio vtrū om̄is ſolicitudo tē
poraliū ſit ꝓhibita .

Ad primā . q . ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ homo poteſt ſer
uire duob⁹ dn̄is . Primo ſic . quis
pōt ſibi cōſtituere duos fines . tem
poralem ⁊ eternū . nō referēdo vnū
ad alterū ergo . ⁊c . cōſequētia videt᷑
bona qa inde nō pōt duob⁹ dn̄is ſer
uire qa nō pōt ſimplicitas ⁊ vnitas
intētionis anime manere ans̄ ꝓba
tur multipl̄r . Primo ſic nichil ꝓ
hibet eundem motū eſſe gracie ⁊ na
ture ſicut diligere qa beneficijs qd
reſpicit naturā ⁊ diligere qa bonus
quod reſpicit graciā ergo nichil ꝓ
hibet eundē actū referri ad finē na
ture ⁊ finem gracie . ſ finis nature
ſemp eſt in creatura finis gracie in
creatore vnius ergo ⁊ eiuſdē actus
poterūt cōſtitui duo fines nō refe
rēdo vnū ad alterum . Secūdo ſic
cū rō ſit vna potētia habēs partem
ſuperiorem ⁊ inferiorē rōne ſupio
ris poteſt moueri in deū . rōne infe
rioris que coniūcta eſt ſenſibilitati
in id qd eſt neceſſariū ita tn̄ ꝙ nec
hūc finem ponat ordinatū ad alium
Tercio ſic pōt quis ire ad ſanctum
Jacobū ex voto facto ex caritate .
Item poteſt ire ex naturali pietate
ad vidēdum frēm ſuū ergo eadez ac
tio pōt eſſe ex caritate ⁊ ex naturali
pietate . ſ caritas refert᷑ ad finem
eternū naturalis pietas ad finē tem
poralem . ergo ſūt duo fines vnius
actionis tēporalis . ſ . eternus . In
oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns . vnde au
guſt . in ſermone dn̄i de monte expo
nēs illud ſi oculus tuus fuerit ſim
plex . ⁊c . niſi cor ſimplex fuerit mun
dū nō erit . ſimplex autez quō erit ſi
duob⁹ dn̄is ſeruiat᷑ nec vna intētio
ne rerū eternarū purificet actionem
ſuā ſ eā mortaliū rerū amore obnu
bilet . Nō pōt ꝗ mūdum ⁊ ſimplex
cor eſſe ſi diuidat᷑ intēcio ⁊ cōſtituā
tur duo fines in tēporalib⁹ ⁊ eternis
Rñō dicēdum iuxta albertū magnū
ꝙ nemo . i . nullus hō cū ſit vnitas ⁊
om̄ia ſua tā in corpore ꝗ̄z in anima
reducāt᷑ ad vnū pōt eſſe diuiſus in
duos dn̄os ſicut eniz vnū mēbrorū
nō eſt duorū corporū nec vna auis
facit duos nidos nec vn⁹ bos in duo
b⁹ trahit agris . ſic nec vnus indiui
ſus homo duobus dn̄is ſeruire pōt
duob⁹ dicit ecce in quo notat᷑ dn̄i
diuerſitas . vnde vterqz termin⁹ eſt
formal̄r accipiendus . duo eniz for
maliter accept⁹ p̄ncipiū eſt alterita
tis . ſicut dicit pitagoras eo ꝙ eſt p̄
mus receſſus ab vnitate . dn̄i autez
formaliter ſūt dn̄i forma dn̄ationis
dn̄tes ⁊ horū vnus nō eſt ſub alte
ro . quia quorū vn⁹ eſt ſub altero .
material̄r ſūt plures . ⁊ ſm formam
dn̄ij ſūt vn⁹ ſolus . duo ergo forma
liter dn̄i nō cōueniūt in legib⁹ ⁊ p̄
ceptis . ⁊ ſi vn⁹ eſt vrbane poteſta
tis in p̄ceptis alter eſt tirann⁹ ⁊ iō
dicit glo . de cōtraria opātibus dn̄is
Pro rn̄ſiōe ad argumēta iuxta alex
de alis in . iij . eſt notādum ꝙ conſti
tuere duos fines . ſ . tēporalē ⁊ eter
nū contingit ita ꝙ ſint ordinati vt
vnus ꝓpter aliū . hoc cōtingit du
pl̄r ita ꝙ ponatur eternū finis vlti
mus . tēporale vero finis ꝓximus .
vel ecōuerſo . vel ita ꝙ nō ſint ordi
nati ſ vtrūqz p̄ncipal̄r intendat᷑ tē
porale ⁊ eternū . ſi ponat᷑ eternum
finis vltimus ⁊ tēporale finis ordi
nat⁹ ad finem . Diſtinguent alij ſic
quia aut eſt actio ſpūalis aut corpo
ralis ſi ſpūalis vt p̄dicatio ⁊ oratio
⁊ hmōi nō pōt referri ad tēporalez
finem . vel uti ad pecuniaz . ⁊ p ꝯn̄s
ad finem eternū . ſ . deū . Vnde phas
nō eſſet vt aliquis p̄dicaret aut cele
braret diuina iſto fine vt acquirerz
tēporalia de qb⁹ ſuſtentaret᷑ ad ſer
uiciū dei . Si vero ſit actio tēpora
lis ſicut eſt laborare in vinea . dicūt
ꝙ pōt referri ad finem corporalem
dū tn̄ referat᷑ poſtmodū ad deū vt
fodere in vinea ad pecuniā acquirē
dā qua ſuſtētet᷑ ad ſeruiciū dei . ſi au
tem ecōuerſo finis ꝓximus ponat᷑
deus ⁊ finis vltimus tēporale puer
ſiſſimū eſt nā vt dicit auguſt huma
na puerſitas eſt fruēdis vti hoc eſt
diuina ad aliū finem referre . ⁊ ſm
hoc exponit᷑ illud eccl̄ . ve ingrediē
ti terrā duab⁹ vijs . dicit glo . duab⁹
vijs ingredit᷑ q̇ quod dei eſt opere
exhibet ⁊ ꝙ mūdi eſt cogitacione q̄
rit . Si vero cōſtituāt᷑ duo fines cō
p̄ncipales . tēporale ⁊ eternum acci
dit puerſitas de qua dicit auguſti .
ꝙ puerſitas eſt vtēdis frui . hoc eſt
tēporalia qb⁹ vtendū eſt non refer
re ad eterna qb⁹ fruendū eſt . ſm hꝰ
accipit᷑ illud eccleſiaſtici primo nō
acceſſeris ad illū duplici corde ⁊ illd
Jacob primo . Vir duplex animo in
cōſtās eſt in om̄ib⁹ vijs ſuis gloſa .
Duplex eſt animo qui vult gaudere
cum ſeculo ⁊ vult gaudere cum deo
Iſtis habitis dicendum eſt ad argu
mēta ſm gula . Ad primū rn̄det᷑
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt . quia motus
nature ordinat᷑ ad motū gracie gra
cia eniz ꝑfectio nature eſt . Vnde in

B.R.L.C.R.Z.

ordine quodam ſe habent natura ⁊
gracia . vnde ad illud quod dicit᷑ fi
nis nature eſt in creatura intelligē
dū eſt . ꝙ aliteꝛ finis non eſt increa
tura ⁊ aliteꝛ finis volūtatis ꝑuerſe.
volūtas eniꝫ ꝑuerſa ꝓponit finē in
creatura excludēdo fineꝫ ſūmū . natu
ra autē ponit finem ſūmū in creatu
ra ordinabilem ad finē ſūmū nō er
go erit ſimile de motu nature ⁊ gra
cie . ⁊ motu volūtatis in finem tem
poralem ⁊ eternum . Ad ſecūdum
rñdet᷑ negādo ꝯñām ⁊ rō eſt q̇a rō
nō pōt ordinate moueri ſi ſm̄ delibe
rationē equaliteꝛ cōſtitueret finem
deū ⁊ id quod eſt nature neceſſariū
nā motꝰ inferioris partis rōnis de
bet ordinari ⁊ ſequi motū ſuperioris
partis rōnis q̇a alr̄ peruerteret᷑ or
do . Ad terciū rñdet᷑ negādo con
ſequēciam ⁊ rō eſt q̇a cū ratio delibe
rat de fine naturalis pietatis ⁊ de fi
ne caritatis ad hoc ꝙ ſit ordinatus
motꝰ ⁊ meritorius neceſſe eſt vt fi
nis ꝑncipalis ſit finis caritatis . be
ne pōt tn̄ finis pietatis naturalis . ſ.
viſio fratris apud ſanctū Jacobum
eſſe cauſa accelerationis motus non
tn̄ ex hoc cōſtituet᷑ duplex finis ꝑn
cipalis .

Ad ſecūdam . q . ſic ꝓcedit᷑
⁊ videt᷑ ꝙ hō deum odio
habere non poſſit . Pri
mo ſic dicit dioniſiꝰ de di . nominibꝰ
ꝙ omībꝰ amabile ⁊ diligibile eſt ꝑ
mū bonū ⁊ pulchrū . hoc autē deus
eſt ergo nullo odio habet᷑ . Secun
do ſic nullus pōt ipſam bonitatem
odio habere ſicut nec maliciā uelle.
malū eniꝫ eſt omnino volūtariū vt
dicit dioniſius quarto de di . nomini
bꝰ . deus autē eſt bonitas ipſa . ergo
nullus pōt eū odio habere . Ter
cio ſic odiū eſt aduerſio quedā . ſꝫ ſi
cut dicit dioniſius primo . c . de di . no
minibꝰ deus omīa ad ſeipſum cōuer
tit . ergo nullus eū odio habere pōt
Jn oppo . eſt pn̄s euāgelium . ij . illud
ꝑs . Superbia eorū q̇ te oderunt aſ
cēdit ſemꝑ . ⁊ Jo . xv . Nūc autēꝫ ⁊ vi
derūt ⁊ oderūt me ⁊ patrem meum
Rñō dicēdum iuxta ſanctū thomam
Odiū eſt motus appetitiue potēcie
q̄ nō mouet᷑ niſi ab aliquo apprehē
ſo deus aūt duplr̄ apprehēdi poteſt
ab homine . Vno mō ſm̄ ſeipſū . pu
ta cū peꝛ eſſentiā videt᷑ . Alio modo
ꝑ effectꝰ ſuos cū . ſ . inuiſibilia dei ꝑ
ea q̄ facta ſūt intellecta cōſpiciūtuꝛ
Jſta diſtinctione poſita ſit iſta pri
ma cōcluſio . Deus in ſeipſo odio ha
beri nō poteſt . qm̄ ip̄e ꝑ eſſentiam
eſt ip̄a bonitas q̄ꝫ nullus odio haba
re pōt . q̇a de rōne boni eſt ꝙ ame
tuꝛ . Vnde impoſſibile eſt ꝙ aliquis
vidēs deū ꝑ eſſentiā eū odio habeat
Secūdo poteſt cōprehēdi ꝑ effectꝰ
ſuos . ⁊ q̇a eorū aliqui ſūt qui nullo
modo pn̄t eſſe cōtrarij volūtati hu
mane ſicut ſunt eſſe viuere ⁊ intelli
gere . Eſt concluſio ſecūda iuxta al
bertū ꝙ cū deus ſit ꝑncipiū dās eē
⁊ cōtinens inſſe ⁊ gubernās ad op
timū ſue nature vnūquodqꝫ ⁊ cum
omīa appetāt eſſe ſicut ⁊ bonum a
nullo pōt haberi odio ſꝫ in iſta cōſi
deratione omīa aut naturali aut ani
mali aut intellectuali motu amāt de
um . ſūt aūt quidā effectus dei q̇ re
pugnāt inordinate voluntati ſicut

inflictio pene . ⁊ etiā cohibitio pec
catorū peꝛ legem diuinaꝫ que repu
gnāt volūtati deprauate ꝑ pcc̄m . ⁊
ſic eſt tercia cōcluſio ⁊ ſm̄ hāc cōſi
derationeꝫ taliū effectuū ab aliqui
bꝰ deus odio haberi pōt inq̄ntum . ſ .
apprehēdit᷑ pccōrū ꝓhibitoꝛ ⁊ pe
narū inflictoꝛ . Ad rōnes in opp .
ad primā rñdet᷑ ꝙ dictum dyo . de
appetitu naturali intelligit᷑ qui tn̄
in dāpnatis ꝑuertit᷑ ꝑ id quod addi
tuꝛ ex deliberata volūtate . vel dicē
dū ꝙ rō illa ꝓcedit quātum ad illos
q̇ vident dei eſſentiā q̄ eſt ip̄a eſſen
cia bonitatis . Ad ſecūdam rñde
tuꝛ eodē modo . Ad terciā rñdetuꝛ
ꝙ deus conuertit omīa ad ſeipſū in
quātum eſt eſſendi ꝑncipiū q̇a om
nia in quātum ſūt tendūt in dei ſimi
litudinem q̇ eſt ipſū eſſe . ⁊c̈ .

Ad terciā ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vide
tuꝛ ꝙ non omīs ſolicitudo
temporalium ſit ꝓhibita
Primo ſic ex illo luce . x Marta ſolici
ta es erga plurima . Secūdo ex il
lo ad ro . xij . q̇ preeſt in ſolicitudine .
Tercio ex illo . i . cor . vij . q̇ cū vxore
eſt ſolicitus eſt q̄ ſūt mūdi q̄nō pla
ceat vxori . Jn oppo . videt᷑ euange
liū pn̄s . Rñō iuxta dn̄m albertū di
cēdum ꝙ duplex eſt ſolicitudo . vna
eſt ſuffocās . ⁊ eſt qn̄ vitalis ſpūs
q̇ in nobis lucet fide ⁊ calet caritate
ſolicitudine pn̄tis ſeculi ſic ſtringit᷑
vel extinguit᷑ ꝙ ad deū ſe extēdere
nō pōt nec vehere v̓tuteꝫ ad obſeq̇
um xp̄i nec ſpirare auras ſpūs ſanc
ti tūc fit omnino quod dr̄ math . xiij .
ꝙ veruū inteꝛ ſpinas cadēs a ſolici
tudinibꝰ ⁊ curis ſeculi ſuffocat᷑ ⁊
nō fert fructū . ⁊ hec ſolicitudo eſt
qn̄ tāta cura mūdanorum habet᷑ ꝙ
lucra mūdana ꝑponūt᷑ diuinis ⁊ hꝫ
ſolicitudo hic interdicit᷑ . Alia ſo
licitudo ſpūm vitaleꝫ nō eſtringēs
nec operiēs vt extingat ſꝫ potiꝰ di
latās vt ille q̇ totus aſcendit ꝑ deuo
tionem ad deū dilatat᷑ ⁊ in ꝓuiden
tia commiſſorū ⁊ hoc modo dicituꝛ
ad ro . xij . qui preeſt in ſolicitudine .
⁊ hec nō interdicit᷑ ſꝫ cōcedit᷑ ⁊ illis
q̇bꝰ incūbit ꝑcipit᷑ . i . thi . v . q̇ ſuorū
⁊ maxime domeſticorū curā nō ha
bet . ⁊c̈ . Eſt etiā ſolicitudo circa tēpo
ralia bona nō tanq̄ꝫ circa finem vlti
mū ⁊ principalia bona ſꝫ ſicut circa
organa ⁊ inſtrumēta perueniēdi ad
conſequendum ſpūalia bona ⁊ talis
ſolicitudo eſt licita . ſicut illa que fu
it marthe ⁊ ex hijs patet reſponſio
ad obiecta .

¶ Dn̄ica . xvi . eſt euāgelium Jbat
ihefus in ciuitatem q̄ . ⁊c̈ . luce . ſepti
mo Circa quod mouet᷑ tale dubium .

Vtrū hoc miraculū quo re
ſuſcitauit filium vidue fue
rit ſufficiēteꝛ oſſiuum diui
nitatis xp̄i ſiue ꝙ xp̄s eſſet verꝰ de
us ⁊ videt᷑ ꝙ nō . Primo ſic eſſe
deū ⁊ hominem eſt ꝓpriū xp̄i . ſed
alijs multis tā veteri q̄ꝫ noui teſta
mēti ſanctis cōmune fuit reſuſcitare
mortuum ergo illa reſuſcitacio mor
tui nō fuit ſufficiēs ad oſtendēdum
diuinitatem xp̄i . Secūdo ſic v̓tu
te diuinitatis nichil eſt maiꝰ . ſꝫ aliq̇
fecerūt maiora miracula q̄ꝫ xp̄s . di
cit᷑ enim Jo . xiiij . Qui credit in me o
pera q̄ ego facio ⁊ ip̄e faciet ⁊ maio
ra horū faciet . Ergo videt᷑ ꝙ hoc

miraculum nec alia que xp̄s fecerit
fuerūt ſufficiēcia ad oſtendēdum di
uinitatem xp̄i . Tercio ſic ex ꝑticu
lari nō ſufficiēter oñdit᷑ vniuerſale
ſꝫ iſtud miraculū fuit quoddā ꝑticu
lare opus ergo ex illo nō ſufficien
ter demonſtrata eſt diuinitas xp̄i.
In oppo eſt euāgeliuꝫ in quo ex ma
gnitudine miraculi dicit᷑ ꝙ accepit
omīs timor .ſ. admirationis ⁊ glori
ficabūt deū Itē patet ex illo Jo. v.
opera q̄ dedit michi pater vt faciā
ipſa teſtimoniū phibent de me. Rñō
dicēdum ſub iſta cōcluſione miracu
lū hoc quod xp̄s fecit ſufficienter
oñdit diuinitatem xp̄i ſiue xp̄m eē
deū . Iſta concluſio patet q̄a ſuſcita
cio mortui ſcḋm ipſam ſpecieꝫ operis
trāſcēdit om̄em poteſtatē create v̓
tutis . ⁊ ideo nō poterat fieri niſi v̓
tute diuina . Secūdo patet ꝓpt̓
modū obſeruatū in faciēdo hoc mi
raculū . q̄a nō orādo ſꝫ imperādo ꝓ
p̄a v̓tute fecit . vnde dicitur luce ſex
to ꝙ v̓tus exibat de illo ⁊ ſanabat
om̄es p hoc oñdit᷑ ſicut dicit cirillus
ꝙ nō accipiebat alienā v̓tutē ſꝫ cuꝫ
eſſet naturalr̓ deus ꝓpriā v̓tutē ſu
per infirmos oſtēdebat . Alij auteꝫ
ſancti q̄ fecerūt miracula faciebant
hec implorādo diuinā potenciā ⁊ cle
mētiā nō imperādo ⁊ ſi aliquādo in
talib9 imperabāt hoc nō erat ꝓp̄a
v̓tute . ſꝫ exprimēdo v̓tutem xp̄i tan
q̄ꝫ miniſtri ⁊ non domini . Ad rō
nes in oppo. ad primā rñdet᷑ negan
do ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a xp̄s operat9 ē
hoc miraculum ⁊ alia ꝓpria v̓tute
qḋ nō fecerūt alij ſꝫ v̓tute diuina vn
de q̄ſqꝫ alius homo aliquid horū fe
cit ipſo faciente fecit . hoc autē ip̄e
nō alijs facientib9 fecit vt dicit aug.
Ad ſecūdam rñdet᷑ negādo ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a licet xp̄s dederit aplis po
teſtatem miracula faciēdi ⁊ maiora
q̄ꝫ ip̄e fecerat p ſeipſū maximū eniꝫ
inter miracula xp̄i fuit ꝙ ad tactuꝫ
fimbrie ei9 ſanabāt᷑ infirmi vt ha
bet᷑ math. ix. ſꝫ de petro legit᷑ act.
quinto ꝙ ad ei9 vmbrā ſanabāt᷑ in
firmi . maius autem eſt ꝙ ſanet vm
bra q̄ꝫ fimbria nō tñ aplī fecerunt
miracula v̓tute ꝓpria ſꝫ v̓tute xp̄i
⁊ ideo ratio nō ꝓcedit Ad terciā
rñdet᷑ etiā negādo ꝯnām . ⁊ ad pro
bationeꝫ rñdet᷑ ꝙ q̄ñ aliquod par
ticulare opus ꝓprium eſt alicui9 a
gētis tūc p id ꝑticulare opus ꝓbat᷑
tota v̓tus agētis ſicut cū rōnari ſit
ꝓpriū hominis oñdit᷑ aliquis eſſe
homo ex hoc ipſo ꝙ racionat᷑ circa
quodcūqꝫ particulare ꝓpoſitū ⁊ ſi
militer cū ꝓpria v̓tute miracula fa
cere ſit ſolius dei ſufficiēter oñſū eſt
xp̄m eſſe deū ex quocunqꝫ miraculo
quod ꝓpria virtute fecit .

¶ In dñica decimaſeptima eſt euā
geliū cū intraſſet ihesus domū . ⁊c.
luce . xiiij. Circa qḋ poſſunt diſ. ſe. q.

¶ Primo vtrū appetere p̄latione
ſit peccatum .

¶ Secūdo vtrū ambitio ſit pcc̄m.

Ad primam . q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videtur ꝙ appetere p̄latio
nem vt ep̄atum ſit licitum
⁊ nō ſit peccatū . Primo ſic dicit᷑ . i.
thi. iij. q̄ ep̄atum deſiderat bonum
opus deſiderat ſꝫ licitū ⁊ laudabile ē
bonū opus deſiderare ergo licitū eſt

deſiderare p̄latōeꝫ ſibi ep̄atū ſcḋo
ſic ſtat9 ep̄orū ē pfectōr q̄ꝫ ſtat9 re
ligioſorū . ſꝫ laudabile ē ꝙ aliq̄s deſi
derat ad ſtatū religioſorū trāſire . g
etiā laudabile ē ꝙ aliq̄s appetat ad
ep̄atuꝫ vl̓ p̄latōeꝫ ꝓmoueri . Tertio
ſic facta ſcōrū que in ſcriptura nar
rāt᷑ ꝓponūt᷑ nob̄ in exemplū . ſꝫ le
git᷑ Iſaye. vi. ꝙ Iſayas ſe obtulit
ad officium p̄dicatōis quod p̄cipue
conuenit p̄latis . ergo vr̄ ꝙ appeterē
p̄lationē ſiue ep̄atū ſit laudabile . ⁊
ita nō ſit pcc̄m. In oppo. ē euāge
liū p̄ns vbi dñs rep̄hendit eos qui
p̄m9 accubit9 eligebāt . Secundo eſt
illḋ quod dicit Aug9. ix. de ciuitate
dei locꝰ ſuperior ſine quo ꝑplus re
gi non pōt ⁊ ſi ad miniſtret᷑ vt decꝫ
tñ indecenter appetit᷑ . Rñdeo dicen
dū iuxta ſcm̄ thomā in ſecūda ſecūde
ꝙ in ep̄atu tria poſſunt conſiderari
quorū vnū eſt p̄ncipale ⁊ finale ſcꝫ
ep̄alr̓ opatio qua vtilitati ꝓximorū
intendit ſcḋm illḋ Joh. vltimo Paſce
oues meas . Aliud eſt altitudo gra
dus . quia ep̄us ſiue p̄lat9 ſup alijs
cōſtituit᷑ ſcḋm illud Mat. xxv. fidel̓ ſ̓
uus ⁊ prudēs quē cōſtituit dñs ſup
famiā ſuā . Terciū autem eſt ꝙ cō
ſeq̄nter ſe habet iſta . ſ. reuerentia ⁊
honor ⁊ ſufficiētia tp̄oraliū ſcḋm illḋ
p̄mo ad thi. q̄nto q̄ bene p̄ſunt p̄ſbi
teri duplici honore digni habeant᷑
qua conſideratione habita rñdet᷑ p
cōcluſiones . Prima eſt appetere
epiſcopatū rōne huiuſmodi circūſtā
tiū bonorū . ſ. reuerentie honoris ⁊
ſufficientie tēporaliū eſt illicitū . pa
tet q̄a hoc ptinꝫ ad cupiditatem l̓ am
bitionē . Vnḋ cōtra phariſeos dñs
ait Mathei . xxiij. amāt p̄mos accubi
t9 in cenis ⁊ p̄mas cathedras in ſi
nagogis . ſalutationes in foro . ⁊ vo
cari ab hōib9 rabi . Secūda cōcluſio
q̄ntū ad ſcḋm . ſ. ad celſitudinē grad9
appetere p̄lationem ſiue epiſcopatū
eſt illicitū ⁊ pcc̄m . patet q̄a hoc eſt p̄
ſūptuoſū . pꝫ nullus debet appetere
ſup̄ ſuas vires non ſibi ꝓportiona
tū alr̓ eniꝫ eſſet ſtult9 Oratius q̄ neſ
cit cāpeſtrib9 abſtinet ab armis ſꝫ ad
ep̄atū nullus eſt idone9 niſi qui ſcḋm
gradū ⁊ couenientiā om̄es alios exce
dit in cōuerſatiōe ⁊ cōtēplatiōe . ita
vt in cōſpectu ſui alij ſint grex . vñ
hāc ydoneitatem de ſe p̄ſumere ma
xime ſupbie eſt . vnde dñs Mathei
xx ſecūdo arguit diſcipulos p̄matū q̄rē
tes dicēs . ſcitis q̄a p̄ncipes gentium
dominānt᷑ eorū . ⁊c. vbi Criſo. dicit per
hoc oñdit ꝙ gētile eſt p̄matus cape ⁊
ſic gentiū cōpatiōe eorū animā ſtu
antem cōuertit . Tercia cōcluſio ap
petere ꝓximis ꝓdeſſe eſt ſcḋm ſe lau
dabile ⁊ v̓tuoſū . verū q̄a hoc ꝓut
eſt ep̄alis act9 habet annexā grad9
celſitudinem . Eſt concluſio quarta .
ꝙ vr̄ p̄ſūptuoſū ꝙ aliq̄s p̄eſſe ap
petat ad hoc ꝙ ſubditis ꝓſit niſi in
infeſta neceſſitate imminente . ſicut
grego. dicit in paſtorali ꝙ tūc lau
dabile erat ep̄atū querere q̄ñ p hoc
q̄ꝫq̄ꝫ dubiū nō erat ad ſupplicia gra
uiora puenire . bene tñ abſqꝫ p̄ſūp
tiōe pōt q̄libet appetere talia opera
facere ſi eū cōtingerit in tali officio
eſſe ita ꝙ opus bonū cadat ſub deſi
derio . Nō aūt p̄ncipat9 dignitatis .
vnde criſo. dicit ſup math. op9 q̄dē
deſiderare bonū eſt . Primatū auteꝫ

honoris cõcupiſcere vanitas eſt. p̄
mat⁹ eniz fugiẽtem ſe deſiderat. deſi
derãtem ſe horret. Ad rõnes in
oppo. ad p̄mã r̄ndet᷑ q᷑ ap̄ſus illud
dixit vt dicit grego. in paſtorali illo
tp̄ore q̄n ille q̄ preerat p̄us ad marti
rium ducebat᷑ ⁊ ſic nichil aderat in
ep̄atu q᷑ appeti poſſet niſi bonum
opus. Ad ſecũdam r̄ndet᷑ negan
do ↄnã ⁊ rõ eſt q̄a nõ eſt eadẽ rõ
de ſtatu religionis ⁊ de ſtatu ep̄ali
ꝑpter duo. Primo quidẽ q̄a ad ſta
tũ ep̄alem preexigit᷑ vite ꝑfectio ſꝫ
ad ſtatuz religionis nõ p̄exigitur ⁊
huiuſmodi dr̄e rõ eſt q̄a ſm dio. per
fectio ꝑtinet actiue ad ep̄m ſicut ad
ꝑfectionem ad monachũ aũt paſſi
ue ſicut ad ꝑfectũ. Req̄rit᷑ aũt q᷑ ſit
ꝑfect⁹ ad hoc q᷑ poſſit alios ad per
fectionem adducere q᷑ non p̄exigit᷑
in eo q̄ debet ad ꝑfectionem adduci
Eſt aũt preſũptuoſũ q᷑ aliquis per
fectũ ſe reputet. Nõ aũt q᷑ aliq̄s ad
ꝑfectionem tẽdat. Secũdo q̄a ille
qui ſtatuz religionis aſſumit ſe alijs
ſubicit ad ſp̄ualia capiẽda ⁊ hoc cui
libet licz vnde Aug. xiij. de ciui. dei a
ſtudio cognoſcẽd veritatis nemo ꝓ
hibet᷑. quod ad laudabile ꝑtinet oti
um. ſꝫ ille q̄ trãſit ad ſtatum ep̄alem
ſublimatus ad hoc q᷑ alijs ꝓuidat
⁊ hãc ſublimationẽ nullus debet ſibi
aſſumere ſm illud ad hebr̄. v. n̄mo
aſſumit ſibi honorem. ſꝫ q̄ vocatur
a deo ⁊ Criſo. dicit ſup mat. Prima
tũ eccl̄ie cõcupiſcere non iuſtũ ẽ nec
vtile. quis eniz ſapiẽs vult vltro ſe
ſubicere ſeruituti ⁊ periculo tali vi
deꝫ ꝓ om̄i eccleſia. niſi forte q̄ nõ
timet dei iuditium abutens p̄matu
eccleſiaſtico ſeculariter vt. ſ. conuer
tat ip̄m in ſecularem. Ad terciaz
r̄ndet᷑ negãdo ↄnãm ⁊ ratio eſt q̄a
ſic dicit gre. in paſto. yſa. q̄ mitti vo
luit añ ſe ꝑ altaris calculũ purgatũ
vidit ne ñ purgatus adire quiſqꝫ ſa
cra miſteria audeat quia ꝗ valde de
ficile eſt purgatũ ſe quẽlibꝫ poſſe
cognoſcere predicationis officiũ tu
ci⁹ declinat᷑.

Ad ſecũdam. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
vr̄ q᷑ ambitio non ſit peẽꝫ
Primo ſic ambitio impor
tat᷑ cupiditatez honoris ſꝫ honor ſ
ſe quoddã bonũ eſt maxime inter ex
teriora bona. Vnde ⁊ illi qui de ho
nore non curãt vituperãt᷑ ergo am
bitio non eſt pcc̄m ſed magis aliq̄d
laudabile ſm q᷑ bonũ laudabil̄r appe
tit᷑. Secũdo ſic quilibꝫ abſqꝫ vicio
poteſt appetere quod ſibi debet᷑ ſed
honor eſt premiũ v̊tutis. p̄mo ethi.
⁊ oraũo ergo ambitio honoris non
eſt pcc̄m. Tercio illud per qd̄ ho
mo ꝓuocatur ad bonũ ⁊ reuocat᷑ a
malo non eſt pcc̄m ſꝫ ꝑ honorẽ ho
hõies prouocãtur ad bona facienda
⁊ mala vitanda ſicut ph̄us dicit. iij.
ethi. ⁊ tull⁹ in libro de tuſculanis q̄ſ
tionib⁹. q᷑ honor alet artes ergo am
bitio nõ eſt pcc̄m. In oppo. eſt euã
geliũ p̄ns in quo manifeſte reꝓbat
ambitionem honoris in hominibus.
Rñô dicendũ q᷑ ambicio ſemp ẽ pec
catũ. Iſta cõcluſio p̄mo patꝫ ex illo
.i. corin. xiij. Caritas non eſt ambitioſa
nõ q̄rit q̄ ſua ſũt nichil autem repu
gnat caritati niſi pcc̄m ergo ambi
tio eſt pcc̄m. ꝓ qua cõcluſione pleni
us oñdẽdã notãdum eſt iuxta ſanctũ
in ſecũda ſcd̄e q᷑ honor importat q̄n
dam reuerẽtiaz alicui exhibitã in te
ſtimoniũ excellentie ei⁹. Circa autez
excellentiã hominis duo ſũt attendẽ
da. Primo quidẽ q᷑ illud ſm quod
homo excellit nõ hẽt hõ a ſe ipſo ſꝫ
eſt quaſi diuinũ in eo. ⁊ ideo ex hoc
non debet᷑ p̄ncipaliter ſibi honor ſꝫ
deo. Secũdo cõſiderandũ eſt q᷑ id in
quo excellit dat᷑ hõi a deo vt ex eo
alijs proſit. Tripliciter ergo appe
titũ honoris cõtingit eſſe in ordina
tum. Vno mõ ꝑ hoc q᷑ aliq̄s appetit
teſtimoniũ de excellentia q̄ꝫ non hẽt
quod eſt appetere honorez ſup̄ ſuã
ꝓportiõez. Alio mõ ꝑ hoc q᷑ honorẽ
ſibi cupit nõ referendo in deũ. Ter
tio modo ꝑ hoc q᷑ appetit⁹ ei⁹ in ipſo
honore quieſcit non referens hono
rez ad vtilitatẽ aliorũ. Ambitio aũt
importat in ordinatũ appetitũ ho
noris. vñ manifeſtũ eſt q᷑ ambitio
ſemp ſit pcc̄m. Ad rões in oppo.
ad primã r̄nt᷑ negando ↄñaz ⁊ rõ ẽ
quia appetitus boni dꝫ regulari ſm
rõez cuius regulã ſi tranſcendat erit
vicioſ⁹ ⁊ hoc mõ vicioſũ ẽ q̄ꝫ aliq̄s
appetat honorez nõ ſm ordinẽ rõis
vituꝑant᷑ aũt qui non curant de ho
nore ſm q᷑ rõ dictat. vt ſcꝫ vitẽt ea
que ſũt cõtraria honori. Ad ſecũ
dã r̄nt᷑ negãdo minorez. dicim⁹ eniz
q᷑ honor non eſt premiũ virtutis
quo ad ipſũ virtuoſũ. vt ſ. hoc pro
premio expetere debeat. ſed ꝓ pre
mio expetit beatitudinez que ẽ finis
virtutis dr̄ aũt eſſe premiũ virtutis
ex parte aliorũ q̄ nõ habent aliquid
maius quod virtuoſo tribuãt q̄ꝫ ho
norez. q̄ ex hoc ipſo magnitudinem
habẽt q᷑ ꝑhibet teſtimoniũ v̊tuti.
vnde patꝫ q᷑ nõ eſt ſufficiẽs premi
um vt dicit᷑ iiij. ethi. Ad tertiam
r̄ndet᷑ negãdo ↄñaz ⁊ rõ ẽ. q̄a ſic ꝑ
appetitũ honoris q̄n debito modo
appetit᷑ aliqui prouocant᷑ ad bonũ
et reuocant᷑ a malo. ita etiã ſi in or
dinate appetat᷑ põt eſſe hõi occaſio
multa mala faciẽdi dũ ſcꝫ non curat
qualitercũqꝫ honorez conſequi poſ
ſit. ſiue dolis ſiue fallacijs. dicit᷑ etiã
q᷑ illi qui ſolũ ꝓpter honorez vl̄ bo
na faciũt vel mala vitant nõ ſũt vir
tuoſi vt patꝫ ꝑ ph̄m. iij. ethi. vbi
dicit q᷑ nõ ſũt vere fortes q̄ ꝓpter
honorez fortia faciũt.

¶ In dominica xviij. eſt euãgeliũ
Audientes phariſei Mat. xxi. Circa
quod poſſunt diſputari. ſ. q.

¶ Primo vtrũ de caritate fuerint
danda duo precepta

¶ Secũdo vtrũ homo ex caritate
debeat diligere ꝓximũ pl⁹ q̄ꝫ ſe ip̄m

¶ Tertio vtrũ xp̄s ſufficiẽter ꝓ
bauit phariſeis in ſe habere diuinã
naturã. d. quõ ꝗ dauid in ſpũ vocat
eum dominũ.

Ad primã. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videtur q᷑ de caritate non
fuerint dãda duo precep
ta. Primo ſic precepta legis ordinã
tur ad v̊tutez. ſꝫ caritas eſt vna v̊t⁹
ergo de caritate non fuit dandũ niſi
vnũ preceptũ. Secundo ſic dicit.
Aug⁹. in primo de doctrina xp̄iana
caritas in ꝓximo nõ diligit niſi deũ
ſed ad diligendũ deũ ſufficeret ordi
natio per hoc p̄ceptũ diliges dominũ
deũ. ergo non oportuit dari aliud p̄
ceptũ de dilectiõe proximi. Tertio

ſic. apl'us dicit ad romanos .xiii. qui diligit ꝓximū legem impleuit ſʒ non implet' lex niſi p obſeruātiā omniū preceptorū .ergo omnia p̄cepta in cludūt' in dilectione proximi. ſufficit ergo hoc vnū p̄ceptū ð dilectōe ꝓximi nō ergo debuerūt dari duo precepta caritatis. Jn oppo. eſt xp̄s in euangelio preſenti ꝙ duo p̄cepta ponit caritatis. R. nō dicendū ſub aliquibꝰ cōcluſionibꝰ. Prima ē ꝙ duo precepta caritatis poſita a xp̄o in euangelio p̄nti ſūt ſufficientia. iſta cōcluſio probat' ſic. precepta in lege ſe habēt ſic ꝓpoſitōes in ſciētijs ſpeculatiuis in hijs cōcluſiones v̄tute continenter in p̄mis p̄ncipijs vñ qui pfecte cognoſceret p̄ncipia ſm ſuā totā virtuteʒ nō opus haberet vt ei cōcluſiones ſeorſū ꝓponerēt' ſed quia nō omnes ꝙ congnoſcūt p̄ncipia ſufficiūt cōſiderare quicquid in principijs virtute cōtinet' neceſſe ē ꝓpter eos. vt in ſcientijs ex p̄ncipijs cōcluſiones ð ducūt'. Jn opalibꝰ aūt in quibꝰ precepta legis nos dirigūt finis habet rationeʒ p̄ncipij dilectio aūt dei finis eſt ad quem dilectio ꝓximi ordinat' .⁊ ideo non ſolum oportet dare preceptū ð dilectōne dei ſed etiā de dilectione ꝓximi ꝓpter minꝰ capaces ꝙ non ð facili cōſiderarent vnū horuʒ preceptorū ſub alio contineri Secūda cōcluſio inter iſta duo precepta. p̄mū dignitate ⁊ maximū eſt p̄ceptū ð dilectione dei. patʒ iſta cōcluſio ex illo verbo xp̄i dicentis hoc eſt p̄mum ⁊ maximū mandatū in lege maximum capacitate illud eniʒ ē in quo omnia continent'. qua in iſto dilectio ꝓximi concipit' ſm ꝙ in Jo. dr̄. ꝙ diligit deū diligit ⁊ ꝓximū. ⁊ ideo maximū Jtem eſt primū origine. Tertia cōcluſio ꝙ in hijs duobꝰ mādatis vniuerſa lex pendet ⁊ prophete. i. tota doctrina legis ⁊ ꝓphetarū dependet ab hijs. Jſta concluſio ꝓbatur ex verbo xp̄i. Secūdo rōe oñdit' ſic finis eniʒ in appetibilibꝰ ſe hʒ ſicut principiū in ſpeculatiuis procedit eniʒ ſcientia ex principijs ad concluſiones. ⁊ ſic tota ſcientia ex p̄ncipijs iudicat' ſic in omnibꝰ opatōibus totum dependet a fine ꝗa ergo dilectō eſt finis. finis precepti ē caritas vt dicit apl'us. ideo ab iſtis dependent omnia alia ⁊ hʒ eſt expoſitō auguꝰ. Origines ſic exponit in hijs. i. in obſeruātia iſtorū pendet intellectꝰ legis ⁊ ꝓphetarū. quia ꝙ hʒ obſeruat meret' intelligentiā legis ⁊ prophetarū eccle. ii. ꝙ timetis dn̄m diligite illū ⁊ illūiabūt' corda vr̄a. Pſl. a mandatis tuis intellexi. Nunc ad rōes in oppo. ad primaʒ r̄ndet' negādo ꝯñaʒ ⁊ rō eſt. quia licet caritas ſit vna virtꝰ que habet tn̄ duos actus. quorū vnꝰ ordinat' ad aliū ſicut ad fineʒ precepta aūt dant' de actibus virtutū ⁊ ideo oportuit plura eē p̄cepta caritatis. Ad ſecūdā r̄ndetur negādo ꝯñaʒ ⁊ ratio eſt. ꝗa licʒ deꝰ diligatur in ꝓximo ſic finis in eo ꝙ eſt ad finem tn̄ oportuit de vtroqʒ explicite dari p̄cepta ratione iā dicta. Ad tertiā r̄ndetur eodē mō

AD ſecūdā .q. ſic ꝓceditur ⁊ videtur ꝙ homo ex caritate debeat plꝰ diligere

ꝓximū q̄ʒ ſeipſū Primo ſic. p̄ncipale obiectū caritatis eſt. ſʒ qñqʒ homo habet proximū magis deo cōiunctū q̄m ſit ipſe. ergo magis ðbet aliquis talem diligere q̄m ſeipſū Secūdo ſic detrimentū illiꝰ magis vitamꝰ quē magis diligimus ſed homo ex caritate ſuſtinet detrimētū ꝓ proximo. ſm illud ꝓuer. xii. ꝙ negligit dampnū ꝓpter amicū iuſtꝰ eſt ergo homo debet ex caritate magis aliū diligere q̄m ſe ipſū Tertio ſic conformando id quod magis quis diligit in ſe ipſo eſt viuere ſʒ caritas facit ponere vitā corporaleʒ ꝓ fratribus ergo caritas facit magis diligere ꝓximū q̄m ſe ipſū Jn oppo. eſt euangeliū p̄ns. vbi dr̄. diliges ꝓximū ſic te ipſū. ex quo videt' ꝙ dilectio hominis ad ſeipſū eſt ſicut exemplar dilectionis que habet' ad alterū. ſʒ exemplar potius eſt q̄ʒ exēplatū. ergo ex caritate magis debet homo diligere ſe q̄m proximū. R. nō dicendū ꝙ in homine duo ſūt ſcʒ natura ſpūal' ⁊ natura corporal'. priꝰ homo non debet ſe diligere q̄ntū ad naturam ſpūaleʒ ſiue interiorem q̄ʒ q̄ntū ad naturā corporalem ſiue exterioreʒ. ⁊ ideo ea que ſūt bona nature ſpūale ſiue interiori plꝰ dʒ opare q̄ʒ ea que ſūt bona ſibi ſm naturā exteriorem. Jſto promiſſo ſic iſta cōcluſio. homo ſm naturā ſpūalem magis dʒ poſt deū diligere ſe ipſū q̄m quēcūqʒ aliū iſta cōcluſio pʒ ex ipſa ratione diligendi. nam deus diligit' vt principiū boni. ſup quo fundat' dilectio caritatis. homo aūt ſe diligit ex caritate ſm rōeʒ qua eſt particeps predicti boni. Proximus aūt diligit' ſm rōeʒ ſocietatis in iſto bono conſociatō auteʒ rō eſt dilectionis ſʒ q̄ndā vnionē in ordine ad dū vnde ſic vnitas potior eſt q̄m vnio ita ꝙ homo participet bonum diuinū eſt potior rō diligendi q̄ʒ ꝙ aliꝰ aſſociet ſibi in hac participatione ⁊ ideo ex caritate debet magis ſeip̄m diligere q̄m proximū. ⁊ huiuſmodi ſignū eſt ꝙ homo non debet ſubire aliquod malū pcc̄i quod contrariat' participatōi beatitudinis vt proximū liberet a pcc̄o. Secūda cōcluſio eſt ꝙ homo ex caritate magis dʒ diligere ꝓximū q̄m ſeip̄m ſm naturā corporalem. pʒ concluſio quia illud eſt magis diligendū quod habʒ pleniorem rationem diligibilis ex caritate vt dictū eſt. Conſociatō autem in plena participatōe beatitudinis que eſt ratō diligendi proximum eſt maior ratio diligendi quam participatō beatitudinis p redundantiam que eſt ratō diligendi ꝓpriū corpꝰ ſiue naturam corporalem ⁊ ideo ꝓximū quantū ad ſalutem anime plꝰ debemus diligere quam proprium corpus Ad ratōes in oppoſitum ad primam reſpondet' negando cōſequentiam ⁊ ratio eſt quia dilectio caritatis non ſolum habet q̄ntitateʒ ex parte obiecti quod eſt deus ſed etiam ex parte diligentis ꝙ eſt ipſe homo caritatem habens. ſicut ⁊ q̄ntitas cuiuſlibet actionis depēdet quodam modo ex ipſo ſubiecto ⁊ iō licʒ proximus melior ſit deo propinquior quia tamen nō eſt ita propinquus caritatem habenti ſicut ipſe ſibi nō

ſeq̇t᷑ ꝙ magis debeat aliquis proxi
mum quā ſe ipſū diligere .Ad ſecū
dā rn̄det᷑ negādo conſequentiam ⁊
rō eſt quia homo debet detrimenta
corporalia pati ⁊ ſuſtinere ꝓpter
amicū .⁊ hoc ipſo magis ſe ipſū di
ligit ſm ſpūalem mētem q̇a hoc per
tinet ad pfectionem v̇tutis q̄ eſt bo
nū mētis .ꝫ in ſpūalibꝰ nō debet hō
pati detrimētum peccādo vt ꝓximū
liberet a pc̄co ſicut dictū eſt . Ad
terciā rn̄det᷑ negādo conſeqentiam
⁊ rō eſt q̇a tradere ſe morti ꝓpter
amicum eſt pfectiſſimꝰ actꝰ v̇tutis
vnde hūc actū magis appetit v̇tuo
ſus q̄ꝫ vitā ꝓpriā corporalez vnde
ꝙ aliq̇s vitā ꝓpriā corporalē ꝓp
ter amicū ponat nō cōtingit ex hoc
ꝙ aliquis plus amicū q̄m ſe ipſū di
ligat .ꝫ quia in ſe plus diligit bonū
v̇tutis q̄m bonū corporale .

Ad terciam queſtionem ſic
ꝓcedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ xp̄s nō
ſufficienter ꝓbauit phari
ſeis in ſe habere diuinā naturam ex
illo quomodo ergo dd. in ſp̄u vocat
eum dominū .Primo ſic q̇a vt dicit᷑
Iſa.liij generationem eiꝰ quis enar
rabit .Si ergo generatio eterna eſt
ineffabilis de illa non poteſt intelli
gi textꝰ ille .ergo ex illo non potuit
capi ſufficiens argumentū Secū
do ſic.textꝰ ille non videtur poſſe in
telligi de xp̄o q̇a dicit᷑ ſede a dextris
meis quia dextera ⁊ ſinixtra ſūt dīe
poſitionum corporaliū ꝫ nichil cor
porale conuenit deo quia deus ſpūs
eſt. Io.iiij.ergo ſedere a dextris non
conuenit filio dei .Tercio idem ar
guit᷑ ex illo quod ſe quit᷑ donec po
nā inimicos.⁊c̄.ex quo videt᷑ ꝙ poſt
q̄ꝫ poſuerit inimicos ꝙ vltra nō ſe
debit a dextris dī .In oppo.eſt euā
geliū vbi dicit᷑ ꝙ nemo poterat ei
reſpondere verbū. Rn̄o dicēdū
ꝙ xp̄s ſufficiēt ꝓbauit in ſe naturā
diuinā eſſe ex illo loco ꝓ cuiꝰ euiden
tia ꝯſiderandū ꝙ licꝫ pharifei legis
periti cognouerūt ihesū eſſe verum
xp̄m ⁊ p conſequens deū ⁊ hominē
quia tn̄ conceperūt contra eū odium
⁊ rancorez iā vera ſtimatō corrup
ta eſt in eis aliquo modo ⁊ ideo in
ceperūt eū negare ⁊ pſequi tanquā
blaſfemū . quia dicebat ſe eſſe dei
filiū ⁊ p conſequens incipiebat cor
rūpere ſcripturas ⁊ dampnare que
loquebantur de eius diuinitate ꝓpt
quod dn̄s fecit eis illā queſtionez de
xp̄o cuius filiꝰ eſt dicunt ei dauid ſo
lū .ſ.diuinitatem negando ꝫ xp̄s ait
illis arguendo in contrariū quō da
uid in ſpū.i.in ſpū ſancto inſpiratus
vocat eū dn̄m dicens .Dixit dominꝰ
domino meo ⁊c̄.ꝙ enim iſta ſcriptu
ra intelligat᷑ de xp̄o patꝫ quia ipſi
pharifei non negauerūt hec ꝫ con
ceſſerunt ſede a dextris meis ſedere a
dextris vno modo accipit᷑ pro equa
litate ſicut ſup̄ circa aſcenſionez dic
tū eſt.⁊ ſic xp̄s ſecūdū ꝙ deus ſedet
ad dexteram . Alio modo eſt eſſe in
potioribꝰ bonis ⁊ hoc modo conue
nit chriſto ſm.humanitateem quia
vt ſic in gloria preeſt āgelis.donec
ponam inimicos tuos.⁊c̄ Iſtud cō
plebit᷑ in iudicio qn̄ omnia perfecte
ſubicientur homini chriſto.ſi ergo
dauid vocat eum dominum quomō
eſt filius eius:q.d.cum ſm naturam
humanā ſit filius dauid p cōſequēs
eo inferior oportꝫ ponere in eo aliā
naturā p quā ſit dominus eiꝰ ⁊ eo
ſupior .hoc autem eſſe non pōt niſi
ſit diuina ⁊ ſic in xp̄o ſunt due natu
re ſcꝫ diuina ⁊ humana ⁊ q̇a ſufficiē
ter ꝓbauit hoc ſequitur nemo pote
rat reſpōdere quia nō poterāt ſcrip
turam negare nec auſus fuit q̇ſquā
ex illa die amplius interrogare Cō
ſiderādum tamē ꝙ vt dicit magiſter
nicolaꝰ de lira ꝙ iudei moderni diui
nitatem xp̄i negātes dicūt predictā
auctoritatem eſſe ad literā de abra
ham ⁊ ꝙ eliazar diſpenſator domꝰ
abrahe fecit hūc pſalmū agens deo
gracias de victoria q̄ꝫ habuit abra
hā de quinqꝫ regibꝰ vt pꝫ geñ.xiiij
poſt q̄ꝫ victoriam apparuit dominꝰ
abrahe dicens noli timere abraham
ego ꝓtector tuus ſum ⁊ merces tua
magna nimis .dicūt ergo ꝙ eliazer
loquit᷑ ſic dixit dn̄s .i.deus celi q̇ eſt
dn̄s omniū dixit dn̄o meo abrahā
ſede a dextris .⁊c̄.quia cōfortauit eū.
vt viſū eſt ꝓmittendo ei auxiliū ⁊
premiū . ꝫ iſta expoſicio patꝫ eſſe
ex multis .Primo per titulū p̄s.
vbi ponit᷑ p̄s.dauid etiā in hebreo
quia non ponitur in pſalmis factis
ab alijs .Secūdo per illud qd̄ ſcri
bit᷑ in.p̄s .eodem ex vtero ante lu
ciferū genui te .quod non poteſt di
ci de abraham ꝙ ſit genitus ex vte
ro dei vel ſubſtācia .⁊ ante luciferū
.i.ante mūdi creationem.ꝫ ſolū pōt
verificari de filio dei .⁊ iterū in fine
pſalmi dicitur tu es ſacerdos .⁊c̄. qd̄
non poteſt verificari de abraham q̇
non fuit ſacerdos ⁊ dato ꝙ fuiſſꝫ ta
men ſacerdotium eius non potuiſſet
fuiſſet eternum ꝫ ſolum ſacerdotum
xp̄i eſt eternum . Ad rationes in
oppoſitum ad primā reſpondet᷑ ne
gando conſequentiam .quia licet ge
neratio eterna ſit ineffabilis homi
nibus non tamen deo qui de ea loq̇t᷑
in ſacra ſcriptura . Ad ſecundam
reſpondet᷑ negando conſequenciaꝫ
⁊ ratio eſt quia per dexteram nō in
tellit᷑ aliqua ſedes localis ſed equali
tas glorie ⁊ honoris ſicut dictū eſt
in qua eſt equalis xp̄s patri ſm ꝙ
d̄us ¶ Ad terciā reſpondetur negā
do conſequenciam ⁊ ratio eſt quia li
donec aliquādo importat tempus d̄
terminatum aliqn̄ infinitū hic vero
importat infinitum .

¶ In dn̄ica decimanona eſt euāge
lium Aſcendēs ihesus in nauiculam
math.nono Circa qd̄ poſſunt diſpu
tari ſequentes queſtiones.

¶ Primo vtrum xp̄s ſm ꝙ homo
habuit poteſtatem dimittendi pcc̄a
¶ Secūdo vtrum a xp̄o fuerit ali
qua poteſtas collata miniſtri eccle
ſie ad expulſionem vel remiſſionem
peccati .
¶ Tertio vtrum eque facile ſit
paraliticū curare ⁊ pcc̄a dimittere

Ad primā .q.ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ ꝙ xp̄s ſm ꝙ homo
habuit poteſtatē dimitten
di peccata ¶ Primo ſic ex preſenti
euangelio vbi dicit᷑ vt autem ſciatiſ
quia filius hominis habet poteſta
tem dimittendi peccata dixit parali
tico .ſurge ⁊ ambula .ꝫ non opor
tebat oſtendere ſignū ad ꝓbandum

ꝙ d̾us haberet poteſtatē dimittēdi
pccā qꝛ hoc iudei cōfitebātur ergo
etiā ſm ꝙ homo habuit ptātem di
mittēdi pccā ¶. Secūdo ſic xp̄s ſm
ꝙ homo eſt redēptoꝛ noſter . ſꝫ non
pōt aliq̄s liberari a ſuitute pcc̄i niſi
ſibi pcc̄m dimiſſuꝫ eſt . ergo xp̄s ſm
ꝙ hō habuit ptātem dimitēdi pccā
Tercio ſic ſup illud Jo . v . ſicut pa
ter ſuſcitat mortuos . ⁊c̄ . dicit Aug.
iudicat ⁊ ſuſcitat corpora nō pr̄ ſed
Filius ſm humanitatis diſpēſatōneꝫ
q̄ minoꝛ eſt pr̄e ſꝫ ſuſcitatio corpoꝛū
atteſtat᷑ ſuſcitationi animarū q̄ fit
ꝑ remiſſionem pcc̄i . ergo xp̄s ſm ꝙ
hō potuit dimitere pccā Jn oppo.
ſic illud qꝺ eſt ſolius dei nō cōuenit
xp̄o ſm ꝙ hō ſꝫ dimittere pccā eſt
huiuſmōi ſm illud yſa . xliij . ego ſū q̄
deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me ergo
nō cōuenit xp̄o ſm ꝙ hō ¶. Secū
do ſic nulli remittit᷑ pcc̄m niſi ꝑ ſpꝫ
ſcm̄ . ſꝫ xp̄s ſm ꝙ hō nō poterat da
re ſpūm ſcm̄ ergo non poterat r̄mit
tere pccā ſm ꝙ hō . Rn̄o dicēdū iux
ta ſcm̄ Tho . ꝙ triplex eſt poteſtas
abſoluēdi a pcc̄o . Vna eſt ptās auc
toritatis ⁊ hec ſoli⁹ eſt dei q̄ ꝓpria
v̄tute pccā dimittit q̄ſi ꝑncipalis cā
remiſſionis pcc̄i . vnꝺ de tali ptāte
ſit iſta concluſio . Chriſt⁹ remittere
pccā non potuit ſm ꝙ hō . patꝫ cō
cluſio ſic ille ſol⁹ pōt pccā dimittere
ꝓpria ptāte q̄ pōt animas viuifica
re . ſꝫ ſol⁹ dei eſt animas viuificare
vt dicit Aug. ſup Jo . ergo . ⁊c̄ . Alia
ptās eſt miniſteri ⁊ de tali eſt ſecū
da cōcluſio ꝙ talis poteſtas conue
nit his q̄ ſacra miniſtrāt vl̄ diſpen
ſant in q̄b⁹ diuina v̄t⁹ ſecretius ope
rat᷑ ſalutem ¶. Tercia ptās ē me

dia q̄ dr̄ ptās excellentie . ⁊ de iſta ē
tercia cōcluſio . ꝙ hāc xp̄s pre alijs
habuit . attendit᷑ aūt hec ptās quā
tū ad tria ¶ Primo q̄ntū ad hoc ꝙ
ex merito paſſionis ei⁹ baptiſm⁹ ef
ficaciā habet . nō autē ex merito ali
cui⁹ alterius baptizātis ¶. Secūdo
quantū ad hoc ꝙ xp̄s ſine ſacramē
to ſacramētorū effectū cōferre po
terat quaſi dn̄s ⁊ inſtitutor ſacra
mentorum effectū cōferre poterat
q̄ſi dn̄s ⁊ inſtitutoꝛ ſacmētorū qꝺ ꝺ
alijs nō dr̄ Tercio q̄ntū ad h̾ ꝙ ad
inuocationē nōis ei⁹ dabat᷑ remiſſio
pccōrū ī bapiſmo in p̄m eccl̄ia Ad
rōes in op . ad p̄mā rn̄dt᷑ n̄gādo ɔn
āꝫ ⁊ rō ē qꝛ Fili⁹ hēbat ptātē aucto
ritatis dimittēdi pccā nō ſꝫ ꝙ hō ſꝫ
ſꝫ ꝙ d̾s ⁊ iō ꝑ miraclꝫ oſſū h̾ ꝓba
bat᷑ ꝙ ille hō eēt d̾s cui natura obe
diebat q̄ſi ꝓpͥo c̄atori Ad ſecūdaꝫ
rn̄dt᷑ negādo ɔ nāꝫ ⁊ rō ē qꝛ redēp
toꝛ Vno mō dicitur propter vſum
poteſtatis auctoritatiue in abſoluē
do a pcc̄o ⁊ ſic xp̄s ſm ꝙ d̾us redēp
toꝛ eſt ¶ Alio mō dr̄ ꝓpter officiū
humilitatis . ⁊ ſic cōpetit xp̄o eē re
dēptoreꝫ ſm ꝙ hō in q̄ntū ꝑ humi
litatem paſſionis nobis remiſſioneꝫ
meruit pccōrum ⁊ hoc pertinet ad
poteſtatem excellēcie vt dictum eſt
Ad terciā reſpōdet᷑ negādo ɔnāꝫ ꝺ
ptāte auctoritatiua dicim⁹ enim ꝙ
ptās q̄ꝫ xp̄s habuit ſuſcitādi corpo
ra nō fuit ptās tm̄ miniſterij ſic etiā
petr⁹ mortuos ſuſcitauit nec ē iterū
ptās auctoritatis qꝛ h̾ ſoli⁹ dei eſt
ſꝫ ē ptās cuiuſdā excellētie q̄ ei cōpe
tit ex vniōe ad deū vt . ſ . impio nō ꝑ
eē mortuos ſuſcitarꝫ ⁊ ſimil̾ habuit
ptātem excellencie in remitēdo pccā

Ad ſecundā q . ſic procedit᷑ et
uidet᷑ ꝙ a xp̄o fuerit aliqua
poteſtas collata miniſtris ad
expulſionē ſiue remiſſionem peccati
Primo data eſt miniſtris aliqua
poteſtas ſpūalis ſed ad emūdatiōem
corpalem non requiritur aliqua po
teſtas ſpūalis ſ; ſufficit corpalis . er
go miniſtris collata eſt aliqua pote
ſtas ſpūalis ad emūdationeꝫ interi
orem Secūdo ſic ſm dyo . vi . eccle .
Jerarchie ad miniſtros eccleſie pti
net purgar̄ illuminare et perficere
ſꝫ purgacō in eccleſia fit aſurdibus
mētis . ergo miniſtris eſt data pote
ſtas coopandi ad interiorē emunda
cionē Tercio ſic plus eſt expelle
re demonē q̄ꝫ ſeminatū per ipſū . ſ .
peccatū ſed deus dedit hominibus
ptātem demōes expellēdi ut patet
luce . x . ergo multo fortius potuit
dare poteſtatem expellendi peccatū
Jn oppo . arguitur ſic maius eſt
iuſtificare impiū q̄ꝫ creare celuꝫ et
terram ſed in creatione celi et terre
nichil deo coopatur ergo nec iniuſti
ficacione impij . Rn̄o dicenduꝫ ſubcer
tis cōcluſionibus iuxta triplicē ptā
tem determinatā in ſuperiori queſti
ɔne . Prima ptās auctoritatis expel
lēdi peccati ſiue emuudandi animas
a peccatis nō pōt creature alicui cōi
cari . Jſta concluſio patet ſic . quic
quid enim cōicatum alicui traheret
ipſum extra terminos ſpeciei nō po
teſt cōicari ei ſicut equo nō pōt cōi
cari ꝙ habeat rōnē q̄uiſ hoc cōica
tum ſit homini . ꝙ aūt cōicatum ali
cui traherēt ipſū extra terminos cre
ature nō poteſtas alicui creature cōi

cari . poteſtas aūt auctoritatis ē hu
iuſmodi quia non poteſt eſſe ꝙ crea
tura ſit principale agens reſpectu
nobiliſſimi effect⁹ quo ultimi fini
cōiungitur anima rationalis cui⁹ ē
grā per quā fit remiſſio peccatorū
Secunda concluſio . poteſtas mi
niſterii cōpationis ad emundatiorē
interiorē collata ē miniſtris nō ſicut
cauſans ſed ſicut diſpones ad eam .
ipſi enim ſacramenta cōferunt . que
ad grām diſponunt per quam fit re
miſſio peccatorū . Jo . ii . dicitur diſci
pulis quorū remiſeritis peccata re
mittuntur eis . nec h̾ dicitur q̄ntū ad
manifeſtatiōem tm̄ ſicut aliqui uo
lunt dicere quia ſic ſacerdos noui te
ſtamenti non haberet maiorem po
teſtatē q̄ꝫ ſacerdos ueteris teſtamē
ti erḡ oportet intelligere ꝙ aliquo
modo coopemur ad emundationem
culpe inſtromētaliter et diſpoſitiue
ſicut dictum eſt . Tercia cōcluſio
poteſtatem excellencie deus hōinis
puro conferre potuit et ita miniſt
ris eccleſie potuit eniꝫ tante gracie
plenitudineꝫ conferre ut eorū meri
tum coopetur ad ſacramētorū effe
ctus ut ad inuocationeꝫ nominū ip
ſorum ſanctificarentur ſacramenta
ſed tamen nō fuit decens ut confer
rēt ne ſpes in homine ponerent et
ut eccleſie veruꝫ caput eſſe oſtēdere
tu . a quo omnia membra ſpūalem
ſenſum et motum reciperent . quod
eſt chriſtus Ad rationes inoppo .
ad primā rn̄detur ꝙ poteſtas ſpū
alis que miniſtris eccleſie cōcedit᷑
ad aliquit interius ſe extendit ſicut
virtus ſacramentalis . ſed non ad cor

latione3 gracie per quā eſt remiſſio
peccatorū. directe et principaliter p
tingendo ſeu diſponēdo ſicut dictum
eſt ¶ Ad ſecūdā rñdet᷒ ꝙ purgacio
de qua dionisius loquit᷒ eſt ad tene
bris ignorācie ſicut ipſemet dicit· vñ
magis pertinet ad intellectū q̄m ad
affectū ¶ Ad terciā rñdetur negan
do aſſumptū: et ratio ē. q̄a poteſtas
data hominib9 expellēdi demones ē
q̄ntū ad effectū nocumēti corporal'
quē in vexatis faciūt. nō q̄ntum ad
effectū nocumenti ſpūalis quod eſt
peccatū. quia hoc ſolius dei ē peccm
expellere a ſeruitute demonis liberarē
Jo· octauo ſi filius vos liberauerit
veri liberi eritis.

Hd terciā q. ſic ꝓcedit᷒ et vi
det᷒ ꝙ non eque facile ſit cu
rare paraliticum et peccata
dimittere. Primo ſic virtute nature
per artem medicine pōt paraliticus
quādoq3 curari. ſed dimittere pecc̄a
ſup excedit in tm̄ omnem virtutem
creatā et humanā et angelicā. vt
ſit ſolius dei hoc facere. ſicut patet
Jſa. lxvi. Ego ſū qui deleo iniquitates
et peccata. erḡ ⁊c. Secūdo ſic q̄nto
anima ē nobilior corpore tāto pecc̄ū
dimittere maius ē q̄m corpus ſanare
Tercio ſic. maius eſt iuſtificare im
pium q̄3 creare celū et terrā erḡ ma
gis eſt dimittere peccata q̄m ſanare
paraliticū cum iuſtificatio ſit impij
peccatorū remiſſio Jn oppo. videt᷒
eſſe p̄ſens euangeliū. Rñ o dicēdū
ꝙ iſta cōperatio pōt fieri reſpectu
opātis. et ſic ambo ſūt eque facilia.
vel reſpectu operis et ſic dimittere
peccata eſt difficilius. quia vt dicit
Augu. magis eſt de impio facere piū
q̄m celū et terrā creare q̄a deus hēt
ibi reſiſtentiā. ſc3 volūtatem prauā
Jn creatione autē nichil rēſiſtēs hūit
vel pōt fieri cōparatio reſpectu nr̄e
cōgnitionis. et ſic facilius eſt dicere
remittunt᷒ pecc̄a q̄3 dicere paralitico
ſurge ⁊c. q̄a illud nō videmus iſtud
aūt videntes admiramur. Criſo. q̄nto
anima potior ē corpore tanto cura
tio anime plus eſt q̄3 corporis quia
illud occultum eſt addit quod manife
ſtum eſt vel pōt intelligi reſpectu lo
cutionis ac ſi dicat eque facile eſt
dicere dimittūt᷒ tibi peccata tua et
dicere ſurge et ambula ſi ergo vide
tis ꝙ ad meū dicere ſurge et ābula
ſequit᷒ curatio corporis credatis ꝙ
ad meū dicere remittunt᷒ tibi pecc̄a
tua ſequit᷒ curatio mētis· Ad racōes
in oppo. ad primā rñdet᷒ ꝙ lic3 pa
raliſis v̓tute nat᷒e aliq̄n do poſſit cu
rari nō tamē ſubito nec ita ꝑfecte ꝙ
ſtatī3 homo poſſit lectū in quo iacet
portare ſic dicit᷒ hic vnde p imperiū
tanquā propria v̓tute ſanare para
liticū eiuſdē poteſtatis ē ſicut dimit
tere peccata propter quod dicit q̄d
eſt facilius dicere ⁊c. quaſi diceret
eq̄lis ſūt poteſtatis vtrūq3 ex quo
concludit v̓tutē ſue diuinitatis pfc̄tā
dicens vt aūt ſciatis quia filius hōis
hab3 poteſtatē in terra di mittendi
peccata vt deus nō vt homo purus
tunc ait paralitico ſurge ⁊c· unde ver
bo imperatiuo curauit quod ē ꝓpriū
dei p̄s. dixit et facta ſūt; Tria habe
bat infirmus iacebat in lecto por
tabat᷒ ab alijs et ire nō poterat q̄a
ergo iacebat dixit ſurge q̄a in lecto
portabat᷒ dixit tolle lectū tuū quia
ire non poterat dixit et ambula dei
enim ꝑfecta ſūt opera deutero xxxij
ſicut per litterā habētē ſigillū decla
rat᷒ voluntas ipſius ſcribētis ſic p
ſignū quod ē v̓tutis diuine manife
ſtiſſimū oſtenditur veritas diuini v̓
tutis. Alij aūt ſancti q̄ fecerūt mira
cula faciūt ſ3 implorādo diuinā potē
tiā3 et clemētiā et non imperando. et
ſi aliquādo in talib9 imperabāt hoc
non erat virtute ꝓpria ſed exprī
mendo virtutē xp̄i tanq̄3 miniſtri nō
dn̄i· ſicut aliquādo imperabāt demo
nib9 vt recederēt ab obſeſſis corpo
rib9 in nōie chriſti ⁊ auctoritate ei9
Ad ſecūdam dicit᷒ ꝙ lic3 ſanare ani
mā ſit maius q̄3 ſanare corpus. tn̄ ē
vnius ⁊ euiſdem poteſtatis ſūt. Ad
tertiā3 p3 rñſio ex dictis·

¶ Jn dominica xx eſt euāgelium di
cebat iēſus turbis iudeorū ⁊c· mathei
xx. Circa quod poſſūt diſputari ſe᷑ q.
¶ Primo vtrū pater celeſtis fecit
nupcias filio q̄ndo nature humane
cōiūxit. ¶ Secundo vtrū caritas ſit
veſtis nupcialis. ¶ Tercio vtrū nō
habēs veſtē nupciale3. ſ. caritatem
finaliter ꝓiciat᷒ in tenebras exterio
res vbi erit flet9 et ſtridor dētiū.

Hd primā3 ſic. proceditur et
videt᷒ ꝙ pater nō fecit nup
cias filio ſuo quādo humane
nature cōiūxit. Primo ſic. matrimo
niū ē viri ⁊ mulieris cōiūctio in diui
duā vite cōſuetudinē retinēs. xxvij.
q. paragra· primo. extra de preſū p.
illud et inſtitu. de nupcijs paraga.
ſecūdo ſed cōiūctio filij cū humana
natura nō eſt cōiūctio viri ⁊ mulie
ris ergo ⁊c. ¶ Secūdo ſic cōſenſus
facit matrimonium vt· xxvij. q. ij. c.
matrimoniū ſed in cōiūctione iſta fi
lij dei cū natura nullus videt᷒ p̄ceſſi
ſe cōſēſus ergo ⁊c Tercio ſic in ma
trimonio ſūt due pſone diſtincte. ſc3
maritus et vxor ſ3 in iſta cōiūctione
nō ſūt diſtincte perſone. ſed vno hu
mane nature facta ē in pſona filij dei
ḡ nō pōt dici matrimoniū ſiue nup
cie. Jn oppo. eſt euangeliū preſens
Rñdeo dicēdū ꝙ tres nupcie dicūt᷒
ſpūales filij dei ſc3 in natura in ſpū
in gloria. Jn natura q̄ndo ſibi nr̄a3
naturā vniuit. Jn ſpiritu q̄ndo ſpiri
tū hominis ſibi cōiūgit in gloria q̄n
do hōine3 totū luce ſue diuinitatis
impleuit. Prime facte ſunt in vtero
v̓ginis. Secūde in cōſciēcie thalamo
Tercie in faciei dei ſ... creto. De pri
mis dicit᷒ in pſalmo in ſole poſuit ta
bernaculū ſuū. De ſecūdis oſee q̄nto.
Spōſabo te michi in fide in ſēpitnū
De tercijs. Apocalip. vicesimo p̄mo
Venerūt nupcie agni et cetera De p̄
mis hic dicit᷒ Simile ē regnū hōmi
regi q̄ fecit nupcias filio ſuo p iſtas
nupcias intelligit᷒ v̓bi incarnatio
tūc ei3 deus vt ait grego. Pat̄ fecit
nupcias filio ſuo q̄ndo naturam hu
manā3 copulauit diuine in vno ſup
poſito q3 quidem nupcie celibrate
ſūt in vtero v̓ginali de quo xp̄s exi
uit tanquā3 ſponſus procedēs de ta
lamo ſuo ad quas nupcias inuitauit
omnes fideles ad quos inuitandos
miſit ſeruos ſuos· Primo ſc3 ꝓphe
tas q̄ populū exhortarēt᷒ expecta
re chriſti aduentū ⁊ tendere in ipſū

p fidē ⁊ opera bona ⁊ nolebāt veni
re qa noleāt verbis pphetarū obe
dire. vnde Jere. xxv. Miſi ad vos ſꝫ
uos meos pphetas. ⁊ ſeqt᷑ ĩ. ⁊ nō
audiſtis me. Inclinaſtis aures vr̄as
vt audiretis cū dicerē ꝯuertimini re
uertimini vnuſquiſqꝫ a via ſua mala
Itez miſit alios ſeruos qui de xp̄m
quo anūciauerūt aduētū xp̄i vt. Jo
hānes baptiſta ⁊ diſcipuli xp̄i miſſi
ab eo in oīēz ciuitatē ⁊ locū quo ip̄e
erat venturus. vt habet᷑ luce decimo
In quibꝰ nupciis prādiū paratum
erat Iſtud prādiū erat ſp̄ualis ꝛfec
tio anime vnde ait Prādiū meū pa
raui videlicꝫ ſacramēta eccleſie ⁊ doc
trinam qbꝰ reficit᷑ anima ⁊ potiſſi
me ſacr̄mtū euchariſtie. in quo datur
nobis caro xp̄i in cibū ⁊ ſanguis eiꝰ
in potuꝫ Ad mirabile certe conuiuiū
in quo xp̄s ſumit᷑ mēs implet᷑ gr̄a
⁊ future glorie nob̄ pignus datur.
Thauri ⁊ altilia occiſa ſunt. thauri
ſūt p̄cepta moralia. ⁊ altilia ſūt ꝯſi
lia ſuper addita. merito. ergo dicit᷑ fe
ciſſe pater nupcias filio ſuo. Ad ra
tiones in oppo. ad p̄maꝫ r̄ndetur ꝙ
illa eſt diffinicio matrimonii carnal̄.
hoc aūt matrimōiū ē ſp̄uale. ⁊ ſuffi
cit ꝙ hic ſit vnio inſepabil̄ inter fi
liū dei ⁊ naturā aſſumptā in vnitate
pſone ⁊ ita ē q̄daꝫ indiuidultas vite
in pſona Ad ſecūdaꝫ r̄ndet᷑ negā
do ꝙ non interuenit ꝯſenſus. ymo
interuenit quoniaꝫ annūciāte ange
lo beate virgini propoſitū patris
celeſtis de nupciis huiuſmodi facien
dis filio ſuo beatiſſima ꝯſenſit loco
totius humane nature Ad terciā
r̄ndet᷑ negando ꝯſequēciam. tādē

enīꝫ haberet locū in matrimonio car
nali In ſp̄uali aūt non ſequit᷑ quia
in hoc matrimonio ⁊ ſi due nature
diſtincte coniūgant᷑ tamen in vna p
ſona viniūt᷑ ⁊ ita non pōt eſſe duali
tas pſonarū quia natura humana
aſūpta ē ad pſonalitateꝫ diuinam.

Ad ſecūdaꝫ. q. ſic procedit᷑
⁊ videt᷑ ꝙ nō primo ſit ca
ritas nō excelētiſſima v̄tu
tū ergo non eſt nomināda tanq̄ꝫ oī
mum digniſſima veſtis nupcialis.
ꝯſequētia patet aſſuptū pbatur ſic
altioris potentie altior eſt v̄tꝰ ſic ⁊
altior operatio ſꝫ intellectus ē altior
volūtate ⁊ dirigit ip̄aꝫ. ergo. fides qꝫ ē
in intellectu excellētior ē caritate qꝫ
ē in volūtate. Secundo ſic. id per ꝙ
aliquid operat᷑ videt᷑ eo eſſe inferiꝰ
ſic᷑ miniſter p quez dominus opat᷑
eſt inferior dn̄o ſed fides p dilectiōꝫ
operat᷑ vt dicit᷑ gala. q̇nto. ergo fi
des excellētior eſt caritate. Terciō
ſic. id quod ſe habebat ex additione
ad aliud videt᷑ eſſe perfectus ſed
ſpes videt᷑ ſe habere ex additione
ad caritateꝫ nam caritas obiectū eſt
bonū ſpei aūt obiectū eſt bonū ardu
um. ergo ſpes ē excellētior caritate. In
oppo. eſt euangelium vbi caritas
vocat᷑ veſtis nupcialis vt dicit gre
go. Secundo eſt illud. i. cor. xiii. vbi e
nūeratis v̄tutibꝰ theol̄. dicit ap̄lus
maior harū eſt caritas R̄n̄o dicē
dū ꝙ caritas merito dicitur veſtis
nupcialis tū quia ip̄a eſt qꝫ diuidit
inter filios regni ⁊ pditionis vt di
cit auguſti. tuꝫ quia ſᷓm gre. ip̄a ē
qua xp̄s induitus venit ad nupcias
qm̄ ex caritate incarnari voluit Iere

xxxi ¶ In caritate perpetua dilexi
te. ideo attraxi te miſerans. Tum
tercio caritas dicit᷑ veſtis nupcialis
qa vniuerſa delicta operit caritas. tū
q̄rto qa ornat omnia opa nr̄a ſine
caritate enim opera noſtra non pla
cent deo. i cor. xiii. ſi diſtribuero in
cibos paupū oēs facultates meas ca
ritatē aū nō habeā michil michil p
deſt. tum q̇nto dicit᷑ veſtis nupcial̄
quia m̄rionia fiunt ppter amiciciaꝫ
reformādaꝫ In m̄rionio aūt filii dei
cum natura humana amicicia inter
nos ⁊ deū eſt reformata. ad ephe. i.
ip̄e ē pax nr̄a qui fecit vtraqꝫ vnū
tū ſexto dicit᷑ caritas veſtis nupcial̄
qm̄ eſt excellētiſſima v̄tutum quod
ſic patet. cū bonū in humanis actibꝰ
attendat᷑ ſᷓm ꝙ regulat᷑ debita re
gula neceſſe ē ꝙ v̄tꝰ humana q̄ ē
principiū bonorū actuū ꝯſiſtat in
attingēdo humanorū actuū regulā
Eſt aūt duplex regula humanorum
actuū. ſ. ratio humana ⁊ deus ſꝫ deꝰ
eſt p̄ma regula a qua eciā humana
ratio regulanda eſt ⁊ ideo virtutes
theologice q̄ ꝯſiſtunt in attingēdo
illaꝫ regulaꝫ p̄maꝫ eo ꝙ earū obiec
tū ē deus excellētiores ſūt moralibꝰ
v̄tutibꝰ vel intellectualibꝰ que ꝯſi
ſtūt in attingēdo rōēꝫ humanā ppt
quod oportet vt eciā inter ip̄as v̄tu
tes theologicas illa ſit potior que
magis deū attingit ſep aūt id ꝙ eſt
pſe magis ē eo ꝙ ē p aliud. fides aūt
⁊ ſpes attingūt q̇dē deum ſᷓm ꝙ ex
ip̄o puenit nob̄ vel cognitio veri vl̄
adeptio boni ſed caritas attingit ip
ſū deū vt in ip̄o nō vt ex eo aliquid
nob̄ pueniat ⁊ ideo caritas ē excellē

tior fide ſpe ⁊ p ꝯn̄s omnibꝰ aliis v̄
tutibus. ſic᷑ eciā qꝫ attingit rationē
ſᷓm ſe excellentior quā alie virtutes
morales q̄ attingunt rōem ſᷓm ꝙ
ex ea mediū ꝯſtituit᷑ in opationibꝰ
ꝟ paſſionibꝰ humanis. ¶ Ad rōes
in oppo. ad p̄mā r̄ndet᷑ negādo ꝯn̄ā
⁊ rō qa opatio intelectus cōpletur
ſᷓm ꝙ res intelligitur ⁊ in telligen
te ⁊ ideo nobilitas operationis intel
lectualis attēdit᷑ ſᷓm mēſurā intellec
tus. opatio aūt volūtatis ⁊ cuiuſli
bet v̄tutis apetitiue pficit᷑ in incli
natiōe appetitꝰ ad rē ſic᷑ ad terminū
ideo dignitas opationis appetitiue
attendit᷑ ſᷓm reꝫ q̄ ē obiectū opatio
nis ea aūt q̄ ſūt infra animā nobili
ori modo ſūt in anima q̄ꝫ in ipſis qa
vnū quodqꝫ ꝙ eſt in aliis ē pmodū
eius in quo ē vt habet᷑ in libro de cau
ſis. q̄ vero ſūt ſup animā nobiliori
modo ſūt in ſe ip̄is q̄ꝫ ſūt in anima.
⁊ ideo eorūqꝫ ſūt infra nos nobilior
eſt cognitio q̄ꝫ dilectio. ppt̄ quod
phil̄. ſexto ethicorū pretulit v̄tutes
intellectuales v̄tutibꝰ moralibꝰ. ſꝫ
eorū q̄ ſūt ſup̄ nos ⁊ precipue dile
ctio dei cognitioni prefert᷑ ⁊ ideo
caritas eſt excellentior fide ¶ Ad ſe
cūdaꝫ reſpōdet᷑ negādo ꝯſequētiā
⁊ ratio eſt quia fides nō opat᷑ p di
lectionem ſic᷑ p inſtrumentū vt domi
nus p ſeruum ſꝫ ſic᷑ p formā ppriaꝫ
⁊ ideo ratio non procedit. Ad ter
tiā r̄ndet᷑ negādo ꝯn̄aꝫ ⁊ ratio ē qa
idē eſt obiectum caritatis ⁊ ſpei. ſꝫ
caritas inportat vnionē ad illud bo
num ſpes autez diſtātiā quandā ab
eo ⁊ inde eſt ꝙ caritas non reſpicit
illud bonum vt arduum ſic᷑ ſpes. ꝙ

enim iaʒ vnitū eſt non habet rōem ardui. ⁊ ex hoc apatet ꝙ caritas ſit ꝑfectior ſpe.

Ad terciā ſic procedit᷑ ⁊ videtur ꝙ nō habēs veſtem nupcialeʒ. ſ. caritatē finaliter non ꝓiciet᷑ in tenebras exteriores. i. corporales. vbi erit fletus ⁊ ſtridor dētium. Primo ſic in inferno non ſūt tenebre corꝑales ꝫ. ⁊c̄. aſſumptū ꝓbat᷑ ꝙ dampnati potētiaʒ habebūt viſiuaʒ poſt corporum reſumptionē. ſed fruſtra in eis eſſet niſi aliquid viderent ergo cū nichil videat᷑ niſi in lumine videt᷑ ꝙ non ſit omnino in tenebris. Secūdo ſic dāpnati vidēt penaʒ ſuā hoc enim ē eis ad augmentū pene ſʒ nichil videt᷑ ſine lumine. ꝫ nō ſūt ibi tenebre corporales. ¶ Tertio ſic lux naturalit̄ ſequit᷑ ignē vbi. ꝫ erit aggregatio ignis erit ⁊ luminis. ſʒ in inferno erit ignis. ꝫ ⁊c̄.

¶ Quarto arguit᷑ ſic ꝙ nō erit fletus corporal' nec ſtridor dētiū ſic fletus corporal' fit ꝑ quādaʒ reſolutionem lacrimorū. ſed a corporibꝰ dampnatorū nō pōt fieri ꝑpetuo reſolutio: cū nichil in ei ꝑcibū reſtauretur. ōe enim infinitū cōſumit᷑ ſi aliquid ab eo continue abſtrahat᷑. ꝫ in dāpnatis non erit corporal' fletꝰ. In oppo eſt euangeliū pñs. Rñō dicēdū pmo circa tenebras corporales ſm Iſidorū ignis iehne habet luceʒ ad aliquid ⁊ ad aliqd non habebit. Pro quo notandū iuxta ſanctū tho. quod diſpoſitio inferni erit talis vt maxime miſerie damnatorū cōpetat vñ ſm hoc ſunt ibi lux ⁊ tenebre ꝓut maxime ex pectat ad miſeri ā dampnatorū ipſa aūt viſio ſm ſe ē delectabil'. vt enim dicit᷑. i. metha. ſēſus oculorū maxime diligibil' eo ꝙ per ipſum plura cognoſcimꝰ ſʒ ꝑ accidēs otingit viſionē eſſe afflictiuā inqntū vidēmꝰ aliqua nobis nociua l' volūtati nr̄e repūgnantia: ⁊ ideo in inferno locus ita debet eſſe diſpoſitus ad vidēdū ſʒ lucē ⁊ tenebras ꝙ nichil ꝑſpicue videat᷑. ſʒ ſolumodo ſub q̄daʒ vmbroſitate videāt᷑ illa q̄ afflictioneʒ cordi ingeri poſſunt vnde. ſimpliciter loquēdo locus ē tenebroſus ſʒ tamen ex diuina diſpoſitione ē ibi aliquid luminis quātū ſufficit ad vidēdū illa q̄ animā torquere poſſunt ad hoc ſatiſfacit natural' ſitꝰ loci quia in terre medio vbi infernus ponit᷑ nō pōt eſſe ignis niſi feculētus ⁊ turbidus ⁊ quaſi fumoſus vnde circa hoc notat dñs bonaue. ꝙ ignis in triplici dr̄ia ē. eniʒ. ignis purꝰ vt ē in ꝓpria materia ⁊ ignis incorporatus vt ē in materia aliena ut in terre vel aera ⁊ ē ignis non tm̄ incorꝑatꝰ ſʒ etiam ꝑmixtus vt ignis ſulphureus ⁊ fumoſꝰ. Primus ē lux ⁊ pure lucet ⁊ habūdanter. Secūdꝰ ignis carbo ⁊ flāma hic aūt lucet ⁊ tenebrā expellit. Tertius ē ignis fumoſus ⁊ tal' ē tenebroſus iſte erit in inferno. Ex iſtis patet reſponſio ad tria obiecta. Ad quartā rñdet᷑ ꝙ in fletu corporali duo inueniūt᷑ q̄tū vnū ē lacrimarū reſolutio. ⁊ q̄ntū ad hꝰ fletus corporalis in dampnatis eſſe nō poteſt quia poſt dieʒ iudicii q̄eſcēte motu pm̄ mobil' nō ē aliqua genatio l' corruptio l' corporal' alteratio

ſm lacrimarum reſolutione oportet eſſe aliquius humoris generatiōem q̄ ꝑ lacrimas diſtillat. vnde q̄ntū ad hoc corꝑal' fletus in dāpnatis eſſe non pōt. Aliud quod inuenit᷑ in corꝑali fletu eſt quedaʒ cōmotio ⁊ turbatio capitis ⁊ oculorū ⁊ q̄ntū ad hꝰ fletus in dāpnatis eſſe poterit poſt reſurrectionē corꝑū dampnatorū q̄ nō ſolū ex exteriori affligent᷑ ſʒ etiā ab interiori ſm ꝙ corpus immutat᷑ ad paſſioneʒ anime in bonū ꝟ malū ⁊ q̄ntum ad hoc fletus rñdet delectatiōi q̄ fuit in anima ⁊ in corpore ⁊ ita patet reſpōſio aq obiectū.

¶ In dominica xxi. eſt euāgeliū erat q̄dā regulus. Io decimo Circa quod poſſunt diſpotari ſe. q.

¶ Primo vtrū regulꝰ iſte cuius filius infirmabatur iuſte fuit reꝑhēſus a xp̄o dicēte n̄ videritis ſigna ⁊ ꝓdigia nō creditis.

¶ Secūdo vtrum miraculū hoc ſit idē cū miraculo illo d̄ quo ſcribit᷑. mathei viii. de centurionis ſeruo ſanato a xp̄o. ¶ Tertio vtrū ꝙ hora ſeptima qua filius reguli ſanatus ē a febre aliqd ſignificet in ſpūali curatione anime a febre peccati.

Ad primaʒ queſtiōeʒ ſic proceditur ⁊ videtur ꝙ nō iuſte ſiue cōuenienter fuit reꝑhenſus iſte regulꝰ a xp̄o dicēte ei niſi videritis ſigna ⁊ ꝓdigia non creditis. Primo ſic niſi enim xp̄m credidiſſet ſaluatoreʒ nō petiuiſſet ab eo ꝓ filio ſuo ſaluationeʒ. ꝫ videt᷑ ꝙ credebat ⁊ ita incōuenienter reꝑhēdebat᷑ ꝙ non credebat. Secūdo ſic nō veniebat reprehēdēdus in eo ꝙ querebat ſigna nam fides per ſigna ꝓbat᷑. Tercio. iſte cū eſſet gētil' nō veniebat reꝑhendēdꝰ ſi nō crederet eū nec ꝑ ſacrā ſcripturā q̄m nō viderat nec ꝑ rōeʒ naturaleʒ poterat ad fideʒ ꝑuenire. vñ aplūs dicit ſigna data ſūt infidelibꝰ. pmo cor̄. xiiij.

In oppo; eſt euangeliū in quo reprehendit eū dicens n̄ videritis. ⁊c̄. Rñdeo dicēdū ꝙ iuſte eſt rꝑhēſꝰ iſte regulus a xp̄o. Pro q̄ cōcluſiōe notificanda ē notādū iuxta ſanctū thom. ſup io. ꝙ alit̄ trahūt᷑ ad fidem xp̄i infideles. ⁊ alit̄ fideles. naʒ infideles nō poſſūt trahi nec duci auctoritate ſacre ſcripture. q̄a ei non credūt nec ꝑ rōeʒ naturalē q̄a fides eſt ſup̄ rōeʒ ⁊ ideo inducēdi ſūt ꝑ miracula. pō cor̄. xiiij Signa data ſūt infidelibꝰ non fidelibꝰ fideles aūt ducēdi ſūt ⁊ dirigendi auctoritate ſacre ſcripturē cui aquieſcere tenet᷑: in hoc. ꝫ iſte regulꝰ redarguit᷑ quia cū eēt nutritꝰ inter iudeos ⁊ inſtructꝰ de lege non ꝑ ſcripture auctoritateʒ ſʒ per ſigna credere volebat ⁊ ideo dñs reprehēdit eū dicēs n̄ ſigna ⁊ ꝓdigia id ē miracula q̄ dicūt᷑ aliqn̄ ſigna inq̄ntū ſūt demōſtratiua diuine vtutis: Prodigia vero quia certiſſime indicent ſic vt ſic dicat᷑ ꝓdigiū quaſ ꝓcul oſtēdēs aliqueʒ effectū futurū. Ad rationes in oppo. ad pmaʒ rñdet᷑ ꝙ regulus iſte ad huc non credebat perfecte erat eniʒ in eo duplex defectꝰ fidei. Primus quia licʒ. crederet chriſtum eſſe bonum homineʒ non tamen abſenteʒ poſe curare cū deus vbiqʒ ſit preſens; Ieremie xxiii celū

⁊ terraꝫ ego impleo ⁊ ſic non rogaſ
ſet eū vt deſcēderet in domū ſuā ſed
ꝙ mandaret tm̄. Secūdus defectꝰ
fuit qa ſᵐ Criſoſt. dubitabat vtrū
xp̄i ſanare poſſet filiū ſuū: naꝫ ſi pro
certo h̄ credidiſſet non expectaſſet
aduētum xp̄i ad terram ſuaꝫ. qa ipſe
potius iuiſſet in iudeam. ſꝫ modo q̄ſi
deſperatus de ſalute filii nolens ne
gligere quicq̄ꝫ ꝙ circa h̄ facere poſ
ſet adiit ad eū more parentū qui de
ſperātes de ſalute filiorū etiā impi
tos medicos cōſulūt. Ad alia duo
patꝫ rn̄o ex dictis.

Ad ſecūdaꝫ. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vi
det᷑ ꝙ id ſit miraculū hoc
⁊ ꝙ deſcribit᷑ mathei. viii
de centurione. Primo auctoritate cri
ſoſtimi. Secūdo auctoritate Theo
pholi. In oppo. ſūt alii doctores.
Reſpondeo iuxta ſanctū thomaꝫ ⁊
nicolaū delira ſup Ioh. q̄ ambo ex
quatuor oſtendūt ꝙ non ſit idē hoc
miraculū cū illo Primo ex pſona in
firmi. qa hic filius ibi aūt dicit᷑ puꝰ.
Secūdo ex infirmitate. qa hic dicit᷑
febris. ibi aūt dicit᷑ paraliſis vnde
ibi dicit᷑ puꝰ meus iacet in domo pa
raliticꝰ. Tertio ex modo rogandi qa
iſte rogabat vt veniret preſentialit̄
credēs qa non poſſet curari aliter ꝓ
pter ꝙ fuit reprehenſus a xp̄o.
Ille autēꝫ centurio preſentiaꝫ xp̄i
repellebat reputans ſe in dignū tā
to hoſpite dicens nō ſū dignꝰ. ⁊c. cre
debat chriſtū abſenteꝫ poſſe ſanare
infirmū ſolo imperio ꝓpter ꝙ dice
bat dic tātum verbo ⁊ ſanabit᷑ pu
er meus. ꝓpter ꝙ fuit adeo comē
tatꝰ dicente. nō in veni tantā fidē in
iſrahel. ⁊ ſic patꝫ ⁊ modo rogādi qa
iſte regulꝰ fuit aliꝰ ab illo cēturiōe
Quarto patꝫ ex hoc quia ipſe erat
in capha mea quādo rogatus fuit
a cēturione hic dicit᷑ ꝙ erat in cha
na gallilee q̄n̄do fuit rogatꝰ a regu
lo. Et ſic iſte regulꝰ nō ē idē ꝙ cētu
rio. ſed fuit qdaꝫ de familia herodis
tetrarche ſiue nuncius ſiue officialꝭ
impatoris

Ad terciā. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
videt᷑ iuſta. Albertū ꝙ ſi
gnificāt ille ſeptē hore qui
bus exſurgit anima de pc̄o ⁊ ſana
tur de febre peccati p penitenciam
Prima q̄dē hora in cōpunctiōe cordiſ
q̄ q̄tuor habet momēta quorū vnū
eſt motus liberi arbitrii in deū. Al
teruꝫ eſt motus liberi arbitrii in pe
catū deſtinādo illud Teerciū ē do
lor de cōmiſſo ⁊ q̄rtum eſt ſpes ve
nie de miſericordia dei. p̄s. Commouiſ
ti terram. ⁊c. Dicit ꝓpter motū in d
um. Cōturbaſti ꝓpter motū dteſta
tionis in pc̄m. Sana contriciōnes e
ius. dicit ꝓpter motū doloris de co
miſſi qa commota eſt. Dicit ꝓpter mo
tū ſpei in miſericordiaꝫ remittentis h̄
ergo q̄tuor momēta faciūt vnaꝫ ho
ram. Cōfeſſio aūt habet horas tres
Quia cōfeſſio dbet eſſe pura ſimplex
⁊ integra. Puritas habꝫ q̄tuor mo
mēta. pͥmum ſcꝫ vt fortiter dicat. ſe
cūdum. ut ſicut fecit dicat. terciū ut
excuſacionē non ingrat. q̄rtuꝫ ut cū
verecūdia q̄ꝫ turpitudo peccat exigit
cōfiteat᷑ De pͥmo horū dicit. Iſa. xl
iii. Dic tu iniq̄tates tuaſ ut iuſtifica
tis. De ſecūdo. Ioſue ſeptimo. Da
gloria deo ⁊ cōfitere peccatuꝫ tuum
in dica michi quid feceris. nō enim
cōfitet᷑ niſi dicat ſicut fecit. de tercio
in p̄s. Non declines cor meū ad excu
ſādas excuſa ⁊c. De quarto Iere. q̄n
to. Cōfuſi ſūt quia fecerūt Simplex
aūt cōfeſſio habet quatuor momen
ta primū eſt ꝙ ſit ſine plica ypocri.
plicā habet ypocriſis qui p cōfeſſio
nē in tendit iuſtificare ſe ip̄m lu. xvi
Quid iuſtificatis vos corā hominibꝰ
deus aūt. ⁊c. vnde ibidē cōpāt᷑ de al
batis ſepulchris ⁊ de iſtis dicit p̄s. ſe
pulchrū patens eſt guttur eorū qui
ſic confitēt᷑ Secūdum momētū ē q̄n
do confeſſio eſt ſine plica vanitatis
vanitati aūt p mixta ē confeſſio. q̄n
do id ꝙ ad vanitateꝫ ſeculi facit lete
cōfitet᷑. ꝙ aūt ſecundū ſeculi cōfuſi
onē pretēdit dimiſſo vultu vix dicis
prouer. letāt᷑ cū male fecerint. ⁊ ex
ultāt in rebꝰ peſſimis. Terciū ē ꝙ
cōfeſſio ſit ſine plica pmixtionis. p
plica aūt pmixtionis eſt q̄n̄do inter
miſcꝫ plurima q̄ nō ſūt pc̄cta vt ex
illo non in toto iniuſtꝰ appareat et
in ſignū huius dicitur de ſanctis ꝙ
veſtimēta dn̄t eē candida per totū et
maculꝭ non aſperſa ⁊ canti. ſexto dici
tur. tota pulchra es amica mea et
macula nō eſt in te. Quartū momē
tū cōfeſſionis eſt ꝙ ſit ſine plica do
loſitatis. dolo aūt p mixta eſt cōfeſſi
o quando non habet emēdandi pro
poſitū in hoc enīꝫ uiget peccādi vo
lūtas ad huc ⁊ non habꝫ emēdādi ꝓ
poſitū mala. i. tbi. i. Maledictus do
loſus q̄ habꝫ in grege ſuo maſculū
⁊ votū faciens imolat debile dn̄o.
In hoc enim debile eſt ſacrificiū ꝙ
ſic offert᷑. ſic ergo hec hora quatu
or habet momēta. Integra aūt erit
confeſſio. ſic h̄ hora quatuor habꝫ
momēta. Primū eſt vt totū ſine di
minutiōe dicat᷑. Secūdū eſt vt vni
totū dicat᷑. Teciū eſt vt vna vice
quantū recordat᷑ dicatur. ¶
Quartū. vt dimidia venia non ſpe
ret᷑. de pͥmo in pſalmo. Confitebor
tibi in toto corde meo. hoc eſt ex to
to corde totū dicēdo ꝙ eſt in corde
De ſecūdo vt vni totū dicat᷑ ſicut v
ni medico totus dolor aperit᷑ hoc ē
ſignificatū luce. decimo. vbi ſamari
tanus omnia vulnera ſemiuiui liga
uit in fūdēs oleū ⁊ vinū ¶
De tercio. ꝙ ſit vna vice dicat᷑. Iſa.
xxxviii. ¶ Recogitabo tibi omnes
annos in amaritudine anime mee.
De quarto ꝙ non dimidia venia ſpe
ret᷑. p̄s. Qui ꝓpiciat᷑ omnibꝰ iniq̄
tatibꝰ tuis. qui ſanat omnes. ⁊c. ¶
Iſte ergo ſūt quatuor hore tres re
ſidue ſūt in ſatiſfatione. ſ. ieiunium
ꝙ ſanat peſtes corporis ⁊ oratio q̄
ſanat peſtes mētis. ⁊ elemoſina cor
dis l' opis vtriuſq̄ꝫ q̄ ſanat peſtes
facultatis Ieiunū autēꝫ habet qua
tuor momēta. Primū eſt vt leto vul
tu exhibeat᷑. mathei. ſexto. tu autē
cū ieiunas ⁊c. Secūdum eſt ꝙ vſq̄ꝫ
ad petulētie corpalꝭ mortificationeꝫ
ꝓducatur. Ioh. el. ii. In ieiunio ⁊
fletu ⁊ planctu ⁊ ſcidite corda vr̄a ⁊c.
Tertiū eſt vt ſobrietas ſēſuū ⁊ ani
me ſeruet᷑ ⁊ rationale ſit ne natura
deſtruat᷑. ro. xii. Rōnabile ſit obſeq̄
um vr̄m. Quartū aūt momētū huiuſ
modi hore eſt vt dū ieiunat corpus
mens cibo dei paſcat᷑. de vtro. vi. ⁊
mathei. ii. nō in ſolo pane viuit hō ſꝫ

Oratio aũt eſt ſecũda hora q̃ ſic
dicit augu. Eſt pius affect⁹ mẽtis in
deũ directus. hʒ autẽ iſ hora q̃tuor
momẽta. Primũ eſt vt in ſecreto cor
dis fiat. Secũdũ eſt vt deuote fiat.
Terciũ eſt vt ad ſalutẽm fiat. Quar
tũ eſt. vt pſeueraliter fiat. de p̃mo
mathei. vi. Tu autẽ cũ oraueris in
tra cubiculũ tuũ. ꝛc̃ tunc inuocab̃ ⁊
dñs exaudiet. De ſecũdo ſ. deuote fi
at. ps dirigatur oratio mea ſicut ꝛc̃
quia oracio debet eſſe ignita feruorẽ
deuotionis ⁊ cõdita odoramentis v̓
tutũ De tertio ſ. ꝙ fit de ꝑtinẽtib us
ad ſalutẽ mathei. v. Primũ querite
regnũ dei ⁊ iuſticiã eius. De quarto
. ſ. de pſeuerãcia. luce. ſexto. qm̃ opor
tet ſemp orare ⁊ nõ deficere. lu. xi.
ꝓpter impbitatez eius ſurget. ꝛc̃
Elemoſina eſt tercia hora. ⁊ ſumi
tur hic tam ꝓ ſpũali q̃ʒ ꝓ corpora
li Et ſic omnis poteſt ad elemoſinaʒ
ſufficere Hec habʒ q̃tuor momenta
ſ. cõpaſſionẽ in corde dulcedin. ʒ in
ore largitantem in manu ⁊ vtilita
tem in dato. De p̃mo. ſ. cõpaſſione
Iſa. lviij. cũ effuderis eſurienti ani
maʒ tuã ꝛc̃. mathe. ſexto. Eſtote mi
ſericordes ſicut. ꝛc̃. De ſecũdo ſilicet de
dulcedine oris eccleſias iiii. Declina
pauperi ſine triſticia aurez tuã ꝛc̃
De tercio ſcʒ largitate manus. tobie
q̃rto ſi multũ tibi fuerit ꝛc̃. De q̃rto
ſcʒ vtilitate dati. lu. xi. Quis vr̃m
patrem petit panẽ nũquid lapidem
dabit illi. ꝛc̃. Hec igit᷑ ſunt ſeptem
hore q̃ruʒ quelibet habet q̃tuor mo
mẽta de q̈bus cõplet᷑ q̃uis eniʒ ſm
cõputiſtas hore ex pluribꝰ momẽtis
conponat᷑ tñ ſm naturã nõ conpo

nit᷑ niſi ex q̃tuor in quorũ p̃mo eſꝰ
virtꝰ orit᷑ in ſecũdo ꝓficiẽdo ꝓgre
dit᷑. in. iii. ſtat in augmẽto. in iiii. ꝑfe
ctam diffũdit opationẽ ſue v̓tutis
hoc eniʒ modo res create in eꝰ ꝑ
ficiũt᷑. ⁊ ideo hãc ex q̃tuor fecimus
cõpoſicionẽ. hec albertus
¶ In dominica. xx. leſt euangeliũ. ſi
mile eſt regnũ celorũ. ꝛc̃. matei. xviii
Circa ꝙ poſũt hec diſputari
¶ Primo vtrũ ſuuꝰ ille cui dimiſſa
a dño decẽmilia talentorũ pecauit
petẽdo a ſuo ſuo cẽtum denarios
¶ Secũdo vtrũ ꝑ ingratitudinem
redderũt pccã prius dimiſſa Ter
cia vtrũ põt cõtricio in aliqou eſſe
vt omẽ debitũ a deo ſibi dimitatur

Ad p̃maʒ. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vi
det᷑ ꝙ ſuuꝰ ille pecauerit
petẽdo a ſuo ſuo d̓bitũ
Primo ſic ex preſẽti euangelio vbi
ait dñs ſue neq̃ʒ. omẽ debitũ dimi
ſi tibi qm̃ me rogaſti none oporte
bat te cõmiſereri ſui tui ſicẽ ego tui
miſertus ſũ. Secũdo ſic dicit᷑. i. cor.
xiii. Caritas nõ querit q̃ ſua ſũt. glo
ſa caritas nõ repetit ablata. ergo nullꝰ
habẽs caritatez põt repeterẽ debita
Tercõ magis diligẽdꝰ eſt ꝓximꝰ q̃ʒ
aliqꝰ tpale. ergo nullꝰ tenet᷑ repetere
ſua ſi ſciat ſcãdalizare ꝓximũ. ¶
In oppo. eſt illud. i. ad cor. ix. Omnia
michi licent non omnia expediũt. ꝛc̃
exponitur de repetitione ſuorũ. ergo
licitũ eſt cuilibʒ ſua repetere. ⁊ ꝑ cõ
ſequens ſeruus in petẽdo ſuũ debitũ
non peccauit. Rño dicendũ ꝙ ſeruus
ille non pẽcauit in petendo a ſeruo
ſuo cẽtũ denarios. ſʒ pẽcauit vtendo
tanta crudelitate ⁊ impietate erga

illũ exigendo ab illo debitũ quia vt
dicit᷑ tenebat illum ⁊ q̃ſi ſuffocabat
⁊ reſpirare non ſinebat q̇ tamẽ debi
tũ nõ negabat ſʒ dilationeʒ petebat
ad reddendũ. peccauit ergo in hoc attẽ
ta maxime miſericordia qua dñs vſꝰ
fuerat erga eũ ¶ Ad rationes in op
poſi. ad p̃maʒ patʒ ex dictis reſpõſio
quia debuit cõmiſereri cõſerui ſui ⁊
ſi non remittendo totũ debitũ tamẽ
in expectando eũ quouſqʒ eſſet po
tens ad reſtituendũ ¶ Ad ſecundam
reſpõdet᷑ iuxta alexandrũ de alis in
tercio ꝙ eſt repetere ex cupiditate
⁊ ẽ repetere zelo iuſticie ⁊ ẽ repeterẽ
timore caſus Primo mõ nõ ẽ repeterẽ
ex caritate. caritas enim non repetit
ablata cauſa. ſ. cupiditatis non enim
ẽ amatrix ꝑ pecunie ꝓpter ſe ſicut ibi
dicit gloſa quia ipſa amat bonũ incõ
mutabile ⁊ omnia cõmutabilia ꝯfert
ad illud repetere zelo iuſticie pfectis
eciaʒ licʒ repetere vero timore caſꝰ
ne. ſ. ꝓpter paupertatem ⁊ in digẽtiã
ruat in pẽctũ conuenit infirmus ne. ſ.
egeſtate cõpulſi furent᷑ ⁊ ꝑ iurent
nomẽ dñi ſui vt dicit᷑ ꝓuer. Ad
terciã rñdet᷑ negãdo ꝯñam ⁊ rõ eſt.
oportet enim tenere quod certũ eſt.
certũ eſt autez ꝙ raptor eſt qui ab
ſtulit vel debitor qui reddere obliga
tur in certũ. ⁊ ſi ſcãdalizabit᷑ ⁊ pre
terea ſi ſcirez ꝙ ſcãdalizabit᷑ ſi repe
tendo p̃ponderat ſcandalũ ꝓprium
q̃m ſcandalũ ꝓximi plus teneor vi
tare ſcandalũ ꝓpriũ q̃m alterius.

Ad ſecũdã. q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vi
det᷑ ꝙ ꝑ ingratitudinẽ pec
cata dimiſſa redeant. Pri
mo ſic ex preſenti euangelio. vbi dñs

ait ſerue nequã omne debitũ dimiſi
tibi ꝛc̃ ⁊ poſt tradidit eũ tortoribus
quo vſqʒ redderet vniuerſũ debitum
ergo dñs debitũ quod miſerat iterũ
exigit. Secũdo ſic dicit rabanus in
glo. ſup pñs euangeliũ neq̃m ſeruũ
tradidit dñs tortoribꝰ quouſqʒ red
deret vniuerſũ debitũ q̇a non ſolum
homo peccata q̃ poſt baptiſmũ egit
reputabũt᷑ ei ad penã ſed originalia
que ei dimiſſa ſũt in baptiſmo Ter
cio ſic eze. xviii. dicit᷑ ſic ſi auerteret
ſe iuſtꝰ a iuſticia ſua oẽs iuſticie quas
fecerat non recordabũt᷑. ergo in eo
ſtatu eſt ac ſi nullã iuſticiã feciſſet ſʒ
ſi non feciſſet iuſticiã penitẽcie non
eſſent ei pẽcta dimiſſa ergo dimiſſio illa
anullat᷑. ergo peccata redeunt ¶
Quarto ſic ſi ponat᷑ ꝙ aliquis ante
cõpletã ſatiſfactionẽ de pẽctis pre
teritis cadat in culpã ꝯſtat ꝙ ſatiſfa
cere non põt extra graciã ponat᷑ er
go ꝙ diſcedat iſte reatũ ſecũ portat
qui non põt ſolui ꝑ penã ſatiſfacto
riã ergo punit᷑ pena eterna.
In oppo. arguit᷑ ex illo naũ. i. al's.
iob. xxxiii. nõ iudicat deꝰ bis in id ipʒ
non ergo bis punit. ſi ergo aliquis
ꝓ pẽcto cõmiſſo penituit ⁊ ſe puni
uit vr̃ ꝙ amplius incurrit pẽcti ma
culã vel reatũ niſi ex cõmiſſione ipſius
pẽcti. ſed penitẽs añ q̃ʒ faceret forni
catõeʒ non hẽbat maculã vel reatum
hõicidij quod ſibi dimiſſum erat nec
poſtea fornicãdo hõicidiũ comiſit ergo
non reddit homicidiũ quantũ ad cul
pã nec quãtũ ad reatũ. Rño dicẽdũ
ꝙ neceſſe eſt ꝙ aliquo mõ pẽcta re
deãt quia auctoritates hoc expreſſe
ꝙ peccata dimiſſa ſingulariteꝛ q̃ntũ

ad maculā ⁊ reatū ſm ꝙ cauſat᷑ ex
actibꝰ peccatorū prius dimiſſorum
redeant p pctū mortale ſequēs. Sȝ
iſta opinio vt arguit Albertꝰ mag
nus ⁊ ſcūs tho. non pōt eē vera qa
opus dei p opus hominis irritari nō
pōt remiſſiȝ aūt primorū pccorū eſt
opus diuine miſericordie Vn̄ nō pōt
irritari p ſequēs pctum mortale ho
minis ſm illud Ro·iii. in credulitas
illorū fidē dei euacuauit· Et ideo alii
ponētes pcta redire dixerūt ꝙ deꝰ
non remitent pcta peniteti poſt mo
dū pctori ſm preſentiā ſȝ ſolū ſecū
dū p̄ntem iuſticiā preſtat eniȝ cū ꝓ
hiis pctis eternaliter puniendum
⁊ tamē p graciā facit eū p̄ntialiter
iuſtū ſȝ etiā iſtorū opinio ſtare non
poteſt quia ſi cauſa abſolute ſi ergo
abſolute non fieret pctorū remiſſio
ſed cū quadā conditione in futurum
depēdēte p graciā ⁊ gr̄e ſacramenta
non eēnt ſufficiēs cauſa remiſſionis
pctorū ꝙ eſt erroneū ut pote dero
gās gr̄e dei ⁊ ideo ponit᷑ iſta cōclu
ſio ꝙ nullomodo poteſt eē ꝙ macu
la ⁊ reatꝰ precedētiū pctorū rede
āt ſm ꝙ ex talibꝰ actibꝰ cauſabātur
ſȝ conuenit ꝙ ſequēs actus pcti v̾
tualiter continet reatū prioris pcca
ti in quātū ſcȝ aliquis ſecūdo pecans
ex hoc ipſo videt᷑ grauius pecare
q̄m prius peccauerat ſic ergo ē con
cluſio ſecūda ꝙ pctū ſequēs penitē
ciā reddit quodā modo reatꝰ pcto
rū dimiſſorū non in quātū cauſaba
tur ex illis pctis prius dimiſſis ſȝ in
q̄ntū cauſat᷑ ex pcto vltimo ppetra
to ꝙ aggrauat᷑ ex pcti prioribꝰ ⁊
hoc non eſt pcta dimiſſa redire in ſi

plicitet ſed ſm quid in quātū. ſ. vir
tualiter in pcto ſequēti cōtinet᷑ vn̄
in q̄rto conformiter ad terciā ptem
ſcūs tho. dicit ſic ꝙ aliquid pōt redi
re dupliciter l' in ſe ⁊ ſic pcta dimiſ
ſa nullomodo redeūt q̄ntū ad culpā
nec p conſequēs q̄ntū ad reatū vl' in
ſuo effectu ⁊ hoc mō. pcta dimiſa
redeūt in quantū ex pctis dimiſſis
aliquid in ſequentibꝰ relinquit᷑ ex
hoc eniȝ ꝙ homo deū offendit poſt
dimiſſionē precedētiū pctorū q̄ndā
deformitatem ingratitudinis actus
ſequentis pcti acquirit ⁊ ideo dicit᷑
cōmuniter ꝙ redeūt q̄ntū ad ingrati
tudinē Tercia concluſio ꝑ ingratitu
dineȝ pcti ſequentis non conſurgit
tantus reatus q̄ntus fuerat pctorū
dimiſſorū patȝ concluſio qa deutro.
xxv; dicit᷑ ꝙ ꝓmſura pcti erit pla
garū modꝰ ex quo patȝ ex paruo pc
cto non conſurgit magnus reatꝰ ſȝ
q̄ndoqȝ mortale pctū ē multū minꝰ
quolibȝ pctorū p̄us dimiſſorū no
ex pecto ſequēti redit tātus reatꝰ
q̄ntus fuit pcorū p̄us dimiſorū ſed
bene ꝓporcionaliter q̄nto pcca di
miſſa fuerint plura ⁊ maiora tanto
reddit maior reatꝰ p q̄lecūqȝ ſeq̄ns
pccm mortale. Ad raciones in oppo.
ad p̄maȝ r̄ndet᷑ ꝙ pcca reddeāt mo
do iam dicto et non aliter. Ad ſecūdā
r̄ndet᷑ ꝙ pccm originale reddit mo
do prelecto ſicut mortale in q̄ntū
contēnit᷑ dei beneficiū · Ad terciaȝ
r̄ndet᷑ negando ꝯn̄aȝ ⁊ ad auctorita
tē dicēdū ꝙ verū eſt ꝙ iuſticie iuſti
nō rememorabūt᷑ q̄ntū ad effectuȝ
qui ex eis expetabat᷑ in futuro qa
p eas ad vitā eternā non peruenire

ſȝ rememorabūt᷑ q̄ntū ad huc effec
tū q̄ eſt pcca p̄terita abſoluerē q̄ȝ in
p̄ſenti faciebant. Ad q̄rtam r̄ndet᷑
ꝙ pena cuius eſt aliq̄s debitor poſt
culpā remiſſaȝ inferno puniet᷑ tēpo
raliter nec ꝓpt̄ hoc ſequit᷑ ꝙ in in
ferno ſit redēptio qa pena q̄ ſoluitur
non redimit᷑ nec eſt incōueniens ꝙ
q̄ntū ad aliquid accidētale pena in
ferni minuat᷑ uſqȝ ad dieȝ iudicii ſi
cut etiam auget᷑

Ad terciaȝ. q. ſic ꝓceditur ⁊
videtur ꝙ non poſſit tāta
contricio in aliquo eſſe ꝙ
omē debitū ſibi a deo demitatur in
quod poſſit tollere totū reatum pe
ne. Primo ſic ſatiſfacio ⁊ cōfeſſio
ordinantur ad liberacionē de reatu
pene ſȝ nullꝰ ita pfecte ꝯteritur cū
oporteat eum cōfiteri ⁊ ſatiſfacere
ergo cōtricio nūq̄m eſt tanta quod
deleat reatū totū. Secūdo ſic in pe
nitēcia debȝ eſſe q̄dam recōpenſacio
pene ad culpā ſed aliqua culpa per
mēbra corporis exercetur ergo cū
oporteat ad debitā pene recōpenſa
tionē vt p que q̄s pecat p hec torq̄a
tur videt᷑ quod nūq̄ȝ poſſit pena ta
lis peccati p cōtricionē exolui. Ter
cio dolor cōtricionis eſt finitꝰ ſed ꝓ
aliquo pcco. ſ. mortali debetur pena
infinita ergo nūq̄ȝ poteſt eſſe tāta
cōtritio ꝙ totā penā deleat·
¶ In oppo· eſt euangeliū vbi ait dn̄s
omne debitū dimiſi tibi ⁊c· Secundo
deus plus acceptat cordis affectum
q̄m exterioreȝ actū. ſed p exteriores
actꝰ abſoluitur hō a culpa ⁊ a pena
ergo ſiliter p cordis affectū qui eſt
cōtritio. R̄ndeo dicēdū ſub iſta cō

cluſione quod tāta poteſt eſſe cōtri
tio alicuius penitētis quo omnē cul
pam reatū tollat ſiue ꝙ debitū a de
o ſibi dimittatur ſcȝ pene ⁊ culpe. ¶
Patȝ cōcluſio exēplariter in latrone
cui dictū ē hodie mecum eris in para
dyſo ꝓpter vnicū penitētie actū.
Nota ſcm̄ thomā ꝙ intenſio cōtriti
onis poteſt attēdi dupliciter vno mō
ex parte caritatis q̄ diſplicenciaȝ cau
ſat ⁊ ſic cōtingit reatū intendi cari
tatem in actu ꝙ cōtritio inde merebi
tur non ſolū culpe ammotionem ſed
eciam abſolutioneȝ ab omni pena
Alio modo poteſt attēdi ex parte do
loris ſēſibil' quē volūtas in cōtritōe
excitat ⁊ quia illa pena quedā eſt in
tantū poteſt intēdi ꝙ ſufficiat ad de
lectioneȝ culpe ⁊ pene· ¶ Ad rōes
in oppo. Ad p̄mā r̄ndet᷑ negādo con
ſequēciā ⁊ rō eſt tuȝ p̄mo qa aliq̄s
non pōt eſſe certꝰ ꝙ contritio ſua ſit
ſufficiens ad delectioneȝ culpe ⁊ pe
ne. ⁊ ideo tenet᷑ cōfiteri ⁊ ſatiſface
re. tū ſecūdo quia cōtritio vera non
fuit niſi ꝓpoſitū cōfitēdi habuit an
nexū quod debet ad effectū deduci ⁊
ꝓpter preceptum eccleſie de cōfeſſi
one faciēda datū. ¶ Ad ſecūdā r̄nde
tur negādo ꝯn̄aȝ ⁊ ratio eſt quia ſic
gaudiū interius redūdat eciā ad ex
teriores corporis ptes ita etiaȝ dolor
interior ad exteriora mēbra deriua
tur vnde dicit᷑· Prouerbio xvii ſpi
ritꝰ triſtis exſiccat oſſa ¶ Ad tertiā
r̄ndet᷑ ꝙ licet dolor cōtritionis ſit fi
nitꝰ q̄ntum ad intenſioneȝ ſic pena
mortali pcto debita eſt habet tam
infinitā v̾tutē ex caritate qua informat᷑
⁊ ſm hȝ pōt valere ad delectioȝ

culpe et pene.
¶ In dominica xxiii. eſt euãgelium
Abeuntes phariſei. ꝛc. ¶ Mat xxii.
Circa quod poſſũt ſequẽtes queſtio
nes diſputari.
¶ Primo vtrũ Ceſari ſiue principi
ſeculari ſit cẽſũ dãdũ. Secũdo vtrũ
omnes teneantur ad ſacrificia deo of
ferenda. ¶ Tertio vtrũ xp̃s cõue
nienter reprehẽderit phariſeos inter
rogãtes eũ ſi liceꝫ cenſũ dare Ceſari
dicens eis cur me tẽptatis ꝛc.
Ad primã .q. ſic ꝓceditur et
videt᷑ ꝙ ceſari ſiue princi
pi ſeculari non ſit cenſum
datũ. Primo ſic dare cẽſũ pertinet
ad quandã ſeruitutẽ ſꝫ p aduentũ
xp̃i liberi facti ſumus ab omni ſerui
tute ſecundũ illud. Jo. viii. ſi filiꝰ li
berauerit veri liberi eritis ſꝫ nulli ẽ
cenſũ dandũ Secundo ſic iſti princi
pes non videt᷑ eſſe a deo ſecundum
illud oſee viii. ipſi regnauerũt et nõ
ex me ꝑncipes extiterũt ꝛc. ſꝫ videt᷑
ꝙ nõ ẽ alicui eorũ cenſꝰ dandus
Tertio ſic non eſt faciendũ aliquid
contra inſtitutionẽ diuinã ſꝫ hoc ha
bet inſtitutio diuina vt homo ſuo ar
bitrio regat᷑ ſecũdũ illud eccleſi aſti.
xv deꝰ ab initio conſtituis hominẽ
et reliquit eum in manu conſilii ſui ſꝫ
non tenet᷑ homo ſe ſubicere alteri.
tanq̃m domino aut ꝑncipi et p conſe
quens nec cenſũ tribuere. In oppo
eſt euangeliũ. Rñdeo dicendum vt
ſcũs thomas tangit ſup epiſtolam.
Pauli quidaꝫ fideles in ꝑmitiua eccle
ſia dicebant terrenis poteſtatibꝰ ſe
ſubici non debere ꝓpter libertatem
q̃m conſecuti erant a xp̃o ſecundum
illud Jo. viii. ſi filiꝰ vos liberauerit ꝛc.
ſed iſti non bene dicebant quia liber
tas p xp̃m conceſſa ẽ libertas ſpũs
qua liberamur a peccto et morte.
Caro aũt ad huc remanet ſeruituti
obnoxia ſed etiã liberabit᷑ in liber
tateꝫ glorie filiorũ et deo tunc nulli
ſubiectioni homo p xp̃m liberatꝰ erit
obnoxiꝰ nec ſpũali ſcꝫ nec carnali vñ
dicit᷑ ꝑmo cor. v. cũ tradiderit xp̃s
regnũ deo et patri et euacuauit oẽm
ꝑncipatũ et poteſtatẽ Interim autꝫ
dũ corruptibilẽ carneꝫ gerimꝰ opor
tet nos dñis carnalibꝰ ſubicere et ita
p aduentum xp̃i fideles a tributis ſol
uẽdis ſiẽ nẽ ab aliis corporis penali
tatibꝰ non abſoluti qꝫ nec ipſe xp̃s
ſe ip̃m ab omnibꝰ huiuſmodi penali
tatibꝰ abſoluere voluit. Vnde dicit.
Ambroſiꝰ et habet᷑. xi. q. i; ſi enim fi
lius dei cenſũ ſoluit quis tu tantus
es q̃ non putas eſſe ſoluendũ. ponit᷑
ergo concluſio reſponſalis ꝙ ceſari
ſiue ꝑncipi terreno cenſꝰ eſt ſoluẽdꝰ
concluſio patꝫ ex euangelio preſenti.
Secũdo patꝫ ex illo apoſtoli ad. Ro
ma. xiii omnis anima id eſt hõ pote
ſtatibꝰ ſublimioribꝰ ſubdita ſit. et ra
tioneꝫ aſſigans ait omnis poteſtas
a deo eſt et infra. Ideoqꝫ enim et tri
buta preſtatis et aſſignans rationẽ
dicit miniſtri enim dei ſũt in hoc. id
eſt ꝓ hoc ipſo ſcꝫ tributo recipiẽdo
ſeruientes ſcꝫ deo et populo quaſi di
cerent vnuſquiſqꝫ debꝫ de ſuo mini
ſterio viuere ſm illud. i. cor. ix quis
paſcit gregeꝫ et de lacte eius nõ edit
et ideo cũ principes noſtri ſuo regi
mine deo miniſtro a populo debent
tributa ſuſcipere quaſi ſtipendia ſui
miniſterii hec auteꝫ tributa ſuſcipi
unt ad ſui ſuſtẽtationeꝫ. laborãt aũt
principes ad omniũ paceꝫ. Vñ dicit᷑.
i. thi. ii obſecro primũ omnium fieri
obſecrtiones ꝓ regibꝰ et omnibꝰ qui
in ſulimitate ſũt conſtituti vt quietã
et tranquillaꝫ vitaꝫ agamꝰ. Ab hoc
tñ debito liberi ſũt clerici ex priuile
gio principũ quod quidem equita
tem habet naturaleꝫ vñ etiã apud
gentiles liberi erant a tributis illi q̃
vacabant rebus diuinis legit᷑ enim
gen. xlvii. ꝙ ioſeph ſubiecit phara
oni totaꝫ terraꝫ Egipti preter terraꝫ
ſacerdotũ q̃a rege tradita erat eis q̃
bꝰ et ſtatuta cibaria ex horreis pub
licis prebabant᷑ et hoc q̃dẽ omnino
equũ ẽ quia ſiẽ reges ſolicitudinem
habent de bono publico in tẽpalibꝰ
ita miniſtri dei in ſpũalibꝰ et ſic p̃ iſ
ꝙ deo in ſpũalibus miniſtrant recõ
pẽſ ãt ẽgi ꝙ ꝓ pace eorũ laborãt
concludit ſꝫ apoſtulus reddite ergo
omnibꝰ debita cui tributum tributu
cui uectigal uectigal ex quo patꝫ ꝙ
ex neceſſitate iuſticie tenent᷑ ſubditi
ſua iura ꝑncipibus exhibere et ideo
in euangelio noſtro dicit᷑ reddite q̃
ſũt ceſaris ceſari. Ad rationes in op
po. ad primã patꝫ rño ex dictis libe
rauit eniꝫ xp̃s ꝓ nẽ fideles a ſerui
tute diaboli et non a ſeruitute huiuſ
modi vt dictũ ẽ Ad ſecũdã reſpõde
tur negãdo cõſeqẽtiã et rõ eſt quia
nõ tãtũ obediendum eſt bonis et mo
deſtis ſed etiã diſcolis. i. petri. ii. pro
quo notãdũ ꝙ regia põtas uel cuiꝰ
cunqꝫ alteriꝰ dignitatis põt cõſide
rari q̃ntũ ad tria vno quidem modo
q̃ntũ ad ip̃aꝫ poteſtatẽ. et ſic ẽ a deo
per quẽ reges regnãt quicquid eniꝫ
conuenienter dicit᷑ de deo et creaturis
a deo in creaturas deriuat᷑ ſiẽ patꝫ
de ſapiẽtia eccleſiaſt. i. omnis ſapiẽ
tia a dño deo eſt. Poteſtas aũt a deo
dicit᷑ et de omnibꝰ Job. xxxvi. deus
potẽtes nõ abicit cũ et ipſe ſit potẽs
vnde cõſequens eſt ꝙ humana po
teſtas ſit a deo daniel iiii dñabit᷑ ex
celſꝰ in regno hõinũ et cuicũqꝫ volu
erit dabit illud io. xix nõ hẽres põta
tẽ adũſus me vllã ñ datũ eſſet tibi de
ſup. Aliomõ põt conſiderari q̃ntũ
ad modũ adipiſcendũ põtateꝫ et ſic
q̃zdoqꝫ poteſtas eſt a deo q̃zdo ſcilꝫ
aliquis ordinarie põtatẽ adipiſcit᷑
ſm illud ad hebre. v. nemo ſibi ho
norẽ aſſumat ſed qui vocat᷑ a deo tã
q̃ꝫ aarõ. Qnãdoqꝫ vero non ẽ a deo
ſed ex ꝑuerſo hõinũ appetitu qui p
ambicioneꝫ vel quocunqꝫ aliomodo
poteſtatẽ adipiſcit᷑. Amos. v. nũ
quid non in fortitudine nr̃a aſſump
ſimus nobis cornua. Tercio poteſt
conſiderari quantum ad vſũ ip̃ius
et ſic q̃zdoqꝫ eſt a deo putas cũ aliq̃s
ſm precepta diuine iuſticie vtit᷑ cõ
ceſſa ſibi põtate ſm illud prouerbi.
viii. p reges regnãt et legũ condito
res iuſta decernũt. Quandoqꝫ nõ ẽ
a deo. puta cũ aliqui põtate ſibi da
ta vtũt᷑ diuinã iuſticiã ſm illud ꝑ
aſtiterũt rẽges terre et ꝑncipes ꝛc ſeq̃
tur aduerſꝰ dñm ꝛc. Ad tertiaꝫ rñ
det᷑ negãdo õñaꝫ et ratio ẽ quia deꝰ
reliquit hominẽ in manu conſilii ſui
non q̃a liceat ei facere omnia q̃ velit
ſed quia ad id ꝙ faciendũ eſt nõ co
git᷑ neceſſitate nature ſiẽ creature
irrationales ſed libera electione ex

proprio conſilio procedēte ⁊ ſic ad a
lia facienda debet ꝓcedere ꝓprio
conſilio ita etiā ad hoc ꝙ obediat ip
ſe ſuperiorib9 dicit enī3 grego· v· li· ō
moraliū dū aliene voci humiliter ſub
dimur noſmetipſos in corde ſuſpira
mus.

Ad ſecūdā q. ſic proceditur ⁊
videt' ꝙ nō omnes teneãt
tur ad ſacrificia deo offerē
da primo ſic dicit apl'us ro· iii. quecū
q3 lex loquit' hiis q̄ ſūt in lege ſed
lex de ſacrificiis non fuit omnib9 da
ta ſ3 ſoli pplo hebreorū ꝫ nō omnes
ad ſacrificia tenent'. Secundo ſic ſa
crificia deo offerūt' ad ſignificādū
ſed non eſt omniū hmōi ſignificatiō
es intelligere ꝫ non omnes tenent'
ad ſacrificia offerēda· Tertio ex ħ
ſacerdotes dicūt' ꝙ deo ſacrificium
offerūt ſ3 non oēs ſūt ſacerdotes ꝫ
non omnes tenent' ⁊c. In oppo. eſt
euangeliū dicens Reddite q̄ ſūt dei
R ño dicendū ſub certis cōcluſiōib9
Prima eſt ꝙ afferre ſacrificium
deo ē de lege nature. Pat3 iſta cōclu
ſio qm̄ natural' ratio dictat homini
vt alicui ſuperiori ſubdat' ꝓpt de
fect9 quos in ſeipſo ſentit in quibus
ab aliquo ſuperiori egit adiuuari ⁊
dirigi ⁊ quicquid illud ſit hoc eſt ꝙ
apud homines dicit' deus ſic autem
in reb9 naturalib9 naturaliter in fe
riora ſuperiorib9 ſubdūt' ita etiam
naturalis ratio dictat hominum ſm
naturale3 inclinatione3 vt ei ꝙ ſup̄
hōie3 eſt ſubiectione3 ⁊ honore3 ex
hibeat ſm modū ſuū Eſt aūt modus
conueniēs homini vt ſeſibilibus ſig
nis vtat' ad aliqua exp̄menda quia
ex ſenſibilib9 cognitione3 accipit ⁊
ideo ex naturali ratione procedit ꝙ
homo quibuſdā ſenſibilib9 reb9 vta
tur offerens eas deo in ſignū debi
te ſubiectionis ⁊ honoris ſm multi
tudine3 eorū qui dn̄is ſuis aliqua of
ferūt in recognitione3 domini hoc
aūt pertinet ad ratione3 ſacrificii ⁊
ita oblatio ſacrificii pertinet ad iuſ
naturale ⁊ in hoc omnes conueniūt
ſ3 determinatio ſacrificiorū ex inſti
tutione humana l' diuina ⁊ in ħ nō
conueniūt omnes ſ3 differūt Secun
da concluſio ſoli deo eſt ſacrificiū of
ferendū Patet concluſio oblatio ſa
crificii fit ad aliquid ſignificādū ſig
nificant aūt ſacrificiū ꝙ offertur
exterius interius ſpūale ſacrificium
quo anima ſeipſa3 offert deo ſm il
lud p̄s ſacrificiū deo ſpirit9 attribu
lat9 quia exteriores act9 religionis
ad interiores ordinātur anima au
tem ſe offert dō in ſacrificiū ſic pn
cipio ſue creatiōis ⁊ ſic fini ſue bea
tificationis ſ3 ſm verā fidē ſol9 de9
eſt creator animarū nr̄arū ⁊ in ſolo
etia3 eo aūt nr̄e beatitudo conſiſtit ꝫ
ſoli deo ſummo debem9 ſacrificiū ſpi
rituale offerre ⁊ ita ſoli ei debemus
offerre exteriora ſacrificia ſic ecia3
orantes atq3 laudantes ad eu3 dirigi
mus ſignificātes voces cui res ipſas
in corde quas gerim9 offerim9 vt
dicit Auguſtin9. x. de ciuitate dei Ter
tia concluſio omnes tenemur ad ſa
crificia offerenda probat' cōcluſio
ſacrificiū offerre eſt de lege nature
vt dicit p̄ma concluſio ſ3 ad ea q̄ ſūt
legis nature oēs tenemur ꝫ omnes
tenemur ad ſacrificiū deo offerēdū
Pro qua concluſione notandū ꝙ du
plex eſt ſacrificiū quorū primum ⁊
principael eſt interius ad quod oēs
tenemur deo deuotā mente offerre
Aliud eſt ſacrificiū exterius quod in
duo diuidit' nam quodda3 eſt ꝙ ex
hoc ſolū laude3 habet ꝙ deo aliquid
exterius offerat' in ꝓtatione3 diui
ne ſubiectionis ⁊ ad hoc aliter tenē
t' illi q̄ ſūt in lege noua l' veteri ahē
qui non ſūt ſub lege nam illi qui ſūt
ſub lege tenen t' ad determinata ſa
crificia offerenda ſecūdum legis p̄
cepta. Illi vero qui nō ſūt ſub lege
tenebant' ad aliqua exteri9 faciēda
in honore3 diuinū ſecūdū decentia3
ad eos inter quos habitabant nō ſic
determinate ad hoc l' illa Aliud ve
ro eſt exterius ſacrificiū q̄n̄do actus
exteriores virtutū in diuinā reuerē
tiā aſſumūt' puta cū aliquis elemo
ſina3 facit de reb9 ꝓpriis ꝓpter de
um vel cū aliquis ꝓpriū corp9 ali
cui afflictioni ſubicit ꝓpter diuina3
reuerentiam ⁊ ſecūdū hoc act9 alia
rū virtutū ſacrificia dici poſſunt quo
rū quida3 cadūt ſub p̄cepto ad quoſ
omnes tenent' q̄dā uero ſūt ſup ero
gationis ad quas non omnes tenen
tur. Itē nota ꝙ ſecūdū ꝙ eſt tripl
ex hominis bonū ita poteſt diſting
ui triplex ſacrificiū Primū quidē eſt
bonū anime ꝙ deo offert' interiori
quodā ſacrifficio p deuotionē ⁊ ora
tione3 ⁊ alios huiuſmodi interiores
act9 ⁊ hoc eſt p̄ncipale ſacrificiū.
Secūdū eſt bonum corporis ꝙ deo
quodāmodo offert' p martiriū ⁊ ab
ſtinētia3 ſeu continētiā· Tertium bo
nū eſt exteriorū rerū de quo ſacrifi
ciū offert' deo directe q̄dē quando im
mediate res nr̄as deo offerim9 medi
ate autem quando eas cōmunicam9
proximis ꝓpter deū. Ad oēs in op
po. ad p̄mā rn̄det' ꝙ alia determina
ta ſacrificia q̄ in lege erāt precepta
non omnes tenebant'. tenebāt' tn̄
ad aliquas ſacrificia interiora ſiue
ſpiritualia l' exterora vt dictum eſt
Ad ſecūdā rn̄det' negādo oña3 ⁊ ra
tio eſt quia lic3 non omnes ſciant ex
plicite virtutē ſacrificiorū ſciunt tn̄
implicite ſic etiā hn̄t fidē implicitā
Vnd magiſter alexāder de alis ad. q
vtrū offerēs ſacrificia tenebāt' in
telligere ſignificationes eorū dicit
ꝙ ſic nos dicim9 intelligere articul9
fidei implicite ⁊ explicite ⁊ intelige
re explicite articulos fidei tenentur
prelati ſic dicitur .i. petri. iii. parati
omi poſcenti reddere rōe3 de ea q̄ in
nob ē fide ⁊ ſpe Implicite vero ten̄
tur ſimplices ſolū ita in veteri teſta
mēto prouecti vt doctores ⁊ ſacerdo
tes tenebāt' intelligere ſignificatō
es ſacrificiorū hoc ē vt intelligerēt
ipſa ſacrificia eſſe ſigna futuri ſacri
ficii redemptionis! Simplices vero
ſolū tenebautur intelligere ꝙ ſacri
ficia erāt deo ea rōe qua ſibi placu
it offerenda ⁊ ħ implicite cōtineba
tur ꝙ eſſent ſigna quia ratione ſig
nificationis futuri ſacrificii voluit
ea deus ſibi offerī! Ad tertiā rn̄d
tur negando oñā ⁊ rō ē tuū quia ſa
cerdotes etiā offerūt ſacrificia q̄ ſūt
ſpecialiter ordinata ad cultū diuinū
non ſolū ꝓ ſe ſ3 etiā ꝓaliis tū quia
quedā ſūt talia ſacrificia de quibus
pōt ꝓ ſe deo ut offerre ex dictis pat3

Ad tertiā.q.ſic proceditur
⁊ videtꝛ ꝙ xp̄s non cōue
nienter cōprehendit pha
riſeos interrogātes eū ſi licet cenſū
dare Ceſari dicens eis. Cur me temp
tatis hypocrite. Primo ſic illi dicēdo
magiſter ſcimꝰ quia verax es ⁊ viaz
dei in veritate doces dixerūt verita
tez ꝫ hoc non erāt hypocrite quia
hypoſis ſiue ſimulatio oppomtꝛ vtu
ti ꝙ dicitꝛ veritas. Secūdo ſic hypo
criſis eſt ſimulatio qua quis ſimulat
ꝑſonā alteriꝰ ſicut cū peccator ſimulat ꝑ
ſonā iuſti ſed iſti in hoc actu non ſi
mulauerūt perſonas aliquorū alio
rū ꝫ videtꝛ ꝙ non erant hypocrite
ꝫ inconuenienter ſic reprehēſi ſūt
Tertio ſic de eo ꝙ non eſt pecc̄ū nō
videtꝛ publice redarguendus ꝗa pec
cata venialia omnibꝰ videtꝛ eſſe cō
munia ſꝫ hypocriſis aut ſimulatio nō
videtꝛ eſſe pecc̄ū mortale ſēp ſicut nec
mendatiū ⁊c. In oppo. eſt euange
liū vbi xp̄s ita ad eos loquitꝛ. Reſp
ondeo dicendum ꝙ xp̄s conuenienter
eos ſic reprehēdit Pro notādum ꝙ
vt dicit Nicolaus de lira ſup hoc euā
gelio ꝙ tempore xp̄s in iudea red
debatꝛ cenſus Ceſari ſiue tributū ſur
rexit quidā nomine Iudas natione
galileus qui dicebat hoc eſſe illicitū
de iudeis ꝙ ſcꝫ recognoſcerēt aliquē
dominū in terris ſed ſolū deū ꝗ in ce
lis eſt ⁊ multos traxit ad ſe vt hētꝛ
act.v. ⁊ Joſephꝰ idē refert ex libro
antiquitatū ⁊ ex tunc aliqui adhe
rebant huic opinioni quia opinio
erat ꝓ libertate populi ⁊ ꝓ hono
re ipſius dei videbatꝛ. E cōtrario au
tem alii aſſerebāt ꝙ erat licitū dare
tributū Romanis quia ꝓ defenſiōe
terre militabāt ⁊ ab hoſtibus ⁊ la
tronibꝰ defendebāt ⁊ pacem inter
homines conſeruabāt ⁊ iuſticiam
Hanc aūt queſtionē phariſei ma
licioſe propoſuerūt. Xp̄o vt ſi dice
ret non eſſe licitū ſtatim caperetur
tāquā contrarius Imperatori. ſi au
tez diceret eſſe licitū videretur eſſe
contrarius libertati populi ⁊ diuino
honori ⁊ ſic incurreret maliuolētiā
populi ⁊ ideo Xp̄s cognita neq̄cia
eorū ait quid me tēptatis hypocrite
quaſi diceret non queritis veritatez
addiſcere ſꝫ me verbis capere ⁊ ꝓ
pter hoc eos vocat hypocritas quia
aliud petebant ⁊ aliud intendebāt
Ad rōes in oppo. ad pˢmaz rn̄detur
negādo ↄn̄az ⁊ rō eſt quia xp̄s non
reprehendebat eos de verbis illis ꝗ
a vera erāt ſꝫ quia per ea aliud pre
tendebant ſcꝫ eū in verbis capere ſicut
dictū eſt. Ad ſecūdaz rn̄detꝛ negā
do minorē quia iſti ſimulauerūt per
ſonas volētiū addiſcere veritatem ⁊
cū tamē ipē eſſet perſone non ꝗ que
rerent veritatē ſꝫ ꝗ vellent decipē
⁊ verbis capere hominez. Ad ter
tiaz rn̄detꝛ negando ↄn̄az ⁊ ratio eſt
quia licꝫ nō omnis ſimulatio aut hy
pocriſis ſit peccatuz mortale. Iſta cū
erant ſicut dicimꝰ de mēdatio quod eſt
pecc̄ū mortale quando eſt pernicio
ſū ſic hypocriſis eſt pecc̄ū mortale.
quando eſt perniticioſa cedēs in nocu
mētū alteriꝰ perſone cuius erat iſta
phariſeorū hipocriſis cum crederet
in nocumētū perſone. Xp̄i quia ad ca
piendū eū verbis ordinata erat.

¶ In dominica xxiiii eſt euāgeliū
¶ Loquēte Jeſu ⁊c. Math.ix. ⁊ ꝗa
in euangelio fit mentio de duobꝰ mi
raculis pōt diſputari de utroqꝫ
¶ Circa primū utrum ſine tactu di
uine gratie poteſt anima reſuſcitari
de morte pecc̄i ¶ Secūdo utrū tactꝰ
ſiue infuſio gracie precedat expul
ſionē pecc̄i. Circa tertiū utrū con
uenienter attribuatꝛ fidei operatio
miraculorū ꝗm alteri virtuti.
Ad primā ſic proceditur ⁊
videtur ꝙ ſine tactu ac in
fuſione gracie poſſit ani
ma reſuſcitari de morte pecc̄i. Pri
mo ſic minꝰ videtur eſſe reſuſcitare
animaz de morte pecc̄i ad vitaz ꝗm
eſt creare de nouo animā ſꝫ deꝰ creat
⁊ dat vitā anime naturalē ſine me
dio ꝫ pariter hic. Secūdo ſic iſa. xliii
dicit dn̄s ego ſū qui ſū ꝗ deleo iniq
tates ⁊ peccta propter me ꝫ expulſio
mortis pecc̄i eſt an̄ omnē infuſionē
gracie. Tercio ſic Abacuc ⁊ iuſtus
ex fide viuit ꝫ viuificare conuenit
fidei non ergo eſt effectꝰ gracie ꝓ
prius. ¶ In oppo. arguitꝛ ex euange
lio vbi dicitꝛ pone manū ſup eam ⁊
viuet ⁊ ſequitꝛ tenuit manum eius ⁊
ſurrexit puella. ¶ Rn̄o dicendum ꝙ
ſine tactu ſiue infuſione diuine grē
non reſuſcitatꝛ anima a morte pecc̄i
Patꝫ ſic iſta concluſio deus in crea
tura rationali eſt principium vite
ſpūal. Unde act. xvii in quo uiuimꝰ
mouemur ⁊ ſumꝰ ſꝫ primum quo ui
uit anima rōal ꝑ deū eſt gracia erꝫ
gracia viuificat. ¶ Itē culpa morti
ficatꝛ anima ꝫ viuificatur a cōtrario
illius ſcꝫ gracia ergo ⁊c. Vbi notādū
iuxta Alexādrū de alis ꝙ grā eſt ſi
militudo ſumme bonitatis ſecunduz
ꝙ eſt ſimilitudo prime veritatis cō
paratꝛ ad animaz vt lux. ¶ Secūdū
vero ꝙ eſt ſimilitudo ſūme bonita
tis comparatꝛ ad animam vt vita ⁊
ita habetur in Johāne Jo.i. ꝙ ver
bū erat vita ⁊ lux hominū lucēs in
tenebris ⁊ ideo gracia ꝗ eſt ſimilitu
do eius comparatꝛ ad animā vt lux
eſt vita. ¶ In quantū autē gracia vt
lux comparatꝛ ad animā pˢmo remo
uet ab ea diſſimilitudinē lucis eterne
⁊ quantū ad hoc ē effectus eiꝰ pur
gare. ¶ Secūdo diſponit eaz ſimili di
ſpoſitione vt poſſit ſimil eſſe in ac
tu ⁊ tunc dicitꝛ ipm̄ illuminare. Vlti
mo informat ipſaz ⁊ tunc dicitꝛ eaz
perficere ſecūdū autem ꝙ gracia ē
ſimilitudo ſūme bonitatis cōparatꝛ
ad animaz vt vita quia ſic cōparatꝛ
ad eaz vt amor ⁊ ille amor impreſſus
vita eſt qua iaz viuit deo ⁊ ſecūdum
hūc modū actꝰ gracie eſt viuificare
¶ Ad rationes in oppo. ad primam
rn̄detꝛ negando ↄn̄az ⁊ ratio ē cum
primo quia preſupponi videtꝛ in ar
gumento ꝙ gracia ſe habeat in vi
uificatiōe anime ſicut agens medi ⁊ hꝫ
non eſt verū ſed ſe habeat vt cauſa
formal qua peccm̄ expellitꝛ ſicut ignis
frigꝰ aufert calore in ſubiecto tan
to non ſicut inſtrumento ſꝫ ſicut forma
contraria tū ſecūdo non eſt verū ꝙ
dicitꝛ in minori quia in creatiōe etiā
forma natural eſt qua res formata
eſſe formaliter accipit vel etiaz ipm̄
quo eſt quicqid ſit illud Ad ſecūdaz
rn̄detꝛ negando ↄn̄az ⁊ rō eſt ꝗa ſo
lus deꝰ delet pecca effectiue formalꝛ

delet ipſa gracia deꝰ aūt nullꝰ ē for
ma ꝑfectiua. Ad tertiā dñdet nē
gando ꝯñā ⁊ rō eſt qᷓ vita ſpūalis
ipſius anime eſt ipſius grē effectus
ꝑ ſe ipſius aūt fidei ⁊ caritas ratiōe
grē in quibꝰ manifeſtatꝫ vita quaſi
ꝑ ſenſū ſic manifeſtatur vita in cor
pore ꝑ ſenſū ⁊ motū ſic vita gratie
manifeſtatꝫ ꝑ motū fidei ſic ꝑ ſenſū
⁊ ꝑ motū caritatis ſic ꝑ motū.

Ad ſecūdā q. ſic ꝓceditꝫ ⁊
videtꝫ ꝙ remotio ſiue ex
pulſio culpe precedat tan
tū ſiue infuſionē grē Primo ſic exp
ſenti euangelio vbi ꝑmo q̄m xp̄s tac
tu ſue manus reſuſcitaret puellā ex
pulit turbā tumultuātē Vñ grego.
libro moraliū dicēs autē turba eicitꝫ
vt puella ſuſitetꝫ qᷓ niſi priꝰ a ſecre
tioribꝰ cordis exꝑellāt ſecularū mul
titudo curarū anima q̄ interius iacet
mortua nō reſurgit ⁊ ita vt glo.
hic munit non introducitur grā niſi
ex pulſa culpa. Secūdo ſic remiſſio
culpa ⁊ infuſio grē ſe habent ſicut
illuminatio ⁊ purgatio ſꝫ purgatio
precedit illuminationē ſm dyoniſiū
ergo remiſſio ſiue expulſio culpe pre
cedit grē infuſionē. Tertio ſic in
quodlibet motu receſſus a termino a
quo precedit acceſſū ad terminū ad
quē l' tēpore ſi eſt motꝰ ſucceſſiuus
l' natura ſi ſit mutatio ſubita ſꝫ iuſti
ficationis ſiue viuificationis termi
nus a quo eſt culpa terminꝰ ad quē
eſt grā qua viuificatꝫ anima ergo ex
pulſio culpe precedit infuſionē grē
In oppo. arguitꝫ cauſa naturaliter
precedit effectū ſed infuſio gracie ē
cauſa expulſionis culpe qᷓ infundē
do grā deus peccata dimittit infundē
do vitā fugat mortē ergo infuſio gratie
precedit. Rñō dicendū ſm alium ⁊
aliū reſpectū infuſio grē precedit
⁊ ſequitꝫ. Pro quo notādū iuxta
ſcm̄ tho. ꝙ omnis prioritas ſecūdū
ordinē nature aliquo modo reducitꝫ
ad ordinē cauſe ⁊ cauſatū quia ꝓnci
piū ⁊ cauſa idē ſūt In cauſis autem
contingit ꝙ idē eſt cauſa ⁊ cauſatum
ſm diuerſū genus cauſe vt patꝫ ꝑ.
phi. ⁊ .v. metha. ſicut ambulatio eſt
cauſa efficiens ſanatiōis ⁊ ſanatio ē
cauſa final' ambulationis ⁊ ita ſimili
ter de habitudine que eſt inter ma
teriā ⁊ formā quia ſm genus cauſe
formal'. ex parte aūt cauſe material'
qñ ſe tenet ſm quādā reductionem
omne illud ꝑ quod materia efficitur
ꝓpria huiuſmodi forme ſic diſpoſi
tiones ⁊ remotiones impedimento
rum ⁊ ideo in generatione naturali
quando corruptio vnius generatio
alterꝰ ꝑ hoc ꝙ forma vna introdu
citꝫ ⁊ alia expellitꝫ remotio forme
p̄ exiſtentis ſe tenet ex parte cauſe
material' ⁊ ideo ſm ordinē cauſe ma
terial' precedit naturaliter intrmedian
ctionē alterꝰ forme ſꝫ ſm ordinem
cauſe formal' econuerſo quia forma
finis ⁊ agens eo incidūt in idē nume
ro l' ſpecie ideo etiā in ordine cauſe
efficientis introductio forme prior
eſt quia forma introducta eſt ſimili
tudo forme agentis ꝑ quā agens ⁊
ſimiliter in ordine cauſe final' qᷓ na
tura principaliter intendit introduc
tionē forme ⁊ ad hāc ordinat expul
ſionē omnis cū quo non pōt ſtare
forme introductio. Vnde cum gracie
infuſio ⁊ remiſſio culpe ſe habēt ſic
introductio vnꝰ forme ⁊ expulſio
alterius cōſtat ꝙ ſm ordinem cauſe
material' remiſſio culpe precedit in
fuſionē gracie ſꝫ ſm ordinē cauſe fo
malis efficiētis final' infuſio gracie
natꝫa prior ē ſꝫ extirpatio viciorum
dicitꝫ operari ad virtutū ingreſſum
ꝑ modū cauſe material'. ¶ Ad ratio
nes in oppo patꝫ rñō ex dictis.

Ad tertiā q. ſic proceditur
⁊ videtꝫ ꝙ non attribuatꝫ
conuenienter fidi opatio mi
raculorū primo ſic gracie enim gratis
date a v̄tutibꝰ drñt eo ꝙ virtutes
ſanctis omnibꝰ ſūt cōes grē gratis
date diuerſis diſtribuuntꝫ ſecūdum
illud. i. cor. xii diuiſiones graciarum
ſūt ſꝫ facere miracula eſt grē gratis
date. Vñ in eodē capitulo dicitꝫ aliis
datur operatio virtutū ⁊c. ergo facere
miracl'a nō ē attribuendū fidi ſi dicatꝫ
ꝙ attribuitꝫ fidei ſicut merenti grē
autem gratis date tanquā exequen
tis. contra eſt ꝙ dicit gloſa ſup illud
Mathei. vii nonne in nomine tuo ꝓ
phetamꝰ ⁊c. ꝙ ꝓphetare virtutes
facere demones eicere interdū non ē
meriti illius qui operatꝫ ſed inuoca
tio nominis xp̄i ergo nec ſic ē fidei
attribuendū. ¶ Secūdo ſic caritas
eſt principiū ⁊ radix merendi quia
fides informis mereri non poteſt ſi
ergo fidei ꝓpter meritū attribuitꝫ
operatio miracl'orū magis ē attribu
enda caritati. Tertio ſic poſita cau
ſa ponitur effectus. ſi ergo fides eſt
cauſa faciendi miracula omnes qui
fidē habent miracula facerent quo
patet eſſe falſum ergo non eſt fidei
miracula facere. ¶ In opp. eſt euā
gelium vbi dicitꝫ. Fides tua te ſaluā
fecit Reſpōdeo dicēdum iuxta ſanctū
tho. in libro de potēcia dei ꝙ couueni
enter virtuti fidei attribuitꝫ opatio
miraculorum. Patet concluſio ex illo
Mathe. vltimo ſigna autem eorum q̄
crediderūt hec ſequuntꝫ: ⁊c ¶ Item
Mat. xvij. dicit dñs ſi habueritis fi
dē ſicut granū ſinapis dicetis monti
huic tranſi hinc . i. tranſibit. Pro cu
ius cōcluſionis declaracione notādū
ꝙ ſancti miracl'a fecerūt dupliciter
ſecūdum gregorium in ſecundo dialo
gorū. ſ. oratione impetrādo vt mira
cula diuinitus fiant ⁊ per poteſtatē
vtroque autē modo fides idoneū red
dit hominē ad miracl'a facienda ipa
enim meretꝫ ꝓprie vt orō exaudiatꝫ
de miraculis faciendis qd hac raciōe
videri pōt ſic enim in rebꝰ natꝫalibꝰ
videmus ꝙ a cauſa vniuerſali omes
ꝑticulares cauſe ſumunt efficaciā
agendi tñ effectꝰ particularis ⁊ pro
priꝰ attribuitꝫ cauſe particulari ſic
patꝫ de virtutibꝰ actiuis inferiorum
corporū reſpectu v̄tutis celeſtis cor
poris ⁊ orbibus inferioribꝰ q̄ ⁊ ſi
ſequātur motum ꝑmi orbis habent
tñ ſinguli ꝓprios motus ita eſt ⁊
de v̄tutibus quibꝰ meremur nā oēs
habent efficaciam merēdi a caritate
q̄ nos vnit deo a quo meremur ⁊ vo
ce ꝑficiat ꝑ quā mereamur ſingule
tñ v̄tutes merentꝫ ſingularia q̄dam
premia eis ꝓportionabiliter reſpon
dēcia ſic humilitas meretꝫ exaltatio
nē ⁊ pauptas regnum. Vñ q̄ndoque
caritate ceſſante ꝑ actū aliarum v̄
tutum etiam ſi aliquis nihil mereatꝫ

ex condigno ex quandaȝ tan͞ḡ diuina
liberalitate aliqua cōgrua beneficia
retribui ꝓ huiuſmodi actibꝰ ſaltem
in hoc mūdo. Vnde dicitᷣ ꝙ per ea
que ſunt ex genere bona extra cari
tateȝ facta merentur aliq̄ ex cōgruo
interdū bonoꝝ tp̄aliū multiplicaōȝ
ꝑ hūc autem modū fides meretᷣ mi
raculorū opationē licȝ radix merendi
ſit ex caritate cuius rō poteſt aſſig
nari triplex ¶ Primo quidē q̄a mira
cula ſūt quedā argumēta fidei dum
ꝑ ea que naturā excedūt illorū ve
ritas comꝓbatᷣ q̄ naturalē tranſcē
dūt rationē. Vn̄ Math vltimo dicitᷣ
illi ꝓfecti predicauerūt vbiq̄ȝ dn̄o
cooꝑante ⁊ ſmonē cōfirmāte ſequē
tibꝰ ſignis. Secūda rō eſt q̄a fides
potiſſime diuine potētie innititᷣ q̄m
accipit vt rōeȝ ſ medium ad aſenciēdū
hiis q̄ ſup̄ naturā eſſe viderentur ⁊
ideo diuina potentia in opatione mi
raculorū p̄cipue fidei cōſiſtit. Ter
tia rō eſt quia miracula preter natu
rales cauſe fiunt fides autē eſt que
non ex rōibꝰ naturalibꝰ ⁊ ſenſibili
bus argumentū aſſumit ſed ex rebus
diuinis vn̄ ſic paupertas rerū tēpo
ralium meretᷣ diuicias ſp̄uales ⁊ hu
militas meretᷣ celeſtē dignitatem.
Ita fides quaſi contempnendo ea q̄
naturaliter fiunt quodāmodo mira
culorū operationeȝ meretᷣ que pre
ter naturaleȝ v̊tuteȝ fit. ¶ Ad rōes
in oppo. ad primā r̄ndetur negando
ꝯn̄aȝ ⁊ rō eſt quia facere miracula
attribuitᷣ gratie gratis date ſic p̄n
cipio proximo fidei aut̄ ſic diſponen
ti ad huiuſmodi grām cōſequēdam.
¶ Ad ſecūdā r̄ndetᷣ negando ꝯn̄aȝ
⁊ rō eſt quia licȝ caritas ſit maior v̊
tus fide largitᷣ tamē fidei efficatiā
merendi fides tn̄ magis cōgruit ad
particulariteꝛ mereēdū miracloꝝ ope
rationeȝ vt patȝ ex ſup̄ dictis. Ad
tertiā dicendū negando ꝯn̄ā ⁊ rō ē
quia fides nō eſt ſufficiens cauſa ad
miracula facienda ſȝ diſpoſitio q̄daȝ
fiunt aūt miracula ſm ordinem diui
ne ꝓuidētie q̄ hominibꝰ cōgrua re
media pro variis cauſis diuerſimode
diſpenſat.

¶ In feſto beati Andree eſt euāge
liū Ambulās Jeſus ⁊c̄. Math. iiii.
Circa ꝙ p̄nt diſputari ſeqn̄tes q

¶ Primo vtrū xp̄s conueniēter voca
uit ad predicationis officiū Petruȝ
⁊ Andreā ⁊ Jacobū zebedei ⁊ Jo.
¶ Secūdo vtrū oporteat ſequētibꝰ
xp̄m omnia temporalia relinquere
¶ Tertio vtrū beatꝰ Andreas ⁊ a
lii q̄ ſecū ſūt vocati hac vocatiōe fu
erit vocatꝰ ad apoſtolatū.

Ad primā q. ſic ꝓce
ditur ⁊ videtᷣ quod
xp̄s non cōueniēter
vocauit ad p̄dicatiōis
officiū Petrū ⁊ An
dreā ⁊ iacobū zebedei ⁊ Johān̄eȝ de
quibꝰ in euāgelio quia ſimplices ⁊
indocti prohibentur eligi vt. xxxix.
di. de Petro ſȝ iſti Apoſtoli erāt ſim
plices ⁊ indocti ḡ cōueniēter nō de
buerūt eligi Secūdo ſic electio ad of
ficiū ꝙ reſpicit vniūſū orbeȝ debet
eſſe de perſonis de omni natione et
non de vna ſpeciali ḡ xp̄s eligens.
Apoſtolos de vna gente ſcȝ de iuda
in conueniēter elegiſſe. tertio queri
tur quare magis d̄ arte piſcatoria q̄
videtᷣ vilior eſſe inter omnes elege
gerit eos q̄ de alia. ¶ In oppo. ē euā
geliū cui non pōt ſubeſſe falſuȝ nec
in operibꝰ xp̄i aliquod inconueniēs
R̄n̄o dicendū ꝙ xp̄s cōueniēter ele
git Petrū ⁊ Andreā ⁊c̄. ad p̄dicatio
nis ⁊ diſpēſatiōis diuini verbi mini
ſteriū Patet quia xp̄s eſt v̊tꝰ ⁊ ſapi
entia. i. Corin. i. ergo ipſe ſapienter
omnia fecit ⁊ v̊tuoſe. ¶ Ad rōes in
oppo. ad primā r̄ndetᷣ ꝙ iſti apli cū
a Chriſto fuerūt deputati predica
tionis officio ip̄e fecit ip̄os ydoneos
⁊ doctos ⁊ ſupleuit omnes deffectꝰ
in eis q̄bꝰ ait ego dabo vob̄ os ⁊ ſa
pientiā cui non poterunt reſiſtere
omnes aduſarii veſtri. Voluit hos
ſimplices ⁊ indoctos aſſumere de p̄
dicationis officiū ne aliquis eorum
gloriaretᷣ ſe ſua v̊tute aut ſapiētia
diceret ſe elegi meruiſſe. Hec rō aſſi
gnatᷣ a paulo Apoſtolo. i. cor. i. di
cens Videte vocationē vr̄aȝ fratres
quoniā non multi ſapientes ſecūduȝ
carnē non multi potentes non multi
nobiles ſed que ſtulta ſūt mundi id
eſt eos qui ſecūdū mūdū ſtulti vide
bātᷣ elegit dn̄s ad p̄dicationis offi
ciū ſcȝ piſcatores illitteratos ⁊ h̄ vt
confūdāt ſapientes id eſt eos q̄ de ſa
pientia mundi confidunt ⁊ infirma
mundi id ē homines impotentes ſe
cūdum mūdum id eſt ruſticos ⁊ co
lones elegit deꝰ ad predicationis of
ficiū ⁊ hoc ideo vt confūdat fortia
id eſt potentes huiuſmodi. Item ele
git ad predicationis officiū ignobi
lia mundi id ē eos q̄ ſecūdum mūduȝ
ſūt ignobiles ⁊ contemptibilia id ē
eos qui ſecūduȝ mūdum ſūt cōtemp
tibiles vt pauperes ⁊ ea q̄ nō ſūt id
ē eos q̄ non videntur eſſe in ſeculo ali
quid elegit predicationis officium
⁊ hoc ideo vt ea q̄ ſūt id eſt eos qui
ſe in mūdo aliq̄d eſſe videtᷣ ⁊ aſſig
nans rationē horū d. ideo non elegit
excellētes in ſc̄lo ſed abiectos vt nō
glorietᷣ omnis caro in cōſpectu eiꝰ
id eſt vt nullꝰ ꝓ quacūq̄ȝ carnis ex
cellentia glorietᷣ ꝑ cōparationē ad
deū ex hoc eniȝ quia mūdum ſue fidei
ſubiecit nō ꝑ ſublimes in mūdo ſiue
ſeculo ſed ꝑ abiectos nō pōt homo
gloriari ꝙ ꝑ aliquā carnalē excellen
tiā ſaluatꝰ ſit mūdus. nota tn̄ ꝙ li
cet Chriſtꝰ a p̄ncipio vocauerit ad
predicationis officiū ſimplices ho
mines non tn̄ ita ꝙ nullū vocauerit
literatū q̄. Nathanaelē ⁊ nicodemum
vocauit vt patȝ Jo. i. ⁊. iii. quia ſi ſo
los ſimplices vocaſſet credi poſſet ꝙ
fuiſſent ex ſimplicitate decepti verū
tamen ſimplices magis cōſtituit a
p̄los ⁊ predicatores euangelii quaȝ
literatos vt fides euangelii magis
attribueretᷣ ſapientie diuine quam
humane ſic dictū eſt ¶ Ad rationes
in oppo. Ad p̄mā iam patȝ reſpōſio
ex dictis. Ad ſecūdā r̄ndetᷣ negando
ꝯn̄aȝ ymmo cōueniēter de illa ſola
gēte iudaica aſſumēdi erant apoſtoli
de qua aſſumpti fuerāt ꝓphete cui
erat fides vniꝰ veri dei qui fecit ce
lum ⁊ terrā Vn̄ beatꝰ Auguſt. libro
de conſenſu euangeliſtarū aſſignās
hanc orationeȝ dicit ſic ꝙ gens he
braica tn̄ deputata eſt a xp̄o ad ꝓ
phetizandū illa q̄ de illo futura erāt

non quidē quin per ſibillas ⁊ uates
ipſorū gentiliū multa de Chriſto dic
ta ⁊ multa in libris eorū legūt᷑ que
ꝓ nr̄a xp̄iana regione teſtimoniuȝ
ducunt que a ſanctis angel' ab ip̄is
ꝓphetis Iudeorū audire potuerūt
ſicut etiā ip̄m xp̄m in carne p̄ſentē
demonia coacta ſūt cōfiteri q̄a tñ il
li⁹ gentis hebree ad ꝓphetizādum
⁊ p̄dicādum deputate erāt vnus de⁹
ver⁹ q̄ fecit celum ⁊ terram ⁊ oīa
que in eis ſūt quo offenſo ſepe ſuis
hoſtib⁹ ſubdebat᷑ merito ſolū de gē
te illa ꝓphetas ⁊ ap̄l'os habere vo
luit ꝙ etiā magnū beneficiū fuit ꝙ
preſtitit eccleſie ſue vbiqȝ ꝑ terras
diffuſe vt gens ebrea q̄ inimica te
manebat xp̄i nominis vbiqȝ iā diſꝑ
ſa ⁊. delacta ne' illa q̄ de xp̄o ꝑ pro
phetas ⁊ ap̄l'os dicta ſūt ficte a no
bis putarētur eſſe cōpoſita codices
ꝓphārū ⁊ap̄l'orū de gente eoruȝ ⁊
ſic fieret vt gens inimica fidei nr̄e
teſtis fieret veritatis noſtre .Ad
terciaȝ r̄ndet᷑ ꝙ triplex rō ex dictis
ſanctorū p̄ōt colligi q̄ oſtēdit cōgru
um fuiſſe ap̄l'os hos maiores de ar
te piſcatoria fuiſſe vocatos magis
q̄ȝ de alia . p̄ma ex ip̄ſius artis vtili
tate ⁊ pauptate dicit eniȝ. Aguſt ꝙ
ideo dn̄s non elegit reges aut ſenato
res aut philoſophos ad apoſtolatū
ſed elegit indoctos paupes ⁊ piſcato
res q̄a ſi doctos uel oratores elegiſ
ſet fortaſis quilbȝ eorū diceret ſe ele
ctum q̄a doctrina ſua elegi meruit ꝓ
pteꝛ ꝙ de⁹ nr̄ volens ſupborū frā
gere ceruices non q̄ſiuit ꝑ oratoreȝ
piſcatorem ſed ꝑ piſcatoreꝫ lucrat⁹
eſt imperatorem. Secūda caaſa ſeq̄
tur ex ip̄ſi⁹ artis cōgruitate dicit eniȝ
Criſo. ſup hunc paſſū congrue deus
noſter ꝑ loca piſcatoria trāſit piſca
tores piſcatur qui piſcatores futurē
dignitatis grām ſui opere artificii
ꝓphetabant q̄a ſicut q̄ retia iactat
in aqua neſcit quos piſces cōp̄hen
ſur⁹ ſit ſic ⁊ doctor q̄ndo diuini ſmo
nis retia iactat ſup populū neſcit q̄
ſūt acceſſuri ad dn̄m ſed quoſcumqȝ
dn̄s excitauerit illi ad herent ei⁹ doc
trine Tertia rō ſequit᷑ ex ip̄ſi⁹ artis
apeccato immunitate. Querit enim
Gregori⁹ quare Petrus poſt ei⁹ cō
uerſionē ad piſcationeȝ rediit ⁊ non
Mathe⁹ ad theolonei negotium non
recedit ſoluit ꝙ quia negotiū quod
ante conuerſioneȝ ſine pc̄cto extitit
hoc etiaȝ poſt conuerſioneȝ repeterē
culpa non fuit.

Ad ſecūdam queſtionē ſic ꝓ
cedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ non opor
teat ſequentib⁹ Chriſtū om
nia temporalia relinquere. Primo
ſic paupertas non re quirit᷑ ad pre
fectionē ergo ⁊c̄. Antecedens ꝓbat᷑
quia relinquere omnia videt᷑ eē illi
citū. Apoſtol⁹ enim primo Corint;
viii. dat formā fidelib⁹ faciēdi elimo
ſinas dicens ſi volūtas prompta eſt
ſecūdū illud ꝙ hȝ accepta eſt. i. vt
neceſſaria retineatis ⁊ poſtea ſubdi
non vt aliis ſit remiſſio vob̄ autem
tribulatio gloſa id ē paupertas. Se
cūdo ſic quicūqȝ ſe exponit periculo
peccat ſȝ ille qui omnib⁹ ſuis relictis
volūtariā paupertateȝ ſectat᷑ expo
nit ſe periculo ſecūdum illud Prouer
biorū triceſimo ne forte egeſtate cō
pulſ⁹ furem ⁊ ꝑiurem nomē domini

Tertio ſic virtus in medio conſiſtit
vt dicit᷑ ſecūdo eth. ſȝ ille q̄ oīa dimi
tit ꝑ volūtariā paupertatem non vi
detur in medio conſiſtere virtus
ſȝ magis in extremo ergo non agit
virtuoſe ⁊ ita hoc nō ꝑtinet ad vite
pfectionē. ¶ In oppo . videt᷑ eē euā
geliū preſens. Reſpondeo dicendum
ꝙ ſequela Chriſti duplex poteſt diſ
tingui Vna ē communis ⁊ neceſſaria
omnib⁹ ad ſalutē in qua conſiſtit per
fectio vite chriſtiane ad q̄m ꝑtinet
per fecta obſeruātia preceptorum
caritatis de qua ſequela habet᷑. Io.
viii; vbi dicit᷑ qui ſequūt᷑ me ſcilicȝ
credēdo ⁊ amādo nō ambulabit in
tenebris ſȝ hēbit lumeȝ vite de quo
Ma. xix ſi vis ad vitā igredi ſua mā
data. Alia eſt ſeq̄la xp̄i ſup̄ cōmunē
ſtatū ſaluti neceſſarium ſicut ſequela
xp̄i ꝑ imitationē vite in paupertate
⁊ auſteritate ⁊ huiuſmodi aut in pa
ſſione de qua ſequela dicit᷑ in preſeti
euangelio ꝙ apoſtoli iſti vocati ſecu
ti ſūt xp̄m ⁊ Mathe. xix. dicit᷑ vēde
omnia que habes ⁊ ſequere me ⁊c̄.
Petrus apoſtolus dicit q̄d erit nob̄
qui reliquim⁹ omnia ⁊ ſecuti ſumus
te. ¶ Iuxta hanc dupliceȝ ſequelem
diſtinguit᷑ duplex per fectio vt tā
git ſanct⁹ thomas in ſecūda ſecūde.
q. c. lxxxiiii. ar. iii. . vbi ita dicit ꝙ ſic
homo habȝ q̄ndam ꝑ fectionem ſue
nature ſtatiȝ cū naſcit᷑ q̄ ꝑtinet ad
rōeȝ ſpeciei. Eſt aūt alia pfectio ad
q̄m per augmētū adducit᷑ ita ē que
daȝ pfectio caritatis ꝑtinēs ad ip̄am
ſpem caritatis vt. ſ. de⁹ amet᷑ ſuper
omnia ⁊ nichil contra eū amet᷑.
Eſt auteȝ alia ꝑ fectio caritatis eciā
in hac vita ad q̄m aliquis ꝑ aliquid
ſp̄ualem augmētū ꝑ venit᷑ vt pote
cū homo etiaȝ a reb⁹ licitis abſtinet
vt liberi⁹ diuinis obſeqiis vacet ⁊ h̄
modo religio dicit᷑ quedaȝ diſciplina
ſiue exercitiū ad apprehendendu m
hoc pfectionis augmentū Vnde in
collationis patrū dicit abbas ¶ Moy
ſes de religioſis loqueris ieiuniorum
mediā vigilias labores corporis nu
ditatem lectioneȝ ceteraſqȝ virtuteſ
debere ſuſcipere nos nouerimus vt
ad perfectioneȝ caritatis poſſimus
conſcendere Iſtis diſtinctionib⁹ pre
habitis ſit iſta cōcluſio prima ad ſe
q̄lam primā Chriſti ⁊ ad habendam
primā per fectionē nō eſt neceſſariū
omnia relinquere temporalia ꝑ vo
lūtariā paupertatē ſed ſuficit vt ſu
per omnia deus diligat᷑ ⁊ nichil cō
tra eū amet᷑ ſiue ꝙ precepta carita
tis obſeruent ¶ Iſta cōcluſio eſt ma
nifeſta nam vt dicit ſanct⁹ Thom.
ſūma ꝑ fectio poteſt eſſe cū magna
opulētiā naȝ Abrahā cui dictū ē ge
ne. xvii. ambula corā me ⁊ eſto per
fect⁹ legit᷑ diues fuiſſe ⁊ ſimilit̄ re
ges ⁊ principes chriſtiani prelati
⁊ alii xp̄iani minores qui non renū
tiauerūt bonis temporalib⁹ quorū
multi ſūt in ſtatu gratie. Secūda cō
cluſio ad ſequelā ſecundā ⁊ ſecundā
perfectionē requirit᷑ renūtiatio ſiue
diuiſſio temporaliū vt patȝ Math.
xix. ſi vis perfect⁹ eſſe ⁊c̄. ⁊ luce ix. q̄
vult venire poſt me abneget ſemet
ip̄ſū ⁊ ſequat᷑ me Iſta cōcluſio pa
tet quia ſic̄ dictū ē ſtat⁹ religionis ē
q̄dam diſciplina ſiue exercitiū per ꝙ
per venitur ad pfectioneȝ caritatis

ad ꝙ neceſſariū ē ꝙ aliquis affectū
ſui intotaliter abſtrahat a rebus
mundanis dicit enī Auguſti. lib. x.
cōfe. ad deū loquēs minꝰ te amat q̄
tecū aliquid amat quod nō propter
te amat Unde ⁊ in libro .lxxxiij. q.
dicit augꝰ ꝙ nutrimētum caritatis
eſt diminutio cupiditatis perfectio
vbi nulla cupiditas ex hoc aūt quod
aliq̄s res mūdanas poſſidet illicitur
animꝰ eius ad earū amorē. Un̄ Au
guſti. in epl'a ad Paulū ⁊ therasiaꝫ
ꝙ terrena diligūt᷑ artius adepta q̄
cucupita ⁊ Criſoꝰ dicit ſuper Mat.
ꝙ appoſitio diuiciarū maiorē aſcē
dit flāmā ⁊ vehemētior fit cupido
⁊ inde eſt ꝙ ad perfecionē caritatis
acquirendum ꝑmū fundamētum eſt
volūtaria ꝑauptas vt abſq̄ ꝓprio
viuat dicente dño Mate. xix. ſi uis
ꝑfectus eſſe vade ⁊ vende om̄ia q̄
habes ⁊ da paupibus ⁊ veni ſequere
me Ad raciones in oppo. ad p̄iuaꝫ
r̄ndet᷑ negādo oñaꝫ ⁊ ad dictū apl'i
dicendū ꝙ loquit᷑ infirmis quos ſic
dare monet vt egeſtateꝫ nō paſcian
t᷑ ⁊ ſimiliter ex alia glo. nō eſt intelli
gendū ꝙ nō liceat om̄ia t̄palia abi
cere ſed ꝙ hoc nō ex neſceſſitate re
quirat᷑ ¶ Ad ſecūdā r̄ndet᷑ negando
minorem dicimus enī ꝙ ille q̄ ꝓpt
x̄pm om̄ia dimittit nō exponit ſe pe
riculo ſp̄uali uel corporali ſp̄uale q̄de
periculū ꝓuenit ex pauptate q̄ndo
nō eſt volūtaria. Periculum autem
corporale nō imminet illis q̄ intenti
one ſequendi x̄pꝫ om̄ia ſua relinqūt
diuine ꝓuidētie committentes. Un̄
Auguſt. dicit in libro de ſermone dn̄i
querētibus regnū ⁊ iuſticiaꝫ eiꝰ nō

debet ſub eſſe ſollicitudo neſceſſaria
deſint. Ad terciam r̄ndet᷑ negando
minorem ⁊ rō eſt q̄a medium virtu
tis ſm philoſophū accipit᷑ ſm rōꝫ
rectaꝫ non ſm q̄ntitatem rei ⁊ ideo
quicquid poteſt fieri ſm rationē rec
tā nō eſt viciosū ex magnitudine q̄n
titatis ſed magis virtuoſū eſſet p̄ter
autem racionem rectā ſi quis om̄ia
ſua cōſumeret in temperanciam uel
abſq̄ vtilitate ¶ Eſt aūt ſm racionē
rectā ꝙ aliquis diuicias abiciat vt
contemplacioni ſapiēcie vacet quod
⁊ philoſophi q̄dā feciſſe legūt᷑ Un̄
multo magis ſm racionē rectam ē vt
homo om̄ia bona ſua relinquat ad
hoc vt Chriſtū ꝑfecte ſequat᷑. Un̄
Jeronymꝰ ad ruſticū monachuꝫ nu
dū x̄pm nudū ſequere.

AD terciā q. vtrū beatus
Andreas ⁊ aliqui ſecum
fuīt vocati hac vocatiōe
fuerit vocatꝰ ad apoſtolatū r̄ndetur
ꝙ ſic. Pro quo notādum ꝙ triplex
fuit vocatio Apoſtolorū. Prima vo
catio fuit inmediate poſt baptiſmuꝫ
x̄pi ut h̄et᷑. io. i. qn̄ duo diſcipl'i ioh̄a
nis audierūt ip̄m Joh̄aneꝫ dicenteꝫ
de x̄po Ecce agnus dei ⁊ ſecuti ſunt
Jeſū ⁊ ibi dicitur ꝙ Andreas fratē
ſymonis erat vnꝰ ex duobus q̄ ſecuti
fuerūt Jeſū ⁊ ibi dicitur infra q̄ndo
vocauit fratreꝫ ſuū ſymoneꝫ ad Je
ſū. Jſta aūt vocatio fuit ad x̄pi fami
liaritateꝫ Secūda vocatio fuit in ca
ptura piſciū quam deſcribit luce. v.
c. vbi dicit ꝙ x̄ps propter turbas
irruentes aſcendit in naueꝫ Petri ad
predicandū ⁊ finita p̄dicatiōe iuſſit
laxari rete in capturā piſciuꝫ ⁊ viſa

multitudine Petrus ſciens ꝙ nō po
terat eſſe v̄tute hūana procedit ad
genua Jeſu ⁊ iſta vocatio dicit᷑ eſſe
ad diſcipulatū. Tertia auteꝫ vocatio
fuit de qua hic in preſenti euangelio
fit mentio quādo relictis omnibus ſe
cuti fuēt Jeſū totaliter ei adherētes
ad predicta negotia amplius non re
uerſuri ⁊ hac vocatione ſunt voca
ti ad apoſtolatū ⁊c.

¶ Jn feſto beati nicolai venit ad
diſputanduꝫ

UTrū beatus nicolaus ſic
lucernas ardētes .i. ſanc
torū operū ꝑfectionem
habuit in manibꝰ ſuis vt credat᷑ a
cunabulis in baptiſmo vltra cōeꝫ le
gem ſpecialeꝫ effectū gratie ſuſce
piſſe ⁊ videt᷑ ꝙ non. quia baptiſmꝰ
equalem effectum habet in omnibꝰ
maxime in paruulis vbi nō precedit
alia diſpoſitio maior in vno q̄ꝫ in ali
o. ergo beatus nicolaus nō habuit
cum paruulus fuerit baptizatꝰ ſp̄a
lem effectū gratie Secūdo ſic in q̄li
cūq̄ꝫ diſpoſitione infans naſcatur ⁊
q̄licūq̄ꝫ habeat naturalia vnus nō
naſcitur magis peccator q̄ꝫ alius ergo
pari ratione in regeneratione vnus
nō debet regenerari magis vel meli
us q̄ꝫ alius. Jn. oppo. arguit᷑ ex mul
tis q̄ dicūt᷑ de bt̄o nicolao ꝙ ſup̄ co
munē legem ſpecialeꝫ gr̄aꝫ ſuſcepit
ex bauptiſmo Dicit᷑ primo in vita
ſua ꝙ innocencie puerilia iura trāſ
cendēs euangelice inſtitutōis diſci
pulus effectꝰ eſt. Secūdo legit᷑ ꝙ
beatus Nicolaus adhuc puerulꝰ mul
to ieiunio macerabat corpꝰ. Tercio

ex illo qd̄ dicit᷑ apuericia ſecutꝰ eſt
dn̄m. Quarto ex quod legit᷑ de eo ꝙ
poſtq̄ꝫ dōi puerilem decurrit etateꝫ
cūctis mūdi huius ſpretis oblationi
bus x̄pi ſe iugo ſubiciēs documentis
ſactis ſuū p̄buit auditū de opibus
ſanctis ſuis q̄ velut lucerne ardētes
ſplendebant in eo hiſtoriā plena eſt
q̄liter erat valde cōpatiēs ⁊ ſup af
flictis pia geſtabat viſcera vt veraci
ter pōt dicere illud; Job xi. ab in
fancia creuit mecū miſeratio quo cir
ca dicit᷑ in hiſtoria ꝙ opibus ſanc
tis Nicolaus humiliter inſiſtens re
uelatione ꝑfectꝰ eſt ad ſūmū ſacer
docij gradū. Reſpōſio dicēdū ſaluo
meliori iudicio ꝙ illa que dicta ſunt
fuīt ſatis ꝓbabilia teſtimonia ꝙ iſte
ſanctus in baptiſmo aliq̄ꝫ ſpecialem
gratiaꝫ ſupra cōmunē legeꝫ accepit
neceꝫ hoc inconueniēs q̄m vt inq̄t
dn̄s bonauentura in. iiij. di iiij. gr̄a
menſurat᷑ ſecūdum liberalitateꝫ de
dantis non ſecūdum q̄litateꝫ ſuſcipiē
tis niſi de congruo ⁊ hoc ſecūdū ꝙ
ſuſcipiens ſe preparat non ſecūdum
ꝙ eſt capax quia ergo deꝰ operatur
in baptiſmo ſecūduꝫ exigentiaꝫ ſacra
menti ⁊ interius vnus nō eſt magis
diſpoſitꝰ q̄m alter. iō eq̄liter dat om
nibꝰ paruul' q̄ntū ē de lege cōi q̄a tn̄
pōttas eius nō ē alligata ſacramen
to non eſt neceſſe ꝙ ſemp det equa
liter ſꝫ poteſt facere cui vult ſp̄uale
priuilegium hec bonauētura. Cōcor
dat etiam ſcūs thomas in tercia p̄te
Ad rationes in oppo. ad primā r̄nt᷑
ꝙ ratio ꝓcedit de lege comuni ſꝫ cū
deus operet᷑ in ſacramēto vt agēs
voluntariū pōt ſecūdum ordinē ſue

prouidentie aliquid ſpeciale vni con
cedere ꝙ non alteri. Ad ſecūdā rñ
det̃ negādo ꝯñaʒ rōe iā dicta

¶ In feſto beati thome apl'i poſ
ſūt diſputari ſequētes .q.

¶ Primo vtrum fides ſit de viſis.

¶ Secūdo vtruʒ tho. de neceſſitate
ſalutis tenebat̃ apparente ſibi dño
⁊ dicente. Thomas ⁊c. confiteri fidē
diuinitatis ⁊ humanitatis in xp̄o.

Tertio vtrū credere his q̄ non vide
mꝰ ſit laudabile.

AD primā ſic procedit̃ ⁊
videt̃ ꝙ fides ſit de viſis
Primo ex preſenti euāge
lio vbi xp̄s ait Thome qꝛ vidiſti me
Thoma ⁊ credidiſti. ergo de eodem
eſt viſio ⁊ fides ¶ Secūdo ſic .i. cor
iʒ. dicit aplꝰ videmꝰ nūc ꝑ ſpeculuʒ
in enigmate ⁊ loquit̃ d̃ cognitiōe
fidei ꝫ fides eſt viſio ⁊ id ꝙ credit̃
videt̃ ¶ Tertio ſic lumen fidei ſe
habet ad articulos fidei ſicut lumen
naturale ad ꝑncipia naturaliter cog
nita ſꝫ lumen naturale facit videre
principia ꝑ ſe nota. ergo etiaʒ lumen
fidei facit videre articulos fidei ¶ In
oppo· eſt apoſtolꝰ dicens ad hebr̄· xi
fides argumentū non apparentiuʒ ꝫ
fides non eſt de viſis R̄ño dicendum
iuxta ſcm̄ Thomā .ʒ. ꝙ viſio ꝓprie
loquendo eſt actꝰ ſenſus viſꝰ ſꝫ ꝓpt̄
nobilitateʒ iſtiꝰ ſenſus tranſlatū eſt
nomen viſionis ad actꝰ illarū poten
tiarū cognitiuarū ſecūdū ſilitudinē
ad ſenſū viſus poteſt attendi ꝫ ſimi
litudo q̄ntum ad genus cognitionis
tantū ⁊ ſic largo mō ⁊ in ꝓprie om
nis cognitio viſio dicit̃ ⁊ ſecūdū hoc
fides eſt de viſis poteſt etiā vlteriꝰ
attendi iſta ſimilitudo non ſolū quā
tū ad genꝰ cognitionis ſꝫ q̄ntuʒ ad
modū cognoſcendi Modꝰ aūt quo ſē
ſꝰ viſus videt eſt in q̄ntuʒ ſpēs viſi
bilis facti in actu ꝑ lumen formatuʒ
in viſu. vñ tranſferēdo nomen viſio
nis ad intellectū ꝓprie intelligēdo
videmꝰ qñ ꝑeʒ lumen intellectuale
ip̄a forma intelligibil' fit intellectu
noſtro ſiue illud lumē ſit naturale ſicͭ
cū intelligimꝰ q̄ntitatē hominis aut
alicuius hmōi ſiue ſit ſup naturale
ſicͭ quomō deū in patria videmꝰ ea
vlteriꝰ videre ꝑ intellectū dicūt̃ illa
cōplexa quorū cognitio ex predicta
viſione cōſurgit ſicͭ ꝑ lumē naturale
videmꝰ principia prima que cogno
ſcimꝰ ſtatiʒ vt terminos cognoſcimꝰ
ſiue ꝑ lumen ſup naturale ſicͭ ē viſio
ꝓphetie ſic ⁊ vlterius ea etiam que
in iſta ꝑncipia reſoluere poſſumꝰ ꝑ
rationeʒ dicimꝰ videre ſicͭ ea q̄ ſcimꝰ
demonſtratione ꝓbata ⁊ ſecūduʒ h̄
pʒ ꝙ fides non pōt eſſe de viſis qꝛ
forma illa intelligibil' q̄ ꝑncipale ē
obiectū fidei. ſ. deꝰ formationeʒ no
ſtri intellectus ſubter fugit ⁊ non ē
ei paruius in ſtatu vie vt auguſtin.
dicit ⁊ preteria nec ea q̄ ſūt fidei ꝑn
cipia viſa reducere demōſtrādo poſ
ſumꝰ. Ad ratōes in oppo ad ꝑmā rñ
det̃. ꝙ Thomas aliud vidit ⁊ aliud
credit hominēʒ vidit ⁊ deū credit de
um confeſſus eſt cū dicit deus meus
⁊ dñs meus Vbi tho. ꝑfectior factꝰ
eſt in cognitione poſt xp̄i reſurrectiō
eʒ cū manifeſte ꝯfeſſus ē ip̄m eſſe de
um. Ad ſecūdā rñt̃ ꝙ ibi viſio largͤ
accipit̃ ſecūduʒ ꝑmū moduʒ. ¶ Ad
tertiaʒ rñt̃ negando ꝯñaʒ et rō eſt
qꝛ termini principioruʒ naturalit̃
cognitorū ſūt cōprehenſibiles nr̄o
intellectu ideo cognitio q̄ ſurgit ex ill'
principiis ē viſio ſꝫ non ē ita de ter
minis articulorū fidei vnde in futu
ro qñ deus ꝑ eſſentiaʒ videbit̃ arti
culi erūt ꝑ ſe noti ⁊ viſi ſicͭ modo ꝑn
cipia demonſtrationis

AD ſecūdaʒ .q. vtrū Tho
de neceſſitate ſalutis te
nebatuʒ apparēte ſibi do
mino ⁊ dicente. Tho. ⁊c confiteri fi
dē diuinitatis ⁊ humanitatis in xp̄o
⁊ videt̃ ꝙ nō. Primo ſic illud vidt̃
ad ſaluteʒ ſufficere ꝑ ꝙ hō atingit
fineʒ v̄tutis ſꝫ finis ꝓpriꝰ fidei ē cō
iunctio humane mentis ad ueritatē
diuinaʒ quod poterat in thoma eſſe
ſine exteriori confeſſione. ergo illa
exterior fides non fuit neceſſaria ei
ad ſaluteʒ. Secundo ſic per exterioꝛʒ
confeſſioneʒ hō fidē ſuam aliis pate
facit ſꝫ hoc non eſt neceſſarium niſi
illis q̄ habent alios in fide inſtruere
ſꝫ hoc non competebat tho. qꝛ ab a
liis apoſtolis niſi ꝙ crederet xp̄um
reſurrexiſſe ſꝫ aliis nō fuit neceſſariū
ad ſalutē talē exteriorē fidei ꝯfeſſiōʒ
facere ergo nec thōe ¶ In oppoſi.
eſt illud apl'i ad ro. x. corde credit ur
ad iuſticiā orō aūt· ꝯfeſſio fit ad ſa
luteʒ R̄ño dicendū de neceſſitate ſa
lutis tenebatuʒ tho. illa hora facere
illaʒ confeſſioneʒ d̃ xp̄o pʒ iſta cōclu
ſio ꝓ q̄ nota ꝙ ea q̄ ſūt neceſſaria
ad ſaluteʒ cadūt ſub ꝑceptis diuine
legis confeſſio aūt fidei cū ſit ꝙ af
firmatiuū non pōt cadere niſi ſub ꝑ
cepto affirmatiuo diuine legis vnde
eo modo eſt de neceſſariis ad ſaluteʒ
quo pōt cadere ſub ꝑcepto affirma
tiuo diuine legis precepta auteʒ af
firmatiua nō obligāt ſemp ⁊ ſi ſem
per obligent obligāt aut ꝓ loco ⁊ tē
pore. ⁊ ſecūduʒ alias circūſtātias de
bitas ſecūdum q̄s oportet actum hu
manū limitari ad hoc ꝙ ſit actꝰ v̄tu
oſꝰ. ſic agit̃ confiteri fidē nec ſemp
nec in quolibet loco eſt de neceſſitate
ſalutis ſꝫ aliquo loco ⁊ tp̄e qm̄ ſi ꝑ
omiſſioneʒ hmōi ꝯfeſſionis ſubtra
heret̃ honor debitꝰ deo. vel etiam
vtilitas proximis inpendēda. puta
ſi aliquis interrogatus de fide tace
ret ⁊ ex hoc crederet̃ l' ꝙ non habe
ret fidē vel quod fides non eſſet ve
ra. l' alii per eius taciturnitateʒ auer
terēt̃ a fide. In hmōi enīʒ caſibus
confeſſio fidei ē d̃ neceſſitate ſalutis
ſꝫ iſte caſꝰ eſt in preſentiarū iā enīʒ
primo dixerat Thomas ꝙ nolebat
credere niſi videret in manibꝰ fixu
raʒ clauorū ⁊ mittā digitū ⁊c. modo
vero ſi non confeſſꝰ fuiſ et ore fidē
perfectaʒ d̃ xp̄o eſtimatꝰ fuiſſet nō
habere fidē d̃ criſto vnd̃ dñs ait illi
noli eē incredulus ſed fidelis vel eſti
matus fuiſſet tenere ꝙ fides chriſti
non eēt vera l' fortaſſe alii diſcipuli
viſa contumatia iſtius aut taciturni
tate auerterent ſe a fide preterea
ſubtraxiſſet non confitendo ex quo
iam erat ſuſpectꝰ honorem d̃bitum
deo ⁊ vtilitatē a fidelibꝰ q̄m ex ſua ꝯ
feſſiōe receperūt. Ad rōes in oppo
ad primaʒ rñt̃ negādo ꝯñaʒ ⁊ rō ē
qꝛ finis fidei ſicͭ ⁊ aliorū v̄tutuʒ re
ferri debet ad fineʒ caritatis q̄ eſt. a
mor dei ⁊ ꝓximi ⁊ ido q̄ndo honor
dei l' vtilitas ꝓximi hoc expoſcit nō

debet eſſe contentus homo vt per fidē ſuā veritati diuine coniungatur ſed debet fidē exterius confiteri.

⁋ Ad ſecūdaꝫ rn̄detᷣ negando minoreꝫ vniuerſaliter ⁊ rō ē quia in caſu neceſſitatis vbi fides periclitatᷣ quilibet tenetᷣ fidē ſuaꝫ aliis propalare ſiue ad inſtructioneꝫ aliorū fideliuꝫ ſiue confirmationeꝫ vꝉ ad reprimēdū infideliū inſultationeꝫ ſꝫ aliis tēporibus inſtruere homines de fide non pertinet ad omnes fideles ⁋ Ad terciaꝫ rn̄detᷣ negādo aſſūptum qͣ hoc caſu ad plus tenebatᷣ thō. q̇ renueret credere reſurrectionē q̄m alii. Vn̄ viſa ſua duritia ⁊ ſingularitate in nolendo credere niſi certificarēt duplici ſenſu ſcꝫ viſu ⁊ tactu ⁊ ad neceſſariū vt expreſſe confiteretᷣ fidē q̄m habeat de xp̄o.

Ad terciā .q. Vtrū credere hiis q̄ non videmꝰ ſit laudabile ⁊ meritoriuꝫ. ⁊ videtᷣ ꝙ non primo ſic dicitᷣ eccleſiaſt. xxx. q̇ cito credit leuis eſt corde ſed qui credit hiis que nullo modo videt nimis cito credit. ꝫ talis magis eſt vituperandꝰ q̄m laudādus ⁋ Secūdo ſic abnegare rōem q̄ eſt nobiliſſimū eorū q̄ in nobꝫ ſūt eſt vitupabile ſꝫ qui credit ea q̄ non ſūt rōi cōſona rōeꝫ abnegat. ergo talꝭ ē vitupabilis ⁋ Tertio ſic dilectio eſt illa q̄ facit eſſe opꝰ noſtrū laudabile ſꝫ cū omnia noſtra diſcretio ſit ꝑ ratiōeꝫ in hiis que preter rationeꝫ ſūt non habemꝰ aliquid quo diſcernamus ꝫ hm̄oi credere non ē laudabile quia ita pōt homo credere falſis ſic̄ veris

⁋ In .oppo. eſt euangeliū preſens beati qui non viderūt ⁊ crediderūt.

⁋ Rn̄o dicendū ꝙ credere prime veritati in hiis que non videtᷣ laudabile ⁊ meritoriū eſt. ꝓbatuꝛ ſic omnis actus virtutis eſt laudabilꝭ ⁊ meritoriꝰ q̄ntū in ſe ē. ſed credere hiis q̄ nō videtᷣ eſt actꝰ virtutis fidei que eſt argumentū non apparentiū ſecūdū apoſtolū ergo eſt laudabile ⁊ meritoriū. pro cuiꝰ concluſionis pleniori notitia eſt ſciendū ꝙ ſicut philoſophus dicit primo ethicorū laus ꝓprie ſecūduꝫ reſpectū ad alterū quo dignꝰ eſt attenditᷣ. ſicut videmꝰ ꝙ actꝰ concupiſcibilꝭ laudatᷣ in q̄ntum ordinate ſe habet ad rationeꝫ. Actꝰ autem ratiōis in q̄ntuꝫ ordinate ſe habet ad intellectū quo dirigitur ⁊ actꝰ etiā ſupremarū potentiaruꝫ ſecūdum ꝙ ſe habet ad fineꝫ ⁊ ꝓpter hoc illa q̄ ſūt optima non laudantur ſꝫ honorātᷣ. ⁊ quia virtꝰ eſt diſpoſitio ꝑfecti ad optimum. vt dicitᷣ. vii phiſicoruꝫ. ideo proprie virtutis actꝰ laudabilꝭ eſt. Noſtra aūt naturalꝭ cognitio ſe habet ad diuinā ſicut ad ſuperiorē. Et ideo cū ratio noſtra diuine virtuti conſentit actꝰ laudabilꝭ eſt ſicut cū concupiſcibilꝭ rōi ſubditᷣ ⁊ ideo credere veritati prime in his que non videtᷣ laudabile ⁊ meritorium eſt ⁊ actꝰ virtutis ⁋ Ad rōes in oppoſitū Ad primaꝫ rn̄detᷣ negādo minoreꝫ licꝫ enim credere homini abſqꝫ ratione probabili eſt cito credere. quia cognitio viriꝰ hominis n̄ eſt naturalꝭ ordinata ad cognitionem alterius vt per ipſū reguletur ſed hoc modo eſt ordinata ad veritatem primaꝫ ⁋ Ad ſecundaꝫ rūdetur negando ꝯn̄aꝫ ⁊ ratio ē. quia homo cū credit non abnegat rationeꝫ q̄ſi contra eam faciens ſed eam trāſcendit altiori dirigenti innixus. ſ. prime veritati. quia ea que fidei ſūt ⁊ ſi ſupra rationeꝫ ſint non tn̄ ē contra rōnem. ea aūt que ſupra homineꝫ ſūt querere non eſt vituperabile ſꝫ laudabile. qͣ homo debet ſe ad diuina erigere q̄ntumcunqꝫ poteſt. vt dicit phūs. x. ethi. ⁋ Ad tertiā rn̄detᷣ negando minoreꝫ. dicimꝰ enim ꝙ diſcretioneꝫ credēdorum habet homo plumen fidei ſicut diſcretioneꝫ ſpirituuꝫ per aliquā gratiā gratis dataꝫ. Vn̄ homo lumen fidei habens nō conſētit hiis que cōtra fidē ſūt niſi inclinationeꝫ fidei relinquat ex ſua culpa

⁋ In feſto beati Stephani ē euā⁋ geliū in illo tempore dixit Ihs turbis iudeorū ⁊c Mat. i. Circa ꝙ ⁋ poſſunt diſputari ſeq̄ntes. q̄.

Primo vtruꝫ cōuenienter xp̄s miſit ad iudeos prophetas ſcribas ⁊ ſapientes ſciens ⁊ predicens eos occidētes per iudeos. ⁋ Secundo vtrum Stephanus in hac vita viuens vidit deū ꝑ eſſentiaꝫ.

Ad primā q. ſ. vtrū conuenienter xp̄s miſit ad iudeos ꝓphetas ſcribas et ſapientes ſciens ⁊ predicens eos occidēdos ꝑ iudeos ſic ꝓceditᷣ ⁊ videtur ꝙ non ⁋ Primo ſic. qͣ hoc videtᷣ ſapere q̄ndā crudelitateꝫ ſic̄ mittere innocētes oues ad lupos ꝑ eos diripiendos. ⁋ Secūdo ſic. ſi xp̄us miſit eos ⁊ ſciuit eos occidendos voluit eos mori. ſꝫ hoc etiā voluerūt iudei ergo iudei conformauerūt voluntatem ſuaꝫ diuine. ⁊ ita non peccauerūt ⁋ In oppo. eſt euangeliū Rn̄o dicendū ꝙ cōuenienter xp̄s miſit ad iudeos ꝓphetas ⁊ ſcribas ⁊ ſapientes miſit dico ad inſtructioneꝫ eoruꝫ non ad hoc vt occiderētᷣ ab eis licet bene p̄uidit ꝙ eſſent ꝑ eos occidēdi. ⁋ Ad rationes in opo. ad primā rn̄detᷣ ꝙ falſū ē ꝙ hoc ſapiat crudelitateꝫ aliquā quia non miſit eos hac intentione vt a iudeis interficerētᷣ bene tn̄ dedit eis bonā volūtatē vt ſi contingeret eos morti tradi pacientē ⁊ libenter morteꝫ ſuſceperent ⁋ Ad ſecūdā rn̄detᷣ negando ꝯn̄aꝫ ⁊ rō ē. quia cōformitas volūtatis humane ad diuinā non eſt ſimpliciter volēdo quod deus vult ſꝫ in volendo ex mō. ſcꝫ ex caritate ſicut deus vult vel ad eūdeꝫ fineꝫ ⁊ hoc modo iudei interficiendo miſſos a xp̄o volūtateꝫ ſuam non conformauerūt diuine. qͣ prophetas ⁊ ſcribas ⁊ ſapientes ex nequitia occiderūt ⁊ ad inpediēdam ſalutem quaꝫ ex eorū p̄dicationē ſequi videbant

Ad ſecūdaꝫ. q. ſic ꝓceditᷣ ⁊ videtᷣ ꝙ beatꝰ Stephanꝰ in hac corporali vita viuens viderit deū ꝑ eſſentiaꝫ ⁊ videtᷣ ꝙ ſic dr̄ actu. i. Intendēs in celuꝫ vidit gloriaꝫ dei. In oppo. videtur illud exo. xxxiii. Non videbit me homo ⁊ viuet gloſa q̄mdiu hic mortaliter viuit videri ꝑquaſdaꝫ ymaginationes deꝰ pōt ſecūdum ipſam nature ſue ſpēꝫ non poteſt Rn̄o dicēduꝫ ſicut dicit magiſter Nicolaus de lira ſup actu. apłorū. actu. vii. ꝙ aliqui dixerūt ꝙ viſio iſta Stephani. fuit

mental'.ita ꝙ ex ſpeciali gratia fuit ſibi cōmiſſum videre non ſolū huma nitatez xp̄i ſʒ etiaʒ deitatez ſic paulo eo ꝙ erat doctor gentiū ⁊ Moyſi q̇ fuit doctor iudeorū vt dicit Auguſti n⁹ ⁊ hoc videt᷑ dicere q̄daʒ glo.ſup locū iſtū q̄ talis eſt. Quidam electi ad huc in hac vita dicenti mundato cordis oculo videre meruerūt gl'iaʒ dei vt hic Stephanus ⁊ Paul⁹ ad tertiū celū rapt⁹.ſed hoc dictum vt dicit Nicolaus non videt᷑ bene con ſonare dictis ſanctorū ⁊ doctorū que concorditer dicunt ꝙ tal' viſio nō ē conceſſa alicui in vita preſenti vtēti ſenſib⁹ exterioribus niſi hōi xp̄o. Vnde ⁊ Paul⁹ dicit᷑ deū ſic vidiſſe niſi raptu ab iſtis ſeſionis. Stepha n⁹ autez non videt᷑ tūc fuiſſe rapt⁹ ſed magis vtens ſenſibus.vtpote lo quens iudeis audientib⁹. ꝓpter ꝙ alii dicunt quod fuit viſio imagina ria.ita ꝙ in eius imaginatōe fuerūt effigiens diuin⁹ formate ad repre ſentandū deū ⁊ hominez xp̄m ſicut yſa.vi.yſaias vidit deū ſedētem ſup ſoliū excelſū ⁊ men te cognouit. Ste phan⁹ ſignificatū illius repreſenta tionis ⁊ ſic q̄ntū ad hoc nō ſolū fuit viſio imaginaria ſed etiam cū hoc mentalis .i.ſicut fiebat ꝓphetis et no eſt dubiū ꝙ iſto mō potuit fieri ſed modo loquendi ſcripture vnd' ꝙ fuerit corporal' viſio quia dr̄ in textu Cū eſſet Stephan⁹ plen⁹ ſpū ſācto in tendēs in celū vidit gloriaʒ dei. Circa quod ſine p̄iudicio vtrum ita eſſe ꝙ a corpore xp̄i exiſtentis in ce lo fuit in mutat⁹ oculus ſtephani ad viſiōʒ humanitatis xp̄i naʒ in po teſtate eius eſt ꝙ corp⁹ ei⁹ videat ſic a longe ſic de ꝓpe ⁊ forte idē eſt de quolibet alio corpore glorioſo q̇ totaliter ſubiectū ē anime propter ꝙ vr̄ quod poſſit imutari viſū indi ferenter a longe ⁊ ꝓpe ⁊ ſit in pote ſtate eius ꝙ imutet viſū in ꝓpria l' alia effigie.ſic dicit᷑ de corpore xp̄i glorioſo luce vltimo. Deitate vero videre hoc modo non potuit ſʒ in vi ſione imaginaria format᷑ in virtu te imaginatiua aliq̄ effigies ad rep̄ ſentandū deū. ita exterius pōt diuini t⁹ formari ad imutationez oculi cor poral' aliqua effigies corporal' non a deo aſſumpta ſʒ forma pōt ipſū re preſentare oculo corporali ⁊ ſic pro babiliter abſqʒ alia aſſertionez pōt dici ꝙ fuit in viſione ſtephani n ē taliter tn̄ cognouit ꝙ effigies non erat ipſa diuinitas niſi repreſentati ue ⁊ huic modo dicendi cōcordat ſta cum dicit᷑ Ecce video celos apertos ⁊ filiū hominis aſtātez a dextris dei ⁊ hec tm̄ de.q.iſta

¶ In feſto beati Jo.euāgeliſte eſt euangeliū. Dixit Jeſus Petro ⁊c̄

¶ Jo.vltimo. Circa quod poſſunt diſputari .ſe.q.

[P]rimo Vtrū xp̄s plus dilexit Jo.q̄ petrū ⁊ vr̄ ꝙ non. ¶ Primo ſic de⁹ diligit oia eq̄lr̄ & nō diligit magis Johānez q̄m petrū.ꝯña ē bona ans ꝓbat᷑. Sic diligit om̄ia ita cōgno ſcit om̄ia.ſʒ eq̄liter congnoſcit om̄ia ergo equaliter diligit om̄ a. ¶ Secū do ſic deus eodē actu ſimplici dilexit Johānē ⁊ petrū ergo non vnuʒ ma gis quā aliū ¶ Tertio ſic.xp̄s ma⁹ bonū voluit petro q̄m Johāni ergo plus dilexit petrū q̄m Johānez. An tecedēs ꝓbat᷑ qm̄ petro cōmiſit cu raʒ totius mūdi Vn̄ ait ei Jo.ii. Pe tre amas me paſce oues meas Joh. vero non cōmiſit niſi cu ſtodiā virgi⁹ ꝑſone.ſ.matris ſue In oppo .vide tur argui ex p̄nti euāgelio vbi ſpeci aliter iohāes nōialiter dilect⁹ a xp̄o Rn̄o dicendū ꝙ q̄ſtio iſta vt tan git ſanctus Tho. ſup primā ꝑtem ⁊ ſup Jo.multipliciter ſoluit᷑. Au guſtin⁹.n.refert hoc ad miniſteriuʒ dicens ꝙ vita actiua q̄ ſignificatur per petrū pl⁹ diligit deum q̄m vitā contemplatiuaʒ q̄ ſignificat᷑ per io. q̇a magis ſentit p̄ntis vite anguſti as ⁊ citius ab eis liberari deſiderat ⁊ ad deū ire. Contemplatiuaʒ vero vitā plus deus diligit q̄ʒ magis eam conſeruat .non enim ſimul finit᷑ cuʒ vita corporis ſic̄ vita corporis Quidā vero dicunt ꝙ petrus plus di lexit xp̄m in membris ⁊ etiam fuit plus a xp̄o dilect⁹.vnde ei eccl'aʒ cō mendauit. Jo.vero plus dilexit criſ tum in ſe ip̄o :⁊ ſic etiam fuit ab eo plus dilect⁹ .vn̄ ei comēdauit matrē Alii vero dicūt ꝙ incertū eſt q̇s eo rum xp̄m plus dilexit amore carita tis ⁊ ſimiliter quō dn̄s plus dilexit in ordine ad gl'iaʒ vite eterne.ſed pe trum dr̄ plus dilexiſſe q̄ntū ad q̄daʒ ꝓmptitudinez vel feruorē. Jo. ve ro plus dilexit q̄ntuʒ ad q̄dam fami liaritatis iudicia q̄ xp̄s ei magis de moſtrabat ꝓpter eius iuuētutez ⁊ puritatem .Alii vero dicunt ꝙ xp̄s plus dilexit petruʒ quātū ad excellē ti⁹ bonū caritatis .Jo vero plus q̄n tū ad melius bonū intellect⁹ .vn̄ pe trus ſimpliciter ⁊ magis dillectus Jo vero ſecūdum q̇d. Preſūptuoſū tn̄ vr̄ hoc de iudicare .q̇a vt dicitur ꝓuer.xvi. Sp̄m ponderator eſt de us ⁊ non alius ¶ Ad rationes in op poſitū. Ad p̄mā r̄ndet᷑ ꝙ amor dici tur meſurari vno modo ex ſuo p̄nci pio.⁊ ſic dicit᷑ magis amari id ad ꝙ amādum voluntas magis inclinat᷑ ⁊ ſic de⁹ eq̄liter om̄ia diligit ¶ Alio modo ex ꝑte obiecti .ſecūdum ꝙ quis dicit᷑ magis amare illum cui maius bonū vult : ⁊ ſic deus dicit᷑ magis diligere vnū q̄ʒ alium .in q̄ntū uult ei maius bonū ¶ Ad ſecūdā r̄ndet᷑ ꝙ rō ꝓcedit de affectu dilectionis ſe cūdū quez om̄ia eq̄lr̄ diligit q̇a vno ⁊ ſimplici actu q̄uis non velit ſemp eq̄le bonū uel idē omnibus ¶ Ad terciaʒ r̄ndetur cōcedēdo argumen tum

[S]Ecūdo arguit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ beat⁹ Jo.nō fuerit mortu⁹ q̇a in preſēti euāgelio ſcri bitur.ſic volo eū manere .ſ.viuū do nec veniam .ſ.in fine mūdi In oppo ſitū eſt ꝙ hodie in eccl'ia ſancta re colitur eius obit⁹ .Rn̄o dicēdū ꝙ oc caſione illius verbi. Sic eū volo ma nere .quidā dixerūt Jo.nō eſſe mor tuū ſed uſqʒ ad noniſſimū diem vic turū ⁊ in ſepulchro dormientez do nec veniens xp̄s excitet cum hec ac cipientes ſignum quod in ſepulchro eius vr̄ quadam ſcaturitō māne per modū ebulitionis exſurgere ⁊ dicūt hoc cauſari ex anhelitu eius vt dicit Albert⁹ hec eſt fabula. Alij vero eū non dicunt eſſe mortuū .dicūt eū cū

Enoch ⁊ Elya tranſlatū in paradiſū
pugnaturū cū antechriſto ⁊ ꝓ xp̄o
ſuſcipiet martiriū. nec hoc videt᷑ ve
ri ſim.le tam dilectū ſibi apl̄m tam
diu hoc eſt tanto tēpore vſq; ad fi
nem mūdi ſuſpendere a ſua viſione
⁊ fruitione aliis apl̄is in gloria exi
ſtentib⁹ ⁊ idō cū aliis dicendu; eſt ꝙ
beatus Jo. mortuus eſt ſed nō per
martiriū ⁊ ꝙ ſtatim poſt morte; re
ſurrexit ⁊ cū corpore ⁊ anima tranſ
lat⁹ ſit ad locū beatorū. ⁊ huiuſmōi
rei capit᷑ argumentū. qa in ſepul
cro eius corp⁹ non invenit᷑ ſ; ſ̄ fūdo
ſepulchri māna ſcaturit ⁊ ebulit in
ſignum eius ꝙ populū du; viueret
celeſti pane pauit. non enim videt᷑
credibile ꝙ corpus tam dilecti apl̄i
de⁹ ſine veneratione in celo ⁊ in ter
ra reliquit. ⁊ cū nō in veniat᷑ ad ve
nerandū pium eſt credere ꝙ in celo
beata vita ⁊ in mortalitate ſit veſti
tū vt dicit Albert⁹ ꝙ vero dcit᷑ ſic
eū volo manere ſic in telligit. i. nolo
eū mori ꝑ martiriū. nolo ꝙ ꝑſecuto
ris ſuppliciū eum ab hac vita ꝑcidat
quia ⁊ ſi venenū bibit non tn̄ nocuit
donec venia; ad vocandū eū ad glo
ria;. Vnde legit᷑ in vita ſua ꝙ in vl
tima ſenectute ſua apparuit ei dn̄s. d
Veni dilecte mi quia tempus eſt vt
cū fratrib⁹ tuis mecū epuleris.
¶ In feſto innocentiū eſt euange
liū In illo tempore Angel⁹ apparu
it in ſompnis Joſeph ⁊c. Mat. ii. Cir
ca ꝙ poſſint hec diſputari
¶ Primo vtrū in nocentes veracit̄
dicant᷑ martires xp̄i Secūdo vtrū
baptiſm⁹ ſanguinis ſupleat deffec
tū baptiſmi aque.

Ad primā q. ſic ꝓceditur
⁊ videt᷑ ꝙ innocentes ꝓ
xp̄o occiſi dicant᷑ veraci
ter martires xp̄i. ¶ Primo ſic. nulla
paſſio videt᷑ meritoria ⁊ martirii
corona digna niſi ſit volūtaria ſ; paſ
ſio iſtorū Innocentiū non potuit eē
volūtaria cū vſum rōnis nō hērent
ergo non videt᷑ poſſe dici martires.
¶ Secūdo ſic martiriū eſt act⁹ vir
tutis ſ; omnis act⁹ virtutis ē volūta
ri⁹ ſed tal' non fuit in ill' vt dictū ē.
ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic martir in gre
co dicit᷑ teſtis fidei xp̄iane. ſ; innocē
tes illi non potuerūt eſſe teſtes fidei
xp̄iane cū vſū li. ar. non hērent ergo
martires veraciter dici non poſſent
¶ In oppo. eſt fides eccleſie q̄ colit
eorū martiriū tanq̄m verū. Rn̄o di
cendū ꝙ innocentes pro xp̄o occiſi
fuerūt veri martires xp̄i Circa ꝙ
ſciendū ꝙ ad euitandū argumenta
facta aliqui dixerūt ꝙ Innocentib⁹
accelerat⁹ eſt miraculoſe vſus li. ar.
ſic in Jo. baptiſta du; ad huc exiſte
ret in materno vtero. ita ꝙ etiā vo
luntarii paſſi ſūt ⁊ ſecundū hoc veri
martires fuerūt ⁊ volūtate ⁊ actu.
ſed quia hoc ꝑ auctoritate; ſcriptur̄
non probat᷑ imo eccleſia dicit quod
non loquendo ſ; moriendo confeſſi
ſūt. Ideo melius dicendū eſt vt dicit
ſanct⁹ Thomas iuxta Auguſtinu;
quod martirii gloria; quam in aliis
ꝓpria voluntas meret᷑ illi puuli oc
ciſi pro xp̄o ꝑ dei gratiā ſūt adepti
ſ̄ nam effuſio ſanguinis ꝓ xp̄o vi; ge
rit baptiſmatis Vnde ſic pueris bap
tizatis ꝑ gratiābaptiſmale; meritū
xp̄i operat᷑ ad gloriā obtinendam

Ita in occiſis ꝓpter xp̄m meritum
martirii xp̄m operat᷑ ad palmā mar
tirii cōnſequendam. Vnde aug⁹ dicit
in quodā ſermone in epiphania q̄ſi
eos aloquens. ille de vr̄a corona du
bitabat in paſſione ꝓ xp̄o qui eſſet
puul' baptiſmū ꝓdeſſe non eſtimat
xp̄i. non habebatis etate; q̄ in paſ
ſurū xp̄m crederetis. ſed habebatis
carnem in quo ꝓ xp̄o paſſuro paſſi
one; ſuſtineretis. ¶ Ad rōes in op
po. vna ſufficit rn̄o ꝙ ille ꝓcedūt d̄
martirio in adultis. in quib⁹ ad me
ritū martirii ⁊ corone glorie cōſecu
tione; requirit᷑ ꝓpria volūtas ſed
in puul' pro xp̄o occiſis xp̄i meritu;
operat᷑ totū in illis ſine vſu li. ar et
ita non loquendo ſ; moriendo teſtes
ſunt chriſti.

Ad ſecūda; q. ſic ꝓcedit᷑
⁊ videt᷑ quod baptiſm⁹
ſanguinis ſupleat deffec
tu; aq̄. Baptiſm⁹ enim aq̄ habet ef
ficatiā ex ope operato. Baptiſmus
autē ſanguinis ex ope operāte vn̄
ſine caritate non ꝓdeſt vt. i. cor. xiii
ſed in pueris nichil h; efficatiā ex
ope operāte. quia vſu; li. ar. nō hn̄t
ergo in eis baptiſm⁹ ſanguinis non
ſuplet vicem baptiſmi aq̄. Secun
do ſic in baptiſmo ſanguinis nō eſt
niſi pena ⁊ cā. ſed pena q̄nq; nō eſt
ꝓportionata ad tollendam totam pe
nā debitā pro pcc̄tis nec etia; deuo
tio ad cām paſſionis cū quis ꝓ deo
patit᷑ ad hoc ſufficeret. g̃ baptiſm⁹
ſanguinis nō ſemp totā penā debi
tā pro pcc̄tis tollit. ⁊ ita non ſuplet
in omnib⁹ vice; baptiſmi aq̄. Ter
tio ſic aliq̄ multa ſūt genera ſuper

erogationū ſicut virgines. cui debe
tur aureola ⁊ doctrina ⁊ huiuſmōi
ſed hoc non ſuplet vicē baptiſmi g̃
nec martiriū vt vr̄. ¶ In oppo. eſt
ꝙ dicit Aug⁹. de beato Cipriano ꝙ
ſi quid in eo purgādū erat. paſſiōis
falce ablatū eſt ergo baptiſm⁹ ſāg
uinis purgat vniuerſaliter ⁊ ſuplet
locū baptiſmi aque. Rn̄o dicendū ꝙ
baptiſm⁹ ſanguinis q̄ntū ad id ꝙ ē
res tm̄. videlicet q̄ntū ad remiſſiōe;
omnis culpe ⁊ pene ſupplet locū ſiue
vicem baptiſmi aq̄ q̄n articulus ne
ceſſitatis ſacramentū excludit. Pro
cuius in telligentiā notandū ꝙ bap
tiſmus aqua efficatiā h; a paſſione
xp̄i in quantū eā ſacramentaliter r̄
preſentat. Baptiſm⁹ aūt ſanguinis
paſſioni xp̄i conformāt realiter nō
ſacramentali repreſentatione. ⁊ ideo
in hiis q̄ ſacramētalia ſūt baptiſmus
ſanguinis non ſupplet vicē baptiſmi
aque. ſicut eſt impreſſio caracteris
⁊ huiuſmodi. ſ; in eo ꝙ eſt res tm̄
ſupplet totaliter vice; baptiſmi aq̄
q̄n articulos neceſſitatis ſacramētu;
excludit. ſicut enim baptiſmo aque
liberat᷑ homo ab omni culpa p rece
dente pena ita in baptiſmo ſāguinis
¶ Ad rationes in oppo. Ad p̄mam
reſpondet᷑ negādo oñā; ⁊ ratio eſt.
quia baptiſmus non habet tantū ex
ope operante ſ; habet ex imitatione
paſſionis xp̄i vnde de martirib⁹ dici
tur apo. v. Lauerunt ſtolas in ſang
uine agni. ⁊ ideo pueri q̄muis li. ar.
non habeant ſi occidunt pro chriſto
in ſuo ſanguine baptizati ſaluantur
¶ Ad ſecundā rn̄det᷑ negando con
ſequentiā ⁊ ratio ē. qa lic; illa pena

in ſe conſiderata non eſſet ſufficiens
ad liberandũ ab omni pena peccati.
tñ relata ad cauſã paſſionis accipit
efficaciã a paſſione xp̄i cui aliquis
ꝑ talem penã conformat᷑. ⁊ ex hoc
ab omni pena abſoluere põt. ¶ Ad
tertiã rñdet᷑ negando ↄñã ⁊ ratio ẽ
quia inſuper erogationis ſe ꝑfectio
nis operibꝰ non eſt ita expreſſa cõ
formitas ad paſſionẽ xp̄i ſic in bap
tiſmo ſanguinis nec etiã baptiſmo
penitentie. ⁊ ideo non oportet ꝙ in
eis omnis pena dimittat᷑

¶ In feſto ſancti thoe. cantuarieñ.
põt diſputari. ſ. q.

¶ Primo vtrũ Thomas archiep̄s
cantuarien. miniſtrauerit xp̄o repetẽ
do res eccleſie ſue cũ ſcandalo regis
anglie. Secũdo vtrũ ſanctꝰ thomas
in hac adminiſtratõe ſubeũdo mor
tẽ meruit a celeſti patre corona mar
tirii honorificari.

Ad primã queſtionem ſic
procedit᷑ ⁊ videt᷑ ꝙ Tho. p̄dictus
non adminiſtrauerit xp̄o in repetẽ
do res eccleſie cũ ſcandalo regis ang
lie. ¶ Primo ſic non miniſtrat xp̄o
qui operat᷑ contra euangeliũ xp̄i ſ. d
Mat. v. dicit᷑ ei qui vult tecũ in iudi
cio contendere ⁊ tunicã tuã tollere.
dimitte ei ⁊ palliũ. ſꝫ hoc non fecit.
Tho. ſꝫ cũ ſcandalo regis voluit res
temporales eccleſie ſue ergo ⁊c̄.
Secũdo ſic. Tho. tenebat᷑ ex ordine
caritatis magis diligere ſalutẽ ſpũ
alem ꝓximi q̄ impedit᷑ per ſcãdalũ
q̄m q̄cũqꝫ tp̄alia bona. ſꝫ id ꝙ minꝰ
diligendũ ẽ dimittendũ eſt propter
id ꝙ magis eſt diligendũ. ergo tho.
non vr̄ xp̄o ad miniſtraſſe nolẽdo di
mittere bona temporalia ad vitãdũ
ſcandalũ proximorũ. ¶ Tertio inter
bus temporalibꝰ nichil ẽ magis ne
ceſſariũ q̄m cibꝰ. ſed cibꝰ eſt preter
mittendus ꝓpter ſcandalũ ſecũdum
ad ro. xiiii. noli cibo tuo perdere illũ
pro quo xp̄s mortuus eſt. ergo mul
to magis temporalia ſũt ꝓpter ſcã
dalũ dimittenda ¶ In oppo. eſt fides
eccleſie q̄m eius diẽ mortis non cele
braret niſi xp̄o ad miniſtraſſet in iſ
Rñſio dicendũ ꝙ huiuſmodi q̄ſtionis
ſolutio pendet ex illa queſtõe. vtrũ
ſemꝑ bona temporalia ſũt dimitten
da ꝓpter ſcandalũ. Circa q̄m q̄ſtõeꝫ
ſic eſt diſtinguendũ ꝙ bona tp̄alia
aut ſũt nr̄a aut ſũt nob̄ ad conſeruã
dũ ꝓ aliis cõmiſſa ſic bona eccleſie
cõmitũt᷑ prelatis ⁊ bona cõmunia q̄
buſcũqꝫ reipublice rectoribꝰ ⁊ taliũ
conſeruatio ſic ⁊ depoſitorũ imminet
his quibꝰ ſũt cõmiſſa ex neceſſitate
⁊ de talibꝰ eſt concluſio ꝙ nõ ſũt di
mittenda propter ſcandalũ ſic nec a
lia que ſũt de neceſſitate ſalutis. Tẽ
poralia vero quorũ nos ſumus dñi
dimittere tribuendo ea ſi penes nos
ea habemꝰ vel non repetẽdo ſi apđ
alios ſint ꝓpter ſcandalũ eſt conclu
ſio ſecũda ꝙ q̄ñdoqꝫ dimittere debe
mꝰ q̄ñqꝫ non ſi ſcandalũ ex hoc oria
tur ꝓpter ignorantiã ꝉ infirmita
tẽ aliorũ ſic eſt ſcandalũ puſillorũ
tunc vel totaliter dimittenda ſũt tp
alia vel aliter ſedandũ ſcandalũ. ſic
per aliqualem amonitionẽ oſtendẽ
do ꝙ iuſte petis. ⁊ ipſe retinẽdo tua
iniuſte agit. Aliquando ſcandalum
naſcit᷑ ex malicia quod eſt ſcandalũ
phariſeorũ. propter eos qui ſic ſcan
dala concitant non ſũt tẽporalia di
mittenda. q̄a hoc eſſet nocẽ bono cõi
daretur. n. malis occaſio rapiendi et
noceret ipſis rapientibꝰ ꝙ retinẽdo
aliena in peccto remanerent ex quibꝰ
pꝫ ꝙ tho. can. res eccleſie ſibi cõmiſ
ſas repetendo etiã cũ ſcãdalo regis
bene fecit. ⁊c̄ ita in eo ad miniſtrauit
xp̄o in repetendo eſſet rẽs ſuas cum
ſcandalo ex orto ex malicia regis ãg
lie rõibꝰ ſupra aſſignatis bene fecit
⁊ xp̄o adminiſtrauit. ¶ Ad rões in
oppo. ad primã rñdet᷑ ꝙ preceptũ
illud xp̄i ſecũdũ. Augꝰ. in libro de ſer
mone dñi in montem eſt intelligẽdũ
ſecũdũ preparationem animi vt. ſ.
homo ſit paratꝰ prius pati iniuriã
ꝉ fraudẽ q̄m iudiciũ ſubire ſi hoc ex
pediat. q̄ñqꝫ tñ non expedit. ⁊ ſic q̄a
nõ expediebat nõ ſeruauit illud tho.
¶ Ad ſecũdã rñdet᷑ negando ↄñã
⁊ rõ eſt. quia dimittendo res eccꝉie
ſibi cõmiſſas in manibꝰ raptorũ iſ
vergebat non in ſalutem ꝓximorũ
ſꝫ in dãnationẽ eorũ q̄ aliena detinẽ
do ſemper in peccto manebãt. ¶ Ad
tertiã rñdet᷑ negando ↄñã ⁊ rõ eſt
quia non eſt de intentõe apl̄i amone
re ꝙ cibꝰ totaliter propter ſcãdalũ
dimittat᷑. quia ſumere cibũ ẽ de neceſ
ſitate ſalutis ſꝫ talis cibꝰ eſt propter
ſcandalũ dimittendus. ſecũdũ illud
i. cor. viii. non manducabo carnem
in eternum ne fratrem meum ſcan
dalizem.

Ad ſecũdã. q. ſic procedit᷑
⁊ videt᷑ ꝙ ſubeundo mor
tẽ ꝓpter res eccꝉie a pr̄e
celeſti nõ meruit corona martirii ho
norificari. Primo ſic. ſola fides eſt
cã martirii dicit Augꝰ. cã martirii ẽ
mori ⁊ pati ꝓ xp̄o ſꝫ iſte ſanctꝰ non
eſt mortuus ꝓ xp̄o ſed ꝓ repetẽdo
bona eccleſie ergo non meruit a pr̄e
celeſti corona martirii honorificari.
¶ Secundo ſic. martir dr̄ q̄ſi teſtis
teſtimoniũ autẽ non reddit᷑ ñ veri
tati. non autẽ dr̄ quis martir ex te
ſtimoniũ cuiuſlibet veritatis ſꝫ ſolũ
ex teſtimonio veritatis diuine. alio
quin ſi quis moreret᷑ ꝓ cõfeſſione
veritatis. geometrice ꝉ alteriꝰ ſciẽtie
ſpeculatiue eſſet martir ꝙ vr̄ ridicu
lũ. ſꝫ iſte ſanctꝰ non eſt mortuꝰ pro
confeſſione veritatis diuine vt pꝫ
ergo ⁊ ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. inter alia v̄
tutũ ope vident᷑ potiora q̄ ordinan
tur ad bonũ cõe. quia bonũ. gentis
melius eſt q̄m bonũ hominis primo
ethi. ſi ergo aliquid bonũ eſſet cã mar
tirii maxime videret᷑ ꝙ illi martires
eſſent qui ꝓ defenſione rei publice
moriunt᷑ ꝙ eccꝉie obſeruatio nõ hꝫ
non enĩ militũ q̄ in iuſto bello mori
unt᷑ martiria celebrãt᷑. ergo ſola fi
des videt᷑ eẽ martirii cã. ¶ In oppo
eſt euangeliũ hoc ꝺ martiribꝰ quod
legit᷑ in huiuſmodi ſancti feſtiuitate
ꝙ non fieret niſi martir fuiſſet. Rñ
ſio dicendũ ꝙ ille ſãctus ſubeundo
libenter ⁊ patiẽter ex caritate mor
tẽ ꝓ defenſione iuriũ ⁊ rerũ eccꝉie
meruit a celeſti patre corona marti
rii honorificari. iuxta verbum ſalua
toris in p̄nti euangelio. Qui michi
miniſtrauerit honorificabit eũ patẽ
meus q̄ in celꝭ eſt. Unde cũ ipſo mor
tuo clerici requiẽ eternã incipent
⁊ pro eo miſſã celebrare defũctorũ

ſubito vt aiũt angelorũ chori aſtan
tes voces cantanciũ interrumpunt
martiris miſſã incipiũt. Letabit' iu
ſtus ꝛ conſequenter concinũt ꝛ cete
ri clerici proſequnt'. ¶ Ad rões in
oppo. Ad primã Rñdet' negãdo aſ
ſumptũ vñ Mat. v. dicit' beati q̃ per
ſecutionez patiũt' propter iuſticiaz
quod pertinet ad martiriũ vt gloſa
ibi dicit ad iuſticiã aũt pertinet nõ
ſolũ fides ſ etiã alie virtutes ꝛ ita a
lie virtutes poſũt eſſe cauſa martirii
vnde beati Johãnis baptiſte marti
riũ in eccleſia celebrat' q̃ nõ negan
da fide ſ ꝓ rephẽſiõe ad vlterii mor
tem ſuſtinuit. Ad auctoritatẽ Aug9
rñdet' qꝫ q̃cũqz patit' ꝓ quocunqz
bono opere faciendo l' ꝓ quocunqz
pcc̃o vitando propt̃ xp̃m ẽ mori ꝛ
pati ꝓ xp̃o. ¶ Ad ſecũdam rñdetur
negando minorez. dr̃ eniz Mat. xxii.
reddite q̃ ſũt ceſaris ceſari ꝛ q̃ ſunt
dei deo. bona aũt eccl'ie dei ſũt q̃ iſti
archiep̃o erant cõmiſſa. Vñd mori
endo ꝓ defẽſiõe eorũ ẽ teſtimoniuz
ferre veritati diuine. p̃terea non eſt
ſimile de veritatib9 aliarũ ſcientiarũ
quia cũ ille non ptinet ad oculũ diui
nitatis. ideo earũ confeſſio non põt
eſſe directe martirii cã. ſed q̃a omne
mendatiũ pcc̃m ẽ. vitatio mendacii
contra quãcunqz veritatez ſic in q̃n
tum mendatiũ eſt pcc̃m diuine legi
contrariũ poteſt eſſe cauſa martiri.
¶ Ad tertiã rñdet' negando oñam
ꝛ rõ eſt. quia bonũ reipublice ẽ pre
cipuuz bonũ inter bona humana ſ
bonũ diuinũ quod eſt ꝓpria cã mar
tirii eſt potius q̃m humanũ. q̃a tñ
bonũ humanũ poteſt effici diuinuz
ſi referat' in deũ põt eẽ quodcunqz
bonũ humanũ martirii cã ſecundum
qꝫ in deũ refert'.

¶ In feſto beati Silueſtri. eſt euã
geliũ Homo q̃dã pegre ꝛc̃ Mat. xxv.
Circa quod pñt diſputari. ſ. q.

Primo Utrũ beatus Sil
ueſter quinqz taleta ſibi
a deo data ita lucris multiplicauit vt
meruit intrare in gaudiũ beatitudi
nis eterne ꝛ videt' qꝫ eniz quia talẽ
tan ab aliquo accommodata lucris
multiplicata reddere videt' ad vſu
raz ptinere ſed vſura cũ ſit pcc̃tum
mortale impedit ad ingreſſuz beati
tudinis Vnde in p̃s. Dñe quis habi
tabit in tabernaculo tuo. ſequitur q̃
pecuniã non dedit ad vſurã ꝛc̃ ¶ In
oppo. eſt euangeliũ pñs quod legit'
in huiuſmodi ſancti feſtiuitate Rño
dicendũ qꝫ beat9 Silueſter ita talẽ
ta ſibi data lucris multiplicauit. vt
in gaudiũ eterne btitudinis intrare
meruit. Pro quo nota qꝫ iſta quinqz
talenta ſibi data pñt dici. ſ. bonum
nature bonũ gratie. bonũ potentie.
bonũ ſciẽtie. bonũ. opulentie. In bo
nis nature ſic ꝓfecit vt fuit corpe
integer ꝛ hoc ꝓpter caſtitatẽ facie
angelic9 quia gracioſ9 aſpectu ſmo
ne nitidus. quia cõſilio magn9 vt dẽ
in vita ſua. Secũdo in talento gratie
ꝓfecit ꝛ merita multa cõmulauit.
Erat eniz fide catholic9 ex ſpe paciẽ
tiſſim9 caritate diffuſ9. cp̃e ſctũs in
talento potentie ꝓficit. quia factus
dyacon9 tãta gratia p̃fulſit in clero
vt omnis pplus xp̃ian9 inter vrbem
cũ ſibi in preſbiterũ poſtularet. et
tãdem melchiade migrante omnium

voce clericorũ ꝛ laicorũ cõcurrente
fact9 eſt ſũmus pontifex. quod enim
ꝓmeruit operib9 declarauit. nã vt
dicit' in hiſtoria. Erat eniz piiſſim9
ꝛ in omni ſanctitate cõſpicuus. Itẽ
in q̃rto talento. ſ. ſcientie ꝓfecit ꝛ
lucra multiplicauit. doctrina eniz cot
tidiana populum informabat. qui
ad ei9 ſermonez cõfluebat in multi
tudine copioſa. Itẽz cũ iudeorũ ſapi
ẽtib9 diſputauit quib9 ſupatis bap
tizati ſũt tria milia iudeorũ. Itez q̃n
to ꝓfecit in talento opulẽtie. ita eniz
miſẽicors erat vt nulla inops vidua.
null9 paup null9 orphanus indigẽs
in tota vrbe erat quez non haberet
in ſcriptis quot vidue erãt in regiõe
quot orphani q̃ũt clerici ſciebat ꝛ
neceſſaria miniſtrabat. Ecce q̃liter
talẽta ſibi data beat9 iſte Silueſter
multiplicauit. quare merito intrauit
in gaudiũ dñi ſui. Ad rõnez in oppo.
rñdetur qꝫ multiplicare bona dei in
eis ꝓficiendo ꝛ accumulando merita
apud deũ nõ eſt vſura nec obuiat il
lud. luce. xix. Ego veniſſez ꝛ cũ vſu
ris exigiſſem illã. ſ. pecuniã mutuatã
q̃m vt dicit ſanct9 Tho. qꝫ vſura ibi
methaphiſice accipit' ꝓ ſup excreſ
centia bonorũ ſpũaliũ quã exigit d
us. volens vt bonis acceptis ab eo
ſemp ꝓficiamus quod ẽ ad noſtraz
vtilitatem non eius.

Secũdo vtrũ de negligentia
multiplicãdi talẽta ſibi da
ta a deo merito veniat quis
dãpnãd9 ꝛ vr̃ qꝫ nõ q̃a negligentia
nõ põt eſſe pcc̃m mortale. Dr̃ enim
ſup illud eccle. vii. d negligẽtia pur
gate cũ paucis dicit glo. q̃muis obla
tio parua ſit mi'orum delictorũ pur
gat negligentiã. ſ hoc nõ eẽt ſi ne
gligentia eẽt pcc̃m mortale ergo. ꝛc̃
In oppo. eſt euãgeliũ pñs. vbi q̃ ne
glexit cũ talento ſibi dato negotiari
operando opera v̓tutũ iubet' mitti
in tenebras exteriores. Rño dicen
dũ qꝫ pro tali negligentia multipli
cãdi talentuz ſibi datuz a deo merito
venit cõdẽpnãdus. patet concluſio
nã dicit Criſo. ſup hũc paſſum. etee
na pena põt homo dãpnari. nõ ſolũ
pro pcc̃o cõmiſſiõis cõmittẽdo adul
teriũ aut furtũ ſeu homicidiũ. verũ
etiã pro pcc̃o omiſſionis. vnde ait
qꝫ nõ ſolum q̃ rapit aliena aut q̃ ma
le operat' punit' vltima pena. ſed
etiã q̃ bona nõ facit. Nõ eniz diues
ille epulo fuit dãpnatus qꝫ raperet
aliena. ſ q̃a ꝓpria lazaro nõ cõmu
nicauit Quod vero arguit' qꝫ negli
gencia nõ poteſt eſſe pcc̃m mortale
Rñdet' qꝫ falſũ eſt nã dupl'r põt cõ
tingere vt dicit ſanct9 tho. qꝫ negli
gẽtia ſit pcc̃m mortale. Vno modo
ex parte eius quod p̃termittit' p ne
gligentiã. quod quidẽ de neceſſitate
ſalutis ſiue ſit actus ſiue circũſtãtia
erit pcc̃m mortale. Alio mõ ex parte
cẽ ſi eniz volũtas in tãtũ ſit remiſſa
circa ea q̃ ſũt dei vt totaliter a dei ca
ritate deficiat tal' negligentia ẽ pec
catũ mortale. ꝛ hoc p̃cipue contin
git q̃ndo negligentia ſeq̃t' ex cõtem
tu alioquin ſi negligentia conſiſtat
in pretermiſſione alicui9 act9 vel cir
cũſtãtie q̃ nõ ſit d neceſſitate ſalutis
nec hoc fiat ex contemptu ſed ex ali
quo defectu feruoris. que impedit'
interdũ p aliquod veniale peccatuz

tūc negligentia non eſt peccm̄ mor
tale ſ3 veniale

¶ In feſto ſancte. agnetis ē euāge.
liū. Simile eſt regnū celorū ꝛc̄ Mat.
xxv poſſunt diſputari .ſ.

¶ Primo vtrū beata Agnes ad h
ꝙ eſſet vna de numero prudētium
virginū habuit neceſſe in vaſe con
ſcientie ſue portare caritatis oleum

¶ Secūdo vtrū beata Agnes fuerat
xp̄o deſpōſata.

Ad p̄mam. q. ſic ꝓceditur
et videt' ꝙ beata Agnes.
ad hoc ꝙ eſſet vna de nu
mero prudētiū virginum habuit ne
ceſſe in vaſe cōſciētie ſue portare ca
ritatis oleū. et videt' ꝙ non. q̄a tā
prudētia q̄3 virginitas poſſunt eſſe
in aliquo ſine caritate. ꝟ ad eē prudē
tē virginē3 non eſt neceſſe caritatē3
habere. ꝯña3 videt' bona. Añs pro
bat' ſic. v̄tutis eni3 ꝓpriū ē bonum
actū producere. ſ3 illi qui non habēt
caritatē faciūt aliquos bonos act9
puta dū nudū veſtiunt famelicū pa
ſciunt caſtitatem ſeruādo. dū concu
piſcentias cohibēt, et iuſticiā ſeruāt
dum iuſte iudicāt ergo ꝛc̄ ¶ Secūdo
ſic Virgo poteſt naturali cognitiōe
dū cognoſcer' eſſe ſūmū bonu3 ergo
naturali dilectione ipſū ſup omnia
diligere. ergo ſine caritate pōt eſſe
prudēs v̄go et amare deū ſup omnia
ſine oleo caritatis. ¶ In oppo. eſt
euangeliū p̄ns in quo vocāt' fatue
virgines q̄ non portabant oleum in
vaſis ſuis cū lampadib9. Rño dicen
dū ꝙ beata Angnes vna d' numero
prudentiu3 virginū neceſſe habuit
portare caritatis oleū vaſe cōſciētie

q̄ concluſio ꝓbat' primo ſic. Prudē
tia eſt virt9 directiua actuum huma
norū in finem debitū. Vnde ipſa dici
tur tam a ꝓphetis q̄3 a ſanctis auri
ga virtutū virgines. ergo ille ſunt
prudētes dicende q̄ dirigūt opa ſua
et ordinat p̄ncipaliter ad gloria3 dei.
q̄ eſt vltim9 finis noſter. et ad conſe
cutionē beatitudinis ſue. et hoc non
poteſt eſſe ſine caritate. q̄ vt dicit.
Aug9 in libro de morib9 eccl'ie carita
tis eſt virtus q̄ cū noſtra rectiſſima
affectio eſt coniungit nos deo q̄ eu3
diligim9. dicit apoſtol9. i. cor. xiii. ¶
Si diſtribuero in cibos paupu3 oēs
facultates meas. et ſi tradere corp9
meū ita vt ardeam. caritatē autem
nō habeam nichil michi ꝓdeſt ille
ergo v̄gines q̄ bona opa ſua a pre
dicto fine deuiantes uel ad ꝓpriam
gloriam fauorē hominū uel queſtu3
vel huiuſmodi cōuertūt uel ordināt
merito fatue dicuut' v̄gines ꝓpter
defectū intēcionis recte.. Ad viden
dum aūt plenius neceſſitatem huiuſ
modi olei. ſ. caritatis eſt notandū iux
ta ſanctū tho. ꝙ finis humane vite
eſt felicitas. Vñ ſecūdum diuerſas vi
tas etiā diuerſe felicitates diſtingū
tur q̄ eni3 ſūt extra vitam ciuile3 ad
felicitatē ciuilem nō p̄nt ꝑuenire q̄
atingit ſūmū illi9 vite. Similiter ad
hoc ꝙ ad felicitatem cōtenplatiua3
q̄s ꝑueniat oportet ꝙ illi9 vite par
ticipes fiat. vñ felicitas ad q̄3 homo
ꝑ ſua naturalia pōt ꝑuenire eſt ſecū
dum vitam humanā et de hac philo
ſophi ſūt locuti. vñ in p̄mo ethi. di
cit beatos autem omnes. ſed q̄a nob
ꝓmitit' q̄dam felicitas in q̄ erimus

angel' equales. vt patz mat. h. xxii. q̄
non ſolū vires hominis ſed etiā āge
lorū excedit que ſoli deo eſt natural'
oportet ad hoc ꝙ ad felicitate3 illā
homo ꝑueniat ꝙ diuine vite parti
cpes fiat. Illud aūt quod ad alteru3
conuenire facit maxime amicitia eſt
q̄ vt dicit phūs. ix. ethi. Vnuſquiſq3
conuerſat' cū amico ſuo in illis que
maxime diligit. et ideo oportuit habe
ri quandā amicitiā hominis ad deū.
per q̄m homo deū diligit et de9 hōie3
et ſic efficit' quedā aſſociatio homi
nis ad deū. ſic dicit'. i. Io. i. ſi in luce
ambulam9 ſicut et ipſe in luce eſt ſoci
etatem habem9 ad inuice3. h autem
cōicatio diuine vite facultate3 natu
re excedit. ſic et felicitas ad quā ordi
nat'. et ideo oportet ꝙ p aliquod bo
nū ſup additū natura in hoc ꝑficiat'
et h eſt ipſa virt9 caritatis. et ita ma
nifeſte patet neceſſitas olei caritatis

¶ Ad rōes in oppo. ad primā rñdet'
negādo ꝯña3. et rō ē. quia l3 ſine cari
tate poſſit eſſe aliquis act9 bon9 ex
ſuo genere nō tñ ꝑfecte bon9 q̄a d' ē
debita ordinatio ad vltimū finem.

¶ Ad ſecūdā rñdet' negādo ꝯña3 et
rō eſt quia neceſſaria ſuperior amici
tia q̄m naturalis quia naturali amo
re amam9 deū in q̄ntu3 ſūmu3 bonū
eſt ꝑticipabile a nob ꝑ effect9 natu
rales. et ſecūdū ꝙ habem9 ſimilitu
dine3 ad ipſū ꝑ bona naturalia ſ3 q̄a
natura non poteſt ꝑuenire ad opa
tiones eius que ſūt ſua vita et ſua
beatitudo .ſ. viſio ſue eſſentie. ideo
etiā ad amicitiā non ꝑtingit q̄ facit
amicos conuiuere et in omnib9 cōica
re. et ideo oport3 ſupaddi caritatem

per quā amicitiā habeam9 et ipſu3
amem9 et aſſimulari ꝑ ꝑticipatiōem
ſpiritualiū bonorū et deſiderem9 vt
participabile3 ꝑ gloriam ab amicis
ſuis et. iſta ē amicicia que eſt int' pru
dētes virgines et ſponſum ſuu3 xp̄m

Ad ſecūdā queſtione3 qua
querit' vtrū beata agnes fuerit d'ſ
ponſata xp̄o rñdet' ꝙ ſic p3 ex euā
gelio. vbi dicit' ꝙ prudētes v̄gines
intrauerūt ad nuptias cū ſpōſo ſuo
ſed xp̄o p̄terea dicit'. ii. cor. xi. deſpō
di eni3 vos. vni viro. ſ. xp̄o v̄ginem.
i. v̄ginitate3 exhibere xp̄o. Rño dicē
dū ꝙ cū amor ſit virtus vnitiua vt
ait dio9 et vt dicit apoſtol9 q̄ adhe
ret deo ꝑ amore3 vn9 ſpūs ſit cū eo
iñ vt dicit bernard9 amor maritat a
nima3 xp̄o. Cū aūt beata agnes ar
dentiſſimo amore amauerit chriſtū
ipſius ſponſa fuit vñ ip̄a confitetur
in vita ſua. d' ipſi ſū deſponſata cui
angeli ſeruiūt Item anulo ſuo ſcilic3
fidei ꝑ dilectōe3 operantis ſubarra
uit me et in menſis monilib9 ornauit
vbi notādū ꝙ beata agnes glorioſa
effecta de hac deſponſatōe cōmēdat
multipliciter ſponſū ſuū. Primo a no
bilitate originis cū ait d' eo cui9 mat'
virgo eſt et pater feminā neſcit. Se
cūdo a celſitudine dignitatis cū de eo
dicit. ipſi ſū ſponſata cui angeli ſer
uiūt. Tertio a pulchritudine et ſpe
cioſitate cū ait cuius pulchritudinē
ſol et luna mirant'. Quarto a largita
te munerū cū ait in menſis monilib9
ornauit dexterā mea3 et collū cinxit
lapidib9 precioſis. i. bonis opatib9
per dexterā patientiam paſſiōibus

tradidit auribus meis ineſtimabil'ſ margaritas verba.i.diuina precioſiſſima ciclade.i.ſinceriſſimo ꝛ caſtiſſimo amore quo ex omni parte clauſa ſim Quinto cõmendat a ſpecialitate amoris cũ ait ſignũ poſuit in faciez meam.ſignũ quidem virginitatis vt mens.illud conſiderans fidelitatem ei conſeruet ꝛ ſic omnis carnis delectatiões ſpernat.vnde ait vt nullum preter eũ amatorem admittã. Itẽ ſignũ paſſionis ſue ad omnia aduerſa tolleranda ꝛ ideo ꝛ ideo ait ſanguis eius ornauit genas meas .vt.ſ.gene inquibꝰ apparet verecũdia.ſic ſãguine ſint infuſe vt nullꝰ de cetero rubor ibi appareat pro aliqua mundana confuſione. Sexto cõmendat eniz ab honeſtate ꝛ ſanctitate nuptiarũ cuz ait amo xp̃m cuius thalamuz introiui quez cũ amauero caſta ſũ cuz tetigero mũda ſũ.cũ accepero ṽgo ſũ tactꝰ autez carnal' polluit ſed iſte mundat.ille virginitatez violat. Nota bene ratioñe horũ qui amoꝛ vnit ꝛ extaſim facit ſecũdum dioniſium ꝛ q̃nto aliud plus nobiliori vnit̃ tãto nobilius efficit̃. Rõ ergo ominum eſt ratio amari .quia mũdiſſimus ꝛ ſanctiſſimꝰ eſt ſpõſus ꝛ ideo neceſſe eſt vt ea ſpõſa q̃ illi coniũgit̃ munda ꝛ ſancta ſit..

¶ In feſto beati vincentij martiris poſſunt diſputari ſe.queſ.

¶ Primo verũ quis poſſit abſque caritate pfecta martirio ſe offerre

¶ Secũdo vtrũ beatꝰ vincentius ſic miniſtrauerit xp̃o fortiter vſq3 ad mortez ꝓ eius fide certando vt a patre celeſti meruerit honorificari ſpeciali corona glorie q̃ dr̃ aureola

Ad primã.q.ſ. Vtrũm quis poſſit abſq3 caritate pfecta martirio ſe offerre .ſic ꝓcedit̃ ꝛ videt̃ ꝙ ſic ſup illud pſal. Ideo dilexi mandata ſup aurũ ꝛc̃ .dicit gloſa.ꝙ minima caritas plus diligit dei legem q̃3 milia auri, ꝛ argẽti ꝛ eadẽ rõe q̃3 omnia temporalia ſ3 illud ꝙ minꝰ diligimꝰ, exponimꝰ ꝓ eo ꝙ magis diligimus ergo ꝛ omnia temporalia ꝛ etiã ꝓpriã vitaz põt exponere ꝓ xp̃o q̇ habet minimam caritatez. ¶ In oppoſitũ arguit̃ ſic ſi abſq3 caritate perfecta poſſet q̇s ſe offerre martirio ergo pari rõne martiriũ ſuſtinere abſq3 caritate pfecta.ſ3 hoc videt̃ eſſe fl'm ſecunduz illud. Iohañis.i3.maiorem hac dilectione nemo habet vt animã ſuã ponat ꝓ amicis ergo nullꝰ abſq3 caritate pfecta poteſt ſe ad martiriũ offerre. R ñ o iuxta ſanctũ thomam.ꝙ in operibus virtutũ duo ſũt attendenda.ſ.id ꝙ fit ꝛ modus faciendi. contingit autem idẽ factũ quod fit ſecũdũ aliquam pfectam virtutem fieri ꝛ non ſolũ habẽte paruã ṽtutez ſed etiã non habẽte ṽtutem ſicut aliq̇s non habẽs iuſticiã poteſt facere aliquid opus iuſtũ.ſed ſi attendamꝰ ad modũ faciendi ille q̇ non habet virtutem non poteſt operari ſic ille q̇ habet.nec ille q̇ habet paruã ſic ille q̇ habet magnã q̇a opat̃ faciliter ꝛ prompte ea dilectabiliter.quod nõ idẽ facit q̇ erat virtute l' paruam h3 ſic ergo dicendum eſt ꝙ ꝯ opus ꝙ eſt ſe offerre martirio vel etiã martiriũ ſufferre poteſt facere nõ ſoluz

caritas pfecta ſ3 etiam impfecta .ꝛ quod plus eſt etiã ille q̇ caret caritate ſm id.i. cor.i3.ſi tradidero corpuſ meũ .ꝛc̃. ſ3 caritas pfecta hoc facit ꝓmpte ꝛ delectabil' ſicut patet in nr̃o vincẽtio q̇ in tormẽtis hilaritatem oñdit vnd' cũ ꝑciperet̃ vt exhiberet̃ tormẽtis .Vincẽtiꝰ inq̇t ꝯ eſt quod ſemp optaui. ꝛc̃. hoc aũt non põt facere caritas impfecta ꝛ minꝰ q̇ ea car3 .ꝛ p hoc pat3 rñſio ad oppoſita

Ad ſecũdam ſic ꝓceditur ꝛ videt̃ ꝙ beatꝰ vincẽtiꝰ nõ meruit honorari ſpeciali corona.gl'ie q̃ dr̃ aureola ¶ Primo ſic aureola eſt p̃miũ qd' opibuſ ſuperogatiõis reddit̃ ſ3 mori ꝓ defenſiõe fidei fuit vincentiꝰ neceſſitatis non ſupeṙogationis q̇a vt inquit apl'us ad ro.x.cord' credit̃ ad iuſticiã oris confeſſio fit ad ſalutem ¶ Ergo beatꝰ vincẽtiꝰ tũc certãdo ꝓ fid' nõ meruit aureolã ¶. Secũdo ſic oĩs corona gl'ie q̃ ꝓmittit̃ oĩbꝰ miniſtrãtibꝰ xp̃o eſt.ſ.vt ſic ipſe ẽ in eterna beatitudine vt in pñti euangelio habet̃ ergo beatꝰ vincentiꝰ p adminiſtrationẽ ſuã non meruit aliã ſpũalem coronam q̃3 alij ¶. Tercio ſic confirmãdo p̃miũ oĩũ eſſentiale ꝓmiſſum oĩbꝰ miniſtrãtibꝰ xp̃o eſt ip̃a beatitudo ſ3 beatitudo ſm boetium eſt ſtatꝰ oĩũ bonorũ aggregacione pfectos ergo p̃miũ eſſentiale includit oĩe bonũ qd' habet̃ in patria ꝛ ſic aureola includit̃ in aurea ꝛ p conſequẽs non eſt aliud a p̃mio qd' eſt aurea ¶. In oppo. arguitur ſic ſicut pugne q̃3 ſeq̇t̃ victoria d'betur corona ſm illud ꝛ.thi.v.non coronabit̃ niſi q̇ legitime certauerit . ergo vbi eſt ſpãliſ rõ certaminis ibi d'bet eſſe ſpãlis corona ſ3 beatꝰ vincentiꝰ adminiſtrauit xp̃o fortiſſime pugnãdo vſq3 ad mortem ꝓ fide eiꝰ vt in ſua vita p3 ergo ſibi d'bet̃ ſpũalis corona ¶ R ñ o dicendum eſt ꝙ btũs vincentius certãdo ꝓ fide xp̃i vſq3 ad mortem non ſolũ meruit coronã gl'ie ſ3 coronari ſ3 etiã aureola honorificari . Iſta concluſio p3 dicitur eniz ſic de eo in legẽda ſua eggregiꝰ dei martir vincẽtiꝰ diris tormentorũ ſupplicijs ꝓ xp̃o alacriter ſupatis ac felicis pugne agone conſtãter explecta tãdẽ precioſũ reſolutus in mortem celo triũphãs reddit ſp̃m ꝛ voce angelica dr̃ ei agnoſce o vincenti in victiſſime quia ꝓ cuius nomine fideliter decertaſti ipſe tibi coronã ꝑpetuã ſuat in celis .pro qua concluſione plenius intelligenda eſt primo notãdum ꝙ diſtinguitur duplex p̃miũ in beatis quoddã comũe ꝛ eſſentiale qd' eſt ipſa beatitudo q̃ conſiſtit in plena viſione ꝛ fruitione diuinitatis ꝛ dr̃ hoc p̃miũ methafiſice corona vel aurea tũ ex parte meriti qd' cũ quadã pugna agit̃ milicia eſt eniz hõis ſup terrã Iob.vij tũc etiã ex pte p̃mij p qd' hõ efficitur quodãmõ pticeps diuinitatis ꝛ p conſeq̇ns regie ptãtis apoc.v.feciſti nos deo nr̃o regnũ ꝛ ſacerdotes corona aũt eſt ſignũ ꝓpuz regie dignitatis .Aliud dr̃ accidẽtale p̃miũ ꝙ eſſentiale addit̃ corone .ꝛ etiam dr̃ habere corõe rõnez. Verũ q̇a nichil poteſt ſupaddi corone que eſt

eſſenciale p̄miū q̄cūq3 ſic eo min⁹ ꝛ
iō ſupadditū p̄miū aureola nomina
tur .ꝛ ſic dicēdum eſt ꝙ aureola di
cit aliquid aureo ſupadditū . quaſi
quoddā gaudiū de opib⁹ a ſe factis
q̄ habēt rōnem victorie excellentis
quod eſt aliud gaudiū ab eo quo de
cōiunctione ad deū gaudetur qd gau
diū dr̄ aurea ¶ Secūdo notādum ꝙ
ſic ineſt quedā pugna ſpūs contra
interiores cōcupiſcēcias Jta etiā in
eſt hōi quedā pugna cōtra paſſiōeſ
exteri⁹ illatas. Vnd ſicut pfectiſſimi
victorie qua de cōcupiſcēcijs carnis
triūphat⁹ ſic v̄ginitati debet⁹ ſpeci
alis corona q̄ aureola dr̄ ¶ Jta etiā p
fectiſſime victorie q̄ habetur in pu
gnatiōe exteriori debet⁹ aureola per
fectiſſima aūt victoria de exteriori
b⁹ paſſionib⁹ cōſiderat⁹ ex duobus
Prima ex magnitudine paſſiōis in
ter oīes aūt paſſiones illatas exte
ri⁹ p̄cipue locū tenet mors ¶ Secū
do cōſiderat⁹ ex cauſa pugne qn̄. ſ.
eſt ꝓ honeſta cauſa q̄. ſ. eſt ip̄e xp̄s
ꝛ hec duo in martirio cōſiderāt⁹ qd
eſt mors ſuſcepta ꝓ xp̄o . Cum aūt
beatiſſimus vincēti⁹ hāc pugnā du
riſſimaz ꝓ xp̄o ſuſceperit ꝛ pro eo
mortē atrociſſimā ſuſtinuerit Tenē
dū eſt ꝙ beat⁹ vincenti⁹ a patri ce
leſti ſit ſpeciali corona q̄ dr̄ aureola
honorificat⁹ . Vnd angelos ad euz
exſurge martir inclite exſurge ſecu
r⁹ ꝛ almis cetib⁹ nr̄is nr̄ ſodalis ad
dere . O miles inuictiſſime fortiſſi
morū fortioꝛ iā te ip̄a pena ꝛ aſpa
tormēta victorem tremūt . Jtē excla
mat prudētius tu ſolus orbis inclite
ſolus trauij duplicis palmaz tuliſti

tu duas ſimul paraſti aureas . Ad
rōnes in oppo. ad primā rn̄det⁹ ne
gādo ꝯnām ꝛ rō eſt. tū p̄mo qa ſuſti
nere mortē ꝓ xp̄o quātum eſt de ſe
eſt opus ſuperogatiōis nō enim q̄li
bet tenet⁹ fidē ſuā corā pſecutore cō
fiteri ſ3 tn̄ in caſu eſt de neceſſitate
ſalutis qn̄. ſ. aliquis a pſecutore dep̄
hēſus de fide ſua req̄rit⁹ quā cōfite
ri tn̄ . tū ſecūdo qa nō ſeq̄t⁹ ꝙ aure
olā tūc in tali caſu nō mereat⁹. Aure
ola enī3 nō debet⁹ opi ſuperogatio
nis inq̄ntu3 eſt ſuperogatio ſ3 inq̄n
tū pfectionē q̄ndā hēt . vnde tali p
fectiōe manēte etiā ſi nō ſit ſupero
gatio aliq̄s aureolā meretuꝛ ¶ . Ad
ſecūdam rn̄detur negādo cōſeq̄ntiā
ꝛ rō eſt qa licet ibi cōis ponatuꝛ re
muneracō miniſtrantiū xp̄o nichilomi
n⁹ alia ꝛ alia dabituꝛ ſpūalr̄ aliq̄bus
ꝓpt̄ excellētiā alicui⁹ victorie quaz
ip̄i ſpālr̄ habuerūt ¶ . Ad terciā rn̄
detuꝛ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt qa lic3
beatitudo includat oīa q̄ ſūt neceſ
ſaria ad pfectā hōis vitā q̄ cōſiſtit
in pfecta hōis opatione nichilomi
nus quedā pōt ſupaddi, nō q̄ſi neceſ
ſaria ad pfectā opationē vt ſine qui
bus eſſe nō poſſit . ſ3 qa his additis
eſt beatitudo clarioꝛ vt ptin3 ad decē
eſſe beatitudinis ꝛ decēciā quādā ip
ſius ſicut ꝛ felicitas pollicita orna
tuꝛ nobilitate vt corporis pulchri
tudine ꝛ hmōi ſine q̄bus tn̄ eſſe po
teſt vt pat3 p̄mo ethi. ꝛ d mō hic

¶ Jn cōuerſiōe ſancti pauli ē euā
geliū . dixit ſimō petrus ad ihesum
mat. xix circa qd poſſunt diſputari ſe
quentes queſtiones.

¶ Primo vtrū paulus ſit ſeſſurus
cū xp̄o ad iudicādum .
¶ Secūdo vtrū cōueniēter iudicia
ria ptās rn̄deat volūtarie pauptati
¶ Tercio vtrū ꝓmiſſio q̄ ſeq̄t⁹ in
euāgelio ſit cōueniēs q̄ dr̄ ꝙ oīs.
¶ Quarto vtrū cōuerſio pauli fu
it miraculoſa

AD primā . q. ſic ꝓceditur ꝛ
videt⁹ ꝙ paul⁹ nō ſit ceſſu
rus cū xp̄o ad iudicandum.
Primo ſic paulus no fuit vnus de
apl'is q̄b⁹ in hoc euāgelio loq̄bat⁹
xp̄s. d. vos q̄ ſequuti eſtis me . ꝛc. ſ3
paulus nō eſt ceſſur⁹ cū xp̄o ad iudi
cādum ¶ Secūdo ſic Jo. v. dr̄ ꝙ pa
ter oīe iudiciū dedit filio vt . ꝛc., ſed
honorificētia talis non debet⁹ alicui
alteri niſi xp̄o ergo. ꝛc. ¶ Tercio ſic
q̄cūq3 iudicat hab3 auctoritatem ſu
per illud qd iudicat ſ3 ea de q̄b⁹ d3
eſſe futurū iudiciū ſint merita ꝛ pre
mia hominū ſoli diuine auctoritati
ſubſūt . ergo nulli cōpetit de his iu
dicare ¶ Jn oppo. eſt euāgeliū pn̄s.
qd ideo legit⁹ in hac feſtiuitate . vt
oñdat⁹ ꝙ paulus in hac dignitate
fuerit paꝛ ſiue equalis alijs apl'is.
Rn̄o ꝙ paulus eſt vn⁹ de ſeſſorib⁹
cū xp̄o ad iudicādum de q̄b⁹ dr̄ yſa .
iij. Dn̄s ad iudiciū veniet cū ſeniori
b⁹ ppl'i ſui ꝓ pleniori intellectu hu
ius concluſionis eſt notādum iuxta
ſcm̄ tho. in . iiij. ꝙ iudicare mltiplr̄
dr̄ . Primo modo aliq̄ dicūt iudicare
cōparatione in q̄ntū ex cōpatiōe eorū
aliorū aliq̄ iudicādi oñdūt⁹ ſicut pa
t3 mat. xij. Viri niniuite ſurgēt ī iudi
tio . ꝛc. ſ3 ſic judicare in iuditio cōe ē
malorū ꝛ bonorū . Alio modo dr̄ iu

dicare q̄ſi interp̄tatiue . interpreta
muꝛ enī3 aliquē facere q̄ facienti con
ſentit vnde illi q̄ cōſentiūt iudici ei⁹
ſentēciā aprobādo iudicare dicūt⁹ ꝛ
ſic iudicare ē oīum ellectorū . vnd dr̄
ſapien. iij iudicabūt ſancti nationes.
Tercio modo dr̄ iudicare quaſi p ſi
militudinē . qa ſimilitudinem iudicis
hobēt in q̄ntū ſedēt in loco eminēti
ſicut iudex. ſic aſſeſſores iudicare di
cūt⁹ . ꝛ ſm̄ hūc modū dicūt aliq̄ ꝙ
pfecti viri q̄b⁹ ptāſ iudiciaria ꝓmit
tit⁹ vt in euāgelio pn̄ti iudicabūt. ſ.
p honorabile3 cōſentionē . qa ſupio
res ceteris apparebūt occurrentes
xp̄o obuiā in aera . ſ3 iſtud nō vr̄ ſuf
ficere ad ꝓmiſſionem dn̄i cōplēda3
qua dr̄, ſedebitis iudicātes . vr̄ enim
iudiciū conceſſu3 ſup̄pdere . ꝛ ideo ē
quart⁹ modus iudicādi q̄ pfectis vi
ris contingit . Pro quo nota ꝙ cu3
iudicare importet actione3 in aliū ꝓ
cedētem . ꝓprie loquendo iudicare
dr̄ q̄ ſentenciā loq̄ndo in aliū ꝓfert
ſ3 hoc duplr̄ contingit . Vno modo
ex ꝓpria auctoritate. ꝛ hoc eſt illi⁹
q̄ habet in alios dominiū ꝛ ptātē cu
ius regimini ſubdūt⁹ q̄ iudicāt⁹ Vn
de ei⁹ eſt in eos ferre ſentenciā ꝛ ſic
iudicare ſoli⁹ dei eſt . Alio modo iudi
care eſt ſentēciā auctoritate alteri⁹
lata3 in aliorū noticiā ducere qd eſt
ſentēciā latā ꝓnunciare . ꝛ hoc mō
pfecti viri iudicabūt . qa alios ducēt
in cognitionē diuine iuſticie vt ſciāt
quid de eis iuſte ꝓ meritis debeat⁹
vt ip̄a reuelatio iuſticie judiciu3 di
cat⁹ Vnd dicit Richardus de ſancto
victore iudices corā iudicādis decre
torū ſuorū libros apire ē ad cordiū

ſuorū inſpectionē inferiorē quorū
libet viſū admittere ſenſūq; ſuū in
his q̄ ad iuditium ptinent reuelare.
Ad rōnes in oppo. ad primā r̄ndet
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a p illos .xij.
apl'os nō tm̄ intelligūt illi ſ; omēs
alij q̄ relictis omībꝯ ſecuti ſunt xp̄m
ſm̄ pfectionē vite. inter quos Pau
lus ⁊ Mathias cōnumerant ¶ Ad
ſecūdam r̄ndet ꝙ auctoritas illa in
telligitur de iudicio auctoritatis qd
ſoli xp̄o cōuenit ¶ Ad terciā r̄ndet
negādo ꝯnām q̄a loq̄ndo de ſecūdo
mō iudicādi .ſ. p reuelationē ⁊ rō eſt
q̄a nō eſt incōueniēs aliquos ſc̄orū
alijs q̄dam reuelare vel p modū illu
minatiōis ſicut ſupiores angeli in
feriores illuminān̄t. vel p modū locu
tionis ſicut qn̄ inferiores ſuperiori
bꝯ loquūtur.

AD ſecūdam .q. ſic ꝓceditur
⁊ vr̄ ꝙ nō r̄ndeat cōueniē
ter iudiciaria ptās pauper
tati volūtarie. Primo ſic ſolū .xij.
apl'is eſt promiſſum ſedebitis ſuper
ſedes .xij. ⁊c. ergo cū nō omēs volūta
rie pauperes ſint apl'i vr̄ ꝙ nō om̄i
bꝯ iudiciaria ptās r̄ndeat Secun
do ſic maiꝯ eſt offerre ſacrificiū deo
de ꝓprio corpore q̄z de exteriorībꝯ
rebꝯ. ſ; martires ⁊ etiā v̓gines oferūt
de ꝓp̄o corpore ſacrificium deo vo
lūtarie aūt paupes de exterioribus
rebꝯ. ergo ſublimitas iudiciarie po
teſtatis magis r̄ndere dꝫ martiribꝯ
⁊ v̓ginibꝯ q̄z volūtarie pauperibꝯ
Tercio ſic ſupior nō iudicatur ab in
feriori. ſ; mlt'i licite diuitijs vtentes
erūt maioris meriti mltis paupibus
volūtarie ergo volūtarie pauperes
nō iudicabūt vbi alij iudicabūt In
oppo. eſt euāgeliū pn̄s vbi dr̄. Vos
q̄ reliquiſtis om̄ia ⁊c. vbi dicit glo.
q̄ reliq̄rūt om̄ia ⁊ ſecuti ſūt dn̄m hij
iudices erūt ¶ R̄n̄o dicēdum ꝙ rec
te ⁊ cōueniēter iudiciaria ptās q̄ ꝓ
mittit in euāgelio pn̄ti r̄ndet volū
tarie paupertati. ⁊ hoc ꝓpter tria
vt dicit ſcūs tho. ¶ Primo rōne cō
gruitatis q̄a volūtaria pauptas eſt
eorū q̄ omibus q̄ mūdi ſūt cōtēptis
ſoli xp̄o inherēt. ⁊ idō non eſt in eis
aliquid qd eorū iudiciū a iuſticia de
flectat Vnd ydonei ad iudicādū red
dūt. q̄ veritatē iuſticie p̄ omībꝯ di
ligētes ¶ Secūdo p modū meriti q̄a
humiliati r̄ndet exaltacio ꝓ merito.
inter om̄ia aūt q̄ in hoc mūdo homi
nem defectū faciūt p̄cipuū eſt pau
ptas. vnde pauperibꝯ excellētia iu
diciarie ptātis ꝓmittit vt ſic q̄ ſe
hum iliat ꝓpter xp̄m exaltet. Ter
cio q̄a pauptas diſponit ad p̄dictū
modū iudicādi. ex hoc enī aliq̄s ſcō
rū iudicare dr̄ vt ex dictis pꝫ ꝙ cor
hēbit edoctū om̄i diuina v̓itate qua
alijs potēs erit manifeſtare In pro
greſſu aūt ad pfectionē p̄mū ꝙ re
linq̄ndū occurrit ſūt exteriores diui
tie q̄a h̄ ſūt vltimo acq̄ſita. qd autē
eſt vltimū in generatiōe eſt primū
in deſtructione. Vnde ⁊ inter beati
tudines q̄bꝯ eſt ꝓgreſſus ad pfec
tionē. p̄ma ponit paupertas ⁊ ſic
paupertati r̄ndet iudiciaria ptās in
q̄ntū eſt p̄ma diſpoſitio ad ptātē p̄
dictā. ⁊ hinc eſt ꝙ non q̄buſcūque
pauperibꝯ etiā volūtarie repromit
tit ptās p̄dicta ſ; illis q̄ relinq̄ntes
om̄ia ſequūt xp̄z ſ; pfectionē vite

AD terciā .q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ ꝓmiſſio q̄ ſequit in
euāgelio non ſit conueniēs
in q̄ dr̄. Omnis q̄ reliquerit domum
vel fratres l' ſorores. patrē ⁊ mr̄ē
aut vxorē. filios aut agros ꝓpter
nomen meū centuplū accipiet in pre
ſenti vita ⁊ vitā eternā poſſidebit.
Primo ſic. qui iubet dimittere mr̄ē
vr̄ iubere pcēm cū lex dei iubeat ho
norari parētes Deutro .v. Honora
patrē ⁊ matrē tuā. Scdo p̄cepit ꝙ
non dimittat vxor niſi fornicatōis
cauſa. ¶ Tertio iſta ꝓmiſſio mul
tiplicatōis iſtorū terrenorū vr̄ con
tradicere doctrine xp̄i cū ait mat .x.
Si vis pfectꝯ eſſe vade ⁊ vende om
nia q̄ hēs ⁊ ſequere me. ergo vr̄ illd
ꝙ hic dr̄ eſſe incōueniens dictū.
¶ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s. R̄n̄o
dicendū quidā fuerūt q̄ dixerūt ꝙ
ſancti reſurgent an̄ iudiciū per mille
annos. ⁊ tūc xp̄s hēbit regnū ꝯple
tū ⁊ tunc qui dimiſit domū habebit
centuplū. ſed iſtā erroneā opiniōē
Ieronimꝯ reꝓbat tanq̄z ſtultā. tū
q̄a impoſſibile eſt habere centū pa
tres nec centū matres. tum quia tur
pe ē ꝙ quis habeat centū vxores.
Vn̄ intelligendū hoc de bonis tempo
ralibꝯ vr̄ ſapere errorē machometi
qui poſt reſurrectōē felicitatem po
ſuit in delicijs carnalibꝯ. ⁊ ideo ē ꝙ
illud ꝙ in euangelio pōitur eſt ve
riſſimū ⁊ conueniētiſſimū intelligē
do illud q̄uo eſt intelligēdū. ſ. quo ad
ſpūalia bona. vt dicit Augꝯ. q̄ p̄põ
derāt ōibus terrenis quod dimittimꝯ
ſicut centenariꝯ nūerꝯ excedit vnita
tem dr̄ ergo centuplū accipies. i. ali
quid qd valet centuplū ⁊ multo plꝯ
ſed ponit finitū ꝓ infinito ¶ Ad
rōēs in oppo. Ad p̄mā de parentibꝯ
r̄ndet. ꝙ in iſtis conſideret natu
ral' affinitas hec non eſt cōtempnē
da ſ; bn̄ faciendū eis ſi indigent.
Aliquando vero retrahūt a ſeruitiō
dei. vn̄ tūc ſūt ſicͭ mēbrū ſcādalizās
⁊ tūc abſcidēdū eſt iſtud membrum
⁊ idō p̄cepit hic relinquere. Ad ſecū
dā r̄ndet idē. Ad terciā r̄nt ꝙ nō
contradicit doctrine xp̄i imo concor
dat ſi intelligat ſicͭ dictū ē

AD q̄rtā .q. ſic ꝓceditꝰ ⁊ vr̄
ꝙ cōuerſio ſancti pauli nō
fuerit miraculoſa. Primo
ſic. iuſtificatio impij nō eſt miracu
loſa tū q̄a non eſt preter ſpē ꝯue
niens quod eſt de rōe miraculi. tum
quia non raro accidit ſ; frequenter
⁊ idō dic. ergo nec conuerſio pauli cū
iuſtificatio ſua ſit eiuſdē rōis cū iu
ſtificatione aliorū impiorū ¶ In op
po. eſt quod dr̄ in legenda ſanctorū
R̄n̄o. d. ꝙ conuerſio pauli fuit mira
culoſa. Vn̄ hac rōe potius eius q̄m
aliorū ſanctorū conuerſio celebrat
Vnde miraculoſa dr̄ fuiſſe rōne effi
cientis. rōe diſponentis ⁊ patientis
ratione efficientis. ſ. xp̄i q̄ ipſum tā
ſubito immutauit. magnū q̄dē ⁊ mira
bile ꝙ in actu peccādi exiſtētē ⁊ in
propoſito ꝓſequēdi nā act .xix. dici
tur paulꝯ adhuc ſpirās minarū ⁊ ce
dis ⁊c. dignatꝯ eſt ſubito immutare.
Vn̄ cōtinue immutatꝯ r̄ndit deo q̄d
me vis facere. Scdo idē rōe diſpo
nentis. ſ. lucis q̄ ipm̄ ad conuerſiōē
diſpoſuit. de q̄ dr̄ ꝙ ſubito circūful
ſit eū lux de celo. fuit q̄dā lux ſubita

vt audacem terreret. Fuit immēſa vt
ſupbū ad yma humilitatis ꝓſterne
rꝫ fuit celica vt carnalē eiꝰ intelligē
tiā in celeſtem immutarꝫ ¶. Tercio
fuit miraculoſa rōe ipſius pauli in
quo facta eſt cōuerſio. q̇ ſubito ex
cecatꝰ ⁊ ꝓſtratꝰ eſt ⁊ mutatꝰ ē vt
dicit augꝰ. eliſus ſeuiēs ⁊ factꝰ ē cre
dēs eliſus eſt lupus ⁊ factꝰ ē agnꝰ
eliſus eſt pſecutor ⁊ factus eſt pdica
tor eliſus eſt filius pditōis ⁊ factus
eſt uas electiōis ¶ Ad rōnē in op
poſitū r̄ndet negādo ꝯnām ⁊ rō ē
q̄a cōuerſio nō tm̄ dicit iuſtificatōnē
ſꝫ etiā includit ea q̇bꝰ inductus ē ad
iuſtificationē q̄ vt viſū eſt fuit mira
culoſa

¶ In feſto purificatōis eſt euan
geliū In illo tēpore poſtq̄ꝫ impleti
ſūt dies purgationis luc. ij. Circa qḋ
pñt diſputari ſe. q̄.

¶ Primo vtrū cōuenietē xp̄s in
tēplo fuit oblatꝰ.

¶ Secūdo vtrū cōuenienter beata
Maria mater dei purgāda ad tēplū
acceſſit

Ad primā. q. ſic ꝓcedit ⁊ vi
det ꝙ xp̄s nō cōuenienter
fuerit oblatꝰ in tēplo Pri
mo ſic dr̄ enī ex°. xiij. ſanctifica mi
chi ōe p̄mogenitū qḋ aperit vuluā
in filis iſrl'. ſꝫ xp̄s exiuit de clauſo v̄
ginis vtero ⁊ ita matris vuluā non
aperuit ergo ex hac lege nō debuit
in tēplo offerri ¶ Secūdo ſic illḋ qḋ
eſt ſemp pñs alicui nō pōt ei pñtari
ſed xp̄i humanitas fuit deo maxime
pñs. vtpote ei ſemp cōiūcta in vni
tate pſone. ergo non oportuit ꝙ co
rā dño ſiſteret ¶ Tercio xp̄s eſt
hoſtia p̄ncipalis ad q̄ꝫ omēs hoſtie
veteris legis referūt ſicē figura ꝓ
veritatē ſꝫ hoſtie nō debet eſſe alia
hoſtia ergo non fuit conueniens vt
ꝓ xp̄o Alia hoſtia offerret Qua
ro inter legales hoſtias p̄cipue fuit
agnꝰ q̇ erat in lege ſacrificiū vt ha
bet nume. xxviij. Vnḋ ⁊ xp̄s dicitur
agnꝰ Jo. i. Ecce agnꝰ dei magis er
go fuit cōueniēs ꝙ ꝓ xp̄o offerre
tur agnus q̄ꝫ p turturū vl' duo pul
li colūbarū ¶. In oppo. eſt euāgeli
um pñs. R̄ñ dicēdum ꝙ xp̄s voluit
ſub lege fieri vt eos q̇ ſub lege erāt
redimerꝫ ⁊ vt iuſtificatō legis in ſu
is mēbris ſpūal'r impleret. de ꝓle
aūt nata duplex p̄ceptū in lege tra
dit. vnū quidē generale q̄ntum ad
omēs. vt. ſ. cōplectis diebꝰ purifica
tionis matris offerret ſacrificiū ꝓ
filio ſiue ꝓ filia. vnḋ hēt leui. xij. ⁊
hoc quidē ſacrificiū erat ⁊ ad expia
tionem pcc̄i in quo ꝓlex erat cōcep
ta ⁊ nata. ⁊ etiā ad cōſecracionē q̄n
dā ipſiꝰ. quia tunc p̄mo pñtabatur
in templo. ⁊ iō aliquid offerrebat
in holocauſtum ⁊ aliquid pro pcc̄ō.
Aliud aūt preceptū erat ſpāle in le
ge de primogenitis tā in hominibꝰ
q̄m in iumētis ſibi enim dñs deputa
uerat omē primogenitū in iſrl' ꝓeo
ꝙ ad liberationeꝫ populi iſrl' pcuſſe
rat primogenita egipti ab homine
vſqꝫ ad pecus. primogenitis filiorū
iſrl' reſeruatis. ⁊ hoc mandatū poni
tur ex°. xiij. in quo etiā p̄figurabat
xp̄s qui eſt primogenitus in multis
fratribus. vt dr̄ ro. viij. quia igitur
xp̄s ex muliere natꝰ erat primoge
nitꝰ ⁊ voluit fieri ſub lege hec duo

luc. circa eū fuiſſe obſeruata oſten
dit. Ad rōes in oppo. Ad primā r̄n
det negādo ꝯñaꝫ ⁊ rō eſt. quia licꝫ
ex lege non teneret. voluit tamē ex
humilitate legalia ſeruare licet non
teneret ¶ Ad ſecūdā r̄ndet negan
do ꝯnāꝫ ⁊ rō eſt quia ſicē filiꝰ dei nō
ꝓpter ſe ipſū factꝰ eſt homo ⁊ cir
cūciſus in carne. ſꝫ vt nos p gratiā
faceret deos ⁊ vt ſpūalit circūcida
mur ſic ꝓpter nos ſiſtit dño vt diſ
camus pñtare nos ipſos ⁊ hoc pꝰ
circūciſionēꝫ eius factū ē vt oſtēdat
nemnē niſi circūciſū vicijs dignū eē
diuinis conſpectibꝰ ¶ Ad tertiam
r̄ndet negando ꝯnāꝫ ⁊ rō eſt quia
xp̄s ꝓpter hoc ipſū voluit hoſtia
legales p ſe offerri q̇ erat vera ho
ſtia vt figura veritati coniungeret
⁊ p veritatem figura approbaret
ꝯ alios q̇ dn̄ꝫ legis negant a xp̄o fuiſ
ſe in euāgelio predicatū. non enim
putandū eſt vt origi. d. ꝙ filiū ſuū
bonus deus ſub lege inimici fecerit
quā ipſe nō dederat ¶ Ad q̄rtā r̄nt
negādo conſequētiā ⁊ rō ē quia leui.
xij. precipit vt qui poſſet agnum
pro filio aut filia ſimul ⁊ turturem
ſiue colūbā offerrent. qui vero nō
ſufficerent ad offerēdū agnū duos
turtures aut duos columbes pullos
offerrent. dñs ergo qui cū diues eēt
ꝓpter nos egenꝰ factus ē vt illiꝰ in
opia diuites eſſemꝰ vt dr̄ ij. cor. viij
per ſe pauperū hoſtiā voluit offer
ri ſicē ⁊ in ipſa natiuitate pānis inuo
luit ⁊ reclinat in p̄ſepio Nichilomi
nus tñ huiuſmodi aues figure con
gruūt. turtur. n. quia auis loquax p̄
dicatōnēꝫ ⁊ confeſſionēꝫ fidei ſigni
ficat q̇a vero eſt animal caſtū ſigni
ficat caſtitatem q̇a vero eſt animal
ſolitariū ſignificat contemplationē
colūba vero eſt animal māſuetū ⁊
ſimplex. māſuetudinē aūt ⁊ ſimpli
citatem ſignificās. eſt autēꝫ animal
gregale. Vnde ſignificat vitāꝫ acti
uā ⁊ iō huiꝰ hoſtia ſignificabat p
fectionē xp̄i ⁊ mēbrorū eiꝰ. Vtrum
qꝫ aūt animal ꝓpter conſuetudinēꝫ
gemēdi pñtes ſanctorū gemitꝰ deſi
gnat. ſꝫ turtur q̄ eſt ſolitaria ſigni
ficat orōnem lacrimas. Colūba ve
ro q̄ eſt gregalis ſignificat publicaſ
orōnes ecclīe vtrūqꝫ aūt animal du
plicatū offert vt ſanctitas ſit non
ſolū in anima ſꝫ etiā in corpore

Ad ſecūdā. q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ beata maria non pur
gāda ad tēplum acceſſerit
Primo ſic. purgatio enīꝫ non vr̄ eē
niſi ab immunditia ſꝫ in beata v̄gine
nulla fuit immūditia vt ex ſup̄dictis
patꝫ ergo nō debuit vt purgāda ad
tēplum accedere ¶ Secūdo ſic leui.
xij. dr̄ mulier ſi ſuſcepto ſemine pep
it maſculū immūda erit ſeptēꝫ diebꝰ
⁊ iō ei p̄cipit ꝙ nō ingrediatur ſan
ctuariū donec impleātur dies purga
tionis eius ſꝫ beata virgo pepit maſ
culū ſine virili ſemine ergo nō d̄buit
venire ad tēpliū purgāda ¶. Ter
cio ſic purgatio ab immūditia nō fit
niſi p grāꝫ. ſꝫ ſacr̄mēta veteris legis
grāꝫ nō cōferebāt ſꝫ ipa pur ſecuꝫ
grē actorem habebat. nō ḡ cōueni
ens fuit vt beata v̄go ad templum
purgāda veniret. In oppo. eſt euā
geliū pñs R̄ñ dicēdum ꝙ cōueniē
ter beata maria venit purganda in

templū poſt partū filii ſui .patet cō
cluſio q̄a ſic plenitudo gratie a xp̄o
deriuat' in matrē ita decuit vt mater
humilitati filij conformaret' humi
lib9 enim deus dat gratiā vt dicitur
Ja.iiij.⁊ xvj.ſic xp̄s licet legi n̄ eſſet
obnoxius voluit t̄n circūciſionem ⁊
alia legis onera ſubire ad demōſtrā
dū humilitatis exemplū.⁊ vt appro
baret legē ⁊ vt occaſionem iudeis
tolleret ꝓpter eaſdē ratōes voluit ⁊
matrem ſuā implere legis obſeruan
tias quib9 t̄n non erat obnoxia.¶
Ad rōes in oppo.ad primā r̄n̄t' ne
gando ꝯn̄am ⁊ rō eſt.quia beata vir
go nullā haberet immūditiā .voluit
tamen purgatōnis obſeruantiā im
plere nō ꝓpter indigentiā ſ; ꝓpt̄
legis preceptū .⁊ iō ſignāter euan
geliſta dicit .q' cōpleti ſūt dies pur
gationis ei9 ſc̄m legem.ipſa enim ſc̄m
ſe purgationē non indigebat ¶ Ad
ſecūdā r̄n̄det' negādo ꝯn̄am ⁊ rō eſt
quia licet beata virgo nō obligaret'
ad aliud p̄ceptū volūtarie t̄n volu
it illud obſeruare rōnib9 dictis. Ad
terciā r̄n̄det' negādo ꝯn̄am ⁊ ratio
eſt q̄a iſta purgatio legalis nō erat
ab aliq̄ immūdicia culpe .ſ; quadam
immūdicia irregularitatis cuiuſdā .
¶ In feſto beate Agate ē euāge
liū .Simile eſt regnū celorū .math.
xiij.Circa qd̄ p̄nt diſ.ſe.q.

Trū beata agatha ꝓ emē
da margarita celeſtis gl'ie
prudēter egit dādo omnia
q̄ habuit Et v̄r q' nō beata Agata
v̄r in hoc cōmiſiſſe ſimoniam ergo
prudēter egit.ꝯn̄a eſt bona an̄s ꝓ
bat' Simonia eſt volūtas emēdi.l'.

vendendi aliquod ſpūale vl' ſpūali
annexū ſ; nichil magis ſpūale quā
margarita celeſtis gl'ie ergo.⁊c̄.Se
cūdo ſic vēdere cari9 rē quā valeat
ita emere rē vili9 quā valeat eſt in
juſtū .⁊ p ꝯſeq̄ns illicitū q̄a tollit'
iuſticie equalitas ſ; om̄ia que beata
Agata offerre potuit nō valent ita
multū q̄ȝ margarita celeſtis . q̄a vt
ait ap̄lus nō ſūt cōdigne paſſiones
hui9 tēporis nec aliqua bona nr̄a.l'
opa ad futurā gl'iam q̄ reuelabit' ſ;
prudēter egit ¶ In oppo. eſt euāge
liū in quo cōmendat' ita faciens
R̄n̄o dicendū q' beata Agata prudē
tiſſime egit dare om̄ia q̄ habuit cō
templacione celeſtis margarite con
ſiderata magnitudine p̄cij rei quā
emit q̄ incōprehēſibilis ē.Dicit enī
macrobi9 in vna ep̄l'a Prudētia eſt
mūdū iſtū ⁊ om̄ia q̄ in eo ſūt diuino
rū cōtēplatione deſpicere ⁊ oēm ani
mi cogitacionem in ſolā diuinā diri
gere .⁊ bernard9 in vna ep̄l'a ad ro
manū In hac vita q̄ȝdiu durat con
pa tibi illā q̄ ſemp durat dum viuis
in carne morire mundo vt poſt mor
tem carnis viuere incipias Nam vt
ait Aug9.libro de li.ar.tāta eſt pul
critudo tāta eſt iocūditas lucis eter
ne hec ē incomutabilis veritas ad
q̄ȝ ſapientie vt etiā ſi nō liceret in
eā ampli9 manere q̄ȝ vni9 diei hora
ꝓpter hec ſolū innumerabiles an̄i
mi hui9 vite pleni delicijs ⁊ circum
fluencia tēporaliū bonorū recte me
ritoq̄ȝ cōtēpnerent' ¶ Ad rōnes
in oppo.ad primā reſpōdet' negan
do an̄s ad ꝓbationē r̄n̄det' q' mar
garita celeſtis ſiue regnū celorum

dicit' enim dn̄ q' dat id quod habet
ꝓpter dn̄ large ſūpto nōie emptio
nis ſc̄m q' accipitur ꝓ merito q' t̄n
nō ptingit ad pfectā rōnis emptio
nis .tū q̄a ſicut dictū eſt nō ſūt cōdi
gne paſſiōes hui9 tēporis nec aliq̄
nr̄a bona vel opa ad futurā gl'iā q̄
reuelabit' in nobis vt dr̄ ad ro.viij.
tū q̄a meritū non ſiſtit p̄ncipal'r in
exteriori bono vel actu vel paſſiōe
ſ; in interiori affectu .⁊ ideo non eſt
hic ſimonia ¶ Ad ſecūdā patȝ r̄n̄
ſio ex dictis . q̄a hic nō eſt propa ra
tio emptiōis vbi debeat ſuari equa
litas iuſticie .Preterea rō non ꝓce
dit q̄n̄do dat' licȝ non equiualēs q̄n
tū petit his q̄ vēdit.xp̄s aūt habēs
hāc margaritā celeſtē cū ſit pius
non petit a nobis niſi q̄ntū ſoluere
poſſum9 .Vn̄ aug9.in pſona dei lo
q̄ns ait venale hēo qd̄ eſt regnū ce
lorū quo emit' pauptate regnū .do
lore gaudia labore reqes . ignomia
gl'ia.morte vita .Cū ergo beata aga
tha ita negociata ſit vt dederit om̄ia
ſua deo facultates paupib9 ꝓpter
xp̄m deſtribuendo corpus aūt ſuum
letāter ꝓpter fidē xp̄i tormētis ex
hibēdo vſq̄ȝ ad mortē .⁊ ideo iuſte
meruit margaritā celeſtis gl'ie . de
ei9 glorioſo martirio . dr̄ ſic in eius
hiſtoria Agatha letiſſime ⁊ gloriā
ter ibat ad carceres ⁊ quaſi ad epu
las inuitata .agonē ſuū dn̄o p̄cibus
cōmendabat . Item dicebat q̄ntiāo
niſi diligenter pfeceris corp9 meū a
carnificib9 attrectari non pōt anima
mea in paradiſū cū palma intrare
martirij .
¶ In cathedra ſancti petri eſt euā
geliū Venit ihēſus in ptes.⁊c̄. mat.
xvi.circa poſſunt diſpu .ſe.q.
¶ Primo vtrū cōfeſſio illa petri
de xp̄o tu es fili9 dei viui p̄mo audi
ta eſt ab hore petri ;
¶ Secūdo vtrū xp̄s cōfeſſionē il
lā petri conuenienter remuneraui
dicendo tu es petr9 .⁊c̄.
¶ Tercio vtrū ſedes Petri poſſet
de roma trāſferri ad aliā ꝓuinciam

D primā.q.ſic ꝓceditur ⁊
v̄r q' illa confeſſio qua pe
tr9 confeſſus eſt xp̄m fili
um dei viui fuerit p̄mit9 audita ab
alijs q̄ȝ ab ore petri ¶ Primo patȝ
Jo .i.vbi natael inquit xp̄o .rabi tu
es fili9 dei tu rex iſr'l ergo petr9 non
fuit p̄mus q̄ ꝯfiteret' xp̄m filiū dei
Secūdo mat.viij.legit' q' demones
exeuntes de hominib9 dixerūt xp̄o
quid nobis ⁊ tibi ihū filij dei ¶ Ter
cio arguit' ſic ſi dc̄l'i an̄ nō hēbant
fidē q' xp̄s eſſet filius dei natural'
cū hoc fuiſſet nc̄cm credere quomō
mittebat eos p̄dicādum ſ; hoc non
v̄r dicendū ergo ante ꝯfeſſionē pe
tri iā credebāt diſcipuli xp̄m filiū dī
naturalem ¶ In oppo.arguitur ex
p̄nti euāgelio in quo beatus dr̄ pe
trus ex tali cōfeſſione facta de qua
non diceret' beatus ſi primitus ab
alijs fuiſſet audieta talis enim confeſ
ſio erat beatitudine digna R̄n̄o di
cendū iuxta Criſo.⁊ orige.q̄ vnifor
miter vidēt' loqui in hac.q. q' iſta
cōfeſſio de xp̄o q' eſſet filius dei na
turalis fuit a petro primitus audita
⁊ ideo dr̄ ei beatus es .q̄a .ſ.cōfeſſio
vere fidei ducit ad beatitudinē . Ad
rōnes in oppo.ad primā dicendū q'

Nathanael non habuit cognitionē
de diuinitate xp̄i nec cōfeſſus eſt in
illis verbis xp̄m eſſe filiū dei natura
lem ſ; ad adoptiuū. Vn̄ criſo. rn̄des
ad. q. ait Nathanael non fuit beatifi
catus a xp̄o ſicut petrus cū eadē ver
ba habuerit q̄ petrus dicit ſic vt de
ducit ſanct9 tho. ſup io. q̄a lic; eadē
verba ⁊ nathanael ⁊ petrus ꝓtule
rint non tn̄ fuit vna intencio vtriuſ
q; . Petrus quidē confeſſus eſt xp̄z
eſſe filiū dei verū ⁊ naturalem vt. ſ.
ſic eſſet homo q̄ tn̄ eſſet verus de
us hic aūt. ſ. nathanael cōfeſſus ē eū
eē filiū dei p adoptionem. ſm illud
ps. Ego dixi dij eſtis ⁊ filij. ⁊c. ⁊ hoc
patet p verba ſeq̄ntia. q̄a ſi intelle
xiſſet eū eē filiū p naturā non dixiſſ;
tu es rex iſrl' ſolū ſ; toci9 mundi hoc
etiā pat; q̄a ad fidē petri xp̄s nichil
addit quaſi pfectā exiſtētem ſ; eccle
ſiā dixit ſe in confeſſiōe illi9 fabrica
turū eē. ſ; nathanael quaſi in maio
ri pte ſui confeſſionis deficientē ele
uat ad maiora. Vn̄ dicit maiora vi-
dbis. ¶ Ad ſc̄daz rn̄t9 vt dicit Nicol.
de lira q̄ illi demones magis ex con
iectura q̄; ex certitudine dixerūt. q̄a
demō ille q̄ temptauit xp̄m in deſer
to erat acutioris ingenii tn̄ nō potu
it ſcire p certitudinē vtrū Jh̄s eſſet
ille qui erat ꝓmiſſus ad ſalutez mū
di ⁊ deiectionē diaboli ¶ Ad tertiā
rn̄det9 q̄ a pn̄cipio non predicabāt
eū eē xp̄m ſ; penitenciā p̄dicabant
Jtem poteſt eē q̄ predicabant xp̄m
ſ; non eē filiū dei. quia tūc pfectā d
hoc noticiā non habebāt. cū non dū
eſſent capaces etiā recipe doctrinā
reuelandā a patre celeſti vſq; ad tē

pus illud quo petro reuelata eſt ne
eni; poſtea an̄ reſurectōnē diſcipuli
p̄dicauerūt pplo q̄ xp̄s eſſe fili9 dī
Vnde hic mat. xvi. mādauit xp̄s eis
q̄ nemini dicerēt q̄ ipſe eēt xp̄s ne
vulgares hōies q̄ viderent eū pati
tā ignominioſe ſcandalizarent9 d eo
rū predicaciōe vt dicit nicola9 de li.
ſ; poſtq̄; reſurrexit a mortuis habi
ta pfecta victoria mortiſ voluit pu
blice p̄dicari

AD ſecūdam. q. ſic ꝓceditur
⁊ vr̄ q̄ xp̄s non conueniē
ter cōfeſſionez petri remu
nerauit. d. tu es petrus ⁊ ſup. ⁊c. ⁊
tibi dabo claues. ⁊c. p̄mo ſic nemo re
muneratur9 ꝯuenienter ī reb9 q̄ ſibi nō
cōueniūt ſ; eſſe fūdamentū ecclie. n̄
cōuenit hōi puro ſ; ſoli xp̄o. Vnde
aplus. i. cor. iij. Fūdamentū aliud ne
mo pōt ponere preter id quod poſi
tū eſt quod eſt xp̄s ¶. Secūdo ſic.
clauis eſt ad aperiendū vel clauden
dū. ſ; hoc eſt ſolius chriſti q̄ aperit
⁊ nemo claudit ⁊ claudit ⁊ nemo ap
it. Apo. iij. ergo petr9 nō ſuſcepit a
chriſto claues claudēdi ⁊ aperiendi.
Tercio ſic pcc̄m nō remittit9 niſi p
ſpiritum ſcm̄ ſ; nō eſt comiſſū petro q̄a
hoc non eſt alicui9 hōis ergo nec ei
fuit ptās cōmiſſa remittendi pcc̄a.
Jn oppo eſt euāgelium pn̄s in quo
dn̄s ait petro beatus es ſimō bario
na q̄a caro ⁊ ſanguis. i. nō hō morta
lis nō reuelauit tibi ſ; . ⁊c. ⁊ ego dico.
. ⁊c q̄a tu es. ⁊c. quod verbū deſcribēs
criſo. dicit vide qualr̄ chriſtus redu
cit petrū ad excellſā de ipſo intelligē
ciā illa enim ſe ei docturū ꝓmittit q̄
ſūt ꝓpa ſolius dei. ſ. peccata ſoluere

⁊ eccl'az inmutabilē facere inter tot
perſecutiones ⁊ tēptationū ꝓcellas
Vn̄ ⁊ plenaria ptās data eſt ſuper
totā ecclaz. cuius fūdamentū conſti
tuit9 a xp̄o poſt ipſū q̄d colligit9 ex
quatuor. ſ. ex ſingulari cōmiſſiōe q̄a
cōmiſit ei dn̄s tria ſingulariter. Pri
mo auctoritatez clauiū regni celorū
vt in euangelio pn̄ti Secūdo paſtu
rā ouiū. Jo. vltimo. paſce oues me
as. Tertio cōſolationez inferiorum
luc. xxij. Tu aliq̄n conuerſus confir
ma fratres tuos. Secundo pat; ex
ſingularia appellatione ⁊ hoc tripli
citer. Primo appellat ipſū caput tu
vocaberis cephas. i. caput. cephali;
enī; grece idē eſt q̄ caput latine
Secūdo q̄a appellauit ipſu; eccleſie
fūdamentū vt in pn̄ti euāgelio ſup
hāc petrā edificabo ecclaz meā quod
verbū tractās Aug9 in quodā ſmo
ne q̄ legit9 hodie Petrū itaq; fūda
mentū eccl'ie nōiauit. ⁊ idō digne hoc
fundamentū eccleſie colit ſup quod
eccleſiaſtici edificij. altitudo conſur
git. Tertio q̄a appellauit eū beatu;
vt in euāgelio pn̄ti beat9 es ſymon
bariona. i. fili9 Johānis q̄a caro et
ſanguis non reuelauit tibi ¶ Tertiō
pat; ex ſingulari rn̄ſione petrus cō
uenienter ſemp rn̄debat primit9 in
ter aplos ⁊ h̄ tripliciter. Primo in
fidei concluſione. Vnde math. ei. xvi
in pn̄ti euangelio cū xp̄s pretetea
diſcipulis quē dicūt homines eſſe fi
lium hōis. Rn̄dit petrus p ſe ⁊ omni
bus. tu es xp̄s fili9 dei viui. Secūdo
in dimiſſione pcc̄orū mat. viij ſi pec
cauerit in te frater tuus ⁊c. ⁊ rn̄dit
petr9. quotiens peccauerit in me fra

ter meus dimittā ei ⁊c. ¶ Tertio in
diſcipulorū ſepatōez. Jo. vi. Nunq̄d
⁊ vos vultis abire. rn̄dit ei petr9 ad
quē ibimus verba vite hēs Quar
to p; etiā plenitudo q̄ cōceſſa fuerit
petro ex ſingulari ſignorū oſtenſio
ne quia multa ſigna oñdit ei dn̄s q̄
ipſe eēt caput aplorum. Primo in
pedū ablutione q̄a vt dicit. Auguſt.
an̄ q̄; non preceſſit ali9 eu; in maris
piſcatione quia alijs aplis dixit lax
ate retia ſ; petro dixit duc in altū tā
quam capiti ¶ Tertio in ſingulari
orōne. quia ſpecialiter rogauit pro
fide petri luce. xxij. Ego p te oraui
vt non deficiat fides tua Ad rōes
in oppo. ad primā rn̄t9 q̄ aliquomō
bene conuenit petro eē fūdamentū
eccleſie. Nam non ſolū ipſe ſ; etiam
alij apli dicūt9 fundamenta ſm illud
apo. xxi. murus ciuitatis habēs fun
damenta xij. ⁊ in ipſis xij nōia aplo
rū. Pro quo notādū iuxta ſanctum
tho. ſup eodē loco q̄ duplex eſt fun
damentū vnū q̄dē quod p ſe h; ſoli
ditatē ſicut rupes aliq̄ ſup quā edifi
ciū cōſtituit9 ⁊ huic fūdamento xp̄s
cōpat9 ⁊ loquit9 aplus hic ipſe eni;
eſt petra de q̄ dicit9 mat. vij. fūdata
enim erat ſupra firmā petrā Aliud
autez eſt fūdamentū q̄d h; ſolidita
tem nō ex ſe ſ; ex alio ſolido ſubiecto
ſicut lapides q̄ primo ſupponūt9 pe
tre ⁊ hoc mō apoſtoli dicūt9 eē fun
damentū eccl'ie quia ipſi primo ſup
edificati fūt xp̄o p fidē ⁊ caritatem.
Vnde dr̄ ad ephe. ij. ſuperhedificati
ſup fūdamētū aplorū ⁊ ꝓphetarū
Jnter aplos vero ſingulari9 petrus
eūt quia ipſe primus fuit confeſſor

hmōi fidei ſup̄ q̄ȝ eccleſiā fūdata ē.
Tū ſecūdo q̄a q̄ītū ad ptātem iuriſ
dictionis eccl'ie. ꝑut ſtructura eccle
ſie ſurgit ſ̄ȝ diuerſos grad⁹ ipſi⁹ po
teſtatis. ſic petr⁹ eſt iſte ſup quem
ipe xp̄s poſt ſe fūdauit eccl'iam dan
do ſibi claues eccleſie. faciens eū ſo
lū generalem vicariū ſup totā eccle
ſiā ꝛ ſup om̄es eccleſiaſticos grad⁹
in eccleſia cōtentos. ꝛ ſic eccl'ia non
eſt fundata ſup alios ap'los q̄a tota
ptās eccleſie fuit petro collata. nec
hȝ eccleſia aliq̄ȝ ptātem iuriſdiciōis
niſi q̄ȝ xp̄s petro cōceſſit ¶ Ad ſecū
dā rn̄det' ꝙ licȝ ſoli⁹ dī ſit ꝓpa auc
toritate abſoluere fuit tn̄ petri ꝛ eo
rū q̄b⁹ cū eo claues dedit ſicut miniſ
trorū diſpenſatorū miniſteriorū dei
ꝛ ad auctoritatem inductā. rn̄detur
q̄a nō eſt ad ꝓpoſitū q̄a ibi loq̄t' d
clauſiōe qua xp̄s clauſit limbum ne
aliq̄s vltra in illū deſcendat. ꝛ de ap
tiōe q̄ padiſū aperuit remoto impe
dimento nature p ſuā paſſionē. hoc
nō ſoli⁹ erat xp̄i q̄ hūani generis ſo
lus redēptor fuit ¶. Ad terciā rn̄de
tur ꝙ illa rō bene probat ꝙ directe
ad remiſſionē culpe ptās clauiū nō
opat' ſȝ bene diſpoſitiue.

Ad terciā. q. ſic ꝓceditur ꝛ
vr̄ ꝙ cathedra ſiue ſedes
petri ſicut trāſlata d āthio
chia Romā ita poſſit tranſferri ad
aliā regionem ꝛ vrbē. Primo ſic pe
tr⁹ nō fuit minoris ptātis poſt trāſ
lationē in romā q̄ȝ ante ergo eque
potuit ſucceſſor ei⁹ q̄ eſt equalis ptā
tis trāſferre de roma ad aliā regio
nem ſicut ante ¶. Secūda ſic papa
eſt ep̄us vniuerſalis eccl'ie q̄ p orbē
effundit'. ergo in qualibȝ regione
pōt ſuā cathedrā inſtituere ꝯn̄a vr̄
bona ¶ Tercio ſic papa ꝓpt' pleni
tudinē ptātis nō magis coartat' tē
pore. ita ꝙ poſſit plus vno tp̄ore
q̄ȝ alio. ꝛ plus vno loco q̄ȝ alio loco
ergo nō magis tenet' reſidere in uno
loco q̄ȝ in alio ¶ In oppo. vr̄ id q̄d
inſtitutū eſt auctoritate diuina ꝛ inſ
piratiōe diuina nō eſt tutū nec cōue
niēs p ſūmū pontificem mutari aut
al'r ordinari. ſȝ ſedes apaſtolica auc
toritate dn̄i fuit tranſlata in romā.
ergo vr̄ ꝙ ſine exp̄ſſa auctoritate
dei non pſſit p ſūmū pōtificē trāſ
ferri in aliā regionē ¶. Rn̄o dicen
dū ꝙ hic non q̄rimus de ptāte abſo
lute quid poſſet fieri q̄a certū eſt ꝙ
rōnabilib⁹ cauſis occurrētib⁹ poſſȝ
trāſferri in aliam regionem. ſȝ d cō
ueniētia ſiue de congruitate. ꝛ tūc
vr̄ nobis ꝙ non poſſȝ ꝛ hoc ml'tipli
ci rōe. Primo rōe iā dicta in arguē
do. q̄a talis trāſlatio in romā fuit
mādato ꝛ auctorite dn̄i facta. ꝛ nō
legit' hoc nec reuocatū nec mutatū
vnde vr̄ ꝙ trāſlatio hmōi conueniē
ter fieri non poſſet ¶ Secūdo ſic ꝙ
eſt datū apoſtolis petro ꝛ paulo ꝓ
gloria ꝛ magnitudine ſanctitatis eo
rū nō dȝ p aliquos ſūmos pōtifices
ſucceſſores eis auferri. ſȝ magis cū
omi reuerencia ꝛ deuotione conſer
uari Sȝ dr̄. ij. q. vij. ꝙ non ſine cau
ſa factū putemus ꝙ petr⁹ ꝛ paul⁹
vna die ꝛ eodē loco. ſcȝ vrbe roma
ſub vna pſecutione paſſi ſunt q̄a di
es electꝰ eſt eis ꝓ merito locus pro
gloria ꝛ reutio ꝓ v̄tute ¶ Si ergo
locus talis dactus eſt eis ꝓ gloria. ſ.
ꝙ roma ꝛ nō alibi martirio corona
rent' non eſſet conueniēs ꝙ ſedes pe
tri alibi tranſferret' ¶. Tercio ſic
optima rōne inſtitutū eſt nulla cā vr̄
mutādū aut variādū. ſȝ trāſlatio iſ
ta de antiochiam romā fuit optima
rōne facta ꝓpter honorē fidei xp̄ia
ne ꝛ gl'iam ap'lice ſedis ꝛ eccleſiaſ
tici p̄ncipat⁹. vnd. ij. q. vij. beati in
vrbe roma petr⁹ ꝛ paulus martiri
um ptulerunt. q̄ p̄ncipatū ꝛ caput
optinebat nationū. vt vbi erat ca
put ſupſticiōis illuc caput q̄ſceret
ſanctitatis ꝛ vbi gētiū pnceps ha
bitabat illic eccleſiarū p̄ncipes mora
rent' ¶ Ad rōnes in oppo. ad om̄es
ſufficit vna rn̄ſio. ſ. ꝙ verū conclu
dit de ptāte abſolute. ſȝ de conueniē
tia ꝛ congruitate n̄. vl' rn̄det' ꝙ po
teſtas pape circa h' eſt impedita q̄a
trāſlacio illa facta fuit auctoritate
ꝛ p̄cepto dei. ita ꝙ ibi ali⁹ ſine inſ
piratiōe diuina ꝛ ei⁹ auctoritate ni
chil poſſet agere in contrariū.

¶ In feſto mathie ap'li ē euange
liū confiteor tibi pr̄ celi. ꝛc. mat. xi.
circa q̄d p̄ne' diſ. ſe. q.

¶ Primo vtrū beat⁹ mathias per
v̄tutē humilitatis meruit vt a pr̄e
celeſti reuelaret' ſiue oñderetur ad
apoſtolatum aſſumēd⁹ ¶. Secūdo
vtrū ma. nouit fidei ¶ Tercio vtrū
melior ſic ſemp eligēdus ad dignita
tē eccleſiaſticā.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit ꝛ
vr̄ ꝙ beatus Mathias p
v̄tutem humilitatis nō me
ruerit vt a pr̄e celeſti reuelaret' ſi
ue oñderet' ad apoſtolatū aſſumen
dus. Primo ſic mathias ad apoſ
tolatū electus eſt p ſortem vt habe
tur act. i. ergo non p meritū humili
tatis ¶ Secūdo ſic meritū conſiſtit
in caritate ergo ſcūs mathias nō p
virtutē humilitatis meruit vocari
ad apoſtolatū ¶ In oppo. vr̄ euāge
liū vbi dicit confiteor tibi pr̄ q̄a abſ
condiſti hec a ſapiētibus ꝛ prudēti
b⁹. ſ. ſupbis. ꝛ reuelaſti ea puulis. i.
humilibus ꝓuer. xi. vbi humilitas
ibi ſapiētia Mathias interp̄tat' hu
milis ꝛ puulus ¶ Rn̄o dicendū ꝙ
beat⁹ mathias meruit proueh'i ad a
poſtolatū p v̄tutē humilitatis cari
tate formāte Job. xxij. q̄ humiliat⁹
fuerit erit in gl'ia ꝛ ꝓuer. xv. glīam
p̄cedit humilitas ꝛ lu. xiiij. qui ſe hu
miliat exaltabit' ꝛ p multas alias v̄
tutes q̄b⁹ plen⁹ fuit Erat enim vt
dr̄ in hiſtoria ſua de illuſtri ꝓſapia
oriūdus q̄ literis traditus om̄em in
p̄uilegiis ꝛ ꝓphetarū ſciētiā app̄he
dit laſciuiā quoq̄ȝ abhorrēs pueril's
annorū morū maturitate vincebat.
Informabat' quoq̄ȝ animus ei⁹ ad
virtutem vt eſſet ad intelligētiā ha
bilis ad miſericordiā facilis in ꝓſpe
ris nō elactus in aduerſis conſtans
ꝛ intrepidus ſatagebat vt q̄d ſenſu
pceperat opere cōplerē fuit in lege
doctiſſimus corpore mundus animo
prudēs in ſoluendis queſtionibus ſa
cre ſcripture correctus in cōſilio ꝓ
uidus in ſeminatione expeditus
Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄det'
negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a ꝙ ſors ſu
p eū caderet merito virtutū ſuarū
fuit nec exēplo vt ait Jero. eſt forti
bus vtendū q̄a p̄uilegia paucorum
cōmunē legē non faciūt Preterea

tūc tꝑoris donec veritas eſſet ꝓpa
lata licuit obſeruare ſortes .vt dicit
beda . Vera eniȝ hoſtia in paſſione
fuit immolata ſȝ in pentecoſten con
ſumata ⁊ iō in electione mathie ſor
tib⁹ vſi ſūt ne a lege diſcreparēt in
qua ſūmus ſacerdos ſorte q̄rebatur
Poſt penthecoſtē vero iā veritate
ꝓpalata. ſeptē diachonos nō ſorte
ſȝ diſcipulorū electione aplorū vero
orōne ⁊ magnus in poſſitione ordi
nati ſūt .cui⁹ aūt fuerūt hmōi ſor
tes duo ſūt modi dicēdi iheronimus
⁊ beda volūt ꝙ hec ſortes tales fue
rint quales ille quatuȝ in lege vete
ri creberrimus vſus erat . dio.aūt q̄
fuit pauli diſcipuluſ irreligioſū exi
ſtimauit hoc arbitrari aſſerēs ſibi vi
deri ꝙ fors illa nichil aliud fuerit ni
ſi q̄dā ſplēdor ⁊ radi⁹ diuinit⁹ ſuper
mathiā emiſſus .ꝑ queȝ ipē oñdeba
tur in apoſtolū aſſumendus ¶. Ad
ſecūdam r̄ndet' negādo ꝯnām ⁊ rō
eſt q̄a licȝ caritas ſit ꝑncipalis radix
meriti ꝑ alias tñ v̄tutes in quantū
ſūt informate caritate q̄s meretur.
Vnde aug⁹ libro de tri. humilitatis
paſſibus ad celi culmina aſcenditur
q̄a deus excelſus nō ſupbia ſȝ humi
litate attingitur .

AD ſecūdam.q. ſic ꝓceditur
⁊ vr̄ ꝙ ſcūs mathias non
nouit filiū dei ex p̄ſenti euā
gelio vbi dr̄ ꝙ nemo nouit filiū niſi
pr̄ ¶ In oppo.arguitur q̄a ſcūs ma
thias fuit ꝑmo vn⁹ de.lxxij.diſcipulis ⁊
ita nouit mgr̄m ſuū filiū dei incarna
tum. Preterea fact⁹ aplus duct⁹ in
cōſilio facta lōga diſputacione inter
ſūmū pōtificem ipm alloq̄ntem. vt
ipm ipē ꝑ legeȝ ac ꝓphatas oſten
debat manifeſte q̄ de xp̄o erāt ꝓteſ
tās ſe ſuū ei⁹ ⁊ in ipm credere.⁊ ita
nouit eū . Preterea cū ſit beatus iaȝ
in pr̄ia poſitus ⁊ beatitudo ſcōrū cō
ſiſtit in eius viſiōe ſm illud Jo.xvij.
hec vita eterna vt cognoſcāt te ſolū
verū deū ⁊ queȝ miſiſti ihesū xp̄m
ergo mĺtiplr̄ filiū dei nouit ¶ .Rn̄o
dicendū ꝙ pōt diſtingi viſio ſiue co
gnitio dei . vna eſt naturalis q̄ hō
ꝑ lumen naturalis rōnis ex creaturiſ
q̄ ſūt veſtigia q̄daȝ dī colegit cogni
tionem aliq̄ȝ de dō de qua dicit apoſ
tolus ad ro.i.quod notū .i. quod co
gnoſcibile eſt de dō ab hōie ꝑ rōneȝ
manifeſtum eſt illis . dn̄s enim illis
oñdit .vno mō infūdēdo eis lumē in
terius ꝑ qđ hō cognoſcit.p̄s. emitte
luceȝ tuā ⁊ veritatem tuā ¶ Secun
do p̄ponendo ſue ſapiencie ſigna ex
teriora .ſ. ſenſibiles creaturas eccle.
.i. Effudit illā.ſ.ſapienciā ſup omia
opa ei⁹ in q̄b⁹ ſicut in quodā libro
dei cognitio legeret' vnđ ſeq̄t' inui
ſibilia dei.ſ. vnitatem dei.bonitateȝ
ſapienciā. potenciā.⁊ hmōi.ꝑ ea q̄
facta ſūt ſicut eniȝ ars manifeſtat'
ꝑ opera artificis ita ⁊ dei ſapiencia
ꝑ creaturas . Sapiencie.xiij.magni
tudine eniȝ ſpeciei creature poterat
eorū creator videri ¶. Secunda co
gnitio ſiue viſio eſt q̄ habēt' mediā
te lumine fidei intellectu . ⁊ in eorū
q̄ excedūt omē intelectū ſȝ tm̄ hn̄t'
reuelacioneȝ diuinā factā ꝑ ſcriptu
rā ſanctā aut ꝑ p̄dicacionem xp̄i ⁊
aplorū ſuorū .ſicut ſūt ꝙ deus ē tri
nus ⁊ vnus .ꝙ ſit generacio eterna
in diuinis .⁊ ꝓceſſio ſpūs ſancti ꝙ
filius dei fuerit incarnat⁹ . ꝙ ſit fu
tur⁹ iudex viuorū ⁊ mortuorū ⁊ re
liqua fidei miſteria .q̄ vt dicit aplus
.i. co.i. nobis reuelauit deus ꝑ ſpiritū
ſuū ſpūs eniȝ omia ſcrutat' ⁊ ꝓfun
da dei ⁊ iſta viſio eſt cōis omibus fi
delib⁹ ¶ Tercia cognicio ſiue viſio
q̄ dr̄ beatifica.ſ. viſio dei ꝑ eſſenciaȝ
q̄a in ea conſiſtit beatitudo omiū ſcō
rū .ſm illud Jo.xvij. hec ē vita eter
na vt cognoſcāt te quã dicit aplus
.i.cor.xiij. vidimus aūt nūc ꝑ ſpeculū
.i.ꝑ creaturas in enigmate .i.obſcu
ra. tūc vidbim⁹ pr̄ia facie ad faciē ⁊
.i. Jo.iij. videbim⁹ eū ſicut eſt ⁊ iſta
eſt cōmunis omibus ſanctis Quā
ta viſio dei dr̄ viſio ꝑ cōp̄hēſionem
⁊ iſta ſola eſt diuinarū ꝑſonārum de
iſta dicit Jo.i. Deū nemo vidit vnq̄
ſup quo v̄bo dicit Criſo⁹. nec ipē ce
leſtes eſſentie . ipē dico cherubin et
ſeraphin ipm vt eſt vnq̄ȝ vidre po
tuerūt .⁊ de tali viſione loq̄t' in p̄
ſenti euāgelio ¶. Tūc r̄ndet' ad.q.
ꝙ beat⁹ mathias ⁊ alij beati vidrūt
filiū dei viſiōe beatifica. ⁊ primo in
hac ꝑegrinatione exiſtētes viderūt
ꝑ fidē nō vidēt nec videbit viſiōe cō
p̄henſiua filiū dei . q̄a de⁹ infinit⁹
eſt .⁊ ita incomp̄henſibilis ab intel
lectu finito .omē eniȝ qđ cōprehen
dit aliq̄d vel eſt mai⁹ vel equale illi
nullus aūt intellectus creat⁹ poteſt
eſſe maior deo nec eq̄lis vnđ a nullo
hoc mō creato intellectu eſt viſibiliſ
hmōi eniȝ viſio ſancte trinitati pro
p̄a eſt nec eſt cōtra hoc ꝙ dr̄ in pre
ſenti euāgelio qđ nemo nouit filium
niſi pr̄.q̄a ꝑ li niſi nō excludit' ſpūſ
ſcūs Pro quo notādum ꝙ dictiōes
excluſiue aliq̄ndo addūt' nōibus di
uinis eſſencialib⁹ aliq̄n ꝑſonalibus ⁊
cū adiūgūt' ꝑſonalib⁹ reſpectu ter
mini eſſencialis nō excludūt id quod
idē eſt in natura ſȝ poti⁹ includit q̄a
licet alia ſit perſona patris alia filij
alia ſpūs ſancti tñ iſte trēs ꝑſone ſūt
vnus deus .ita ꝙ nec in deitate nec
in eſſencia habēt aliq̄ȝ alietatē. dic
tio aūt excluſiua ſolū excludit q̄d alie
tatem importat .noticia aūt abſolu
te ſūpta eſſencialr̄ accipit'.⁊ iō com
munis eſt tribus.⁊ iō cū dr̄ ꝙ nemo
nouit filiū niſi pr̄ ꝑ hāc dictiōem ex
cluſiuā niſi ab hac noticia non exclu
dit' ſpūs ſcūs ſȝ magis includit' ꝑ
hoc r̄nſio ſit ad totum

AD terciā.q. utrū neceſſe ſit
ſemp eligere melio r̄s ad di
gnitateȝ eccleſiaſticā ſic ꝓ
cedit' ⁊ vr̄ ꝙ ſic ¶ . Primo ex elec
tione mathie q̄a licȝ Joſeph eſſet bo
nus vnde nōiat' iuſt⁹ .tñ mathias
q̄a erat melior eſt elect⁹ ¶ Secūdo
ſic ex electione petri .Dn̄s enim pe
trum cui cōmiſſurus erat paſtorale
officiū examinauit ſi ſe diligeȝ pl⁹ ce
teris ſȝ ex hoc aliq̄s melior eſt ꝙ dū
plus diligit ergo vr̄ ꝙ ad dignitatē
eccleſiaſticā ſemp melior eſt eligēd⁹
¶ Tercio arguitur ex illo ſymachi
pape viliſſimus cōputād⁹ eſt niſi ſci
encia ⁊ ſanctitate precellat q̄ ē dig
nitate p̄ſtancior ¶ In oppo.ē decre
tal'.d.ꝙ ſufficit eligere bonum nec
oportet eligere meliorē Rn̄deo dicē
dū iuxta ſcm̄ Thomā.ꝙ aliquis hō
bonus vel melior altero dr̄. duplicit̄
Vno mō ſimpliciter ⁊ ſic melior eſt q̄
ē in caritate ꝑfectiōr. Alio mō ſm q̄d

⁊ ſic dicitur aliq̇s eſſe melioꝛ altero
vel ad miliciã vel ad magiſteriũ vel
ad p̄lationez vel aliq̇d hmōi q̇ nō ē
melior ſimplr̄ eo. ꝙ in ſingulis offi
cijs tã ſpūalibꝰ q̄ȝ temporalibus re
q̇rūtᷣ aliqua p̄ter bonitatez moralē
ad hoc ꝙ aliq̇s ſit idoneus ad illď of
ficiũ exercendũ Dicendūȝ ergo ⁊ ſit
iſta p̄ma cōcluſio ꝙ oportet eligere
ad p̄lationem vel ad quodcūqȝ offi
ciũ eccleſiaſticũ .aliquē q̇d ſit bonꝰ
ſimplr̄ . eo ꝙ ꝑ quodlibȝ pcc̄m mor
tale aliq̇s redditᷣ indignꝰ ad quodli
bet officiũ ſpūale exeq̄uēduȝ . Vnde
dicit dyo. in epl̄a ad Dinopholũ mo
nachũ loq̄ns de ſacerdote q̇ non eſt
gracia illuminatꝰ nō eſt ſacerdos ſȝ
eſt inimicus doloſus deluſor ſui ipſi
us ⁊ lupus cōtra dominicum xp̄lm
pelle ouina armatꝰ ¶. Secūda con
cluſio nō oportet ꝙ eligēdꝰ ſemper
ſit melioꝛ ſimplr̄ . patȝ cōcluſio . q̇a
poſſibile eſt ꝙ ille q̇ eſt ꝑfectioꝛ in
caritate deficiat in multis q̄ req̇run
tur ad hoc ꝙ aliq̇s ſit ydoneus p̄la
tus . q̄ in alio q̄ eſt minoris caritatis
inueniūtᷣ vt ſciēcia induſtria ⁊ potē
cia ⁊ hmōi . vnde nō oȝ ſemꝑ eligere
meliorem ſimplr̄ ſȝ eum q̇ ſit melior
ad officiũ ¶. Tercia cōcluſio ſi q̇s
eligit eũ q̄ȝ reputat minus ydoneũ
ad tale officiũ peccat. patȝ cōcluſio
q̇a pōt eſſe ꝙ de duobꝰ vnꝰ p̄ eliga
tur niſi ꝓpter aliq̇d in ip̄o cōſidera
tũ . illud aūt qď cōſideratᷣ in eo qui
minus eſt idoneus ad hoc ꝙ magis
ydoneo p̄feratᷣ eſt aliq̄ cōditio indebite
monens . vtpote familiaritas . vel
conſanguinitas vel aliq̇d hmōi non
enim pōt eſſe cōditio ad ydoneitatez

ꝑtinens eſt quo alter ſimplr̄ melior
reputatᷣ ⁊ ſic in debite mouet ⁊ in
tali electiōe eſt acceptio ꝑſone q̄ ſine
pcc̄o eſſe nō pōt ¶. Ad rōes in op
po. ad primã r̄ndetᷣ negãdo ɔn̄am
niſi intelligēdo de meliori vt dictũ ē
¶ Ad ſecūdam r̄ndetᷣ negãdo ɔn̄aȝ
⁊ rō eſt q̇a petrꝰ nō ſolum p̄ceteris
eminebat dilectiōe diuina ſȝ etiã erat
ydoneꝰ ad gubernãduȝ eccleſiã p̄ce
teris ¶. Ad terciã r̄ndetᷣ ꝙ auctori
tas illa ē intelligenda q̄ntũ ad eſtudi
um illiꝰ q̇ eſt indignate cōſtitutꝰ de
bet enim ad hoc intendere vt talez ſe
exhibeat vt ceteros ſciēcia ⁊ ſanctita
te p̄cellat . vt gre. dicit in paſtora
libꝰ nō aūt ſibi imputãdum eſt ſi an
p̄lationez eſt excellencioꝛ non fuerit
vt ex h̄ debeat viliſſimus reputari.
¶ In feſto beati thome aliq̄ legūt
euãgeliũ . vos eſtis ſal . Circa quod
poſſunt diſputari ſeq̄ .
¶ Primo vtrũ doctoribus aureo
la debeatᷣ in regnũ celorũ .
¶ Secūdo vtrũ p̄dicatoꝛ vel doc
toꝛ teneatᷣ facere qď dr̄ ex p̄nti euã
gelio
Ad primã . q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ aureola non debeatᷣ
doctoribꝰ in regno celorũ
q̇a om̄e p̄miũ qď in futuro hēbitᷣ
alicui actu ꝟtutis r̄ndet . ſȝ p̄dicare
⁊ docere non ē actus alicuius virtu
tis . ergo doctrine vel p̄dicationi nō
debeatᷣ aureola ¶. Secūdo ſic p̄di
care ex ſtudio ⁊ doctrina ꝓueniūt . ſȝ
ea q̄ p̄miãtᷣ in futuro . n̄ ſūt acquiſi
ta ꝑ humanũ ſtudiũ . quia naturali
bus ⁊ acquiſitis non meremur . ergo
ꝓ doctrina ⁊ p̄dicatione nullus in

futuro meretᷣ aureolã ¶. Tercio
exaltacio in futuro r̄ndȝ humilitati
p̄nti . q̇a q̇ ſe humiliat exaltabitᷣ . ſȝ
in docēdo ⁊ p̄dicãdo nō eſt humilia
tio . immo magis ſuperbie occaſio
Vnde glo . dicit . mat . iiij . ꝙ diabolꝰ
multos decepit honore magiſterij in
flatos ¶ In oppo. eſt euãgelium
p̄ns . q̇ fecerit ⁊ docuerit hic voca
bitᷣ in regno celorũ ¶ . Secūdo eſt
illud qď ſup illud epheſie vt ſciatis
q̄ ſit eminēs . ⁊c̄ . dicit glo . quoddã cer
mētũ habebūt ſancti doctores vltra
id qď alij cōmuniteꝛ hēbūt Rn̄o . d .
ꝙ ſicut ꝑ martiriũ ⁊ ꝟginitatez ali
q̇s ꝑfectiſſimaȝ victoriã optinet de
carne ⁊ mūdo . ita etiã ꝑfectiſſima
cōtra diabolũ optinetᷣ . q̄n̄do aliq̇s
nō ſolũ diabolo impugnãti nō cedit
ſȝ etiã eũ repellit . ⁊ ſolũ a ſe ſȝ etiaȝ
ab alijs . hoc aūt fit ꝑ p̄dicationē ⁊
doctrinã . ⁊ ideo p̄dicatiōi ⁊ doctrinē
aureola debetᷣ ſicut ⁊ virginitati ⁊
martirio nec eſt dicendũ vt q̄dam di
cūt ꝙ debeatᷣ tãtũ p̄latis q̇bꝰ cōpe
tit ex officio p̄dicare ⁊ docere ſed q̇
bꝰcūqȝ hūc actũ exercēt p̄latis aūt
nō debetᷣ quãuis hēant officiuȝ p̄di
cãdi niſi actũ doceãt ⁊ p̄dicēt . q̇a co
rona nō debetᷣ habitui ſȝ actuali pu
gne ſm̄ illud ⁊ thi . ij . nō coronabitᷣ
niſi q̇ legitime certauerit . Notatur
autē ꝙ tria req̇rūtuꝛ ad hoc ꝙ doc
toribꝰ aureola debeatᷣ . Primum eſt
ꝙ ex ꝑte doctrine q̄ docetᷣ . ſ. ꝙ ſit ď
ꝑtinētibꝰ ad ſalutē . ꝑ q̄ȝ diabolus a
cordibꝰ hōinũ expellatᷣ . ſicut q̇buſ
dã ſpūalibus armis . de quibꝰ dr̄ . ij .
cor . x . arma militie nr̄e nō ſūt carna
lia ſȝ ſpūalia . ⁊c̄ ¶ Secūdo req̇ritur

ex ꝑte docētis ꝙ actu doceat ⁊ p̄di
cet vt dictũ eſt ¶ Tercio req̇rituꝛ ex
ꝑte finis . ſ. ꝙ doceat ⁊ p̄dicet p̄nci
palr̄ ad gl'iam dei ¶. Ad rōnes in
oppo. ad primã r̄ndetuꝛ negãdo mi
norez . dicimus enim ꝙ p̄dicare ⁊ do
cere ſūt actus alicuiꝰ ꝟtutis . ſ. miſeri
cordie ⁊ interſ ſpūales elemoſinas cō
putatuꝛ ¶ . Ad ſecūdam r̄ndetuꝛ ne
gãdo ɔn̄am ⁊ rō eſt q̇a quãuis facul
tas p̄dicãdi ⁊ docēdi q̄n̄doqȝ ſtudio
ꝓueniãt . tn̄ vſus doctrine ex volun
tate ꝓcedit q̄ ꝑ caritatē informatᷣ
a deo infuſam ⁊ ſic actꝰ eiꝰ merito
ria eſſe pōt ¶ . Ad ſecūdam r̄ndetuꝛ
negãdo ɔn̄am ⁊ rō eſt q̇a exaltacio
in hac vita nō diminuet alteriꝰ vite
p̄miũ niſi ei q̇ tali exaltaciōe ꝓpriã
gl'iam q̄rit q̇ aūt talē exaltacionē in
vtilitatē aliorum cōuertit ex ea ſibi
mercedem acquirit
Ad ij . q . vtrũ p̄dicatoꝛ vl' do
ctor teneatur facere qď di
cit . Primo ꝓceditur ⁊ vr̄
ꝙ ſic de p̄ſenti euãgelio q̇ fecerit ⁊
docuerit hic magnꝰ . ⁊c̄ . Ergo vr̄ ꝙ
q̇ facit cōtrariũ hmōi qď p̄dicat er
rat ⁊ peccat Secūdo ſic dicit apl's
. i . cor . ix . Caſtigo corpus meũ ⁊ in
ſeruitutez redigo . ne forte cũ alijs p̄
dicauerim ip̄e reprobꝰ efficiaꝛ . Itē
ad ro . ij . q̇ dicit q̇ aliũ doces te ip̄ȝ nō
doces ¶ . Tercio ſic p̄dicatoꝛ euãge
lij tenetur imitari formã eiꝰ q̇ condi
dit euãgeliũ ſȝ ſaluatoꝛ nr̄ ihesus fa
ciebat q̄ p̄dicabat vnď de ip̄o dr̄ act .
. i . Cepit ih̄s facere ⁊ docere . ergo
vr̄ ꝙ ille q̄ p̄dicat euãgeliuȝ vel do
cet teneatuꝛ facere qď p̄dicat ¶ In
oppo . ē q̇ p̄dicat aut docet ꝑfectōnez

q̃ʒ tñ nõ facit ⁊ tñ nõ diceretᷣ tene
ri. Vnde cũ ſecularis p̄dicat perfec
tionem religiõis ⁊ pfectis. ergo p̄di
cator vel doctor nõ tenetur ſemp fa
cere qᷘ docet. R̃ño dicendum iuxta
alexandrum de alis in tercio ſub iſta
cõcluſiõe ꝙ q̃libet tenetᷣ facere qᷘ
dicit ſcḋm qᷘ aſſerit alios teneri ad fa
ciendũ qᷘ dicit hoc tñ qᷘ aſſeritᷣ eē
faciendũ vel aſſeritᷣ generaliter vel
ſolũ ſcḋm ſtatũ generaliter ſicut aſſe
ritᷣ de illˀ q̃ ptinẽt ad ſtatum ſalutis
ſcḋm ſtatũ ſicut aſſeritᷣ de his q̃ perti
nẽt ad ſtatũ pfectionis vtpote reli
gionis ad quã oẽs nõ tenẽtᷣ. ⁊ ſic p̄
dicator nõ tenetᷣ facere qᷘ dicit. di
citᷣ ergo qᷘ p̄dicator rõe ſui officij
nõ tenetᷣ omĩa facere q̃ docet aut p̄
dicat. ad q̃ alˀs nõ tenebatur. ſi enĩʒ
omĩa facit q̄ p̄dicat hec pfectionis
eſt nõ neceſſitatis. ſi aliqua p̄dicat
ad q̃ alˀs nõ tenebatur. ſʒ ſi ea q̃ pre
dicat ad q̃ alˀs tenebatur ſicut ſũt p̄
cepta dei ⁊ eccleſie ⁊ forte aliq̃ alia
ad q̃ forte voto tenebatur ſic planũ
eſt qᷘ ad iſta tenetur rõne neceſſi
tatis. ſʒ cũ p̄dicat ea ad q̃ alias non
tenebatur nõ video rõem q̃re p̄dica
tõis rõe ad illa teneatur rõne neceſ
ſitatis. niſi in caſu forte vbi non ſer
uarẽ illa eſſet pbabilis occaſio ſcan
dali in auditoribꝰ p qᷘ poſſʒ p̄iudi
ciũ fieri veritati ¶ Ad rõnes in op
po. ad auctoritates apl̄i dico qᷘ in
telligũtur de illis ad q̃ prius tenebãtᷣ
Ad rõem de xp̄o ꝙ p̄dicator dʒ imi
tari formã illiꝰ q̃ cõdidit euãgelium
R̃ndetᷣ ꝙ ſi hoc intelligatur neceſ
ſe verũ eſt ꝙ q̃ntũ ad ea q̃ ſũt nece
ſſaria ad ſalutẽ. ad alia aũt non te

netur niſi rõe ſcãdali loq̃ndo de ten
tiõe neceſſitatis ⁊ tãtum ad pñs de
iſta queſtione.
¶ In feſto ſancti Gregorij poſſũt
diſputari ſe. q.
¶ Primo vtrũ meliꝰ faciat q̃ cõſen
tit electõi canonice de ſe facte q̃m q̃
eã recuſat.
¶ Secũdo vtrũ p̄cibꝰ beati grego
rij fuit liberatꝰ traianus de penis in
ferni.
¶ Tercio vtrũ ſtat cũ pfectione
papatꝰ poſſidere q̃ſi ppas diuicias
aut facultates terrenas.

AD primã. q. vtrũ meliꝰ fa
ciat q̃ cõſentit electõi cano
nice de ſe facte q̃ʒ q̃ eã recu
ſat. ⁊ vr̃ ꝙ melius faciat q̃ cõſentit
dicit enĩʒ greg. xxij. moraliũ prãs cũ
pcipitur non ex libidine amãda eſt.
ſʒ q̃ndo aliq̃s p canonicã electionem
epãlem dignitatẽ adipiſcitur non p
cipit eã ex libidine. ergo debet eam
amare non ergo debet eam recuſare
¶ In oppo arguitᷣ exẽplo beati gre
gorij cuiꝰ feſtũ hodie colitur q̃ mul
tiplˀr electionẽ de ſe factã recuſauit
¶ R̃ño dicendum ꝙ ille q̃ electioni
canonice de ſe facte conſentit conſi
derare p̄cipue debʒ quid intẽdit. ſi
enĩʒ intẽdit aliquod tẽporale puta
honorẽ diuicias excutere ſe a iugo
religionis aut aliquod huiõi. manĩ
feſtũ eſt qᷘ eſt p̄ua intẽcio. vnḋ po
nitᷣ p cõcluſiõe ꝙ melius facerẽ ſi
nõ aſſentirẽ. ſi aũt intẽdit pfectum
eccleſie. ſic planũ eſt qᷘ eſt recta in
tẽcio. Vnde agꝰ dicit. xix. de ciuitate
dei in actione nõ amãdus eſt honor
in hac vita ſiue potẽcia. ſʒ opus ipſ

ſi recte atq̃ʒ vtiliter fit vt valeat
ad ſalutẽ ſubditorũ. ſʒ q̃a ad h̄ opꝰ
maxima req̃ritᷣ ydoneitas ad quod
humana fragilitas ſcḋm ppas vires
ſufficiẽs nõ eſt. põt ergo aliq̃s lau
dablˀr cõſiderãs ppũ defectũ ex hu
militate officiũ p̄lacionis recuſare ſi
cut Jere. dixit neſcio loqui q̃a puer
põt etiã laudablˀr cõſentire ex carita
te fraterna. vt ſalutẽ pximorũ pcu
rẽ. ſicut yſa. q̃ dixit ecce mitte me. ſʒ
ſicut dicit gregorius in paſtorali in
vtroq̃ʒ eſt ſubtilˀr intuendũ q̃a ⁊ is
q̃ recuſauit plene nõ reſiſtit. ⁊ is q̃
mitti voluit ante ſe p altaris calca
lũ purgatũ viderit. nec aũt nõ pur
gatus adire q̃ſq̃ʒ ſacra miſteria au
deat. aut ꝙ ſupna gracia eligit ſub
humilitatis ſpecie ſupne diſpoſitiõi
contradicat. q̃a ergo valde difficile
eſt purgatũ ſic q̃nlibʒ agnoſcentes
p̄lationis officiũ tuciꝰ declinatᷣ. nõ
tñ ptinaciter cũ ad ſuſcipiẽdũ h̄ ſup
na voluntas agnoſcitᷣ ¶ Ad rõnes
in oppo. r̃ndetᷣ ꝙ illud verbũ gre.
dʒ ſic intelligi. prãs cum ex libidine
nõ pcipitᷣ amãda eſt. ſʒ ita prãs cũ
pcipitᷣ nõ eſt amãda ex libidine ſub
dit enĩʒ ſʒ ex lõganimitate tollerãda

AD ſecũdam. q. ſic pceditur
⁊ vr̃ ꝙ traianꝰ p̄cibꝰ gre.
nõ fuerit ab inferno libera
tꝰ. Primo ſic dicit dyoni. vij. eccle.
Jerarchie ſũmus ſacerdos inmũdiſ
nõ orat. ⁊ in hoc auerteretᷣ a diui
no ordine ⁊ comẽtator ibidẽ dicit ꝙ
peccoribꝰ nõ orat remiſſionẽ q̃a nõ
audiretᷣ p illˀ ergo non valẽt p̄ces
ſcõrũ exiñtibꝰ in inferno ¶ Secũdo
ſic dicit beatꝰ gre. xiij. moraliũ eadẽ

cã eſt vt non oretᷣ poſt diem iudicij
p hominibꝰ eterno igne dãnatis q̃
nũc cã eſt vt non orent ſancti p ho
minibꝰ infidelibꝰ impijſq̃ʒ defũctis.
¶ Tercio ſic dicit augꝰ. ꝙ ſine fiḋ
operãte p dilectionem eiuſq̃ʒ ſacra
mẽtis. i. de corpore exeũt fruſtra. il
lis ab huiõi officia inpendũtᷣ ſʒ oẽs
dãpnati ſũt huiõi. ergo non proſũt
p̄ces aut ſuffragia que fiũt p dãp
natis. ſed traianꝰ erat dãpnatus. ḡ
p̄ces grego. non poterãt eũ liberare
¶ In oppo. eſt hiſtoria. Item dama
ſus in vno ſermone narrat ꝙ grego.
p traiano orõnẽ fundens audiuit vo
cem diuinitꝰ ſibi allatã. Vocẽ tuam
audiui ⁊ veniã traiano do. Cuiꝰ rei
damaꝰ dicit in eodẽ ſermone teſtis eſt
occidẽs. ⁊ oriens. R̃ño dicẽdũ iuxta
ſanctum tho. in iiij. ꝙ deputati ad in
fernũ ſũt duplici dr̃a. Quidã ſũt de
putati ſimplˀr ⁊ ſcḋm pñtẽ iuſticiã ⁊
ſcḋʒ ſupiores cauſas. p talibꝰ nũq̃ʒ
fienda ſũt ſuffragia. nõ enim eis p
deſſent p̄ces quorũcunq̃ʒ ſanctorum
Alij ſũt deputati in inferno nõ ſim
plˀr ſʒ ſcḋm pñtẽ iuſticiam propriorũ
meritorũ ſcḋm autem ſupiores cãs q̃
bꝰ p̄uidebantᷣ ad vitam reuocandi.
erat de eis aliter diſponẽdũ. ⁊ tales
videntᷣ fuiſſe multi q̃ fuerunt a mor
tuis reſuſcitati quorũ plures conſtat
ydolatras ⁊ dampnatꝰ fuiſſe. ⁊ tali
bꝰ potuerũt p̄ces ſcõrũ ſuffragari
⁊ de nũo taliũ creditᷣ fuiſſe traiaꝰ.
vt probabilˀr põt eſtimari. vt dicit
ſcũs thomas ꝙ precibꝰ bt̃i grego.
traiatus ad vitã fuerat reuocatus
etiã ibi graciam conſecutꝰ ſit. p q̃m
remiſſionẽ peccorum habuerit ⁊ per

conſequēs immunitatē a pena .Ad
rōes patet rñſio ꝓcedunt. enī de
deputatis ſimplr̄ inferno vel dicen
dū eſt ꝙ aliud eſt reſuſcitari ad vitā
pñtem ꝑcib⁹ ſcōrū ⁊ in hac vita cō
ſeq̇ grām p q̄ȝ remittūtʳ ei pcc̄a ſua
⁊ aliud eſt qᵭ dāpnatis in inferno
ibi pmanētib⁹ ꝓſūt ſuffragia.

AD terciā.q.ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ nō ſtet cū ſtatu pfec
tōis papat⁹ poſſidere q̄ſi
ꝓꝓas diuicias aut facultates terre
nas ¶ Primo ſic epī in eccl'ia tenēt
locū aplorū .vt dicit glo.luc.x. hētʳ
& c.decre.xxi.di. ſȝ aplis dn̄s ꝑcepit
vt nichil ꝓꝓū poſſiderēt. ſm illud
mat.x. Nolite poſſidere aurū nec ar
gētū nec pecuniā in zonis vr̄is. Vn
de ⁊ petrus cui papa ſuccedit pro ſe
⁊ aliis aplis dicit. Ecce nos relinq̄
mus omnia ⁊ ſecuti ſumus te mat.
xviij. Ergo vr̄ ꝙ papa ⁊ alij epī te
neātʳ ad hmōi mādati obſeruātiam
vt nichil ꝓpriū poſſideāt ¶ Secū
do ſic. volūtaria pauptas ad pfec
tōnem vidᵗʳ reqri ſm illud mat.xix.
Si vis pfectus eſſe vade ⁊ vēd om
nia q̄ habes ⁊ da pauperibus. ſȝ pa
pa ⁊ epī aſſumūtʳ ad ſtatū pfectio
nis ergo vr̄ ꝙ nō ſtet cū ſtatu per
fectionis pape aliquid q̄ſi ꝓprium
poſſidere ¶. Tercio ſic iheronim⁹
dicit ad nepocianū. cleros grece la
tine ſors appellatur ⁊ hētʳ in.c.cle
ros.xxj.di. ꝓpterea clerici dicūtur
q̄ȝ de ſorte dn̄i ſūt vel quia ipe dn̄s
ſors .i.pars clericorū eſt. q̄ aūt do
minū poſſidet nichil extra deū poſſi
dere pōt. ſi aūt aurū ſi argētum. ſi
poſſeſſioneȝ variatū ſupellectilē hȝ
cū iſtis ptib⁹ nō dignatʳ dn̄s fieri
pars ei⁹. ergo vr̄ ꝙ papa ⁊ epī .⁊
nō ſolū epī ſȝ etiā clerici debeāt pro
ꝑpris carere ¶. Quarto cui⁹ xp̄s vica
ri⁹ eſt ⁊ vices gerit in terris papa
geſſit vitā humilem ⁊ pauperē ita
ſicut dr̄ mat.viij. Filius hōis nō hȝ
vbi caput inclinet. ergo papa debȝ
imitari eū. ⁊ ita fecit petrus pmus
papa ab eo inſtitutus. q̄ ait. Aurū
⁊ argētuȝ nō eſt michi. ergo videtʳ
repugnare ſtatui pfectionis papa
tus. q̄ dicit vicariatū xp̄i habere in
ꝓꝓo diuicias ⁊ facultates terrenas
¶ In oppo. arguitʳ ex euāgelio xx̄
e ſic expectat ad fidelē ſuū ⁊ prudē
tem cōſtitutū ſup eccleſiaȝ. hēre ea
q̄bus poſſet cibū miniſtrare familie
non tm̄ verbi ſi aut exēpli honeſta
tis. ſȝ etiā ſubſidij tpōralis. Vn̄ xp̄s
ter dixit petro quē cōſtituebat ſup
totā eccleſiā cui ſuccedit gregorius
Paſce oues meas. ad ſignificādum
triplicem paſtū. ſ. paſtū corporaleȝ
ſiue ſubſidij tpōralis non pōt face
re niſi habeat de q̄bus. ergo ex ipſa
inſtitutiōe xp̄i non repugnat ſtatui
pfectiōis pape aut epōrū hēre ter
rena bona. q̄bus indigentibus ſub
uenire poſſit de aliquo paſtu ¶. Se
cūdo arguitur ex illo.c. epī .xij. q. i.
Vbi dr̄ epīs de rebus ꝓprijs vel ac
q̄ſitis vel aliq̄d de ꝓprio habeat he
redibus ſuis relinquat ¶. Rn̄o dicē
dū ꝙ nō derogat ſtatui pfectionis
papatus aut epātus. poſſidēre aliq̄d
ꝓpriū vt diuitias ⁊ terrenas facul
tates. Iſta cōcluſio pȝ ſic. iuxta ſan
ctū tho. ad ea q̄ ſūt ſupererogationis
nullus tenetʳ niſi ſe ſpecialiter ad id

voto aſtringat. Vnde aug⁹. dicit in
epl'a ad paulinā ⁊ armētariū. q̄a iā
voviſti iā te aſtrīxiſti aliud tibi fa
cere nō licȝ p⁹ q̄ȝ oēs voti re⁹ liberū
fuit ꝙ eſſes inferior manifeſtuȝ eſt
aūt ꝙ viuere abſq̄ȝ ꝓprio ſupero
gatōis eſt. nō enī cadit ſub ꝑcepto
ſȝ ſub cōſilio. vnde cū mat.xix. dixiſ
ſet dn̄s adoleſcēti. ſi vis ad vitaȝ in
gredi ſua mandata. poſtea ſubdit
ſubaddēdo. ſi vis pfect⁹ eſſe vade ⁊
vēde oīa. ⁊c. nō aūt papa nec alij
epī in ſua ordinatiōe ſe obligāt vt
abſq̄ȝ ꝓprio viuāt nec etiā abſq̄ȝ ꝓ
prio viuere ex neceſſitate reqritʳ ad
paſtorale officiū ad qᵭ ſe obligant
⁊ ideo papa nec epī tenentur abſq̄ȝ
ꝓprio viuere ⁊ p oñs nō repugnāt
ſtatui pfectōis eorū poſſidere diuici
as ⁊ bona tpōralia ¶. Ad rōnes in
oppo. ad primā rñdetʳ negādo ꝙ pa
pa ⁊ epī aliī teneātʳ illud obſeruare
aut ſint obligati ad illud qᵭ dictum
fuit aplis. pro quo notādum ꝙ ver
ba illa dn̄i pñt triplr̄ intelligi ſm
doctores. Vno modo miſtice. vt nō
poſſideamus aurū nec argētuȝ. i. vt
pdicatores nō imitātʳ pncipalr̄ ſapi
encie. ⁊ eloq̄ntie tpōrali. vt hiler⁹
exponit. Alio mō ſicut aug⁹. expo
nit in libro de cōſenſu euāgeliſtarū
vt intelligatʳ hoc dn̄m nō ꝑcepiſſe
ſȝ magiſ pmittēdo dixiſſe pmiſit enī
eis vt abſq̄ȝ argento ⁊ auro ⁊ alijs
ſūptib⁹ ad pdicādum irēt accepturi
ſūpt⁹ vite ab hijs q̄b⁹ pdicabāt vn
de ſubdit dignus eſt enī operarius
cibo ſuo. ita tñ ꝙ ſi aliq̄s proprijs
ſūptib⁹ vteretʳ in pdicatiōe euāge
lij ad ſupererogāciā ptineret ſicut pau
lus de ſe ipō dicit. i. ad cor. ix. Ter
cio modo ſm Criſo. exponit vt intel
ligatʳ illa dominū diſcipulis ꝑcepiſ
ſe q̄ntū ad illā miſſionem qua mitte
bātur ad pdicādum iudeis vt p hoc
exercerētʳ ad cōfitēdum de v̄tute ip
ſius q̄ eis abſq̄ȝ ſūptib⁹ ꝓuideret ex
quo tñ nō obligātʳ ipī vel ſucceſſo
res eorū abſq̄ȝ ꝓprijs ſūptib⁹ euā
geliū pdicarēt. Nā de paulo legitur
.ij. cor. xi. ꝙ ab alijs eccl'is ſtipēdiuȝ
accipiebat ad pdicādum corinthis.
⁊ patȝ ꝙ aliq̄d poſſidebat ab alijs
miſſum. Multū aūt vr̄ dicere inquit
ſanct⁹ tho.. ꝙ tot ſancti pōtifices ſi
cut anathaſi⁹. ambroſi⁹. auguſtin⁹
illa ꝑcepta tranſgreſſi fuiſſent ſi ad
ea obſeruāda ſe credrēt obligari ¶
Ad ſecūdam rñdetʳ negādo ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a pfectio xp̄iane vite nō cō
ſiſtit in volūtaria pauptate. ſȝ volū
taria paupertas inſtrumētalr̄ opa
tur ad pfectionē vite. vnde ñ opor
tet ꝙ vbi eſt maior pauptas ibi ſit
maior pfectio. q̄nimo pōt eſſe ſūma
pfectio cū magna opulētia Nā abra
hā cui dictuȝ eſt gene. xvij. ambula
corā me ⁊ eſto pfect⁹ legitʳ diues fuiſ
ſe. Preterea ꝓ maiori claritate no
tādum ꝓut inq̄t idē ſcūs tho. ꝙ ab
renūciatio ꝓpriatū facultatū dupli
citer cōſiderari pōt. vno mō ſm ꝙ
eſt actu ⁊ ſic in eo nō cōſiſtit eēntia
ſr perfectio ſed eſt quoddam perfe
ctionis inſtrumentum vt dictuȝ eſt
Et. i. ideo nichil prohibet ſtatū pfec
tionis eē ſine abrenūciatiōe ꝓprio
rū ſicut etiā dicēdū eſt de alijs exte
riorib⁹ obſeruātijs . Alio mō pōt
cōſiderari ſm preparacioneȝ animi

vt.ſ.hō ſit parat⁹ ſi op⁹ fuerit om
nia dimittere vel diſtribuere ⁊ hoc
ꝑtinet directe ad ꝑfectionē3 .Vnde
aug⁹.in libro de q̄ſtionib⁹ euāgelij
oportet filios ſapiencie intelligere
non abſtinēdo nec in mādu cādo eſſe
iuſticiā .ſ3 in equanimitate tolleran
da inopiā .Vnd ⁊ apl'us dicit neſcio
habūdare ⁊ penuriā pati.ad h' aūt
maxime tenēt papa ⁊ ceteri ep̄i vt
oīa ſua ꝓ honore dei ⁊ ſalute gre
gis ſui cōtēpnāt cū opus fuerit vł
pauperib⁹ ſui gregis largiēdo rapi
nā bonorū ſuorū cū gaudio ſuſtinē
do .q̄ oīa adimpleta fuerūt in dic
to beato gregorio q̄ tāte largitatis
⁊ elemoſinarū extitit .vt non ſolum
p̄ntib⁹ ſ3 etiā lōge poſitis in monte
ſinay monachis neceſſaria miniſtra
re3 nā omniū indigentiū nōia ſcripta
hēbat .⁊ eis liberalite2 ſubueniebat
vt pleni⁹ narrat in legēda Vnd fu
it ille ſuus fidelis ⁊ prudēs quē po
ſuit dn̄s ſup familiā ſuā .i.eccl'iam .
¶ In feſto beati benedicti eſt euā
geliū Nemo accēdit lucernā ⁊c.luc.
xi.Circa qd poſſunt diſ.ſe.q.

PRimo vtrū beat⁹ Benedic
tus lucernā accendēs regu
le monachalis ⁊ ponēs eū
ſup cādelabrū eccleſie .cōuenientius
inſtituit monachos in ſocietate vi
uētes q̄3 ſolitariā vitā agētes ⁊ vr̄
ꝙ non ¶.Primo ſic ꝑfectio2 eſt re
ligio agētiū vitā ſolitariā q̄3 in ſoci
etate viuētiu3 .ergo conueniēti⁹ inſ
tituiſſet monachos agētes vitā ſoli
tariā q̄3 in ſocietate viuētiū ꝯña eſt
bona aña ꝓbat p illud Aug⁹ in li
bro de operib⁹ monachorū dicentis
illos ſanctiores eſſe q̄ a cōſpectu ho
minū ſepati3 nulli ad ſe p̄bēt acceſſū
viuētes in magna intēcione orōnu3
¶ Secūdo ſic ſolitudo deſeruit vite
contēplatiue ẜm illud oſe .ij.ducā eā
in ſolitudine ⁊ ibi loquar ad co2 eius
ſ3 vita cōtēplatiua eſt ꝑfectio2.ſanc
tio2 ſuauior q̄3 actiua ergo ⁊c.
¶ Tercio ſic religio deſiderat q̄etem
mētis vt impleat illud venite ⁊ vid
te qm̄ ego ſū deus . ſ3 vita ſolitaria
eſt q̄ maiorem p̄ſtat q̄ete3 anime er
go ⁊c. ¶ In oppo.arguitu2 ex p̄nti
euangelio vbi dr̄ .Nemo accendit lu
cernā ⁊ ponit eā ſub modio ſ3 ſuper
cādelabrū vt q̄ ingrediūt lumē vid
ant .ſ3 q̄ inſtituūtur in ſolitudine vi
dēt poni ſub modio cū ſint aſcōſia
conuerſatione hominū ⁊ nullus illu
minat ab eis.Ergo vr̄ ꝙ beat⁹ ben
dict⁹ cōueniēti⁹ inſtituit monachos
in ſocietate viuentes ¶ Secūdo ſic
dr̄ eccle.iiij.melius eſt eſſe duos q̄m
vnū .hn̄t eni3 emolimētu3 ſocietatis
ſue .ergo vr̄ cōuenienti⁹ feciſſe inſ
tituendo ⁊c. ¶ Rn̄o dicendū ꝙ con
uenientius fecit beatus benedictus
inſtituendo monachos in ſocietate
viuentes q̄3 ſolitariā vitā agentes
⁊ rō eſt q̄a religio ē q̄dā ſcola in q̄
docet diſciplina ⁊ exercitiū habet
tendēdi ⁊ ꝑueniendi ad ꝑfectionem
⁊ q̄a hoc ſuat in ſocietate viuenti
um .vita aūt ſolitaria nō q̄rit ad h'
ſ3 dat iā ꝑfectis ac magiſtris q̄ iam
nō indigēt doceri .cū ergo beatus be
nedictus hoc intenderit cōſtituere
quaſi ſcolam diſcipline vbi monachi
doceāt ꝑuenire ad ꝑfectionē3 ſicut
p3 ex modo ſuo loquendi in ꝑncipio
regule cōueniēti⁹ fecit ſic q̄3 aliter. ꝓ
quo notādum iuxta ſcm̄ Tho. in ſe
cūda ſecūde ꝙ ſolitudo ſicut nec pau
ꝑtas non eſt ip̄a ꝑfectōis eſſentia
ſ3 ꝑfectōis inſtrumētu3 . ſolitudo nō
eſt inſtrumentū congruū actōi ſ3 cō
tēplatiōi ẜm illud oſe.ij.ducam eū in
ſolitudine ⁊ ibi loquar co2 ei⁹ .vnd
non cōgruit religiōib⁹ q̄ ſūt ordi
nate ad opa vite actiue ſiue corpo
ralia ſiue ſp̄ualia niſi forte ad tēpus
exemplo xp̄i q̄ vt dr̄ luce.vi.Exit in
mōte3 orare ⁊ erat ꝑnoctās in orōe
cōpetit aūt religiōib⁹ q̄ ſūt ad con
tēplatione3 ordinate .Cōſiderādum
tn̄ eſt ꝙ id qd eſt ſolitariū deb3 ſibi
p ſe ſufficiēs .hoc aūt eſt cui nichil
deeſt quod ꝑtinet ad rōnem ꝑfecti.
⁊ ideo ſolitudo ꝑtinet cōtemplāti .q̄
iā ad ꝑfectū venit.qd quidē contin
git dupl'r ¶ Vno mō ex ſolo diuino
munere.ſicut p3 de Jo.baptiſta qui
fuit replet⁹ ſp̄u ſcō adhuc ex vtero
matris ſue .vnd ⁊ cum puer adhuc
eſſet erat in deſ'tis vt dr̄ luce.i. Alio
mō p exercitiū v̄tuoſi act⁹.ẜm illud
ad hebre.v. ꝑfectorū eſt ſolidus ci
bus eorū q̄ ꝓ cōſuetudine exercica
tos hn̄t ſenſus ad diſcretionē boni
⁊ mali . Ad exercitiū aūt hmōi iuua
tu2 hō ex aliorū ſocietate dupliciter
Vno mō q̄ntū ad intellectum vt inſ
truat in his q̄ ſūt contēplāda . Vn
de Jerō.dicit ad ruſticū monachū
michi placet vt habeas ſcōꝝ cōtuber
niū nec ip̄e doceas . Secūdo q̄ntum
ad affectū vt.ſ.noxie affectōis hōis
repmāt exemplo ⁊ correctiōe alio
rū q̄a vt dicit Grego. qd valet ſoli
tudo corporis ſi deſit ſolitudo cordiſ
Et iō vita ſocialis neceſſaria eſt ad
exercitiū ꝑfectōis .ſolitudo aūt cōpe
tit iā ꝑfectis ſicut ergo id qd iā per
fectū eſt p̄eminet ei qd ad ꝑfectōe3
exercet .ita vita ſolitariorū ſi debi
te aſſumat p̄eminet vite ſociali . Si
aūt abſq3 p̄cedēti exercitio talis vi
ta aſſumat eſt piculoſiſſima niſi p di
uinā grām ſuppleat qd in alijs per
exercitiu3 acq̄rit .ſicut p3 de beato
Antonio ⁊ Benedicto ¶ Ad rōnes
in oppo.ad primā rn̄det negādo cō
ſeq̄nciā .q̄a l3 ſicut dictū eſt vita ſo
litaria ſi debite aſſumatur p̄eminet
vite ſociali . tn̄ inꝑfectis tendētib⁹
ad ꝑfectionem . ſicut diſcipulis con
uenientior eſt vita ſocialis ¶ Ad ſe
cūdam rn̄det negādo ꝯnām .q̄a lic3
ip̄a contēplatiua vita ſolitaria ſit ꝑ
fectior .tn̄ inꝑfectis eſſet min⁹ con
ueniens ergo piculoſa vt dictū eſt .
¶ Ad terciā rn̄det .dicimus eni3 ad
minore3 ꝙ vita ſolitaria ꝑfectis ſuf
ficiētib⁹ p ſe eſſet magis q̄eta ⁊ ma
gis apta ad vacādum diuine cōtem
platiōi .inꝑfectis tn̄ eſſet inq̄eta ⁊
piculoſa ſicut dictū eſt ;

AD ſecūdam.q. vtrū beatus
benedictus in viſione qua
vidit totū mūdum diuinam
eſſentiā vidit ⁊ vr̄ ꝙ ſic ¶ Primo
ſic .Dicit eni3 grego.de hac viſione
loq̄ns anime videnti deū anguſta eſt
oīs creatura . ſ3 videre deū eſt vi
dere diuinā eſſentiā .ergo beat⁹ Be
nedict⁹ vidit diuinā eſſentiā ¶ Se
cūdo ſic ibidē ſubdit grego. ꝙ totū
mūdu3 vidit in diuino lumine . ſ3 nō
eſt aliud lumē dei vel claritas dī q̄3
ip̄e deus vt ibi dicit grego.⁊ hētur

in glo. exo. xiij. ſup illud nõ videbit me hõ ⁊ viuet. ergo beatus benedic tus vidit deũ p eſſenciã ¶ In oppo. eſt qd dr Jo. i deũ nemo vidit vnq̃z vbi dicit glo. ꝙ nullꝰ in mortali car ne viuẽs dei eſſentiã videre poteſt. R̃ñ dicẽdum ꝙ beatꝰ benedictus in illa viſione nõ vidit deũ p eſſenciã q̃ cõcluſio ſic ꝓbatᷣ. corpus corrup tibile aggrauat animã vt dicᷣ ſapi entie. ix. ſũma aũt eleuatio mẽtis hu mane eſt vt diuinã eſſenciã vidẽdã ptingat. Vñ impoſſibile ẽ ꝙ mẽs humana diuinã eſſenciam videat vt augꝰ. dicit. xij. ſup gene. ad litt̃ ni ſi huic vite fũditꝰ hõ intereat vel ſic alienatᷣ a ſenſibꝰ vt neſciat vtrũ ſit in corpore an extra corpus ſicut de paulo legitᷣ. ij. cõi. xij. beatꝰ autẽ benedictꝰ qñ illã viſionem vidit nec huic vite fũditus mortuus erat nec a corporeis ſenſibꝰ alienatus vt pa tet q̃a dũ adhuc in ea viſione pſiſte ret aliũ ad idẽ videndum vocauit vt grego. refert. vnde manifeſtũ eſt ꝙ diuinã eſſentiã non vidit ¶ Ad rõnes in oppo. ad primã r̃ñdetᷣ ꝙ ex illis verbis non datᷣ intelligi ꝙ beatꝰ benedictꝰ in viſione vidit [illegible] um p eſſenciã. ſꝫ vult oñdere ꝙ [illegible] videnti creatorem anguſta eſt omnis creatura. oñs eſt ꝙ p illuſtraciõẽ diuini luminis de facili poſſent q̃cũ q̃z videri. vñ ſubdit q̃uis parũ de luce creatoris aſpexerit breue fuit qd creatũ eſt. ⁊ iõ non eſt mirum ſi ſcũs benedictꝰ p lumẽ diuinũ ãplius aliud videre potuit q̃z hõies cõiter videãt ¶ Ad ſecũdam r̃ñdetᷣ ꝙ lu men dei q̃nq̃z dr ipſe deus. q̃nq̃z ve ro aliqd lumen deriuatũ a deo. ſm il lud ps In lumine tuo videbimus lu men. hic aũt accipitᷣ ꝓ lumine deri uato a deo.

¶ In feſto annũciatiõis dñice eſt euãgeliũ Miſſus eſt angelus. ⁊c. lu ce. i. Circa qd poſ. diſ. ſe. q.

¶ Primo vtrũ fuit neceſſariũ an nũciari v̾gini conceptio filij dei.

¶ Secũdo vtrum beate v̾gini de buit fieri annũciatio p angelũ.

¶ Tercio vtrũ annũciatio fuerit conuenienti ordine pfecta.

AD primã. q. ſic ꝓceditur ⁊ vr̃ ꝙ non fuit neceſſariũ primo ſic ad hoc ſolũ neceſ ſariũ videbatᷣ annũciatiõẽ fieri vt conſenſus v̾ginis haberetur. ſꝫ conſen ſus eiꝰ non vr̃ neceſſarius fuiſſe. q̃a conceptus v̾ginis pmõſtratus fuit ꝓphia pdeſtinationis vt Iſa. vij. Ecce v̾go cõcipiet q̃ ſine nr̃o cõple tur arbitrio vt dicit q̃dã glo. mat. i. ergo nõ req̃rebatᷣ aliꝰ conſenſus ex pte v̾ginis. rõe cuiꝰ oporteret annũ ciationẽ fieri ¶ Secũdo ſic. beata v̾go incarnatõis fidẽ hẽbat. lꝫ de eo ꝙ q̃s p certitudinẽ credit nõ indiget vlteriꝰ inſtrui. ergo non fuit neccĩ annũciacionẽ beati v̾gini fieri de in carnatione filij dei ¶ Tercio ſic. ſi cut dicit grego. fides non hẽt meri tũ cui humana rõ pbet experimẽtum. ſꝫ in collocutiõe angeli ad v̾ginem q̃ dã pſuaſiua denũciatio facta eſt er go meritũ fidei in ipſa vel euacuauit vl' diminuit. quorũ vtrũq̃z eſt incõ ueniẽs ergo. ⁊c ¶ Quarto int̾ que nulla diſtãcia eſt. nulla eſt miſſio ſꝫ inter deũ ⁊ beatã v̾ginẽ eſt diſtãcia ergo nulla dbuit interuenire miſſio media. patꝫ. q̃a deus fuit cũ beatiſſi ma v̾gine p eſſentiã pſentiã ⁊ potẽ ciã ſicut eſt in creaturis generalr̃. p inhabitatã grãm ſicut ẽ in ſanctis ſpecialr̃. ergo nulla miſſio neceſſaria fuit ¶ In oppo. arguitᷣ ex p̃nti euã gelio vbi dr̃ ꝙ angelus dicit ei Ecce cõcipies ⁊ paries. ¶ Secũdo ſic ma ioris ſapiẽcie oñſiuũ eſt miraculũ d̾ cõcepcione xp̃i ex virgine q̃z de con ceptione Jo. baptiſta ex ſterili. ſed conceptio Jo. p ãgelũ pnũciata eſt ne fortuitu ⁊ ñ ex dei ꝓuidẽtia acci dere putaretᷣ. ergo multo amplius cõceptionem xp̃i debuit annũciatio pcedere ¶ Tercio ſic cõceptiõe xp̃i factũ eſt quoddã matrimoniũ p in diuiſibilẽ coniũctionẽ diuine humãe nature. ſꝫ in matrimonio req̃ritᷣ cõ ſenſus q̃ p verba nũtiorũ req̃ritᷣ ⁊ confirmatᷣ. ergo decuit vt deus p an gelũ ſuũ conſenſũ exq̃rerẽ v̾ginis d̾ qua humanã naturã aſſumeret in vnitatem pſone ¶ R̃ñ dicẽdum ꝙ congruũ ⁊ conuenientiſſimũ fuit an nunciare beate virgini ꝙ eſſet xp̃m conceptura Iſtius concluſionis con gruitas oñditᷣ ex multis. Primo vt ſuaretᷣ congruus ordo coniũctiõis filij dei ad virginẽ. vt. ſ. pus mẽs eiꝰ de ipõ inſtrueretᷣ q̃z carne eũ conci peret. nõ. n. decebat vt dei ſapiẽcia eiꝰ vteri inhabitarẽ ſine hoc ꝙ mẽs eiꝰ cognitiõe tãti miſterij reſplẽde ret. ⁊ iõ non decuit eã ignorare qd in ea fiebat. ſꝫ oportuit hoc ſibi an nũciare ¶ Secundo vt ipa futura eẽt certiſſima teſtis huiõi inuſitate conceptõis. vnde oportuit ꝙ de tã to miſterio p annũciationem erudir̃ tur ¶ Tercio q̃a deus nõ diligit co acta ſeruicia ſꝫ voluntaria. vt q̃ obſe quitᷣ in ipõ miniſterio mereretᷣ. Vñ cũ beata virgo ſingulr̃ eligeretᷣ in dei miniſteriũ quẽ vtero portauit. lacte aluit. decuit vt conſenſus eius angelo nũpciãte req̃reretᷣ. q̃ humili ter pbens ſe ad obſequiũ ſedulã ſe ac ꝓmptam obtulit. d. Ecce ancilla dñi ¶ Ad rõnes in oppo. ad primã r̃ñd tur negãdo oñãm. ⁊ ad glo. mat. i. r̃ñdetᷣ ꝙ ea de q̃bꝰ eſt ꝓphetia p d̾ſtinatiõis cõplẽtᷣ ſine nr̃o arbitrio cauſãte. ſꝫ nõ ſine nr̃o arbi. oſẽciẽte ¶ Ad ſecundam reſpondetur ne gãdo oñãm ⁊ rõ eſt q̃a nõ erat d̾ter minate cadẽs ſub fide tp̃us incarna tionis ⁊ p q̃z virginem hoc eſſet im plẽdum. ⁊ iõ d̾ hoc inſtruenda erat p annũciationem incarnationẽ eſſe futurã qd antiquorum fidei ſubiace bat firmiſſima fide tenebat. ſꝫ cum eſſet humilis nõ tã alta d̾ ſe ſapiebat ⁊ iõ ſuper hoc erat inſtruẽda ¶ Ad terciã r̃ñdetᷣ negãdo oñãm ⁊ rõ eſt q̃a allocucio angeli nõ ex rõe huma na pſuauit. ſꝫ ex omnipotencia diuina cui fides maxime innititᷣ. Dixit enim non erit impoſſibile apud deũ omne verbũ ¶ Ad quartã r̃ñdetur negã do oñãm ⁊ rõ eſt. q̃a vt dicit Alber tꝰ. lꝫ in ea habitaſſet p grãm nõ tñ p corporalem pñtiã ad q̃m neceſſa ria erat ãnũciatio rõnibꝰ aſſignatiſ

AD ſecũdam. q. ſic ꝓceditur ⁊ vr̃ ꝙ annũciatio nõ d̾bu it fieri p angelũ ¶ Primo ſic. ſupmis angelis fit reuelatio a deo immediate vt dicit dio. ſeptimo.

ecc̄le. Je. ſ; mater dĩ ē ſupior om̄ib⁹
angelis ergo non d̄buit ſibi p ange
lū annūctiari incarnationis miſteri
um ſ; immediate a dõ ¶. Secūdo ſic
null⁹ pōt annūctiare quod ignorat
ſ; ſupmi angeli non p lene cognoue
rūt incarnationis miſteriuz vt dicit
beatus dio. ergo vr̄ q̄ p nullū ange
lū conuenienter potuit incarnationis
miſteriū annūtciari ¶. Tercio maio
ra ſūt p maiores nūctios annūcian
da. ſ; miſteriū incarnatōis eſt maxi
mū inter om̄ia alia q̄ p angelos ſūt
hōib⁹ nūciata ergo vr̄ q̄ ſi p aliquē
angelū annūctiari debuit p aliquez
de ſupmo ordine debuit. nō ergo per
gabrielem q̄ eſt de ordine penultimo
¶ In oppo. eſt euangeliuz p̄ns vbi
dr̄ q̄ eſt angelus gabriel. R̄n̄o di
cendū ſub certis concluſionib⁹. Pri
ma eſt q̄d conueniēs fuit matri dī an
nūctiari p angelū incarnationis miſ
teriū. et hec conueniētia colligitur ex
trib⁹. Primo q̄a hoc cōgruebat vir
gini. Dicit eniz Jero⁹. q̄ angelis eſt
cognata v̄ginitas. vnd̄ decuit vt ad
v̄ginem nūctiādaz angelus mittere
tur ¶ Secūdo q̄a pditio humana ex
hoc ſūpſit nūciū q̄a diabolus mulie
rez allocutus eſt. vnde et dicit Beda
aptū apparet humane nature repa
tionis exordiū vt angelus mittere
tur ad virgineē partu conſecrandā
diuino. q̄a prima pditōis humane
cauſa fuit. cū ſerpens a diabolo mit
tebat' ad mulierē ſpu ſupbie decipi
endam ¶ Tercio q̄a ille ānūciabat'
qui eſt rex hominū et angelorū et eius
natiuitas ſicut in ſalutem hōim fuit.
ta et in repatōe ruinē āgelice. et ideo
decuit vt eā hōies q̄m angeli huic
miſterio miniſteriū exhiberent. ¶
Secūda concluſio. angel⁹ nuncians
non fuit de ſuprema ierarchia nec d̄
media ſ; d̄ infima. nec d̄ p̄mo ordine
eiuſdē ierarchie. ſ; de medio q̄ eſt or
do archangelorū. Dicit aūt Albert⁹
in laudib⁹ v̄ginis Marie q̄ non mit
tit' āgel⁹ de maiorib⁹. ſ; fuit arch
angelus et hoc in honoratōez beatiſ
ſime v̄ginis. q̄a ſi aliquis de ſupiori
bus mitteret' ab illo illuminari cred
ret' de minorib⁹. ſ; mittit' vt oſten
dat' q̄ angel⁹ ē tantū negocij mini
ſterial' et exterior delator deus autez
p ſe ipſū eſt negotij inventor et in
ſpirator et mentis ad conſenſū incli
nator hec Albertus ¶ Tertia con
cluſio conueniens fuit vt angel⁹ an
nūcians viſione corpali virgini ap
pareret. p; concluſio. quia angel⁹ an
nunciare venerat incarnatione filii
dei. vnde conueniēs fuit ad huiuſmōi
rei delatōnem in viſibilis creatura.
formā aſſumeret in q̄ viſibiliter ap
pareret. Tum ſcd̄o q̄a ſic congruit
certitudini eius q̄ ānunciabāt' ea q̄
ſunt oculis ſubiecta recti⁹ cōprehē
dimus q̄z ea q̄ imaginā' ¶ Ad ra
tōes in oppo. Ad p̄maz r̄ndet' negā
do ꝯn̄am et rō ē. quia l; beata virgo
ſuperior eſſet angel' q̄ntuz ad digni
tatem ad quam diuinitus eligebat'.
tn̄ q̄ntum ad ſtatū p̄ntis vite infe
rior erat angelis. q̄a etiaz ipſe xp̄s
rōe paſſionis vite modico ab angel'
minorat⁹ ē vt hēt' ad hebreos. ij ſ;
q̄a tn̄ xp̄s fuit viator et comphēſor
q̄ntū ad cognitōez nō īdigebat ab
āgel' īſtrui. ſ; m̄r dei nō erat īſtatu
cōprehenſorū. ideo de diuino miſterio
per angelos inſtruenda erat ¶ Ad
ſcd̄az r̄nt' et dr̄ q̄ angeli inferiores
non penit⁹ miſterium incarnacionis
ignorauerūt. ſ; q̄a non totā pfundi
tatez diuini conſilij ſup ſalutez gene
ris humani capere poterāt inquire
bāt plenī⁹ edoceri. dicētes illd̄ Jſa.
lxiij. q̄s eſt iſte q̄ venit. ꝛc̄. ¶ Ad ter
ciā r̄ndet' negādo ꝯnāz et rō eſt. q̄a
non oportet q̄ nūci⁹ eq̄lis ſit ſupe
rioritatis ſicut eſt res ennūciāda. ſ;
ſufficit q̄d ſit ſūmus non ſimplr̄ ſu
p oēs ordines. ſ; ſūmus reſpectu an
gelorum. ip̄e eniz fuit de ordine ar
chāgelorū. vnd̄ eccleſia archāgelū
eū nominat et hūc intellectuz vr̄ ha
bere Grego. cū dixit q̄ ſūmū ange
lū venire dignū fuerat q̄ ſūmum om
niū nūciabat. Vnde ip̄e grego. in
omelia de cētū ouibus dicit q̄ archā
geli dicūt' q̄ ſūma annūtiāt. p̄terea
ſicut dicit Albertus ſi d̄ ſuperiorib⁹
fuiſſet crederet' q̄ ab eo illuminare
tur. ꝛc̄. vt ſup̄ poſitū eſt

AD terciā. q. ſic pcedit' et vi
det' q̄ annūtiatio non fue
rit conueniēti ordine pfec
ta. Dignitas eniz matris dependet
ex ꝓle cōcepta. ſ; cauſa debet prius
manifeſtari q̄z effectus. Ergo p̄mo
debuit angelus v̄gini annūctiare cō
ceptū ꝓlis q̄z ei⁹ dignitatem exp̄me
re eā ſalutādo ¶ Secūdo ſic pbatio
aut p̄mitti d̄bet in his q̄ dubia non
ſunt. aut premitti in his q̄ dubia
eſſe poſſunt. ſ; angelus p̄mo vr̄ an
nūctiaſſe id de quo v̄go dubitarz et
dubitādo q̄rerz. q̄. quō fiet iſtud. et
poſtea pbacionez adiūxit cū exēplo
eliſabeth. cū ex dei om̄ipotēcia ergo
incōueniēti ordine annūcciatio p
angelū eſt facta ¶. Tercio ſic maius
non pōt ſufficienter pbari p minus
ſ; magis fuit v̄ginem parere q̄z ve
tulā. ergo nō fuit ſufficiēs pbatio
angeli pbātem cōceptū v̄ginis ex
cōceptu ſenis ¶ In oppo. eſt q̄d dr̄
ad ro. xiij. q̄ a deo ſūt ordinata ſunt
angelus aūt miſſus eſt a deo ad hoc
q̄ virgini annūctiarez vt dr̄ luce. i.
ergo ordinatiſſime fuit annūtiatio
p angelū cōpleta. R̄n̄o dicēduz q̄
annūctiatio congruo ordine p ange
lū eſt pfecta. Tria eniz intendebat
angelus circa v̄ginez. primo q̄dem
reddere mentem ei⁹ attentā ad tan
te rei cōſideracionez q̄d fecit eā ſalu
tādo quadaz noua et inſolita ſaluta
cione. in qua ſalutacione p̄miſit ido
neitatez eius ad conceptum in eo q̄
dixit Dn̄s tecū. et p̄nūctiauit hono
rem ſeq̄ntem cū dixit Benedicta tu
in mulieribus ¶. Secūdo aūt inten
debat eā inſtruere de miſterio incar
nationis q̄d in ea erat cōplendū q̄d
q̄dez fecit p̄nūctiādo cōceptū et par
tum dicēs Ecce cōcipies in vtero. ꝛc̄.
et oñdēdo dignitatem ꝓlis cōcepte
cū dixit. hic erit magnus. et in d̄mōſ
trādo modū cōceptionis. cum dixit
ſpūs ſcūs ſupueniet in te ¶ Tercio
intēdebat animū eius ducere ad con
ſenſū. quod q̄dē fecit exēplū Eliſabz
et rōne ex diuina potēcia ſūpta
¶ Ad rōnes in oppo. ad primā r̄nd̄
tur negādo ꝯnām et rō eſt q̄a animo
humili nichil eſt mirabilius q̄z audi
tus ſue excellētie Admiratio aūt ma
xime attētionem animi facit et ideo

angelus volēs mētem v̄ginis atten taꝫ reddere ad auditū tante miſterij ab eiꝰ laude incepit ¶ Ad ſecūdam rn̄detᷣ ꝙ rō nō ꝓcedit. qa vt dicit ambro. beata v̄go nō dubitauit eſſe faciendū ſꝫ quō fieri poſſet inqͥrit ſꝫ nec ſi beata virgo dubitauerit quod aſſerit. Auguſtinꝰ. vnde in libro de q̄ſtionibꝰ veteris ⁊ noui teſtamēti ambigēti Marie de cōceptu poſſibi litateꝫ angelus p̄dicat. ſꝫ quia talis dubitacio magis eſt admiratōis q̄m incredulitatis. ⁊ iō angelꝰ ꝓbatio nem induxit. non ad auferendum in credulitateꝫ ſꝫ remouendū etiam ad miratione̅ ¶ Ad tertiā rn̄detᷣ ꝙ cō ceptus ſterilis inducitᷣ non q̄ſi ſuf ficieēs argumētum. ſed q̄ſi quoddā fi gurale exemplum ⁊ idō ad cōfirma tioneꝫ huiꝰ exēpli ſubditᷣ argumen tū efficax ex omīpotēcia diuina

¶ In feſto beati ambroſij eſt euā geliū Vigilate. ⁊c̄. mathei. xxiiij. Cir ca quod poſ. diſ. ſe. q.

¶ Primo vtrū liceat iniūctū ep̄a tū omnino refutare vel omnino re mitere canonice electiōi vel ꝓuiſiōi de ſe facte.

¶ Secūdo vtrū fidelis ſeruus ⁊ pru deēs quē conſtituit dn̄s ſup familiā ſuā peccet mortal'r ſi bona eccleſiaſ tica q̄ ꝓcurat non largiatᷣ paupibꝰ

¶ Tercio vtrū Ambroſiꝰ bene fe cit excōicādo imperatorem.

Ad primā. q. ſic proceditᷣ ⁊ vr̄ ꝙ nō liceat iniūctū ep̄a tū vel aliā p̄laturā omnino refutare vel remitere electioni vel iniūctioni ¶. Primo ſic. nullus eniꝫ peccat ſi meliora nolit deſerere vt minus bonis inhereat. cū ꝫ amor dei p̄emineat dilectiōi ꝓximi ⁊ vita cōtēplatiua p̄feratᷣ vite actiue. er go non peccat ille q̄ recuſat omnino ep̄atum ¶. Secūdo ſic dicit grego. valde difficile vt aliq̄s ſe purgatum poſſit cognoſcere nec debꝫ aliq̄s nō purgatꝰ ſacra miſteria adire ſi ergo non ſentiat ſe purgatū qđ cūqꝫ epiſ copale iniūgatᷣ officiū ſiue papatꝰ non debet illud ſuſcipere ¶ In oppo. vr̄ eſſe euāgeliū p̄ns vbi dr̄ beatus ille ſeruus quē cū venerit dn̄s inuenit et ſic facietem ¶ In oppo. etiā ē illđ de beato ambroſio cuiꝰ feſtū hodie colitᷣ q̄ mutato habitu a q̄buſdā mer catoribꝰ obtinuit vt in quoddaꝫ do lio ſup ondrigā de vrbe duceretᷣ cu iꝰ portas die noctuqꝫ vigiles ꝓpt̄ eū obſeruabāt q̄ extra vrbē poſitꝰ ſiluas pecijt latiuula cauernarū req rēs ibiqꝫ tribꝰ diebus lactuit. Verū tamen dū ſolicite q̄reretᷣ colūpna lu cis p̄fulgida a celo dependēs ſup lo cū in quo lactitabat apparuit. Rn̄ deo dicēdum iuxta ſcm̄ tho. in ſecun da ſcđe ꝙ in aſſumptione epatꝰ due ſūt conſiderāda Primo q̄dē qđ dece at hominē appetere ſecūdum ꝓp̄am volūtatem ¶ Secūdo qđ deceat ho mineꝫ facere ad volūtatem alterꝰ q̄ntū ergo ad ꝓp̄am volūtatem cō uenit homini p̄ncipal'r inſiſtere ꝓp̄e ſaluti. ſꝫ ꝙ aliene ſaluti intēdat hoc cōuenit homini ex diſpoſitione alte rius ꝑtātem habētis. Vnđ ſicut ad ordinationeꝫ volūtatis ꝑtinet ꝙ ali q̄s ꝓp̄o motu feratuꝛ in hoc ꝙ alio rū gubernationi p̄feratᷣ. ita etiam ad inordinationeꝫ volūtatis. ꝙ aliq̄s omnino contra ſuperioris iniūctio ne p̄dictū gubernationis officiuꝫ fi naliter recuſetᷣ ꝓpter duo. Primo q̄ dē qa hoc repugnat caritati ꝓximo rū quorū vtilitati ſe debꝫ aliq̄s expo nere ꝓ loco ⁊ t̄pore. Vnde Augꝰ. dicit. xix. de ciuitate dei ꝙ negociū iuſtū ſuſcipiat neceſſitas caritatis.

¶ Secūdo qa hoc repugnat humi litati ꝑ q̄ꝫ aliq̄s ſuperiorū mādatis ſe ſubicit. Vnde Grego. dicit in paſ torali. tūc ad dei oculos vera eſt hu militas. cū ad reſpuēduꝫ qđ vtiliter ſubire p̄cipitᷣ ꝑtinax nō eſt. Et idē videtᷣ dicendū de papatu. qa electō nis eſt confirmatio ¶ Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄detᷣ negādo ꝯnāꝫ ⁊ rō eſt qa q̄uis ſimpl'r ⁊ abſolute vita contēplatiua potior ſit q̄ꝫ acti ua. ⁊ amoꝛ dei q̄ꝫ dilectio ꝓximi. tn̄ ex alia ꝑte bonū multitudinis p̄fe rendū eſt bono vniꝰ. vnde auguſti nꝰ dicit in verbis p̄miſſis nec ocium ꝯm neceſſitati eccl'ie p̄ponatis p̄ſ tim cū hoc ad dilectioneꝫ dei ꝑtineat ꝙ aliq̄s ouibꝰ xp̄i curā paſtoralem impēdat. vnde ſup illud Jo. vltimo paſce oues meas dicit augꝰ. ſic amo ris officiū paſcere gregeꝫ dn̄icū ſi cut fuit timoris iudiciū negare paſ torem. ſimil'r rō non ꝓcedit. qa p̄la ti nō ſic trāſferūtᷣ ad vitā actiuam vt contēplatiuā deſerāt. vn̄ augꝰ. xix. de ciuitate dei ꝙ ſi imponatᷣ ſar cina paſtoralis officij nec ſic deſerē da eſt dilectio veritatis q̄ in cōtem platione habetᷣ ¶ Ad ſecūdaꝫ rn̄de tuꝛ negādo ꝯnām. niſi impedimētuꝫ qđ habet non poſſet ſuperioꝛ remo uere ſibi vt puta excōicationeꝫ aut irregularitatem aut ip̄emet deſeren do volūtateꝫ peccādi. ſi aūt non po teſt tūc non tenetᷣ obedire aliqui.

Ad ſecūdam qua q̄ritᷣ vtruꝫ fidelis ſeruus ⁊ prudēs queꝫ cōſtituit dn̄s ſup familiam ſuā i. ep̄s vel p̄latus peccet mortal'r ſi bona eccleſiaſtica q̄ ꝓcurat non largiatᷣ pauperibus ⁊ vr̄ ꝙ ſic. di cit eniꝫ ꝙ Ambroſius exponēs illud luce. xij. hominis cuiuſdā diuitis vbe res fructus attulit nemo ꝓꝓriū dicat qđ eſt cōe pluſq̄ꝫ ſufficiat ſūptui vi olenter obtētum eſt. ⁊ poſtea ſub dit. nec minus eſt criminis habenti tollere q̄m cum poſſis ⁊ habūdans denegare indigētibꝰ ſꝫ violēteꝛ tol lere alienū eſt pcc̄m mortale. ergo ep̄us mortal'r peccat ſi ea q̄ ei ſupeꝛ fluūt pauperibus nō largiatᷣ ¶ Se cūdo ſic ſuper illud Iſa. iij. Rapina pauperū in domo v̄ra. dicit glo. hie ronimi. ꝙ bona eccl'iaſtica ſūt pau perū. ſꝫ q̄cūqꝫ id qđ eſt alteriꝰ ſibi reſeruat aut alijs dat peccat morta lit̄ ⁊ tenetᷣ ad reſtitutiōem ꝫ ſi epiſ copi bona eccleſiaſtica q̄ eis ſupflu ūt ſibi retineāt vel cōſanguineis vl' amicis largiātᷣ videtᷣ ꝙ teneātuꝛ ad reſtitutionē ¶. Tercio ſic multo ma gis aliq̄s pōt de rebꝰ eccleſie ea que ſūt ſibi neceſſaria accipere q̄ꝫ ſuper flua cōgregare ſꝫ Jero. dicit in epiſ tola ad damaſū papā clericos illos cōuenit eccl'ie ſtipēdiis ſuſtentari. q̄ bus parētum vel ꝓpinquorū nullū ſuffrāgantᷣ. q̄ aūt bonis parētum ⁊ opibus ſuſtētari poſſunt ſi qđ pau perū accipiūt ſacrilegiū incurrunt. ergo multo magis epiſcopi mortal'r

peccāt ſi ea q̄ eis ſupfluūt de bonis
eccleſiaſticis pauperib⁹ nō largian
tur ¶ In oppo. videt᷑ euāgeliū vbi
dr̄ vt det illis in tp̄ore tritici mēſurā
ergo non dʒ p̄latus qđ ſupfluit ſem
per dare pauperib⁹ ſʒ ꝓ tp̄ore. ſ. ne
ceſſitatis ⁊ cū mēſura . q̄a in illis te
bus ſūt exponēda ſupflua . ſʒ in op.
eſt q̄a plures ea q̄ ſupſūt nō largi
unt᷑ pauperib⁹ . ſʒ expēdere videtur
laudabil'r ad redditus eccleſie āplian
dus ¶ R̄ńo dicendū iuxta ſcm̄ tho.
in ſecūda ſecūde . ꝙ al'r eſt dicēdum
de ꝓp̄is bonis q̄ ep̄i p̄nt poſſidere.
⁊ de bonis eccleſiaſticis . nā ꝓporū
bonorū verū dn̄ium h̄nt . vnđ ex ip
ſa rerū cōditione non obligātur vt
eas cōferāt ſed p̄nt vel ſibi retinere
vel alijs etiā ꝓ libitu elargiri . p̄nt
tamē in e earuʒ diſpēſatione peccare
vel ꝓpter inordinationē affectus p
q̄ʒ cōuenit ꝙ ſibi plura conferāt q̄ʒ
oporteat etiā ꝙ alijs ſubueniāt qđ
reqrit debitū caritatis . n̄ tn̄ tenet᷑
ad reſtitucioneʒ . q̄a huiuſmodi res
ſūt ſuo dn̄o deputate ſʒ eccleſiaſtico
rū bonorū ſūt diſpenſatores vel ꝓ
curatores . dicit enīʒ Aug⁹. ad Boni
faciū ſi p̄uatū poſſidemus qđ nobis
ſufficiat . nō nulla nr̄a ſūt ſʒ illorum
quorū ꝓcuratiōeʒ gerimus nō ꝓp̄e
tatem nobis vſurpacionē dāpnabili
vēdicam⁹ . Ad diſpēſatorem aūt re
q̄rit᷑ bona fides vt notatur in p̄nti
euāgelio cū dr̄ fidelis ⁊ prudēs. ⁊c̄.
. i. cor. iiij. hic iā q̄rit᷑ inter diſpēſato
res vt fidelis q̄s inueniat᷑ . ſūt autē
bona eccleſiaſtica nō ſolum in vſus
pauperū ſʒ etiā ad cultū diuinum ⁊
neceſſitatis miniſtrorū . vnđ dr̄ . xij.
q. ij. de redditib⁹ eccleſie vl' oblatō
nes fideliū ſolo ep̄o ex his vna por
cio remitat᷑ . due eccleſiarū fabricis
erogatōne pauperū ꝓ future a p̄ſ
bitero ſub p̄iculo ſui ordinis meren
tur vltima clericis ꝓ ſingulorʒ me
ritis diuidat᷑ . ſi ergo diſtincta ſunt
bona q̄ debēt᷑ in vſū ep̄i cedere ab
his q̄ ſūt pauperibus . ⁊ miniſtris ⁊
cultui eccleſie erogāda . ⁊ aliq̄d ſibi
retinuerit ep̄us de his q̄ ſūt paupe
rib⁹ erogāda vel in vſū miniſtrorū
vel in cultū diuinū expēdēda nō eſt
dubiū ꝙ cōtra fidē adminiſtraciōis
agat ⁊ mortal'r peccat ⁊ ad reſtitu
cionē tenet᷑ . de his aūt q̄ ſunt ſpāl'r
ſuo vſui deputata vr̄ eē eadē rō q̄
eſt de ꝓp̄is bonis vt . ſ. propter in
moderatū affectū ⁊ vſū peccet . qđ
ſi immođate ſibi retineat ⁊ alijs nō
ſubueniat ſicut reqrit debitū carita
tis ¶ Si vero non ſint p̄dicta bona
diſtincta eorum diſtributio fidei ei⁹
attribuit᷑ . ⁊ ſi quidē in modico defi
ciat vel ſuphabūdat poteſt ſʒ fieri
abſqʒ bone fidei detrimento . q̄a nō
pōt homo in talib⁹ p̄uctual'r accipe
id qđ fieri oportet ſi vero ſit mult⁹
exceſſus nō pōt latere vnđ vr̄ bone
fidei repugnare . ⁊ iō non eſt abſqʒ
aliquo peccato mortali ¶ . Ad rōnes
in oppo. ad primā r̄ndet᷑ negādo cō
ſeq̄nciā . ⁊ ad dictū ambroſij r̄ndet᷑.
ꝙ non ſolū eſt referēdum ad diſpēſa
tionem eccleſiaſticarū rerū . ſʒ quorū
cūqʒ bonorū ex q̄b⁹ tenetur aliq̄s đ
bito caritatis ꝓuidere neceſſitatem
patiētib⁹ . nō pōt tn̄ đterminari q̄n
do ſit iſta neceſſitas q̄ ad pc̄cʒ morta
le obliget ſicut nec . ⁊c̄ . p̄ticularia q̄
in humanis actib⁹ cōſiderāt᷑ . horū
enīʒ determinatio relinq̄t᷑ humane
prudēcie ¶ . Ad ſecūdā r̄ndet᷑ negā
do ↄnām ⁊ rō eſt q̄a bona eccleſiarū
nō ſūt expēdēda ſolū ad vſ⁹ paupū
ſʒ etiā in alios vſus vt dictū eſt . ⁊
iō ſi de eo qđ vſui ep̄i vel alicui⁹ cle
rici eſt deputatū velit aliq̄s ſibi ſub
trahere . ⁊ conſanguineis vel alijs
dare non peccat dū mō id faciat mo
derate . i. nō indigeāt nō aūt vt inde
ditiores fiāt . Vnde ambro. libro de
officijs eſt aprouāda liberalitas vt
ꝓximos ſeminis cui ſi egēt cognoſ
cas nō tn̄ vt illi dictiōres fieri velint
ex eo qđ tu potes cōferre inopibus.
¶ . Ad terciā r̄ndet᷑ negādo ↄnām
⁊ rō eſt q̄a nō om̄ia bona eccleſiarū
ſicut dictū eſt . ſūt pauperib⁹ largiē
da niſi forte in articulo neceſſitatis
in qua etiā ꝓ redemptione captiuo
rū ⁊ alijs neceſſitatib⁹ pauperū va
ſa cultui diuino dicata diſtrahūt᷑ vt
ambroſius dicit ⁊ in tali neceſſitate
peccareʒ clericus ſi vellet de rebus
eccleſie viueret dū mō habereʒ bona
patrimonialia de q̄b⁹ viuere poſſit.
¶ Ad q̄rtam ꝙ fuit ex pte opoſita
r̄ndet᷑ ꝙ bona eccleſiarū vſib⁹ pau
perū đſeruire debēt . ⁊ iō ſi q̄s neceſ
ſitate non eminēte ꝓuidēdi paupe
rib⁹ de his q̄ ſupfluūt ex ꝓuētibus
eccleſiarū poſſeſſiones emat vel in
theſauro reponat in futurū vtilita
ti eccleſie ⁊ neceſſitatib⁹ pauperum
laudabil'r facit . Si vero neceſſitas
immineat pauperib⁹ erogādi ſupflua
cura eſt ⁊ īordinata vt ad futurū cō
ſeruet qđ dn̄s ꝓhibet mat. vi. nolite
ſolliciti eſſe in craſtinum.

Ad terciā . q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ beat⁹ Ambroſius nō
bene fecit excōicando inpe
ratorem ¶ Primo ſic . regalis po
teſtas nō eſt ſubdita ſpūali ptāti ḡ
. ⁊c̄ . ↄn̄a eſt bona an̄s probat᷑ dicit
glo. ſup illud p̄s . Tibi ſoli pcc̄i quia
rex om̄ib⁹ eſt ſuperior ⁊ iđo tātum
adeo q̄ eſt maior eſt puniēdus ſi q̄s
de ppl'o peccauit đo peccauit ⁊ regi
rex vero nō habet hominem q̄ eius
facta điudicet . ergo ptās ſpūalis
non pōt iudicare imperatorem vel re
gem . ergo ambroſius non bene fecit
in excōicādo imperatorem cū nō eēt
ſubiect⁹ ei ¶ . Secūdo ſic . i. petri. ⁊
dicit beatus petrus ſubditi ſtote om
ni humane creature ꝓpter deū ſiue
regi tāq̄ʒ p̄cellēti . ergo ſi rex p̄cellit
non eſt ſubiectus ep̄o . ⁊ p ↄn̄s am
broſius non potuit excōicare ¶ Ter
cio ſic . ſacerdos ī veteri teſtamēto ꝙ
fuit figura nr̄i in terrenis ſubicie
batur regi . ergo vr̄ ꝙ eſſet in nouo
teſtamēto ¶ In oppo. eſt euāgeliū
p̄ns vbi dr̄ ꝙ fidelis ſuus ⁊ prudēs
eſt conſtitut⁹ ſup familiā dn̄i ideſt
p̄latus ſup eccl'iam . ſʒ intra eccleſiā
imperatores ⁊ reges ⁊ p̄ncipes conu
merāt᷑ cū alijs fidelibus . ergo ptās
ſpūalis ē ſup oēʒ terrā ⁊ ſi ſupra po
teſt corrigere ⁊ punire ⁊ per ↄn̄s
ambro. bene fecit imperatorem deū
offendētem ⁊ eccleſiam excōicare.
¶ R̄nō dicēdum ꝙ beatus ambroſi
us potuit ⁊ đbuit excōicare impera
torem . ꝓ p̄ma pte ꝙ potuit eſſe no
tādum ꝙ ptās ſpūalis ſupereminet
ptāti ſeculari etiā regali in duabus
. ſ. dignitate ⁊ auctoritate dignitate

quidē qa vt ait idē ambro. . di. lxxx
xvi. c. duo ſūt aurū non tā p̄cioſiuſ ꝗ
eſt plūbo q̄m regia ptāte altioꝛ eſt
ordo ſacerdotalis . videm9 .n. colla re
gū ⁊ p̄ncipū ſubmitti genib9 ſacer
dotū ⁊ ab eis benedici . Itē hugo d̄
ſcō victore q̄nto vita ſpūaliū digni
oꝛ eſt q̄ȝ terrena ⁊ ſpūs q̄ȝ corpus
tm̄ ſpūalis ptās terrenā ptātem ⁊
ſclarem honore ⁊ dignitate p̄cellit.
Secūdo p̄cellit auctoritate . Vn̄. lxx
xxvij. di. cōſtātineus vbi dr̄ vtile iu
dicauimus vt cū om̄ib9 ſatrapibus
nr̄is vt ſicut beatus petrus in terris
vicarius filij dei vr̄ eſſe cōſtitut9 ita
p̄ncipat9 ei9 ptātē ⁊ auctoritatem
amplius q̄m terrene imperialis nr̄e
ſerenitatis māſuetudo habere vide
t3 . vnd̄ ⁊ tenētes frenū equi ip̄i9 ꝓ
reuerēcia petri ſubiectionis officiū
ille exhibuim9 ⁊ iō dicit hugo d̄ ſcō
victore ſpūalis ptās hȝ iudicare ter
renā ptātem ſi bona non fuerit qd̄
vero debuit facere patet qa vt dicit
Ambro. imperator Theodoſi9 fecit
occidi v. mi. hominū interꝫ quos m̄lti
fuerūt inocētes . vnde cū imperatoꝛ
mediolanū veniſſet ⁊ eccleſiā intra
re vellet occurrit ei ad ianuā ambro
ſius eiq̄ȝ aditū ꝓhibuit . d. cur impe
rator poſt q̄ȝ tāti furoris non agnoſ
cis molem tue p̄ſūpcionis ſed forte
recognicionem pcc̄i prohibet ptās
imperij docet te vt vincat rō ptātē
p̄nceps es. o imperatoꝛ. ſȝ cōſeruoꝛū
quibus ergo oculis aſpicies cōis dn̄i
tēplum q̄bus calcabis pedibus ſcm̄
pauimētū q̄uo manus extendes de q̄
bus ſanguis adhuc ſtillat ¶. Ad ro
nes in oppo. ad primā r̄ndet3 negan

do onām ⁊ ad glo. q̄ dicit ꝙ rex non
habet hōiē q̄ ei9 facta diiudicet fa
ciēda eſt vis in hoc ꝙ dr̄ ꝙ non ha
bȝ hōiē . ſpūalis eniȝ ptās non iudi
cat ſm̄ hōiem vel ſm̄ humanā legē
ſȝ inq̄ntum poſſidet vicem dei . ſicut
dr̄ apoſtolis math. x. qui vos audit
me audit . ⁊ ſicut dicit ap̄lus . ij. cor.
. vij. ꝓ xp̄o legacione fugimur ⁊ ſȝ
ptātē ad vindictām ſpūalem n̄ cor
poralem ſicut dr̄ . ij. can. ſeptimo. ꝙ
regū eſt exercere corporalē penā
ſacerdotiū ſpūalem inferre vindictā
ſicut eniȝ iudex terrenus non ſine cā
gladiū portat ſicut dr̄ ro. xij. ita nō
ſine cauſa claues eccl'ie ſacerdotes ac
cipiūt . ille portat gladiū ad vindic
tā malefactorū. ad laudē vero bono
rū . iſti claues hn̄t ad excluſionē ex
cōicādorū ⁊ reconſiliacionem peni
tenciū expōe ergo a deo tm̄ rex eſt
puniēdus ſupple materiali pēa ⁊ itē
cū dr̄ n̄ hȝ hominem q̄ eius facta di
iudicet ſupple ad corporalē penā in
ferēdam . hec ſecūdum alexandrū de
alis . Nos dicimus ꝙ glo. loq̄t3 ꝓ tē
pore dicēdū in quo nō erat data po
teſtas ſpūalis q̄ data eſt in nouo teſ
tamēto illo eniȝ tp̄e ī tp̄alib9 ſubiec
ta erat ptās ſpūalis terrene ptāti vt
infra dicet3 ¶. Ad ſecūdam de cano
nica petri r̄ndet3 negādo onām ⁊ rō
eſt qa cū dr̄ ꝙ rex p̄cellit intelligit3
in ſuo ordine reſpectu terrene ptā
tis in regno non in cōparacione ſpūal'
¶. Ad terciā r̄ndet3 negādo onām
⁊ rō eſt qa ſm̄ eſtatū veteri legis ſa
cerdotalis ptās erat regali interior
ſȝ non ſm̄ ſtatū noui teſtamēti . Sa
cerdotium enim veteris teſtamenti

carnale erat ⁊ per carnalē ꝓpaga
cionem ſuccedebat q̄ȝuis eſſet ordi
natū ad diuinū obſeq̄u. ſ. diui. cultū
⁊ figura ſpūalis ſacerdocij noui teſta
mēti : qd̄ nō eſt p ſucceſſionē carnalē
ꝓpterea in illa pte in qua carnale
erat ⁊ terrenū ſubiectū erat terrene
ptāti . ſ. regali . ſic aūt nō eſt in nouo
¶ In feſto beati vincencij magiſ
tri in theologia eſt euāgeliū Nemo
aſcendit. ⁊c. luce. xi. circa qd̄ poſſunt
diſputari ſeq̄ntes. q.
¶ Primo vtrū doct9 religioſus de
ordine mēdicātiū cū pfectionis ſta
tu poſſȝ gradū magiſtralē ſuſcipe
¶ Secūdo vtrū pōt ſcire tp̄us ad
uētus xp̄i ad iudiciū

Ad. q. primā vtrū doctus
religioſus de ordine mēdi
cātiū cū pfectionis ſtatu
poſſit gradū magiſtralē ſuſcipere
vr̄ ꝙ nō poſſit mat. xxi. ꝓhibet3 vt
diſcipuli nō vocarēt3 mr̄i. d. vos au
tem nolite vocari rabi . vnus eniȝ eſt
magiſter veſter. ergo vr̄ prohiberi
etiā eſſe ¶. Secūdo ſic ſtatus pfec
tionis religioſi ſtat in paupertate ⁊
humilitate . ſȝ ſtat9 magiſtralis im
portat honoris ſtatum vt hec glo .
mat. iiij. ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt ꝙ
ſanctus vincencius xp̄i confeſſor de
ordine p̄dicatorū gradū ſuſcepit ma
giſtralem ſine diſpēdio ſtat9 ſue p
fectionis. ita ſcūs tho. ⁊ multi alij
¶ Secūdo argnit3 ex p̄nti euāgelio
q̄ vbi dr̄ ꝙ nemo aſcēdit lucernā . ⁊
ponit ſub modio ſȝ ſup cādelabrū ſȝ
doctus religioſus eſt ſicut lucerna
incēſa ad illuminādū alios . ergo nō
ſub modio ſȝ cādelabrū eccl'ie eſt po

nēdus magiſtrali honore decorat9
vt q̄ ingrediūt3 p ei9 magiſterium
lumē videāt3 ¶ R̄ño. dicēdum ꝙ ſic
tāgit ſcūs tho. in libro quē fecit cō
tra impugnātes religionē quidā di
xerūt xp̄m dicitādo magiſterium de
diſſe conſiliū ⁊ eſt ſupererogatiōis
opus . qa religioſi tenēt3 ad illa que
ſūt ſupererogationis cōcludebant ex
hoc religioſos cū perfectionis ſtatu
nō poſſe ſuſcipere gradū magiſtra
lem . quorū opinio multipl'r oſ̄dit3
falſa ⁊ erronea . primo qa q̄tuoꝛ p̄
cipui doctores eccl'ie fuerūt religio
ſi ſicut pȝ de auguſtino . iheronimo
gregorio . ⁊ ambroſio ¶. Secundo
qa falſū eſt ꝙ vitacio magiſterij
cadit ſub cōſilio vel p̄cepto . cui pro
mittit3 ſingulare p̄miū. doctoribus
ſicut ⁊ expoſitorib9 ſacre ſcripture
ꝓmittit3 ſingulare p̄miū . ſic v̄gini
bus ⁊ martiribus . ſicut ergo incōue
niēs eſſet dicere qd̄ vitare v̄ginita
tē vel martiriū caderet ſub conſilio
ſic eſt inconueniēs dicere ꝙ vitare
magiſteriū cadat ſub conſilio vel p̄
cepto ¶. Tercio ſic non pōt dari p̄
ceptū vel cōſiliū de eo qd̄ cōtrariat3
p̄cepto vel cōſilio . ſed docere cadit
ſub p̄cepto vel cōſilio vt pȝ mat. vl
timo Eūtes docete oēs gentes ⁊ ad
gala. vj. ſi p̄occupat9 fuerit in aliquo
delicto . vos q̄ ſpūales eſtis inſtrui
te illū in ſpū bonitatis . ergo in nō
docēdo nō pōt eſſe cōſiliū Quarto
qa cōſilia ſūt p̄mo p ap̄los obſerua
ta . ſȝ ip̄i magiſteriū ⁊ doctoratū nō
vitarūt dicit enim paulus . i. ad thi
. ij. veritatem dico nō mētioꝛ doctoꝛ
gēciū in fide ⁊ veritate . Quinto

dato ꝙ ſub conſilio caderet vitare
magiſteriū.nō tñ ſeqt᷑ ꝙ ad h̄ oēs
religioſi tenerēt᷑ nō.n̄.oīs q̄ pſeci
tionis ſtatū ꝓfitet᷑ ad oīa tenēt᷑
ꝯſilia .ſȝ tm̄ ad ea q̄ ex voto ſe obli
gāt. Dicēdū eſt igit᷑ ꝙ religioſi ma
gis q̄ȝ alij ſeculares tenēdo eorū p
fectionis ſtatuȝ poſſunt magiſterij
gradū ſuſcipere ¶ Ad rōnes in op.
ad primā r̄ndet᷑ negādo ꝯn̄am ꝛ rō
eſt q̄a licet xp̄s ꝓhibuerat omibus
ābitionez magiſterij ꝛ honoris nō
tñ actū magiſterij. vn̄ apl̄s .i.thi.
ij vocat ſe doctorem dicēs veritatez
dico non mētior doctor gētiū in fide
ꝛ veritate ¶ Secūdo r̄ndet᷑ ꝙ intel
ligit᷑ eſſe ꝓhibitū ſm̄ ꝙ q̄s dicatur
p̄ncipalis magiſter .q̄a ſolus deꝰ eſt
p̄ncipalis magiſter q̄ docet omēz ſci
entiā .ꝛ q̄ illuminat oēm hominem
homo. pōt dici mr̄ pticipatiue ꝛ mi
nus p̄ncipal̄r q̄ tātum docet exteriꝰ
aliqua ꝓponēdo ex q̄bꝰ formāt᷑ fā
taſmata debita a quibus intellectus
agēs faciliꝰ abſtrahit ſpem intelli
gibilem ſicut in ſanacione hominis
natura tm̄ agit p̄ncipal̄r .medicꝰ ve
ro ea adminiſtrat ex q̄bꝰ natura iu
uat᷑ ¶ Ad ſecūdā r̄ndet᷑ negādo cō
ſeq̄nciā ꝛ rō eſt q̄a nō interdicit᷑ re
ligionis honor q̄ debetur ſpūalibus
bonis ſȝ ſolū ille q̄ conſiſtit in rebus
mūdanis alias cū honor debeatur ſa
cerdotio ꝛ p̄lature nec ad ſacerdoci
um nec ad p̄laturā aſſumi poſſet nō
ergo ꝓhibet᷑ honor magiſtralis ca
thedre ſȝ ambicio .

Ad ſecūdam.q. vtrū pōt ſci
ri tp̄s aduētꝰ xp̄i ad iudici
um ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vr̄ ꝙ ſic.
Primo ſic ſicut enim ſancti patres
expectabāt primū aduētum ita nos
ſc̄m expectamus . ſȝ ſancti patres ſci
uerūt tp̄s aduētꝰ p̄mi ſicut p nume
rū ebdomedarū q̄ deſcribūt᷑ danielis
.ix. ergo vr̄ ꝙ ꝛ nobis eſt poſſibile
ſcire tp̄s ſecūdi aduētus determina
tū ¶ Secūdo ſic p ſigna deuenimus
in cognicionem ſignatorū ſȝ de iudi
cio multa ſigna deſcribūtur ergo in
cognitionē illiꝰ tp̄oris poſſumus de
uenire ¶ Tercio ſic ſm̄ augꝰ in fi
ne de ciuitate dei . Sexta etas currit
ab aduētu xp̄i vſq̄ȝ ad finez mūdi ſȝ
ſciri pōt q̄ntū p̄cedētes etates dura
uerūt .ergo ſciri pōt q̄ntū iſta etas
durare debeat p cōpationē ad alias.
Quarto ſic magnū ꝛ puū diutur
nū ꝛ breue relatiue dicūt᷑ de vno p
cōpationem ad aliud. ſȝ tp̄s illud qd̄
eſt ab aduētu xp̄i vſq̄ȝ ad finē mun
di dr̄ eē breue vt patet .i.cor vij. tp̄s
breue eſt .ꝛ in eodē.x. nos ſimul in
quo fines ſeculorū deuenerunt. ꝛ .i.
Jo.iij. Nouiſſima hora eſt ergo h̄
dr̄ p cōparationem ad tp̄s precedēs
ergo ſaltem hoc videtur ſciri poſſe
ꝙ multo breuiꝰ eſt tp̄s ab aduentu
xp̄i vſq̄ȝ ad finē mūdi q̄ȝ a p̄ncipio
mūdi vſq̄ȝ ad xp̄m .hoc argumētur
q̄a magiſter vincētiꝰ cuiꝰ feſtū hoc
die agitur videbatur hoc aſſerere
¶ In oppo. eſt illud qd̄ dicitur mat.
xiiij. de die ꝛ illa hora nemo ſcit nec
angeli celorū .ſecūdo ſic ſi deberz ali
q̄bꝰ reuelari p̄cipue reuelatū fuiſſet
q̄rentibꝰ aplis q̄ docciores tociꝰ mū
di inſtituebāt᷑ .ſȝ eis de finali aduen
tu dn̄i q̄rētibꝰ r̄nſū eſt ait enim non
eſt veſtrū noſſe tp̄ora vel momēta

q̄ pater poſuit in ſua ptāte ergo mlt
tū minus eſt alijs reuelatū . R̄n̄o
dicēdum ſub iſta cōcluſione qd̄ tp̄s
determinatū futuri iudicij non pōt
cognoſci ab aliquo puro hōie a ſolo
enī deo ꝛ hōie xp̄o cognoſcit᷑. Pro
bat᷑ enī iſta cōcluſio iuxta ſcm̄ tho.
in q̄ſtiōnibꝰ de potēcia dei quia du
plex ē modus quo poſſumꝰ cognoſ
cere futura .ſ. p cognicionem natura
lem ꝛ p reuelacionez naturali q̄dē co
gnitōe cognoſci nō pōt d̄terminate
finis mūdi q̄a eiꝰ non eſt alia cā niſi
volūtas diuina quā quidē cām natu
rali cognicione cognoſcere non poſ
ſumus p reuelationē aūt lȝ ſciri poſ
ſet ſi d̄us vellet reuelare non tñ cō
gruū eſſet ꝙ reuelaret᷑ niſi hōi xp̄o
ꝛ hoc q̄a finis mediū erat niſi cōple
to numero electorū cuiꝰ cōpletio eſt
q̄dā executio tocius diuine p̄deſtina
tōis. Vn̄ non cōpetit reuelacionez
fieri de fine mūdi niſi ei cui fit reue
latio de tota p̄deſtinacione diuina .ſ.
hōi xp̄o p quē tota diuina p̄deſtina
cio tocius humani generis quoddā
mō implet᷑ . vn̄ dr̄ Jo. vij. pater di
ligit filiū ꝛ oīa demōſtrat ei q̄ ip̄e
fecit. Ad rōnes in oppo. ad primā
r̄ndet᷑ negādo ꝯn̄am ꝛ rō eſt q̄a nō
eſt ſimile de p̄mo aduētu ꝛ ſecūdo q̄a
p̄mus aduentus xp̄i nobis parabat
viā ad merēdum p fidē ꝛ alias v̄tu
tes .ꝛ iō ex pte nr̄a req̄rebat᷑ p̄mi
aduētus noticia vt credēdo in euȝ q̄
venerat ꝛ p eiꝰ grām mereri poſſu
mus. In ſecūdo aūt aduētu p̄mia re
ddēt᷑ ꝓ iuſtis .ꝛ ſic ex parte nr̄a req̄
rit᷑ qd̄ agamus aut qd̄ cognoſcamꝰ
ſȝ qd̄ recipiamus . Vn̄ non oportet
cognoſcere de trinitate tp̄s illius ad
uētus. ¶ Ad ſecūdam r̄ndet᷑ negan
do ꝯn̄am.ꝛ rō eſt q̄a illa ſigna poſi
ta ſunt ad manifeſtādum ꝙ q̄n̄q̄ȝ
mūdus finiet᷑ nō aūt ad manifeſtā
dum determinatū tp̄s q̄ndo finietur
Ponūt᷑ aūt inter illa ſigna aliqua q̄
q̄ſi a mūdi exordio fuerunt ſicut ꝙ
ſurget gēs contra gētem .ꝛ ꝙ ter
remotus erūt p loca. ſȝ inſtāte mū
di fine hec habūdātius euenient q̄
autē ſit illa mēſura horū ſignorū q̄
ante finez mūdi erit manifeſtū nob
eſſe non pōt ¶ Ad terciā r̄ndetur
negādo ꝯn̄am ꝛ rō eſt q̄a ſicut dicit
auguꝰ .li. lxxxiij .q. vltima etas mū
di cōparat᷑ vltime etati hōīſ q̄ d̄ter
minato numero annorū non diffini
tur ſicut alie etates diffiniūtur. ſed
q̄n̄q̄ȝ tātū durat quantū ſicut oēs
alie vel etiā amplius . Vn̄ etiā iſta
vltima etas non pōt d̄terminato an
norū generacionū numero diffiniri
¶ Ad q̄rtā r̄ndet᷑ negādo ꝯn̄am ꝛ
rō eſt .q̄a ex hoc ꝙ dicit᷑ nouiſſima
hora vel ex ſimilibꝰ locucionibꝰ q̄ in
ſcriptura dicūtur non vr̄ aliq̄ deter
minata q̄ntitas tp̄oris ſciri non enī
illa ſūt dicta ad ſignificādū breuez
horā ip̄ius tp̄oris .ſȝ ad ſignifican
dū ſtatū mūdi q̄ eſt quaſi nouiſſima
etas q̄ q̄nto tp̄ore durat nō eſt diffi
nitū .non enī legi euangelice alius
ſtatus ſuccedet q̄ ad pfectū adduxit
ſicut ip̄a ſuccedit legi veteri ꝛ lex ue
tus legi nature. Ad vltimū r̄ndet᷑
ꝙ mr̄ ſcūs vincētiꝰ nō aſſerebat de
terminate finē mūdi . ſȝ veriſimil̄r
ꝓpt ſcelera mlta regnācia in mūdo ꝛ
ꝓpt̄ freq̄ncia ſigna aſſerēbat breuit eē

¶ In feſto marci euāgeliſte ē euā
geliū. Ego ſū vitis .ꝛc. Jo. xv. Circa
qđ pñt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrū quis fidelis potuit
fructū aliquē afferre in pñti vita
niſi ī xp̄o vite vera mãſerit p fidē ⁊
caritatem nō fictā

¶ Secūdo vtrū beat⁹ marc⁹ cōue
niēter inter euāgeliſtas figura leo
nis ſit deſignatus

¶ Tercio vtrū licitū fuit ſcō Mar
co ſibi amputare digitū vt ſacerdo
cio indign⁹ haberet

AD primā. q. vtrū aliqs fide
lis potuit fructū aliquē af
ferre in preſenti vita niſi
ſit ī xp̄o vite vera mãſerit p fidē cari
tate non ficta. ſic pceditur ⁊ vr̄ ꝙ
ſic ¶ Primo qa multi q nō manēt in
xp̄o p caritatē faciūt aliquos bonos
actus q ſūt boni fruct⁹. dū nudū veſ
tiūt famelicū paſcūt. ieiunãt ⁊ ora
ciones faciūt ergo. ꝛc. ¶ Secūdo mī
ti q nō manēt p caritatem in xp̄o do
cēdo ⁊ p̄dicãdo faciūt mltiplicē fruc
tū in conuerſione fideliū vt patet.

¶ Tercio ſic omnis ſcola docet ꝙ
opa extra caritatē ad multa valēt ⁊
videt̄ mereri aliqđ ſaltē bona tp̄o
ralia qa ſicut pena ad malū actū ita
ſe hēt p̄miū ad bonū. Sed nullū ma
lū factū apud deū iuſtū iudicē ē im
punitū. ergo nec aliqđ bonum irre
muneratū. ergo nō manēs in xp̄o p
caritatem aliqđ merebit̄ p bona q
facit ergo. ꝛc. ¶ In oppo. eſt euãge
liū pñs Rñō dicēdum ꝙ xp̄s ad oñ
dēdū ꝙ neceſſe eſt manere in eo per
fidē ⁊ caritatem ad hec vt qs vale
at fructificare opera meritoria vite
eterne comparat ſe xp̄s p ſimilitudi
nem viti ⁊ fideles palmitib⁹. dicēdo
ego ſū vitis vera ⁊ vos palmites.
qſi dicēdo talis eſt cōparatio veſtrā
ad me q̄lis palmitū ad vitē. de qb⁹
palmitib⁹ dr̄ in p̄s. extēdit palmites
ſuas vſq3 ad mare. Dicit̄ aūt xp̄s
vitis nō ſolū qa eſt fons humoris
⁊ vtutis ad fructificãdū ſ3 etiã vt
dicit Albertus ſup Jo. qa miniſtrat
humorem eterni ⁊ ſp̄ualis gaudij q
cor letificat. q bone ſpei libētes red
dit. q ſcl'i triſticiã pellit. q in ebrian
do ſeculariū obliuiſci facit. q calorē
caritatis infudit. Dicēdum eſt ergo
ꝙ palmes non pōt facere fructū ni
ſi mãſerit in vite. eo ꝙ fonte humo
ris deſtitut⁹ eſt. ſic nec aliqs fidelis
pōt ſp̄ual'r fructificare niſi mãſerit
in xp̄o humorem grē ſuſcipiens ab
ip̄o. q vero manet in eo p caritatem
hic fert fructū multū. dicit aūt ſcūs
tho. ſup Jo. ꝙ triplicē fructū fert
in vita iſta. p̄m⁹ eſt abſtinere a pec
catis Je. xxviij. hic eſt om̄is fruct⁹
tollat̄ pc̄m. ꝛc. Secūdus eſt vacare
operib⁹ ſanctitatis ro. vi. habebitis
fructum vr̄m in ſanctificacione. ꝛc
¶ Tercius fructus eſt vacare edifi
cationi aliorū p̄s. de fructu operū
ſuorū ſaciabit̄ terra. Fert etiã fruc
tū quartū in vita eterna Jo. iiij. Fru
ctū cōgregat in vitã eternã. Hic ē
vltimus ⁊ pfect⁹ fructus om̄iū la
borū nr̄orū ſapiē. iij. bonorū labo
rū glorioſus eſt fructus ¶ Ad rō
nes in oppo. ad primã ⁊ ſecūdã eſt
vna reſpōſio. qa aliq in caritate nō
exiſtentes pñt multa opa facere de
genere bonorū. ſūt tñ ſine caritate
infructuoſa quo ad meritū vite eter
ne q ſolū diligētib⁹ deū repromitti
tur ſcḋm illđ Job. xxxvij. ãnūciat de
ea amico ſuo ꝙ poſſeſſio ei⁹ ſit ope
ra aūt q ſiūt ſine caritate infructuo
ſa ſūt quo ad hoc ſapiētie. iij. Vacua
eſt ſpes eorū ⁊ labores ſine fructu.
¶ Ad terciã pōt eſſe eadē rñſio ꝙ
bona facta ſine caritate non ſūt me
ritoria vite eterne ⁊ iſta infructuo
ſa ſūt quo ad illud vt dictū eſt. vel
ſecūdo rñdet̄ ꝙ duplex dr̄ meritū. ſ.
de cōdigno ⁊ meritū de cōgruo. Me
ritū de cōdigno dr̄ act⁹ p quē effici
tur vt ip̄e agēs hēat debitū recipiē
di. Meritū de cōgruo dr̄ actus per
quē efficit̄ debitū dãdi in dãte ſcḋm
decētiã ip̄ius cū aūt in om̄ib⁹ illis q
gratis dãt̄. p̄ma rō dãdi ſit amor im
poſſibile eſt ꝙ aliqs tale ſibi debitū
faciat q amicicia caret. ⁊ ideo cū bo
na tp̄alia ⁊ eterna ex diuina liberali
tate nobis donãt̄. null⁹ acqrere pōt
debitū recipiēdi aliquod illorū niſi p
caritatem ad deū. ⁊ ideo opa extra
caritatem facta non ſunt meritoria
ex cōdigno nec eterni nec tp̄alis ali
cui⁹ boni apđ deū. ſ3 qa diuinã boni
tatem decʒ vt vbicūq3 diſpoſitionē
inuenit pfectionē adiciat. Ideo ex
merito congrui dr̄ aliquis mereri ali
qđ bonū p opera extra caritatē fac
ta ⁊ ſcḋm hoc opera iſta ad triplex bo
nū valent. ſ. ad tp̄alū cōſecutionem
¶ Ad diſpoſitionē ad grãm ⁊ ad cō
ſuetudinē bonorū operū. qa tñ hoc
meritū nō pp̄e dr̄ meritū. Ideo ma
gis concedēdum eſt ꝙ hmōi opera
nō ſint alicui⁹ meritoria quãq3 ſint

AD ſecūdã. q. vtrum beatus
Marcus conueniēter inter euãgeliſ
tas figura leonis ſit deſignat⁹. ⁊ vr̄
ꝙ nō qm̄ beatus marc⁹ vt dr̄ in vi
ta ſua fuit humilimus ⁊ mitis ſ3 hec
non conueniūt leoni q ſupbus ⁊ fe
rox dicit̄. ergo non conueniēter per
leonem deſignat̄ ¶ Secūdo beat⁹
marcus ſcripſit de om̄ib⁹ factis xp̄i
de qbus alij euãgeliſte. ergo nō ma
gis debuit deſignari p leonem q̄3 p
aqlam vel hominē vel bouem ¶ In
oppoſi. eſt illud eze. i. facies leonis a
dextris ip̄orū quatuor ¶ Rñō dicē
dum ꝙ beatus marcus conueniēter
deſignatus ⁊ figuratus eſt p leonē
pro quo notãdum ꝙ p q̄tuor facies
quas vidit ezechiel pp̄heta in ani
mali vno deſignãt̄ quatuor euange
liſte ſiue quatuor euangelia ab eis
ſcripta de dn̄o nr̄o ieſu xp̄o ⁊ ſicut in
facie hominis deſignat̄ euãgelium
mat. ſic in facie leonis dſignat̄ euã
geliū marci. Circa qđ cōſiderãdum
ꝙ licʒ marcus de om̄ibus xp̄i factis
ſcripſit ſic̄ ⁊ alij. tñ ſpāl'r verſat̄ ⁊
immorat̄ circa reſurrectionē ⁊ reg
nū xp̄i qđ aſſecutus eſt in ſua bene
dicta reſurreccione ſcḋm qđ dicit ap̄l's
in mediate poſt reſurrectionem ſuã
mat. xviij. data eſt michi om̄is ptãs
in celo ⁊ in terra. Quod q̄dē regnū
p leonē conueniēter deſignat̄ q eſt
rex animaliū vt dicit pho. li. ethi. xij.
⁊ ideo materia circa q̄m ſpāl'r mora
tur euãgeliū marci deſignat̄ in no
mine leonis. ⁊ hoc pp̄t tria q in re
ſurrectione xp̄i reperiūt̄ ⁊ pp̄etati
bus leonis aſſimulãt̄. Primū eſt re
ſurrectionis efficiēs p̄ncipiū quod
in alijs hominibus eſt extrinſecum

ꝫ in xp̄o fuit extrinſecū vt ſecūdūꝫ
ꝙ ip̄e dicit. Jo. x. ptātem habeo po
nēdi animā meā ⁊ iterū ſumēdi eam
q̄ ꝓp̄a virtute ſurrexit. ⁊ ſimil'r hu
iuſmodi in ꝓp̄etate leonis reperit'
Dormit enim oculis aptis vt dī yſi.
vbi ſup̄ licꝫ aūt caro xp̄i in ſepulcro
dormierit p verā mortē ⁊ anime ſe
parationeꝫ. tñ diuinitas vtriqꝫ cōiun
cta vigilabat ſcd̄m ꝙ dicit canti. vij.
Ego dormio ⁊ cor meū vigilat ꝓp̄e
tate ⁊ v̄tute hmōi diuinitatis ſic vi
gilātis ſurrexit a ſomno mortis Vñ
pōt exponi qđ dī Jere. iiij. aſcendit
leo de cubili ſuo. q̄a xp̄s q̄ eſt leo de
tribu iuda de ſepulchro aſcēdit v̄tu
te ꝓp̄a ¶. Secūdo aſſimulat' leoni
ꝓpter tpus ⁊ modū. q̄a reſurrectio
xp̄i facta eſt poſt triduū. qđ tñ ac
cipit' p ſinochē. ita ſimil'r leo natus
de nouo trib' dieb' dī dormire ſcd̄m
yſidorū vbi ſup̄ ⁊ poſtea fremitu. ⁊
rugitu patris excitat'. ſic xp̄s poſt
triduū dormitionis in ſepulchro. v̄
tute dei patris fuit excitat' a mortu
is ſomno ſm̄ ꝙ dī act. iij. hūc deus
ſuſcitauit a mortuis. ⁊c. ⁊ ideo de h̄
pōt exponi illđ geneſis. xlix. catul'
leonis iuda ⁊ ſeq̄t' requieſcēs accubui
ſti leo. ſ. in ſepulchro. ⁊ ſubdit' q̄s
ſuſcitauit eū de ſomno mortis poſt
triduum ad quod pōt r̄nderi de' p̄r
vt patet ex p̄dictis ¶ Tercio aſſimu
latur reſurrectio leoni ꝓpter aſſecu
tū imperiū. q̄a licet xp̄s ante reſur
rectionē humilis ⁊ ſubiect' apparu
it. tñ in reſurrectione ſua dñiū omi
um optinuit ſm̄ ꝙ dicit apoſtol' ad
phi. ij. humiliauit ſemet ip̄m. factus
obediēs vſqꝫ ad mortem mortē aūt

crucis ꝓpter qđ ⁊ deus exaltauit eū
⁊ donauit illi nomē qđ eſt ſup omē
nomē meū vt in nōie iheſu omē ge
nu flectat' celeſtiū terreſtriū ⁊ infer
norū ⁊. ⁊c. in leōe inuenit' huiuſmo
di ſimilitudo in q̄ntū eſt rex animali
um vt p̄dictū eſt ⁊ hoc eſt qđ dicit'
apo. vij. vicit leo de tribu iuda q̄a p
ſuā benedictā paſſionem ⁊ reſurrec
tionē ſubiecit ſibi oēm creaturam.
¶ Ad rōnes in oppo. ad primā r̄nde
tur negādo ɔn̄am ⁊ rō ē q̄a hic non
accipit' cā ſignificatiōis ſeu figura
tionis ex pte cōditionis perſone deſi
gnate p leonē. ſꝫ ex pte materie ſcrip
te ſiue de q̄ loq̄tur in euāgelio p̄nci
pal'r ſiue ſpāl'r ¶ Ad ſecūdam partꝫ
r̄nſio ad idē q̄a ɔn̄a nō valet q̄a licꝫ
euāgeliū marci de omib' factis xp̄i
loq̄t' tñ ſpecial'r v̄ſat' circa reſurrec
tionem xp̄i ⁊ regnū ei'

AD terciā. q. qua q̄ritur vtrū
licitū fuit ſcō marco ampu
tare digitū vt ſacerdocio in
dignus haberetur ⁊ vr̄ ꝙ ſic. Pri
mo ſic ex hiſtoria ſua in qua legit'
ꝙ ſic fecit ⁊ tñ nō reprobatur de h̄
¶. Secūdo ſic occidere ſe ip̄ꝫ eſt ma
gis q̄ꝫ mutilare Sāpſon aūt ſe inter
fecit vt habetur iudicuꝫ. xvi. ⁊ tñ nu
meratur inter ſcōs ad hebre. xi. ꝗ li
citū eſt mutilare ſeip̄m ꝓpter aliq̄ꝫ
cām ¶ Tercio ſic minus bonū ē cō
tēpnēdum ꝓpter cōſeruationeꝫ ma
ioris boni ſicut ad cōſeruacionē vite
aliq̄s ꝓicit merces in mari. ſꝫ v̄tus
caſtitatis ē mai' bonū q̄ꝫ mēbrū cor
porale. ergo licite pōt aliq̄s ſibi ſcin
dere virilia ꝓpter cōſeruationē caſti
tatis ¶ In oppo. arguitur per illud

[illegible] Si q̄s [illegible] ſibi [illegible]
[illegible] nō ſit [illegible] ſit
eſt ¶. R̄ñſio [illegible] pars corpo
ris [illegible] ad totū cui' pars eſt. ⁊
[illegible] ꝓut reſpicit
[illegible] corporis. ⁊ [illegible] ꝓut
[illegible] ⁊ [illegible]
[illegible] pars corporis [illegible]
ad [illegible] corpus [illegible] homi
nem [illegible] pars eſt [illegible] homo.
ad totā [illegible] ſi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pōt [illegible] mēbra
[illegible] ab eo cui' eſt [illegible]
[illegible] vel ab alio [illegible]
q̄a [illegible] fui
corporis. [illegible]
[illegible] occidit' [illegible] hoi
[illegible] in [illegible] vita ēēt in
[illegible] cōtrarie [illegible]
[illegible] cōtrarie [illegible]
[illegible] eſt [illegible] concluſio
[illegible] nō eſt licitū [illegible] ſe
ip̄m mutilare. ⁊ hoc probatur ſic.
¶ Primo q̄a [illegible] naturalr̄ amat ſe
ip̄m [illegible]
[illegible] ſe ip̄m ē
[illegible] habe
[illegible] ſimil'r
eſt pars [illegible]
[illegible] eſt
agere contra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ipſius ſan

eſt patet cōcluſio q̄a deus eſt auctor
nature ⁊ dñs vite ⁊ mortis humanī
⁊ p ɔn̄a omniū mēbrorū. ⁊ iō ſi pre
cipit hōi ſibi [illegible] vitā vel mem
brū aliqđ nō [illegible] ſꝫ etiā debitū
eſt hoc [illegible] dicit ſcūs tho.
in ſecūda [illegible] ar. ij. ꝙ
[illegible] marcus hoc
ꝙ [illegible] ex inſtinctu
[illegible] nō licet ali
[illegible] ſꝫ mō [illegible]
[illegible] in ſecūda ſcđe. q.
[illegible] ciuitate dī ꝙ
[illegible] ꝙ ſeip̄m cum
[illegible] niſi q̄a
[illegible] illū
[illegible] al
[illegible] q̄
[illegible]
[illegible] fecit ¶. Ad
[illegible] de ſcō
marco [illegible] ſecūdā de ſampſon
[illegible] ¶ Ad terciam r̄ñdet'
negādo ɔn̄am [illegible] eſt. q̄a illud aſ
[illegible] ſcūs tho. ē
[illegible] nō pōt
q̄a ſaluti [illegible] pōt [illegible]
[illegible] mēbri [illegible] peccām
[illegible] ⁊ iō in nullo caſu
licet mēbrū [illegible] ꝓpter quod
cūq̄ peccām vitādum. [illegible] ex
[illegible] illud mat. xix. ſūt eunuchi q̄
ſeip̄os caſtrauerūt ꝓpt' regnū ce
lorū [illegible] mēbrorū abſciſſione. ſꝫ
[illegible] cogitacionū ſine exceptione [illegible]
[illegible] qui membrum
[illegible] ſunt ta
[illegible]
¶ In feſto beati petri martiris de
ordine p̄dicatorū ē euāgeliū. Si q̄s

vult venire poſt me .ꝛc. mat. xvi. circa qđ pñt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrũ ad conſecucionem eterne beatitudinis ſit neceſſe abnegare ſemetipm̃ ⁊ tollere crucẽ ſuam ⁊ ſequi xp̃m.

¶ Secũdo vtrũ beat⁹ petrus marti dicat᷒ triplici aureola dotatus.

AD primã q. vtrũ ad cõſecutõez eterne beatitudinis ſit neceſſe abnegare ſemetip̃z ⁊ tollere crucẽ ſuã ⁊ ſeq̃ xp̃m ⁊ vr̃ ꝙ nõ ¶ Primo ſic ad cõſecutionem vite eterne neceſſe hõ dꝫ diligere ſe ip̃m ꝫ non abnegare. ꝯña vr̃ bona q̃a iſta duo videt᷒ eẽ contraria Añs eſt manifeſtũ. q̃m ſi diligere proximũ cadat ſub p̃cepto illũ diligere deo ſicˀ meipſũ. ergo ſub p̃cepto cadit vt q̃s ſe ip̃m ex caritate diligat ¶ Secũdo ſic dr̃ ad ephe. Nemo vnq̃ꝫ carnẽ ſuã odio habuit. Nã hõ naturalˀr diligit vitã ſuã corporalẽ. ꝫ ad conſecutõem eterne vite non eſt neccẽ abnegare ſe ipſũ ¶ Tercio ſic mathei .xi. dr̃ Iugũ meũ ſuaue eſt. ⁊ on⁹ meũ leue. ꝫ h̃ non vr̃ ſtare cũ hoc ꝙ oporteat ſumere crucẽ ad cõſecutionẽ vite eterne ¶ In oppoſitũ. eſt euãgeliũ pñs Rño dicẽdum ꝙ vera eſt ſñia dñi. tria enĩz ſũt vt dicit Criſo. ad euntẽ poſt xp̃m. Primũ ẽ abnegatio ſui ipſi⁹ ſꝫm ptẽ ſenſibilem .i. voluptatũ carnaliũ ⁊ tp̃aliũ abnegatio. Secũduz ẽ crucis ſuſceptio Terciũ eſt imitacio. Primũ notat᷒ cũ dicit ſi q̃s vult poſt me venire abneget ſemet ip̃m ⁊ dicit Criſo. ꝙ loq̃tur p ſimilitudinẽ vt ſi haberes filiũ ⁊ videres eũ male tractari ſi nõ curares tu abnegares. ſic ſi vis ſeq̃ paſſionẽ dñi oporteret ꝙ abneges te .i. p michilo te reputes. pſ. factus ſũ ſicut hõ non audiẽs ⁊ non habẽs in ore ſuo redargutões. Secũdũ eſt ibi. ⁊ tollat crucem ſuã .i. pat⁹ ſit in animo pati crucem ſiue mori morte acerbiſſima ⁊ turpiſſima ꝓpt̃ xp̃m vt ip̃e ꝓ te fecit ſꝫm illud morte turpiſſima cõdẽpnemus eũ. Vnđ hõ debꝫ eẽ parat⁹ pati q̃ncũqꝫ mortem ꝓpter deũ Terciũ tãgit᷒ ibi ⁊ ſeq̃tur me ⁊ ad h̃ xp̃s rõnem inducens ſubdit Qui enĩz voluerit animã ſuã ſaluã facere pdat eã. h̃ aũt põt dupl'r intelligi pdere enim põt habere duplicẽ ſignificationẽ ¶ Vno modo idẽ eſt ꝙ amittere. ⁊ in iſto ſenſu cũ dicit pdet eam ſubintelligẽduz ẽ in alia vita quaſi diceret qui voluerit animã ſuaꝫ ſaluã facere .i. delicijs ⁊ voluptatibus occupare in hac vita q̃a h̃ eſt vitã ſuã ſaluare ſꝫm opinionẽ carnaliũ ⁊ talis pdet eã in alia vita q̃a obligat eã ad penã inferni. Alio mõ pdere idẽ eſt ꝙ deſtruere ⁊ tũc cũ dr̃ pdet eã ſubintelligit᷒ in hac vita. ⁊ ẽ ſenſus.. Qui voluerit animã ſuã ſaluã facere q̃ntũ ad meritũ vite eterne ip̃e pdet eã .i. diſtrahet corpus laborib⁹ ⁊ paſſionib⁹ exponẽdo ex q̃b⁹ ſeq̃tur ſepatio anime a corpore. ⁊ h̃ eſt animã pdere ſꝫm eſtimationẽ falſaꝫ carnaliũ licꝫ ſic ſaluare eã ſꝫm v̓itatẽ. ⁊ ſꝫm hũc vltimũ ſenſũ. ſeq̃tur q̃ aũt pdiderit animaꝫ ſuã ꝓpter me .i. ꝓpter deũ mortem ſuſtinẽdo ip̃e inueniet eã in beatitudine deo fruẽdo ¶ Ad rõnes in op. Ad primã rñdet᷒ negando ꝯñam q̃a abnegare ſe ip̃m ſꝫm exteriorẽ ſiue ſenſibilẽ naturã non obtẽperãdo in his q̃ repugnãt rõni non ẽ cõtrariũ ei qđ eſt diligere ſeipſũ. vt ẽ p̃ceptũ q̃a h̃ intelligit᷒ intelligit᷒ ſꝫm naturã rõnalem. vt .ſ. hõ velit ſibi bona q̃ ptinẽt ad pfectionẽz rõnis amare aũt ſeip̃m ſꝫm naturã ſenſibileꝫ ſibi obtẽperãda non eſt. vere amare ſe ip̃m ex caritate. ꝓpt̃ qđ diligere ſe ip̃m naturã exteriorẽ in his q̃ repugnãt rõni ẽ vituperabile. Vnđ .ij. thi. .iij. dr̃ ꝙ in nouiſſimis diebus inſtabũt tp̃a piculoſa. ⁊ erũt hões amãtes ſeip̃os. ꝫ in his in q̃bus natura exterior interiori cõcordat ẽ laudabile Vnđ h̃ eſt abnegare ſemetipſũ .ſ. affectũ humanũ nõ ſeq̃ ꝫ refrenare ⁊ ſubiugare rõni ¶ Ad ſecũdaꝫ rñdet᷒ negãdo ꝯñãm ⁊ rõ eſt. q̃a nõ dicim⁹ ꝙ ad cõſecutionẽ vite eterne debeam⁹ nos interficere aut deſtruam⁹ naturã. q̃a nemo carnẽ ſuã odio habuit ad ephe. vij. ꝫ abnegamus nos .ſ. ſenſibilẽ naturã in his q̃ repugnãt ⁊ cõtrariãt᷒ rõni. vel q̃a retardãt nos a cõſecutõe bonorũ ſpũaliũ reſtrĩgemus ⁊ humiliemus rõni ſicˀ dicit apl's .i. cor. ix. Caſtigo corp⁹ meũ ⁊ in ſuitutẽ redigo. ꝛc. ¶ Ad terciam rñdet᷒ negãdo ꝯñãm ⁊ rõ ẽ q̃a lex xp̃i dr̃ iugũ ſuaue ⁊ onus leue diligẽtib⁹ quia vt dicit Aug⁹. amor omnia leuia facit ⁊ amãti nichil ẽ difficile nec hoc repugnat ei ꝙ hõ animo ſit pat⁹ ſuſcipe mortem ꝓpter xp̃m ſi fuerit expediẽs. vel crux dr̃ ibi mortificatio carnis de qua apl's ad gala. vij. q̃ aũt xp̃i ſũt .ſ. q̃ ſpũm dei hñt carnẽ ſuã crucifixerũt cũ vicijs ⁊ cõcupiſcẽtijs ſuis paſſionib⁹ q̃b⁹ anima inclinat᷒ ad peccãdum. ⁊ q̃a tal's ad hec opa mouẽt᷒ ex deuoctiõe ad xp̃m crucifixũ. iõ ſignanter dicit apl's crucifixerũt .i. xp̃o crucifixo ſe cõformauerũt affligẽdo carnẽ ſuã Vnđ ad gala. ij. dicit apl's vt deo viuã xp̃o crucifix⁹ ſũ cruci.

AD ſecũdam. q. ꝙ beatus petr⁹ martir dr̃ triplici aureola dotatus. q̃a v̓go. q̃a predicator ſiue doctor. q̃a martir Queritur vtruꝫ iſte tres aureole in beato petro martire fuerũt eq̃les ⁊ vr̃ ꝙ non. q̃a aureola v̓ginitatis vr̃ eſſe maior inter alias. Dicit enĩz Ciprianus de v̓ginibus loq̃ns ꝙ illuſtrior ſit portio gregis xp̃i Secũdo alijs vr̃ ꝙ aureola martirij ſit maior ⁊ h̃ dicit Beda ¶ Rñio dicẽdũ ꝙ tres aureole in beato petro non fuerunt eq̃les ⁊ ꝙ ſimpl'r loq̃ndo aureola debita q̃a martir excellẽtior ceteris Pro quo notãdũ iuxta ſcñi tho in .iij. di. .xix. ꝙ p̃eminẽcia aureole ad aureolã dupl'r põt attẽdi ¶ Primo ex pte pugne vt dicat᷒ aureola potior q̃ forciori pugne debet᷒. ⁊ p hũc modũ aureola martirũ alijs aureolis ſupeminet quodãmõ ⁊ aureola v̓ginũ Alio mõ pugna enĩz martirũ eſt fortior ſꝫm ſeip̃m ⁊ vehemẽti⁹ affligẽſ ꝫ pugna carnis eſt piculoſior in q̃ntũ eſt diuturnior ⁊ magis nobis iminet eminino ¶ Secũdo ex pte eorum de q̃b⁹ eſt pugna. ⁊ ſic aureola doctorũ inter omnes ẽ potior. q̃a huiuſmodi pugna v̓ſat᷒ circa opa intelligibilia. Alie vero pugne circa ſenſibiles paſſiones eminẽcia q̃ attẽditur

ex pte pugne eſt aureolis eſſentialı
oꝛ .qa aureola ſm ꝓpꝛiam rõnem reſ
picit victoriã ⁊ pugnã .difficultas
etiã pugne q̃ attẽdit ex pte ipſi⁹ pu
gne eſt potioꝛ q̃ȝ illa q̃ attẽdit ex p
te nr̃i in q̃ntum eſt nobis viciniox ⁊
iõ ſimplr loq̃ndo aureola martirum
inter oẽs eſt potioꝛ .⁊ iõ dr̃ mat.v.
ꝙ in octaua beatitudine .xc.q̃ ad m̃r
tirẽs ptinet ſ.beati q̃ pſecutõeȝ patiũ
tur oẽs alij pficiũt ꝓpter hoc etiã ec
cleſia in cõnumeratiõe ſcõrũ martires
doctoribꝰ ⁊ virginibꝰ ꝓordinat .ſ
q̃ntũ ad aliq̃d nichil prohibet alias
aureolas excellẽtiores eſſe . ⁊ p hoc
patet rñſio ad obiecta .

¶ In feſto aplõrũ philippi ⁊ Ja
cobi eſt euãgelium In illo tp̃e dixit
non turbet᷑ coꝛ vr̃m Jo.xiiij.poſſunt
diſputari ſeq̃ntes q̃ſtiones.

¶ Primo vtrum explicite credere
miſteriũ incarnatõis xp̃i ſit de neceſ
ſitate ſalutis.

¶ Secũdo vtrũ credere explicite
trinitatem diuinarũ pſonaruȝ ſit de
neceſſitate ſalutis

¶ Tercio vtrũ põt cognoſci vna
diuinarũ pſonarũ nõ cognita alia.

Ad primã .q.ſic ꝓceditur ⁊
vr̃ ꝙ explicite credere miſ
teriũ incarnatõis xp̃i ſit d
neceſſitate ſalutis ¶ Primo ſic .non
eniȝ tenet᷑ hõ credere ea q̃ angeli
ignorãt .qa explicatio fidei fit p re
uelationem diuinã q̃ puenit ad hõi
nes mediãtibꝰ angelis vt dicit dyo.
.iiij.ce.Jerar. ſ angeli miſterium in
carnatõis ignorauerũt . vt vr̃ dicere
dyo.exponẽs illud Jſa.lxiij.q̃s eſt qui
venit de edõ .ḡ angeli nõ tenebãtur

de hoc habere fidẽ explicitã ¶ Secun
do ſic ſicut dicit dyo.ix.ce.Je. multi
etiã de gẽtilibꝰ añ aduentuȝ xp̃i ſal
uati ſũt . ſ illi nõ habebãt fidẽ expli
citã d redẽptore .quia reuelatio eis
non erat facta ḡ .ꝛc ¶ Tercio ſic ad
uẽtus redẽptiõis non ẽ de dictamine
legis naturalis . ſ q̃ erãt in lege na
turali ſaluabãt᷑ implẽtes ea q̃ erant
de dictamine legis naturalis ḡ .ꝛc.

¶ Sed in oppo.eſt euãgeliũ in quo
xp̃s reꝑhendẽdo thomã dicẽtem do
mine neſcimꝰ quo vadis . ⁊ viã q̃uo
ſcire poſſumus .ibi rñdens ait . ego
ſũ via ⁊ nemo venit ad patrem niſi
p me.ſi in me credẽdo ⁊ mea opera
imitãdo in quo tãgit miſteriũ incar
natõis Rõne ſic illud ꝓpꝛie ⁊ p ſe ꝑti
net ad obiectũ fidei p qd̃ hõ beatitu
dinẽ cõſeq̃t᷑ .via aũt hoĩbꝰ veniẽdi
ad beatitudinẽ eſt miſteriũ incarna
tionis ⁊ paſſionis xp̃i dr̃ eniȝ act .iiij
ij.nõ eſt aliud nomẽ datũ hoĩbus in
quo oporteat nos ſaluos fieri ḡ ne
ceſſariũ erat ad ſalutẽ habere fidẽ
miſterij incarnatõis .ad q̃m fidẽ di
uerſimode ſe hȝ genus humanũ ſm
diuerſa tp̃a. In pmo eniȝ ſtatu ante
peccm̃ nõ oportebat ab aliquo hõie
habere fidẽ explicitã de incarnatõis
miſterio ſm qd̃ ordinabat᷑ ad libera
tionẽ a pecco Jſta cõcluſio patet qa
nondũ vtiq̃ erat inducta ſ ſufficie
bat hõẽ fidẽ explicitã in cognitione
dei vꝫ .ſ.hõ crederet ꝙ deꝰ eẽt remune
ratoꝛ ... eis q̃ neceſſaria eſſent ⁊ ad ſa
lutẽ . In ſecũdo aũt ſtatu poſt pec
catũ ante aduẽtuȝ xp̃i q̃dã habebãt
fidẽ explicitã de redẽptore q̃bꝰ reue
latio facta erat q̃ maiores dicebãtur

Quidã vt minores fidẽ implicitã ha
bebãt in fide maiorũ Vnd̃ eis ſacra
mẽtum redẽptionis ſub ſignis ſacri
ficioꝝ ꝓponebat᷑ in ſtatu aũt poſt
aduẽtum xp̃i qa iã miſteriũ redẽptõ
nis impletũ erat corporalr̃ ⁊ viſibi
liter ⁊ p̄dicatũ oẽs tã maiores q̃ȝ mi
nores tenẽt᷑ ad explicite credendum
p̄cipue q̃ntũ ad ea q̃ cõiter in eccl̃ia
ſolẽpnizãt᷑ ⁊ publice ꝓponũt᷑ .ſicẽ
ſũt articuli incarnatõis .alias autẽ
ſubtiles cõſideratões circa incarna
tõis articlõs tenẽt᷑ aliq̃ magis vel
minus explicite credere ſm ꝙ cõue
nit ſtatui ⁊ officio vniꝰ cuiuſq̃ȝ.

¶ Ad rõnes in oppo. ad pmã rñ
det᷑ ꝙ angeli p̄mitus de incarnatio
nis miſterio edocti ſũt q̃m hõies vt
dicit dyo.c.iiij.ce.Jere q̃ztũ ad ipaȝ
ſbam eiꝰ qd̃ credẽduȝ ẽ q̃zuis non q̃ȝ
eũ ad oẽs circũſtãcias omniũ articulo
rũ quas poſtea rebꝰ euenientibus co
gnouerũt ¶ Ad ſecũdam rñdet᷑ ꝙ
rõ non ꝓcedit.tũ pmo qa multis gẽti
libꝰ reuelatio facta fuit ſicẽ pꝫ p ea
q̃ p̄dixerũt nã Job dr̃ .xix. Scio ꝙ
redẽptor meꝰ viuit Sibilla etiã ꝓ
nũciauit aliq̃ de xp̃o vt Augꝰ dicit
Tũ ſecũdo qa ſi aliq̃ ſaluati ſũt q̃bus
non erat facta reuelacio nõ fuerunt
ſaluati abſq̃ȝ fide meditatoris qa ⁊
ſi non habuerunt fidẽ explicitã ha
buerũt implicitã in diuina ꝓuidẽtia
credẽtes deũ eẽ liberatorẽ hominuȝ
ſm modos ſibi placitos .⁊ ſm ꝙ ali
q̃bus veritatem cognoſcẽtibus ipſe
reuelaſſet ſm illud Jo.xxxvij.q̃ docȝ
nos ſup iumẽta terre Ad tercam
rñdet᷑ negãdo ɔñam ⁊ rõ eſt qa q̃ȝ
q̃ȝ da cognicionẽ miſterij incarnatõ

nis non ſufficeret p ſe natura ſuffi
ciebat tñ cũ lege ſcripta añ legẽ ve
ro adiũctam p graciam

Ad ſecũdam.q.ſic ꝓceditur
⁊ vr̃ ꝙ credere explicite tri
nitatem diuinarũ pſonarũ
non ſit de neceſſitate ſalutis ¶ Pri
mo ſic dicit eniȝ aplſ̃s ad hebre.xi.
credere oportet accedẽteȝ ad deũ qa
eſt .ḡ vr̃ ꝙ nõ oportuit credere diſ
tinctionẽ pſonarũ ¶ . Secũdo ſic.co
gnitio fidei ẽ neceſſaria in q̃ntũ nos
in finẽ dirigit .ſ deus eſt finis nr̃ in
q̃ntũ eſt ſũmũ bonũ qd̃ ad eſſentiaȝ
ptinet .ḡ vr̃ ꝙ ſufficiebat de deo cre
dere eſſentialia ¶ Tercio ſacra ſcrip
tura eſt regula fidei .ſ in ſcriptura
veteris teſtamenti non fuit facta ex
p̄ſſa mẽtio de trinitate . ḡ non erat
neceſſariũ credere illã . In oppo.ẽ
euãgeliũ p̄ns vbi xp̄s reprehẽdẽs
philippũ ait .tãto tp̃ore vobiſcũ ſũ
⁊ non cognouiſtis me ibi philippe
q̃ vidit me vidit ⁊ patrẽ meum non
credis qa ego in p̄re ⁊ pr̃ in me eſt.

Rño dicẽdum ꝙ poſt tp̃us gracie
diuulgate tenemuȝ explicite ad credẽ
dũ miſteriũ trinitatis Jſta concluſio
ſic declarat᷑ . miſteriũ xp̃i explicite
credi non põt ſine fide trinitatis.qa
in miſterio xp̃i hoc continet᷑ ꝙ filiꝰ dei
carnem aſſumpſit . Jtẽ ꝙ p graciaȝ
ſpũs ſancti mundũ renouauit . ⁊ ite
rũ ꝙ de ſpũ ſcõ conceptus fuerit .⁊
iõ eo mõ quo miſteriũ xp̃i ante xp̃ȝ
fuit quidẽ explicite creditũ a maiori
bꝰ ⁊ implicite aũt ⁊ q̃ſi obũbrate a
minoꝛibꝰ ita etiã miſteriũ trinitatis
⁊ iõ poſt tp̃us gracie diuulgate te
nẽt᷑ oẽs ſicut dictũ eſt ad credẽdum

miſteriū trinitatis ꝛ oēs q̄ renaſcun
tur in xp̄o h̄ adipiſcūt᷒ ꝑ inuocatio
nem trinitatis ſm illud mat. vlti. Eū
tes docete oēs gētes baptizātes eos
in nōie .p.ꝛ.f.ꝛ ſ.s. ¶ Ad rōnes in
oppo. ad primā r̄ndet᷒ negādo ꝯnāz
ꝛ rō eſt q̄a apl'us poſuit illa q̄ opor
tuit explicite credere de deo ōi tp̄ore
ꝛ quo ad oēs ꝙ. Ad ſecūdam r̄nt ne
gādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a ad dirigēduz
in finē nō ſolū oꝫ cognoſcere finē ſꝫ
ea q̄bꝰ in finez dirigi non pōt ꝛ
iō oꝫ habere explicitā fidē. non tm̄
de fine ſꝫ etiā de miſterio trinitatis.
q̄a ſine diuinarū pſonarū miſſiōe in
finē beatitudinis venīri non poteſt.
¶ Ad terciā r̄nt vno mō negando
minorem. q̄a in veteri teſtō mltipl'r
eſt expſſa trinitas pſonarū ſic ſta
tim in pncipio gene. vbi ad expſſio
nem trinitatis dr̄ Faciamus hōiem
ad imaginē ꝛ ſimilitudinē nr̄am Tū
ſecūdo q̄a non erat neceſſariū vt ex
plicite oēs cognoſcerēt miſteriū tri
nitatis. iō non fuit poſitū miſteriū
trinitatis manifeſte in veteri teſtō.
ſꝫ velate vt ſapiētes credere poſſent
Ad terciā .q. ſic ꝓcedit᷒ ꝛ vi
det᷒ ꝙ vna pſonarum pōt
cognoſci alia non cognita.
Primo ſic eſſencia diuinitatis pōt co
gnoſci non cognita diſtinctiōe pſo
narū ſicut cognoſcebāt phi. ꝫ etiaz
vna pſona alia non cognita. Secū
do ſic diſcipuli hēbāt noticiā de xp̄o
ꝛ tn̄ non hēbāt de patre. Vn̄ dicit
philippus oſ̄nde nobis patrē ꝛ ſuffi
cit nobis ¶ Tercio ſic diuine pſone
hn̄t diſtinctos articl'os ꝛ ꝑ ꝯns diſ
tinctas cognitōes. ꝫ vna poteſt co
gnoſci alia nō cognita ꝙ. In oppo.
eſt euāgeliū pn̄s vbi xp̄s ait Si co
gnouiſſetis me ꝛ patrē meum vtiqꝫ
cognouiſſetis. ꝛ infra tāto tp̄e vo
biſcū ſū ꝛ cognouiſſetis me. philip
pe q̄ vidit me videt ꝛ patrem meūz
quō tu dicis oſ̄nde nobis patrē. non
credis q̄a ego in patre ꝛ pē in me ē
Rn̄o dicēdum ꝙ q̄a v̄ba hmōi euā
gelij ſūt aliq̄ obſcura ſūt aliq̄ notā
da Pro eiꝰ intelligēcia pmo notāduz
ꝙ ſm Augꝰ. inter diſcipulos aliqui
erāt q̄ etiā xp̄m ſm ꝙ erat verbum
dei cognoſcebāt. quorū vnꝰ erat pe
trus q̄ dixit tu es xp̄s filius dei viui
mat. xvi. Alij erāt q̄ eū vero non co
gnoſcebant. inter quos erat philip
pus q̄tuz ad pmos dixit quo ego va
do vos ſcitis q̄ntū vero ad ſecundos
dixit non cognouiſtis me Secundo
notādum ꝙ xp̄s dupl'r cognoſci po
terat. vel ſm humanā naturā. ꝛ ſic
oēs ſciebāt. ꝛ q̄ntū ad hoc dixit quo
ego vado vos ſcitis q̄a vado ad pa
trem quē ſcitis ꝑ me vobis manifeſ
tatū. via aūt ꝑ q̄ꝫ vado ego ſū q̄ꝫ ſci
tis ¶ Secūdo pōt cognoſci ſm diui
nā naturā. ꝛ ſm hāc dicit ꝛ non co
gnouiſtis me ¶. Tercio notāduz ꝙ
non eſt incōueniēs ꝙ vnū ꝛ idē ſci
ri ꝛ ignorari diuerſimode pōt cogni
cio. n. humana ꝓcedit de imperfecto
ad pfectū. vt habet᷒ pmo phi. ꝛ iō
illud qd̄ ſcitur in generali ꝛ confuſe
bene ignorat᷒ in pticulari ꝛ ꝛ deter
minate ſic erat in propoſito. q̄a xp̄i
doctrina in quodā generali ꝛ confu
ſo acceptarāt. ꝛ ſic dicit xp̄s eos ſci
re determinate aūt ꝛ pfecte adhuc
neſciebāt. ꝛ ſic tho. negauit ſe ſcire
ꝓpter ꝙ xp̄s explicat magis in pti
culari. ego ſū via ſm humanitatez
q̄a illa que geſſit in humanitate ſūt
via pducēs nos ad gl'iam. ꝛ ſic veri
q̄ꝫ dixit verū vt dicit Albertus. xp̄s
enīz dixerat ꝙ ſe q̄ via erat nouerāt
thomas aūt negat q̄a licꝫ xp̄m noue
rat. tn̄ de xp̄o ſub intēcione vie du
bitabat ꝛ q̄rit ſicut q̄ noſcit xp̄m nō
oꝫ ꝙ cognoſcat eū ſub forma venīē
tis. ſic ꝫ dicit n̄ ſcimꝰ quo vadis q̄a
lꝫ ꝙ ad patris beatitudinē vadis nō
tn̄ ſcimꝰ patrē ſub rōe termini ſiue
finis vie tue. ꝛ iō ne ſcimus quo va
dis. Dicit ihēſus ecce illuminatio du
bitationis. ego ſū via veritas ꝛ vita
via ꝑ me vt certū exēplum virtutis
trāſitis. ego ſū veritas .i. doctrina
in q̄cūqꝫ deuiat᷒ ego ſū vita quo ad
veritatē in quacūqꝫ ꝑ me viuit in ſē
piternū viuit. h̄ imēdit ita vt dicit
albertus ꝙ ſit via cōueniēter ꝓbat
dicēs nemo venit ad patrē niſi ꝑ me
ducētem ſicut via ducit. quia nec ad
cognitionē patris venit niſi ꝑ me
Jo. i. vnigenitꝰ q̄ eſt in ſinu patris
ipē enarrabit ꝛ dans certā termini
vie demōſtrationē ſubiūgit dicēs ſi
cognouiſſetis me ſm diuinitatē quā
in opibꝰ ꝛ operū meorū cognoſcere
facile potuiſtis ꝛ patrē meū q̄ vnus
in deitate mecū eſt cognouiſſetis vel
q̄ꝫ q̄a nr̄a opera indiuiſa ſunt ſicut
indiuiſa ē v̄tus ꝛ ſb̄a qua operamur
āmodo cognoſcetis eū. accepto ſpū
ſcō poſt reſurrectionē ꝛ aſcēſionem
meā. q̄ reuelabit vobis oīa q̄ dixi
vobis Jo. xvi. Cū venerit ꝑaclitꝰ q̄ꝫ
ego mittā. ꝛc̄. ille docebit vobis oīa
vt vidiſtis eū q̄a videndo me in quo
eſt diuina natura q̄ eſt idē ꝙ pater.
vidiſtis eū q̄ enīz miſit me mecū eſt
Jo. viij. ꝯſequenter ſeq̄tur dubitacio
philippi que orit᷒ ex pcedenti .q. d.
ex quo dicis patrē eē deū ad quē va
dis ꝛ in quo eſt terminus nr̄i beati
tudinis. oſ̄nde nobis patrem ꝛ ſuffi
cit nobis. ac ſi dicat ꝛ ſi nichil vltra
q̄rit᷒ h̄ dixit philippus. q̄a patrem
in rōne patris non nouit ſꝫ in rōne
dei. Philippus enim rudis fuit vt di
cit albertꝰ q̄a licꝫ cognouerit deū in
rōne dei non tn̄ cognouit ſub diſtin
ctione pſonarū. ꝛ indigebat illumi
natiōe ampliori ꝛ illā xp̄s ſicut doc
tor pus exhibet dicēdo philippum re
darguēdo tāto tp̄e vobiſcū ſū oſtē
dēs vobis viam ꝛ patris opationē
ꝛ v̄tutē. ꝛ ſb̄am. ꝛ ꝑ illa nō cogno
uiſtis me. ac ſi diceret mirū eſt valdē
q̄a q̄ videt me videt ꝛ patrē meū .ſ.
ſm diuinitatē ꝛ iō mirū ꝙ h̄ tociēs
a me auditū nō cognouiſtis Surgit
q̄ſtio q̄ eſt ꝙ tāto tp̄e pfecte nō co
gnouerūt xp̄m Rn̄det᷒ iuxta alber
tū ſup Jo. ꝙ iō q̄a oculi eorū tenbā
tur velamine carnis ꝛ infirmitatis
xp̄i quo ſemp cogebāt᷒ dubitare. q̄a
ꝛ petrus aliq̄ndo ſe cōfitebat᷒ ꝛ ꝓ
alijs dicēs tu es. xp̄s filiꝰ dei viui ma
th. xvi. tn̄ iterū ꝓpter infirmitatez
carnis reaſſorbebāt᷒ ad fidei modi
citatem. ꝛ ꝓpter illā carnis aſſump
tā infirmitatē ſemp patrem meliorē
filio credebāt. ꝛ iō vt dicit glo. nec
filiū pfecte cognouerūt q̄a non om̄i
natura filiꝰ eſt equalis patri. ꝛ iō
q̄ patrē filio meliorem credit. nec fi
liū cognouit eſſe filiū ꝑ naturā. ꝛ iō
philippꝰ repħēſione dignꝰ fuit q̄a

non cognouit .philippe q̀ vidit me
p opa eſſe deū videt ꝛ patreꝫ qꝛ de
us incōmunicabile eſt nomē ꝛ natu
ra nulli niſi vni ſm ſbam cōueniens
ꝛ iō q̀ cognouit diuinitatem in filio
cognouit eā ꝛ in patre . qꝛ pater ꝛ
filius vnū ſūt in natura .ꝛ iō recta
ꝯña q̀ vidit filiū diſtricta cognitiōe
vidit ꝛ patrē .q̄uo tu dicis in q̄neū
apl'ꝰ electus tot doctrinis imbutus
tot reuelacionibꝰ illuminatus cū ſis
vnus de illis qbꝰ dixit mat. xiij. Vo
bis datū eſt noſcere miſteriū regnij
celorū .dicis oñde nobis patrē cum
tociēs tibi pateꝛ in demōſtrationibꝰ
operū oñſus ſit Jo .xvij. Pater ma
nifeſtaui nomē tuū hōibus quos de
diſti michi .nō credis qꝛ ego in pa
tre ꝛ pr̄ in me ē.q.diceret hoc mirū
eſt ꝯteꝛ p̄habite illuminatōis ſub
iungit pfectā rōem .d. verba q̄ ego
loquor q̄ tm̄ habēt effectū ꝙ qcqd
dico ſtatim fit .qd non conuenit niſi
verbo dei vobis ad vtilitatem vr̄am
a me ipo non loquoꝛ puate qꝛ ſic ef
fectū non haberēt .pateꝛ aūt in me
manens per ſbam ipe vt actoꝛ facit
opera in me ſicut eniꝫ indiuiſa ē na
tura ſic indiuiſa ē opatio Jo.v. opa
q̄ ego facio .ꝛc.non credis qꝛ tu non
loq̄ris tm̄ ꝓ te ſꝫ ꝓ omibꝰ alijs .qꝛ
ego in patre ꝛ pr̄ in me eſt.q.d. mi
rū eſt ſi ꝟ poſt tāta opa viſa nō cr̄
ditis alioq̄n ſupple .ſi ſimpl'r nō cre
ditis ſine alio inducēte vos ad fideꝫ
ꝓpter opa ipſa credite loq̄t' omibꝰ
apl'is qꝛ illa ſufficiēteꝛ vos ad fidē
inducūt iſtis ſic expeditis ꝓ intelli
gēcia ſana euāgelij ꝓ riſiōe ad foꝛ
mā locis eſt notādum ꝙ triplex dr̄

viſio q̄ vr̄ deus a nobis . Vna eſt q̄
pficit' lumine naturalis rōis.q.peꝛ
effectus dei q̀ ſunt q̄dā veſtigia ſur
git ad noticiā aliqualē dei ſicut dr̄
ſapi.xiij.a magnitudine ſpēi creatu
re poterat eorū creator videri .ꝛ ad
ro.i.in viſibilia dei p ea q̄ facta intel
lecta cōſpiciūt'.ꝛ de tali viſione eſt
concluſio ꝙ deus pōt videri non in
tellecta diſtinctōe pſonaꝝ ſicut ph'i
ꝛ iudei dicūt' habere noticiā dei.ſ.ꝙ
ſit ꝛ ꝙ ſit vnus ꝛ ꝙ ſit bonus ꝛ ꝙ
ſit potētiſſimus ꝛ hmōi.Cū aūt oēs
effectꝰ dei reſpiciūt potēciā ꝛ boni
tatē dei q̄ omia ptinēt ad eſſentiā di
uinā non ducūt in cognitionē diſtinc
tionis alicuiꝰ pſonarū . Secūda vi
ſio eſt q̄ hō dr̄ videre aliqua q̄ ſunt
ſup̄ intellectū humanū q̄ lucē fidi ꝛ
reuelationis dn̄i nr̄i ieſu xp̄i p ſpūm
pficitur in nobis.ꝛ iſta cognitio ali
q̄n p ſucceſſionē tpōris creuit ſic di
cit gregorius ꝙ ſm incrementum
xp̄m creuit ſciēcia ſcōrū patrū.ꝛ ali
q̄n ꝟ contingit vt dicit ſcūs tho.ex
impotēcia ad oñdendum qꝛ pncipio
totū capere non pñt .vnde oꝫ huma
nū intellectū aſſue fieri ad ea q̄ fidei
ſūt ꝓpteꝛ quod dn̄s diſcipulis dixit
Multa habeo vobis dicere q̄ nō po
teſtis portare mō Jo.xviij. ꝟ mani
feſte habemus in euāgelio Jo.nam
in pn̄ti euāgelio rep̄hēdūt' apl'i ꝙ
non conouerūt diuinitatē xp̄i nec pa
trem ſic viſū eſt infra .eō capitulo.
xvij.augmēta fide illorū dicit xp̄s ſ
gis nūc cognouerūt omia q̄ dediſti
michi abſte ſūt .i.a te ꝓcedētia quia
verba q̄ dediſti michi ab inſtāti con
ceptionis quo repletꝰ fui omi cogni

tione veritatis dedi eis interiꝰ ꝛ ex
terius docēdo ꝛ ipi acceperūt doctri
nā xp̄i recipiēdo .ꝛ cognouerūt per
doctrinā xp̄i ꝛ p miracl'a.ꝛ ꝙ hmōi
cognicio fuit fidei iō ſubdit' ꝛ credi
derūt vere.i.firmiteꝛ ꝛ ſtabil'r qꝛ tu
me miſiſti ꝛ de tali cognitiōe fuit cō
cluſio ſecūda .ꝙ cognitiōe fidei per
fecta non pōt q̀s videre vnā pſonā
alia non viſa . patet concluſio ex dic
tis xp̄i dicētis ſi cognouiſſetis me p
fecta fidei cognitōe cognoſcendo in
me diuinitatē credēdo me non ſolum
hōieꝫ ſꝫ verū deū vtiqꝫ ꝛ patreꝫ co
gnouiſſetis q̀ vnū in diuinitate ē me
cū ¶ Tercia viſio dei eſt viſio intui
tiua q̄ beati vidēt deū de qua dr̄ Jo.
xvij Hec eſt vita eterna vt cognoſ
cāt te ſolū deū ꝛ quē miſiſti iheſum
xp̄m .ꝛ de tali eſt concluſio tercia ꝙ
eſt impoſſibile videri in diuinis vna
pſona alia non viſa .pꝫ concluſio ex
pn̄ti euāgelio ait eniꝫ xp̄s qui vidit
me vidit ꝛ patrem meū Rōe ꝓbat'
ſic in pſona diuina non intelligimꝰ
niſi ſbam ſiue naturā q̄ vna eſt ſim
pliciſſima eſt trium pſonarū nec pōt
videri in vna pſona q̄n eadē videatur
in alia . Secūdo intelligimꝰ relatio
nē ſꝫ relatiua ſūt ſil' natura intellecti
ua . ita ꝙ vnū eſt intellectu alteriꝰ
vt pr̄ dr̄ filij pr̄.ꝛ filiꝰ patris .filius
ergo impoſſibile eſt viſione apta q̄
eſt viſio p eſſenciā cognoſcere vnā
pſonā alia nō cognita ¶ Ad rōnes
in oppo.ad primā rn̄det' ꝙ rō ꝓce
dit de pma cognitiōe naturali qꝛ ta
li non cognoſcit' diſtinctio pſonarū
in diuinis ¶ Ad ſecūdam rn̄det' ꝙ
cognitio diſcipulorū ad minꝰ thome

ꝛ philippi fuerit impfecta cognitō
ꝛ iō merito rep̄hēſi fuerūt a xp̄o.
¶ Ad terciā rn̄det' negādo ꝯnāꝫ ꝛ
rō eſt qꝛ nō oēs articuli ſunt ſic diſ
tincti vt in eis non implicet' cogni
tio plurimū pſonarū . vt cū dr̄ Cre
do in deū patrē omipotēteꝫ iā intel
ligit' cū patre filiꝰ . Itē cū dr̄ ꝛ ihe
ſū filiū eiꝰ implicantur due pſone.
Qui conceptus eſt de ſpū ſcō . Ecce
implicāt' due pſone .ꝛ ita rō non ꝓ
cedit .tū etiā qꝛ lꝫ in articlo vno nō
fiat mētio niſi de vna pſona non ſeq̄
tuꝛ ꝙ pfecta cognitione fidei poſſit
cognoſci vna pſona alia non cogni
ta qꝛ ſi de patre habeo pfectā fidm
oportet ꝙ cognoſcā de eo ꝙ genu
it filiū ab eterno ꝛ ab eo filio ꝓceſ
ſerit ſpūs ſcūs ꝛ ſic de alijs.

¶ In feſto inuentionis ſancte cru
cis eſt euāgeliū Erat hō ex phariſe
is .ꝛc. Jo.iij.Circa qd pn̄t diſ.ſc.q.

¶ Primo vtrū fuerit conueniēſ cō
paratio cū dr̄ ſic . Moiſes exaltauit
ſpētem in deſto ita oꝫ exaltare fili
um hominis

¶ Secūdo vtrū āt verū ꝙ nēo aſ
cendit in celū niſi q̀ deſcēdit de celo fili
us q̀ eſt in terra.

¶ Tercio vtrū crux xp̄i ſit adorā
da adoratiōe latrie .

AD primā.q. ſic ꝓcediturꝛ ꝛ
vr̄ ꝙ non fuerit cōueniēs
cōparatio cū dr̄ ſicut moyſes
exaltauit ſpētem in deſerto ita exal
tari oꝫ filiū hōis ¶ Primo ſic xp̄s
fuit abſqꝫ omi pcc̄o innocētiſſimus
ꝛ iō dictꝰ ē agnꝰ ſine macula flos cā
pi ꝛ liliū .ꝛc.cāti .ij.ſpēs eſt aūt na
tural'r venenoſus . ſꝫ non vr̄ ex pte

iſta conueniēs ꝯparatio inter ꝯparabi
lia ſemꝑ reqrit᷑ aliqua ꝓportio aut
anologia . Secūdo ſic arguit᷑ ſic .
xp̄s exaltat⁹ eſt ꝓcurātibus iudeis
ex malicia eorū. ſerpēs exaltat⁹ ꝑ moi
ſen ex mādato dn̄i . Tercio ex ꝑte
effectus qa aſpect⁹ ſerpētis ſaluabat
a morte corporali . tn̄ filius homi
nis exaltacione a morte anime ꝛ reſ
tituit vite eterne . In oppo. eſt euā
geliū ꝑ nō dicēdum ꝙ ꝯueniēs fuit
ꝯparatio illa xp̄s enim illā fecit ꝫ fu
it conueniēs . Vnde nota ꝙ ſic habe
tur nūeri. xxi. ꝑplo iudeorū murmu
rāte contra dn̄m ꝛ dicēte nauſeat a
nima nr̄a ſup iſto cibo leuiſſimo mi
ſit dn̄s in eos ſerpētes ꝛ poſtmo
dū concurrēte ꝑplo ad moyſen ꝛ ip̄o
clamāte ad dn̄m mandauit dn̄s in re
mediū fieri ſerpētem eneū . qd̄ qdem
fuit in remediū cōtra illos ſerpentes .
nā ꝑcuſſi a ſerpētib⁹ aſpicieētes eū ſana
bāt᷑ . ꝛ in ſignū paſſionis dn̄ice . qa
ſicut aſpect⁹ ſerpētis ſanabat a morte
corporali . ſic immo mlto magis fidꝭ
ihesu xp̄i crucifixi ſanaret a morte
ſpūali ꝛ reſtituet vite eterne . volu
it aūt mori exaltat⁹ Primo vt pur
garꝫ celeſtia ſ꜡ . n. ꝑ ſanctitatem ſue
conuerſationis purgauerat terram
reſtabat per mortem purgare aera
colo. iij. pacificās ꝑ ſanguinē ſuā q̄
in celis q̄ in terris . Secūdo vt tri
umpharꝫ demonib⁹ q in aere belluꝫ
ꝑparāt ad ephe. iiij. ſ꜡ ꝑncipē aeris
Tercio vt corda nr̄a ad ſe trahe
ret Jo. xij. ego ſi exaltatus fuero om
nia trahā ad me Ad rōnes in op.
ad primā dicēdum ꝙ ſerpēs ille queꝫ
exaltauit moyſes cū eſſet eneus ven
nū non habuit . ſ꜡ figura fuit ſerpētis
venenoſi . ſic xp̄s non habuit pc̄cm
qd̄ eſt venenū . ſ꜡ habuit ſimilitudi
nem veneni . i. peccati ex carne paſſi
bili ro. viij. miſit deus filiū ſuū in ſi
militudine pc̄ci ꝛ ſic conueniēs fuit
ꝯparatio ſerpētis ad xp̄m in hoc . Ad
ſecūdam rn̄det᷑ negādo ꝯſeqntiaꝫ
q ſolū facta eſt ꝯparatio rōe dicta ꝛ
rōne effectus ſeqntis Ad terciaꝫ
rn̄det᷑ negādo ꝯnām . nec oꝫ ꝙ int
ſil'ia ſit oi'oda ſimilitudo qa iā non
eēnt ſil'a ſ꜡ eadē . corporalia enīꝫ tn̄
ſūt figura ſiue ſigna ſpūaliū ita eſt
hic . nā ſicut fruct⁹ figuralis ſerpen
tis erat qd̄ qcūqꝫ reſpiciebāt ſerpētē
eneū liberabāt᷑ a veneno ꝛ ꝓſerua
bāt᷑ vite ita . hic q reſpicit filiū hoīs
exaltatū . i. q credit xp̄o crucifixo li
berat᷑ a veneno pc̄ci . ꝛ ꝓſeruabat᷑
ad vitā eternam.

AD ſecūdam . q . ſic ꝓceditur
ꝛ vr̄ ꝙ non ſit verū ꝙ ne
mo aſcēdit in celū niſi q deſ
cēdit de celo fili⁹ hoīs . q eſt in celo.

Primo ſic ip̄e filius hoīs non dſcē
dit de celo . ꝫ illud nō eſt verū ꝯn̄a
pꝫ aīs ꝓbat᷑ . aut deſcēdit ſcd̄m diui
nā naturā aut ſcd̄m humanā . non ſcd̄m
diuinā qa diuine non conuenit deſcē
dere de celo motu locali qa ſic non re
maneret in celo . nichil enīꝫ localiter
motū remanet . vn̄ deſcēdit nō etiā
dſcēdit ſcd̄m humanā naturā pꝫ quia
non deſcēdit ſcd̄m corpus ſic heretic⁹
valētin⁹ dixit ꝙ xp̄s corpus de celo
dtuliſſet ꝛ trāſiſſet ꝑ vginē nichil
ex ea accipiēs ſicut aqua ꝑ fiſtulam
ꝙ eſt cōtra apoſtolū ro. i. q factus
eſt ei ex ſemine dd̄ . ſcd̄m carnē nec
etiā deſcēdit ſcd̄m animā qa ſic eſſet er
ror origīn . q dixit animā xp̄i ab ini
tio eē creatā cū angelis ꝛ vbo vnitaꝫ
ꝛ poſtmodū de celo deſcendiſſe aſſu
mēdo carnē de vgine ſ꜡ hoc repugnat
catholice fidei q animas ante corp⁹
extitiſſe dicit . non ꝫ xp̄s ſcd̄m huma
nā naturā deſcēdit de celo . Secū
do ſic ad ephe. iiij. xp̄s aſcēdēs in ce
lū captiuā duxit captiuitatē . i. ſcōs
patres quos de limbo eduxerat du
xit in celū . ꝛ tn̄ iſti nūqꝫ dſcēderunt
d celo . ꝫ alij aſcēdūt in celū q nūqꝫ
deſcēderūt de celo . Tercio idē patꝫ
de paulo rapto in terciū celū . q ꝑus
ibi nūqꝫ fuerat . ꝛ de ſanctis oīb⁹
q aſcēdūt in celū ſcd̄m illd̄ . ij. cor. vij .
domū habemus non manu factā in
celis . ꝛc̄ . In oppo. eſt euāgeliū ꝑn̄s
Rn̄deo dicēdum ꝙ verū eſt quod di
cit᷑ a xp̄o qcū ſit veritas Jo. iiij. ꝛ
Jo. xiiij. veritas nō pōt breuis ſenſ⁹
illi⁹ verbi xp̄i eſt ꝙ fili⁹ hoīs . i. xp̄s
ꝛ mēbra ſua q ſūt oēs fideles iuſti
aſcēdūt in celū q idē fili⁹ ſcd̄m diuinā
naturā deſcēdit de celo . Pro quo no
tādum ꝙ cū in xp̄o ſit vnū ſuppoſi
tū vel vna ypoſtaſis vel ꝑſonarum
duarū naturarū diuine . ſ. ꝛ humane
exquacūqꝫ earū hoc ſuppoſitū nomī
ari poterunt ei attribui ꝛ diuina ꝛ
humana . poſſumus enīꝫ dicere ꝙ fi
li⁹ hoīs creauit ſtellas ꝛ ꝙ filius dī
crucifix⁹ eſt non ſcd̄m diuinā naturā
ſ꜡ ſcd̄m humanā . fili⁹ aūt hoīs creauit
ſtellas ſcd̄m diuinā naturā . ita vt de
his q̄ de xp̄o dicūt᷑ non ſit attēdēda
diſtinctio q̄ntū ad eū de quo dicūt᷑
ſ꜡ indifferenter ꝛ diuina ꝛ humana
dicūt᷑ de dō ꝛ hoīe . ſ꜡ vt fiat diſtinc
tio q̄ntū ad id ſcd̄m ꝙ dicūt᷑ qa diui
na dicūt᷑ de xp̄o ſcd̄m diuinā naturā .
humana vero ſcd̄m humanā naturaꝫ
deſcendere de cel' dr̄ d filio hoīs non
ſcd̄m humanā naturā ſ꜡ ſcd̄m diuinā ſcd̄m
qꝫ conuenit ei an̄ incarnationeꝫ fuiſ
ſe . dr̄ aūt deſcēdere non motu locali
ſicut argutū eſt nec ſicut deſinēs eē
ſurſū in celo . ſ꜡ qa aſſumpſit naturā
q eſt deorſū ꝛ non ad deſignāduꝫ ꝙ
deſcendit non motu locali ſ꜡ aſſump
tiōe nature inferioris humane dicit
ꝙ deſcēdit fili⁹ hoīs . i. in q̄ntū ē fac
tus filius hoīs Secūdo notandū
ꝙ ꝑſona xp̄i aliqn̄ accipit᷑ cū ꝓciſi
one ꝓ ſolo capite queadmodū dicit
Jo. q de ſurſū eſt ſup oēs eſt . aliqn̄
ꝓ toto corpore ſiue ꝓ capite in q̄n
tū ſūt ei mēbra vnita . vꝫ oēs fideles
exiſtētes in caritate . ꝛ hoc mō accipi
tur hic Jo. iij. Cū dr̄ nemo aſcēdit in
celū . ꝛc̄ . Vnd̄ aug⁹. in libro d baptiſ
mo ꝑuulorū in vnitate eius . oēs im
mutādi leuādiqꝫ cōcurrūt . vt ille q
deſcēdit ſit ille q aſcēdit nō aliud ſe d
putās qꝫ corpus ſuū vt de ip̄o ꝛ ec
cleſia verius dicat᷑ . erūt duo in car
ne . non ꝫ ſeqt᷑ ſolus xp̄s aſcēdit nō
ꝫ nos aſcēdemus qa ſic dicit glo. nō
aſcēdūt in celū niſi ſint mēbra cohe
rētia illi q eſt vna ꝑſona hō ꝛ dei fi
lius Ad rōnes in oppo. ad primā
rn̄det᷑ negādo aīs ꝛ ad ꝓbationem
rn̄det᷑ ꝙ deſcēdit ſcd̄m diuinā naturā
eo mō quo dictū eſt . ſcd̄m vero huma
nā naturā nō deſcēdit ſicut bn̄ argu
tū eſt . Vel pōt dici ꝙ ſcd̄m corpus
deſcēdit de celo vt plarius dicit . nō ꝙ
materia corporis xp̄i de celo deſcen
dit . ſ꜡ qa vtus formatiua eius d celo

B. D. L. O. L. D.

Fuit Vnde aug9.ad oroſiū dicit celeſ
tez dici xp̄m .q̄a non ex huma o cō
ceptus eſt ſemine . ⁊ h̄ mō expomt
hylari9 vt dicit ſcūs tho. ¶. Ad ſe
cūdam rn̄det^z q̄ ſancti patres aſcen
dētes cū xp̄o fuerūt ⁊ ſūt mēbra ei9
id cū ip̄o q̄ fuit in celo aſcenderūt vt
dictū eſt ¶ Ad tercia eadē eſt rn̄ſio
ꝓpter h̄ eniz fili9 dei de celis deſcen
dit vt nos faciēdo mēbra ſua ad aſcē
ſū celorū nos p̄pararet .nūc q̄dē in
ſpe tādez vero in re ad ephe.ij.q̄ re
ſuſcitauit nos ⁊ cōcedre nos fecit in
celeſtibus

AD terciā.q.ſic ꝓcedit^z ⁊ vi
det^z q̄ crux non ſit adoran
da adoratione latrie .Pri
mo ſic nullus pius filius venerat^z cō
tumeliā patris .puta flagelluz quo
flagellatus eſt vel lignum quo fuit
ſuſpenſus ſed magis abhorret xp̄s
autē in ligno crucis obprobiſſimam
mortez paſſus eſt ſm̄ illud ſapi.ij.
morte turpiſſima condēpnemus eū
ergo fideles non debēt crucē venerari ſ;
magis abhorrere ¶ Secūdo ſic hu
manita ſ xp̄i adorat^z adoratiōe latrie
in q̄ntuz eſt vnita filio dei in pſona
qd̄ de cruce dici non pōt .ergo crux xp̄i
non eſt adorāda adoratione latrie
¶. Tercio ſic crux xp̄i fuit inſtrumē
tū paſſionis ita ⁊ multa alia . puta
claui lācea ⁊ corona ſpiuarū ſ; iſtis
non exhibemus cultū latrie .ergo vide
tur q̄ nec cruci xp̄i ſit exhibēdus
¶ Quarto maiorē affinitatez habz
beata v̄go ad xp̄m q̄z crux .ſ; beata
virgo non adoratur latria ergo multo
minus crux .In oppo.arguitur ſic.
reliq̄e aliorū ſcōrū venerāt^z eadē ve
neratione qua ⁊ ip̄i ſ; crux xp̄i eſt
de reliq̄s xp̄i ergo adorat itur eadē ado
ratione qua xp̄s.ſ. latria Rn̄deo
dicēdum q̄ honor ⁊ reuerētia nō d
bet^z niſi rōnali creature aut ſenſibi
li .In ſenſibili autē non debetur niſi
rōne nature rōalis ⁊ h̄ dupl̄r .Vno
mō inq̄ntū repſentat naturā rōalez
Alio mō inq̄ntū ei quocūq3 mō con
iūgit^z .Primo mō conſueuerunt ho
mines adorare regis imaginē ¶ Se
cūdo mō ei9 veſtimētuz . vtrūq3 au
tē venerāt^z homines eadem venera
tione qua venerāt^z ⁊ regē. Si ergo
loq̄mur de ip̄a cruce in qua xp̄s cru
cifix9 eſt vtroq3 mō eſt a nobis ve
nerāda .vno.ſ.mō inq̄ntū repſentat
nobis figurā xp̄i extenſi in ea .Alio
mō ex contactu ad mēbra xp̄i .⁊ h̄
q̄ ei9 ſanguine eſt pfuſa .vnde vtro
q3 mō adorat^z eadē adoratione cum
xp̄o .ſ.adoratione latrie .⁊ ꝓpt̄ h̄
etiā crucē alloq̄mur ⁊ dep̄camur q̄ſi
ip̄m crucifixū .dicētes . O crux ſpes
vnica h̄ paſſionis tp̄e auge pijs iuſ
ticiā reiſq3 dona veniā . Si vero loq̄
mur de effigie crucis xp̄i in alia mate
ria .puta lapidis vel ligni vel auri
vel argēti . ſic veneramur crucē tā
tū vt imaginem .ſ.adoratione latrie
¶ Ad rōnes in oppo.ad primā rn̄d
tur negādo ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a in cru
ce xp̄i licet q̄ntū ad opinionē vel in
tētionē infidliū cōſideret^z obprobri
um xp̄i q̄ntū tn̄ ad effectuz nr̄e ſalu
tis conſideratur virtus diuina qua
xp̄s de hoſtibus triūphauit co.ij.⁊
iō dicit apl's .i.co.i. verbū crucis pe
reūtib9 q̄dē ſtulticia eſt his aūt qui
ſalui fiūt virt9 dei eſt .Ad ſecūdam
rn̄det^z negādo ꝯnām ⁊ rō eſt . q̄a l;
crux xp̄i nō fuerit vnita verbo di in
perſona .fuit tn̄ ei vnita aliquo alio
mō.ſ.p repſentacionē ⁊ cōtactuz ⁊
hac ſola rōne exhibet^z ei reuerēcia
Ad terciam rn̄det^z negādo ꝯnām ⁊
rō eſt q̄a alia rō eſt de cruce ⁊ alijs
inſtrumētis .q̄a licz q̄ntū ad rōem cō
tactus mēbrorū xp̄i adoramus etiaz
non ſolū crucez ſ; etiā oīa que ſūt
xp̄i .vt lācea claui ⁊ veſtimēta. iſta
tn̄ non repſentāt imaginē xp̄i ſicut
crux q̄ dr̄ ſignū filij hōis qd̄ appare
bit in celo mat.xxiiij.⁊ in̄ eſt q̄ ima
ginē xp̄i veneramur non imaginē cla
uorū vel quorūcūq3 aliorum Ad
q̄rtā rn̄det^z negādo ꝯnām ⁊ rō ē q̄a
crux xp̄i eſt imago xp̄i non aūt bea
ta v̄go Preterea crux ꝓut in ſe cō
ſiderat^z non eſt capax honoris cum
ſit res inſenſibilis . ſ; beata v̄go eſt
ſm̄ ſe ip̄am capax venerationis ⁊
iō non eſt ſimilis ratio..

¶ In feſto beati Jo.ante portam
latinā poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo vtrū beat9 Jo.ſup̄ pec
tus dn̄i recūbēs tātū ind̄ ſapiētie au
xit vt in figura aq̄le meruit int̄ euā
geliſtas deſignari .

¶ Secūdo vtrū beat9 Johānes in
ter martires debeat connumerari ..

AD primā ſic ꝓcedit^z ⁊ vide
tur q̄ non debuit figure aq̄
le deſiguari .ſ; hōis altior
eſt viſio intellectualis q̄z ſenſibilis .
ergo beat9 Jo.quanto alti9 de diuinis
erat locutus conueniētius veniebat
figurādus figure nature rōalis q̄m
puta hōis q̄z aq̄le q̄ intellectu ⁊ rō
caret ¶ In oppo.eſt illud eze.i. aq̄la
erat deſup ip̄orū quatuor Rn̄deo
q̄ beat9 Jo.meruit inter oēs euāge
liſtas conueniētius figura aq̄le deſi
gnari .rō eſt ſicut ſup̄ cum de beato
marco fieret diſputatio dictū eſt euā
geliſte ſortiti ſūt figuras ſm̄ mate
rias de q̄b9 ſpecial'r locuti ſūt in euā
gelijs . Vt figuratio beati mathei ē
facta in facie hōis q̄a p̄ncipal'r deſ
cribit facta ip̄ius humanitatis xp̄i
marci vero deſcriptio in facie leōis
q̄a p̄ncipal'r deſcribit ip̄i9 xp̄i rgnū
Deſcriptio luce d̄ſignat^z in facie bo
uis q̄ eſt animal ymolaticū q̄a p̄nci
pal'r deſcribit ipſius xp̄i ſacerdotiuz
Ita deſcriptio beati Johānis conue
niēter deſignat^z in facie aq̄le q̄a p̄n
cipal'r deſcribit in xp̄o excellētiā diui
ne nature . ⁊ iō q̄a latiſſima eſt con
tēplatus in euāgelio ſuo conuenien
ter p aq̄lam eſt deſignatus habuit
eniz bene ꝓp̄etates q̄ aq̄le eē dicūt^z
Dicitur p̄mo q̄ aq̄la acute videt ita
vt etiā ſolem in rota in reuerberata
acie oculi aſpicere dicat^z . ꝓpt̄ quod
viſus acumē aq̄la ab acumine nomē
accipiēs vocatur .Et inſup cū pulli
ſui ſint ſic ꝓ lare dr̄ .cū eniz de ouis
egreſſi iā p naturā coadunatos ha
bēt oculos quēlibet pullorū ad rotaz
ſolis vidēdam diſponit ⁊ cuiuſcūq3
oculos lacrimari conſpexit illū abicit
⁊ quē illorum pati ſolem irreuerbe
rata pupilla dep̄hēderit hūc tāq̄3 ſu
um fouet ⁊ nutrijt . Ita beatus Jo.
irreuerberato ſole ad lumē verbi qd̄
ſapi.viij.cādor lucis eterne dr̄ ſe con
uertit ⁊ hereticos h̄ lumē aſpicere nō
valētes de nido eccl'ie abicit ſicut fe
cit de obiōnitis q̄ tēpore ſuo fuerūt

dicētes xp̄m eſſe hōiez purū Catho
licos vero hˀ lumē intuētes ſincera
fidi in eccl'ie nido ſua doctrina fouet
ꝛ nutrit .ꝛ iō bene dr̄ de eo eze.i. Fa
cies aq̄le deſup eorū quatuor . Alij
enī3 euāgeliſte humanitatē dn̄i nr̄i
ihesu xp̄i deſcribūt parū ſe ad diui
nitatē eiꝰ eleuātes . Hic aūt ad eter
na diuinitatis ſe attollit ꝛ paruz de
natiuitate humana ſe intromittit
eze.iij.Facies aq̄le extēta deſup erat
bene certe extenta deſup erat q̄a di
cit augꝰ.ſi paulo altius intonaſſet to
tus mūdus non intellexiſſet ꝛ iō dr̄
de eo in pſa de ipo tā implēda quā
impleta nūq̄3 vidit tot ſecreta purꝰ
hō puriꝰ ❡ Secūda ꝓprietas aq̄le
q̄ cōuenit beato Jo.eſt ꝙ alte volat
quod vt dicit in ce.ierarchia .dyoni
ſius altiuolū ſignificat diuine cōtē
plationis.non enī3 Jo.diuina deſcri
bit.p creata viſibilia in q̄bus dei in
uenitˀ veſtigiū .nec deſcribit diuina
p creata in viſiblia in q̄bꝰ diuina.re
ſultāt q̄ſi p ſpeculū .nec deſcribit di
uina p enigmata ocultū in q̄bꝰ diui
na latēt alegorice p ſecretū .ſ3 dſci
bit ea p ipſū lumē diuinū .ꝛ iō alti
ſime volabit. Vnd̄ apoc.viij.audiui
vocē vnius aq̄le volātis p mediū ce
li vnita enī3 hec aq̄la auditˀ p mediū
celi volare veſtigiu3 in infimis non
tāgēs .ꝛ in medijs creaturis ſpūali
bꝰ ſpeculū ꝛ enigmata trāſcendēs.
ꝛ vſq̄3 ad mediū celi trinitatis ſe at
tollēs q̄n medie in trinitate pſone hˀ
eſt verbi deſcribit ꝓpetatē ꝛ diuini
tatē Job.iij.ad p̄ceptum euolabitˀ
aq̄la ꝛ in arduis ponet nidū ſuū hāc
enī3 eleuationē intellectꝰ facere nō
potuit niſi ſolus deꝰ nec ꝙ in ardu
iſſimis ſic nidum ponerz intellectus
vnde in pſa dr̄ de ipſo volat auis ſi
ne meta quo nec vateſ nec ꝓpheta
volabit altiꝰ ❡.Tercia ꝓꝑetas aq̄
le ꝙ in in p̄ruptis ꝛ in locis inaccē
ſis nidificat qd̄ ſoli Jo.cōpetit pre
rupta enī3 ſignificat alta diuinitatis
ꝛ pſonalis ꝓꝑetas q̄ p̄rupta non in
ſe ſ3 q̄a acceſſus ad ea p viam rōnis
ꝓꝑatus eſt .q̄a rō non pōt ad illa.
ꝛ iō neceſſaria dicūtˀ .p̄s. Mirabilis
facta eſt ſciētia tua ex me conforta
ta eſt ꝛ non potero ad eā Job.ij. in
p̄ruptis ſilicibꝰ moratˀ ac in acceſſiſ
rupibꝰ ind̄ contēplatˀ eſcā ꝛ delōge
oculi eiꝰ ꝓſpiciūt.ab altiſſimis enī3
theoris rudis intellectꝰ adq̄3 rō non
pōt p̄tingere ꝛ ſolida diuinitatis q̄
ſūt q̄ſi refectiones delectabil's cōſpi
cit ꝛ de longe ſup tp̄us ad eternita
tem oculi mētis eius ꝓſpiciūt .ꝛ hˀ
ſignificatˀ perz hˀ ꝙ Jo.xx.recubuit
in cena ſup̄ pectus dn̄i vnd̄ fluenta
euāgelij vberius ceteris potauit ibi
enī3 nidū poſuit Jo.in quo erāt oēs
theſauri ſapiētie ꝛ ſcie abſconditi ꝛ
ſic patet ꝙ conueniēterz beatus Jo.
rōne ſapiētie q̄m de pectore dn̄i po
tauit aq̄le figure deſcriptus eſt .Ad
rōnez in oppo.ex dictis patz rn̄ſio

AD ſecūdam.q. ſic ꝓceditur
ꝙ beatus Jo. euangeliſta
ſit inter martires numerā
dus lic3 in pace vitā finuerit . Pri
mo ex illo mat .ij. calicem q̄dē meu3
bibetis hˀ eſt dictū Jacobo ꝛ Jo. &
ſicut iacobus cōnumeratˀ interz mar
tires ita etiā beatus Jo. cōnumera
bitˀ Secūdo ſic dicit beatus Jero.
in ſermone de aſſumptione recte di
xeri3 ꝙ dei genitrix v̄go ꝛ martirz fu
it q̄uis in pace vitā finierit . & idē
pōt dici de beato Jo. ❡. Tercio ſic
martiriū eſt fortitudinis actꝰ ad for
titudinē aūt ptinet non ſolū morte3
non formidare ſ3 nec alias aduerſita
tes vt augꝰ.dicit in.vi.muſice. mul
te ſūt alie aduerſitates p̄terz mortē
quas aliq̄ poſſunt ſuſtinere ꝓ fide
xp̄i Sicut carcerez exiliū flāgella ꝛ
hmōi. Vn̄ ꝛ beati marcelli martiriū
celebratˀ q̄ tn̄ fuit in carcere mortu
us .ſ3 beatus Jo.mltas hmōi aduer
ſitates ſuſtinuit ꝓ xp̄o .fuit flagel
latꝰ cū alijs apl'is fuit veneno pota
tus fuit in feruētis olei dolio miſſus
fuit in exiliū deportatus .& deberet
inter martires cōnumerari In op.
vr̄ eſſe euāgeliū pn̄s . vbi xp̄s dicit
petro tu ſeq̄re me .ſ. p viā martirij
de Jo vero dixit ſic eum volo mane
re .ſ.ſine falce martirij volo eū man̄
re. Rn̄o dicēdum ꝙ beatus Jo.apd̄
hōies non numeratˀ interz martires
Rō eſt q̄a rōem pfectā martirij req̄
ritˀ ꝙ aliq̄s mortē ſuſtineat qd̄ p3
ſic Martirz dr̄ teſtis fidei xp̄iane per
q̄3 nobis viſibilia ꝓ inuiſibilibꝰ cō
tēpnēda ꝓponūtˀ ad martiriū ergo
ptinet vt hō teſtificetˀ fidē ſe ope
oñdēs cūcta p̄ſentia contēpnere vt
ad futura ꝛ inuiſibilia bona pueni
at .q̄3diu aūt hominū remanet vita
corporalis nōdū opere ſe oñdat tp̄a
lia cūcta dſpicere Conſueuerūt enī3
hōies ꝛ conſanguineos ꝛ omia bo
na poſſeſſa contēpnere . ꝛ etiā dolo
res corporis pati vt vitā conſeruēt
ꝛ ita ad pfectā rōem martirij req̄ri
tur ꝙ aliq̄s mortē ſuſtineat . Vnde
maximus in quodā libro de ſermone
dicit de martire ꝙ vicit ꝓ fid̄ moriē
do q̄ vinceretˀ ſine fid̄ viuēdo Diſtī
guit aūt beatus Bernardus in ſmo
ne de inocētibus triplicē ſpeciē mar
tirij.d. Habemus in beato Stephāo
martirij ſimul ꝛ operis volūtatē. ha
bemus ſolā volūtatē in beato Jo. ſo
lū in beatis innocētibus opus . Bibe
runt oēs hij ſalutaris calicē aut cor
pore ſiml' ꝛ ſpū aut ſolo ſpiritu aut
corpore ſolo Si ergo ſtephanꝰ mr
tirz apd̄ hōies cuiꝰ volūtaria paſſio
euidēterz apparuit in eo ſic Jo. apud
angelos martir .q̄bus tanq̄3 ſpūali
bus creaturis ſpūalia eius duotiōis
ſigna innotuerūt .ꝛc. ꝛ ꝓpterz hˀ di
ximus ꝙ Jo. apd̄ hōies non veni
bat numerādus interz martires ❡ Ad
rōnes in oppo.ad primā rn̄detur ꝙ
beatus Jo.cū multas paſſiones ſuſ
tinuerit calicē paſſionis bibit lic3 nō
ſic beatus iacobus q̄ gladio fuit occi
ſus.ꝛ ille ē interz martires cōnume
ratus .non aūt Jo.qui ſine gladio in
pace vitā finiuit ❡.Ad ſecūda3 dicit
ſcūs Tho.ꝙ tal's auctoritates loqu
untˀ de martirio ſ' q̄ndā ſimilitudinē
ꝛ non de martirio ꝓpe dicto .Ad
terciā rn̄detˀ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt
q̄a fortitudo p̄ncipal'r conſiſtit circa
picula mortis .Circa alia autē conſe
q̄nterz .ꝛ iō nec martiriū ꝓpe dr̄ pro
ſola tollerātia carceris .aut exilij vl'
rapina diuiciarū niſi forte ſm ꝙ ex
his ſeq̄tˀ mors ſicut de btō marcello
conuenit.

❡ In feſto beati Barnabe apl'i eſt
euāgeliū. Hoc eſt p̄ceptū .ꝛc. Jo.xv.

Circa q̃ pñt diſputari ſe .q.
¶ Primo vtruʒ maiorem dilec
tionē pōt q̃s hēre q̃ʒ mori ꝓ amicis
¶ Secūdo vtrū beatus barnabas
moriēdo ꝓ xp̄o fecerit actū maxim̄
perfectionis

AD primā.q.ſic ꝓcedituꝛ
ꝗ vr̄ ꝙ maiorem dilectio
nē pōt q̃s habere q̃ʒ mori ꝓ amicis
Primo ſic maioris dilectionis ſignū
eſt ꝙ q̃s animā ſuā ponat ꝓ inimi
cis ſuis q̃ʒ ꝓ amicis .patʒ cū ibi ſit
maioꝛ difficultas q̄ ptinet ad v̄tutē
q̄ eſt circa difficile q̃m circa dilectio
nē ꝓximi ¶.Secūdo ſic ad ro.v.dr̄
cōmēdat d̄us ſuā caritatē in nob̄.ꝛc̄.
.i. oñdit ſe nos maxime diligere q̄
cū adhuc eſſemus pc̄cores ꝗ p coſe
q̄ns impij ꝗ inimici paſſus eſt ꝓ no
bis ꝫ.ꝛc̄. .In oppo. eſt euāgeliū in
quo xp̄s loq̄t̄ Rñdeo dicendū ꝙ ve
rū eſt q̄d xp̄s dicit q̄a in ordine dili
gibiliū quatuoꝛ ordinata ſūt .ſ.de9
anima nr̄a .ꝗ anima ꝓximi . ꝗ cor
pus ꝓp̄ium nr̄m.ꝗ iō cū caritas ſit
ordinata ꝓ ip̄o deo q̄ eſt p̄mū ꝗ pꝛo
ximū diligibile ex caritate debēt alia
tria exponi ſicut minus pro maiori
ita ꝙ nos ip̄os.ſ.animā ꝗ corpus ꝗ
ꝓximos dare debem9 .ꝓ anima ve
ro ꝓp̄a debet ꝓximus.ꝗ ꝓpriū cor
pus contēpni ꝓ ſalute anime ꝓxi
mi debʒ vita corporalis exponi ꝗ iō
cū vita corporalis ſit potiſſimū q̄d
poſt animā habemus.iō potiſſimū
eſt ip̄am exponere ꝓpter ꝓximū ꝗ
maximū dilcōis ſignū ꝗ ſic pʒ conclu
ſio ¶ Ad rōnes in oppo.ad primam
rñdet̄ negando aſſumptū .ꝓ̄a dilec
tio amici ſ̄m ſe conſiderata eſt feruē
tioꝛ ꝗ melior q̃ʒ dilectio inimici ꝗ ad
ꝓbationē dicimus q̄d plus facit ad
rōnem meriti ꝗ v̄tutis bonū q̃ʒ diffi
cile vn̄ non oportet q̄d oē q̄d eſt
difficilius ſit magis meritoriū ſʒ ꝙ
ſicut eſt difficili9 .Ita etiā ſit melius
Ad ſecūdaʒ rñdet̄ vno mō ꝙ p illd̄
ſcdo oñdit̄ cōtrariū .tū p̄mo q̄a xp̄s
non poſuit animā ſuā ꝓ nobis. in
micis vt inimici remaneremus ſʒ vt
amicos efficeret .tū ſcd̄o q̄a ip̄e moꝛ
tuus eſt ꝓ amicis q̄ licʒ non eſſet ami
ci q̄ſi amātes erāt tñ amici vt amat
vel dicendum vt dicit Albertus ſ̄m
aug9.ꝙ amic9 hic dr̄ q̄ habilitate ꝗ
habitū amicus eſt ꝗ q̄ eſt amicus ac
tu ꝗ ſic xp̄s nō eſt mortu9 niſi ꝓ a
micis q̄a etiā q̄ inimicus eſt actu ha
bilitate eſt amicus ſicut Paulus an
teq̃ʒ conuerteretur .

AD ſecūdā.q.ſic ꝓceditur ꝗ
vr̄ ꝙ Barnabas moriēdo
ꝓ xp̄o non fecit actū maxi
me pfectionis .Primo ſic martiriū
non eſt actus maxime perfectionis
añs ꝓbat̄ ſic illud enī ad pfectiōeʒ
vite vr̄ ptinere q̄d cadet ſub cōſilio
q̄d.ſ.non eſt de neceſſitate ſalutis ſʒ
martiriū eſt de neceſſitate ſalutis .di
cit enī apl̄s ad ro.x.cord̄ credit̄ ad
iuſtiā .ore autē confeſſio fit ad ſalu
tem ¶ Secundo ſic ad maiorē pfec
tionē ptinere vr̄ ꝙ aliq̄s det animā
ſuā q̄d fit p obediētiā q̃ʒ p̄d deo det
ꝓp̄ū corpus q̄d fit p martiriū vn̄d
Grego.dicit vltimo moraliū.ꝙ obe
diā cūctis victimis p̄ponit̄.ꝫ mori
ꝓ xp̄o non eſt actus maxime pfectō
nis ¶ Tercio ſic melius eſſe vr̄ aliiſ
ꝓdeſſe q̃ʒ ſe ip̄m in bono cōſeruare
q̄a bonū gētis melius eſt q̃ʒ bonum
vnius ſ̄m ph̄m.i.ethi.ſʒ ille q̄ mar
tiriū ſuſtinet ſibi ſoli ꝓdeſt .ille aūt
q̄ docet ꝓficit mltis .ꝫ actus docēdi
ꝗ gubernādi ſubditos eſt pfectioꝛ
q̃ʒ act9 martirij ¶ In oppo.eſt euan
geliū p̄ns .q̄a vbi eſt maioꝛ act9 di
lectionis ibi eſt actus maioris pfec
tionis .q̄a pfectio in caritate fūdat̄
ſʒ maiorem dilectionem nemo habet
q̃ʒ q̄ ponit animā ſuaʒ ꝓ amicis . er
go multo magis q̄ ponit ꝓ xp̄o . Se
cūdo aug9 in lib.de ſancta trinitate
p̄fert martirī v̄ginitati q̄ ad pfec
tionē ptinet . ꝫ vr̄ martiriū maxim̄
ad pfectiōeʒ ptinet ꝗ ita pʒ ꝙ beat9
Barnabas moriēdo ꝓ xp̄o actū ma
xime pfectionis fecit ¶ Rñō dicēdū
ꝙ Barnabas moriendo ꝓ xp̄o ex ca
ritate fecit actū maxime pfectionis
pro quo ſciēdum eſt q̃liter martiriuʒ
ſit actus maxime pfectionis ꝗ q̃ndo
non . Pro quo notādum ꝙ de actu
virtutis duplr̄ loq̄ poſſumus Vno
mō ſ̄m ſpeciē ip̄i9 actus ꝓut cōpat̄
ad virtutē ꝓxime elicientem ip̄m ꝗ
ſic non pōt eſſe ꝙ martiriū q̄d cōſiſ
tit in debita tolleracia mortis ſit p
fectiſſimū inter oēs virtutis act9 q̄a
tollerare mortem non eſt laudabile
ſ̄m ſe ſʒ ſolū ſ̄m quod ordinatur ad
aliq̄d bonū q̄d conſiſtit in actu vir
tutis puta ad fidē ꝗ dilectionem dei
vn̄d ille actus virtutis cum ſit finis
melioꝛ eſt ¶ Alio mō pōt conſiderari
actus virtutis ſ̄m q̄d cōpat̄ ad pri
mū motiuū q̄d eſt amoꝛ caritatis ꝗ
ex hac pte p̄cipue aliq̄s actus habʒ
q̄d ad pfectionē vite ptineat q̄a vt
apl̄s dicit colo.iij.caritas eſt vincu
lū pfectionis . martiriū aūt inter
oēs virtuoſos actus maxime demōſ
trat pfectionē caritatis .q̄a tāto oñ
dit̄ aliq̄s amare aliq̃ʒ rem quam ꝓ
ea rē magis amatā cōtēpnit ꝗ rem
magis odioſam elegit pati .manifeſ
tū eſt aūt ꝙ inter alia bona p̄ntis vi
te maxime amat hō ip̄am vitā ꝗ cō
trario maxime odit ip̄am mortē ꝗ p̄
cipue cū doloribus corporaliū tormē
torū quorū motu etiā bruta anima
lia a maximis voluptatib9 abſterrēt̄
vt dicit aug9 li.lxxxiij.q.ꝗ ex h̄ pa
tet ꝙ martiriuʒ inter ceteros actus
hūanos eſt pfectioꝛ ſ̄m ſuū gen9 q̄
ſi maxime caritatis ſignū ſ̄ʒ illd̄ p̄n
tis euāgelij .maiorē caritateʒ nemo
habet .ꝛc̄.beatus aūt barnabas pro
fide xp̄i mortu9 eſt erat enī vt dici
tur act.xi. vir bonus ꝗ plenus ſpū
ſcō ꝗ fide .vn̄d nō dubiū q̄n opus m̄
xime pfectionis fecit mortē ſuſcipiē
do ꝓ xp̄o ¶ Ad rōnes in oppo.ad p̄
mā rñdet̄ negādo ꝯn̄ām ꝗ rō eſt q̄a
nullus eſt act9 ſub conſilio cadens q̄
in aliquo euētu non cadit ſub p̄cep
to q̄ſi de neceſſitate ſalutis exiſtens
vt aug9.dicit in li. de adulterijs con
iugijs ꝗ iō non eſt contra pfectionē
martirij ſi in aliquo caſu ſit de nece
ſſitate ſalutis .eſt enī aliq̄s caſus in
quo martiriū p̄fert̄ nō ē d̄ neceſſitate
ſalutis . cū puta ex zelo fidei ꝗ cari
tate fraterna multociēs legūt̄ ſan
cti martirs ſpōte ſe obtuliſſe martirio
ꝙ aūt dr̄.i.Jo.iij.nos d̄bemus ꝓ fra
tribus nr̄is animas ponere ꝗ ſimi
lia p̄cepta ſ̄ʒ p̄parationē animi ſūt
intelligēda ¶ Ad ſecūdam rñdet̄ ne
gādo ꝯn̄ām ꝗ eſt rō q̄a martiriū cō

plectit⁹ id quod ſūmū eſſe poteſt in
obediētia vt.ſ.aliq̄s ſit obediēs vſq3
ad mortē . vnđ patet ꝙ martirium
ſꝫm ſe eſt ꝑfectius q̄3 obediētia abſo
lute dicta ¶ Ad terciā rn̄det³ ꝙ illa
rō ꝓcedit đ martirio ſꝫm ꝓp̄az ſpē3
act⁹ ex qua non h3 excellentiā inter
oēs actus v̄tutū ſicut nec fortitudo
eſt excellētior inter oēs v̄tutes .
¶ In feſto beati Jo. baptiſte ē euā
geliū Eliſabet impletum eſt tp̄s .ꝛc.
luc.i.circa qđ pn̄t diſputari.ſe.q .
¶ Primo vtrū cōueniēter impoſi
tū eſt ei nomē Joh.
¶ Secūdo vtrū ſit verum ꝙ inter
natos mulierū nō ſit maior baptiſta
¶ Tercio vtrū ſit in vtero matris
ſanctificatus.

AD primā.q.ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ non conuenienter im
poſitū ſit Jo. h̄ nomē Jo
hānes ¶. Primo ſic in veteri teſta
mēto inueniūt³ alia nōia impoſita p
ſpūm ſcm̄ loq̄ntē3 p ꝓphetas vt no
mē angeli malachie.iij.Ecce ego mit
to angelū meū q̄ p̄parabit viam.ꝛc̄
Itē nomē vocis clamātis .ꝛc.vt iſa.
xl.ego vox clamātis in d̄ſerto Ite3
nomē luciferi eo ꝙ fuit terminus no
ctis ⁊ inicium lucis grē.ſꝫ cū parētes
non ſe conformāt ſcripture ſancte ali
ud nomē ꝓnūciātes q̄3 ſpūs ſcūs p
ꝓphetas impoſuit . vident³ erraſſe
⁊ inconueniēter nomē Jo. impoſuiſ
ſe . Secundo ſiciſtud nomē Jo.grā3
ſignat .vnđ interp̄tat³ dn̄i grā .ſed
grā non eſt facta p eū .q̄a non erat
ille lux Jo.i.ſꝫ p xp̄m q̄ erat lux ve
ra illuminās oēm hōiem eſt facta .
vnde Jo.euāgeliſta ait grā . ⁊ vita
p ihesū xp̄m io.i. ¶ .Tercio io.non
fuit grā .ſꝫ nomen h̄ non conueniē
ter vr̄ ſibi impoſitū .q̄a interp̄tacio
vocabuli non conſonat rei . añs p3
qm̄ talia nōia in abſtracto vt grā
bonitas ⁊ ſapiēcia ⁊ hmōi non p̄ōt
dici niſi de eo q̄ p eſſenciā eſt talis q̄
ſolus eſt deus alij vero q̄ nō p eſſen
ciā ſꝫ ꝑticipatiue hn̄t. tales ꝑſonas
non dicūt³ abſtractiue gracia boni
tas .ꝛc̄.ſꝫ concretiue gracius bon⁹ ſa
piēs.ſꝫ vr̄ ꝙ non conueniēter nomē
Jo.ſit impoſitum iohāni baptiſte .
In oppo.eſt euāgeliū pn̄s . Rn̄o di
cēdum ꝙ cōueniēter nomē Jo.impo
ſitū eſt io.baptiſte ꝓbatur q̄a h̄ im
poſitū mādato angeli Gabrielis ap
parētis zacharie in tēplo ⁊ dicentis
ne timeas zacharia qm̄ exaudita eſt
orō tua ⁊ vxor tua eliſabet pariet ti
bi filiū ⁊ vocabis nomē ei⁹ iohānes
Vbi notādum ꝙ nōia debēt ꝓp̄eta
tib⁹ rn̄dere.⁊ h̄ p3 in nōibus generū
⁊ ſp̄erum ꝓut dr̄ .iiij. metha. rōne
eni3 q̄3 ſignat nomē eſt diffinicio q̄
deſignat ꝓp̄ā rei naturam .nomina
aūt ſingularia hominū ſemp impo
nūt³ ab aliqua ꝓp̄etate eius cui no
mē imponit³ vel a tp̄ore.ſicut impo
nūt³ nomina aliquorū ſcōrū hijs q̄
in eorū feſtis naſcūt³ vel a cognato
ne ſicut filio imponit³ nomen patris
vel alicui⁹ de cognatione ei⁹ ſic pro
pinqui io.de quo ꝑmo volebat eum
nomine nominare p̄ris ſui zachariā
nos aūt Johannē .q̄a nullus erat in
cognatione ſua q̄ vocaretur h̄ nōie
vt dr̄ in pn̄ti euāgelio nōia aūt que
imponūtur diuinit⁹ aliq̄b⁹ ſemper ſi
gnificāt aliqđ gratuitum donum ei⁹
diuinit⁹ datū ſicut geñ.xxviij.dicit³
abrahe vocaberis abrahā.q̄a pater
multarū gētiū conſtitui te . q̄a igitur
beato Jo.dn̄s collaturus erat mun⁹
gracie multiplex . iō cōuenienter im
poſitū eſt ei nomē Jo.angelo p̄nun
ciāti p̄ri ſuo . habuit aūt beat⁹ Jo.
multiplex munus grē .Primo in cō
ceptiōe .q̄a in vtero fuit ſanctifica
tus .vnđ fuit replect⁹ ſpiritu ſcō ex
vtero matris ſue Lu.i. cū ſecūdo q̄a
ſcūs naſcit³ tū q̄a ſterilis parit .tum
q̄a patri loq̄lā reſtituit . vnđ ambr.
reſpicite Jo.q̄nta vis ſit in ei⁹ voca
bulo cui⁹ nūcupatio reddit muto vo
cem .p̄ri pietatē ꝑplō ſacerdotē .Pri
mo eni3 erat tacēs lingua . ſterilis
filio .ꝓuatus officio vbi Jo. naſcit³
fit repēte p̄r ꝓpheta loq̄le vſū re
cipit .ꝓlem affectio recipit . ſacer
dotē functio recognoſcit . Natiuitas
eni3 iohānis mlt̄a miraculorū ſubli
mitate refulxit .q̄a ne miru3 vt dicit
beda decebat vt ille q̄ inter natos mu
lierū maior nimo ſurrexit in ip̄o nox
ortu virtute iubare clareſceret habu
it tercio munus grē in cōuerſatione
cuius tanta ſanctitas fuit ꝙ vt inq̄t
Criſo.omniū vitam culpabilē facere3
apparere .vnđ teſtimoniū dn̄i. inter
natos mulierū nō ſurrexit maior Jo
hā.baptiſta mat.xi. .Quarto hūit
munus grē in cognitione . qm̄ non
ꝓphā ſꝫ pluſqua3 ꝓpheta dn̄i teſti
monio fuit mat.xi Quinto hūit mu
nus grē in p̄dicatione .vnđ ait ego
vox clamātis in deſerto parate viā
dn̄i de cui⁹ p̄dicatōis fructu dr̄ mat.
.xij.multos filioru3 iſrl' conuerteret
ad dn̄m deū ip̄orū ⁊ ip̄e p̄cedet ante
illū in ſpū ⁊ virtute helie vt cōuer
tat corda patru3 in filios ⁊ incredu
los ad prudēciā iuſtorū.⁊ parare do
mino plebē ꝑfectā ¶ Sexto habuit
munus grē in officiorum excellēcia.
fuit eni3 baptiſta ſaluatoris .p̄co iu
dicis .p̄curſor regis ¶ Septimo ha
buit munus grē in egreſſu hui⁹ vite
q̄a egrdit³ cū gl'oſa palma martirij
Merito ſꝫ rōne tātorum munere grē
conueniētiſſime nōiat⁹ eſt Jo ¶ Ad
rōnes in oppo.ad primā rn̄detur ꝙ
rō non ꝓcedit .q̄a parētes Jo.p̄cipi
ēte angelo dn̄i impoſuerūt ſibi hoc
nomē io. nec eſt mirū ꝙ vnus ⁊ idem
ꝓp̄t diuerſas virtutes in eo exiſten
tes recipiāt nōia varia ¶ Ad ſecun
dā rn̄det³ negādo ꝯnām.q̄a non dici
tur io.p ip̄m grā facta ſit .ſꝫ q̄a ipſe
mlt̄iplici grā a deo donatus eſt Ad
terciā eodē mō rn̄det³ negādo ꝯnām
⁊ rō eſt.q̄a io.interp̄tat³ dn̄i grā vl'
in quo eſt grā ⁊ ſꝫm h̄ vere conuenit
ei io.nomen q̄a multiplex dei grā in
eo fuit .p̄ōt etiā ſcđo dici ꝙ io.dict⁹
ſit grā eo ꝙ tota cui⁹ natura abſor
ta eſt in grām ſicut ſol dr̄ lux geñ.i.
dixit deus fiat lux ⁊ ſicut hō carnal'
dr̄ caro ⁊ ſpūalis ſpūs io.iij.ſic iſte
non ſolū graciosus ſꝫ etiā grā nōiat³
q̄a q̄ſi ſuphabūdās naturā totā ab
ſorbuiſſe videtur vt ex vita admira
bili ſua patet

AD ſecūdam.q.ſic.ꝓceditur
⁊ vr̄ ꝙ nō ſit verū ꝙ inter
natos mulierū nō ſurrexit
maior iohāne baptiſta ¶ Primo ſic
xp̄s eſt natus de muliere iuſta illud
ap̄li ad gala.iiij.natū ex muliere fac
tū ſub lege ⁊ tn̄ eſt maior iohanne

baptiſta .vnd᷒ Jo. dicit de eo ꝙ non
ſū dignus corrigiā ſoluere calciamē
ti ei⁹ ¶. Secūdo ſic de prophetis ⁊
patriarchis q̄ nati ſūt de mulierib⁹
q̄bus Jo. non vr̄ fuiſſe maior. ꝓa ð
abrahā dicit aug⁹. ꝙ celibatus Jo.
non ꝓfert᷒ cōiugio abrahe ¶ Ter
cio arguit᷒ de apl'is q̄ dicūt᷒ vt dici
tur ad ro. viij. p̄micias ſpūs habētes
⁊ ita p̄ oīb⁹ poſt xp̄z ⁊ matrē ei⁹
plenitudinem ſpūs ſancti habuiſſe
credūtur ¶ In oppo. eſt verbum xp̄i
mat. xi. R̄n̄o dicēdum eſt ꝙ verbuz
xp̄i ſit veriſſimum ¶. Ad rōnes in
oppo. ad primā r̄n̄det᷒ ꝙ xp̄s ab il
la vniuerſalitate excludit᷒ ꝙ non de
muliere ſ3 de v̊gine natus eſt. vnde
ſignāter dicit inter natos mulierum
non ſurrexit. ⁊c̄. q̄a mulier cōitē cor
ruptionē ſonat. ſ3 femia ſexum. vnd̄
ſi alicubi reperitur xp̄s dictus filius
mulieris. vt in Jo. mulier ecce fili⁹
tuus ⁊ in aplo vbi ſupra ſexū nomi
nat non corruptionē Ad ſecūdā
r̄n̄detur ꝙ vt dicit Jero. cū ſaluator
nr̄ dicit ꝙ inter natos mulierū non
ſurrexit maior Jo. baptiſta non euz
p̄tollit prophetis ⁊ patriarchis ac
ceteris hōibus. ſ3 alios Jo. adeq̄uit
vnde non ſeq̄tur vt ait ſi alij eorum
maiores non ſūt ꝙ ipe maior ē alijs
Sed criſo. dicit ꝙ maior eſt alijs ſed
licet apud angelos iſtud argumētuz
valet nemo iſto inter angelos maior
ꝙ iſte maior oīb⁹ non tn̄ valet in
ter hōies ⁊ rō eſt. q̄a inter hominēs
non eſt ordo ſm naturā ſ3 ſolū ſcd̄m
grām. Inter āgelos aūt ſm naturā
Preterea ſi dicatur maior omibus
patribus veteris teſtamēti non eſt

incōſueniēs. ille enī3 maior ⁊ excelle
cior eſt q̄ ad maius officiū aſſumpt⁹
eſt. abrahā enim maior eſt inter pa
tres. q̄a ad ꝓbationez fidei ē aſſūp
tus Moyſes vero q̄a ad officiū pro
phecie ut habetur deutro vlti. non
ſurrexit ꝓpha vltra in iſrl' ſic moiſes
omēs iſtos precurſor dn̄i excellit m̄lt.
multa excellēcia q̄a ad maius offici
um eſt aſſumptus luc. i. erit magn⁹
corā dn̄o. vel pōt ſic diſtingui ꝙ ali
q̄s pōt dici maior dupl'r. vel q̄ntum
ad meritū ⁊ ſic m̄lti patriarche p̄nt
fuiſſe maiores aliq̄bus noui teſtamē
ti ſicut dicit Aug⁹. ꝙ celibatus Jo.
non p̄fert᷒ cōiugio Abrahe. ⁊ intel
ligēdum eſt quo ad meritum. q̄a vt
dicit ſcūs Tho. in. ij. ij. q. xv. ⁊ quia
Abrahā habuit animum ſic diſpoſi
tū vt paratus eſſet v̊ginitatem ſua
re ſi eſſet tp̄is congruū ex quo me
ritū continētie coniugalis in ip̄o eq̄
rur merito continencie virginalis in
Johāne reſpcū p̄mij ſb̄alis non reſ
pectu p̄mij accidētalis. hec ſanctus
Tho. vbi ſup̄. Alio mō pōt dici ma
ior ſm ſtatū cōparando ſtatū ad ſtatū
ſicut v̊gines meliores ſūt cōiugatis
hoc mō non ſemp tn̄ merito. ita ꝙ
q̄libet virgo melior ſit quolibet con
iugato aut coniugata ſic Jo. oīb⁹
maior fuit p̄ribus veteris teſtamenti
Ad terciā dicēdum vr̄ ꝙ q̄libet apl's
ſm ſtatū fuit maior Jo. baptiſta ut
vr̄ dicere Criſo. ⁊ vr̄ nobis ꝙ ita ſit
dicēdum ſm illud apl'i ꝙ in arguen
do inductū eſt ad ro. viij ꝙ erāt ha
bētes p̄micias ſpūs ſancti quod. ſ. ſi
cut exponit ſcūs Tho. ſpūm ſcm̄ ⁊
tp̄e p̄us ⁊ ceteris habūdācius apl'i

habuerūt ex quo pr̄ inq̄t ſcūs tho.
ꝙ apl'i ſūt omib⁹ alijs ſanctis qua
cūq3 p̄rogatiua p̄fulgeāt ſiue v̊gi
nitatis ſiue doctrine ſiue martirij p̄
ferēdi tāq̄uā habūdācius ſpūm ſcūm
habētes. Sed pōt aliq̄s q̄rere nūq̄d
pōt q̄s conari q̄d habeat equalē ca
ritatē apl'is. R̄n̄det ſcūs tho. dicēduz
ꝙ caritas hōis non eſt a ſe ip̄o. ſed
ex grā dei q̄ dat᷒ vnicuiq3 ſm menſu
rā donatōis xp̄i vt dr̄ ad ephe. iiij.
vnicuiq3 dat᷒ aūt grā ꝓporcionata
ad id ad q̄d eligit᷒ ſic hōi xp̄o data
eſt excellentiſſima grā q̄a ad h̄ eſt ele
ctus vt ei⁹ natura in vnitate pſone
diuine aſſumeretur ⁊ poſt eū habu
it maxime plenitudinē grē beata ma
ria q̄ ad h̄ eſt electa vt eſſet mater
xp̄i inter ceteros aūt ad maiorez di
gnitatē ſūt electi apl'i vt. ſ. immedia
te ab ip̄o xp̄o accipiētes alijs tradid
rūt ea q̄ ptinēt ad ſalutē ⁊ ſic in eis
eccl'ia quodāmō fundaret᷒ ſm illud
apoc. xxviij. murus habebat fūdamē
ta xij. ⁊ nōia apl'orū in eiſ erāt ſcrip
ta ⁊ idō dr̄. i. cor. xij. deus poſuit in ec
cleſia. Primo q̄dez apl'os ⁊ idō deus
eis habūdanciorē grām preceteris
tribuit hec ſcūs tho. ⁊ ſic ꝓ nūc de
iſta q̄ſtione.

Ad terciā. q. ſic ꝓcedit᷒ ⁊ vi
detur ꝙ beatus Jo. non fue
rit ſanctificat⁹ in vtero ma
tris ¶. Primo ſic vt dicit aug⁹. in
epl'a ad dardanū ⁊ iſido. regno dici
non pōt in eū in quē non p̄ceſſit ge
neratō. ſ3 p grām gratū faciēte fit
hō filius dei ⁊ ita regenerat᷒ ꝙ non
pōt hō ſanctificari ante q̄3 naſcat᷒
ex vtero ⁊ p ɔ̄ſ Jo. nō fuit ſancti

ficatus in vtero ¶ Secūdo ſic ſicut
pccm̄ actuale contrahit᷒ ex actu. ita
pccm̄ originale cōtrahitur ex origi
ne ſed pccm̄ actuale non pōt remitti
q̄3diu homo ſtat in actu peccādi. ꝙ
nec originale pccm̄ pōt remitti in
puero in materno vtero exn̄ti q̄ ad
huc actualr̄ eſt in origine exiſtens
Tercio ſic mat. iij. ſuper illo verbo
Jo. ad xp̄m ego a te debeo baptizari
dicit glo. a pcc̄o originali mūdari.
ergo vr̄ ꝙ non fuerit in vtero ſanc
tificatus ¶. In oppo. eſt Luc. i. vbi
dicit᷒ de Jo. ꝙ ſpū ſcō replebitur ex
vtero matris ſue. R̄n̄o dicēdum ꝙ
beatus Joh. fuerit in vtero matris
ſue ſanctificatus Patet iſta conclu
ſio adhuc de nullo ſcō celebrat eccle
ſia feſtū natiuitatis. ſ3 celebrat na
tiuitatē Jo. ꝙ tūc naſcēs ſcūs erat ꝙ
in vtero ſanctificat⁹ fuit Circa quā
concluſionē notādū q̄d ſicut deus nō
alligauit potenciā ſuā reb⁹ naturali
bus vt non poſſit p̄ter eas operari
cū voluerit ꝙ in miraculoſis actib⁹
facit. ita non aligauit virtutē ſuaz
ſacramētis ne non poſſit ſine ſacra
mētorū miniſterio aliquē ſanctificare
⁊ idō aliquos preter legem cōnem q̄ſi
miraculoſe mīris vteris ſanctificaſſe
legitur illos p̄cipue q̄ in mediacius
ordinabāt᷒ ad ei⁹ ſanctiſſimā cōcep
tionem. ⁊ idō mater ſantificata crdi
tur ⁊ Jo. baptiſta q̄ ei in vtero exn̄
ti teſtimoniū dedit ⁊ Jere. q̄ ip̄i⁹ cō
ceptionē vaticinio exp̄ſſe p̄dixit no
uū inq̄t faciet dn̄s ſup terrā mulier
circūdabit virū Jere. xxx. ita tamen
ꝙ in iſtis ſanctificatis ſm gradus
propinquitatis ad xp̄m ſit gradus

ſanctificationis ¶ Ad rōnes in op̄.
ad primā rn̄det' negādo ↄnam ⁊ rō
eſt q̄a regeneratio ſpūalis p̄ſuppo
nit generationē naturalē ſibi corrī
pōdētem. ⁊ iō generatio ſpūalis q̄
fit p miniſteriū hominum in baptiſ
mo p̄ſupponit natiuitatē ex vtero q̄
hō in noticiā ⁊ ſocietatē hominū ꝓ
dit. Sed regeneratio q̄ fit diuinit⁹
non p̄ſupponit de neceſſitate natiui
tatē in vtero qua hō a deo creatus
formatus eſt ¶ Ad ſcđā rn̄det' ne
gādo ↄnām ⁊ rō eſt q̄a iā formato
puerperio anima rōnali infuſa puer
non accipit amare niſi nutrimētum
Pecēm aūt originale non contrahit'
p actū nutritiue ſ3 generatiue ⁊ iō
nō eſt actu in contrahēdo originale
niſi in ip̄a infuſione anime ⁊ ꝓpter
h' nichil ꝓhibet puerū in ſtatu illo
poſt infuſionē a pecō originali mū
dare ¶ Ad terciā rn̄det' negādo cō
ſeq̄ntiaʒ ⁊ rō eſt. q̄a illa verba dixit
Jo. non ꝙ hēret originale pecēm ꝙ
fuerat in vtero matris ſanctificat⁹
ſ3 loq̄batur in pſona generis hūani
q̄a an̄ aduētum xp̄i licʒ aliq̄ eēnt ali
quo mō mūdati q̄ntū ad infectioneʒ
pſone p circūciſionē vel ſanctificatō
nem vt Jo. ſ3 q̄ntū ad culpā ⁊ infec
tionē toti⁹ hūane nature nullus mū
datus erat ante paſſionem xp̄i. vel
al'r dici pōt ꝙ h' dixit. ego a te de
beo. q̄a ſanctificati in vtero indigēt
baptiſmo xp̄i vt recipiāt caracterē
qui recipitur in baptiſmo quo confi
gurentur xp̄o.

¶ In feſto Jo. ⁊ pauli ē euāgeliū
Cauete a fermēto. ⁊c̄. Luc. xij. circa ꝙ
pn̄t diſputari ſe. q

Primo vtrū ypocriſis ſit pecēm mor
tale q. Secūdo vtrū timere eos q̄
occidūt corpus ſit pecēm mortale

Ad primā. q. ſic ꝓceditur ⁊
vid't' ꝙ ypocriſis ſemp ſit
pecēm mortale ¶ Primo ex
euāgelio pn̄ti in quo ait. Cauete a
fermēto phariſeorū qđ ē ypocriſis
qđ manifeſte innuit eē pecēʒ morta
le. Secūdo ſic dicit Jeron. Jſa. xij.
in glo. ꝙ in cōpatione duorū malo
rū leui⁹ eſt apte peccare q̄ʒ ſanctita
tē ſimulare ⁊c̄. ¶ Tercio ſic Greg. ꝑ
xxi. moraliū ꝙ ypocrite ex malicia
peccāt ſ3 h' eſt grauiſſimū qđ ptinet
ad pecēm in ſpūm ſcm̄. ergo ypocrita ſp
mortal'r peccat ¶ Quarto ſic null⁹
meret' irā dei ⁊ excluſionē a viſiōe
dei niſi ꝓpt' pecēʒ mortale ſp ypocri
ſim aliquis meretur irā dei ſm̄ illud
Job xxxvi. ſimulatores ⁊ callidi ꝓuocāt
irā dei excludit' etiā ypocrita a viſio
ne dei ſm̄ illud Job. xiij. Non veniet
in cōſpectu ei⁹ omnis ipocrita ergo ipo
criſis ſp eſt pecēm mortale. In oppo.
eſt ypocriſis mēdatiuʒ operis cū ſit
ſimulatio q̄dā. ſ3 non omne mēdatiū eſt
pecēm mortale ergo nec omnis ipocri
ſis. Rn̄o dicendum ꝓ concluſione ꝙ
ipocriſis non eſt ſp pecēm mortale ſ3
q̄n̄ʒ ſic ⁊ q̄n̄ʒ non. Pro quo notādū
iuxta ſanctū tho. ꝙ in ypocriſi ſūt
duo. ſ. defectus ſanctitatis ⁊ ſimulatio
illi⁹ ſi. ergo ipocrita dicat' ille cuius
intencio ad vtrūq3 vt. ſ. aliquis non
curet ſanctitatē non hēre ſ3 ſolū ſcīs
apparere ſicut conſueuit accipi in ſa
cra ſcriptura. ſic manifeſtū eſt ꝙ ē
pecēm mortale nullus enī3 puat' tota
lr ſanctitate. niſi p pecēm mortale. ſ3

aūt dicat' ipocrita ille q̄ intēdit ſimula
re ſanctitateʒ a qua deficit p pecēm
mortale tūc q̄3uis ſit in pecō morta
li ex quo puat' ſanctitate vite. n̄ tn̄
ſp ip̄a ſimulatio eſt ei pecēm mortale ſed
q̄n̄ʒ veniale qđ diſcernēdum ē ex fin̄
q̄a ſi repugnat caritati dei vel ꝓxi
mi erit pecēm mortale. puta ſi ſimulat
ſanctitatē vt falſaʒ doctrinā diſſemi
net vt erat ipocriſis phariſeoruʒ a
qua ipocriſi dicit dn̄s eē cauēdū vel
vt adipiſcat' eccl'iaſticā dignitatem
indign⁹ aut q̄cūq3 alia bona tp̄alia
in q̄bus finē cōſtituit. Si vero ſit
intētus n̄ repugnat caritati ē pecēm
veniale. puta cū aliq̄s in ip̄a fictōe
delectat' de quo phūs dicit. iiij. ethi.
ꝙ magis vr̄ vanus q̄ʒ malus. ea. n̄.
eſt rō de mēdatō ⁊ ſimulatione. contin
git. n̄. q̄n̄ʒ ꝙ aliq̄s ſimulat pfectioneʒ
ſanctitatis q̄ non eſt de neceſſitate ſa
lutis. ⁊ talis ſimulacio nec ſp eſt pecca
tū mortale nec ſp eſt cū pecō morta
li ⁊ ſic patet rn̄ſio ad obiecta.

Ad ſecūdam. q. ſic ꝓcedit'
⁊ vr̄ ꝙ timere eos qui occi
dūt corpus non ſit peccatū
mortale. Primo ſic timor non ē pec
catū ſ3. ⁊c̄. ↄn̄a eſt bona. añs ꝓbat'
timor eſt paſſio q̄dam ſed paſſioni
b⁹ nec laudamur nec vituperamur.
vt dr̄. ij. ethi. cū igitur omne pecēm ſit
vituperabile vr̄ ꝙ timor non ſit pecēʒ
¶ Secūdo ſic nichil ꝙ naturaliter
eſt in hōie eſt pecēm. q̄a pecēm eſt cō
tra naturā vt dama. dicit in. ij. li. ſ3
timere ē hōi naturale vt. iij. eth.
habetur ergo timor non eſt pecēm Ter
cio ſic timor eſt iraſcibili q̄ eſt pars
ſenſibilitatis. ſ3 in ſenſibilitate ē tm̄

pecēm veniale. ergo timor non eſt pecēʒ
¶ Quarto ſic pecēm non ſoluʒ retra
hit a pfectione ſ3 a p̄cepto ſ3 timor
non retrahit a p̄cepto ſ3 ſolū a pfec
tōe vt vr̄ dicere glo. de vtro. xx. ergo ti
mor non eſt pecēm mortale ¶ In op.
eſt euāgeliū pn̄s nolite timere eos
q̄ occidūt corpus ſic vt ꝓpt' timorē
mortis hō declinet a veritate. Secū
do ſic ꝓ ſolo pecō mortali debet' pe
na inferni. ſed pena inferni debet ti
midis ſm̄ illud apoc. xxi. timidis ⁊ in
credulis ⁊ extracteis. ⁊c̄. ps erit in ſtā
gno ignis qđ eſt pena inferni. ergo
talis timor ē pecēm mortale. Rn̄o di
cēdum ſub certis concluſionib⁹. Pri
ma eſt ꝙ timor aliq̄n eſt pecēʒ aliq̄n
non ꝓ cui⁹ concluſionis noticia eſt
notādum ꝙ aliq̄d dr̄ eſſe pecēm in ac
tib⁹ hūanis ꝓpt' inordinationē nā
bonū hūani act⁹ in ordine quodam
exiſtit eſt hic debitus ordo vt appe
titus regimini rōnis ſubdat' rō au
tē dictat aliq̄ eſſe fugiēda ⁊ aliq̄ eſſe
ꝓſeq̄nda ⁊ interfugiēda. q̄dam dic
tat eſſe magis fugiēda quā alia ⁊ ſi
militer inter ꝓſeq̄nda. q̄daʒ dictat m̄
gis eſſe ꝓſeq̄nda q̄ʒ alia ⁊ q̄ʒtū eſt
bonū ꝓſeq̄ndū tātum aliud eius op
pōitū fugiēdum iſn̄ eſt ꝙ rō dictat q̄
dā bona magis eſſe proſeq̄nda q̄ʒ q̄
dā mala eſſe fugiēda q̄n̄ ergo appe
titus fugit ea q̄ rō dictat eſſe ſuſtinē
da ne deficiat ab alijs q̄ magis ꝓſe
q̄ dʒ timor inordinatus eſt. ⁊ hʒ rō
nem pecī. q̄n̄ vero appetitus timēda
refugit id qđ eſt ſm̄ rōneʒ fugiēduʒ
appetitus non eſt inordinatus nec
pecēm Secūda concluſio ꝙ timor ta
lis inordinat⁹ q̄ndoq3 eſt mortale ⁊

q̄nďq; veniale pec̄m. Pro quo no
tandum ꝙ qn̄ inordinatō timoris
cōſiſtit in ſolo appetitu ſenſitiuo nō
ſupueniēte conſenſu rōnis. appeti
tus ſic non pōt eē pec̄m moꝛtale ſed
ſolū veniale. qn̄ vero inordinatō ti
moris ꝑuenit vſq; ad appetitū rōna
lē q̄ dr̄ voluntas q̄ ex li. ar. reſurgit
aliq̄d non ſm̄ rōnem. talis inordina
tio timoris qn̄z eſt peccatū morta
le qn̄z veniale. ſi. n. q̄s ꝓpter timo
rē quo refugit piculū mortis vel q̄d
cūq; aliud tpale malū ſic diſpōit9 ē
vt fugiat aliq̄d ꝓhibitū vel preter
mittat aliq̄d q̄d ſit p̄ceptū in lege di
uina talis timoꝛ eſt pec̄m mortale ⁊
talis timoꝛ occidētiū corpora remo
uet' a ſanctis in euāgelio cū dr̄ Noli
te timere eos q̄ occidūt corpus ꝓp
ter nullū eīz piculū mortis debent
p̄termittere fidem xp̄i aut aliq̄d q̄d
in lege diuina p̄ceptū eſt al's inoꝛdi
natio timoris erit veniale ¶ Ad rō
nes in oppo. ad primā rn̄detur ꝙ ti
moꝛ cōtez deūs ſm̄ ſuam rōnem im
portat vl'r fugā. vn̄d q̄ntū ad hoc
non importat rōem mali vel boni ⁊
ſil'r eſt de q̄libz alia paſſione. ⁊ ido
ph'ūs dicit ꝙ paſſiones nou ſūt lau
dabiles nec vituperabiles ꝙ. ſ. nec
laudātur nec vitupātuꝛ q̄ iraſcāt' vl'
timēt ſꝫ q̄ circa l's aut ordinate aut in
ordinate ſe habēt ¶ Ad ſecundā rn̄
detuꝛ ꝙ mala q̄bus hō reſiſtere nō
pōt te ex quorū ſuſtinēcia nichil bo
ni ꝓuenit hōi rō dictat fugiēda eē
⁊ iō timoꝛ taliū non eſt pec̄m ¶ Ad
terciā rn̄det' ꝙ non eſt ad ꝓpoſituꝫ
q̄a rō illa ꝓcedit d̄ timore ſm̄ ꝙ cō
ſiſtit in ſenſibilitate ¶ Ad q̄rtaz rn̄
det' ꝙ glo. illa loquitur de timore re
uocāte hōiem ab eo q̄d non eſt d̄ ne
ceſſitate p̄cepti ſꝫ de ꝑfectiōe cōſilij
talis aūt timoꝛ non eſt pec̄m morta
le ſꝫ qn̄z veniale qn̄z aūt non eſt pe
ccatū puta cū aliq̄s habet rōnabilez
cauſam timoris.

¶ In feſto apl'i Petri eſt euāgeli
um dixit ihūs Simoni petro. ⁊c̄. Io
vlt. circa q̄d pn̄t diſputari ſc. q.

¶ Primo vtrū petrus a xp̄o cōſti
tutus ſit caput eccleſie

¶ Secūdo vtrū petrus ptāte clau
um potuit pc̄ca remittere.

¶ Tercio vtrū petrus ptāte claui
um potuit indulgēciā largiri debita
rum penarum

Ad primā ſic ꝓcedit' ⁊ v de
t' ꝙ a xp̄o petrus conſtitu
tus non ſit caput eccleſie.
Primo ſic l's non potuit petro cōpe
tere. g̃. ⁊c̄. aſſumptū ꝓbo. caput in
fluit ſenſū ⁊ motū in mēbra. ſꝫ influ
ere ſenſū ⁊ motū q̄ eſt p gr̄az q̄z da
re non potuit petrus nec q̄ſq̄m hō
in q̄ntū hō g̃. ⁊c̄ Secūdo vni9 cor
poris non eſt niſi vnū caput. ſꝫ xp̄s
eſt caput eccleſie ſm̄ illud ad ephe.
.i. ip̄m dedit. ſ. dn̄s pater caput ſuper
oēm eccleſiā ¶ Tercio ſic capitis nō
vr̄ eſſe aliud caput. ſꝫ petri caput
erat xp̄s ⁊ omiū aliorū apl'orū g̃ ip
ſe pet. n̄ fuit caput cōſtitut9 a xp̄o
¶ In oppo. eſt illud Io. i. ꝙ xp̄s ait
petro. tu vocaberis cephas q̄d inē
ptat' caput. cephali enim grece ca
put ſonat latine patet etiaz ex pn̄ti
euāgelio. vbi dr̄ tu es petrus ⁊ ſup
hāc. ⁊c̄. ⁊ iterū tibi dabo claues. ⁊c̄.
Rn̄o dicēdū ꝙ xp̄s ihūs aſcēſur9 in
celū ⁊ p̄ſentiā ſuā corporalem abſ
tracturus a nobis eccleſiā ſuā dilecti
ſſimā noſſēs in abſencia ſua deſolatā
ſine gubernatore relinq̄re elegit pe
trū apoſtolū q̄ tocius eccleſie ſue ca
put ⁊ gubernator exiſteret. vn̄d be
atus anacletus in. c. ſacro ſancta di.
xxij. dicit inter apl'os q̄daz fuit diſcre
tio ptātis ⁊ lꝫ oēs apl'i eſſent petro
tn̄ a dn̄o cōmiſſum eſt ⁊ ip̄i inter ſe
id ipſū voluerūt vt reliq̄s omnibus
p̄eſſet apl'is ⁊ cephas. i. caput ⁊ p̄n
cipiū teneret apl'atus ⁊ leo papa in
ſmone tercio ordinationis ſue dicit
ſic ad ꝓpoſitū de toto mūdo Petr9
vn9 eligit' q̄ ⁊ vniuerſarū gētiū vo
catōi ⁊ omibus apl'is cūctis q; ec
cleſie p̄ncipib9 p̄ponat' vt q̄zuis in
ppl'o dī multi ſūt ſacerdotes multiq;
paſtores. oēs tn̄ ꝓp̄e regat. petr9
quos p̄ncipal'r regit xp̄s. ſic g̃ xp̄s
in vno poſuit toci9 eccl'ie p̄ncipatuꝫ
fecit aūt l's xp̄s ꝓpt' quatuoꝛ Pri
mo ꝓpter pulchritudinē ⁊ ſpeciōſita
tem p̄ncipat9 eccleſiaſtici. nam inter
oēs ſpēs p̄ncipatus quis ariſt. viij.
ethi. ⁊ iij. poli. dicit ariſt. melius eſſe
dr̄ regnū vbi ſolus vnus p̄ncipaliter
regit. nulli. n. dubiū eē dꝫ arguit ſan
ctus tho. q̄q; regimē eccleſie ſit op
time ordinatū vtpote p eū diſpōitū
p quē reges regnāt ⁊ legū condito
res iuxta decernūt. optimū autē re
gimē multitudinis eſt q̄ regat' per
vnū q̄d pꝫ ex fine regis q̄ eſt pax
pax. n. ⁊ vnitas ſubditorū eſt finis
regētis. vnitatis aūt cā cōgruēcius
eſt vnus q̄z plures. Manifeſtū ē g̃
ꝙ regimē eccleſie ſic eſt diſpoſitum
ꝙ vnus p̄ſit omibus l's ille Secū
do. dico ꝙ iō xp̄s in vno. ſ. petro po
ſuit toci9 eccleſie p̄ncipatū ad oſtēdē
dā vnitatē eccleſie ⁊ ſciſmata vitāda
Vn̄d cipri. in. c. loq̄t' dn̄s. xxiiij. q. i.
Ego dico tibi ꝙ tu es petrus. ⁊c̄. ſu
per vnū eccleſiā edificauit ⁊ q̄zuis a
poſtolis omib9 poſt reſurrectionē
ſuā parē ptātez tribuit tn̄ vt vnita
te manifeſtaret vnitatis ei9 originē
ab vno incipiēte ſua auctē diſpoſu
it ⁊ in glo mat. xvi. ſup illud tibi da
bo claues dicit Rabanus. hāc ptāa
tem ſoli petro conceſſit q̄a oportu
it eē vnū xp̄i vicariū ad quē diuerſa
mēbra eccleſie recurrent, ſi forte in
ter ſe diſſentirēt ne ſi diuerſa forēt ca
pita in eccleſia vnitatis vincula rū
perēt' Tercio ꝓpter vnā fontali
tatem fluētis ptātis. i. vnus fons ⁊
vna origo ptātis in eccleſia eē. vn̄d
eccleſia ro. Oēs fundauit dignitates
eccleſie vt in. c. oēs xxij. di. ita ip̄a d̄
bnit eſſe fons ⁊ origo toci9 eccleſie
ptātis. Vn̄d cipria. in. c. loq̄t' . xxiiij.
q. i. nemo fr̄nitatem fallat. nemo fi
dei veritatē ꝑfida p̄uaricatiōe cor
rūpat. qn̄ multi radij ſūt ſꝫ vnū lu
mē ⁊ rami arboris multi ſūt ſ; robuꝛ
vnū radice tenaci fūdatū ⁊ q̄n̄o de
fonte vno riui plurimi defluūt. vni
tas tn̄ ſuat' in origine vt ⁊. ſ. vnuꝫ
caput eſt ⁊ vna origo ⁊ vna mr̄ co
pioſe fecūditatis. ⁊ leo papa de hac
fontali origine ſic in ſmone. iij. ordi
nationis ſue. o magnum ⁊ mirabile
huic viro dilectiſſimi cōſortiū ſue po
tēcie tribuit diuina dignatio ⁊ ſi q̄d
cū eo cōe ceteris voluit eſſe p̄ncipi
b9 nūq̄z niſi p ipſū dedit q̄cq̄d alijs
n̄ negauit ⁊ iō ſolo Pe. vocatus eſt

in plenitudinē ptātis. vt in.c. duo.
.iij.q.vi.ꝙ cognoſcēs beat⁹ cirill⁹
patriarcha in li .theſauroꝝ inquit
vt mēbra moueamus in capite nr̄o
apl'ica trono romanoꝝ potifice a
quo nr̄m ē q̄rere .q̄d credere .q̄d te
nere.q̄d fugere debeam⁹ ip̄ʒ venerā
tes ip̄m rogātes p̄ omnibus.qm̄ ip̄i
us ſoli⁹ ē rephēdere.corigere ⁊ ſta
tuere.⁊ diſponere ⁊ ligare ⁊ ſoluere
loco illius qui ip̄m edificauit ⁊ nulli
alij q̄d ſuū eſt plenū .ſʒ ip̄i ſoli dō
cui oēs iure diuino caput inclināt ⁊
p̄imates mūdi tanq̄ʒ ip̄i ihū xp̄o obe
diūt ¶ Quarto in vno poſuit eccl'ie
p̄ncipatū.ſ.in petro ꝓpter ecclēſie
firmitatē ⁊ ꝑpetuitatē .cum q̄a vbi
nō eſt gubernator corruet populus
ꝓuer.xi.tū q̄a omne regnū in ſe diui
ſū deſolabitur ⁊ iō xp̄s ait petro.tu
es petrus ⁊ ſup hāc petram edifica
bo eccleſiā meā ⁊ porte inferi nō p̄
ualebūt aduerſus eā .ſup quo v̄bo
dicit Criſo. vīd q̄liter reducit xp̄s pe
trū ad excellſam de ip̄o intelligēciā
illa eniʒ ſe ⁊ daturū ꝓmittit q̄ ſunt
ꝓp̄a ſolius dei.ſ.pcc̄a ſoluere ⁊ eccle
ſiā immutabilē facere inter tot pſe
cucionū ⁊ tēptacionū ꝓcelās ¶ Nunc
ad rōnes in oppo: Ad primā r̄ndet̄
negando aſſumptū ad ꝓbacionē tn̄
det̄ ꝙ caput in alia mēbra dupliciter̄
influit. Vno mō quodā intrinſeco in
fluxu prout mot⁹ ſiue vis motiua ⁊
ſenſitiua a capite deriuat̄ ad alia mē
bra. Alio mō ſm̄ exteriorē quādam
gubernationē.ſ.ſm̄ viſuʒ ⁊ alios q̄
in capite radicāt̄ dirigit̄ hō in exte
riorib⁹ actibus eē caput eccleſie ſm̄
interiorē influxū nō conuenit alicui
hōi niſi xp̄o q̄a influxus ille grē eſt
q̄ʒtū aūt ad exteriorē gubernacionē
pōt nomē capitis alijs couenire .vn̄
de amos.vi.dr̄ optimates capita po
puloꝝ .⁊ ſʒ brūs petr⁹ caput eccle
ſie fuit a xp̄o conſtitutus cū ei oues
gubernādas cōmēdauit. ꝺ.petre paſ
ce oues meas Jo.xx ⁊ ſic de alijs ſu
ceſſoribus eſt dicēdum ¶.Ad ſecun
dā r̄ndet̄ negāto aſſumptū .ſolum
eniʒ vr̄ veiū in corpore naturali .ſʒ
in corpoꝛ̄ ꝑ ſimilitudinē dicto.ſ.in a
liq̄ multitudiē ordinata pn̄t eē plura
capita ordinata tn̄ ⁊ ſubalternata.ſ.
vnū p̄ncipale ⁊ aliud vicē gerēs illi⁹
ſic in eccleſia caput eſt xp̄s p̄ncipale
ꝓp̄a acte ⁊ ptāte papa enim ⁊ alij
ꝑlati tāq̄ʒ vicē gerētes ſm̄ illud .ij.co
rin.ij.⁊ ego q̄dem donaui ſi quid do
naui ꝓpter vos in pſona xp̄i.⁊ .ij.
cor.v.legacione fūgimur ⁊ tāq̄ʒ deo
exortāte ꝑ nos ¶.Ad tercia r̄ndet̄
ꝙ aſſumptū nō eſt veruʒ niſi in ca
pite naturali ⁊ rō eſt q̄a corpus hu
manū nō eſt pars alterius ſʒ corpuſ
ſimulate dictū.i.alienata multitudo
ordinata pōt eē pars alterius multi
tudinis ſic multitudo domeſtica e ſt
pars multitudinis ciuilis ⁊ iōpē fa.q̄
eſt pars multitudinis domeſtice hʒ
ſup ſe caput rectorē ciuitatis ⁊ per
hūc modū nichil ꝓhibʒ xp̄m eſſe ca
put petri ⁊ pe.eē ſub eo inferior̄ ſi

Ad ſecūdam.q.ſic ꝓceditur
⁊ vr̄ ꝙ petrus ptāte clauiū
potuit pcc̄a remittere.
Pꝛimo ſic ex p̄nti euāgelio .vbi dicit
tibi dabo claues regni celoꝝ ⁊ q̄d
cūq̄ʒ ligaueris .ē.ſup quo dicit Cri.
ꝙ deus ꝓmittit ſe daturū petro que
ſūt ꝓp̄a ſolius dei.ſ.pcc̄a ſoluere.
Secūdo ex illo Jo.xxij.vbi dicit xp̄s
apl'is quoꝝ remiſeritis pcc̄a remit
tūt̄ eis ¶ Tercio ſic in pn̄ia datur
grā ad remiſſionē pccōꝝ .ſʒ hmōi
diſpēſator ſacramēti ē ſacerdos ex vi
clauiū .ḡ cū grā non appoīat̄ pec
cato ex pte pene .ſʒ ex pte culpe .ḡ
vr̄ ꝙ petrus ⁊ q̄libet ſacerdos ad re
miſſionē culpe opet̄ ex vi clauium.
¶ In oppo.arguitur ſic .paris ptā
tis eſt interi⁹ baptizare ⁊ culpa ab
ſoluere .ſʒ deus nō debuit ptātem in
terius baptizandi alicui cōicare nec
cōicauit ne ſpes poneret̄ in hōīe .ḡ
pari rōne .nec ptātem abſoluēdi ab
actuali mortali pccō ¶ .Secūdo ſic
nullo mō fit remiſſio culpe niſi per
grām .ſʒ grām dare eſt potēcie infi
nite .ergo ptāte clauiū petr⁹ nō re
miſit culpā ſiue pcc̄a .Rn̄o dicēdum
ꝙ petr⁹ ⁊ q̄libet ſacerdos ptāte cla
uiū aliquo mō.ſ. ſacramentalr̄ ⁊ mi
niſterialr̄ remittit culpā cōfitentibus
ſcēm penitēcie . Pro quo notādum
ꝙ ſup h̄ capitulū fuerūt duo errores
Vn⁹ eſt q̄ tāgit̄ in glo.ꝙ q̄dā vſur
pauerūt ſibi tn̄ ex h̄ ꝙ poſſēt oēs
quos vellēt abſoluere ⁊ introducerē
in regnū celoꝝ .ſʒ h̄ non ptāte .q̄a
ſoli⁹ dei ē mutare volūtates Alius
error eſt ꝙ ſacerdos nō abſoluet .ſʒ
ligatū oſ̄dit eē abſolutū ſiue denun
tiat ſʒ h̄ nō pōt ſtare .q̄a derogat v̄
tuti ſacramēti noue legis . q̄a ſacra
mēta noue legis efficiāt ꝙ figurāt
ſacramēta veteris legis .⁊ iō ſi nichil
aliud eēt pn̄ia nō eſſet ſcēm noue le
gis Alij dicūt ꝙ in pccō ſūt tria cul
pa .reatus pene eterne ab hijs duo
bus abſoluit̄ hō ꝑ ſe ꝑ cōtricionē
ſʒ dn̄ hō ab hijs abſolutus ē rema
net obligat⁹ ad penā tp̄alem . ſʒ q̄a
hō non ſufficit iō dāt̄ claues .quia
minuāt aliq̄d de iſta pena ⁊ ligāt ad
aliq̄ʒ penā Iſte modus dicēdi nō pla
cet etiā nobis . q̄a pn̄ia eſt ſcēm no
ue grē q̄d dat grām ſʒ grā non ordi
nat̄ contra penā ſʒ cōtra culpā Vn̄
de dicēduʒ ē ꝙ ſic in ſacrō baptiſmi
aqua baptiſmatis hʒ v̄tutē ſpūalē
inſtrumētalē ſm̄ q̄ʒ mūdat a culpa
ſm̄ illud aug⁹.q̄ eſt v̄tus aq̄ vt corp⁹
tāgat ⁊ cor abluat . ſic dico ꝙ in ſa
cerdote eſt q̄daʒ vis ſpūalis inſtru
mētalis a qua dicunt̄ miniſtri ⁊ ſic
miniſtri alr̄ operāt̄ remiſſionē pec
cati ſicut aqua baptiſmi ⁊ ita bap
tiſmus ⁊ ſacramētum pn̄ie cōueniūt
quodāmō in effectu ſed in hoc diffe
rūt q̄a ſcēm pn̄ie eo ꝙ hʒ act⁹ ſuſci
pientis.q.materiales non pōt dari ni
ſi adultis in q̄b⁹ req̄ritur p̄paratio
ad ſuſcipiēdū effectū ſcrōꝝ ſʒ bap
tiſmus q̄n̄ʒ d̄t̄ adultis ⁊ etiā pueris
⁊ alijs carētibus vſu rōnis ⁊ iō per
baptiſmū datur grā ⁊ remiſſio pccō
rū pueris ſine aliq̄ ſui p̄paratiōe p̄
cedēte .niſi adultis in q̄bus preexigi
tur p̄paratio remouēs fictionē q̄ q̄
dē p̄paratio q̄nq̄ʒ p̄cedit ſufficiens
ad grē ſuſceptionē ante q̄ʒ baptiſm⁹
actu p̄cipiat̄.ſed nō ante votū bap
tiſmi poſt tp̄⁹ ꝓlate veritatis . q̄n̄
q̄ʒ talis p̄paratio tp̄e nō ꝓcedit .ſed
eſt ſimul cū baptiſmi ſuſceptione ⁊
tūc ꝑ baptiſmi ſuſceptionē grā r̄miſ
ſionis culpe confert̄ .ſʒ ꝑ pn̄ie ſcēm
nūq̄ʒ dat̄ grā niſi p̄paratio ſit vel
ꝑus fuerit .vn̄ virtus clauiū opat̄

ad culpe remiſſionē vel in voto exiſ
tēs .qꝛ nō erit cōtritus niſi hēat in
voto ſiue ꝓpoſito ſe ſubici diſcretio
ni ⁊ iudicio ſacerdotis .vel etiā in ac
tu exiēs ſicut ⁊ aqua baptiſmi .ſꝫ ſic
baptiſmus non agit vt principale
agēs ſꝫ vt inſtrm̄ nō q̄dē pertingēs
ad ipām grē̄ ſuſceptiōm cauſandam
etiam inſtrumētalr̄ . ſꝫ diſponēs ad
grām ꝑ q̄ꝫ fit remiſſio culpe .ita eſt
de ptāte clauiū .vn̄ ſolus deus re
mittit ꝑ ſe culpam ⁊ v̄tute ei⁹ agit
inſtrumētalr̄ ⁊ baptiſmus vt inſtrm̄
inanimatū ⁊ ſacerdos vt inſtrm̄ ani
matū ꝙ dicit᷑ ſcḋm ph̄m .viij.
ethi. ⁊ iō ſacerdos agit vt miniſter
non ſic cauſans ſed ſic diſponēs ad
eā .vn̄ ſi ante abſolucionē non fuiſ
ſet aliq̄s pfecte diſpōit⁹ ad grām ſuſ
cipiēdam in ipa confeſſiōe abſolutō
ne ſacramētali grām conſeq̄retur ſi
obicē non poneret ¶ Ad rōnes in op
po. vna eſt rn̄ſio ex dictis ꝙ petrus
nec q̄cūqꝫ ſacerdos alius receperunt
claues vt pc̄ca ꝓpa virtute remit
tāt .qꝛ h̄ eſt ſoli⁹ dei .ſed bene rece
perūt ptātem in clauib⁹ miniſteria
liter ſiue inſtrumētalr̄ operādi con
ferēdo ſacramēta ad remiſſionē cul
pe vt dictū eſt .

AD terciam .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
vr̄ ꝙ Petrus nec ſucceſſor
ei⁹ ꝑ clauiū ptātē nō poſ
ſit d̄ penis ſatiſfactoris indulgētiā
facere ¶ Primo ſic ſup illd̄ .ij. ethi.
.ij. dr̄ ꝙ negare ſe ipꝫ non pōt dicit
glo. ꝙ taceret ſi dicta ſua non imple
ret .ergo neceſſe eſt ꝙ dn̄s dicta ſua im
pleat . ſed ipē dixit de vtro: xv. ſcḋ
mēſura debiti eſt plagarū modus .ergo
neceſſe eſt ita peccatorem puniri ſic meruit .ergo non pōt papa nec ali⁹ ali
q̄d remittere nec relaxare . Secūdo
ſic inferior non pōt abſoluere a pēna
ad q̄ꝫ ligat ſuperior .ſed deus remit
tēdo culpā ligat ad aliquo tā penam
tēpalem vt dicit hugo de ſcō victorē
ergo nullus hō pōt abſoluere a pe
na illa aliq̄d dimittēdo ¶ Tercio ſic
ad ptātem excellētie ptinet vt ſine
ſacris effcūs ſacrorū tradat᷑ ſed nul
lus hꝫ ptātem excellēcie in ſacris ni
ſi xp̄s cū ergo ſatiſfactio ſit pars ſa
cri pn̄ie operās ad remiſſionē pene
debite . videtur ꝙ nullus hō purus
poſſit dimittere debitū pene ſine ſa
tiſfactione. ⁊ ꝑ conſeq̄ns Petr⁹ nō
potuit ptāte clauium facere hm̄oi
remiſſiones ¶ In oppo. eſt euāgeli
um pn̄s ibi q̄dcūqꝫ ſolueris ſup ter
rā .⁊c. ¶ Secūdo ſic apl's .ij. corin. ij.
nam ⁊ ego ſi q̄d vobis donaui in ꝑ
ſona xp̄i glo. ac ſi xp̄s donaſſet . ſed
xp̄s poterat relaxare abſqꝫ omi ſa
tiſfactiōe penā pcc̄i .vt pꝫ Jo. viij.
de muliere adultera .ergo ⁊ paulus
potuit .ergo ⁊ petrus ⁊ nūc papa
q̄ non eſt minoris ptātis q̄ꝫ paulus
fuit Rn̄o dicēdum ꝙ petrus ⁊ nunc
ſucceſſores ptāte clauium potuerūt ⁊
pn̄t indulgēcias ⁊ relaxaciones fa
cere penarū debitarū ꝓ pcc̄is patet
iſta cōcluſio ſic eccl'ia generalis non
pōt errare .qꝛ ille q̄ in omibus exau
dit⁹ eſt ꝓ ſua reuerentia dixit petro
ſup cui⁹ confeſſione eccl'ia fūdata ē
Ego ꝓ te rogaui petre vt nō d̄ficiat
fides tua luc. xxij. ſꝫ eccleſia gen̄ra
lis indulgēcias approbat .ergo conclu
ſio vera ꝓ cui⁹ ampliori intellectu

eſt notādū ꝙ lꝫ ab omib⁹ concedat᷑
indulgēcias poſſe fieri ꝑ papā ⁊ pla
tos eccleſie .nichilominus diuerſi di
uerſimode loquūt᷑ .q̄dam .n. diſtin
guētes forū dei ⁊ forū eccl'ie dicunt
ꝙ non valēt in foro dei . ita ꝙ non
valēt ad abſoluendū a reatu pene
q̄ꝫ q̄s in purgatorio ſcḋm iudiciū dei
meret᷑ Sed valēt quo ad forū eccle
ſie .qꝛ ſoluūt ab obligatiōe q̄ ſacer
dos obligauit pn̄ie ad pmittēdū aliq̄ꝫ
vel ad q̄ꝫ ordinat᷑ ex ſtatutis cano
nū. dicūt ita ꝙ ſacri canones ꝓ mor
talib⁹ pcc̄is graues ⁊ diuturnas pe
nitēcias taxāt vt pro vno mortali
ſeptēniū uel āpli⁹ .ſꝫ ꝙ grauius eſt
ꝙ pena a d̄o grauis ē ꝙ vix aut nū
q̄ꝫ poſſꝫ q̄s facere ⁊ pauci inuenirē
tur q̄ vellēt ⁊ ab abſolutione obliga
tionis ad hm̄oi penas dicunt indul
gēcias valere ſꝫ hec oppinio nō eſt
vera tū pmo q̄ eſt expſſe cōtra pui
legiū petro datū vt q̄d in terra re
mitteret ⁊ in celo remitteret᷑ .Vn̄ de
remiſſio q̄ fit ad forum eccl'ie .valet
etiā quo ad forū dei . Tū ſecūdo qꝛ
eccl'ia hm̄oi indl'gēcias faciēs magiſ
dāpnificaret q̄ꝫ adiuuaret qꝛ remit
teret ad grauiores penas .ſ. purga
torij abſoluēdo a penis iniūctis .⁊
iō alr̄ d̄d̄ ē ꝙ indulgencie valent ⁊
q̄ntū ad forū eccleſie ⁊ etiā q̄ntū ad
iudiciū dei ad remiſſionē pene reſi
due p⁹ cōtricionē ⁊ abſolucionē ſi
ue ſit iniūcta ſiue n̄ .Rō aūt q̄re va
lere pn̄t iſte indulgencie eſt vnitas
corporis miſtici in qua multi in ope
rib⁹ pn̄ie ſuperogauerūt ad menſu
rā debitorū ſuorū ⁊ multas etiā tri
bulatōes iniuſte ſuſtinuerūt pacien
ter ꝑ quas multitudo penarū pote
rat expiari. ſi eis deleret᷑ quorū me
ritorū tāta eſt copia ꝙ oēm penam
debitā nūc viuētib⁹ excedūt ⁊ preci
pue ꝓpter meritū xp̄i q̄d ⁊ ſi in ſa
cr̄is opat᷑ non tn̄ efficatia ipi⁹ in ſa
cr̄is includit᷑ . ſꝫ ſua infinitate effi
caciā ſacrorū excedit . manifeſtū eſt
aūt ꝙ vnus ꝓ alio ſatiſfacere poteſt
Sācti aūt in q̄b⁹ ſuphabūdācia op
um ſatiſfactionis inuenit᷑ non deter
minate ꝓ iſto qui remiſſiōe indiget
hm̄oi opera fecerūt .al's abſqꝫ omi
indulgēcia remiſſionē conſeq̄rēt᷑ .ſꝫ
cōiter ꝓ tota eccleſia vt apoſtol⁹ di
cit ſe implere ea q̄ deſūt paſſioni xp̄i
in corpore ſuo q̄d eſt de eccleſia ad
q̄ꝫ ſcribit .ij. corin. i. ⁊ ſic p̄dicta me
rita ſūt cōia toci⁹ eccleſie . ea aūt q̄
cōia multitudinis alicuius diſtribu
unt᷑ ſimul de multitudine ſcḋm arbi
triū eius q̄ multitudini p̄eſt . vn̄ ſi
cut aliq̄s conſeq̄ret᷑ remiſſionē pen̄
ſi alius pro eo ſatiſfeciſſet ita ſi ei ſa
tiſfactio alterius ſi ꝑ eū q̄ pōt deſtri
buat᷑ . Ad h̄ ꝙ bene diſtribuāt᷑ req̄
rūt᷑ tria .auc̄tas ex pte dātis . ex p
te recipiētis caritas .ex parte cauſe
pietas q̄ cōprehēdit honorē d̄i ⁊ ꝓ
ximi vtilitatē ¶ Ad rōnes in oppo.
ad primā rn̄det᷑ negādo ↄnām ⁊ rō
eſt qꝛ remiſſio q̄ ꝑ indulgēcias fit
non tollit q̄ꝫtitatē pene ad culpā qꝛ
ꝓ culpa vni⁹ alius ſpōte penā ſuſti
nuit vt dictū eſt ¶ Ad ſecūdā rn̄de
tur negādo ↄnām . qꝛ inferior dan
do indulgēcias non abſoluit ſimpl'r
a debito pene quo ligat⁹ fuit per ſu
periorē .ſꝫ dat vn̄ debitū ſoluat vn̄
non abſoluit omnino de condonando

ꝫ ꝓ eo ſoluēdō de theſauro eccleſie
Ad terciā rñdetur negādo ꝯnām ꝛ
rō eſt q̄a effectus ſacramentalis ab
ſoluciōis ē diminutio reatus ꝛ hic
effectus nō inducit᷑ ꝑ indulgēcias.
ꝫ ꝓ eo faciēs indulgēcias ſoluit pe
nā q̄ꝫ debebat de eccleſie bonis cōib᷒
ſiue de theſauro eccl'ie vt ex dictis
patet

¶ In feſto cōuerſatōis ſancti pau
li eſt euāgeliū Dixit petr᷒ ad iheſuꝫ
mat.xviij.pn̄t diſputari ſe.q.

¶ Primo vtrum paulus in raptu
viderit diuinā eſſenciā.

¶ Secūdo vtruꝫ paulus in raptu
ignorauerit an ei᷒ anima a corpore
fuit ſeparata.

AD primā ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vid̄
tur ꝙ paulus in raptu nō
viderit diuinā eſſenciā Pri
mo ſic dr̄ exo.xxx.ii.vid̄bit me hō ꝛ
viuet glo. q̄ꝫdiu hic mortal'r viuit᷑
videri ꝑ q̄ſdā imagines de᷒ pōt ſ꞉ ꝑ
ipām nature ſue ſpecieꝫ non pōt ꝫ
paulus in raptu viuebat vita hūa:
ergo ipe in illo raptu non vidit diui
nā eēnciā ¶ Secūdo ſic ſic.n.de pau
lo legit᷑ ꝙ ē rapt᷒ vſqꝫ ad terciū ce
lū ita etiā de pe. legitur act.x.ꝙ ceci
dit ſup eū mēris exceſſus .ꝫ petrus
in ſuo exceſſu non vidit dei eēnciā.ꝫ
q̄ndā imaginariā viſionē .ꝫ vr̄ ꝙ
nec paulus vidit dei eſſentiā ¶ Ter
cio viſio dei facit hominē beatuꝫ . ꝫ
paulus in illo raptu non fuit btūs.
alioq̄n ad vite hui᷒ miſeriā nūq̄m re
diſſꝫ ꝫ corpus ei᷒ fuiſſet ꝑ redūdāti
am ab anima glorificatum ſicut erit
in ſanctis poſt reſurrectionē qd̄ pa
tet eē falſū ꝫ paulus non vidit diui
nā eſſenciā Quarto ſic fid̄s ꝛ ſpes
ſimul eē non pn̄t cum viſione diuine
eſſentie vt habet᷑.i.cor.xiij.ſed pau
lus in ſtatu illo habuit fidē ꝛ ſpē ꝫ
non vidit diuinā eēnciā In oppo.eſt
ꝙ aug᷒ determinat in li. de vidēdo
deū ad paulin.v.ꝙ ipā dei eēncia a
q̄buſdā videri potuit in hac vita po
ſitis ſicut a moyſe ꝛ paulo q̄ raptus
audiuit ineffabilia verba q̄ nō licēt
hōi loq̄ Rn̄o dicendum ꝙ licꝫ q̄dā di
xerūt ꝙ paulus in raptu dei eſſenci
am non vidit ſed q̄ndā refulgēciam
claritatis ipi᷒.eī nobis vr̄ dicēdum
ꝙ paul᷒ vidit diuinā eēnciā in rap
tu ꝛ hꝫ expſſe dicit aug.in li.de vidē
do deum ꝛ ſup gen̄.xij.ad lr̄am hec
etiā ipa verba apl'i deſignāt cū ait
ꝛ audiui ineffabilia verba q̄ non lꝫ
hōi loq̄ hmōi aūt videt᷑ ea q̄ ptinēt
ad viſionē btōrū q̄ excedit ſtatum
vie ſ꞉m illud Iſa.lxiiij.oculus non vi
dit nec auris audiuit deus abſq̄ que
ꝑparaſti diligētib᷒ te ¶.Ad rōnes
in oppo.ad primā rn̄detur ꝙ illd̄ nō
eſt intelligēdū ꝙ vidēs deū ꝑ eſſen
ciā omnino de corpore exeat ꝫ quod
ab actu ſenſuū abſtrahatur . q̄a q̄n
intellect᷒ viatoris eleuatur miracu
loſe ad vidēdū ꝑ eſſenciā nō pōt ſimul
eē in actu viſiōis vie qua anima na
tural'r ſenſibilia ꝑcipit ꝛ ideo opor
tet in illo ſtatu animā vidētis omni
no ab actu ſenſuū abſtrahi . ꝛ iō di
cit aug᷒.xij. ſup gen̄.ad lr̄am ꝙ ne
mo deū ꝑ eēnciā videri pōt niſi ab
hac vita q̄dammō moriatur ſi non
omnino exiēs de corpore ſiue auer
ſus ꝛ alienat᷒ a ſenſib᷒ carnalib᷒ ꝛ
ſimile dicit in li.de vidēdo deū ꝛ ſic

nō eſt cōtrariū ei qd̄ inductū ē exo.
xxxiij.nō videbit me hō ꝛ viuet vn̄
greg.ibidē dicit in glo. a q̄buſdā in
hac carne viuētib᷒ ꝫ in eſtimabili v
tute creſcētibus pōt eterni dei clari
tas videri nō tn̄ videbit eū hō ꝛ vi
uet .q̄a q̄ ſapiēciā q̄ deus ē vidꝫ huic
mūdo fūdat᷒ morit᷑ ¶ Ad ſecūdam
rn̄det᷑ negādo ꝯnām ꝛ rō eſt .q̄a nō
eſt ſil'e de vno ꝛ de alio Pro quo no
tādum ꝙ mēs hūa diuine᷒ rapitur
ad cōtēplādaꝫ veritatē diuinā tripli
cit᷑ Vno mō vt contēplet᷑ eā ꝑ ſimi
litudines q̄ſdā imaginarias .ꝛ talis
fuit exceſſ᷒ q̄ cecidit ſup petrū Alio
mō vt contēplet᷑ veritatē diuinā ꝑ
intelligibiles effcūs ſic fuit exceſſ᷒
dd̄. dicētis ego dixi in exceſſu meo
oīs hō mēdax ¶ Tercio vt contē
plet᷑ eam in ſua eēncia .ꝛ talis fuit
raptus pauli ꝛ etiā moyſi ꝛ ſatis cō
gruentur nā ſic moyſes fuit pm᷒ doc
tor iudeorū.ita paulus fuit pm᷒ doc
tor gēciū ¶ Ad terciā rn̄det᷑ negan
do ꝯnām .dicimus enīꝫ ꝙ lꝫ paulus
in illo raptu non fuerit beat᷒ ſimpli
cit᷑ fuit tn̄ ſ꞉m q̄d btūs .q.in quodaꝫ
trāſitu ꝛ ita vidit diuinā eēnciam in
quodā trāſitu Pro quo notādum ꝙ
diuina eēncia videri ab intellectu cre
ato non pōt niſi ꝑ lumē gl'ie qd̄ tn̄
dupl'r ꝑticipari pōt .Vno mō ꝑ mo
dū forme immanētis ꝛ ſic btōs facit
ſcōs in patria . Alio mō ꝑ modū cu
iuſdā paſſionis trāſeūtis .ꝛ hꝫ modo
lumē illud fuit in paulo q̄ndo rapt᷒
fuit .vnd̄ ex tali viſiōe non fuit ſim
pl'r btūs vt fieret redundācia ad cor
pus ꝫ ſolū ſ꞉m q̄d Ad q̄rtā rn̄det᷑
negādo ꝯnām ꝛ rō eſt q̄a paulus in
raptu non fuit btūs habitual'r ꝫ ſo
lū habuit actū btōrum conſeq̄ns eſt
vt ſimul tūc in eo non fuerit act᷒ fi
dei .fuit tn̄ in eo ſimul fidei habitus.

AD ſecūdā.q.ſic ꝓceditur ꝛ
vr̄ ꝙ paulus non ignoraue
rit an anima eius fuerit a
corpore ſepata .Primo ſic ipe apl's
dicit.ij.corin.xij. Scio hōieꝫ in xp̄o
raptū vſqꝫ ad terciū celuꝫ . ꝫ hō no
minat compoſitū ex corpore ꝛ anima
raptus aūt differt a morte .vr̄ ꝫ ꝙ
ipe ſciuerit animā non fuiſſe ꝑ mor
tē a corpore ſeparatā ¶ Secūdo ſic
ex eiſdē dictis apl'i ipe paulus ſciuit
quomō raptus fuit .q̄a in terciū ce
lū .ꝫ ex hꝫ vt vr̄ ſciuit vtrū fuerit in
corpore vel non q̄a ſciuit terciū celū
eē aliq̄d corporeū ꝯnſ eſt ꝙ ſciuerit
animā ſuā a corpore ſepatā . q̄a vi
ſio rei corporee non pōt fieri niſi ꝑ
corpus ꝫ vr̄ ꝙ non ignorauerit an
anima fuerit a corpore ſepata Ter
cio ſic dicit aug.xij.ſup gen̄.ad lr̄am
ꝙ paulus in raptu vidit illa viſiōe
deū qua viderūt ſancti in pr̄ia . ꝫ ſā
cti ex hꝫ ipo qd̄ vident deū ſciūt an
anime eoruꝫ ſint a corporibus ſepa
rate ergo ꝛ paulus hꝫ ſciuit In op
po.ē dictū ipius apoſtoli dicētis.ij.
corin.xij. ſiue in corpore ſiue extra
corpus neſcio deus ſcit . Rn̄deo hic
ſūt varij modi dicēdi quos enarrare
inutile eēt ꝛ iō dimiſſis illis dicēduꝫ
eſt vt ſcūs tho.in .ij. ſecūde ꝙ apl's
neſciuit vtrū ei᷒ anima fuerit a cor
pore ſepata Iſta concluſio vr̄ actē
aug.q.xij.ſup gen̄ .ad lr̄am poſt lō
gā inq̄ſicionē cōcludēs dicit . reſtat
ergo fortaſſe vt hꝫ ipꝫ ignoraſſe eū

intelligāus :vtrū qn̄ in terciū celuz
raptus ē in corpore fuit anima quō
eſt anima in corpore cū corpore vi
uere dr̄ ſiue euigilātis ſiue dormien
tis ſiue in extaſi a ſenſib⁹ corporis
alienati .an anima de corpore exierit
vt mortuū corpus iaceret ¶. Ad rō
nes in oppo. ad primā rn̄det' negan
do onām ꝛ rō eſt . q̄a p ſinodochen
quādoq3 pars hōis hō nominat' ꝛ
p̄cipue anima q̄ eſt pars hōis emi
nēcior ¶ Ad ſecūdaz rn̄det' negādo
onām ꝛ rō ē q̄a apl'us ſciuit illud ce
lū eē corporeū .ꝛ tn̄ h' poterat fieri
p intellectū ei⁹ etiā ſi anima ei⁹ nō
eēt a corpore ſepata ¶ Ad terciam
rn̄det' negādo onām ꝛ rō eſt q̄a vi
ſio pauli in raptu nō fuit omnino ſi
milis viſiōi btōrū . vn̄ fuit q̄ztū ad
aliq̄d ſimilis viſiōi btōrū .ſ. q̄ztū ad
id qd videbat' ꝛ q̄ntū ad aliq̄d diſſi
milis .ſ. q̄ntū ad modū vidēdi .q̄a nō
ita pfecte vidit ſic ſancti q̄ ſūt in pa
tria . vn̄ aug⁹. dicit .xij. ſuper gen̄.
ad lr̄am apl'o arrepto a carnalibus
ſenſib⁹ in terciū celū h' defluit ad pe
nā pfectā cognicionez rerū q̄ ange
lis ineſt ſiue in corpore ſiue extra
corpus eēt neſciebat . h' vtiq3 nō de
erit cū corruptile h' induerit in cor
ruptionē

¶ In feſto viſitatōis beate marie
v̄ginis ē euāgeliū Exurgens maria
Luc. i. pn̄t diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrū beat⁹ Jo. in vtero
exiſtēs exultauit ad p̄ſenciā dn̄i .

¶ Secūdo vtrū beata v̄go audita
exultaciōe eliſabet couenīētez in gra
ciarū actionem cātauit Magnificat
anima mēa dn̄m .

Ad primā .q. vtrum beatus
Jo. in vtero exiſtēs exulta
uit ad p̄ſenciā dn̄i .ꝛ vr̄ ꝙ
non q̄a exultacio non ē in hōie ſine
vſu rōnis . ſ3 beat⁹ Jo. in vtero ma
tris clauſus non habebat vſū rōnis
nec vſū li. ar. ergo non exultauit.

¶ Secūdo ſic dr̄ ꝙ fuit ei dat⁹ ꝛ ac
celeratus vſus rōnis . contra cū do
na dei ſint ſine pn̄ia ꝛ ſic ille vſus
rōnis non fuiſſet ſibi ſublatus quia
poſt non habuit ꝫ. ꝛc. ¶ Tercio di
cit aug⁹. in epiſtola ad dardanuz ꝙ
illud qd dictū ē .ſ. ꝙ exultauit nō eſt
q̄a credidit infās . cū ꝫ mot⁹ fidei p̄
us ſit int' mot⁹ v̄tutū . vr̄ ꝙ non ha
buit actū alicui⁹ v̄tutis .ꝛ h' nō pp
ter defectū gracie ꝫ pp̄ter d'fectum
li. ar. In oppo. ē euāgeliū . Rn̄deo di
cendū ꝙ a g⁹. ambigue loquit' in
iſta materia . iō diuerſimode q̄dā de
ſenſerūt hoc fuerunt eniz q̄ dixerūt
Jo. non habuiſſe motū li. ar. nec ext'
tacionē illā fuiſſe ab eo ſed magis in
eo nō p nat'ā ſ3 ſup̄ nat'ā ſic aſinat
balaā loquta ē ꝛ hmōi non intelle
xit ſic dicūt Jo. motū fuiſſe a ſpiritu
ſcō ad aduētuz ꝛ illū motū fuiſſe ad
modū exultātis . non q̄a ip̄e p̄cipet
ſ3 q̄a volebat dn̄s vt mat' motu pue
ri dn̄m pciperet ꝛ matrē ei⁹ vt hoc
eēt futurū p̄ſagiū : fuerūt alij q̄ dixe
rūt ꝛ melius vt dicit ſcūs tho. ꝙ io.
non dū natus hūit vſū li. ar. ad illud
imomētū ꝛ illuſtracionē ſpūs ſancti
p q̄' cognouit dn̄m pn̄tem ꝛ gauiſ⁹
eſt .ꝛ ita nobis vr̄ eē dicendū q̄a in
euāgelio dr̄ exultauit infās qd non
poſſet ita bene verificari ſm̄ p̄mum
modū dicēdi ꝛ illud qd in himno ei⁹

cātat' . vētris obſtruſo poſit⁹ cubi
li ſenſeras regē thalamo manētem.

¶. Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄
det' negādo minorē . dicim⁹ enim ꝙ
accelerat⁹ fuit ei⁹ vſus rōnis ¶ Ad
ſecūdam rn̄det' ꝙ rō nō pcedit q̄a
non ē inconueniēs ſi poſtea ſit ſub
tractus. ſiut ꝛ gr̄a raptor q̄nq3 ad
horā ſiue ad momētū dat' ſecus aūt
de gr̄a gratum faciēte qua non ſub
trahit' ſine culpa ¶ Ad terciā rn̄de
tur ꝙ aug⁹. ſic dictū ē ambigue loq̄
tur in hac materia . illud eniz dictum
eſt ſm̄ primū modū dicēdi .

Ad ſecūdā .q. vtrū bt̄a v̄go
audita exultatione Eliſab3
couenīētez in gr̄arū actionē cātauit
Magnificat anima mea dn̄z ꝛc. ꝛ vr̄
ꝙ non ¶ Primo ex tp̄e . q̄a nō debu
it ſtatiz rn̄dere gr̄as de bn̄ficio quia
dicit ſeneca .iiij. de bn̄fitijs ꝙ q̄ feſti
nat reddere beneficiuz nō h3 animū
grati hōis ſ3 debitoris ¶. Secūdo
arguit' d' cā aſſignata meriti q̄3 aſſi
gnauit ſue exaltacionis cū ait. quia
hūilitatē reſpexit ancille ſue nō vr̄
conueniētez dictū non hūilitas ſ3 ca
ritas ponit' radix meriti. i. co. xiij. ca
ritatē aūt non habuero . Tercio ex
mō exhibēdi gr̄as ſi cātādo . vn̄ cā
ticū dr̄ bt̄e v̄ginis ſic nichil debem⁹
accipe incultū diuinū niſi ea q̄ nobiſ
auctē ſcripture ſcē tradūt' ſ3 apl'us
dicit ad colo. iij. docētes ꝛ cōmouen
tes voſ metip̄os in pſal. himnis ꝛ
cāticis ſpūalib⁹ . ꝫ nō debuit cātico
corporali ſ3 ſpūali In oppo. ē euāge
liū Rn̄deo dicēdu ſub aliq̄b⁹ conclu
ſionib⁹ . Prima eſt ꝙ omīs q̄ bn̄fi
ciū recipit tenet' ad gr̄as reddēdas

iſta concluſio p3 Primo ex illo apl'i
ad co. Jo. vlti. in omībus gracias a
gite Rōe ſic omīs eff'cūs naturalit'
ad ſuā cām couertit' manifeſtū ē au
tē ꝙ omīs bn̄factor in q̄ntū hmōi
eſt cā bn̄ficiati .ꝛ iō naturalis ordo
req̄rit vt ille q̄ ſuſcepit bn̄ficiū per
gr̄arū recōpenſationem conuertat'
ad bn̄factorez bn̄factori aūt in q̄n
tū hmōi debet' honor ꝛ reuerencia
eo ꝙ h3 rōnem p̄ncipij . vn̄ augſt.
cōtra iulianū cū non ad ſuū actorez
referūt' bona h' ip̄o ipſi male vten
tes efficiūt' iniuſtuz ꝛ iō beata v̄go
conueniēter fecit conuerti ad eū gra
cias ei referēdo de beneficijs ſuſcep
tis ¶ Secūda concluſio bn̄ficiatus
melius facit ſtatim gr̄as bn̄factori
agēdo q̄3 diferēdo . patet concluſio p̄
mo ex illo bernardi ſup cāti. diſce in
referēdo gr̄as non eē tardus aut ſe
gnis diſce ad ſingula bona gr̄as age
re diligēter Rōe ſic pbat' . q̄a q̄ntū
ad aliqd bonū fit ex maiori feruore
tanto eſt laudabilius ſ3 ex maiori fer
uore vr̄ procedere ꝙ homo nullas
moras adhibeat in faciēdo qd d3 . ꝫ
laudabilius ē ꝙ hō ſtatim gr̄as red
dat ꝛ ita fecit bt̄a v̄go . audita ex'ta
cione ſua in cāticū prrūpēs gr̄arū
actiōis ¶. Tercia cōcluſio ꝙ l3 cari
tas ſit radix meriti hūilitas tn̄ inter
alias v̄tutes fuit diſpoſitiua ad con
ceptionē filij dei ꝛ ad exaltacionem
ſpūalem iuxta illd q̄ ſe humiliat exal
tabit' non q̄a ip̄a ſola mereat' ſ3 q̄a
ei⁹ eſt pp̄uz cōtēpnere ſublimitatē
terrenā . vn̄ bernardus in ſmone de
incarnatiōe dn̄i inter gr̄as bt̄e v̄gi
nis magna ē hūilitas ꝛ manſuetudo

ꝛ ſicut elactio mater eſt ꝑſūptiōis
ſic hūilitas māſuetudinis .nec ī ſolo
q̄dā ſilētio cōmēdat᷑ eius humilitas
ſ; reſonat in ſermone audierat .n.q̄d
naſceret᷑ ex te ſcm̄ vocabit᷑ filiꝰ dei.
nichil r̄ndit ſe eē niſi ancillā idē mira
bat᷑ Eliſab; ꝑſonā bt̄e v̄ginis veni
entis ad ſe .vn̄d inq̄t .vnde h̄ michi
vt veniat mat̄ dn̄i ad me .cōmenda
bat ſalutātis vocē.btīfiabat fidē .ſ;
dāt vota hūilitatis nichil r̄putabat
ſibi in deū oīa beneficia q̄ue in ea
laudabat᷑ referebat . tu inq̄t magni
ficas matrē dn̄i ſ; magnificat anima
mea dn̄m in voce mea ꝓhibes exalta
re infātem in gaudio .ſed exultauit
ſp̄us meus in deo ſalutari meo .ꝛ iō
ſapiēter ꝛ cōuenienter bt̄a virgo in
q̄t q̄a reſpexit deus hūilitatez ancille
ſue ecce ex h̄ beatā me dicēt oēs ge
neratiōes Bernardus generatiōes
vtiq; celi ꝛ terre oēs angeli ꝛ oīs
electi angelicarū nāq; generacionū
numerꝰ ꝑ genitū meū reintegrabi
tur ꝛ hoīm generatōi in Adā male
dcā ꝑ b̄ndictū fructū ventris mei ad
eternā b̄ndictōnez regenerabit᷑ me
rito & te dn̄az beatā te dicēt oēs ge
nerationes .q̄a oīibꝰ generatōibꝰ
verā ꝛ eternā beatitudinē genuiſti.
¶ Ad rōnes in oppo. ad primā r̄n
det᷑ negando ꝯn̄am ad dictū ſenece
dicēdū ſeneca loq̄tur q̄n bonū eſt ex
hibēdū .tūc enim expectari d; tp̄us
quo recōpēſatio ſit b̄nfcōri optima
Ad ſecūdā p; r̄nſio ex dictiſ in.iij.cō
cluſiōe .Ad terciā r̄ndetur negando
ꝯn̄am ꝛ ad dcm̄ ap̄li r̄ndetur q̄ can
tica ſp̄ualia p̄nt dici n̄ ſolū ea q̄ inte
riꝰ canūtur in ſp̄ū .ſ; etiā ea q̄ exteri

us ore cātantur in q̄tū ꝑ huiōi cāti
ca ſp̄ualis deuotio ꝓuocatur.
¶ In feſto beate marie magdale
ne ē euāgelium In illo tp̄e rogabat
ihesū q̄dā .ꝛc. Luc.vij. Circa q̄d poſ
ſūt diſputari ſe.q.
¶ Primo vtrū iſta mulier de qua
hic in euāgelio fit mētio fuerit ma
ria magdalena ſoror lazari.
¶ .Secūdo vtrū maria magdalēa
aut q̄s aliꝰ potuerit ſine p̄nia conſe
qui remiſſionē pcc̄orū.
Ad primā.q.vtrū illa muliē
de qua d̄r in euāgelio q̄ la
crimis cepit rigare pedes
ꝛ capillis ſuis tergere.ꝛc. fuerit ma
ria magdalena q̄ fuit ſoror lazari ꝛ
marthe .Dicēdum q̄ circa h̄ ſancti
varie loquūtur nam origen̄.ꝛ ceſſo.
vt dicit albertꝰ magnꝰ ſup lucam di
cūt aliā fuiſſe nā maria magdalene
dicūt v̄ginem fuiſſe ꝛ ſic ꝑmanſiſſe
nec ꝓbabile eſt q̄ tanta peccatrix
cū dn̄o tātam hūiſſe familiaritatez
Dicūt ꝛ ip̄az corporal̄r fuiſſe obſeſ
ſam a demōibꝰ .dicūt ꝛ inſup q̄ nō
tm̄ iſta peccatrix de qua in euāgelio
nūc pedes dn̄i vnxit.ſ; ꝛ illa ꝛ forte
plures alie q̄ ſeq̄bantur eū q̄ndo in
hoſpicijs curā eiꝰ egeruut ꝛ ſibi laſ
ſos peds lauarūt vt ꝑticipes eſſent
laborū pedū eiꝰ.iō puluerē ſecū tu
lerūt Alij. vero vt Grego. ꝛ beda
ꝛ augꝰ . de conſenſu euāgeliſtarum
dicūt contrariū .dicūt eni; q̄ ſit m̄g
dalena ſoror.ꝛc.accipientes h̄ ex illo
Jo.xi. Maria aūt erat q̄ vnxit dn̄m
vnguēto ꝛ extērſit capillis .cuiꝰ fra
ter lazarꝰ infirmabatur ꝛ ex illo luc.
viij.maria magdalena de q̄ d̄monia

eiecerat q̄d grego. explanat de eadē
ꝛ h̄ tenet ro. eccl̄ia .Vnde in officio
ſuo ita cātat᷑ maria ſoror lazari que
cōmiſit crimina ab ipſa fauce tarta
ri .ꝛc. Dicūt ḡ q̄ dupl̄r vnxit pedes
dn̄i Primo hic ꝛ iſta ex contricione
Secūdo ex deuociōe de quo Jo.xij.
Ad ſecūdā.q.ſic ꝓceditur ꝛ
vr̄ q̄ bt̄a maria magdalēa
cōſecuta ſit remiſſionē pec
catorū ſine p̄nia .Primo ſic dn̄s di
xit de ea remittūtur tibi pcc̄a multa
q̄m dilexit multū .nō eſt locutus de
p̄nia ſed fuiſſet ſi fuiſſet neceſſaria
¶ Secūdo ſic non eſt minor virtus
dei circa adultos q̄; circa pueros . ſ;
pueris pcc̄a dimittit ſine p̄nia ergo
etiā adl̄tis ¶ Tercio deus v̄tutē ſu
am non alligauit ſacr̄is ſ; p̄nia ē q̄d
dā ſcr̄um .ergo virtute diuina p̄nt
pcc̄a dimitti ¶ Quarto maioris eſt
miſericordia dei q̄; miſericordia ho
minis .ſ; hō interdū remittit offen
ſam ſuā hoī etiā non penitēti . vn̄d
ip̄e dn̄s mādat mat.v.diligite inimi
cos vr̄os b̄nfacite hijs q̄ od̄rūt vos
ergo multo magis deus dimittit of
feſam ſuā hoīibꝰ nō penitētibꝰ . In
oppo.eſt illud luc.xiij. ſi p̄niam non
egeritis oēs ſimil̄ ꝑibitis R̄n̄o dicē
dū ſub duabꝰ cōcluſionibꝰ . Prima
eſt q̄ maria magdalena non ē conſe
cuta remiſſionē pcc̄orū ſine p̄nia q̄
eſt v̄tus.p; concluſio q̄m non ē poſ
ſibile pcc̄m actuale mortale ſine tl̄i
p̄nia remitti.cū eni; pcc̄m ſit dei of
fēſa eo mō deus pcc̄m remittit quo
remittit offenſaz in ſe cōmiſſaz offē
ſa aūt directe opponit᷑ gracie ex h̄
eni; dr̄ aliq̄s alteri eē offēſus q̄ re

pulit eū a gr̄a ſua .hec aūt intereſt
int̄ gr̄az dei ꝛ gr̄az hoīs.q̄a gracia
hoīs non cāt ſ; ꝑſuppō it boitatē ue
rā vel apparētez in hoīe grato .ſed
gr̄a dei cāt bonitatez in hoīe grato
eo q̄ bona volūtas dei que in hoīe
gr̄e intelligit᷑ eſt cā boni creati vn̄
pōt contingere q̄ hō remittat offē
ſam q̄ offenſus eſt alicui abſq; aliq̄
immutacione eiꝰ offenſa aut peccati
mortalis ꝓcedit ex hoc q̄ volūtas
hoīs eſt auerſio a dō ꝑ conuerſionē
ad aliq̄d bonū cōmutabile. vn̄d req̄
rit᷑ ad remiſſionē offenſe diuine q̄
volūtas hoīs ſic immutet᷑ q̄ cōuer
tat᷑ ad deū cū deteſtacione ꝑ̄dcē con
uerſionis ꝛ ꝓpōito emēde q̄ ꝑtinz
ad rōz p̄nie ſ̄m q̄ eſt v̄tus . ꝛ iō im
poſſibile ē q̄ pcc̄m alicui remittat᷑
ſine p̄nia ſ̄m q̄ ē v̄tus ¶ .Secunda
concluſio maria magdalena conſecu
ta ē remiſſionē pcc̄orū ſine p̄nia ꝓ
ut eſt ſacr̄m ꝛ ſic aliꝰ pōt .nā ſacr̄m
p̄nie ꝑficit᷑ ꝑ officiū ſacerdotis ligā
tis ꝛ abſoluētis ſine quo pōt deus
pcc̄m remittere ſic fecit xp̄s mulie
ri adulteri vt legitur Jo.viij. ꝛ ma
rie peccatrici de qua in euāgelio p̄n
ti ¶ Ad rōnes in oppo.ad primā r̄n
det᷑ negando ꝯn̄am ꝛ rō eſt q̄a cari
tas n̄ liberat hoīem a pcc̄o ſine p̄nia
q̄ eſt virtus req̄rit .n.caritas q̄ hō
doleat de offenſa in amicū cōmiſſa.
vnde iſta mulier bene oſtēdit in actu
ſuo q̄ p̄nia hūit .nā dr̄ . ecce mulier
de pcc̄is ſuis plene ꝛ ꝑfecte contri
cta ſtās retro q̄a ꝑ verecūdia ſui pec
cati non audebat ſe āteponere lacri
mis cepit rigare pedes ex quo pat;
magnitudo cōtricōis ex q̄ tm̄ fleuit

ꝙ potuerũt lauari pedes .pſal. Exi
tus aquarũ deduxerunt oculi mei . qa
etiã capillis capiti ſui tergebat qbꝰ
añ ad conpoſicionẽ vultꝰ abuſa fue
rat ⁊ obſculabatᷣ vt totũ deo ſuiꝫ
in pñia qꝺ qꝺẽ ex ſe deum contẽpſe
rat in culpa ſꝫm qꝺ dicit Grego. ¶
Ad ſecũdã rñdetᷣ negãdo ꝯñm ⁊ rõ
eſt qa in pueriſ non eſt niſi peccꝫ ori
ginale qꝺ non conſiſtit in actuali de
ordinatõe volũtatis .ſꝫ in quadã ha
bituali de ordinatõe nature . ⁊ iõ re
mittitᷣ eis pccm cũ hũltuali immu
tacione p infuſionẽ grẽ .non autẽ
cũ actuali ſꝫ adulto in quo ſũt actua
lia pcca q̃ conſiſtãt in actuali de or
dinatione voluntatis actualis ñ re
mittũtᷣ pcca .etiã in baptiſmo ſine
actuali mutacione volũtatis qꝺ fit
p pñiaꝫ ¶ Ad terciã rñdetᷣ ꝙ rõ il
la ꝓcedit de pñia ſꝫm ꝙ ẽ ſacrm
Ad q̃rtã rñdetᷣ negãdo ꝯñam ⁊ rõ
eſt qa miſericordia dei eſt maioris v̈
tutiſ q̃ꝫ miſericordia hõis in hꝫ ꝙ im
mutat volũtatẽ hõis ad penitẽduꝫ
ꝙ miſericordia hõis facere nõ põt.
¶ In feſto bti iacobi apli eſt euã
geliũ In illo tpe acceſſit ad iheſum
mat.xx.circa qꝺ pñt diſputari ſe.q.
¶ Primo poſſet diſputari vtrũ ip
ſe ⁊ fr eiꝰ peccauerũt pcco ãbitõis
petẽtes a xpo mediãte mrẽ vt in re
gno ſuo ſederet vnꝰ a dextris ⁊ aliꝰ
a ſiniſtris .iſta.q .expedita ẽ ſupra
dñicam .xvij.poſt trinitateꝫ . ſꝫ nũc
potuerũt hec diſputari.
¶ Primo vtrũ conueniẽter dicatᷣ
de bto iacobo ꝙ ſit lux ⁊ decꝰ hiſpa
nie ¶ Secũdo vtrũ oret in celo ꝓ
oĩbꝰ q eiꝰ viſitãt ſeplchrũ ſiue locũ

AD primã ſic ꝓceditᷣ ⁊ vꝺ
turᷣ ꝙ non conueniẽter dica
turᷣ lux ⁊ decꝰ hiſpanie. Pri
mo ſic eẽ lucẽ ſoli dꝺ xpo vr̃ conueni
re .vñ de Jo. baptiſta quo nemo in
ter natos mulierum maior ſurrexit·
ma.xi.dr̃ Jo.i.nõ erat ille lux .ergo
nec btũs iacobꝰ põt dici lux cuiuſcũ
qꝫ ¶ Secũdo ſic btũs iacobus non
dedit hiſpãis lumẽ nature nec lumẽ
grẽ .nec daturꝰ eſt lumẽ glie . quia
iſtud ſoliꝰ dei ẽ.ꝫ.⁊c. In oppo. eſt ꝙ
eccl'ia cãtat. Rñſio dꝺ ꝙ conueniẽtiſſi
me dr̃ btũs iacobꝰ lux hiſpãie ⁊ decꝰ
lux qꝺẽ rõe illuminatõis doctrine fi
dei q̃ rõe dixit xp̃s aplis. Eſtis lux
mũdi ſingulariter btũs iacobus Pri
mo pſonaľr ⁊ poſt p diſcipulos ſuoſ
quos ibi grã p̃dicãdi reliq̃t illumina
rũt terrã hiſpãie lũie doctrine ⁊ ex
tremo ſanctitatis vt hiſtoria ſua teſ
tatᷣ ⁊ tãdẽ miraculorũ multitudine
viſa q̃ btũs iacobꝰ v̈tute diuina opa
batᷣ .regina hiſpãie ſtupeſ credidit
⁊ xp̃iana effecta eſt q̃ omĩa q̃ pecie
rũt ſui diſcipuli tribuit ⁊ palaciũ ſã
cto Jacobo in eccl'iam de dicans ma
gnifice ipm dotauit q̃ tãdẽ in bonis
opibꝰ vitã finiuit .ita vt ſcꝺ conpu
to ſic btũs iaco. fuit p̃mus inť aploſ
q̃ martirium ꝓ xpo ſuſcepit . ita re
gnũ hiſpãie vr̃ inť omĩa r̃gna poſt
fidei lumẽ ⁊ xp̃ianitatis titulũ ſuſ
cepiſſe ſic baſilee dũ cũ anglicis de
excellẽcia regnoruꝫ altricabatᷣ fuit
oñſũ ⁊ ꝓbatũ Bñ aũt dr̃ etiã decus
hiſpãie qa tãto aplo dotata eſt rõe
tñ de vniuerſo orbe xp̃ianorũ.q. in
numerũ ppľi continue confluũt bñfi
cia a dꝺ meritis apoſtoli expectãtes

decus etiã eſt hiſpãie ꝓpť hꝫ ꝙ tan
glorioſus aplus in ſingularẽ p̃onũ ei
dẽ datus eſt . p̃terea decus hiſpãie
eſt ꝓpť immẽſitatẽ miraculorũ que
iſte ſcũs continue opatᷣ ¶ Ad rões
in oppo.ad primã rñdetᷣ ꝙ eẽ lucem
q̃ tribuat lumẽ nature aut grẽ cãľr
non conuenit niſi xp̃o q eſt lux q̃ illu
minat oẽm hõiem venientẽ in hunc
mũduꝫ .ſꝫ eẽ lucerꝰ q̃ diffũdat lumẽ
doctrine bñ conuenit alijs . vnde ec
cleſie doctoribꝰ dr̃ vos eſtis lux mũ
di qñ dr̃ ꝙ Jo. non erat lux rñdetᷣ
ꝙ duplex eſt .vna qꝺẽ prima q̃ eſt
fons lucis ⁊ illuminãs non illumina
ta ⁊ hꝫ eſt lux q̃ eſt xp̃s ⁊ ẽ alia lux
illuminãs ⁊ illũiata a p̃ma luce ⁊ hꝫ
eſt lux pfectorũ virorũ ad ephe. v.
inť quos luceťis ſic lũiaria .p̃ma ẽ
ſup naturalis ⁊ lux p eſſenciaꝫ ⁊ de
hac dr̃ non erat ille lux ſꝫ Jo. Joh.i.
AD .ij.q. forte melius eſſet
p̃ma vtrũ btũs iacobꝰ poſ
ſit iuuare oĩoibus ſuis oẽs
interpellãtes eũ ⁊ vr̃ ꝙ non .Pri
mo ſic btũs iaco. pfecte ſuã volũta
tem deo conformãs vt non velit ni
ſi qꝺ deus vult ſꝫ illud qꝺ vult ſemp
impletᷣ . ꝫ fruſtra ꝓ interpellanti
bus orat ¶ Secundo ſic anima beati
iacobi non eſt iacobus.ſi ergo anim
ſua ꝓ interpellãtibꝰ orarꝫ q̃ꝫdiu ẽ
ſepata a corpore non v̈derꝫ qs inter
pellare eũ ad orãdum . ſꝫ animã eiꝰ
eꝰ contrariũ facit etiã ¶ Tercio ſic
q cũꝫ orat ꝓ alio alteri meretᷣ .ſꝫ ſã
cti q ſũt in pr̃ia non ſũt in ſtatu me
rẽdi .ꝫ nec in ſtatu orãdi. ꝫ .⁊c. In
oppo.eſt qꝺ continue dicimꝰ ſancte
iacobe ora ꝓ nobis. Rñ dicẽduꝫ ꝙ

qdã heretici fuerũt q dixerũt ꝙ ſan
cti non pñt nos iuuare ſuis oĩoibus
qa vnuſq̃ſqꝫ recipit ſꝫm ea q̃ geſſit .
ꝫ hꝫ eſt contra articuluꝫ fidei q ẽ ſcõ
rũ cõio q̃ p caritatẽ fit ⁊ iõ cũ in ſan
ctis q ſũt in pr̃ia ſit pfectiſſima ca
ritas cõpetit eis ꝓ nobis orare nõ
aũt ꝓ. qa omĩa eis ad votum ſucce
dũt ⁊ iõ ponitᷣ cõcluſio talis ꝙ bea
tus iaco. iuuat ſuis oĩoibꝰ oẽs inter
pellãtes eũ debito mõ ⁊ tãto magis
q̃nto ẽ pfectior in caritate ⁊ q̃nto ẽ
deo coniũctior tãto eiꝰ oĩones ſunt
magis efficaces .hꝫ.n. hꝫ diuinus or
do vt ex ſupiorũ excellencia in infe
riora refũdetᷣ ſic ex claritate ſoliſ in
aerẽ ¶ Ad rões in oppo.ad primã
rñdetᷣ negãdo ꝯñꝫ ⁊ rõ eſt qa ſãcti
impetrãt id ꝙ deꝰ vult fieri p oĩo
nes eorũ ⁊ hꝫ petũt qꝺ eſtimãt eorũ
oĩoibus implẽduꝫ ſꝫm dei volũtatẽ
Ad ſecũdã rñdetᷣ negãdo ꝯñm ⁊
rõ eſt qa ſancti hic viuẽtes merue
rũt vt ꝓ nobis orarẽt ⁊ iõ eos in
uocamus nõibꝰ qbus hic vocabãtᷣ
qbus etiã nobis magis innoteſcũt
⁊ iteruꝫ ꝓpť fidẽ reſurrectõis inſi
nuãdãꝫ ſic legitᷣ exo. iij. Ego ſũ deꝰ
abrahã ⁊ ideo optime dr̃ ſcẽ iacobe
ora.⁊c. ¶ Ad terciã rñdetᷣ negãdo
ꝯñm ⁊ rõ ẽ qa aliud ẽ impetrare ⁊
aliud mereri ⁊ iõ ſancti ⁊ ſi nõ pñt
mereri .qꝫ ſũt extra ſtatũ vie .pñt
tñ nobis vis oĩoibus impetrare ⁊
ſic btũs Jacobꝰ cuiꝰ potẽtiſſimum
teſtimoniũ ẽ immẽſitas.ſ. miraclorũ
q̃ fiũt q̃ſi omĩ die p̃cibꝰ ſuis ſanctis
¶ In feſto bti dñici inſtitutoris or
dinis p̃dicatorũ eſt euãgeliũ . Vos
eſtis ſal terre.⁊c.mat.v.pñt.d.ſe.q.

Primo vtrū beatus dn̄icus cōueniē
ter religionē inſtituit ad p̄dicādum
vel confeſſiones audiēdum.
¶ Secūdo vtrū btūs Dn̄icus con
ueniēter inſtituit religionē q̄ lr̄aruȝ
ſtudio inſiſteret.

Ad primā.q.ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ btūs dn̄icus n̄ debue
rit inſtituere religionē ali
q̄ȝ ad p̄dicādū uel confeſſiones audi
endū ¶ Primo ſic michil conueniē
ter inſtituit᷒ ad id qđ non cōpetit ei
facer̄ ſ; r̄ligioſis l; nō ꝯpetit p̄dicar̄
aut confeſſiones audire.dr̄.n.i.q.i.
monachorū vita ſubiectionis h; v̄
bū ⁊ diſciplinatus n̄ ducendi vel p̄ſi
dēdi vel paſcēdi alios ⁊ eadē rō vr̄
eē de alijs religioſis. ſ; inconueniē
ter btūs dn̄icus inſtituit religionem
ſiue ordinē ad p̄dicāduȝ ¶ Secūdo
ſic inconueniens eē vr̄ ꝙ actas p̄di
cādi ⁊ confeſſiōes audiendi infimis
hōib᷒ cōicat᷒ ſ; n̄ ē numer᷒ cert᷒ eo
rū q̄ in religiōe recipiūtur. ſ; vr̄ in
conueniēs talē religionē inſtituiſſe
¶ Tercio ſic inſtō eccl'ie d; ſeq̄ inſ
tituciōnē xp̄i. ſ; xp̄s p̄mo miſit ad p̄
dicādū ap'los.xij.vt h̄etur luc.ix. ⁊
poſtea miſit.lxxij.diſcip'los vt.pat;
luc.x.⁊ ſic glo.dicit ibidē ap'lorum
formā tenēt ep̄i.lxxij.diſcip'lorū mi
nores p̄bri.ſ.curati. ergo p̄ter illos
nō d̄buit aliq̄ alia religio inſtitui ad
p̄dicādū vel confeſſiones audiēdum
In op.ē euāgeliū vbi dr̄ vos eſtis
lux mūdi.ſ.p illuminatōȝ fidei R̄n̄o
dicēdū ſub duab᷒ concluſiōib᷒. Pri
ma ē conueniētiū fuit vt aliq̄ religio
inſtitueret᷒ ad p̄dicādū ⁊ confeſſio
nes ſalutares audiēdū. Iſta conclu

ſio ꝓbat᷒ ſic. q̄a ſi conueniēter reli
gio aliq̄ inſtitui potuit ad opa vite
actiue ſ̄m qđ ordinat᷒ ad vtilitateȝ
ꝓximorū ⁊ ad obſeq̄ū dei ⁊ conſua
tionē diuini cult᷒ cū aūt magis ꝓro
curet᷒ vtilitas ꝓximorū p ea q̄ ꝑti
nēt ad ſpūaleȝ anime ſalutē q̄ȝ p ea
q̄ ꝑtinēt ad ſubueniēdum corporali
neccitate conueniēti᷒ inſtituit᷒ r̄ligio
ad p̄dicādū cū l; magis ꝑtineat ad
obſeq̄ū dei cui nullū ſacrificiū ē ma
gis acceptū q̄ȝ zelus animarum vt
grego.dicit ſup eze.maius etiā ē ſpi
ritualib᷒ armis contra errores her̄
ticorū ⁊ tēptaciones demonū fidel's
d̄fendere q̄ȝ corporalib᷒ armis ꝑp'lm
fidelē tueri.⁊ iō conueniētiū ē ad p̄
dicāduȝ ⁊ ad alia q̄ ꝑtinēt ad ſaluteȝ
animarū aliq̄ȝ religionē inſtitui. Se
cūda concluſio cōueniēter fecit btūſ
dn̄icus ꝓcurādo apud ſedē ap'licaȝ
ꝙ talis religio inſtitueret᷒.tū ꝓp
ter multitudinē fideliū ⁊ caritateȝ ꝑ
ſonarū ſufficiēciū ad doceduȝ ꝑp'los
fideles ⁊ fidē catholicā contra here
ticos defendēduȝ. vnđ de bto dn̄ico
cātat᷒ doctrinā euāgelicā ſpgēs per
orbis cardinē peſtē fugēs hereticā
nouū ꝓducēs ordinē. ꝙ autē hec ꝓ
curacio inſtōis hmōi religionis fue
rit neccia ⁊ deo accepta p; ex eo ꝙ in
vita bti dn̄ici legit᷒ q̄ cū p̄ceis de cā
is mot᷒ ſcō animarū zelo iret ad cō
ſiliū generale lateran. vt a ſūmo p̄ōti
fice Innocē. ordinē diceretur p̄dica
torū ⁊ eēt confirmari ſibi ſuiſq; ſuc
ceſſorib᷒ impetrareȝ q̄ pōtifex cū ali
q̄ȝtulū ſe difficilē exhiberet. nocte q̄
dā idē pōtifex vidit in ſōpnis ꝙ lat'
anen. eccā. grauem ſubito ruinam

minaret᷒ ꝙ cū ſe rueēs intueret᷒ vi
dit ex aduerſo ꝙ vir dei dn̄ic᷒ occur
rebat humeris ſuppōitis totā illā caſ
furā ſuſtētabat euigilās aūt ⁊ viſi
onē intelligēs peticiōȝ viri d̄i alacri
ter accetaui ortās vt ad fr̄s ſuos re
diēs regulā aliq̄ȝ ꝓbataȝ ſibi elige
rē ⁊ ſic ad ip̄m rediens confirmacio
nē ad libitū reportareȝ. verum inte
rea. Inno. defūcto a ſucceſſore ſuo
honorio qđ poſtulauerat impetra
uit ¶ Ad rōnes in oppo. ad primaȝ
r̄n̄det᷒ negādo minorē q̄m l; ꝓpria
aucte nō cōueniat cōpetit aucte pa
pe aut p̄latorū ¶ Ad ꝓbacionē au
tē r̄n̄det᷒ ꝙ nichil ꝓbat. q̄a ꝙ ali
q̄s religioſus aucte p̄latorū p̄diceȝ
audiat confeſſiones aūt faciat hmōi
n̄ ſupgreditur diſciplinatus vel ſub
iectōis gradum q̄ cōpetit religioſis
vel pōt dici ꝙ non ē idē de mōachis
⁊ de iſtis religioſis. q̄a mōachi nō
habēt ex inſtōe ſua hijs actib᷒ cura
dare;. religioſi vero predicatores in
ſua inſtitutōe ſūt hijs actib᷒ manci
pati ¶. Ad.ij. r̄n̄det᷒ negādo ꝯnām
⁊ rō eſt. q̄a a p̄latis non conceditur
talib᷒ religioſis vt q̄lib; indifferen
ter poſſit p̄dicare vel cōfeſſiōes au
dire. ſ; ſ̄m moderacionē eorum q̄ ho
iuſmodi religiōib᷒ p̄ficiūtur vel ſ̄m
taxacionē ip̄orū p̄latorū ¶. Ad ter
ciā r̄n̄det᷒ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt.tū
q̄a formā.lxxij. diſcipulorū nō ſolū
tenēt p̄bri curati. ſ; q̄cūq; alij mino
ris ordinis q̄ ep̄is in eorum officio
ſubſeruiūt. tū ſecūdo q̄a non legitur
ꝙ.lxxij.diſcipuli aliq̄s d̄terminatas
ꝓchias aſſignaret. ſ; qđ mittebat
eos an̄ faciē ſuā in oēm ciuitatē ⁊ lo

cū quo erat ipſe venturus. tū.iij. q̄a
oportunū fuit vt p̄ter ordinarios p̄
latos alij aſſumerētur ad hmōi offi
cia. ꝓpt̄ multitudinē fidelis ꝑp'li ⁊
difficultatē inueniēdi ſufficiētes ꝑ
ſonas diſtribuēdas ſingl'is plebibuſ
ſic ⁊ religiōes ad militandū necce fu
it inſtitui ꝓpt' defcū ſecl'ariū p̄nci
pū ad reſiſtēduȝ infidelib᷒ in aliq̄b᷒
terris.

Ad ſecūdā.q.ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ btus dn̄icus non cō
ueniēter inſtituit vt in re
ligiōe ſua lr̄arū ſtudio inſiſteretur.
Primo ſic dr̄ eriȝ.in.pſal.q̄m nō
cognoui lr̄arū introibo inpotēcias
dn̄i dicit glo.ibi in v̄tutē xp̄ianā ſed
p̄fectio xp̄iane v̄tutis maxime vide
tur ad religioſos ꝑtinere. ſ; eorū nō
eſt ſtudiū lr̄arū inſiſtere ¶ Secūdo
ſic id qđ eſt diſtēſionis p̄ncipiū nō
conpetit religioſis q̄ in vnitate pa
cis congregāt᷒. ſ; ſtudiū diſſentionē
inducit. vnđ Iero.ſup ep'lam ad ti
tū dicit anteq̄ȝ dei inſtinctu ſtudia
in religiōe fierēt ⁊ diceret᷒ in ꝑp'lis
ego ſū pauli.⁊c. ſ; vr̄ ꝙ nulla r̄ligio
d̄bereȝ inſtitui ad ſtudium ¶ Tercio
ſic ꝓfeſſio xp̄iana differt a ꝓfeſſio
ne gētilium. ſ; apud gētiles aliqui
ph'iāni ꝓfitebāt᷒ ⁊ nūc aliq̄ ſecula
res dicūtur aliq̄rū ſciāruȝ ꝓfeſſores
ſ; religioſis conuenit ſtudiū lr̄a
rū In oppo.eſt illđ qđ Ierō.in ep'la
ad paulū monachū inuitat eum ad
adiſcēduȝ ſtatu monaſtico dicens. diſ
cam᷒ in terris quorū ſciencia nobis
p̄ſeuereȝ in celis ⁊.ſ. q̄cq̄d q̄ſieris te
cū ſcire conabor R̄n̄o dicēduȝ ꝙ cō
ueniēter btūs dominicus inſtituit in

religione ſua vt lr̄arū ſtudio inſiſte
ret⁹ Jſta cōcluſio pꝫ ſatis ex p̄cedē
ti .q. q̄a illa p̄ncipalia ad q̄ ordinat⁹
religio p̄dicatorū .ſic p̄dicare ⁊ alia
hmōi non pn̄t conueniēter ſine ſtu
dio p̄uio lr̄arū fieri . vn̄ notādum
q̄ ſtudiū lr̄arū cōpetit religioni tri
plr̄ . Primo qd̄ q̄ntū ad id qd̄ eſt ꝓ
p̄um vite cōtēplatiue ad q̄ꝫ ſtudium
lr̄arū duplr̄ adiuuat . Vno mō direc
te ad contēplādū diuina illuminādo
.ſ. intellcūm . vn̄ in laudē viri iuſti
dr̄ in pſal. in lege dn̄i meditat⁹ die ac
nocte ¶ Alio mō ſtudiū iuuat contē
platiuā vitā in directe remouēdo cō
tēplatōis picula .ſ. errores q̄ in con
tēplatōne diuinorū freq̄nt̄ occidūt
hijs q̄ ſcripturas ignorāt ſic in col
lationibus patrū legit⁹ q̄ abbas ſe
rapio ꝓpt̄ ſimplicitatē incidit in er
rorē antroponorphicaruꝫ .i. eorū q̄
dicūt deū hr̄e humanaꝫ formā arbi
trāt⁹ . vn̄ dicit grego. in. vi. morali
um q̄ non nulli dū plus exq̄rūt con
tēplando q̄ꝫ capiūt vſqꝫ ad pu̾ſa
dogmata erūpunt ⁊ dū veritatē diſ
cipuli hūilr̄ negligūt mgr̄i erroruꝫ
fiūt ¶ Secūdo ncēm ē ſtudiū lr̄aruꝫ
religiōi inſtitute ad p̄dicandū ⁊ ad
cōfeſſiones audiēdum ⁊ alia hmōi
exercēduꝫ . vnde aplus thi. i. de epō
ad cui⁹ officiū hmōi act⁹ ptinēt am
plectētem eū q̄ ſm doctrinā eſt fide
lē ſmonē vt potēs ſit exortare in doc
trina ſana ⁊ eos q̄ contradicūt argue
re. nec obſtat q̄ apl̄i abſqꝫ ſtudio li
terarū ad p̄dicādū fuēt miſſi q̄a vt di
cit Jero. in epl̄a ad paulinum q̄cq̄d
alijs exercitacio ⁊ cotidiana in lege
meditacio tribuere ſolet . illis ſpūs

ſcūs ſuggerebat ¶. Tercio ſtudiuꝫ
lr̄arū religioni congruit q̄ꝫtū ad id
qd̄ eſt omi religioni cōe . valet q̄dē
ad vitādaꝫ carnis laſciuiā . vn̄ Je
ro. ad ruſticū monachū . ama ſcrip
turaruꝫ ſtudia ⁊ carnis vicia non
amabis . valꝫ etiā ad auferēdū cu
piditatē diuiciarū vt. ſ. p̄ie. v. diuici
as nichil eē duxi in cōpatione illius.
valꝫ etiā ad obediēcie documētū . vn̄
aug⁹. in li. de opib⁹ monachorū q̄
eſt iſta pu̾ſitas lectōi noli obtem
pare dū vult ei vacare . vn̄ tam
feſtū eſt q̄ conueniēter btūs dn̄icus
inſtituit vt in religiōe ſua lr̄arū ſtu
dio inſiſteret⁹ ¶. Ad rōes in oppo.
ad. i. rn̄det⁹ negādo ꝯnām ⁊ ad pro
bacionē rn̄det⁹ q̄ glo. illa expomt
de lr̄a veteris legis . de q̄ aplus di
cit . ij. corin. iij. lr̄a occidit . vn̄ nō co
gnoſcere lr̄aturā eſt nō approbare
lr̄aleꝫ circūciſionem ⁊ ceteras alias
carnales obſuācias ¶ Ad ſecūdam
rn̄det⁹ negando ꝯnām ⁊ rō eſt q̄a aſ
ſūptū nō eſt ſemp verū . ſtudiū eniꝫ
ad ſciām ordinatur . ſi aūt ſciencia ē
ē ſine caritate inflat ⁊ p̄ ꝯn̄s diſcē
ſionē facit q̄a int̄ ſupbos ſp ſūt iur
gia ꝓuer. xiij. ſꝫ cū ē cū caritate edi
ficat ⁊ concordiā parit . qd̄ vero in
ducituꝛ de Jero. rn̄detur q̄ nō loq̄t⁹
de ſtudijs lr̄arū . q̄a contradiceret ſi
bi . ſꝫ loq̄tuꝛ de ſtudijs diſſenſionuꝫ
q̄ p̄ hereticos ⁊ ſciſmaticos intraue
rūt in religiōe xp̄iana ¶ Ad terciaꝫ
rn̄det⁹ negādo ꝯnām ⁊ rō ē q̄a p̄ hi
ꝓfitebātuꝛ ſtudio lr̄arū q̄ꝫtū ad ſcl̄a
res doctrinas . ſꝫ religioſis competit
p̄ncipalr̄ intēdere ſtudio lr̄arū ptinē
ciū ad doctrinā q̄ ſm pietatē eſt ſe

dr̄ thi. ı. alijs aūt doctrinis intēdere
ſi ptinet ad religioſos quoruꝫ tota
vita diuinis obſeq̄is mancipat⁹ niſi
q̄ntū ordinātuꝛ ad ſacrā doctrinam
¶ In feſto ſancti laurēcij eſt euā
geliū niſi granū. ⁊c̄. Jo. xij. circa qd̄
p̄nt diſputari ſeq̄ .

Trū laurēci⁹ habēdo odio
animā ſuā in h̄ mūdo cuſ
todiuit illā in vitā eternaꝫ
⁊ vr̄ q̄ non . Primo ſic obſuancia
mādatorū dei eſt via ad conſecutio
nē vite eterne iuxta illud mat. xix. ſi
vis ad vitā ingredi ſua mādata. ⁊c̄
ſꝫ trāſgreſſio mādatoruꝫ dei eſt via
p̄dendi vitā eternā. ſꝫ odire animā ſu
am in hoc mūdo eſt cōtra mādatum
dei quo p̄cipit⁹ vt poſt deū primuꝫ
diligamus animā nr̄am vt dicit au
g⁹. i. de doctrina xp̄iana . ergo laurē
ci⁹ odio habēdo animā ſuā magis ē
dicēdus pdidiſſe eā q̄m cuſtodiuiſſe
in vitā eternā ¶. Secūdo ſic ille dr̄
odire animā ſuā q̄ diligit iniq̄tatem
iuxta illud. p̄s. q̄ diligit iniq̄tatē odit
animā . ſꝫ diligētes iniq̄tatē excludū
tuꝛ a regno celorū . ſꝫ nullus odien
do animā ſuā cuſtodit eā ¶ Tercio
dicit aplus ad ephe. v. nemo carneꝫ
ſuā nunq̄ꝫ odio habuit . pꝫ q̄a id qd̄
ꝓ viribꝫ conſeruamus diligim⁹ ſꝫ q̄
libꝫ nutrit ⁊ fouet carnē ſuā ꝓpter
conſuationē. ſꝫ non vr̄ q̄ btūs Lau
rēci⁹ animā ſuā aut carnē ſuā odiē
do non meruerit vitam eternā . In
oppo. eſt euāgeliū p̄ns. Rn̄o dicēdū
q̄ omis hō animā ſuā amat . ſꝫ q̄dā
ſimplr̄ ⁊ q̄daꝫ ſm quid amare. n. ali
q̄uē eſt velle ei bonū . ille ſꝫ animaꝫ
ſuā amat q̄ vult ei bonū qui ſꝫ vult

ei anime ſue id qd̄ eſt ſimplr̄ bonuꝫ
amat eā ſimplr̄ q̄ vero vult ei aliqd̄
p̄ticulare bonū amat eū ſm quid bo
na aūt anime ſimplr̄ ſūt illa q̄bus
anima fit bt̄a . ſ. ſūmū bonū qd̄ eſt d̄
us . q̄ vult ſꝫ anime ſue bonū diuinū
⁊ ſpūale ſimplr̄ amat eā . q̄ aūt vlt̄
ei bona terrena puta diuicias hono
res ⁊ voluptates . amat eaꝫ ſm q̄d
p̄s. q̄ diligit iniq̄tatē odit animaꝫ ſu
am . pōt ergo hec lr̄a q̄ dicit qui dili
git animā ſuaꝫ. ⁊c̄. duplicit̄ intelligi
vno mō ſic amat . ſ. ſimplr̄ ad bona
eterna p̄det eam . i. exponit eaꝫ mor
ti ꝓpt̄ xp̄m ſꝫ hic nō vr̄ ver⁹ ſenſ⁹
⁊ io dicat⁹ ſic. q̄ amat animaꝫ ſuam
. ſ. ſm quid . ſ. ad bona terena ⁊ tp̄a
lia p̄det eā . ſ. ſimplr̄ mat. xvj. qd̄ ꝓſit
hōi ſi vniuerſū mūdū lucret⁹ anim
a īt ſue detrimētū paciat⁹ ⁊ iſte in
tellectus cōſonat lr̄e ſeq̄nti q̄ ait qui
odit animā ſuā in h̄ mundo. i. q̄ dene
gat bona p̄ſencia anime ſue ⁊ ſuſti
net ꝓpt̄ deū q̄ vr̄ mala in h̄ mūdo
in vitā eternā cuſtodit eaꝫ . mat. v.
beati qui p̄ſecucionē paciūt⁹ ꝓpter
iuſticiā q̄m. ⁊c̄. Attēde dicit ſanctus
tho. ſup Jo. qd̄ illud quod de grano
frumēti dictū eſt cōpetit huic ſnie.
nā ſic xp̄s miſſus eſt in mūdū quaſi
quoddā ſemē ad fructificādū ita q̄c
quid nobis tp̄alit̄ dat⁹ a deo non cō
fert⁹ nobis vt fructus . ſꝫ vt p̄ illud
ad fructū eterne muneracionis pue
niamus vita autē nr̄a eſt quoddam
tp̄ale bonū a deo nobis collatū . qui
ergo omia ꝓpt̄ xp̄ꝫ exponit multū
fructū affert h̄ ergo eſt qui odit ani
mā ſuā . i. qui vitā ſuā exponit ⁊ ſe
minat ꝓpt̄ xp̄m in vitam eternam

cuſtodit eā pſal. eūtes ibāt ⁊ flebāt mittētes ſemina ſua. venientes autē venient cū exultacione portātes manipulos ſuos ⁊ ſimilr̄ ꝗ diuicias ſuas ⁊ alia bona q̄ hō exponit ꝓpter xp̄m ⁊ cōicat alijs in vitā eternam cuſtodit. ij. cor. ix. ꝗ ſeminat in benedictionibꝰ de bn̄dictōibꝰ metet ⁊ ita q̄a beāus laurēciꝰ animā ſuā odio in hoc mundo hūit eā ꝓ xp̄o atrociſſimis tormētis vſqꝫ ad mortē exponēdo in vitā eternaꝫ eam cū multa gloria cuſtodiuit fruendo ip̄a diuinitate q̄a eciam eccl'ie theſauros cuſtodie ſue a btō ſixto creditos ſapiēt' pauperibꝰ diſtribuit iuſticia eiꝰ manꝫ in ſclm ſeculi ¶ Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄det' negando ꝯn̄am ⁊ rō ē q̄a amare animā ſuā ſiue ſe ipꝫ quo ad bona tp̄alia ⁊ terrena neglectis bonis ſpūalibꝰ nō cadit ſub precepto ¶ Ad. ij. rn̄det' negādo ꝯn̄am ⁊ rō eſt q̄a nō loquimur de illo odio ſꝫ de contrario qui enīꝫ diligit iniq̄tatem odit animā ſuā ad bōa ſpūalia ⁊ diuina. q̄a p̄uat eā eterna beatitudinē q̄ p̄parāt' diligētibꝰ deū. qui vero vitā q̄ꝫ in h̄ mūdo refrenādo eā ſub iugo rōnis ſubmittit eā laboribꝰ ieiunijs vigilijs ⁊ exponit eā xp̄o talis dr̄ diligere eam quo ad diuina ⁊ ſpūalia ⁊ odio hr̄e quo ad bona terrena ⁊ tp̄ales delectaciōes q̄s ei denegat ⁊ interdicit ¶ Ad. iij. rn̄detur ꝙ caro duplr̄ pōt ꝯſiderari. ſ. in ſe ⁊ ſic nō hēt' odio ſꝫ naturalr̄ q̄libet appetit eā eſſe ⁊ fouet vt argutuꝫ ē Alio mō pōt ꝯſiderari in q̄ntū ē aliciꝰ impeditiua q̄d volumus ⁊ ſic odio hētur quodāmō p accidēs.

SEcundo vtrū martiriū btī Laurēcij fuerit actus maxime v̄tutis fortitudinis ⁊ vr̄ ꝙ nō ſꝫ magis vr̄ ꝙ fuerit actꝰ fidei. dicit. n. maximꝰ in quodā ſmone. mr̄ martirij fides catholica eſt in illuſtris alethe ſuo ſanguini ſub ſcripſerūt ⁊ de btō laurēcio dicit ambro. dū fide ſua perſecutoris flāmaſ vincit oſtēdit nobis p igneꝫ fidei iebēne incēdia ſupare. ergo vr̄ ꝙ martiriū pociꝰ dicēdū ſit actꝰ fidei q̄ꝫ fortitudinis ¶ Secūdo ſic martiriū vr̄ ꝙ potiſſime ſit actꝰ illius v̄tutis q̄ facit ip̄m martiriū meritoriuꝫ ſꝫ iſta ē caritas ſcdm illud. i. corin. xiij. ſi tradidero corpꝰ meū ita vt ardeā caritatem nō hūero nichil michi prodeſt ergo martiriū Laurēcij magis dicendū eſt actus caritatis q̄ copioſa fuit in eo ſcdm illd̄ ambro. illūiauit mūduꝫ plane laurēciꝰ ea luce qua ip̄e ſuccēſus eſt ⁊ flammas quas ipſe ptulit oīm̄a xp̄ianorū corda calefecit. Tercio augꝰ. dicit in quodā ſmone facile eſt martirē celebrādo venerari magnū fidē eiꝰ ⁊ paciēciā imitari ſꝫ in vno actu v̄tutis p̄cipue laudabilis redditꝰ v̄tus cuius eſt actus. ergo martiriū magis debet dici actus paciēcie q̄ꝫ fortitudinis. In oppo. eſt q̄d Cipria. dicit in epl'a ad martires O btī martirꝭ q̄bus vos laudibuſ p̄dicē O milites fortiſſimi robur corporis n̄ri quo preconio vocis explicē ſꝫ q̄libet laudat' de v̄tute cuius actū exercet. ergo martiriū eſt actus fortitudinis ⁊ de btō laurēcio loq̄nſ Augꝰ. dicit ad erudiēduꝫ nullorū validior eſt forma q̄ꝫ martirū eloq̄ncia plus eſt ope docere q̄ꝫ voce ⁊. i. in quo excellētiſſimo genere doctrine beāus Laurēciꝰ martir q̄ꝫ gl'ioſa polleat dignitate. etiā pſecutores ip̄iꝰ ſentire potuerūt qui illiꝰ mirabilis animi fortitudo non ſolū non credere ſꝫ alios exēplo ſue tollerancie roborare eſt dicedus Rn̄o dicēdum ꝙ martiriū laurēcij ⁊ aliorū martiruꝫ eſt actus v̄tutis fortitudinis. Patꝫ concluſio. p̄mo ex illo q̄d cātat eccleſia de eis fortes fcī ſūt in bello Rōe oſtndit' ſic ad fortitudineꝫ ptinet vt confirmet hominē in bono virtutis cōtra picula ⁊ maxime picl'a mortiſ ⁊ maxime eiꝰ qui eſt in bello. Manifeſtū eſt autē ꝙ in martirio hō firmit' cōfirmat' in bono v̄tutis dū fidē ⁊ iuſticiā nō deſerit ꝓpt' imminēciā picula mortis. ⁊ ita pꝫ cōcluſio ¶ Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄detur ꝙ in actu fortitudinis duo ſunt ꝯſiderāda quorū vnū eſt bonū in quo fortes firmant' ⁊ h̄ eſt fortitudinis finis. Alid̄ eſt ip̄a firmitas qua q̄s nō cedit contrarijs ꝓhibētibꝰ ab illo bono. ⁊ in h̄ ꝯſiſtit eſſe fortitudinis. ſic autē fortitudo ciuilis format animā hōiſ in iuſticia humana ꝓpt' eiꝰ ꝯſeruationē mortis picula ſuſtinet ita etiam fortitudo gratuita firmat animū hōis in bono iuſticie dei q̄d eſt p fidem iheſu xp̄i vt dr̄ ad ro. iij. ⁊ ſic martiriū cōpat' ad fidē ſic ad finē in quo aliq̄s firmat' ad fortitudinē ſic ad habitū elicienteꝫ Ad. ij. rn̄det' ꝙ martiriū bene eſt actus caritatis vt impātis ſꝫ eſt fortitudinis vt elicientis v̄tutē q̄ꝫ eniꝫ v̄tutē martiriū manifeſtat. ꝙ aūt ſit meritoriū h̄ habet ex caritate ſic ⁊ q̄libet v̄tutis actus ⁊ ideo ſine caritate nichil valet ¶ Ad. iij. rn̄det' negādo ꝯn̄am. lꝫ eniꝫ paciencia cōmēdet' in martiribus tn̄ ipſū martiriū principalis actꝰ eſt ip̄ius fortitudinis.

¶ In feſto aſſūmptiōis btē marie eſt euāgelium Intrauit iheſus. ⁊c. Luc. x. circa q̄d p̄nt diſ. ſe. q.

¶ Primo vtrū vita actiua ſit pocior ⁊ nobilior q̄ꝫ contēplatiua.

¶ Secūdo verum btā maria optimā partem elegit.

¶ Tercio vtrū btā maria in corpore ⁊ anima aſſumpta eſt in celū.

AD primā ſic ꝓcedit' ⁊ vr̄ ꝙ vita actiua pocior ſit ſiue nobilior q̄ꝫ cōtēplatiua Primo ſic. vita actiua ptinet ad maiores. ſ. p̄latos q̄ ſūt in honore ⁊ poteſtate cōſtituti. ergo. potior q̄ꝫ cōtemplatiua cōſeq̄ncia pꝫ ex illo ariſto. iij. topicorū q̄d eſt meliorū vr̄ eſſe melius ¶ Secūdo ſic in omibus actibus ⁊ potēcijs imperās eſt nobilius in hijs q̄bus imperat ſic militaris tāq̄ꝫ pocior p̄cipit fremiſtracteci. ſꝫ vita actiua pōit de hijs q̄ ad cōtēplatiuā ptinēt ſcdm phūm. i. ethi. ergo actiua vita nobilior ē q̄ꝫ contēplatiua ¶ Tercio ſic nullꝰ dꝫ abſtrahi a nobiliori vt amplecteretur minus nobile ſꝫ a ſtatu vite cōtēplatiue recedit' ſepe ad ſtatū vite actiue ergo ⁊c. In oppo. ē euāgeliū p̄ns. vbi dr̄ ꝙ optimā ptē elegit ſibi maria. Rn̄o dicēdū ꝙ vita contēplatiua. ſimplr̄ melior eſt pocior ⁊ nobilior q̄m actiua q̄ꝫ cōcluſionē ꝓbat phūs. x. ethi.

vliȷ.rõnibus q̃s deducit ſcũs tho.in
.ȷȷ.ſcđe. Albert⁹ vero magn⁹ ſuper
lucã cõpletẽs omĩa dicit ſic vita con
tẽplatiua pfert⁹ actiue.vnitate.pu
ritate. eternitate. firmitate. delec
taciõe. Vnitate q̃a circa vnũ. Puri
tate q̃a nõ ſordidat⁹ puluere venali
um eternitate. q̃a hic ꝛ in p̃ria per
manet in eternũ. Firmitate. q̃a ẽ in
luce. q̃a nõ fallit fallacia errorũ. de
lectatõe. q̃a conſolatõe ſpũs ſancti
ſugit⁹ oblectat animũ ¶ Ad rõnes
in oppo. ad primã rñdet⁹ ꝙ ad p̃la
tos nõ ſolũ ptinet vita actiua ſ; etiã
contẽplatiua debẽt ẽẽ excellẽtes. vñ
greg. dicit in paſtorali ſic rector ac
tõe pcipuus ꝛ p̃cũctis contẽplatõe
ſuſpẽſus ¶ Ad ȷȷ. rñdet⁹ negando
minorẽ. q̃a vita actiua non directe
p̃cipit vite cõtẽplatiue. ſ; diſponẽdo
ad vitã cõtẽplatiuã p̃cipit q̃dã opa
vite actiue in quo magis viuire vr̃
cõtẽplatiue ¶ Ad iȷȷ. rñdet⁹ negan
do ꝯñam ꝛ ad pbationẽ rñdetur ꝙ
vita contẽplatiua intermittitur ali
q̃n p actiuã ñ ſp ſ; ad tpũs rõe vti
litatis ñ rõe dignitatis

AD .ȷȷȷ.q. ſic pcedit⁹ ꝛ vr̃ ꝙ
bt̃a maria optimã ptẽ ele
gerit eligẽdo contẽplatiuã
ꝛ vr̃ ꝙ non Jllđ vr̃ magis eligẽdũ
q̃đ eſt maioris meriti. q̃a tale dedu
cit ad maiorẽ gl̃iam ſ; vita actiua
vr̃ maioris meriti q̃; cõtẽplatiua. ſ;
ipa eraſ poci⁹ eligẽda ꝯña p;. ſ; ſic
meritũ dr̃ reſpcũ mercedis. merces
eni; dbetur labori. ſed vite actiue ac
tribuit⁹ labori. contẽplatiue vere q̃
es ergo actiua ẽ maioris meriti quã
contẽplatiua Jn oppo. eſt euãgeliũ

pñs. Secũdo ex eodẽ argumento ar
guit⁹ ſic contẽplatiua eſt maioris m̃
riti q̃; actiua. ſ; p̃eligẽda venit ꝯña
eſt bona. añs p; dicit eni; greg. vi.
moraliũ magna ſũt actiue vite meri
ta ſ; contẽplatiue pociora Rõe ſic
rõ meriti eſt caritas. caritas aũt cõ
ſiſtit in dilectõe dei ꝛ pximi. ſ; dili
gere deũ ſm ſe ẽ magis meritoriũ
q̃; diligere pximũ. ſ; illđ q̃đ direc
ti⁹ ptinet ad dilectõe; dei magis eſt
meritoriũ ex ſuo genere q̃; id q̃đ di
recte ptin; ad dilectõe; pximi. ſed
vita contẽplatiua directe ꝛ immedi
ate ptinet ad dilectionẽ dei. Actiua
directiua ad dilectõem pximi. ergo
ex ſuo genere contẽplatiua eſt maio
ris meriti q̃; actiua. Rño dicẽdum
iuxta albertũ ſup lucã q̃đ ſ; verbu;
maria. ꝛc. conuenit bt̃e virgini plus
omnb⁹. ſ. in bono eni; corporis ꝛ in
bono anime ꝛ in bõo meriti ꝛ in bo
no gl̃ie optimam ptẽ elegit in bono
corporis v̉ginitatis elegit pudorem
ꝛ cũ ſ; elegit mr̃is fecũditatẽ. ꝛ iõ
nec pmam ſimilẽ viſa eſt nec hr̃e ſe
q̃nte; vnđ exo. iȷȷ. p rubũ ardẽte; ſi
gnificat⁹. in bono aũt anime elegit
optimã ptẽ h;. n ſplẽdorẽ diuine lu
cis in intellcũ ꝛ nõ deeſt ſibi v̉tutis
fruct⁹ in ope. vnđ Jſa. xi p v̉gã re
ctitudinis v̉tutis vbi requeuit ſpũs
ſãnus ſignificat⁹ in bono meriti ſ;
eſt in ope ſuo hũit oẽm actiue vite
pPetatẽ ꝛ oẽm contẽplatiue purita
tem ꝛ nichil habet đđcũ vtriuſq;
vnđ ſignificat⁹ nume. xvij. p v̉gam
a arõ que viruit frõduit floruit ꝛ
amigdalũ cibũ fructificauit. viruit
v̉tute fronduit benedictione floruit

grauidatõe cordis quo nos cõcepit
ꝛ corporis quo filiũ verbũ incarna
tũ ſuſcepit. fructificauit in ptu cibũ
ſalutarẽ pducens in bono aũt gl̃ie
optimã ptẽ elegit. ps. n. bona ſtola
corporis ps melior ſtola anime op
tima conſorcium imperiȷ ꝛ regis nr̃i
impatoria maieſtate. dicẽte ſcriptu
ra ꝛ regũ. ȷȷ. ꝙ poſitus eſt thron⁹
mr̃ regis iuxta thronũ regis. pete
ergo mr̃ q̃đ vis nec. n. eſt fas aliq̃d
tibi denegare. hec optima ps ordi
nata eſt vt caſtrorũ acies. q̃m omĩũ
celeſtiũ agminũ ꝛ ſplendoris expſſit
apoc. xiȷ. corona. xiȷ. ſtellarũ in capi
te ei⁹ ſ; eſt. ix. ordinũ angelorum ꝛ
triũ ſtatutũ ſcõrũ coniugũ v̉ginu;
viduarũ vel triũ aureolaſ portãciũ
doctorũ. q̃ aplõs docuit v̉ginũ: q̃a
flos v̉ginũ fuit martirũ cui⁹ anima;
gladi⁹ filiȷ ſui tranſiuit. ix. etiã ordi
nũ gl̃iam hũit. ipa. n. cuſtodiã hũit
angelorũ. ſecreta conſilia archãge
lorũ. Juſta decreta p̃ncipiũ ſe veri
tates contra maliciã exhibuit ptã
tũ conterendo caput draconis innu
merabilẽ v̉tutẽ in miraclis oñdit v̉
tutẽ altitudine; nõ declinabilẽ oñdit
dñationũ q̃etẽ in receptõe ſeſſionis
p̃buit thronorũ. altitudinẽ ſciẽcie ꝛ
cõtẽplacionis cherubin tranſcendit
ꝛ a refectõe caritatis incẽdiũ. ſera
phin ſuperauit hijs. xiȷ. ſtellis coro
nata decorat⁹ hec albertus ¶ Ad rõ
ne; in oppo. rñdet⁹ negãdo ꝯñam ꝛ
rõ eſt q̃a l; labor exterior opet⁹ ad
augmẽtũ p̃miȷ accidẽtalis. augmen
tũ tñ p̃miȷ eſſencialis conſiſtit p̃nci
palr̃ in caritate ꝛ maxime dilcõis di
uine ſic dictũ eſt

AD terciã ſic pceditur ꝛ vr̃
ꝙ bt̃a maria nõ ſit aſſump
ta. ꝛc. Primo ſic reſurrec
tõis tpũs omĩũ. differt⁹ vſq; ad fi
nẽ mũdi vt ſit ſil' omĩũ reſurrectio
diuina ordinatõe. ergo corpus bt̃e
marie nõdũ reſurrexit ꝛ p ꝯñs non
eſt aſſumptu; cũ corpore in celum
ꝯña vr̃ vera añs p; p illud Job. xiȷ
ȷȷ. hõ cũ dormierit nõ reſurg; dõ[?]c
aterat⁹ celũ nec euigilabit vt cõſur
gat de ſõpno ſuo ꝛ loq̃tur de ſõpno
mortis. ergo vſq; ad finẽ mũdi q̃n
celũ ateret⁹ reſurrectõ hominũ dif
fert⁹. Jn oppo. eſt fides. q. vr̃is eccle
ſie dicit. n. ſcũs Thoin. iiȷ. di. xliȷ.
ꝙ pie credit⁹ de bt̃a virgine ꝛ Jo.
euãg. ꝙ reſurrectõ eorũ non ẽ dela
ta vſq; ad finẽ mũdi Rño dicẽdũ ꝙ
bt̃a v̉go in anima ex corpe aſſump
ta eſt in celũ. Jſta concluſio p; nã p
vniuerſam eccl'iam fide pia ſuſcepta
eſt q̃; q̃dã ſcoru; ñ ſolum aſſerũt ſ;
etiã aptis rõib⁹ pbare nitũt⁹ btũs
Jero. in hijs q̃ cũ xp̃o ſurrexerũt p
petuã reſurrectõem iã cẽ cõpletã ñ
nulli credũt cuſtodẽ virginis in glo
rificata carne gaudere cum xp̃o nec
non de btã maria factã ambigimus
Jtẽ aug⁹. idẽ affirmat ꝛ trib⁹ rõni
bus pbat. Prima q̃dẽ ſumit⁹ ex car
nis xp̃i ꝛ virginis vnitate. Arguit⁹
ſic. putredo ꝛ vermis hũe ẽ obpro
briũ cõditõis a quo opbrio cũ ihs
alien⁹ ſit maxime natura excipit⁹ q̃;
ihs de ea aſſumpſiſſe pbat⁹. Secun
do ſic ſumit⁹ ex corporis dignitate
ſic thronũ dei talamũ dñi celi taber
naclm dignũ ẽ ibi cẽ vbi ipe ẽ tãq;
p̃cioſũ theſaurũ dign⁹ ẽ celo ſuare

q̄ꝫ terra ❡Tercia rō ſumit᷑ ex vgi
nalis puritatis integritate ait.n.ſic
letare maria leticia in effabili cor
pore ⁊ anima in xp̄o ꝓp̄o p ꝓpum
filiū nec ſeq̄ dꝫ corruptōnis erūpna
q̄ꝫ nulla ſecuta eſt filiū pariēdo inte
gritatis corruptio vt ſit ſemp incor
rupta q̄ꝫ tāta pfudit gracia ſit inte
gra viuēs q̄ omīū integrā pfectam
q̄ꝫ genuit vitā ſit cū illo quē ſuo ge
nuit vtero . ſit apᵈ illū illa q̄ genu
it fouit ⁊ aluit illū maria dei gēitrix
miniſtrix ⁊ bultrix de q̄ qa ſentire a
liť non audeo aliud dicere non pſu
mo Bernardus etiā rōcinat᷑ ad idē
ſic ſi ſcōrū corpora ſublimiū . puta
petri ⁊ pauli tā glorioſa venerabi
lia reddidit ⁊ honore tā mirifico ſu
blimauit vt ipis deputet᷑ locꝰ eorū
veneratōe cōgruis . ſi igit᷑ mō cor
pus ſup terrā eē dicat᷑ cū nec deuo
ta frequēcat᷑ viſitacione fideliū nec
eidē locus deputet᷑ honoris nimirū
videret᷑ xp̄s honorē mr̄is corporiſ
cōtēpſiſſe cū tn̄ ſup terrā alia ſcōrū
corpora ſic honorauit . Ad argumē
tū in oppo dicendū eſt qᵈ rō ꝓcedit
vbi nō obuiat ꝑuilegiū alicui datuꝫ
ſic fuit bt̄e vgini ⁊ bt̄o Jo. euāg .

❡ In feſto btī Bernardi eſt euā
geliū Nemo accendit Luc. xi. pōt diſ
putari . ſe . q .

Utrum poſſit in dilcōe dei
hr̄i reſpcūs ad aliq̄ꝫ merce
dē ⁊ vr̄ q̄ non ex pn̄ti euā
gelio . qa iſtē oculus non eēt ſimplex
niſi ad aliud hēret᷑ reſpcūs q̄ꝫ ad de
um Secūdo ſic Jo. x. mercenariꝰ
vitupatur ſꝫ mercenarius ē q̄ merce
dē q̄rit . ſꝫ dilectio dei ex caritate nō
admittit reſpectū mercedis . Ter
cio ſic merces eſt finis eorū q̄ ꝓpt᷑
mercedē fiūt ſꝫ finis diligitur magiſ
q̄ꝫ ea q̄ fiūt ad finē ſi ergo deꝰ ꝓpt᷑
aliq̄ꝫ mercedē diligeret᷑ aliqͩ aliud
magis diligeretur deo qᵈ eſt contra
rōnem caritatis . In oppo . eſt quod
dicit glo. ma. i. q̄ ſpes generat cari
tatem ſꝫ ſpes expectatō mercedis ſꝫ
caritas pōt eē cū intuitu mercedis .
ꝑterea ad hebre . x . dr̄ de ſanctis pri
bus aſpiciebāt in remuneratōeꝫ ſed
cōſtat q̄ ipi diligebāt deū ex carita
te . ergo dilectio dei ex caritate opa
tit᷑ intuitū mercedis . R̄ño dicēdum
iuxta ſcm̄ tho. iii. iij. q̄ merces dr̄ ꝑ
miū qᵈ q̄s ex labore vel ope aliquo
meretur . Premiū aūt ē qᵈ alicui in
bonū eius redditur . vnᵈ merces in
q̄ntū hmōi importat aliqᵈ referibi
le p amorē ad id cui merces redditur
mercedē aūt aliq̄ſ ꝓpt᷑ ſe ipſū amē
non tn̄ eſt de rōne mercedis [illegible]it in
tēcionis finis qa ꝑ tunq̄ꝫ aliq̄s mer
cedē ex ope non q̄rit cui merces dat᷑
ea aūt q̄ ꝓpter ſe aliq̄s diligit vel
ſūt pfe ctōis eiꝰ formalr̄ ſic ſanitas
vtus opatio dilectōis ⁊ hmōi . vel
ſūt effectiua vel conſecutiua vel cōſ
uatiua . hoꝝ aūt contrariorū ꝓhi
bitiua . vnᵈ ſi aliq̄s amat aliquid ex
tra ſemp illud pōt dici merces in q̄n
tū ex eo aliquod in ipō relinq̄tur . R̄.
ſuatur de rōe aūtē amicicie ē q̄ ami
cus ſui gr̄a diligatur . vnᵈ amicꝰ nō
hꝫ in amicicia rōeꝫ mercedis ꝓpe lo
q̄ndo q̄uis ea q̄ ex amico nobis fiūt
rōeꝫ mercedis hr̄e pn̄t ſic dilectatio
nes ⁊ vtilitates q̄s ex ipō amicus cō
ſeq̄tur rōe quorum ipe amicus pōt

[illegible]

[illegible]

agit⁹ ⁊ q̄a vt dr̄. i. regum. xvi. hōies vidēt ea q̄ patēt ſʒ deus intuet⁹ cor. Jn̄ eſt q̄ ſm̄ interiorē hōis diſpoſicionē accipit⁹ cōditio ſpūalis ſtatus in hōie p cōpationē ad iudiciuʒ diuinū ſm̄ aūt ea q̄ exterius aguntur accipitur ſpūalis ſtatus in hōie p cōpatiōnē ad eccl'iam. ⁊ ſic ſi de ſtatibus loq̄muz ꝑut. ſ. ex diuerſitate ſtatuū q̄dā eccl'ie pulchritudo conſurgit ē aūt conſidrādū q̄ q̄ʒtū ad hōieʒ ad h̄ q̄ aliq̄s adipiſcatur ſtatū libertatis vel ſuitutis req̄ritur q̄dē primo aliq̄ obligatio vel aligacio non enīʒ ex eo q̄ aliq̄s ſuit alicui eſſi itur ſuus q̄a etiā liberi ſuiūt e ꝑ h̄ q̄ aliq̄s deſinit ſeruire eſſicitur liber ſicut pʒ de ſeruis fugitis ſʒ ille eſt ꝓpe ſeruus q̄ obligat⁹ ad ſuiēdū ⁊ ille eſt liber q̄a ſeruitute abſoluit ❡ Secūdo req̄ritur q̄ obligatō p̄dcā cū aliq̄ ſolēpnitate fiat. ſic cetera q̄ int' hōies obtinēt ppetuā firmitatē q̄dā ſolēnitas adhibet⁹ ſic igit⁹ ⁊ in ſtatu pfectōis ꝓpe dr̄ eē aliq̄s non ex h̄ q̄ habet actū dilectōis pfecte. ſʒ ex h̄ q̄ obligat ſe ppetuo cū aliq̄ ſolēpnitate ad ea q̄ ſūt pfectōis cōſtat etiā q̄ aliq̄ ſe obligāt q̄ non ſuiūt ⁊ aliq̄ implēt ad q̄d ſe non obligauerūt vt pʒ mat. xi. de duob⁹ ſrībus quorum vnus dicēti opare in vinea rn̄dit nolo ⁊ poſtea abijt Alt' aūt rn̄dēs ait eo ⁊ non iuit. ⁊ ideo nichil ꝓhibet aliquos eſſe pfectos q̄ non ſunt in ſtatu pfectōis. ⁊ aliquos eē in ſtatu pfectōis q̄ non ſūt pfecti. Ad rōnes in oppo. vna rn̄ſio ſufficit q̄ ꝓcedūt q̄ʒtū ad interiorē ſtatū non aūt q̄ʒtū ad exteriorē de quo ē ſmo

❡ Jn feſto ſancti bartholomei eſt euāgeliū hoc eſt p̄ceptū. ꝛc. Jo. v. pn̄t diſputari ſe. q.

PRimo vtrū btūs bartholomeus ⁊ alij apl'i potuerūt dici amici dei ⁊ vr̄ q̄ n̄. p̄mo ſic amicicia eſt relatio paritatis ſʒ deus multo ſupior eſt hōie. ꝯ hominis ad deū non eſt amicicia ❡ Secūdo ſic caritas non eſt amicicia. ꝯ q̄ ex caritate diligūt deū non debēt dici hr̄e amiciciā ad deū añs ꝓbatur ſic. nichil eſt ita ꝓpꝛium amicicie ſicut cōuiuere amico vt phūs dicit viij. ethi. ſʒ caritas eſt hōis ad deum ad quē non ē cū hōie conuerſatio. ergo caritas talis non ē amicicia ❡ Tercio ſic ſuitus ⁊ amicicia non videtur ſe cōpati. vnde dicit dn̄s non dicā vos ſuos ſʒ amicus. ſʒ btūs bartholomeus ⁊ alij apl'i ſancti ſemper manēt ſub ſuitute dei vn̄ q̄libʒ eis dicit illud pſal. ego ſuus ⁊ fili⁹ ancille tue. ergo vr̄ q̄ non ſūt dicēdi amici dei ❡ Quarto ex argumento xp̄i quo dicit vos dixi amicos. q̄a oīa q̄ noui a pr̄e meo nota feci vobis arguit⁹ ſic. xp̄e non fecit eis oīa nota q̄ audiuit a pr̄e ſuo vt pʒ. nō enīʒ eſſent capaces tāte ſapīēcie q̄ʒtum ſuſcepat fili⁹ a pr̄e. ergo ſemp ſerui ⁊ non amici ſūt dicēdi Jn oppo. ē euangeliū pn̄s ⁊ de b̄to Bartholomeo. dr̄ in hiſtoria cū q̄ret⁹ ydoluʒ q̄s eſſet Bartholo. rn̄dit amicus dei eſt Rn̄o dicēdū q̄ btus Bartholo. vere dcūs amicus dei eſt ⁊ alij apl'i concluſio pʒ ex verbo xp̄i dicētis nō dicā vos ſuos ſʒ amicos ⁊ iterū vos amici mei eritis ſi feceritis q̄ p̄cipio

vobis .rōne ſic. qa dilexerūt deū ex
caritate ſ3 caritas ē qdā amicicia .ꝓ
quo notādū ꝙ ſm phūz .viij .ethi.
ñ qlib3 amor h3 rōe3 amicicie .ſed
amor q ē cū bñiuolēcia qn .ſ. ſic ama
mus aliquē vt ei bonū velimus Si
aūt reb9 amatis non bonū velim9.
ſ3 ipm eorum bonum velimus no
bis dicimus amare vinū vel equu3
vel aliud hmōi non ē amore amicicie
ſ3 cuiuſdā cōcupiſcēcie rediculū eni3
eſt dicere ꝙ aliqui hñt amiciciam
ad vinū vel equum ſ3 nec bñiuolēcia
ſufficit ad rōe3 amicicie ſ3 reqrit' q
dā mutua amacio .qa amic9 ē amico
amicus aūt talis mutua bñiuolencia
fūdat' ſup aliq̄ comunicatione cum
igit' fit aliqua comunicacio hōis ad
deū ſm ꝙ ſuā btitudine3 nobis cōi
cat ſup hac cōicatione oportet ali
q3 amiciciā fūdari de qua qdē cōica
tōe dr̄.i.corin.x.fidelis deus p que3
vocati eſtis in ſocietatē filij eius .a
mor aūt ſup hac cōicatōe fundata ē
caritas .vnd manifeſtū ē ꝙ caritas
amicicia qdā eſt hōis ad deū p qua3
hō deū diligit ⁊ deus hominē ⁊ ſic
efficit' qdā aſſociacio hōis ad deu3
vt dr̄ .i. Jo.i. ſi in luce ambulam9 ſicꝫ
⁊ ipe in luce ē ſocietatē habemus ad
inuicē ⁊ ita btūs bartholome9 am
bulās in luce grē deūs eſt amicus ⁊
oēs alij ſancti de qb9 dicit' in pſal.ni
mis honorati ſūt amici tui de9 .Ad
rōnes in oppo. ad primā rñdet' ne
gādo ɔnām ⁊ rō eſt qa amicicia non
reqrit eq̄litatē ſiue paritatē eqpcā
cie ſ3 equalitate3 ꝓporcionis .vt ſi
vnus amicorū operet' ad alterum
ſm ſuā ꝓporcionē vt dr̄.viij .ethi.

Ad .ij. rñdet' negādo aſſumptū ad
ꝓbacionē negat' mino2 ⁊ ē rō qa du
plex ē hōis vita .vna qdē eſt exteri
o2 ſm naturā ſenſibilē ⁊ corporale3
⁊ ſm hāc vita3 non eſt cōicatio vel
conuerſatio cū deo ⁊ angelis Alia ē
vita ſpūalis ſm mētem ⁊ ſm hanc
vitā ē nobis conuerſatio cū deo ⁊ an
gelis in pñti q̄ d ſtatu impfecte .vñ
dr̄ phūs .iij. nr̄a cōuerſatio in celis
eſt Jſta conuerſatio pficit' in pr̄ia
qn ſui ei9 ſuiēt dño ⁊ vidēbūt faciē
ei9 vt dr̄ apoca.vlti. ⁊ iō hic eſt ca
ritas impfecta ſ3 pficiet' in pr̄ia ¶
Ad terciā rñdet' negādo ɔnām ⁊ ad
ꝓbacionē rñdet' ꝙ intelligitu2 de ſ
uitute ſuili qa ſi timore ſuili ſūt ſub
iecti talis timo2 expellit ab animo ca
ritatē .timore vero filiali ſemp ſan
cti pmanēt ſubiecti ſm illud pſal .ti
mo2 dñi ſcūs pmanet in ſclm ſcli . ⁊
iſti mō ſancti dicūtu2 ſui ro.i. Pau
lus ſuus iħu xp̄i ¶ Ad q̄rtā rñdet'
ꝙ illud omīa q̄cūq3 audiui a patre
meo non eſt intelligēdum de omib9
ſimplr ⁊ abſolute .qa iſtud erat im
poſſibile vt argutū ē ſed intelligen
dū eſt de omib9 ptinētib9 ad eoru3
ſtatū cuiuſmodi ſūt illa q̄ ptinēt ad
eorū ſalutē ⁊ fidei ⁊ moru3 p̄dicatō
nē ⁊ eccl'ie gubernacionē.

¶ Jn feſto decollatōis bti Jo. bap
tiſte ē euāgeliū in illo tp̄e miſit he
rodes .⁊c. mat.vi. pñt diſputa.ſe.q.
¶ Primo verū btūs Jo. moriens
ex h̄ ꝙ dicebat herodi .non l3 tibi
hr̄e vxorē fr̄is tui ver9 marti2 ſit co
lēd9 ¶ Secūdo vtrū iuramētū qd
herodes p̄ſtitit ſaltāti puelle excuſarē
potuit herodē a pcc̄o mortis io. ba.

AD p̄mam .q. ſic ꝓceditu2
⁊ vr̄ ꝙ btūs Jo. moriēs ex
h̄ ꝙ dicebat herodi nō l3
tibi hr̄e vxore3 fr̄is tui verus mar
tir ſit recolēdus ⁊ vr̄ ꝙ non .qa vr̄
ꝙ ſola fides ſit cauſa martirij .Pro
bat' ſic dr̄ .i. petri .iiij. nemo vr̄m
paciat' .q. homicida aut fur aut ali
qd hmōi .ſi aūt vt xp̄ianus non eru
beſcat glorificet deū iuſte nomine ſ3
ex h̄ dr̄ aliqs xp̄ianus ꝙ tenet fidē
xp̄i .ergo ſola fides xp̄i dat pacienti
b9 martirij gloriā Jn oppo. ē euāge
liū pñs ⁊ fides vl'is eccl'ie R̄ñ dicē
dū ꝙ btūs Jo. ꝓ rep̄hēſione adul
terij mortē ſuſtinens verus marti2
fuit ⁊ vt martirē venerādus . Jſta
concluſio d̄clarat' ſic iuxta ſcm̄ tho.
martires dicūt' .q. teſtes q̄ .ſ. corpo
ralib9 ſuis paſſionib9 vſq3 ad mor
tē teſtimoniū perhibēt veritati non
cuicūq3 ſ3 veritati q̄ ſm pietatē p
xp̄m nobis innotuit, vnde etiā mar
tires xp̄i dicūtu2 .q. teſtes ip̄i9 hmōi
aūt ē veritas fidei ⁊ iō martirij cau
ſa ē fidei veritas ſ3 ad fidei veritate3
non ſolū ptinet ip̄a credulitas cordis
ſ3 etiā exterior ptātio q̄ qdē fit nō
ſolū p verba qbus aliqs confitetur
fidē .ſ3 ⁊ p facta qbus fidem ſe hr̄e
oñdit ſm illud Jaco.ij. ego oñdā ti
bi ex opib9 fidē meā .vnd ⁊ de qbuſ
dā dr̄ .p̄mo confitēt' ſe noſſe deū fac
tis aūt negāt ⁊ iō omīū v̄tutū opa
ſm qd referūtu2 in deū ſūt qdā pro
teſtatōes p quas nobis innoteſcit
ꝙ deus hmōi opa a nobis reqrit ⁊
nos ꝓ eis remunerat ⁊ ſm h̄ pñt
eē martirii cauſa ſm ꝙ videmus ꝙ
btj Jo. baptiſte martirium in eccl'ia

celebrat' q non ꝓ negāda fidē ſ3 ꝓ
rep̄hēſione adulterij mortē ſuſtinu
it. ¶ Ad rōnem in oppo. rñdetu2 di
cimus eni3 ꝙ verū ē qd dr̄ in mino
ri ꝙ xp̄ianus dr̄ q xp̄i ē . ſed aliqs
dr̄ eē xp̄i non ſolū ex eo ꝙ h3 fide3
xp̄i ſed etiā ex eo ꝙ ſpū xp̄i ad opa
v̄tuoſa ꝓcedit ſm illud ro.viij. ſi qs
ſpūm xp̄i non h3 hic non eſt eius .⁊
etiā ex h̄ ꝙ ad imitationē xp̄i mori
tu2 ſm illud gala.v. q xp̄i ſūt carnē
ſuā crucifixerūt cū vicijs ⁊ cōcupiſ
cēcijs ⁊ .iō vt xp̄ianus patitu2 non
ſolū q patitur ꝓ fidei confeſſione q̄
fit p verba ſed etiā q patit' ꝓ quo
cūq3 opere faciēdo vel ꝓ quocūq3
pcc̄o vitādo ꝓpt' xp̄m .qa totū hoc
ptinet ad fidei ꝓteſtacionem.

AD .ij. q. vtrū iuramētum l3
incautu3 qd herodes p̄ſti
tit ſaltanti puelle excuſare
potuit herodē a pecato mortis Jo.
baptiſte ⁊ vr̄ ꝙ ſic . Juramētū inca
utū dr̄ ꝙ vergit in exitū malu3 vel
minus bonū .ſed tale obligat. p3 qa
tale fuit iuramētū qd Joſue iurauit
gabaonitis pacē ⁊ ꝙ non occideret
eos Joſue .ix. ⁊ tñ p̄ceptu3 dei erat
in contrariū p̄ceperat enim deus ꝙ
occideret oēs habitatores .⁊c. ſic ha
betu2 deutro.vi. ⁊ conſeruauit ioſue
iuramētū credēs ſe obligatū .vñ am
bro. li. de officijs .xxij. q. iiij. loqns d
iuramēto ioſue dicit ſic iſ3 tñ pace3
q3 dederat reuocādā non cēſuit .quia
firmata erat ſacri religiōe ne dū ali
enā pfidiā redargueret ſuā fidē ſol
ueret ſoluiſſet ſ3 ſuā fidē ſi nō tenuiſ
ſet qd iurauerat .ſimilr ſ3 vr̄ ꝙ he
rodes iurās ſe daturum puelle qcqd

pateret obligabat᷑ ad ſoluēdum ꝙ
iurauerat lꝫ eēt contra ꝑceptū dei
ſic̄ fuit illud qđ fecit ioſue ℑn oppo.
eſt canō iſidori .xxij .q.iiij. in malis
ꝓmiſſis reſcinđ fidē in turpi voto
muta decretū quod in caute vouiſti
adimpleas impia eſt ⁊ ꝓmiſſio que
ſcelere adimplet᷑ non obligat ſe nec
tale iuramētum excuſat a pc̄co ꝑꝑe
trato .Rn̄o dicēdū ꝙ iuramētū he
rodis non excuſauit eū a nece beati
ℑo.vt oſ̄dit aug⁹.optime in ſ̄m oñ
huiꝰ feſtiuitatis ꝓ quo notandū iux
ta ſcm̄ tho.in.iij. ꝙ duplex eſt iura
mētū .vnū aſſertoriū ⁊ aliud ꝓmiſ
ſoriū Promiſſoriū iuramētū ē de eo
qđ in futurū a iurāte faciēdū expec
tat᷑ vel ꝑ ſe vel ꝑ aliū . Aſſertoriū
vero ē qđ fit ꝑ confirmacionē veri
tatis etiā pn̄tis ⁊ ꝑterite ⁊ etiā ipiꝰ
rāꝫ non ſcimus .in iuramēto aūt aſ
ſertorio ē vna tm̄ obligacio .ſ.qua
ꝗs obligat᷑ ad pc̄cm ſi veritas ſuo
iuramēto deſit ℑn iuramēto aūt ꝓ
miſſorio ē duplex obligacio .vna ꝗ
ꝗs obligatur ad faciēdū ꝭ qđ iura
mēto ꝓmiſit . Alia qua obligat᷑ ad
pc̄cm ſi non fecerit .Ꝟiſis igit᷑ viſis
ſciēdū ꝙ ſic̄ non om̄is aſſertio eſt di
gna vt iuramēto firmetur . ita nec
om̄is ꝓmiſſio ſꝫ illa tm̄ q̄ ad vtilita
tē aliq̄ꝫ ꝑtinet .vnđ ſi ꝓmiſſio q̄ eſt
de aliquo quod ſalutē impediat ſiue
ſit contrariū ſaluti . ſiue vt ꝑfecte
in ſalutē iuramēto firmet᷑ ⁊ ꝭ ipo
iuramētū efficitur in debitū.q.actꝰ
cadēs ſup indebitā materiā.vñ obli
gat ſecūda obligatōe q̄ eſt ad pc̄cm
nec remanet ei ꝟtus obligādi ꝑma
obligatōe ad faciēdum . Prima enī

obligacio ē ad vitādū ſecūdā obli
gacionē .vnđ iuramētū qđ de neceſ
ſitate ad pc̄cm obligat ipo facto ab
alia obligatōne vacuat᷑ ⁊ iō lꝫ iura
mētū herodis qđ daret puelle ſaltā
ti qđ peteret potuiſſet eē a ꝑncipe
licitū intellecta đbita cōditione.Ꝟ ſi
peteret q̄ dare deceret impletio tm̄
iuramēti fuit illicita .⁊ iō nō obliga
bat᷑ in aliquo vnđ ambro.li.đ offi.
eſt cōtra officiū nō nūꝗ ꝓmiſſum
ſoluere ſacramētū .ſic herodes q̄ ne
cē ℑo. ꝑſtauit ne ꝓmiſſum negaret
Ad rōnē in oppo.rn̄det᷑ negādo cō
ſeq̄nciā ⁊ rō eſt q̄a iuramētū ℑoſue
nō erat đ eo qđ ſcđm ſe eēt illicitum
ſic̄ eſt adulteriū homicidiū ⁊ ſimilia
ſꝫ de eo qđ factū erat illicitū .q̄a ꝓ
hibitū .vnđ in ꝭ ſufficiebat ſuare
intēcionē ꝓhibētis .⁊ iō vt dicit am
bro.li.de officijs mulctauit eos me
liori morte.ſ.obſeq̄o miniſterij diui
ni vt eēt clemēcior ſentēcia ſꝫ diut᷑
na ⁊ ſic quodāmō occiſi ſunt morte
legali q̄ eſt ſeruitus

¶ ℑn feſto natiuitatis beate virgi
nis eſt euāgeliū .Liber generatōis
mat.i.circa qđ pn̄t diſputari ſe.q.

¶ Primo vtrū xp̄s deſcendit ſ̄m
carnē de ſemine dauid.

¶ Secūdo vtrū bt̄a maria fuerit
ſanctificata an̄ natiuitate ex vtero

¶ Tercio vtrū bt̄a ꝟgo ꝑ ſanctifi
catōnē obtinuerit gr̄e plenitudinē
ſiue ꝑfectōnem .

AD primā ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vide
tur ꝙ xp̄s nō deſcēdit ſcđꝫ
carnē de ſemine dđ . ꝑmo
ſic matheꝰ in pn̄ti euāgelio .Liber
generatōnis.geneologiā xp̄i texēs

eā ad ℑoſeph ꝑduxit ℑoſeph autē
nō fuit pr̄ xp̄i.nō ergo vr̄ ꝙ xp̄s đ
ſemine dđ deſcēderit licet ioſeph ſic
Secūdo ſic aaron fuit de tribu leui
vt ꝫ exo.vi.maria aūt mater xp̄i co
gnata dr̄ eliſabet q̄ eſt filia aarō vt
ꝑꝫ luc.i.cū ergo dđ.de tribu iuda fu
erit vt ꝑꝫ mat .i. vr̄ ꝙ xp̄s de ſemīn
dđ.nō deſcēderit ¶ Tercio ſic ℑere.
.xij.dr̄ de iechō .ſcribe virū iſtū ſteri
lem nec enī erit de ſemine vir q̄ ſeđ
at ſup ſoliū dđ.ſed de xp̄o dr̄ ℑſa.ix
ſup ſoliū dđ.ſedebit .ergo xp̄s non
fuit de ſemine iechonie nec ꝑ ꝯñs đ
ſemine dauid q̄a mat.a dđ.ꝑ iechoni
am ſerie generatōis ꝑducit ¶ ℑn op
po.ē euāgeliū pn̄s liber generatio
nis.⁊c̄.Rn̄o dicēdum ꝙ xp̄s ſ̄m car
nē deſcēdit de ſemine dđ. ℑſta cōclu
ſio ꝑꝫ ꝑ apl̄m ad ro.i.qui de xp̄o lo
q̄ns ait q̄ fcūs eſt ex ſemine dđ. ſ̄m
carnē .Pro quo notādū ꝙ ſpecial̄r
xp̄s dr̄ filiꝰ eē abrahā ⁊ dđ.vt patꝫ
in ꝑncipio euāgelij .cuius eſt multi
plex.rō ꝑma q̄a ad hos ſpecialis de
xp̄o re ꝓmiſſio facta eſt dictū ē enī
abrahe geñ.xxij.bn̄dicēt᷑ in te oēs
generatōnes qđ aplus đ xp̄o expo
nit ad gala.iij.abrahe dicte ſūt r̄ ꝓ
miſſiones ⁊ ſemini nō dicit ex ſemi
nibꝰ:q.in multis ſꝫ q̄ſi in vno ex ſe
mini tuo qđ ē xp̄s A dđ.aūt dictū ē
de fructu vētris ponā ſup ſedē tuā
vnđ ⁊ ꝑpl̄i iudeorū vt regē honori
ficē ſuſcipiētes dicebat mat.xxi. oſā
na filio dđ .Secūda rō eſt . q̄a xp̄s
futurus erat rex ⁊ ꝓpheta ⁊ ſacer
dos Abrahā aūt ſacerdos fuit dum
impleuit officiū ſacerdotis offerēdo
hoſtiā dn̄o vnđ dn̄s ad eūgen.xv.ſū

me tibi vacā trienē .⁊c̄.fuit etiā ꝓ
pheta ſ̄m illud qđ dr̄ geñ.ij.ꝓph̄
ta eſt ⁊ orauit ꝓ te.dauid autē rex
fuit ⁊ ꝓpheta .Tercia rō eſt q̄a in
abrahā ꝑmo incepit circumciſio in
dđ aūt maxime manifeſta ē dei elcō
ſ̄m illud .i.regū .xiij.q̄ſiuit ſibi dn̄s
virū iuxta cor ſuū .⁊ iō vtriuſq̄ꝫ fi
liꝰ xp̄s conuenientiſſime vt oſ̄datur
eē in ſalutē circūciſiōi ⁊ elcōi gētiliū
Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄det᷑
negādo ꝯnām ⁊ rō eſt quia vt dicit
augꝰ cū euāgeliſta mat. dicat viruꝫ
marie ioſeph eē ⁊ xp̄i matrē ꝟginē
eē xp̄m ex ſemine dđ. qđ reſtat niſi
credere ⁊ mariā nō fuiſſe extraneā
a generatōne dđ.⁊ eā ioſeph cōiu
gē nō fruſtra appellatā ꝓpt̄ animo
rū cōfederacionē q̄uis ei nō fuerit
cōmixtꝰ ⁊ ℑero. ſuper mat. dicit ex
vno tribu fuit ioſeph ⁊ maria vnđ
etiā ſ̄m legē eā accipe cogebat᷑ vt
ꝓpinq̄ꝫ ꝓpt̄ qđ ⁊ ſimul cēſentur
in bethelēē.q.de vna ſtirpe genera
ti Ad.ij.rn̄detur iuxta ſn̄iam augꝰ.
cōtra fauſtū qđ ſi ioachim pr̄ marie
de ſtirpe arō fuit vt fauſtꝰ ꝑ q̄ſdā
ſcripturas apocriphas aſſerebat crē
dendū eſt ꝙ mr̄ ioachim fuit de ſtir
pe dđ.⁊ ſic xp̄s in xp̄o fuerūt iūcte
regiū genus ſacerdotali vt dicit gr̄
go.nazarenꝰ xp̄s q̄ rex ē ⁊ ſacerdos
ab vtroq̄ꝫ naſceretur ſ̄m carnē Ad
terciā rn̄det᷑ negādo ꝯnām ⁊ rō eſt
qm̄ ꝑ illā auctē ꝓpheticā ſic̄ ābro
ſi.dicit ſup lucā nō negat᷑ ex ſemine
ioachim poſteros naſcituros ⁊ iđo
xp̄s de ſemine eiꝰ eſt .non enī in ſcl̄a
ri honore regnauit .ipe enim dixit
regnū meū nō ē de hoc mūdo

AD .ij.q. ſic ꝓcedit᷑ ꝛ vr̄ ꝙ
bt̄a maria nō fuerit ſancti
ficata an̄ natiuitatē ex vte
ro. Primo ſic dicit aplus .i.cor.xv.
nō ꝑus qđ ſpūale ē ſ; ꝙ animale di
qđ ſpūale ē. ſ; p grām ſanctificata;
naſcit᷑ hō ſpūal'r in filiū dei ſm̄ illđ
Joh.i. ex deo nati ſūt natiuitas aūt
ex vtero ē natiuitas animalis nō ꝫ
bt̄a v̊go ꝑus fuit ſanctificata q̄3 ex
vtero naſceret᷑ ¶. Secūdo ſic dicit
aug9. in epl'a ad dardanū ſanctifica
tio qua efficimur tēplū dei non niſi
renatorū eſt nemo eni3 renaſcit᷑ ni
ſi ꝑus naſcat᷑ ꝫ bt̄a maria non fuit
ꝑus ſanctificata q̄3 ex vtero naſcere
tur ¶ Tercio ſic dicit Jero. non mi
chi credas ſi aliqđ tibi dixero ꝙ ex
veteri ꝛ nouo teſtamēto hr̄i n̄ poſ
ſit ſ; de ſanctificatione bt̄e marie in
vtero michil habet᷑ in aliquo teſta
mētorū. ergo nō eſt credēdū eā fuiſ
ſe ſanctificatā. Jn oppo. ē qđ eccl'ia
celebrat natiuitatē bt̄e v̊ginis non
aūt celebrat᷑ feſtū in eccl'ia niſi ꝓ
aliquo ſcō. ergo bt̄a maria fuit in
ſua natiuitate ſancta fuit. ꝫ in vte
ro ſanctificata. Rn̄o dicēdū iuxta ſcm̄
tho. iii. iij. pte de ſanctificatōe beate
marie .ſ. ꝙ fuerit ſanctificata in ute
ro nichil in ſcriptura canōica tradi
tur q̄ nec etiā de ei9 natiuitate men
tionē facit. ſ; ſic btūs aug. de aſſūp
tione ip̄i9 v̊ginis rōabil'r argumen
tat᷑ ꝙ cum corpore aſſumpta ſit in
celū qđ tn̄ ſcriptura n̄ tradit. ita rō
nabil'r argumētari poſſumus ꝙ fue
rit ſancificata in vtero rōnabiliter
eni3 credit᷑ ꝙ illa q̄ genuit vnigeni
tū a pr̄e plenū gr̄e ꝛ veritatis ꝙ ꝑ
omib9 alijs maiora gr̄e ꝑuilegia ac
cepit. vnđ legit᷑ luc.i. ꝙ angelus ei
dixit. aue gr̄a plena. Jnuenim9 aūt
q̇buſdā alijs h̄ ꝑuilegiū eē conceſ
ſū vt in vtero ſanctificarēt᷑. hic Je.
dictū eſt anteq̄3 exires de vulba ſā
ctificaui te. ꝛ ſic Jo. bap. de quo di
ctū eſt luc.i. ꝙ ſpū ſcō replebit᷑ ex
vtero matris ſue. vnđ rōnabil'r cre
ditur ꝙ bt̄ā v̊go ſanctificata fuerit
anteq̄3 ex vtero naſceret᷑. vn̄ btūs
bernardus in matutinali officio in
ſuo ſmone q̇ legit᷑ iſtam rōe3 cōple
tēs ita ait. beatā v̊ginem omnimodis
cōſtat ab originali cognita ꝑ9 q̇ naſ
ceretur eē mūdatā q̄3 nimirū pietas
xp̄iana credere ꝓhibet vel minus a
Jere. in vtero ſanctificatā. vel non
magis. a Jo. ſpū ſancto replectā nec
vero feſtis laudibus naſcens hono
raretur ſi nō ſcā naſceretur Eſt ita
q3 v̊go regia veris honorū titulis
cumulata q̄ ꝓcul dubio ſcā fuit an
teq̄3 nata ego puto ꝙ copioſior ſan
ctificacionis bn̄dictio q̄3 in alijs ſan
ctis ab vtero ſanctificata deſcēderit
q̄ non ſolū ipſū ortū ſanctificauit ſ;
vitā ei9 ab omi pc̄o deinceps immu
nē conſeruaret qđ alteri nemini in
natis mulierū creditur eē donatū ſ;
bern. Ad rōnes in oppo. ad primam
rn̄detur ꝙ etiā in bt̄ā v̊gine ꝑus fu
it animale ꝛ poſt id qđ eſt ſpiritua
le. q̇a ꝑus fuit ſm̄ carne3 cōcepta ꝛ
poſtea ſm̄ ſpūm ſanctificata Ad. ſe
cūdam rn̄det᷑ ꝙ aug9. loq̇tur de rge
neratōne q̄ fit ſm̄ legē cōem ſm̄ q̄3
p ſacra nō regenerātur aliq̇ niſi ꝑ9
nati. ſ; deus huic legi ſacrorū potē
ciā ſuā nō alligauit q̇n aliq̇b9 ex ſpāli
ꝑuilegio grām ſuā conferre poſſit
an̄q̄3 naſcāt᷑ ex vtero ¶ Ad terciā
rn̄det᷑ ꝙ q̄3uis ſanctificatio bt̄ē vir
ginis in vtero exp̄ſſe in ſcriptura
veteris ꝛ noui teſtamēti nō legatur
tn̄ pro certo hr̄i pōt ex hijs q̇bꝫ le
gūtur. ſi eni3 Jere. ꝛ Jo. ſanctifica
ti ſūt q̇ xp̄m ꝓnūciauerūt multo ma
gis bt̄ā v̊go q̄ xp̄m genuit. vnđ nō
fallit᷑ eccl'ia ſcm̄ reputās ſue natiui
tatis diē vt inq̇d bern.

AD terciā. q. ſic ꝓceditur ꝛ
vr̄ ꝙ bt̄ā v̊go p ſanctifica
tionē in vtero nō obtinue
rit gr̄e plenitudinē ¶. Primo ſic h̄
eni3 vr̄ ptinere ad ꝑuilegiū xp̄i ſm̄
illud Jo.i. vidimus eū q̄ſi vnigenitū
a pr̄e plenū gr̄a ꝛ veritate. ſ; ea q̄
ſūt ꝓp̄a xp̄i nō ſūt alijs attribuēda
ergo bt̄ā v̊go plenitudinē gr̄e non
accepit in ſanctificatione ¶ Secun
do ſic ei qđ eſt plenū ꝛ ꝑfectu3 non
reſtat aliud addēdū. q̇a ꝑfectū eſt
cui nichil deſt vt dicit᷑. iij. phi. Poſt
modū poſtq̄3 nata ē additōz gr̄e ſuſ
cepit q̇n xp̄m concepit. dictū eni3 ē
ei ſpūs ſcūs ſuperueniet in te. ꝛc̄. Jte
rū q̇n in gloriā eſt aſſumpta. ergo
vr̄ ꝙ nō habuerit in prima ſua ſan
ctificatōe plenitudinē grārū Ter
cio deus non facit aliq̇d fruſtra fruſ
tra aūt habuiſſet aliq̄s grās cū ea
rū vſū nūq̄3 exercuit. non eni3 legi
tur eā docuiſſe quod ē act9 ſapiēcie
aut miracula feciſſe qđ eſt act9 gr̄e
gratis date. non ꝫ habuit plenitu
dinē grārū in ſanctificatōe ſua ꝑma
Jn oppo. eſt qđ āgelus ad eā dixit
Aue gr̄a plena exponēs Jero. in ſ
mone de aſſumptōe dicit bn̄ gracia
plena q̄ ceteris p partes ꝑſtat᷑ ma
rie vero ſe totā ſimul infudit gracie
plenitudo Rn̄o dicēdū ꝙ bt̄ā virgo
in ſua ſanctificatōe recepit ſiue ob
tinuit gr̄e plenitudinē. Jſta conclu
ſio oñdit᷑ ſic iuxta ſcm̄ tho. q̄3to ali
q̇d magis appropinquat principio
in quolibet genere tāto magis ptici
pat effectū illi9 ꝑncipij. Vnde dicit
dioni. iiij. cele. Jerar. ꝙ angeli deo
ꝓpinq̇ores magis pticipāt de bōis
diuinis q̄3 hōies. xp̄s aūt ē ꝑncipiū
gr̄e ſm̄ diuinitatē qđ autoritatiue
humanitatē ſm̄ miniſterial'r. vnđ ꝛ
Jo.i. dr̄ gr̄a ꝛ veritas p ihesū xp̄3
facta eſt bt̄ā autē v̊go maria ꝓpin
q̇ſſima xp̄o fuit ſm̄ hūanitatē quia
ex ea accepit hūanā naturā. ꝛ iō ꝑ
ceteris maiorē debuit a xp̄o plenitu
dinē gr̄e obtinere. ꝛ ita obtinuit
Ad rōnes in oppo. ad primā rn̄det᷑
negādo ꝯnā3 ꝛ rō eſt q̇a alia ꝛ alia
eſt plenitudo gracie xp̄i ꝛ bt̄e marie
Pro quo notādū ꝙ vnicuiq3 a deo
datur gr̄a ſm̄ h̄ ad qđ eligitur ꝛ q̇a
xp̄s inq̄3tū homo fuit ꝑdeſtinat9 ꝛ
electus vt eēt ꝑdeſtinat9 fili9 dei in v̊
tute ſancificatōis h̄ fuit ꝓpꝛium ſibi
vt haberet talē plenitudinē gr̄e ꝙ r̄
dūdaret in oēs ſm̄ qđ dr̄ Jo.i. đ ple
nitudine ei9 oēs accepimus. ſ; beata
virgo maria tātā gr̄e obtinuit ple
nitudinē vt eēt ꝓpinq̇ſſima actori
gracie. ita ꝙ eū q̇ eſt plenus omni
gr̄a in ſe reciperet ꝛ eū pariēdo q̇dā
mō grām ad oēs deriuaret Ad .ij.
rn̄detur negādo ꝯnām ꝛ rō eſt. q̇a
multiplex eſt ꝑfectio gr̄e ſic eni3 in
naturalib9. Primo eni3 eſt ꝑfectio
diſpoſitōis puta cū materia ē ꝑfecte

ad formā diſpoſita ¶ Secūdo eſt p
fectio forme q̄ eſt pocior natura ⁊
ipē calor pfectior ē q̄ puenit ex for
ma ignis .q̄a ille ad formā diſpone
bat ¶ Tercio aūt eſt pfectio finis
ſic cū ignis habet pfectiſſime ſuas
qualitates cū ad locū ſuū puenerit.
⁊ ſimilr in btā v̄gine fuit triplex p
fectio grē vt ait ſcūs tho .Prima q̄
d.q.diſpoſitiua p q̄ȝ reddebatꝰ ydo
nea ad hꝫ q̄ eēt mater xp̄i ⁊ hec fu
it pfectio ſanctificatōis ¶ Secunda
aūt pfectō grē fuit in btā v̄gine ex
pſencia filij dei in eiꝰ vtero incarna
ti ¶ Tercia aūt pfectio ē finis quē
habet in glīa q̄ aūt ſecūda pfectio
ſit pocior q̄ȝ pma .⁊ tercia q̄ȝ ſcda.
pȝ q̄dē vno mō p liberatōneȝ a malo
nā pmo ī ſua ſanctificatōe fuit libe
rata a pcc̄o originali ¶ Secundo in
conceptione filij fuit totalr mūdata
a fomite Tercio vero in ſua glorifi
catōe fuit liberata etiā ab omīa mis
ia .Alio mō p ordinē ad bonū .nam
pmo in ſua ſanctificatōe adepta eſt
grām inclinātēȝ eā ad bonū In con
ceptōe aūt filij dei confirmata eſt ei
grā confirmās eā in bono in ſui ve
ro glorificatōe cōfirmata eiꝰ grā p
ficiēs eā in fruitōe omīs boni .Ad
terciā rñdetꝰ negādo ɔ nām .vnd̄ di
cimus cū ſcō tho. q̄ nō eſt dubitan
dū q̄n btā v̄go accepit excellēter eti
am donū ſapiēcie ⁊ grām virtutuȝ
⁊ etiā grām ꝓphecie ſic hūit xp̄s
nō tñ accepit vt hēret oēs vtus ea
rū ⁊ ſimiliū grarū ſic hūit xp̄s ſed
ſm qd̄ conueniebat conditōi ipſius
hūit eniȝ vſū ſapiēcie in contēplan
do ſm illud luc.ij.maria aūt ſuabat
omīa verba hec conferēs in corde
ſuo non aūt hūit vſū ſapiēcie q̄ntū
ad docendū eo q̄ non conueniebat
ſexui muliebri ſm illud .ij .thi.ij. do
cere aūt mulieri nō pmitto .miracu
lorum aūt vſus ſibi non cōpetebat
dū viueret .q̄a tūc tporis confirmā
da erat doctrina xp̄i miraculis ⁊ iō
ſoli xp̄o ⁊ eiꝰ diſcipulis q̄ erāt baiu
li doctrine xp̄i conueniebat miracu
la facere ꝓpt̄ qd̄ etiam de Jo·bap
tiſta dr̄ Jo.x. q̄ ſignū nullum fecit
vt.ſ.oēs in xp̄m inderēt . vſū aūt
ꝓphecie habuit vt pȝ in cātico qd̄
fecit magnificat anima mea dn̄m.

¶ In feſto exaltatōis ſcē crucis ē
euāgeliū .In illo tp̄e dixit ih̄s tur
bis .ꝛc̄.nūc iudiciū eſt . ꝛc̄. Circa qd̄
pñt diſputari ſeq̄ntes .q.

¶ Primo verū conueniēs fuit vt
xp̄s in cruce exaltatꝰ moriretꝰ pro
nobis ¶ Secūdo vtrū ſit veruȝ q̄
xp̄s exaltatꝰ omīa traxit ad ſe·

¶ Tercio verū xp̄s p exaltacionē
crucis q̄ ꝓpe eſt humiliacio meru
it exaltacionē ſui .

AD pmā.q.vide in die paraſ
ceue vbi ē diſputata plene
AD .ij.ſic pcedıtꝰ ⁊ vr̄ q̄ xp̄s
exaltatus in cruce non traxit
omīa ad ſe ¶ Primo ſic non
oēs cōuerſi ſūt ad fidē xp̄i poſt exal
tacionē ſuā vt pȝ . qm̄ multi ſūt in
fideles ergo.ꝛc̄. Secūdo ſic p exala
cionē xp̄i in cruce non ē electꝰ diabo
lus . qm̄ ita nūc ſic ante ⁊ tēptat
hōies quo ad animas ⁊ vexat, quo
ad corpus ¶ Tercio ſic p paſſioneȝ
xp̄i nō ſumus liberati a pcc̄o & p eē
exaltacionē ſuā non ſumꝰ tracti ad

Secūdo vtrū conuerſio ⁊ leq̄la Ma
thei fuit miraculoſa ❡
Tercio vtrū matheꝰ fuit immedia
te vocatꝰ ſiue aſſumptꝰ ad apl'atus

AD primā.q.ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ btūs matheus non
conueniēter inť alios euan
geliſtas deſignatus ē in figura ho
minis. Primo ſic matheus non eſt
locutus ſapiēciꝰ aut nobiliꝰ q̄z cete
ri euāgeliſte. qa eodē ſpū edocti ſūt
ergo non vr̄ conueniēter ꝙ ip̄e plꝰ
deſignatꝫ figura rōnalis animalis
q̄z alij. In oppo. eſt ꝓphiā eze. q̄ꝺ
ſignat eū ſic Eze. i. Rňo. dicendū ꝙ
conueniēter btūs matheus deſcribi
tur in ſuo euāgelio in figura hōis
vbi notādum ꝙ ꝑ facies q̄tuor q̄s
vidit ezechiel in animali vno deſig
nātur q̄tuor euāgeliſte ſeu quatuor
euāgelia ab eis deſcripta de dño nr̄o
ihū xp̄o facies aūt deſignantꝫ ſm
materiā pncipalē cuiuſlibet euāgelij
qa lz qꝺlibet euāgelium loquatꝫ de
omibꝰ.q.q̄ alia loquūtꝫ qꝺlibet tm̄
pncipalr̄ reſpicit vnā determinatā
materiā. vnde ſic in facie aq̄le euan
geliū Jo. qꝺ deſcribit pcipue eiꝰ di
uinitatē. In facie bouis euāgelium
luc. qꝺ deſcribit ſacerdociū In facie
leonis euāgeliuz marci qꝺ deſcribit
regnū. Ita in facie hōis deſignatꝫ
euāgeliū mathei. qa pncipalr̄ ꝺ xp̄i
hūanitate tractat deſignatur etiam
matheus ꝑ faciē hōis qa hō eſt ani
mal rōnale māſuetū ⁊ ciuile ſic ma
theus vixit rōabilr̄ māſuete ⁊ ciui
liť nō ciuilitate politica. ſz ciuilitate
qua efficiūtur ciues ſcōrū ⁊ domeſ
tici dei ſupedificati ſupfūdamētum

ap'ſtorū ⁊ ꝓphetarum ſm qꝺ dicit
apl'us ad ephe. ij. Ad rōnez in op.
trīxetꝫ negādo ꝯnām. qa alia rōne
deſignatur in figura hōis. matheꝰ
q̄z ſit illa. non enīz qa rōabilius. qa
oēs ſapiētiſſime loquuti ſūt ſz rō
ne materie de qua pncipalr̄ in euā
gelio ſuo loq̄tur:

AD. ij. q. ſic ꝓceditur ⁊ vr̄
ꝙ eiꝰ conuerſio non fuerit
miraculoſa. Primo ſic ip̄e
matheus non vr̄ aliud egiſſe cum a
xp̄o fuit vocatus q̄z alij apl'i audiuit
vocē xp̄i vocātis ⁊ ſecutus ē Ita fe
cerūt alij ſz aliorū conuerſiones non
dicūtur miraculoſe. ergo nec math.
Secūdo ſic ſi miraculoſa fuiſſet eiꝰ
conuerſio celebraretꝫ. ſicͭ celebratꝫ
conuerſio ſancti pauli. qa mirabilis
fuit ſz non celebratꝫ. ergo non vr̄ di
cēda miraculoſa In oppo. vr̄ dicere
glo. q̄dā ꝙ ideo inť miracula narra
tur eꝰ conuerſio qa videbatur mira
culoſa R. nō dicētū ꝙ conuerſio ma
thei fuit mirabilis ex multiplici ꝑ
te. Primo ex pte xp̄i vocātis quia
xp̄s vocauit eū ad huc a malis non
deſiſtētem. qa occupatum in theolo
nio vocauit ad grām. ⁊ hꝫ iō vt nul
lus deſperet. i. corin. i. vocat ea que
nō ſūt vt ea q̄ ſūt. i. Jo. iiij. in hoc ē
caritas nō qa nos dilexerimus deū
ſz qm̄ ip̄e prior dilexit nos. ⁊c. Secū
do mira fuit ex pte vocati qūo ita
ſubito ad vnicū verbū ſecutꝰ ē xp̄z
ſine viſo miraculo aliquo. ⁊ hoc in
mirū qm̄ vt dicit Jero. fulgor q̄dā
maieſtatis diuinitatis in ip̄iꝰ xp̄i fa
cie relucebat cuiꝰ v̓tute omes ad ip
ſū trahebātꝫ ſicͭ. ferrū ab adamāte

pſal.dixit . ⁊ fcã ſũt ¶ Tercio fuit
mira ex parte officij de quo vocat⁹
eſt .nã vocat⁹ ẽ de theolonio ſic pe
trus de piſcatõe ⁊ ſm criſo.ſic piſca
toꝛ nichil ẽ vtili⁹ .ſic theolonij offi
cio nichil ẽ deteri⁹ ⁊ piculoſi⁹.qa ta
le officiũ vix aut nũquaz ſine pccõ
exerceri põt.ſic dicit btũs grego .
Ad rõnes in oppo.ad primã rñdet᷑
ꝙ aſſumptũ eſt falſũ vt pꝫ ex capi
tulo Jo.x.qm̃ ad verbũ Jo.baptiſ
te dicẽtis .Ecce agnus dei Andreas
⁊ Jo.ſecuti ſũt xp̃m .⁊ poſtea ãdre
as vocauit petrũ .d.inuenim⁹ meſſi
am.⁊ ſic de aliq̃b⁹ nullũ iſtorũ p̃ceſ
ſit in vocatõe mathei..niſi verbum
xp̃i ſeq̃re me ¶ Ad ſecũdã rñdetur
negãdo ⁊nãm ⁊ rõ eſt qa nõ ẽ ſimi
le de cõuerſiõe mathei ⁊ pauli tum
p̃mo qa mathe⁹ ñ ſeuiebat cõtra ec
cleſiã ſic paul⁹ ⁊ iõ eccl'ia ꝑpt' maxi
mã leticiã q̃ꝫ hũit de ei⁹ cõuerſione
celebrat de ea .tũ ſecũdo qa mathe
us vocat⁹ eſt a xp̃o ante q̃ꝫ celos aſ
cẽderet paulus poſtea .

Ad terciã .q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̃ ꝙ btũs matheus nõ fu
erit vocatus ſtatiꝫ de tho
lonio ad ſtatũ ap̃latus ⁊ pfectõis
dicit eniꝫ greg. ſup oſe nemo repẽ
te fit ſũmus .ſꝫ ſtatus ap̃lic⁹ ⁊ pfec
tõis euãgelice ẽ ſũmus ſtatus hũe
vite .ꝫ mathe⁹ non fuit ſtatim vo
catus ad ſtatũ pfectõis . ⁊ ap̃latus
Jn oppo.eſt Jero. ſup euãgeliũ p̃
ſens q̃ ait ꝙ de publicão repente fit
ap̃lus ⁊ beda dicit ſup Lucaꝫ de pu
blicano in ap̃lm de theolonio in euã
geliſtã fit mutatus ⁊ q̃dã glo.Luc.
.v. ꝙ nullius ꝓrſus cogitacionẽ vl'
reſpectũ hmõi vite ſibi reſeruauit
qd̃ eſt pfectõis euãgelice .ꝫ ſtatim
vocatus ẽ ad ſtatũ ap̃latus ⁊ pfec
tõis Rñ̃o dicendũ iuxta ſcm̃ tho. in
quodlibeto .v. ꝙ q̃ſtio iſta q̃dãmõ
ex verbis euãgelij determinari põt.
ſi enim loq̃mur de apoſtolatu mani
feſtũ ẽ ſm narratõeꝫ mathei marci
⁊ luce ꝙ dñs poſt vocatõnẽ mathi
aliq̃nto ſpacio tp̃oris interiecte ex
ſuis diſcipulis .xij.ap̃los elegit int'
quos vnus fuit mathias .⁊ ſic patꝫ
ꝙ ſtatiꝫ a p̃ncipio fuit vocatus ad
diſcipulatũ xp̃i .nõ aũt ad apoſtola
tũ .niſi ſm p̃ordinatõneꝫ xp̃i q̃ eũ in
ap̃lm ſumendũ diſpoſuerat ⁊ ſm h̃
intelligẽda ſũt verba Jero. ⁊ Bede
Si aũt loq̃mur de pfectõe euãgelica
ſic manifeſtũ eſt ꝙ ſtatiꝫ a p̃ncipio
vocatus ẽ ad ſtatũ pfectõis .dr̃ eniꝫ
luc.v. ꝙ ſurgẽs relictis omĩb⁹ ſecu
tus ẽ eũ .qd̃ etiã ad diſcipulatũ xp̃i
ptinet ſm illud luc.xiiij.niſi q̃s renũ
ciauerit omĩbus q̃ poſſidet non põt
meus eẽ diſcipulus ¶ Ad argumẽtũ
in oppo.rñdet᷑ ꝙ ſũmũ in vita hũa
na põt accipi dupl'r .vno mõ ſm cõ
pacionẽ ad ſtatuꝫ ſm qd̃ in hũana
vita vnus ſtatus ẽ maioꝛ alio .⁊ ali
q̃s ẽ ſũmus ⁊ ſic nichil ꝓhibet ali
quẽ fieri repẽte ſũmum.i.attingere
ad ſtatũ ſũmũ ⁊ h̃ apparet tã in vi
ta ſp̃uali q̃ꝫ in ſeculari Jnueniũt᷑ ali
q̃ eniꝫ a puericia ad ſtatũ religiõis
q̃ eſt ſtatus pfectõis auolaſſe vel ꝓ
p̃o arbitrio ſic Jo.baptiſta ⁊ btũs
benedictus vel etiã deuotõe patrum
ſic alij.q̃ mõaſterijs tradũt᷑ a parẽ
tibus .ſic enim nõ oportet ꝙ aliq̃s
exerceat᷑ in ſeculari vita ante q̃ꝫ ad
ad religiõnẽ trãſeat .ſic non oportꝫ
ꝙ aliq̃s exerceat᷑ in laicali vita ante
q̃ꝫ cleric⁹ fiat. ſil'r etiaꝫ aliq̃ repẽte
aſſumũt᷑ ad regnũ . vel ab ip̃a pue
ricia ſic ſalomõ ⁊ ioſias reges iuda
vel etiã ex vltimo ſtatu ſic ſaul.⁊ ec
cleſi.vi.dr̃ ꝙ de carcere cathenisq̃ꝫ
interdũ q̃s ad regnũ egredit᷑ Alio
mõ põt dici ſũmũ ſm comperacionẽ
graduũ q̃bus pficit᷑ pfectio virtus
hõis ⁊ ſic intelligit gregori⁹ ꝙ ne
mo repẽte fit ſũmus.dicit eniꝫ aug.
ſup canonica Jo. ꝙ caritas nõ mox
vt naſcit᷑ pfecta ẽ . nã vt pficiatur
naſcit᷑ cũ fuerit nata nutritur.cum
fuerit nutrita roboratur cum fuerit
roborata perficitur.

¶ Jn feſto ſancti michaelis ẽ euã
geliũ illo tp̃e acceperũt diſcipuli
math.xviij.circa qd̃ p̃nt diſp.ſe.q .

¶ Primo vtrum angeli ſint a deo
cuſtodie hominũ deputati .

¶ Secũdo vtrũ angeli p executio
nẽ miniſterij ⁊tẽplatõe diuinaꝛ retar
dentur. ¶ .Tercio vtrũ angeli ad
cuſtodiã hominũ deputati q̃nq̃ꝫ re
linq̃nt hões q̃bus ad cuſtodiã dpu
tãtur .

Ad primã .q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊
vr̃ ꝙ angeli nõ ſunt depu
tati cuſtodie hominũ .Pri
mo ſic deus ẽ cuſtos hominũ Job.
vi. ſufficiẽtiſſimus p ſe ipſũ . ergo
nullũ aliũ ad cuſtodiã hominũ dpu
tauit ¶ Secũdo ſic cuſtodia ⁊ conſ
uatio hominũ ẽ p grãm . ſꝫ grãm de
us anime immediate infundit ⁊ nõ
p angelos ergo.⁊c. Tercio cuſtos
ponit᷑ alicui aut ꝑpt' imbecillitateꝫ
vt iuuet᷑ ⁊ defendat᷑ aut ꝑpt' igno
ranciã vt inſtruat᷑ ſꝫ hõ põt p ſe co
gnoſcere ea q̃ ſũt ſibi facienda per le
gẽ naturaleꝫ cordi impſſam ⁊ põt
etiã exeq̃ p arbitrij libertatẽ . ꝫ vr̃
ꝙ cuſtodia angelica non indigeat
Quarto cuſtodis ẽ retrahere cuſto
ditũ ab hijs q̃ ſũt ſibi nociua . ſꝫ an
geli nõ retrahãt hões a pccĩs cum
multociẽs in pccã p̃cipitari videam⁹
ergo vr̃ ꝙ angeli hominum cuſto
des nõ ſint Jn oppo.ẽ euãgeliũ p̃ns
in quo dr̃ ꝙ angeli eorũ.ſ.cuſtodes
q̃ alr' non ſũt hominũ ¶ Secundo
eſt illud pſal. angelis ſuis deus man
dauit de te.⁊c.Rñ̃o dicẽdũ ꝙ angeli
deputati ſũt ex diuina ꝓuidẽtia ad
cuſtodiã hominũ . pꝫ p̃mo cõcluſio
qa deus ꝓnioꝛ eſt ad miſerẽdũ q̃ꝫ ad
puniẽdũ . ſꝫ deus hominib⁹ dedit de
mones ad exerciciũ vt h'et᷑ ad ephe
ſi.vlti.non ẽ nobis colluctatio.⁊c. er
go vr̃ ꝙ multo forci⁹ dedit angeloſ
ad cuſtodiẽdũ Secũdo ſic ſm boniũ
in li.de conſo.deus ꝓuidẽtiã ſuã q̃ꝫ
de omĩb⁹ reb⁹ hꝫ mediãtib⁹ q̃b⁹ cau
ſis exeq̃t᷑ .q̃uis aũt deus omĩũ ꝓui
dẽciã hꝫ ſpãli tñ mõ ſbe rõnales ſue
ꝓuidẽcie ſubdũt᷑ in quantũ altiori
mõ p̃ ceteris ſinẽ diuine bonitatis
nate ſũt cõſeq̃ ⁊ p aliqd̃ p̃ncipiũ qd̃
eſt volũtas .qa ꝫ int' deũ ⁊ homĩes
media ẽ natura angelica ⁊ ſm legeꝫ
ſapiẽcie ſue h̃ eſt ordinatũ vt infe
riorib⁹ p ſupiora ꝓuideat. ideo ip̃i
angeli exequũt᷑ diuinã ꝓuidenciã cir
ca ſalutẽ hõnũ adiuuãdo ad tẽdẽdũ
in finẽ ⁊ liberãdũ ab hijs q̃ ꝓceſſũ
in finẽ impediũt.⁊ hec execucio diui
ne ꝓuidẽcie p angelos de hominib⁹
vocat᷑ cuſtodia angelorũ Ad rõnes

in oppo. ad primã rñdet' negãdo cõ
ſeqñciã ꝛ rõ eſt · qꝛ deus eſt cuſtos
ꝑmus ꝛ ꝛ ꝑncipalis apud quẽ ſũma
ꝓuidẽcia reſidet . nec ẽ ꝓpt' ſpius
inſufficiẽciã ꝙ ſuã ꝓludẽciã de hõi
bus p angelos exeqt ꝭ tñ ꝓpter or
dinẽ ſue ſapiẽcie . tũ q̄ꝛ cõgruit ãge
lis vt. ſ. eis hec dignitas nõ neget'
ꝙ ſint duces hõinũ reductõis ꝛ in
hoc deũ qdammõ imitẽtur in q̃ntuꝫ
cooperãtur deo in reductõe hominũ
in finẽ Itẽ qꝛ congruit hominibus
q̄ ſũt in ſtatu impfectionis q̃m pue
ricie apl'us cõpat. i. cor. xiij. vnd' ei⁹
cuſtodes tãq̃ꝫ pueris deſignãt' do
nec veniẽte qd' pfectuꝫ ẽ euacuetur
qd' ex pte eſt ¶ Ad. ij rñdet' negã
do onãm ꝛ rõ eſt . qꝛ conſeruatio q̃
fit a deo ſicͭ a ꝑncipali agẽte ẽ infun
dẽdo grãm . ꝭ cuſtodia angelorũ nõ
eſt p infuſionẽ grẽ ꝭ eorũ ẽ ꝑpara
re hõies a ſuſceptõem grẽ p illumi
natõnes ꝛ alia hmõi ptinẽcia ad eo
rũ cuſtodiã ¶ Ad terciã rñdetur ne
gãdo onãm ꝛ rõ eſt . qꝛ lumen natu
ralis cogniciõis in hõie ẽ impfectũ
ꝛ ꝑcipue ad dirigẽdũ in illa q̃ natu
rã excedũt ptãs etiã li. arb. ei⁹ põt
ad malũ inclinare multis occaſiõib⁹
ꝛ idõ ꝓuidet de⁹ hõib⁹ angelorũ ꝑ
ſidiũ Ad q̃rtã rñdetur negãdo ↄſe
q̃nciã ꝛ rõ eſt . qꝛ ſicͭ ꝓuidẽcie diui
ne eſt ſic impedire mala vt tñ ſal
uetur nature conditio ita etiã ꝛ ãge
lorũ cuſtodie ꝛ idõ ad angelos nõ p
tinet ꝙ hõies cuſtodiẽdo ad v̓tutem
cogãt ꝛ a vicijs retrahãt . qꝛ ſic pe
riret li. ar. ꝛ rõ meriti

D. ij. q. ſic' ꝓcedit' ꝛ vr̃ ꝙ
angeli p executõneꝫ miniſ
terij circa hominũ cuſtodiã a cõtem
platõe retardẽtur Primo ſic ange
li⁹ in miniſterio exiſtẽs dixit thobie
. xij. tpũs eſt ꝙ reuertar ad eũ q̄ me
miſit . ꝭ non reuertitur niſi p contẽ
placionẽ . ergo vr̃ ꝙ p miſteriũ a cõtẽ
placione dei abceſſerat . Secũdo ſic
vna potẽcia finita non põt ſimul in
plures opationes eẽ . ꝭ potẽcia an
geli eſt finita ergo vr̃ ꝙ non poſſit
ſimul contẽplari ꝛ miniſtrare . Ter
cio ſic intellcũs creat⁹ non põt ſiml'
plura intelligere . ꝭ qñ miniſtrant
angeli intellcũ conſidrãt ea q̃ agũt
ergo vr̃ ꝙ tũc diuina ſiml' contẽpla
ri non poſſunt · In oppo. ẽ euãgeliũ
pñs in quo dr̃ ꝙ angeli eorũ ſemp
vidẽt faciẽ patris . ergo p miniſte
riũ a contẽplatione ꝛ viſione faciei
dei non retardãtur . Rñº dicẽdũ ꝙ
angeli p executionẽ miniſterij a cõ
tẽplacione non retardãtur . Iſta cõ
cluſio pꝫ ꝑmo p illud gregorij q̄ ait
ſic ad exteriora ꝓdeũt ꝙ ab interiori
nũq̃ꝫ recedũt . Itẽ ſecũdo ſic beatitu
do angelorũ non minuitur ex eoruꝫ
miniſterio . ꝭ eorũ beatitudo tota ẽ
in contẽplacione diuinitatis ergo in
nullo p miniſteriũ eorũ contẽplatõ
retardãtur . Ad rones in oppo. ad
primã rñdetur negãdo onãm ꝛ rõ
eſt . qꝛ angelus dr̃ diſcẽdere a deo
ñ p intermiſſionẽ ↄtẽplacionis aut
p locũ . qꝛ intra deũ currũt quocũ
q̃ꝫ mittãtur vt dicit Beda eo ꝙ de⁹
vbiq̃ꝫ ẽ . ꝭ p hoc ꝙ ab inviſibilitate
recedẽs viſibilis apparet ſicͭ fili⁹ exi
uit a pr̃e ꝛ venit in mũdũ viſibilis
hominibus fcũs Jo. xvi. ꝛ ſilr̃ dicũ
tᷣ reuerti ad deũ qñ dpoſita viſibili

[illegible]

recipit³ ab oı̄mib⁹ eccł'ijs in qua ſic
bētur cū annorū eſſet .xxxix . ro. ec
cle. cardinalis p̄ſbit̄ ordinatus nō ē
aūt dubiū qn hiſtoria iſta p̄fereda
aucte dicti libri . Secūdo idē arguit³
ex cronicis vbi legit³ ꝙ fuerit ordi
natus in cardinalez a Liberio papa
ſub titulo ſcē anaſtaſie Jtē Jo. an.
in ieronimiana in .ij. pte. c. ij. Tercio
colligit³ ex picturis cōiter eniꝫ per
oēꝫ xp̄ianā regionē depingit³ Jero
nim⁹ cū capello cardinalatus Quar
to arguitur ex . c. eccł'ia. xvi. q. i. vbi
ait iero· eccł'ia ſenatum habet vbi di
cit archidiaconus .i. q̄dā intelligūt
eccł'ia ro. q̄ dr̄ h̄re ſenatū .i. collegiū
cardinaliū qd̄ dr̄ h̄re auctez ſenato
rū ac. xcix. di: cōſtātinus. ꝛ hāc ſnīa
tenet innocēci⁹ extra de re iudi. cum
te . Cū aūt verbū illud fuerit beati
iero. ꝛ dicat ita nos ſenatū hēm⁹ vi
det³ clarū ꝙ cōnumerꝫ ſe in numero
cardinaliū . Quinto .i. vr̄ h̄ri clariſſi
mū cū ab oı̄b⁹ videat³ ꝛ confitea
tur ordinat⁹ pbr̄ eccł'ie ro. pbr̄i aūt
eccl. ro. ſūt preſbr̄i cardinales vt ui
det³ colligi ex. c. cōſtantinus vbi ait
imperator reuerēdiſſimis cł'icis ſcē
ro. ec. ſuiētib⁹ illud culmē ſingulis
pōe ꝛ p̄ excellētis h̄re ſcim⁹. ꝛc̄. vbi
clariſſime pꝫ nōie reuerēdiſſimorum
intellegiſſe dn̄os cardinales qd̄ no
mē n̄ conuenit niſi viris cōſtitutis
in dignitate vtꝫ in. c. in nōie dn̄i di.
xxiij. Jtē in. c. nullā. ij. q. iiij. ſup glo
de cł'icis ro. ec. ꝛ idē vr̄ colligi nō reſ
pōdemus vatris quorūdā argumē
tis q̄ non ob aliud iero. cardinalē ne
gaſſe vidēt³ niſi q̄a in eorū codicib⁹
nō legerūt . aut q̄a ſtulti ſunt vt ꝙ
v̄gilius aut tulius non dixit aut pro
p̄o ſenſu viſū non fuerit nullius auc
toritatis eſſe putēt .

¶ Jn feſto beati frāciſci ē euāge
liū Cōfiteor. ꝛc̄. mat. xi. circa qd̄ poſ
ſūt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrū conueniēs fuerit ſe
creta fidei non reuelari ſapiētib⁹ ꝛ
prudētibus ꝛ reuelari puulis

¶ Secūdo vtrū btūs frāciſcus fu
it de numero puulorꝫ q̄bus reuela
ta ſūt ſecreta celeſtia .

Ad primā. q. ſic pcedıtur ꝛ
vr̄ ꝙ non fuit conueniens
ſecreta ſcē fidi reuelari ſapi
entibus ꝛ prudētibus ꝛ reuelari p
uulis . Primo ſic illis ſūt reuelāda
ſecreta fidei in q̄bus magis fructifi
cār pn̄t ſic ſemē meli⁹ ſeminatur in
terra culta ꝛ bene preparata . ſꝫ ma
gis .i. fit cū ſapiētib⁹ ꝛ prudētibus
ſecreta reuelāt³ q̄ꝫ cū puulis reuelā
tur . ſcribit³ eniꝫ puer. i. audiēs ſapi
ens ſapiēcior erit . ergo ſecreta cōue
niēcius reuelātur ſapiētibus q̄ꝫ par
uulis ſimplicibus . Secūdō ſic ſi m̄i
ſteria fidei abſcōdūtur a ſapiētib⁹
nō veniūt ſapiētes culpādi ſi eā nō
credūt . fides enim ex auditu ē ad ro.
. x. ¶ Tercio q̄d eſt qd̄ grās redit ꝙ
hec a ſapiētibus ſint abſcōſa q̄a vr̄
gaudere de cecitate illorū ꝛ querit³
cauſa diuiſionis hominū Jn oppo. ē
euāgeliū R̄nō hic vidēdū eſt q̄ ſint
iſti ſapiētes q̄b⁹ abſcōſa ſūt miniſte
ria xp̄i ꝛ q̄ puuli q̄bus reuelata ſūt
Primo enim ſapiētes q̄bus abſcōſa
fuerūt miniſteria xp̄i ſūt ph̄i ppt̄
ſupbie tumiditatē in ſapiēcia hūana
cōfidētib⁹ ꝛ iſti fuerūt ſapiētes in

oculis ſuis de qb⁹ aug⁹. dicit ꝙ illi
ꝑcipui gētiū pħi q̇ p illa q̄ fcā ſunt
cognoſcere potuerūt .tñ q̇a ſine xp̄o
pħi fcī ſūt eo ꝙ nec eū vēturū pro
phetis nec veniſſe apl'is crediderūt
tumidi eorū ſuꝑbia obſtauratū ē in
cipiēs cor eorū dicētes enī ſe eſſe ſa
piētes ſtulti fcī ſūt .Paruuli q̇b⁹ re
uelata miniſteria dei fuerūt abiecti
piſcatores q̇ fcī ſūt doctores orbis
et lux .vnd̄ apl'us deſpecta nāq3 ele
git vt forcia q̄q3 cōfūdat .vnde au
g⁹ exponit ꝑuulis .i. humilib⁹ non
de ſe pſumētib⁹ ¶ Secūdo abſcō'a
ſūt fidei miniſteria ſapiētib⁹ pharī
ſeis ꝓpt̄ fidei incredulitatē .q̇a nec
ip̄i voluerūt credere in xp̄m nec ali
os credere ꝑmiſerūt vnd̄ eis dictum
eſt Luc.xi. ve vobis phariſeis et le
gis pitis q̇ tuliſtis clauē ſciēcie ſcrip
turas loq̄ntes de xp̄o falſis interꝑ̄
tionibus corrūpētes ip̄i non introi
tis credēdo in xp̄m et eis q̇ intellige
rēt ꝓhibuiſtis . ꝑuuli vero q̇b⁹ re
uelata ſecreta fidei ſūt hōies ſimpli
ces pua de ſe ſenciētes .vnde dñs ni
ſi cōuerſi fueritis et efficiamini ſic̄
ꝑuulus iſte nō intrabitis in regnu3
celorū mt.xviij. ¶ Tercio abſconſa
ſūt miniſteria fidei ſapiētib⁹ ſapien
cia mūdana et prudētibus prudēcia
carnis ꝓpt̄ eorū vanitatē q̇a qua3
uis multi eorū videāt᷑ multa ſcire d̄
deo et morib⁹ et v̄tutib⁹ hominū tñ
q̇a xp̄m nō cōſtituūt ſibi finē nec eo
rum ſapiēciā ordināt ad dei laudem
talib⁹ vero ſapiēcia dei occultat᷑ q̇a
in maliuolā animā nō introibit ſapiē
cia nec habitabit in corpoī ſubdito
pc̄cis .Paruuli aūt econtra q̇bus re

uelāt᷑ celeſtia ſacramēta ſūt humi
les .q̇a vbi hūilitas ibi ſapiēcia ꝓ
uer.xi. vnd̄ ibi exponit de hūilibus
q̇ in ſimplicitate q̄rūt dñm Ad rō
nes in oppo. ad primā rñdet᷑ negan
do ꝯnām et rō eſt .q̇a puuli nō habē
tes aliq̇d impedimētū erāt habiles
ad receptionē influx⁹ diuine ſapien
cie q̄3 ſapiētes illi de q̇bus dictū eſt
q̇a aut ꝓpt̄ tūiditatē animi aut ꝓ
pter incredulitatē cordis .aut ꝓpt̄
vanitatē carnalis amoris erāt in diſ
poſiti ad reuelationē celeſtis ſapien
cie ſuſcipiēdā .Ad.ij. rñdet᷑ negādo
ꝯnām et rō eſt q̇a ꝙ non credāt cul
pa eorū eſt q̇ ponūt obicē grē diuinē
p̄ q̄3 voluntas hōis p̄parat᷑ ad hoc
q̇d eleuet᷑ in ea q̄ ſūt ſup̄ terrā Ad
terciā rñdet᷑ ꝙ non ī̄o xp̄s grās re
fert p̄ri .q̇a gaudeat cecitati eorū ſ3
iudicio dei q̇ ita ſapiēter ordinauit et
cū q̄rit᷑ cā h⁹ dubitacionis et diuer
ſitatis .ꝯſtat ꝙ apte credēcium fuit
eorū hūilitas q̄ ad ſapiēciā diſpōit
vt dr̄ ꝓuer.xi. vbi hūilitas ibi ſapi
encia .ex ꝑte nō credēciū fuit eoru3
ſuꝑbia q̄ eſt intellcūs ꝯtrecatiua .ſ3
ex pte dei cā fuit ſua ſimplex volū
tas et h̄ eſt q̇d ſeq̇tur qm̄ ſic fuit bñ
placitū añ te .ꝙ enī aliq̇ ſint electi
et aliq̇ reprobi bñ pōt aſſignari cā
in generali etiā ex pte dei vt in elec
tis appareat dei miſ̄icordia .in alijs
aūt ei⁹ iuſticia .q̇a ſic ad gl'iam r̄gis
terreni et decorē ſui regni nō ſolu3
ptinet aula in qua ſtrenui milites
honorātur ſ3 etiā patibulum in quo
malefactores puniūt᷑ .ſic ad gl'ia3 d̄i
nō ſolū ꝑtinet p̄miatio bonorū ſ3 eti
am punicio malorū . In ſpeciali tñ

non pōt aſſignari rō ex pte dei q̄re
iſtum eligat et iſtū dimittat niſi ſim
plex ei⁹ volūtas .vnd̄ dicit aug. ſu
per Jo. q̄re illū trahat et illū dimit
tat noli iudicare ſi nō vis errare.

Ad ſecūdā .q. qua q̄rit᷑ vtrū
btūs frāciſc⁹ fuit de nume
ro puulorū quibus reuela
ta ſūt ſecreta celeſtia .Rñdet᷑ ꝙ ſic
nā ip̄e hūilib⁹ et ꝑuulus in oculis
ſuis plus q̄m dici poſſit fuit et co⁊ſū
dā ſimplicitate plenus mō a parte
celeſti plurima ſecreta reuelata ſūt
q̄ ſapiētib⁹ hui⁹ ſcl'i ſūt abſconſa in
pſal. reuelata ſūt ſibi multa futura
p bonū ꝓphecie q̇d ſepe hūit .Se
cūdo reuelata ſūt ſibi ſecreta cordiū
fratrū ſuorū et aliorū . Tercio dona
tū eſt ſibi miraculoſe donu3 lingua
ru3 quo intelligere ſtraneos hōies
poſſet et eis p̄dicare Quarto reuela
ta ſūt ei multa ſecreta diuine ſapien
cie et celeſtis doctrine q̄3 miro feruo
re ciuitates et caſtella circuēs in po
pulis ſeminauit ¶ Quinto reuelata
ſūt ei ſecreta ſpecialiſſima .ſ. diuine
paſſionis ſtimata nō mō reuelata ſ3
miraculoſe impreſſa . nā ſemel in vi
ſione huius dei cōtra ſe ſeraphim cru
cifixū aſpexit qui crucifixiōis ſue ſi
gna ei eu'dēter impſſit .vt crucifix⁹
videretur et ip̄e mira certe reuelata
ſūt et multa hūili et paruulo beato
frāciſco . Sexto in ſignū et teſtimo
niū ſanctitatis ei⁹ in numera a deo
p̄re ſūt reuelata ſiue oñſa miracu
la vt de omnibus in eius legēda pz

In feſto bti luce eſt euāgelium
Deſignauit dñs.ꝛc̄.luc.x. circa quod
pñt diſputari ſeq̄ntes.q.

Primo vtrū poſt electiōnē.xij.apl'o
rū cōuenienter electi ſūt.lxxij.diſcipu
li int̄ quos lucas vnus dr̄ fuiſſe .
¶ Secūdo vtrū btūs lucas int̄ euā
geliſtas in figura bouis fuerit con
uenienter deſignatus .

Ad.i.q. ſic ꝓcedit᷑ et vr̄ ꝙ
poſt electionē apl'orū.xij.
non conuenienter alij .ſ. lxx
ij diſcipuli electi ſūt .Primo ſic fruſ
tra fit p plura q̇d pōt fieri p pauci
ora .ſ3 p .xij. apl'os ſufficiēter euan
geliū ſeminādū et p̄dicādū erat per
vniuerſū orbē .vnd̄ apl'us ad ro.x.
fides ex auditu eſt auditus p verbū
dei et ſtatim ſubdit nūq̇d non audie
rūt eq̇dē in oē3 terrā exiuit ſon⁹ eo
rū et glo exponit de p̄dicatiōe apl'o
rū . Secūdo officiorū ſiue ſtatuū di
uerſitas vnitati repugnat ſ3 fideles
xp̄i ad vnitatē vocātur ſm illud io.
xv. vt ſint vnū in nobis ſic̄ et nos ſu
mus .ſ3 in eccl'ia non debet eſſe iſta
varietas officiorū ſiue ſtatuū Ter
cio ſic bonū eccl'ie in pace conſiſtit̄
vr̄ ſm illud.i.cor.vlti. pace3 habete
et deus pacis erit vobiſcū .ſ3 diuerſi
tas eſt impeditiua pacis .vnd̄ phūs
dicit.vij.poli. ꝙ modica dr̄a facit in
ciuitate diſcidiū .ſ3 vr̄ ꝙ talis diffe
rēcia aut varietas in eccl'ia inſtitui
non debuit In oppo. ē euāgeliū pñs
Rñdo dicēdū ꝙ conuenientiſſime xp̄s
poſt .xij. apl'os elegit ad p̄dicatōis
officiū etiā .lxxij. diſcipulos et h̄ rōe
multiplici. Primo rōe quā xp̄s in li
tera aſſignat qm̄ meſſis q̇dē multa
eſt operarij pauci .multitudo eni3 gen
ciū ad ſuſcipiēdū verba xp̄i parata
erat p p̄dicatōne3 apl'orū reſpectu

cuius multitudinis conuertēde opa
rij. ſ. apl'i ⁊ etiā diſcipuli erāt pauci
vnde ſubdit' rogate dn̄m meſſis vt
mittat operarios in meſſē ʒ. qa nullus
ſit apt⁹ ad p̄dicatōnē verbi diuini
niſi p grām dei. ⁊ niſi ab eo miſſus
mediate vel im mediate. electi autē
ſūt in illo numero in ſignū qḋ poſt
xp̄i reſurrectōnē ⁊ aſcēſionē in ce
lū p̄dicaturi erant fidē xp̄i gētibus
.lxxij. linguarū. vn̄ deſignati ſunt
in .lxxij. viris qbus dn̄s dedit ſpiritū
ꝓphetādi numer. xi. vbi dn̄s dr̄ lo
cut⁹ moyſi auferēs de ſpū q̄ erat in
moyſi ⁊ dās .lxx. viris q̄ ꝓphetarūt
nec vltra ceſſauerūt. remāſerunt
aūt duo viri in caſtris ſup quos re
qeuit ſpūs dn̄i ⁊ ip̄i deſcripti fuerūt
in quo hij exp̄ſſe deſignati ſūt. Se
cūdo qa varietas iſta officiorum ⁊
ſtatuū ptinet ad pfectōnem ip̄i⁹ ec
cleſie ſicut eniʒ in rerū naturaliū ordi
ne pfectō q̄ in deo ſimplr ⁊ vnifor
mit inuenit' in vniuerſitate creatu
rarū inueniri non potuit niſi diffor
mit ⁊ multiplr. ita etiam plenitudo
grē in xp̄o ſic in capite ordinat' ad
mēbra ei⁹ diuerſimode redūdat ad h
ꝙ corpus eccl'ie ſit pfectū ⁊ h ē qḋ
apl'us dicit ad ephe. iiij. Ip̄e dedit
quoſdā qdē apl'os. alios vero euan
geliſtas alios autē paſtores ⁊c. ad
conſumationē ſcōrū. Tercio hmōi
varietas ptinet ad neceſſitatē actio
nū q̄ ſūt in eccleſia. oportet aūt ad
diuerſas opatōnes diuerſos hōies de
putari ad h ꝙ diligēci⁹ ⁊ ſine cōfu
ſiōe oīa pagāt'. hinc ē ꝙ apoſtol⁹
dicit ad roma. xij. ſicut in vno corpo
re multa mēbra habem⁹ oīa aūt
mēbra non eūdē actū habēt. ita mi
ti vnū corpus ſumus in xp̄o. Quar
to h ptinet ad dignitatē ⁊ pulchri
tudinē eccleſie q̄ in quodā ordine c̄
ſiſtit. vn̄ dr̄ .iij. regū. x. ꝙ vidēs re
gina ſaba oēʒ ſapiēciaʒ ſalomonis ⁊
habitacula ſeruorū ⁊ ordines miniſ
trāciū non habebat vltra ſpūm. Ad
rōnes in oppo. ad primā pʒ r̄nſio ex
dictis negādo ꝙ ſoli apoſtoli erant
ꝓ tāta meſſe ſufficiētes. euāgeliū
dicit ꝙ erāt pauci ꝙ aūt dr̄ de apoſ
tolis intelligēdum eſt non excluſis
diſcipulis Ad ij. r̄ndetur negādo aſ
ſūptū. dicim⁹ eniʒ ꝙ diuerſitas ſta
tuū ⁊ officiorū nō impedit eccleſie
vnitatē q̄ pficit' p vnitateʒ fidei ⁊
caritatis ⁊ mutue ſubminiſtraciōis
ſm illḋ apoſtoli ad ephe. iiij. ex quo
totū corpus ē cōpatū. ſ. p fidē ⁊ cō
nexū. ſ. p caritatē p oēʒ iūcturā ſub
miniſtracionis dūi. ſ. vnus ſuit alteri
Ad terciā r̄ndet' negādo minorē ⁊
rō eſt qa ſic in corpore naturali mē
bra diuerſa cōtinēt' in vnitate p v̄
tutē ſpūs viuificātis quo abſcedente
mēbra corporis ſeperāt' ita etiā in
corpore eccleſie conſeruat' vnitas
diuerſorū mēbrorū v̄tute ſpūs ſanc
ti q̄ corpus eccleſie viuificat vt hēt'
Io. vi. vnde apoſtol⁹ dicit ad ephe.
iiij. ſollicite ſuate vnitatem ſpūs in
vinculo pacis. diſcedit aūt aliqs ab
vnitate ſpūs dū q̄rit q̄ ſibi ſūt ꝓpa
ſic etiaʒ in terrena ciuitate terrena
pax tollit' ex h ꝙ ciues ſinguli que
ſua ſūt q̄rūt alioqn p officiorum ⁊
ſtatuū declinationē tā mētis q̄ʒ in ci
uitate terrena magis pax cōſuatur
in q̄ʒtū p h plures ſūt q̄ communicāt

actibus publicis. vn̄ ⁊ apl'us dicit
.i. cor. xij. de⁹ ſic cōpauit vt non ſit
ſciſma in corpore. ſʒ ꝓmulcē ſolici
ta ſint mēbra.

AD ſecūdā. q. ſic ꝓceditur ⁊
vr̄ ꝙ ſcūs lucas non conue
niēter in figura bouis deſi
gnat⁹. vr̄ ꝙ nō qa lucas p̄ncipalr
verſat' circa paſſionē ⁊ mortē xp̄i
⁊ ita vr̄ figurari pl⁹ deberi p agnū
q̄ʒ p vitulū ſiue bouē. qa agn⁹ pro
prie figurabat xp̄m immolatū ꝓ nob
vn̄ Io. i. ecce agnus dei ⁊c. In op
po. eſt illud eze. i. facies bouis a ſiniſ
tris Reſpōdeo dicēduʒ ꝙ ſicut alias di
ximus ezechieli ꝓphē in viſiōe ani
malis q̄tuor facies habētis deſigna
tū fuit xp̄i euāgeliū q̄drafacie ē ſcri
bēdū. videlicet a matheo in facie hu
mana a marco in facie leonina. a lu
ca in facie bouina. a iohāne in facie
aqlina. hʒ aūt lucas euāgeliſta deſ
cribat totū curſū euāgelij incipiens
a xp̄i miraculoſa cōceptōe ptrāſiēs
p ei⁹ natiuitatē cōuerſatōeʒ mortē
⁊ reſurrectōeʒ termināſ euāgelium
ſuū in aſcēſione. tn̄ ei⁹ p̄ncipalis in
tencio ē circa xp̄i mortē ⁊ paſſioneʒ
deſcribēdā. ꝓpter qḋ ip̄e lucas deſi
gnat' in facie bouis qui eſt animal
immolaticū ſʒ tradicionē legis ꝓp
ter qḋ euāgeliū ſuū incipit a ſacer
docio zacharie ad qḋ officiū expec
tat immolare ⁊ iō materia p̄ncipa
lis libri deſignat' cōuenienter in fa
cie bouis. Preterea merito in figu
ra bouis deſignatus ē. bos eniʒ vn
gulā findit in qua v̄tus diſcretōnis
exp̄mit' ⁊ btūs lucas diſcret⁹ fuit p
moderatōnē Itē bos animal ē immo
laticū ⁊ btūs lucas crucis mortifi
cationē iugit' in ſuo corpore ꝓ xp̄i
portauit vt dr̄ in orōe eccl'ie. Item
eſt animal fructuoſū ⁊ btūs lucas
eſt fructuoſus p edificacionē. adeo
qppe fuit fructuoſus ꝙ ab omnibus
chariſſime habebat'. vn̄ apl'us ad
colo. iiij. ſalutat vos inqt lucas me
dicus cariſſimus ¶ Ad rōnes in op
po. r̄ndet' ꝙ rō non ꝓcedit qa ad de
ſignādū euāgeliū ſufficiens erat fi
gura vituli cū eſſet animal immola
ticiū. tn̄ ad deſignādū xp̄m immola
tū exp̄ſſior figura eſſe debuit. vn̄
nota ꝙ lʒ animalia alia immolarēt'
vt vitulus bos cap̄ ⁊ hmōi tn̄ xp̄s
magis dict⁹ eſt agn⁹ q̄m cetera ani
malia immolaticia qa inter oēs figu
ras veteris teſtamēti agn⁹ paſcalis
exp̄ſſius figurabat paſionē xp̄i qa
ille agn⁹ erat ſine macula ⁊ p eius
immolatōnē filij iſrahel liberati ſūt
a ſuitute egipciaca ſic p paſſionem
xp̄i q̄ pcc̄m non fecit ſumus liberati
a ſuitute diaboli. Secūda cā eſt qa
iuge ſuiciū qḋ figurabat ꝑpetuita
tē beatitudinis fiebat de agno ſicut
xp̄s eſt noſtra beatitudo.

¶ In feſto vndeciʒ miliū v̄ginū eſt
euageliū Simile eſt regnū ⁊c. mat.
xv. circa qḋ pn̄t diſputari ſe. q.

UTrū prudētib⁹ v̄ginibus
facientib⁹ qḋ in ſe fuit nec̄e
fuit vt deus oleum grē ſue
vaſis cōſcēciarū ſuarū infūderet ⁊
vr̄ ꝙ nō. Primo deus dat grām ſo
la liberalitate ⁊ miſericordia. qa dat
ip̄am gratis. & pōt dare ⁊ nō dare.
& q̄ʒuis virgines prudētes fecerint
qḋ in ſe erat de⁹ potuit eis nō dare

oleū grē Secūdo ſic necēm ⁊ liberū
opponūtur ſi ẜ deus ex liberalitate
dat grāꝫ ergo nulla neceſſitate dat
alicui grām. Tercio .ſ. petitꝰ ꝙd eſt
facere qđ in ſe eſt. nā ille ꝗ facit qđ
in ſe eſt facit recte. ſꝫ qcūqꝫ facit rec
te ex rectitudine opatꝰ ꝗꝫ habet. ẜ
ſi aliqs facit qđ in ſe ē habet rectitu
dinē. aut ergo illa rectitudo eſt acq̇
ſita aut innata. aut data non vr̄ in
nata. ꝗa ſic ſemꝑ eēt non acquiſita.
cōſtat ergo eſt data. ergo donū gra
tuitū. ergo hec rectitudo eſt ex grā
Nullus ergo pōt facere qđ in ſe eſt
ad hꝫ ꝙ ſit gratꝰ deo niſi ex grā In
oppo. eſt euāgeliū pn̄s vbi dr̄ ꝙ pru
dētes v̇gines acceperūt oleū quod
non pōt intelligi qđ ipe hūiſſent ali
ꝗꝫ cāritatē reſpectu olei grē. ꝗa ꝑ
mā grām nec mereri poſſumus ſꝫ tā
tū diſpoſitiuā. ſ. faciēdo id qđ in ſe ē
abilitādo ſe ad eiꝰ receptionē ẜm il
lud pſal. dilata os tuum ⁊ implebo
⁊ illud in alio pſal. dilexiſti iuſticiaꝫ
⁊ odiſti iniqtatē ꝓpterea vnxit te
oleo leticie. Rn̄o dicēdū ꝙ prudēti
bꝰ v̇ginibꝰ faciētibꝰ qđ in ſe eſt ne
ceſſariū fuit non neceſſitate cautio
nis aut ꝓhibitionis ſed neceſſitate
immutabilitatis deū infūdere oleuꝫ
grē vaſis ſuis Iſta concluſio ꝓba
tur multiplr̄. Primo ſic dicit augꝰ.
ſup illud. ij. thi. ij. negare ſeipſū nō
pōt. ⁊c. cū ſit iuſtꝰ non pōt negare
ſuā iuſticiā ergo cū ſit bonus ⁊ mi
ſericors non pōt negare ſuā miſericor
diā ⁊ bonitatē. ꝗa ꝓnior ē ad largi
endū ꝗꝫ ad puniēdū. ſi ergo nō pōt
iuſticiā ſuā negare facientibus ma
lū. multomagis non pōt negare ſu

am bonitatē ⁊ miſericordiā illis ꝗ re
qrūt eā. ſꝫ ꝗ facit qđ in ſe eſt vt eiꝰ
hēat grām reqrit bonitatē eiꝰ ⁊ mi
ſericordiā. ergo deus non pōt ei ne
gare ꝗ facit qđ in ſe eſt ſuā bonita
tē ⁊ miſericordiā dat ergo ei ⁊ hꝫ eſt
infundere grām. Secūdo ſic augꝰ.
ſup illud ad ro. v. iuſtificati ex fide
pacē hēamus. ⁊c. dicit deꝰ recipit cō
fugiētes ad ſe alr̄ in eo eēt iniqtas
ſꝫ impoſſibile eſt ꝙ in eo ſit iniqtas
ergo impoſſibile eſt ꝙ nō recipiat
fugiētes ad ſe ſꝫ faciēs qđ in ſe eſt
fugit ad ipm̄. ergo neceſſe ē qđ ipm̄
recipiat. ſꝫ ipm̄ recipe eſt ꝑ infuſio
nē gracie ergo. ⁊c. Tercio ſic apo. iij
ij. dr̄ ſi qs aperuerit michi introibo
⁊ cenabo cum illo. hꝫ eſt delectabor
Itē zacha. i. Conuertimini ad me ⁊
ego conuertar ad vos. ex his ſic ar
guitꝰ impoſſibile eſt ſūmā veritatē
mētiri. ſꝫ neceſſe habet veruꝫ dicere
⁊ implere illud ſꝫ dicit qđ cōuerten
ti ad ipam cōuertet ſe ⁊ qđ aperien
ti intrabit. cū ergo faciēs qđ in ſe ē
conuertitꝰ ad ipam veritatē ꝑmā ⁊
ei aperit ad hꝫ ꝙ intret. ẜ neceſſe ē
ꝙ dn̄s conuertatꝰ ad illū. ſꝫ hꝫ non ē
niſi ꝑ grām. ergo v̇ginibꝰ prudēti
bus faciētibus qđ in ſe erat neceſſe
dn̄s infūdit oleuꝫ grē in vaſis ſuis
vt poſſit intrare ad nuptias btitu
dinis eterne. Ad rōnes in oppo. ad
primā rn̄detꝰ negādo ꝯnām ⁊ ratō
eſt. ꝗa non ſeqtꝰ ſola libertate dat. ẜ
ſe hꝫ ad dādū ⁊ nō dādū facienti qđ
in ſe eſt. ſꝫ bn̄ ſeqtꝰ ꝙ ſola libertate
dat. ẜ non dat ex meritis vel ꝑ actō
nē l' ꝓhibitionē. ꝗa hꝫ ex ſola liberali
tate excludit coactōnē ⁊ ꝓhibitōnē

⁊ non immutabilitatē. Ad. ij. rn̄de
tur ꝙ aſſumptū eſt falſū ſi necēm di
catꝰ immutabile tn̄ ſic. n. non opponū
tur. ſi aūt dicatur necēm coactum vel
ꝓhibitū ſic verū eſt ꝙ opponūtur
Primo mō eſt necitas in deo ⁊ ꝓpt
hꝫ non opponitꝰ ſue liberalitati. im
mo ex hꝫ eſt laꝰ ſua ꝙ ipe eſt immu
tabilis ⁊ immutabilr̄ libera. Ad. iij.
rn̄detꝰ cū qritꝰ ꝙd ſit facere qđ in ſe
eſt dicimus ꝙ facit hō qđ in ſe eſt
qn̄ ex libertate arbitrij hō auertit ſe
a malo ⁊ conuertitꝰ ad bonuꝫ recur
rēs ad deū quē ſcit ſuū eē ꝑncipium
⁊ quē eē orādū ſibi ⁊ petat ab eo
lumē cognitōis fidei ⁊ boni. Ad rō
nem ipaꝫ rn̄detꝰ ꝙ rectitudo illa ē
naturalis ⁊ ē q̄ ſꝑ contradicit pccō.
vnđ ẜm illā mouetur ſinderiſis que
ſꝑ murmurat contra pccm̄. ſꝫ arbi
triū non ſꝑ dirigitur ẜm illā nec ſꝑ
ſeqtur eā arbitriū ⁊ iō rō n̄ ꝓcedit
⁊ ſic pꝫ ꝙ hō faciēdū qđ in ſe ē cō
ſeqtur grām a deo.

¶ In feſto ſimonis ⁊ iuđ eſt euā
geliū hoc eſt ꝑceptū. ⁊c. Io. xv. cir
ca qđ pn̄t diſputari ſeq.

PRimo vtrū xp̄o aduenien
te ⁊ ꝑdicāte non tn̄ facien
te viſibilia miracula iudei
ei credere tenebātur. ⁊ vr̄ ꝙ nō ⁊ ꝑ
ꝯn̄s excuſati erāt Primo ſic. qcūqꝫ
non facit hꝫ ad qđ tenetꝰ peccat. ſꝫ ſi
hōies non crederēt xp̄o miracl'a nō
faciēte non peccauerunt. dicit enim
ipe. i. in eodē euāgelio ſi opa nō fe
ciſſem ꝗ nullus alius facit pccm̄ non
hērent. ⁊ loqtur de pccō infidelita
tis ẜm aug. ergo xp̄s ſi non feciſſꝫ
miracula hōies credere non tenebā

tur. Secūdo ſic nullus pōt mutare
legē. niſi lator legis vel eo ſuperior.
ſꝫ xp̄s ꝑdicabat ꝗdā ꝗ videbātꝰ ꝑti
nere ad veteris legis abolitionē ſic
ꝙ cibi non coinqnarēt hōiem ⁊ ꝙ
lꝫ in ſabbato opari. ẜ ſi nō ꝓbaſſꝫ
ſe eē legiſlatorē non ei credēdū. ſed
hꝫ fieri non potuiſſet niſi ꝑ miracula
ergo xp̄o non erat credēdū niſi mi
racula feciſſet. ẜ illud non vr̄ ſuffi
ciēs argumētū ad ꝓbādum iudeos
inexcuſabiles eē qđ ait ſi non veni
ſſem ⁊ locutus non fuiſſeꝫ peccatū
non hērent. Tercio arguitꝰ ex illo
qđ inqt aplus Petrus act. iij. iudeis
loqns ſcio ꝙ ꝑ ignorāciaꝫ feciſtis ſi
cut ⁊ ꝑncipes vr̄i. ſꝫ ignorācia excu
ſat ẜ. ⁊c. In oppo. eſt euāgeliū pn̄s.
Rn̄o dicēdū iuxta ſcm̄ tho. in qđlibe
to. ij. ⁊ ſup Io. ꝙ xp̄o ꝑdicāti etiaꝫ
ſi nulla viſibilia miracula feciſſꝫ iu
dei audiētes eū credere tenebātur ⁊
iō non credētes inexcuſabiles ſūt a
pccō infidelitatis. Iſta concluſio ꝓ
batꝰ ſic. magis obligabātꝰ hōies ad
credēdū ꝑme veritati ꝗꝫ ad credēdū
viſibilibꝰ ſignis. ſꝫ lꝫ xp̄s miracula
viſibilia non feciſſet tamē verꝰ deus
exiſtēs ꝑma veritas erat. ergo etiā
ſi non miracula feciſſet adhuc erat
ei credēdū. ꝓbatꝰ aūt ⁊ declaratur
concluſio ſic Nullus tenetꝰ ad hꝫ qđ
eſt ſup vires ſuas niſi ꝑ eū modum
quo fit ſibi poſſibile. credere aūt ē
ſup potēciā hōis naturalē. vnde ex
dono dei ꝓuenit ẜm illđ apoſtoli ad
ephe. ij. grā ſaluati eſtis ꝑ fidē ⁊ hꝫ
non ex nobis. dei eniꝫ donū eſt ⁊ ad
phi. i. dicit. vobis datū eſt non ſolū
vt in ipm̄ credatis ſed vt pro ipſo

paciamini .hō igit³ tenetur credere
ſm illud qd iuuat³ a deo ad credēdum .
adiuuatur aūt a deo aliq̄s ad creden
dū tripl'r Primo q̄dē p̄ interiorem
vocatōem de qua dr̄ Jo.vi. om̄is q̄
audit a p̄re ꝛ didicit p̄ interiorē vo
catioñē venit ad me ad ro.viij.quoſ
p̄deſtinauit hos ꝛ vocabit. Secūdo
p̄ doctrinā ꝛ p̄dicationē exteriorem
ſm illud apl'i ad ro.x. Fides ex auditu
eſt.audit⁹ aūt p̄ verbū dei Tercio p̄
exteriora miracula vnd' dr̄ .i.ad cor.
xiiij. ꝙ ſigna data ſūt infidelib⁹ vt
.ſ.p̄ ea ꝓuocēt³ ad fidē . ſi aūt xp̄s
viſibilia miracula nō feciſſet adhuc
remanebāt alij mōi attrahēdi ad fi
dē q̄bus hōies acq̄eſcere tenerētur·
tenebāt³ aūt hōies credere actori le
gis ꝛ ꝓphetarū quē ſe eē xp̄s p̄ au
ctorita·ē ſacr̄ ſcriptur̄ demōſtrabat:
tenebātur etiā interiori vocatōi nō
reſiſtere :ſic̄ Jſa.de ſe dicit . dn̄s au
tē aperuit michi aurē. ego aūt non
contradico nec retrorſū abij. Jſa .l.
ſic̄ econtrario d' q̄buſdā dr̄ actu.vij.
vos ſemp̄ ſpū ſcō reſiſtitis ꝛ iō opti
me dicit xp̄s ſi ego p̄ſonal'r non ve
niſſez ſic̄ p̄ ꝓphetas fuit p̄dictum ꝛ
locut⁹ docēs eos p̄ legē ꝛ ꝓphetas
ꝛ oñdēs me eſſe meſſiā in lege ꝓmi
ſſum pccm non hērent . ꝙ aūt ipſi
cognouerūt xp̄m .pꝫ mat.xxij. hic ē
heres venite occidamus eū . Ad rō
nes in oppo.ad primā r̄ndet³ negan
do minorē ꝛ ad ꝓbationē r̄ndet³ ꝙ
p̄ illa opa q̄ xp̄s in eis fecit anime
rari etiā dꝫ vocatio interior q̄ quoſ
dā attraxit ſic̄ grego.dicit in q̄dam
omelia ꝙ xp̄ſ mariā magdalenā tra
xit interi⁹ q̄ etiā p̄ clemēciā ſuſcepit
foras .ānumerari eciā debet ei⁹ doc
trina cū etiā ip̄e dicat ſi nō veniſſez
ꝛ locut⁹ eis non fuiſſez pccm nō ha
berēt Ad.ij.r̄ndet³ negādo minorez
dicimus eniz ꝙ xp̄s poterat ſe oñde
re ꝛ oñdit legiſlatorē non ſolū faci
endo viſibilia miracula ſꝫ etiā p̄ atē
tē ſcripture ꝛ p̄ interiorē inſtinctū

Ad .ij.q.q̄.eſt .vtrum argu
mētuz illud xp̄i ſit ſufficiēs
quo ait ſi opera non feciſ
ſem in eis q̄ nemo ali⁹ fecit pccz nō
haberēt ꝛ vr̄ ꝙ non. Primo ſic hoc
contrariatur p̄mo argumēto.ꝫ non
valet ꝯña eſt bona añs ꝓbatur q̄a
in p̄mo dictū eſt ꝙ etiā ſi xp̄s non
feciſſet miracula adhuc pccz nō ha
berēt non recipiētes eū·Secūdo ſic
xp̄s non fecit in eis alia q̄ alij non fe
cerint . Nā ſi ſuſcitauit mortuos illud
helias ꝛ heliſe⁹ fecerunt ſi xp̄s am
bulauit ſup̄ mare ꝛ moyſeſ mare di
uiſit ꝛ Joſue qd' mai⁹ eſt fecit ſolem
ſtare Joſue.x.ergo non videt argu
mētuz illud xp̄i ſufficiēs .Tercio ſic
aliq̄ fecerūt maiora miracl'a q̄z xp̄s
dr̄ enim Jo.xiij.q̄ credit in me opa
q̄ ego facio ꝛ ip̄e faciet ꝛ maiorum
horū faciet Quarto ſic miracula nō
ſufficiūt ad ꝓbādū grām gratū fa
ciētem in aliquo :ergo nec ad ꝓban
dū diuinitatē in aliquo . ergo argu
mētuz illud non vr̄ ſufficiēs. Jn op
po.eſt verbū xp̄i in euāgelio .R̄no
dicēdū ꝙ miracula q̄ xp̄ſ fecit ſuffi
ciēter ꝓbāt xp̄m deū eē ꝛ p̄ ꝯñs ar
gumētū xp̄i fuit ſufficiēs ad ꝓban
dū .pꝫ ꝯcluſio ex illo Jo.v.opa q̄ d'
dit michi p̄r̄ vt faciā ip̄a teſtimoni
um p̄hibent de me Patet ꝛ ratione
Primo q̄dē ſm ip̄am ſpēm rerū q̄
trāſcēdāt oēm p̄tātez create v'tutis
ꝛ iō nō poterāt fieri niſi v'tute diui
na . Secūdo ꝓpt' modū faciēdi . q̄a
ſi ꝓp̄a v'tute ſiue p̄tāte faciebat mi
racula non aūt orādi ſic̄ alij .vnd' dr̄
luc.vi. v'tus de illo exibat ꝛ ſanabat
oēs .Ad rōnes in oppo.ad primā r̄n
detur negando aſſūptū ꝛ ad ꝓba
tionē r̄ndet³ ſic̄ dictū eſt p̄us in ſupi
ore.q.p̄ opera q̄ xp̄s fecit intelligē
dū eſt non ſolū de viſibilib⁹ ſꝫ etiaz
de inuiſibilib⁹ .ſ.interiori inſtinctu
ꝛ attractu doctrine q̄ q̄dem ſi in eis
non feciſſet pccm non haberēt .Ad
.ij.r̄ndet³ ſm aug.ꝙ dn̄s non loq̄t³
de q̄buſcūq₃ miraculis factis in eis
.i.in ꝯſpectu eorū ſꝫ de factis in eis
.i.p̄ſonis eorū nā in curatione infir
morū nullus tm̄ in eis fecit q̄tum
xp̄s q̄uis etiā ꝛ in alijs ſimil'r quia
nullus hō fcūs ali⁹ eſt de⁹ ꝛ nullus
natus eſt de v'gine niſi xp̄s .fecit.ꝫ
in eis opa q̄ nemo alius fecit in cu
ratōne etiā infirmorum ꝛ illud in tri
bus .Primo q̄dē in magnitudine q̄a
mortuū q̄triduanū ſuſcitauit .cecuz
illuminauit qd' a ſclo non eſt auditū
Secūdo in multitudine.q̄a oēs quot
quot male habebant curabat vt dr̄
mat.xiiij.qd' nullus aliud fecit .Ter
cio in modo .q̄a ſic̄ diximus alij facie
bāt orādo inuocādo oñdētes ſe non
ꝓp̄a v'tute facere .ſed xp̄s faciebat
imperādo.q. ꝓp̄a v'tute .ſic ꝫ lꝫ ꝙ
alij mortuos ſuſcitarent ꝛ alia mira
cula facerēt q̄ xp̄s fecit non tm̄ eodē
mō .nec ꝓp̄a v'tute vt xp̄s ſimiliter
quod dr̄ de ſtacione ſolis minus eſt
eo ꝙ xp̄s moriēs lunā retrocedere
fecit ꝛ totū curſū firmamēti muta
uit vt dicit dn̄s Ad.iij.r̄ndet³ negan
do ꝯñām ꝛ rō eſt . q̄a alij lꝫ quo ad
ſb'am aliq̄ maiora facerēt ſic̄ ꝙ vm
bra petri ſanabat infirmos non tm̄
maiora erāt quo ad modū immo illi
non faciebāt ſine xp̄o .vnd' xp̄m in
uocādo illa opabāt³ .Ad.iiij. r̄ndet³
negādo ꝯñām ꝛ rō eſt . q̄a miracl'a
fiūt v'tute diuina ad confirmacionē
veritatis fidei .vnd' dr̄ mat. vlti.de
apl'is ꝙ p̄dicauerunt vbiq₃ dn̄o co
opāte ꝛ ſmonē confirmante ſeq̄nti
b⁹ ſignis .non aūt fiūt miracula ſp̄
ad demōſtrādū grām eius p̄ quē mi
racula fiūt . ꝛ iō pōt contingere ꝙ
aliq̄s graciā gratū facientē non ha
bēs miracula faciet .ſꝫ illud contingere
non pōt ꝙ aliq̄s falſam doctrinā an
nūciās vera miracula faciat q̄ nō ni
ſi v'tute diuina fieri p̄nt . ſic eniz de
us eſſet falſitatis teſtis qd' eſt impo
ſſibile .cū ergo ſe xp̄s ſe filiū dei di
ceret eq̄lez deo hēc ei⁹ doctrinaz ꝯ
ꝓbāt miracula q̄ faciebat ꝛ . iō oñ
debatur xp̄s p̄ miracula q̄ faciebat
eſſe de⁹ Petr⁹ autē lꝫ ea vel maiora
miracula faceret non ꝓbabat³ eſſe
deus ſꝫ p̄ ea etiā ꝓbabat³ qd' xp̄us
eſſet deus q̄a petrus non p̄dicabat
ſeip̄m ſꝫ ihesū xp̄m eſſe deum .

¶ Jn feſto om̄iū ſcōrū eſt euāge
liū Vidēs ihesus turbas.ꝛc̄.mat.v.
circa qd' p̄nt diſputari ſe.q .

¶ Primo vtrū beatitudo ſcōrū ꝯ
ſiſtat in viſiōe dei p̄ eſſenciā .

¶ Secūdo vtrū bt̄i vidētes deum
p̄ eſſenciā videāt om̄ia q̄ deus vidt
Tercio vtrū bt̄i in glia p̄⁹ ferāt³ ad
ꝯtēplādā xp̄i diuītatē q̄z ei⁹ huma.

Ad primā .q. ſic ꝓceditur ⁊ vr̄ ꝙ beatitudo ſcōꝝ non conſiſtit in viſione dei per eſſenciā. Primo ſic. btitudo in bōis corporis conſiſtit. ergo non in viſione dei. ⁊c. Ꝯña eſt bona aſſūptum ꝓbat᷒. qꝛ qd aplib᷒ dr̄ impoſſibile eſt falſū totalr̄ vt cōmētatoꝛ dicit .i. de anim̄ ⁊ .x. būs .vij. eth. ꝙ opimo non ꝑdit᷒ q̄ꝫ ꝑpl'i mul i famār. ſed maioꝛ hominū multitudo inclinatur ad q̄rēduꝫ corporales delectaciones ⁊ corporalia bona .q. finē .ꝫ finis hūane nature in corporalib᷒ bonis conſiſtit. ſꝫ finē hūane natur̄ dicim᷒ beatitudinē. ergo hōis beatitudo in bonis corporis q̄rēda eſt. Secundo ſic intellcūs nō pōt ad ꝟ ꝑtinere ꝙ videat deū ꝑ eſſenciā. ergo ſcōrum beatitudo non conſiſtit in viſiōe dei ꝑ eſſenciā. Ꝯña eſt bona probat᷒ aſſūptū. Primo ſic cū intelligit ille ſit ꝑfectio intellcūs oportet eē ꝓporcionē int̄ intelligibile ⁊ intellectum ⁊ viſibile ⁊ viſū. ſꝫ non poſſum᷒ accipe ꝓporcionē aliq̄ꝫ int̄ intellcū nr̄m ⁊ diuinā eſſenciā cū in infinitū diſtēt. ergo intellcūs nr̄ non pōt ꝑtingere ad eſſenciā diuinā vidēdam Secūdo ſic. plus diſtat ſenſus ab intellcū nr̄o q̄ꝫ intelligibile creatū a ſenſu. ſꝫ ſenſibile nullo mō pōt pertingere ad creaturā rōalem ſpūalem ergo nec intellectus nr̄ ad vidēdaꝫ diuinā eſſenciā. Tercio ſic. q̄ncūq; intellcūs intelligit aliquid in actu oportet ꝙ informet᷒ ꝑ ſimilitudinē intellcūs qd eſt ꝑncipiū intellcūalis opacionis in tale obiectuꝫ terminate. ſi ꝫ intellcūs nr̄ deum intelligat oportet ꝙ fiat ꝑ aliq̄ꝫ ſimilitudinē informātē ipm̄ intellectū. ħ aūt nō pōt eē diuina eſſencia. quia forme ⁊ formati oportet eē vnum. diuina aūt eſſencia ab intellcū nr̄o diſſert ꝟm eſſenciā ⁊ eſſe ergo oꝫ ꝙ forma qua informat᷒ intellūs nr̄ in intelligēdo deū ſit aliq̄ ſimilitudo impſſa a deo intellectui nr̄o. ſꝫ ſimilitudo illa cū ſit qd creatū non pōt duc̄re in dei viſionē. niſi ſic effectus in cām ergo impoſſibile eſt vt intellcūs videat deū ꝑ eēnciā. Quarto ꝑncipaliter argu.t᷒ beati in patria videbunt deū ꝑ mediū. qꝛ ꝑ lumē glīe ꝟm illd pſal. in lumine vidbim᷒ lumē ꝫ non vidbūt deū ꝑ eēnciā. Quinto ſic ſācti in pr̄ia videbūt deū facie ad faciem vt dr̄ .i. cor. iij. ſꝫ hōieꝫ q̄ndo videmus facie ad faciē vidmus ꝑ ſimilitudinē ergo deus in pr̄ia vidbitur ꝑ ſimilitudinē ⁊ ſic non ꝑ eēnciā In oppo. eſt euāgeliuꝫ pn̄s. vbi dr̄ beati mūdo corde qm̄ ipi vidbūt deum Secūdo .i. cor. xv. ſup illud cū tradiderit regnū deo prī dicit glo. vbi .ſ. in pr̄ia eēncia patris ⁊ .f. ⁊ .ſ.ſ. videbūt ꝙ ſolis mūdis cordibus dabit᷒ q̄ eſt ſūma beatitudo. ergo ſancti deum ꝑ eēnciā vidbūt Rn̄o dicēdū ꝙ ꝟm fidē catholicā firmit̄ credēduꝫ ē ꝙ beatitudo ſcōꝝ cōſiſtit in viſiōe dei ꝑ eēnciā. Iſta concluſio ꝓbat᷒ Primo ex illo. Jo. xv. hec ē vita eterna vt cognoſcāt te ſolū deū. ⁊c. Secūdo ſic. ſcōꝝ deſideriū non pōt omnino fruſtari ſꝫ ſcōꝝ deſideriū cōmune ē vt videāt deū ꝑ eēnciā. vt patꝫ exo. xxxiij. oſtn̄de michi gl'am tuā. ⁊ in pſal. oſtn̄de faciē tuā ⁊ ſalui erim᷒ ⁊. Jo. xiiij. oſtn̄de nobis patrē ⁊ ſufficit nobis. ergo ſancti deū ꝑ eēnciam videbūt Tercio ſic beatitudo eniꝫ ē vltima ꝑfectio rōnalis creature. nichil aūt eſt finalr̄ ꝑfectū niſi attingat ad ſuū ꝑncipiū ꝟm modū ſuū ⁊ iō dico ꝟm modū ſuū. qꝛ ad ꝑncipium quod eſt deus attingit aliq̄s dupl'r. vno mō ꝑ ſimilitudinē qd ē cōmūe omī creature q̄.ſ. tm̄ hꝫ de perfectō e q̄ꝫtū conſeq̄t᷒ de diuina ſimilitudine. Alio mō ꝑ opatōnē vt pt̄ inītat᷒ ille modus q̄ eſt xp̄o ſingularis .ſ. in vnitate pſone. dico aūt ꝑ opacionem inq̄ꝫtū rōnalis creatura cognoſcit ⁊ amat deū ⁊ qꝛ anima immediate fcā eſt a deo. iō beā eē non poterit. niſi immediate vidꝫ deū .i. abſq; medio ꝙ ſit ſimilitudo rei cognite ſic ſpēs viſibilis in pupilla .l. in ſpeculo non ē tn̄ abſq; medio qd eſt lumē confortās intellcū. qd eſt lumē gl'ie de quo in pſal. in lumine tuo videbim᷒ lumē. ꝟ aūt eſt ꝑ eēnciā deū videre. vnde in ꝟ ponimus beatitudinē rōnalis creature ꝙ deuꝫ ꝑ eēnciā vidbimus. ſic ꝑbi q̄ poſuerūt animas nr̄as fluer̄ ab intelligēcia agēte felicitatē ponebāt in continua cōiūctione intellcūs nr̄i ad ipſam. Ad rōnes in oppo ad primā rn̄det᷒ negādo aſſumptū ⁊ ad ꝓbacionē rn̄det᷒ ꝙ multorū opinionem non eſt nccīm eē verā ſimpl'r. ſꝫ ꝟm partē. multitudo aūt hominū in bonis corporis ponēciū beatitudinem q̄ꝫtū ad ꝟ verā opinioneꝫ habet ꝙ illud qd optimū ſibi exiſtimāt ꝟ ſuam beatitudinē eē putāt ⁊ q̄ꝫtū ad ꝟ eorū opinio vera ē .ſ. ꝙ optimuꝫ hōis eſt beatitudo non aūt oportet ꝙ ſit vera q̄ꝫtū ad ꝟ ꝙ ponūt eā in bonis corporis. qꝛ hec opimo ꝓcedit ex falſa radice qua .ſ. exiſtimāt ſe eē ꝑncipal'r id qd ſūt ꝟm corpus Ad .ij. rn̄det᷒ negādo aſſumptum ⁊ ad ꝓbacionem dicimus ꝙ ꝓportio dr̄ dupl'r. vno modo ꝓpe ꝟm qd importat quēdā dterminatū exceſſum ⁊ ſic ꝓporcio req̄rit᷒ int̄ intellectū ⁊ int̄ intelligibile ad ꝟ ꝙ ſit cognitio cū conp̄hēſione q̄lit̄ diuina eēncia nūq̄ꝫ vidbit᷒ ab intellcū creato Alio mō accipit᷒ cōit ꝓ q̄libet habitudine ⁊ ſic infinitū pōt habere ꝓporcionē ad finitū ſic el᷒ perfectio vel aliā hmōi habitudineꝫ hn̄t ad ipm̄. ⁊ talis ꝓporcio ſufficit ad ꝟ ꝙ intellcūs nr̄ vidꝫ eēnciā diuinaꝫ attingēdo non conp̄hēndēdo. Ad q̄rtā ꝓbacionē rn̄det᷒ diſtinguendo de duplici dr̄a. vna eſt ꝟm cōueniencia in natura ⁊ ſic concedit᷒ ꝙ magis dellectat de᷒ ab intellcū creato q̄m intelligibile creatū a ſenſu Alia eſt ꝟm ꝓporcionalitatē. ⁊ ſic eſt econuerſo. qꝛ ſenſus non eſt ꝓporcionatus ad cognoſcēduꝫ aliqd in materiale ſꝫ intellectus eſt ꝓporcionat᷒ ad cognoſcēdum qdcūq; in materiale ⁊ ita rō non ꝓcedit Ad iij. ꝓbacionē rn̄det᷒ negādo ꝯnām ⁊ dicimus ꝙ in viſione qua bti deū ꝑ eēnciaꝫ vidēt. ipa eēncia diuina eſt q̄ſi forma intellcūs qua intelligit. nec opꝫ ꝙ efficiat᷒ vnum ſimpl'r cum intellectu. ſꝫ ſoluꝫ ꝙ fiāt vnum q̄ꝫtuꝫ ad actum intelligēdi Ad q̄rtā ꝑncipalē rōnem rn̄det᷒ negādo ꝯnām ⁊ racio qꝛ lumē gl'ie nō eſt mediū quo ſicut

ſpē intelligibili videatur deus. Pro
quo notādū ꝙ in viſione corporali
ꝗ intellectuali inuenit᷑ triplex medi
um Primū eſt mediū ſub quo vr̄ ꝗ
illd eſt ꝙ pficit viſū ad videdū in ge
nerali non determinās viſum ad ali
qd ſpeale obiectū. ſic ſe hʒ lumē cor
porale ad viſū corporalē ꝗ intellec
tus agēs ad intellectū paſſibilē. Se
cūdum mediū quo vr̄ ꝗ illd eſt forma
viſibilis qua determinat᷑ vterque
viſus ad ſpeale obiectū ſicut p formā
lapidis ad cognoſcēdū lapidē. Ter
ciū eſt mediū in quo vr̄ ꝗ illd eſt illd
p cuiꝰ inſpectionem ducit᷑ viſus in
aliā rem ſicut inſpiciēdo ducit᷑ in ea q̄
in ſpeculo repñtāt᷑ ꝗ videndo ima
ginē ducitur ad imaginatū. ꝗ ſic etiā
intellcūs p cognitionē effcūs duci
tur in cām ꝗ econuerſo. In viſione ꝫ
p̄rie non erit terciū mediū. vt. ſ. de
us p ſpecies aliorū cognoſcat᷑ ſicut
nūc cognoſcit᷑ rōe cuiꝰ dicimus nūc
videre in ſpeculo. nec erit ibi ſcḋm me
diū qa ipa eēncia diuina erit qua in
tellectus nr̄ videbit deū vt ex dictis
patet. ſʒ erit ibi tm̄ pmū mediū qd
eleuabit intellectū nr̄m ad illd ꝙ poſ
ſit coniūgi eſſencie increate mō pre
dicto. ſʒ ab illo medio non dr̄ cogni
tio mediata. qa nō cadit int᷑ cognoſ
cētem ꝗ rē cognitā. ſʒ eſt illd quod
dat cognoſcēdi. Ad. vi. r̄ndetur ne
gādo ꝯnām ꝗ rō eſt qa non eſt ſimi
le. qa creature corporales non dicū
tur immediate videri niſi qn̄ id qd in
eis coniūgibile viſui ei coniūgit᷑. nō
ſūt aūt coniūgibiles p eēnciā ſuam
rōe materialitatis. ꝗ iō tūc immedia
te videtur qn̄ eorū ſimilitudo intel

lectui coniūgitur. ſʒ deꝰ p ſuā eēnci
am coniūgibilis eſt intellectui. vnd
non videretur immediate niſi eēncia
ſua coniūgeret᷑ intellectui ꝗ hec vi
ſio immediate dr̄ viſio faciei.

Ad. ij. q. ſic ꝓcedit᷑ ꝗ vr̄ ꝙ
videntes deū p eēnciā vide
ant omia q̄ deus in ſe ipo vi
det. Primo ſic greg. iiij. dialogorū
illic oēs cōi caritate oēs deū cōſpici
unt qd eſt qd neſciāt vbi ſcientē om
nia ſciūt. loqtur aūt de beatis qui vi
dēt deū p eēnciā. ſʒ vr̄ ꝙ q̄ vidit de
um p eēnciā omia cognoſcit. Secun
do ſic qcūqʒ vidit ſpeculū videt ea q̄
in ſpeculo reſultāt. ſed in verbo dei
omia ſicut in ſpeculo reſultāt. qa ipm
eſt rō ꝗ ſimilitudo omiū ergo ſancti
q̄ vidēt verbū p eēnciā vidēt om
nia creata. Tercio ꝓuer. xij. deſide
riū ſuū iuſtis dabitur. ſʒ ſancti deſid
rāt omia ſcire. qa oēs hoīes natura
ſcire deſiderāt. nec natura p gloriā
auferetur ſʒ dabitur eis a deo ꝙ om
nia cognoſcāt. Quarto ſic ignoran
cia eſt quedā penalitas vite pn̄tis.
ſʒ omis penalitas p gloriā a ſanctis
auferetur ſʒ ꝗ omis ignorācia ꝗ ita
omia cognoſcēt. Quinto ſic ſicut ſen
ſus ita ꝗ intellectus cognoſcit omne
illud cuiꝰ ſimilitudine informatur ſʒ
diuina eſſencia expreſſius indicat quā
libet rem q̄ʒ aliq̄ ſimilitudo alia rei
ergo in illa beata viſiōe cū eſſencia
diuina fiat. q. form̄ intellcūs nr̄i vid
tur ꝙ ſancti videntes deū omia vide
ant In oppo. ſic dicit dioniſ. vi. celeſ.
Jerar. ꝙ angeli ſupiores inferiores
a neſciēcia purgant ſʒ angeli inferio
res vidēt diuinā eſſenciā ſʒ angelus

videns diuinā eſſenciam pōt aliqua
neſcire ſʒ anima non pfectiꝰ videt de
um q̄ʒ angelus ſʒ ſancti videntes deū
non oportet ꝙ omia vidēt. R̄n̄o di
cēdum ꝙ duplex dr̄ diuina cognicio
vna vocat᷑ noticia viſionis qua co
gnoſcit omia q̄ ſūt vl̄ fuerūt ꝗ hec
dicitur noticia viſionis. qa ad ſimili
tudinē viſiōis corporalis cognoſcit
ea. q. pn̄tia. Secūda cognicio q̄ dici
tur ſimplex intelligēcia ē q̄ cognoſ
cit videndo ſuā eſſenciā omia q̄ pōt
facere q̄uis nūq̄m fecerit nec factu
rus ſit alr̄ non pfecte cognoſceret
potenciā ſuā non enim pōt cognoſci
potēcia niſi ſciantur potēcie obiecta
ꝗ illd dr̄ cognoſcere noticia ſimplicis
intelligēcie. Hoc notato ſit pma cō
cluſio impoſſibile eſt ꝙ aliqs intel
lcūs creatus cognoſcat omia videndo
diuinā eſſenciā q̄ deus pōt facere pʒ
concluſio qa illd eēt cōprehendere di
uinā eēnciā qd ē impoſſibile pʒ ſic
q̄ʒto aliqd pncipiū pfectiꝰ cognoſci
tur tāto plā ſciūt᷑ in ipo ſicut in vno
demōſtracionis pncipio ille q̄ eſt p
ſpicacioris ingenij plēs cōcluſiōes
videt q̄ʒ alius q̄ eſt tardioris cū er
go q̄ntitas diuine potēcie attēdat᷑
ſcḋm ea in qua pōt ſi aliqs intellcūs
videret in diuina eſſencia omiā que
deus pōt facere eadē eēt q̄ʒtitas p
fectionis intelligendo q̄ eſt q̄ʒtitas
diuine potēcie in ꝓducendo effectus
ꝗ ita cōprehenderet diuinā eēnciam
qd eſt impoſſibile omni intellectui
creato. Secūda concluſio loq̄ndo de
ſciēcia viſiōis poſſibile eſt ꝙ aliqs
intellectus creatus vt anima xp̄i co
gnoſcat omia illa q̄ ſcit noticia viſi

onis. De alijs aūt ſanctis verū vide
ant omia q̄ deus videt ſciēcia viſionis
eſt duplex opinio. Quidā dicūt ꝙ
ſic ſʒ illd repugnauit ſcōrū dictis qui
ponūt angelos aliq̄ ignorare quos
tn̄ cōſtat ſcḋm fidē oēs deū p eēnciam
videre. Alij dicūt oppoſitū ſcḋm quos
ſit illa tercia concluſio Sancti vidē
tes diuinā eēnciā non vidēt omia q̄
deus videt. Iſta concluſio ꝓbatur
pmo ſic ſolus xp̄s hʒ ſpūm non ad
mēſurā vt dr̄ Jo. iij. ſʒ xp̄o in q̄ʒtū
hʒ ſpūm n̄ ad mēſurā cōpetit ꝙ om
nia in verbo cognoſcit. vnd ibidem
dr̄ ꝙ pr̄ dedit omia in manu eiꝰ. er
go nulli alij ſcōrū cōpetit omia co
gnoſcere in verbo q̄ʒ xp̄o. Secūdo
ſic q̄ʒto aliqd pncipium pfectius co
gnoſcit᷑ tāto plēs effcūs eiꝰ cognoſ
cūtur p ipm ſʒ qdā videntiū deū p eēn
ciā pfectiꝰ alijs cognoſcūt deū q̄ re
rū omiū pncipiū eſt ſʒ qdā alijs plu
ra cognoſcūt ꝗ ſic non oēs ſciūt om
nia ꝗ inde eſt ꝙ vnꝰ pōt aliū inſtru
ere ꝗ ſic ſciēcia angelorū ꝗ animarū
ſcōrū pōt augeri vſqʒ ad diē iudicij
ſʒ vlteriꝰ non ꝓficiet qa tūc erit vl
timꝰ ſtatus rerū. Ad rōnes in op
po. ad primā r̄ndet᷑ negādo ꝯnām ꝗ
ad dictū gregorij r̄ndet ſcūs tho. ꝙ
ex verbo illo greg. oſndit᷑ ꝙ in illa
bēa viſione eſt ſufficiencia ad omia
intuēdū ex pte diuine eēncie p q̄ʒ de
us omia videt q̄ non omia videāt᷑ ē
ex defectu intellcūs creati q̄ diuinā
eēnciā non cōprehēdit. Ad. ij. r̄nde
tur negādo ꝯnām ꝗ rō eſt qa ſpecu
lū illud eſt volūtariū ꝗ ſicut ſe oſndit
cui vult ita in ſe oſndit q̄ vult nec eſt
ſimile de ſpeculo materiali in cuius

ptāte non eſt qꝺ vidatuꝛ vel nō vi
ad.3. deatuꝛ Ad.iij.rn̄det negādo ↄn̄am
ꝛ rō eſt qa deſidriū ſcōrum quo om
nia ſcire deſiderāt implebituꝛ ex hꝺ ſo
lū ꝙ deū vidbūt ſic deſidriū eorum
quo oīa bona hr̄e cupiūt implebi
tuꝛ in hꝺ ꝙ deū hēbūt ſic eniȝ dꝰ in
hoc ꝙ hȝ pfectā bonitateȝ ſufficit
affectui ꝛ eo habito oīa bōa quo
damō habebūt ita eiꝰ viſio ſufficit
intellectui Jo.xiiij. dn̄e oſtꝺe nobis
ad.4. prēm ꝛ ſufficit nobis Ad.iiij.rn̄det
negādo ↄn̄am ꝛ rō eſt qa ignoran
cia dupl'r accipitur vno mō ꝓpe ac
cepta in ꝓuacionē ſonat ꝛ ſic eſt pe
na ſic enim ignorācia eſt neſceſaria
aliquorū q̄ ſcire debēt vel q̄ neceſſe
eſt ſcire ꝛ hꝺ mō ignorācia non poni
tuꝛ in ſanctis qa nullius horuȝ ſcien
cia ſanctis deerit in pr̄ia. Alio mō
ignorācia accipit' cōit' ꝓ oīi neſce
ſaria ꝛ ſic angeli ꝛ ſancti in pr̄ia q̄
dā ignorāt. vnꝺ dioꝰ dicit ꝙ ange
li a neceſſaria purgātuꝛ ſic aūt igno
rācia non ē penalitas ſȝ dfcūs qdaȝ
nec eſt nēce ꝙ oīs tal' dfcūs p glo
riā auferat' ſic etiā poſſȝ dici ꝙ dfec
tus eſt in limo q̄ non pueīt ad glo
ad.5. riā petri Ad.v.rn̄detuꝛ negādo con
ſeq̄nciā ꝛ rō eſt qa ꝗȝuis diuina eēn
cia ſit rō oīū cognoſcibiliū non tn̄
coniūgituꝛ cuilibȝ intellectui creato
ſm ꝙ eſt rō oīū ꝛ iō rō nō ſeq̄tur

Ad terciā.q. ſic ꝓceditur ꝛ
vr̄ ꝙ bt̄i pꝰus ferāt' ad cō
tēplādū xp̄i hūaitatē quā
ad contēplādū xp̄i diuinitatē. Pri
mo ſic ad extremū nō pueīt' niſi p
mediū ſȝ mediū int' deū ꝛ hōies eſt
xp̄i humanitas. i. thi.ij. mediator
dei ꝛ hominū xp̄s ihs ergo ſancti n̄
pueniret ad contēplādaȝ xp̄i diuini
tatē niſi pꝰus contēplādo humanita
tē eiꝰ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s ubi
dr̄ gaudete ꝛ exultate qm̄ merces
vr̄a multa eſt in celo ꝛ ſic conſtitui
debēt in potiſſimo ꝛ altiſſimo ſtatu
ex quo ſic arguit'. altiſſimo eniȝ ſta
tui altiſſimus actus pncipal'r ꝛ pri
mo cōpetit ſȝ beati ſūt in altiſſimo
ſtatu cū ergo actꝰ intellcūs qui eſt
potēcia altiſſima cuiꝰ eſt ferri in de
um ſic actꝰ altiſſimus vidtuꝛ ꝙ hic
actꝰ pmo bt̄is cōpetat vt deū contē
plētuꝛ R̄ñ nō dicēduȝ ꝙ ſancti in glo
ria pꝰus ferūtuꝛ ad contēplādam xp̄i
diuinitatē q̄ȝ eiꝰ humanitatē. Jſta
concluſio ꝓbat'. pmo ſic hꝺ ad pfec
tionē vie ptinet ꝙ oportet nos ab
inferioribꝰ ad ſupiora contēplāda
aſcēdere ſȝ in beatis erit pfectio con
traria in pfectione vie ꝫ ipi ecōuer
ſo p pꝰus altiora contemplātuꝛ ergo
beati exn̄tes ſup in pr̄ia pmo xp̄i di
uinitatē contēplāt' q̄m eiꝰ humani
tatē Secūdo ſic vnuſquiſq; pꝰus con
ſiderat regulā operis q̄m ſm regu
lā operet' beati aūt a deo ſūt coniun
cti vt ipſe ſit eis rō cuiuſlibet cogni
cionis ꝛ operis al'r eniȝ actus beati
tudinis p alias cognitiones ꝛ opatō
nes impediret' ꝛ iō id qꝺ pmo bea
ti attēdūt eſt ipe dꝰs ꝛ ipm habēt
mediū cuiuſlibȝ cognitōis ꝛ regu
lā cuiuſlibet opacionis ꝛ ſic p priuſ
contēplāt' xp̄i diuinitatē q̄ȝ eius hu
manitatē in vtraq; tn̄ contēplatōe
delectacionē inueniūt. vnꝺ dr̄. Jo.x.
ingredient'. ſ. bt̄i ad contēplādam di
uinitatē ꝛ egredient' ad contēplādū

eiꝰ humanitatē ꝛ vtrobiq; paſcua
inuenient. i. delectacionē vt exponit'
in libro de ſpū ꝛ anima Ad rōnes
in oppo. rn̄det' ꝙ rō illa ꝓcedit q̄m
tū ad ſtatū vie in q̄ nondū ſumꝰ dꝺo
pfecte coniūcti ſȝ opȝ nos p xp̄m ad
deū aſcēdere ſȝ cū iā deo in beatitudi
ne coniūcti erimꝰ p pꝰus intēdemus
xp̄i diuinitatē q̄ȝ humanitatem.
¶ Jn die oīū mortuorū eſt euā
geliū Dixit ihs turbis. ꝛc̄. Jo.v. Cir
ca qꝺ pn̄t diſputari ſe.q.
¶ Primo vtrū iudiciaria ptās q̄
iudicādi ſunt mortui in futuro iudi
cio conueniēter cōueniat xp̄o ſm ꝙ
homo ¶. Secūdo vtrū ſuffragia fi
deliū viuorū ꝓſint defunctis
¶ Tercio vtrū ſuffragia fcā per
malos ſiue p pccores ꝓſint.
¶ Quarto vtrū vox xp̄i q̄ȝ audient
mortui erit cauſa reſurrectōis oīi
um eorum.

Ad primā.q. ſic ꝓceditur ꝛ
vr̄ ꝙ iudiciaria ptās q̄ iu
dicādi ſunt mortui in futu
ro gn̄ali iudicio non conueniet xp̄o
ſm ꝙ hō. Primo ſic dicit augꝰ. li. ꝺ
vera. reli. ꝙ iudicium attribuit' filio
inq̄ȝtū eſt ipe lex pme vitatis ſȝ hoc
ptinet ad xp̄m ſm ꝙ eſt deus ergo
iudiciaria ptās non cōuenit xp̄o ſȝ
ꝙ hō. ſꝺo ſic iudiciū auctem req̄rit
ſȝ auctas ſup viuos ꝛ mortuos eſt
in xp̄o ſm ꝙ deus ſic eniȝ eſt deus
ꝛ creatoꝛ oīūi ergo ptās. ꝛc̄. Ter
cio ſic ad iudiciariā ptātem ptinȝ p̄
miare bn̄agētes ſic punire mortuos
ſȝ pmiū bonorū eſt beatitudo et'na
q̄ non dat' niſi a deo dicit eniȝ aug.
ſup Jo. ꝙ pticipacōe dei fit anima
bt̄a ergo vr̄ ꝙ iudiciaria ptās non
Quarto ad iudiciariā ptātem xp̄i p
tinet iudicare occulta cordiū ſm illꝺ
ad cor. iiij. nolite an̄ tp̄us iudicare
quouſq; veniat dn̄s q̄ illuminabit
abſcōdita tenbrarū ꝛ manifeſtabit
conſilia cordiū ſȝ hꝺ ptinet ad ſolam
vtutē diuinā vt pȝ ꝫ. ꝛc̄. Jn oppo. ē
euāgeliū pn̄s vbi dr̄ ptāteȝ dedit ei
iudiciū facere qa filiꝰ hōis ē R̄ñ
dicendū ꝙ iudiciaria ptās conuenit
xp̄o ꝛ ſm ꝙ deus ꝛ ſm ꝙ hō Jſta
concluſio declarat' ſic ꝗȝuis apꝺ de
um maneat pmaria auctas iudicādi
hominibꝰ tn̄ cōmittit' a deo iudicia
ria ptās reſpectu eorū q̄ eorū iuriſ
dictoni ſubiciuntuꝛ vt dr̄ de viro. i.
qꝺ iuſtū ē iudicate ꝛ poſtea ſubdit
qa dei eſt iudiciū cuiꝰ. ſ. auctoritate
vos iudicatis Cū aū xp̄s in humana
natura ſit caput tocius eccl'ie. ꝛ ꝙ
ſub eiꝰ pedibus deus oīa ſubiecit
ſeq̄tuꝛ ꝙ ad deū ptinet etiā ſm hūa
nā naturā habere iudiciariā ptāteȝ
ꝛ hꝺ q̄dē ꝓpt' tria. Primo ꝓpt' cō
ueniēciā ꝛ affinitatē ipiꝰ ad hōies
ſic eniȝ dꝰs p cauſas medias tāq̄aȝ
ꝓpinq̄ores effectibꝰ opatuꝛ ita iu
dicat p hōiem xp̄m hōieſ vt ſit ſua
uius iudiciū hōibꝰ. vnꝺ aplꝰs dicit
ad hebre. iiij. non hēmus pōtificeȝ
q̄ non poſſit cōpati infirmitatibus
nr̄is. ꝛc̄. Secūdo qa in finali iudicio
vt augꝰ. dicit erit reſurrectio corpo
rū mortuorū q̄ ſuſcitat deus p filiū
hōis ſic p eūdē xp̄m ſuſcitat animas
in q̄ȝtū eſt filius dei. Tercio qa vt
augꝰ. dicit in libro de verbis dn̄i rec
tū erit vt iudicādi viderēt iudicē. iu
dicādi erāt boni ꝛ mali reſtat vt in

iudicio forma ſui boīs ⁊ malis oñ
deret᷑ forma dei ſolū bonis ſuaret᷑
Ad rōnes in oppo. ad primā rñdet᷑
negādo ↄnām ⁊ rō eſt q̄ꝛ lȝ iudiciū
ꝑtineat ad veritatē ſicꝰ ad regulam
iudicij ꝑtinet tñ etiā ad hōiez q̄ eſt
imbutꝰ veritate ſm ꝙ ē vnū quodā
mō cū ip̄a veritate .q. q̄dāȝ lex ⁊ q̄
dā iuſticia animata anima autē xp̄i
p̄ ceteris creaturis magis fuit vni
ta veritati ⁊ magis ea repleta ſcḋȝ
illud .Jo.i.vidimus eū plenū grā ⁊
veritate ergo ad animā xp̄i maxim̄
ꝑtinet oīa iudicare .Ad.ij.rñdet᷑
negādo ↄnām ⁊ rō eſt q̄ꝛ ſicꝰ in xp̄o
ſm diuinā naturā ē auctas dñi reſ
pectu vl̓is creature ex iure creatio
nis ita in ip̄o ſm humanā naturā ē
auctoritas dñi q̄ȝ ꝓmeruit ꝑ paſſio
neȝ ⁊ ē .q. auctoritas ſecūdaria ⁊ acq̄
ſita ſȝ p̄ma eſt naturalis ⁊ eterna .
Ad.iij rñdetur negādo ↄnām ⁊ rō ē
q̄ꝛ lȝ ſoliꝰ dei ſit ꝑticipatōne eiꝰ ani
mas btās facere nichilominꝰ adduce
re hōīes ad beatitudinē in q̄ȝtū ē ca
put ⁊ actor ſalutis eorū eſt xp̄i ſm
illud ad hebre.ij. q̄ multos filios in
gl̓iam adduxerat actorem ſalutis eo
rū ꝑ paſſionē ↄſumare Ad .iiij.rñ
detur negādo minorē .dicimꝰ enim
ꝙ cognoſcere occulta cordiū ⁊ diiu
dicare ꝑ ſe ꝑtinet ad ſolū deum .ſȝ ex
influēcia diuinitatis ad animā xp̄i
ↄuenit etiā ei cognoſcer̄ ⁊ diiudica
re occulta cordiuȝ .⁊ iō dr̄. ad ro.ij.
in die cū iudicabit deus occulta ho
minū ꝑ ihm xp̄m ⁊ ita copilādo oēs
rōnes iudiciaria ꝑtās ↄuenit xp̄o .

Ad.ij.q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vr̄ ꝙ
ſuffragia viuorū nō pro
ſint defūctis .Primo ſic.ſuffragia
ꝑ vnū facta non pñt alij ꝓdeſſe.x.
aſſumptū ꝓbat᷑ ſic dr̄ gala.vi. q̄ ſe
minauerit hō hec ⁊ metet .ali vnꝰ
ex ſuffragijs alteriꝰ fructū conſeq̄
ret᷑ meteret ab alijs ſeminata . Se
cūdo ſic.ad iuſticiā dei ꝑtinet vt vni
cuiqȝ tribuat᷑ ꝓ meritis. vnd̄ pſal.
tu reddis vnicuiqȝ ſm opa ſua. ſed
iuſticiam deficere eſt impoſſibile er
go impoſſibile ē ꝙ vnꝰ ex operibꝰ
alterius iuuetur. Tercio ſic dicit᷑ in
euāgelio pñti .q̄ bona egerūt ibunt
in reſurrectōēȝ vite .q̄ vero mala in
reſurrectōēȝ iudicij .i. condēpnatōis
Quarto ſic ꝑficere ex opere aliquo
eſt in via exn̄tis .ſȝ hōīes poſt mor
tē non ſūt viatores. ergo mortui nō
pñt viuorū ſuffragijs adiuuar̄ .
Quinto nullus iuuat᷑ ex ope alteri
us niſi ſit aliq̄ vite cōicatio int̓ eos
ſȝ nulla eſt cōicatio mortuorū ad vi
uos ſm phm̄ .i. ethi. Ergo ſuffra
gia viuorū non ꝓſūt defūctis . In
opp. eſt ꝙ hr̄ .ij. macha .xij. ſanc
ta ⁊ ſalubris cogitacio ē ꝓ defūctis
exorare Rñ dicēdum ſub duabꝰ cō
cluſionibꝰ . Prima eſt ſuffragia ꝑ
vnū fcā ꝓdeſſe poſſunt alijs . Iſta
concluſio pȝ Primo ex illo pſal. par
ticipeȝ me fac oīm timētiū te .Rōe
ſic .oēs fideles caritate vniti ſunt
vnius corporis mēbra .ſȝ . vnū mē
brorū iuuat᷑ ꝑ alteruȝ .ergo vnus
hō ex alteriꝰ meritis iuuari pōt Se
cūda concluſio mortui pñt iuuari ex
operibus viuorū. Iſta concluſio pȝ
ex conſuetudine laudabili eccl̓ie que
orat ꝓ defūctis .ſi ḡ eccl̓ia non deci
pit᷑ .ergo ſuffragia viuorū valent
defūctis ¶ Itē dicit aug. libro de cu
ra agēda ꝓ mortuis officia ⁊ ſacri
ficia q̄ offerūt᷑ ꝓ nō vald̄ malis ſūt
ꝓpiciatiōes Rōe ſic ſicꝰ ſe habēt ora
ciones ſcōꝝ ad viuos ſic. viuorū ad
mortuos ſȝ ſancti mortui impetrāt
nobis bona ⁊ nos adiuuāt . ergo ⁊
viui pñt bonis operibꝰ ſuis iuuare
mortuos Confirmatur caritas q̄ eſt
vinculū vniēs mēbra eccl̓ie non ſo
lū ad viuos ſe extēdit .ſȝ etiā ad mor
tuos q̄ in caritate decēdunt .caritas
eniȝ vita corporis nō finitur .i.cor.
xiij. caritas nūq̄ȝ excidit ſil̓r mortui
in memorijs hominū viuētiū viuūt
⁊ iō intēcio viuētium ad eos dirigi
pōt .⁊ ſic ſuffragia viuorū dupl̓r
mortuis ꝓſūt ſicꝰ ⁊ viuis .⁊ ꝓpter
caritatis vnionē ⁊ ꝓpt̓ intēcionem
ad eos directā . nec tñ eis ſic valere
credēda ſūt viuorū ſuffragia vt ſta
tus eorū mutetur de miſeria ad feli
citatē vel econuerſo .ſȝ valent ad di
minucionem pene vel aliq̄d hmōi ꝙ
ſtatū mortui non trāſmutat. Ad rō
nes in oppo. ad primā rñdet᷑ negā
do ↄnām ⁊ rō eſt .q̄ꝛ meſſio eſt per
ceptio vite eterne ſicꝰ hr̄ Jo.iiij.
q̄ metit fructū congregat in vitam
eternā . ſors aūt vite eterne non da
tur alicui niſi ꝓ operibus ꝓp̄ijs .q̄ꝛ
⁊ ſi aliq̄s alteri impetret vt ad vitā
ꝑueniat nūq̄ȝ tñ id fit niſi medianti
bus opibus ꝓp̄ijs .dū .ſ. ꝓcibus alicu
ius grā alicui dat᷑ ꝑ q̄ȝ meret᷑ vitā
eternā Ad.ij.rñdetur negādo ↄnām
⁊ rō .eſt q̄ꝛ opus qd̄ pro aliquo fit
efficitur eiꝰ ꝓ quo fit ⁊ ſil̓r opꝰ eius q̄
mecū eſt vnuȝ eſt qdammodo ⁊ me
uȝ .vnd̄ non eſt contra diuinā iuſtici
am . ſi vnus fructū ꝑcipit de opibꝰ
factis ab eo q̄ eſt ſecū in caritate vl̓
ab operibꝰ ꝓ ſe factis id etiā ſm hu
manā iuſticiā ↄuenit vt ſatiſfactio
ꝓ alio accipiat᷑ ¶ Ad.iij.rñdet᷑ ꝙ
pñs euāgeliū in nullo contradicit ſu
ffragijs bene tñ innuit ꝙ ſuffragia
non valent ad mutacionē ſtatus ſicꝰ
dictū eſt Ad.iiij.rñdetur negādo cō
ſeq̄nciā ⁊ rō eſt . q̄ꝛ q̄ȝuis anime ſe
perate non ſūt ſimpl̓r in ſtatu vie.
ſȝ q̄ȝtū ad aliqd̄ adhuc ſūt in via in
q̄ntum .ſ. eorum ꝓgreſſus adhuc re
tardat᷑ ab vltima retribucione .⁊ iō
ſimpl̓r eorū via eſt circūſepta vt n̄
poſſint vlterius ꝑ aliq̄ opa trāſmu
tari ſm ſtatū felicitatis ⁊ miſerie ſȝ
q̄ȝtū ad id non eſt circūſepta q̄n q̄ȝ
tū ad id ꝙ detinētur ab vltima retri
butione poſſunt ab aliis iuuari .q̄ꝛ
ſm id adhuc ſūt in via Ad .v.rñde
tur negādo ↄnām ⁊ rō eſt q̄ꝛ q̄ȝuis
comunicacio ciuiliū operum de qua
phūs loq̄tur nō poſſit eē mortuorū
ad viuos .q̄ꝛ mortui extra vitā ciui
lē ſūt poſt tñ eorū eē cōicatio q̄ntū
ad opa ſp̄ualis vite q̄ ē ꝑ caritateȝ
ad deū cui mortuorū ſp̄us viuūt

Ad.iij.q. ſic ꝓcedit᷑ ⁊ vr̄ ꝙ
ſuffragia ꝑ pccōres ſiue
ꝑ malos fcā nō ꝓſūt illis
ꝓ q̄bꝰ fiūt .Primo ſic Jo.ix. ſcimꝰ
q̄ꝛ pccōres deus non exaudit .ſi ora
ciones eoruȝ ꝓdeſſent illis ꝓ q̄bus
orāt exaudirent᷑ a deo. ergo ſuffra
gia eorū .⁊c̄. Secūdo ſic dicit grego.
cū hijs q̄ diſplicet ad intercedēdum
mittit᷑ irati animus ad deteriora ꝓ
uocat᷑ .ſȝ q̄libet peccator deo diſpliceȝ
ergo ꝑ pccōrum ſuffragia deus ad

miſericodiā non flectitur ⁊ ita taliū
ſuffragia non ꝓſūt . Tercio nulluꝫ
opus eſt ſatiſfactoriū niſi qđ fit ex
radice caritatis . ſꝫ illud non fit ſic .
qꝛ fit amalo ergo non ſatiſfacit . ꝙr
to ſic . iſte peccoꝛ non eſt mēbrum ec
clie . ergo nullā hꝫ cōnexionē cū illo
ꝙ mortuus eſt . ergo opꝰ eiꝰ eſt om
nino alienū ab ipō defuncto . ergo ni
chil ei ꝓdēſt In oppo . arguit' ſic nul
lus pōt ſcire ꝓ certo vtrū ſit in ſta
tu grē vel culpe ſi ḡ illa tātum ſuf
fragia ꝓſſunt ꝙ fiūt ꝑ eos ꝗ ſūt in
grā non poſſet hō ſcire ꝑ quos ſuf
fragia congreret ſuis defunctis ⁊ ita
multi a ſuffragijs faciēdis retrahe
rētur . Secūdo ſic dicit aug. ſm hoc
iuuat' aliꝗs mortuus ſuffragijs ꝙ
dū viueret meruit vt iuuaret' poſt
mortē . ergo valoꝛ ſuffragiorū men
ſurat' ſm condicionē eiꝰ ꝓ quo fiūt
Non ergo differt vtrū ꝑ malos vel
bonos fiāt . Rño dicēdum ꝙ ſuffra
gia fcā ꝑ malos ſi ſint fcā ꝑ opa ſa
cramētalia vt eſt celebracio miſſe .
aut ſint fcā in perſona ecclie aut ex
ordinatōꝛ mortui diſcedētis in cari
tate ꝓſūt illis ꝓ ꝗbꝰ fiūt Pro qua
concluſione notādū ꝙ in ſuffragijſ
ꝙ fiūt ꝑ malos duo pñt conſiderari .
Primo ipm operatū ſic ſacrificiū al
taris . ⁊ quia noſtra ſacra ex ſe ipſis
efficaciā habēt abſqꝫ opere operan
tis ꝗ equaliter expletur ꝑ quoſcūqꝫ fi
ant ꝗtū ad hō ſuffragia peꝛ malos
fcā defunctis ꝓſūt . Alio mō poſſunt
conſiderari ꝗtū ad opus operans ⁊
ſic diſtinguēdum eſt ꝙ opatō pecco
ris ſuffragia faciētis pōt vno mō
conſiderari vt eſt eius ⁊ ſic nullo mō
eſt meritoria eſſe pōt nec ſibi nec a
lijs Alio mō in ꝗtū eſt alteriꝰ ꝙ du
plr cōuenit . vno mō in ꝗtū peccor
ſuffragia faciēs gerit ꝑſonā ecclie
tociꝰ ſic vt ſacerdos dū dicit in eccle
ſia exeꝗas mortuorū ⁊ ꝗa ille intel
ligit' facerē cuiꝰ nōie vel vice fit vt
pꝫ ꝑ dioni . xiij . celeſt . ierarchie In
de eſt ꝙ ſuffragia talis ſacerdotis
ꝗuis ſit peccoꝛ defunctis ꝓſūt . Alio
mō ꝗndo agit vt inſtrumētū alteri
us . opus eniꝫ inſtrumēti eſt magis
ꝑncipalis agētis . vnđ ꝗuis ille qui
agit vt inſtrumētum alteriꝰ non ſit
in ſtatu merēdi . actio tñ eiꝰ pōt eē
meritoria rōe ꝑncipalis agentis ſic
ſi ſeruus in pccō exiſtēs quodcūq;
opus miſericordie . facit ex ꝑcepto
dñi ſui caritatē habētis . vnđ ſi aliꝗs
in caritate diſcedēs ꝑcipiat ſibi ſuf
fragia fieri . vel aliꝰ ꝑcipiat carita
tem habēs illa ſuffragia valēt defū
ctis ꝗuis illa ꝑ quos fiāt in peccato
exiſtāt magis tñ valerent ſi in cari
tate eſſent . ꝗa tūc ex duabꝰ ptibus
opa illa meritoria eſſent Ad rōnes
in oppo . ad pmā rñdetur negādo cō
ſeꝗnciā ⁊ rō eſt multiplex . Primo
ꝗa orō per peccoꝛs fcā qñqꝫ non eſt
peccoris ſꝫ alteriꝰ ⁊ iō ſm hō digna ē
vt a deo exaudiat' . tū ſcđo ꝗa qñqꝫ
deus peccores audit . ſ . qñ peccores ali
ꝗđ deo acceptū petūt non eſt enim
ſolis iuſtis ſꝫ etiā peccoribus deꝰ bo
na ſua ꝓuidet vt pꝫ mat . v . nō autē
ex meritis eorū ſꝫ ex ſua clemēcia ⁊
iō Jo . ix . ſup illud peccoꝛs non audit
dicit glo . ꝙ loꝗt' vt inūctus . i . non
plene illūinatus ſiue non adhuc ple
ne vidēs Ad . ij . rñdet' negādo ꝯnāꝫ
⁊ rō eſt ꝗa ꝗuis ex pte eiꝰ ꝙ diſpli
cet orō peccoris non eſt accepta . tñ
rōe alterius cuius vice vel imperio
agit' pōt deo eē accepta . Ad . iij . rñ
detur negādo ꝯnām . ꝗa opus illud
ex pte eiꝰ cuius vice vl' imperio fit
ex radice caritatis ꝓcedit Ad . iiij . rñ
detur eodeꝫ mō ꝙ ille cuius vice aut
mādato fiūt ſuffragia eſt mēbrū ec
cleſie ⁊ caritate vnitū eiſ ꝓ ꝗbꝰ ſuf
fragia fiūt ⁊ hō ſufficit lꝫ iniſter
ſit a corpore ecclie caritate ſepatꝰ

D . iiij . q . ſic ꝓcedit' ⁊ vr
ꝙ vox filij dei non ſit cā re
ſurrectōis mortuorū . Pri
mo ſic . reſurrectio fiat ſubito cū di
cat Dama . ꝙ diuina ṽtute fiet que
eſt infinita ſꝫ vox illa mēſurat' tēpoꝛe
nec eſt potēcie infinite . ergo reſur
rectōis cā eē non pōt . Secūdo ſic
vox illa quaꝫ dicūt audituri mortui
aut audiēt anteꝗꝫ reſurgēt aut poſt
ſi ante . ergo anteꝗꝫ viuēt audient
ſi aūt poſt . vox illa nō fuit cā reſur
rectōis . Tercio ſic . qñ datur potē
cia ſiue ṽtus alicui ꝗuis miraculoſe
dr opus . tñ egrediēs ab illa erit na
turalis ſic pꝫ in ceco illūinato . ſi ḡ
dicatur ꝙ voci illi ſit data aliꝗ ṽtus
ſeꝗtur ꝙ reſurrectio erit naturalis
quod falſū eſt In oppo . eſt euāgeli
um pñs vbi dr mortui audiēt vocē
filij dei . Rño dicēduꝫ ꝙ vox miniſte
rialr erit cā reſurrectōis corporum
mortuoruꝫ . vnđ aplus . i . theſ . iiij . ꝙ
dñs in tuba dei đſcēdet đ celo ⁊ moꝛ
tui ꝗ in xpō ſūt reſurgēt Rōne pōt
ſic ꝓbari illud eſt cā excitacōis in
dormiēte quo audito excitatur . ſed
mortui in monumētis excitabuntur
auditu vocis filij dei vt pꝫ in euāge
lio . ergo vox illa erit cā reſurrectō
nis Pro cuius concluſionis pleniori
intelligēcia notādum iuxta ſanctuꝫ
tho . ꝙ oportet cām effectui aliquo
mō coniūgi . ꝗa mouēs ⁊ motū faci
ens ⁊ factū ſūt ſimul . vt ꝓbatur
. vij . phi . xp̄s aūt reſurgēs ē cā vni
uoca nr̄e reſurrectionis . vnđ opoꝛ
tet ꝙ in reſurrectione corporū cōi
aliquo ſigno corporali dato xp̄s re
ſurgēs operetur qđ ꝗdē ſignū vt ꝗ
dā dicunt ad lrām eſt vox xp̄i reſur
rectionē imperātis ſicut imperauit
mari ⁊ ceſſauit tēpeſtas Mat . viij .
Quidā aūt dicūt ꝙ hō ſignū michil
aliud eſt ꝗꝫ ipa pñcia euidēs filij dei
in mūdo . ſꝫ nobis melioꝛ videt' por
ſñia ⁊ lre magis conformis ⁊ hec
vox ꝗcūqꝫ ſit qñqꝫ dr clamor . q . ꝑ
conis ad iudiciū citātis qñqꝫ aūt dr
ſonus tube vel ꝓpt' euidētiam vel
ꝓpt' conueniētiā ad vſus tube qui
erāt in veteri teſtamēto tuba enim
congregabāt' ad conſiliuꝫ comoue
bāt' ad bellū ⁊ vocabāt' ad feſtum
reſurgētes aūt cogregabūt' ad cō
ſiliū iudicij ad ꝑliū quo orbis terra
rū pugnabit cōtra inſenſatos . ⁊ ad
feſtū eterne ſolēpnitatis Ad rōnes
in oppo . ad pmā rñdet' ñgādo ꝯnāꝫ
⁊ rō eſt ꝗa lꝫ ſonus mēſuret' tp̄e ni
chilominus ſic dr de formis ſcrorū
in vltimo inſtāti ꝑlatōis effectum
ſuū hꝫ . ⁊ ſic reſurrectio fiet ſubito
ꝗtū ad id qđ in ea fiet ṽtute diuina
lꝫ quo ad id qđ fiet miniſterio ange
lorū non fiet in inſtāti . ſi inſtās di
cat indiuiſibile tp̄oris erit . tñ in inſ
tāti ꝓut dicit im ꝑceptibile tēpus .

Ad .ij.rñdet᷑ vno mõ ꝙ ibi audire
dr̄.i.obedire q̄a audiēt.i. obediēt vo
ci filij dei. vox eniꝫ expſſiua eſt inte
rioris conceptus tota aũt natura ad
nutũ obedit volũtati diuine ⁊ cõcep
tioni ſic̄ audiuit lazar⁹ qñ dictũ eſt
ei veni foras ⁊ reuixit vt dr̄. Jo.x.
Alio mõ rñdet᷑ iuxta ſcñi tho. q̄a ſi
cut forme ſcõrũ hñt v̄tuteꝫ ſanctifi
cãdi non ex h̄ ꝙ audiũtur .ſed ex h̄
qđ ꝓferũt᷑ .ita illa vox q̄equid ſibi
hēbit efficaciã inſtrũtalem ad reſuſci
tãdũ non ex h̄ ꝙ ſentitur ſꝫ ex h̄ qđ
ꝓfert᷑ .ſic̄ etiã vox ⁊ ip̄a impulſiõe
aeris excitat dormiētem ſoluēdo or
ganũ ſenciēdi non ex h̄ ꝙ cognoſca
tur .q̄a iudiciũ de voce ꝓueniēte ad
aures ſeq̄t᷑ excitacionē ⁊ non eſt cã
ei⁹. ⁊ ita vt dicit dñs bona vētura
in.iiij.vox illa audiet᷑ ſiml'tp̄e qñ
mortui reſurgũt .p̄us tñ natura re
ſurgũt q̄ꝫ audiãt rõe iã dcã Ad.iij.
rñdetur negãdo ↄñãm ⁊ cõ eſt.q̄a v̄
tus illa data voci nõ eſt ens ꝑfectũ
in natura ſꝫ eſt talis q̄lis eſt in for
mis ſacr̄orũ Aſſumptũ aũt eſſet ve
rũ q̄n̄do potētia ſiue v̄tus q̄ datur ē
ens cõplectũ in natura ſic̄ eſt potē
cia data ceco illuminato.

¶ In feſto bt̄i martini eſt euãgeli
um Sint lũbi vr̄i .⁊c̄.luc.xij.de quo
diſputat᷑ ſic̄ in feſto bt̄i nicolai nũc
queritur.

Utrũ illud ſit verũ aut con
uenīētez dictũ ꝙ expectan
tes dñm reuerſũ xp̄s faci
et eos diſcũbere ⁊ trãſiens miniſtra
bit illis ⁊ vr̄ ꝙ non. Primo ſic. diſcu
bit⁹ eſt acomoda corporis diſpoſiti
uo in iacendo vel ſedēdo ſꝫ talis cor
poralis diſcubitus non conuenit ani
mabus ſcõrũ q̄ ſũt ſpũs in corpori.
ergo non vr̄ ↄñs. Secũdo ſic. xp̄s
eſt immobilis ſemꝑ ſtabilis dãs cun
ta moueri vt dicit boeci⁹ ⁊ in pſal.
tu aũt idē ip̄e es .ergo non vr̄ cõue
niēter dictũ ꝙ trãſiēs .⁊c̄ ¶ Tercio
ſic .ſi miniſtrabit q̄ritur aut idē omi
bus aut varia diuerſiſ.non vr̄ idē
q̄a vt vr̄ tũc oēs eq̄lr̄ eēnt beati qđ
eſt falſũ .Cũ eniꝫ p̄miũ rñdeat meri
to ⁊ multi ſint excellencioris meriti
q̄; alij neceſſario non erũt oēs eq̄lit̄
beati ſi varia ergo ſeq̄t᷑ ꝙ non erit
vna beatitudo omiũ In oppo. ē euã
geliũ .R̄ño dicēdũ ꝙ h̄ veriſſimũ ē
bñ intellectũ dñs eniꝫ ſpũ alia loq̄tur
ſub ſimilitudine rerũ corporaliũ ut
nos intelligere valeamus .Ad rões
in oppo: ad primã rñdet᷑ ꝙ ꝑ illũ diſ
cubitũ intelligũt᷑ ſedes ⁊ manſiones
parate ſanctis in illo btitudinis p̄u
dio de q̄b⁹ dr̄ Jo.xiiij.in domo pr̄is
mei multe manſiones ſũt qđ aug. expo
nit de varijs dignitatib⁹ p̄miorum
Ad.ij.rñdet᷑ iuxta albertũ magnuꝫ
ſup lucã.xij. ꝙ xp̄s trãſibit tripl'ci
trãſitu in gl'ia miniſtrãdo .ſ.trãſitu
corporali .trãſitu corporali ſiml' ⁊
mētali .tercio trãſitu mētali tm̄ cor
porali q̄dē trãſibit in ſe ip̄o qñ poſt
iudicium de aere in quo occurrēt ei
beati in celũ cũ eis mouebit᷑.i. theſ.
.iiij. ſiml' rapiētur cũ illis obuiã xp̄o
in aera mētali aũt trãſitu non trãſi
bit in ſe ſꝫ in ſanctis qñ nob' illũina
tionib⁹ reficiet ſcõs eccl.xxiiij.tran
ſite ad me oēs q̄ cõcupitis Siml' au
tē corporali ⁊ mētali trãſibit etiam
in ſanctis quando ſenſib⁹ corporis
exhibebit gl'iaꝫ corporis ⁊ mētib⁹
exhibebit gl'iaꝫ diuinitatis Jo.x. per
me ſi q̄s introierit ſaluabit᷑ ⁊ ingre
diet᷑ ⁊ egredietur ⁊ paſcua inueniet
expõit aug. foris egrediēs paſcitur
in ſaluatoris hũanitate ⁊ int⁹ egredi
diēs paſcetur in creatoris diuinitate
⁊ ſic vtrobiqꝫ paſcua inueniet ⁊ ſic
rñdet ad.iij. ꝙ idē miniſtrabit omi
b⁹ omiũ btitudo eniꝫ vna ſic̄ vn⁹ de
narius lꝫ nõ eq̄lr̄ oēs illã ꝑticipent.
In feſto bt̄e chaterine ē euãgeliuꝫ
Simile ē regnũ celorũ circa qđ p̄nt
diſputari ſeq̄ntes .q.

Utrũ bt̄a Chaterina emit
agrum in quo erat the
ſaurus abſcõdit⁹. ⁊ vr̄ ꝙ
nõ .Primo ſic .quia ager ille in quo
abſcõditi ſũt oēs theſauri ſapiēcie ⁊
ſciēcie dei ē xp̄s colo.ij. ſꝫ xp̄s nõ eſt
emibilis g̃.⁊c̄. Secũdo ſic xp̄i precio
Catherina ⁊ oēs fideles ſum⁹ empti
ſm illđ.i.petri.i.ēpti.n.eſtis p̄cio ma
gno gl.ſanguinē xp̄i.g̃ nõ vr̄ cõue
niēter dictũ ꝙ xp̄s ēpt⁹ ſit a quocũ
qꝫ nr̄m In oppo. vr̄ euãgeliũ qđ in
hmõi ſcē feſtiuitate legit᷑ ꝙ bt̄a ca
therina fuerit illa q̄ agrum emit in
quo theſaur⁹ eēt abſcõditus vt hē
rꝫ illđ R̄ño dicendũ ꝙ ēptõ in p̄nti
dr̄ methaforice q̄a vbi ē aliq̄ ↄmuta
cio ibi vr̄ aliq̄ ēptio .Cũ aūt ē ſancti
ↄtēpnũt omia terrena ꝓ xp̄o ⁊ ꝓ
p̄aꝫ vitã exponũt ꝓpt̄ ip̄m dicũtur
emere xp̄ꝫ iuxta illđ apl'i ad phi.iij.
omia.ſ.mũdana đtrimētuꝫ feci ⁊ ar
bitror vt ſtercora vt xp̄ꝫ lucri faciã
⁊ vt inueniã in illo ⁊ ambro. termi
nãs illud Jſa .lv.oēs ſiciētes venite
ad aquas ⁊ q̄ nõ hētis argētum ite
emite .⁊c̄.dicat ſic nec enim p̄ciũ q̄ſi
uit a nobis q̄ ſanguinis ſui p̄ciũ ſol
uit .q̄a nõ auro ⁊ argēto ſꝫ precioſo
nos redimit ſanguine . g̃ idē p̄ciũ de
bes quo ēpt⁹ es .eme xp̄ꝫ tibi nõ eo
qđ pauci hēt ſꝫ eo ꝙ oēs habēt per
naturã ſuũ ē qđ ate xp̄s repoſcit ip
ſe omib⁹ vitã dedit. ip̄e ꝓ omibus
mortē ſuã obtulit. ſolue ꝓ auctore
qđ ſolutũ ē legi nõ mediocris ↄtrac
tus ē hec ambro. Cũ g̃ bt̄ã catheri
na cõtēpta omi dignitate vitã ſuaꝫ
ꝓ xp̄o cõſtãtiſſime dedrit recte emi
ſſe agrũ.i.xp̄ꝫ in quo theſaurus abſ
cõdit⁹ ē dr̄ ex quo agro ſũpſit theſa
urũ diuine ſapiēcie q̄ maxime vſa ē
in defēſiõe fidei in cõfutatiõe idola
trie .in diſputatõe cõtra rectores q̄
b⁹ vnũ ſolũ deuꝫ verũ eē ꝓuabit ⁊
de⁹ falſos oēs eē ↄuicit Inde ſũpſit
theſaurũ ſciēcie ⁊ naturalis q̄ maxi
me vſa ē in diſputatõe ↄtra impera
torē vt pꝫ in legēda Tercio ſũpſit
inđ noticiã ſciencie metha.⁊ h̄ in cõ
tēptu terrenorũ. hec eniꝫ ſtiētia ſpe
culat᷑ formas ſine materia .hãc ha
buit qñ animũ ſuũ a materialiũ re
rũ amorē ſubtraxit q̄ vſa ē qñ orato
r̄s ⁊ r̄ginã ⁊ milites ad cõtēptũ mũ
di ⁊ đſpectũ ſui ⁊ đſiđriũ regni cele
ſtis animauit ⁊ in martirio ↄforta
uit ad rões in op.ad.i.rñ.negãdo aſ
ſũptũ qm̄ mõ p̄dcõ xp̄s emibil' eſt.
Ad.ij.rñdet᷑.ne.ↄñãꝫ ⁊ rõ ē q̄a nõ ē
idē ēptõis quo xp̄s dr̄ ſuo ſãguine
nos emiſſe ⁊ q̄ fiđ ⁊ đuotõe nos eũ
ãplectemur vnđ ãbro. ſimo vereat᷑
q̄ argētũ nõ hꝫ nõ q̄rit xp̄s argētũ
ſꝫ fidē q̄ argēto p̄cioſior eſt.

Expliciũt q̄ſtiões euãgeliorũ.

Primū vacat.
Sacro q.
In oppositū.
Nisi p decorez.
Incarnatōem.

Quia pmum
Sit vtilitatis
Quia q mat.
Dñm ihm xpz
Cōsequenciam q.

Ruine alicui
Colo atulisse.
Cōuemēter vo
Quia in naza.
Xpi natiuitas

Ablucte
Ad pmam .q.
Nequaq̄z
Illud psal.
Nominati sūt

Necessitate re.
Primo sic mīti.
Debiles etiā
Venerat

Secūdo vtrum
Propheta.
Secūdū vocem
Secūdo ex.
De cōuemētia.

Sacramentum.
Medū quo.
Bernardus.
Xps ad infea
Morte libe.

Hereticis p.
Non induxit
Quia spūs.
Ad rōnes
Cōuertat in.

Vado ad eū.
Quia fide me
In dñica er.
Ad terciam.
Sicut illi per

Paruulus .s.
Visibilis ad.
Personarū ne
In dei cogni
Partē autez

Etiam hostis
Pertinet Stez
Viuēdi & non
Dicit augusti

Surdū q mu
Bti beatitudi
Predicto poi
suum se.
Suam sed

Ad secūdā. q.
Portabat di
xxxi.
In lacrimarū
Indica michi

Infusio q
Incōuemēter
Tercio sic
Multitudinei
Quia termini

Angelus
Caritate pfecta.
Primo vtrū
Ad terciā. q.
Dicit enim.

Si recte atqz
Voto astrin gat
Regule conue.
Ergo nulla
Cōprensorum

Quod .di. lv.
Abnegare.
Quia ā minoꝛ
Propt q
Thome.

Habuerūt ex.
Aūt dicat
Celū q psenci
Sūt xpa solt
Est notādum

Dicit tho.
Plus est
Grauidatōe.
Dici merces.
Agit q ca
Ad pmā. q.

Rescipit ab
Nō pot.
Actib9 publi
Et nō muta
Primo qdem
Johānes

		qo.	folio.
	Utrum predeputa genus humanum necesse fuit deum incarnari	1	2
Dominica prima in aduentu domini	Utrum filius non peccasset deus incarnatus fuisset	2	3
	Utrum conueniens fuit filium dei incarnari quam aliquam aliam personam	3	4
	Utrum iudicium sit futurum	4	4 → 5
Dominica II	Utrum omnes iudicandi in iudicio videbunt filium hominis in forma humana gloriosa iudicantem	5	6
	Utrum signa que assignantur in lectione euangelii precedant diem iudicii	6	
	Utrum Christus fuit iudicium per determinate scire ab aliquo homine	7	7
Dominica III	Utrum beatus Johannes dubitauit an Christus esset quem credebat esse saluatorem mundi	8	8 → 7
	Utrum Christus conueniens respondit ad questionem Johannis ad aut dicite Johanni [illegible]	9	7
	Utrum beatus Johannes fuit plusquam propheta	10	8
Dominica IIII	Utrum beatus Johannes bene respondit ad interrogationes sacerdotum et leuitarum querentium tu quis es	11	9 → 8
		12	9
	Utrum fuit conueniens Johannem baptizare	13	10
	Utrum conueniens fuit ut Christus per homines annunciaretur	14	10
Sabbato IIII temporum	Utrum baptismus Johannis conferebat gratiam	15	11
Vigilia natiuitatis	Utrum Christus debuit de virgine desponsata concipi	16	12
	Utrum inter mariam et Joseph fuit perfectum matrimonium	17	13
	Utrum partum virginis fuit aliquod consumatum	18	14
	Utrum Christus sit dicendus conceptus de spiritu sancto	19	15 → 14
In natiuitate domini prima missa	Utrum in Christo sit attribuenda aliqua natiuitas temporalis	20	15
	Utrum per natiuitatem temporalem beata virgo possit dici mater dei	21	16
	Utrum conueniens loco et tempore Christus natus est	22	17
In II missa	Utrum conuenienter pastoribus primo manifestata est natiuitas Christi	23	18
	Utrum conferebat illa que dicebantur [illegible] conferens quod audierit fuerat [illegible] dubitando	24	18
In III missa	Utrum uera sit ista propositio verbum caro factum est	25	19 → 18
Dominica infra octauas	Utrum sit verum quod Christus sit positus in ruinam multorum	26	20 → 19
	Utrum beate marie ita gladio [illegible] mortis est fuit sicut ostensum ut [illegible] reuelari possint	27	20
In festo circumcisionis	Utrum Christus debuit circumcidi	28	20
	Utrum circumcisio nunc tempore gratie cessare debuit	29	21
	Utrum conueniens nomen ihesu impositum fuit Christo	30	22
	Utrum Christus conueniens uocatur nazarenus	31	22
Vigilia Epiphanie	Utrum Christi natiuitas fuit conueniens per stellam magis manifestata	32	24 → 23
Epiphanie	Utrum stella magis apparens fuit una de celestibus stellis	33	24
	Utrum magi conuenienter venerunt ad adorandum et venerandum Christum	34	
Dominica infra octauas	Utrum Christus fuit aliquid sapiens vel scire profecit	35	26
	Utrum Christus in gratia profecerit	36	27
	Utrum Christus aliquid ab hominibus didiscerit	37	
Octaua Epiphanie	Utrum Johannes testimonium reddens de Christo conuenienter dixit Ecce agnus dei	38	28
	Utrum conueniens uocauit Christum agnum dei quod agnus erat animal specialiter sacrificatum	39	29

		q°.	folio.
	Not^m q^o principalis passio est pro dilectione … q^m actu	39	
In octava epiphanie	Not^m q^m genus fuit xp^m baptizari	40	30
	Not^m q^m xpo baptizato celi aperti sunt. spiritus sanctus descendit sicut columba et vox patris audita est	41	
Dominica p^a post octavas epiphanie	Not^m q^m debuit miracula facere	42	31
	Not^m q^m xpus incepit facere miracula in nuptiis mutando aquam in vinum	43	
	… fuit sponsus in predicte nuptiis	44	32
Dominica 2^a	Not^m q^m genus fuit q^m xpus leprosum tangendo sanaret	45	33
	Not^m sic fuit verum q^m iste leprosus ideo postquam fuit sanatus iussus est ire ad sacerdotes ad significandum q^m mundati a lepra peccatorum tenentur … ostendere sacerdoti per confessionem	46	
	Not^m q^m xpus admiratur	47	
	Not^m verum fuit q^m non fuit inventa tanta fides in Israel quanta in centurione	48	34
Dominica 3^a	Not^m … in navicula … tempestate … ut naufragium pateretur	49	
	Not^m fuit verum q^m mare et venti obedierunt xpo	50	35
Dominica 4^a	Not^m … zizania i. herbas malas …	51	
	Not^m … fuit … de vita …	52	36
Dominica LXXme	Not^m omnes homines ad eternam beatitudinem … vocati	53	
	Not^m requiratur aliqua opera hominum ad beatitudinem consequendam …	54	37
	Not^m omnium laboratorum … denarius …	55	38
Dominica LXme	Not^m genus … fuit in predicatione sua parabolis	56	
	Not^m parabole ille …	57	39
Dominica L^me	Not^m … fuit xpum pati pro humani generis liberatione	58	40
	Not^m genus elegit pati in Jerusalem	59	
	Not^m genus fuit … apostolis	60	41
Dominica p^a in XL^ma	Not^m ad ieiunium XLme omnes teneantur	61	
	Not^m ieiunium XLme debito tempore observetur	62	42
	Not^m genus fuit xpum a diabolo temptari	63	
Dominica 2^a	Not^m genus fuit xpum transfigurari	64	43
	Not^m … testes transfigurationis Moyses, Helias, Petrus, Jacobus et Johannes	65	44
	Not^m erravit Petrus d. bonum est nos hic esse	66	45
Dominica 3^a	Not^m … in Beelzebub … demonia	67	
	Not^m sufficiens fuit … in digito dei …	68	47
	Not^m genus fuit …	69	
	Not^m … de panibus ordeaceis et non de tritico	71	49
	Not^m … fuit verus propheta	72	
Dominica in passione	Not^m … potuit … de peccato	73	50
	Not^m … debuit sine offensione … Judeis	74	
	Not^m sit verum q^m Abraham … diem xpi	75	51
Dominica in ramis palmarum	Not^m alius possibilis … liberationis humani generis q^m per passionem xpi	76	
Dominica 4^a in XL^a	Not^m genus … satiavit quinque millia hominum de quinque panibus et duobus piscibus: 70		48

		q°.	folio.
	Not^m genus … die voluit … regali honore …	77	52
Feria 2^a	Not^m genus fuit … corpus suum …	78	53
	Not^m … locus …	79	54
	Not^m … locus …	80	
Feria 3^a	Not^m Petrus … mortale negando xpm	81	55
	Not^m … Petrus … negatum fuit … Petrum non negare xpm	82	
	Not^m omnes … fugientes … mori	83	56
Feria 4^a	Not^m Judas vendendo xpm …	84	
	Not^m … crucifigendo xpm …	85	57
	Not^m … voluit … voluit	86	
In cena domini	Not^m genus … instituendo sacrum eucharistie	87	58
	Not^m genus … sacrum corporis et sanguinis sui	88	59
	Not^m …	89	
	Not^m genus fuit xpm mori	90	60
In passione	Not^m … mors … generis humani	91	
	Not^m genus fuit xpm cum latronibus crucifigi	92	61
	Not^m genus fuit xpm sepelliri	93	
Sabbato sancto	Not^m genus fuit ut xpus ad infernum descenderet	94	62
	Not^m xpus totus fuit in inferno	95	63
	Not^m … fuit xpm resurgere	96	64
In die Pasce	Not^m fuit genus xpm tertia die resurgere	97	65
	Not^m totus sanguis … effusus …	98	
Feria 2^a	Not^m genus fuit ut xpus … effigie discipulis appareret	99	68
	Not^m genus fuit …	100	69
	Not^m … sufficienter manifestavit …	101	70
Feria 3^a	Not^m genus fuit xpm resurgere cum cicatricibus	102	71
	Not^m genus … palpabilem discipulis se exhibuit	103	
	Not^m … comedit …	104	72
In octava Pasche	Not^m genus fuit ut xpus … ad discipulos …	105	
	Not^m … ad discipulos clausis ianuis	106	73
	Not^m … tetigit …	107	74
Dominica p^a post octavas	Not^m bonus pastor … posuit animam suam … pro ovibus suis	108	75
	Not^m bonus pastor tenetur ponere animam suam pro ovibus suis	109	
	Not^m licitum sit pastori …	110	76
Dominica 2^a	Not^m apostoli de morte xpi … dolere …	111	77
	Not^m …	112	
Dominica 3^a	Not^m … discipulis …	113	78
	Not^m … de peccato et de iustitia et de iudicio	114	79

		qo.	folio.
	Quod plenitudo potestatis debuit dari ante assessorem	115	
Dominica iiii	Quod [illegible] a patre celesti in nomine Christi accipit qui petit	116	80
	Quod sit verum quod a patre venit et ad patrem [illegible]	117	81
	Quod gaudium spirituale possit haberi in hac vita [illegible]	118	
In rogationibus	Quod in rogationibus [illegible]	119	82
	Quod in oratione [illegible] sint petenda	120	
	Quod sit sperandum quod patres orando impetrent a deo	121	83
In ascensione	Quod [illegible] ascendit [illegible]	122	84
	Quod ascensio Christi fuit nobis utilis et [illegible] salutifera	123	85
	Quod [illegible] sede a dextris patris	124	86
Dominica infra octavas	Quod spiritus sanctus procedat a patre et filio	125	
	Quod spiritus sanctus sufficienter [illegible] testimonium [illegible]	126	87
In die penthecostes	Quod [illegible] visibiliter [illegible]	127	88
	Quod [illegible] missio sit in linguis igneis	128	89
	Quod [illegible]	129	90
	Quod [illegible]	130	
In festo trinitatis	Quod [illegible]	131	91
	Quod in nomine [illegible]	132	92
Dominica prima post trinitatem	Quod [illegible]	133	
	Quod [illegible]	134	93
	Quod [illegible]	135	94
Dominica ii	Quod [illegible]	136	
	Quod [illegible]	137	95
	Quod [illegible]	138	96
	Quod angeli gaudent de [illegible]	139	97
Dominica iii	Quod angeli [illegible]	140	
Dominica iiii	Quod [illegible]	141	98
	Quod [illegible]	142	
Dominica v	Quod [illegible]	143	99
	Quod [illegible]	144	
Dominica vi	Quod [illegible]	145	100
	Quod [illegible]	146	101
Dominica vii [illegible]	Quod [illegible]	147	
	Quod [illegible]	148	102
Dominica viii	Quod [illegible]	149	
	Quod [illegible]	150	
	Quod [illegible]	151	103
Dominica ix	Quod [illegible]	152	
	Quod [illegible]	153	104
Dominica x	Quod [illegible]	154	
	Quod [illegible]	155	106
	Quod [illegible]	156	
Dominica xi	Quod [illegible]	157	107
	Quod [illegible]	158	

		qo.	folio.
Dominica xii	Quod [illegible]	159	108
	Quod [illegible]	160	
Dominica xiii	Quod [illegible]	161	109
	Quod [illegible]	162	
	Quod [illegible]	163	110
Dominica xiiii	Quod ad sanandam lepram [illegible]	164	111
	Quod [illegible]	165	
Dominica xv	Quod [illegible] duobus dominis [illegible]	166	112
	Quod [illegible]	167	113
	Quod [illegible]	168	
Dominica xvi	Quod [illegible]	169	
Dominica xvii	Quod [illegible]	170	114
	Quod [illegible]	171	115
Dominica xviii	Quod [illegible]	172	
	Quod [illegible]	173	116
	Quod [illegible]	174	117
Dominica xix	Quod [illegible]	175	
	Quod [illegible]	176	118
	Quod [illegible]	177	119
Dominica xx	Quod [illegible]	178	
	Quod [illegible]	179	120
	Quod [illegible]	180	121
Dominica xxi	Quod [illegible]	181	
	Quod [illegible]	182	122
	Quod [illegible]	183	
Dominica xxii	Quod [illegible]	184	123
	Quod [illegible]	185	
	Quod [illegible]	186	124
Dominica xxiii	Quod [illegible]	187	125
	Quod [illegible]	188	126
	Quod [illegible]	189	127
Dominica xxiiii	Quod [illegible]	190	
	Quod [illegible]	191	128
	Quod [illegible]	192	

Explicit tabula

		q°.	folio.
Andree	Utrum [illegible] vocavit ad predicationis officium Petrum et Andream Jacobum et Johannem.	193	129
	Utrum expediat perfectis omnia temporalia relinquere.	194	130
	Utrum beatus Andreas [illegible] fuit [illegible] ad apostolatum.	195	131
Nicholai	Utrum beatus Nicholaus fuit lucerna ardens.	196	
	Utrum fides sit de visis.	197	132
Thome apostoli	Utrum Thomas de [illegible] salutis [illegible] apparentis domino [illegible] Thoma 2° confirmatur fide [illegible]	198	
	Utrum credere [illegible] non [illegible] sit laudabile	199	133
Stephani	Utrum [illegible] ad Judeos [illegible] eos condemnandos per Judeos.	200	
	Utrum Stephanus [illegible] vidit [illegible] celum	201	
	Utrum [illegible] dilexit Johannem quam Petrum.	202	134
Jo. evangeliste	Utrum Johannes evangelista fuit mortuus.	203	135
	Utrum Innocentes [illegible] dicantur martyres.	204	
Innocentium	Utrum baptismus [illegible] suppleat defectum baptismi aque.	205	136
Thome Cantuariensis	Utrum Thomas archiepiscopus Cantuariensis [illegible] ecclesie sue [illegible] regi Anglie.	206	
	Utrum sanctus Thomas [illegible] subeundo mortem meruit a celesti [illegible] corona mirifice honorificari.	207	137
Silvestri	Utrum beatus Silvester [illegible] talenta a Deo [illegible] multiplicavit ut [illegible] beatitudinis eterne.	208	
	Utrum [illegible] multiplicando talenta [illegible]	209	138
Agnetis virginis	Utrum beata Agnes [illegible]	210	
	Utrum beata Agnes fuit Christo desponsata.	211	139
	Utrum quis possit absque [illegible] se offerre.	212	
Vincentii martyris	Utrum [illegible] usque ad mortem [illegible]		
	Utrum beatus Vincentius [illegible] ut [illegible] celesti [illegible] corona glorie [illegible] aureola.	213	140
Conversionis sancti Pauli	Utrum Paulus sit [illegible] ad judicandum.	214	141
	Utrum [illegible] voluntarie paupertati.	215	
	Utrum conversio [illegible]	216	142
	Utrum conversio Pauli fuit miraculosa.	217	
	Utrum [illegible] in templo fuit oblatus.	218	143
Purificationis	Utrum [illegible] beata Maria [illegible] dei purificanda ad templum accessit.	219	
Agathe virginis	Utrum beata Agatha [illegible] margarita celestis glorie [illegible]	220	144
Cathedre Petri	Utrum confessio illa Petri dicentis Tu es filius dei vivi [illegible] Petri.	221	145
	Utrum [illegible] confessionem illam Petri [illegible] Tu es Petrus etc.	222	
	Utrum sedes Petri possit de Roma transferri ad [illegible]	223	146
Mathie	Utrum beatus Mathias [illegible] ut [illegible] celesti [illegible] ad apostolatum assumendus.		
	Utrum beatus Mathias noverit filium dei.	224	146
	Utrum melior [illegible]	226	
Thome de Aquino	Utrum doctoribus aureola debeatur in regno celorum.	227	147
	Utrum predicator vel doctor teneatur facere quod dicit.	228	
Gregorii pape	Utrum [illegible]	229	148
	Utrum [illegible] beati Gregorii fuit [illegible] de penis [illegible]	230	
	Utrum [illegible] possidere [illegible]	231	149
Benedicti abbatis	Utrum beatus Benedictus [illegible]	232	150
	Utrum beatus Benedictus [illegible] qui videt totum mundum [illegible] vidit.	233	
Annunciationis dominice	Utrum fuit [illegible] virginem [illegible] filium dei.	234	151
	Utrum virgo [illegible] ab angelo.	235	
	Utrum [illegible]	236	152
Ambrosii episcopi	Utrum liceat [illegible] clericum vel [illegible] de se [illegible]	237	153
	Utrum fidelis [illegible] ad pauperes.	238	
	Utrum beatus Ambrosius bene fecit [illegible]	239	154
Vincentii predicatoris	Utrum religiosus [illegible] magistratus [illegible] suscipere.	240	155
	Utrum [illegible] ad judicandum.	241	156
Marci evangeliste	Utrum [illegible]	242	157
	Utrum beatus Marcus [illegible]	243	
	Utrum licitum fuit sancto Marco [illegible]	244	158
Petri martyris predicatorum	Utrum [illegible]	245	159
	Utrum beatus Petrus martyr dicatur triplici aureola dotatus.	246	
Philippi et Jacobi	Utrum [illegible]	247	160
	Utrum [illegible]	248	
	Utrum [illegible]	249	161
Inventionis crucis	Utrum [illegible]	250	162
	Utrum [illegible]	251	163
	Utrum cruce [illegible] sit adoranda adoratione [illegible]	252	164
Jo. ante portam latinam	Utrum beatus Jo. [illegible]	253	
	Utrum beatus Jo. fuit [illegible]	254	165
Barnabe	Utrum [illegible]	255	166
	Utrum beatus Barnabas [illegible]	256	
Jo. baptiste	Utrum [illegible]	257	167
	Utrum [illegible]	258	
	Utrum [illegible] sanctificatus.	259	168
Johannis et Pauli	Utrum [illegible] sit peccatum mortale.	260	169

		q°	folio
	De tunica eius quomodo corpus sit partim meum	261	
Aplorum petri et pauli	De petro an constitutus sit caput ecclesie	262	170
	De petro potestate clavium potuit post tempore	263	171
	De petro potestate clavium ... de bi... penas	264	172
	De paulo in raptu vidit divinam essentiam	265	173
Conversionis s. pauli	De paulo in raptu ... cum eius anima actu fuit separata	266	
	De beato jo. in vobis ... ad pugnam dei	267	174
Visitationis	De beata virgine audita salutatione beate elizabeth quando ... exultavit ...	268	
M. magdalene	De quodam ... maria magdalena soror lazari	269	175
	De maria magdalena ... penitentia ...	270	
... jaco. apli.	De quando ... de ... hispanie	271	176
	De ...	272	
Dominici ordinis predicatorum	De beato ... ordinem ...	273	177
	De beato dominico quando instituit ordinem ...	274	
Laurentii	De laurentio ... sub ...	275	178
	De ... fuit ...	276	179
Assumptione	De vita activa sit potior et nobilior quam vita contemplativa	277	
	De beata maria optimam partem elegit	278	180
	De beata maria ... assumpta ...	279	
Bernardi	De ... ad aliquam mercede	280	181
Augustini	De statu prelatorum ... sit maior ...	281	
	De ...	282	182
Bartholomei	De beato bartholomeo ... apostoli ...	283	
Decollatione jo. bap.	De beato ... ut ...	284	183
	De ... puelle ...	285	
Nativitatis v. m.	De ...	286	184
	De beata maria fuit sanctificata ...	287	185
	De beata virgine ...	288	
	De ...	289	
Exaltationis s. crucis	De ... exaltationis ...	290	186
	De ... exaltationis crucis ...	291	
Mathei	De matheo ... signatur figura leonis	292	187
	De ... mathei fuit ...	293	
	De matheo fuit ... ad apostolatum	294	188
Michael	De angelis ... ad custodiam hominum deputati	295	
	De angelis ...	296	189
	De angelis ad custodiam hominum deputatis ... ad custodiam deputantur	297	
Jeronymi	De ...	298	190
	De jero. fuerit cardinalis	299	
Francisci	De ... fuit ...	300	
	De beato francisco fuit ...	301	191

[library stamp] ... de Zaragoza